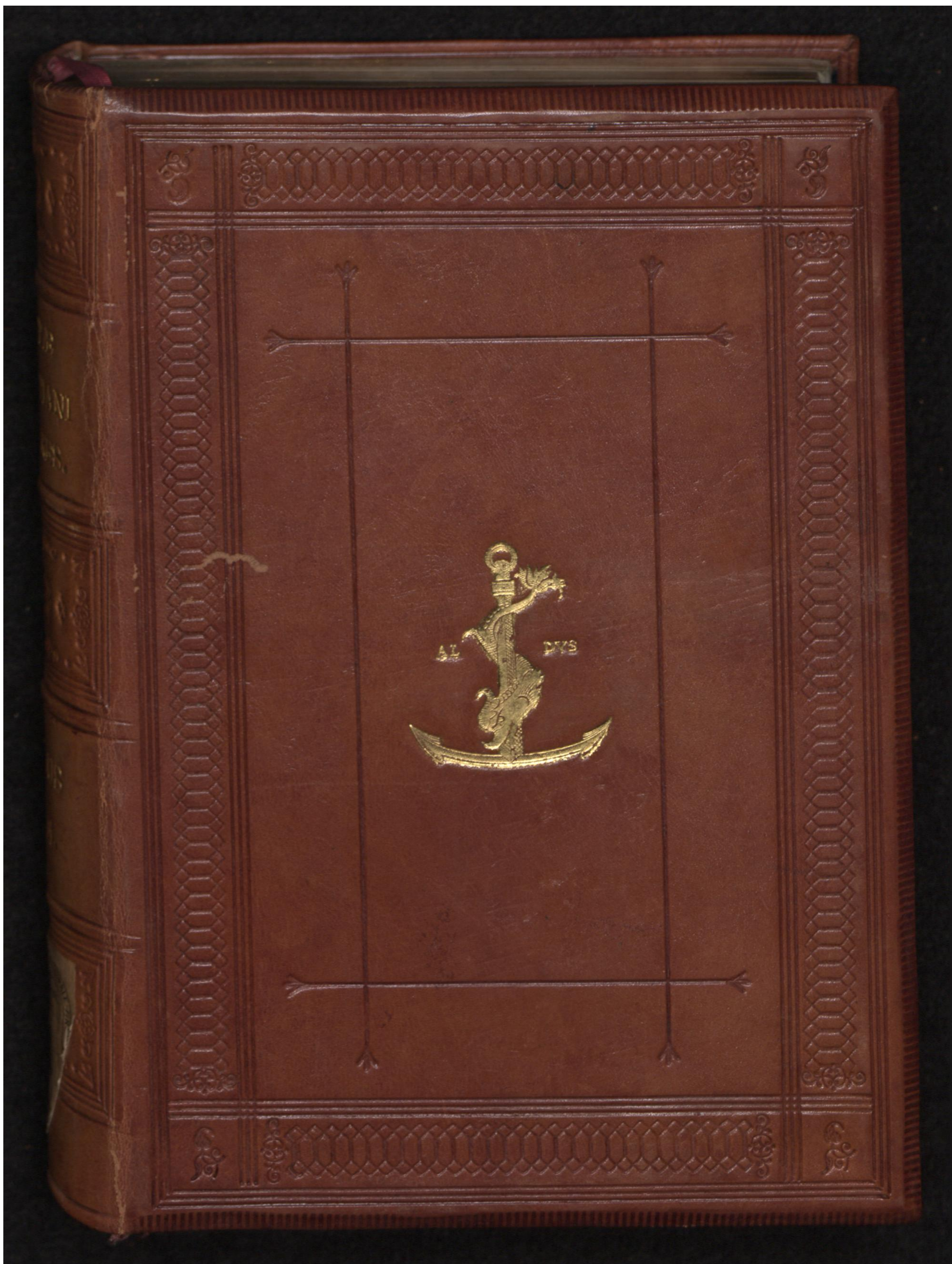
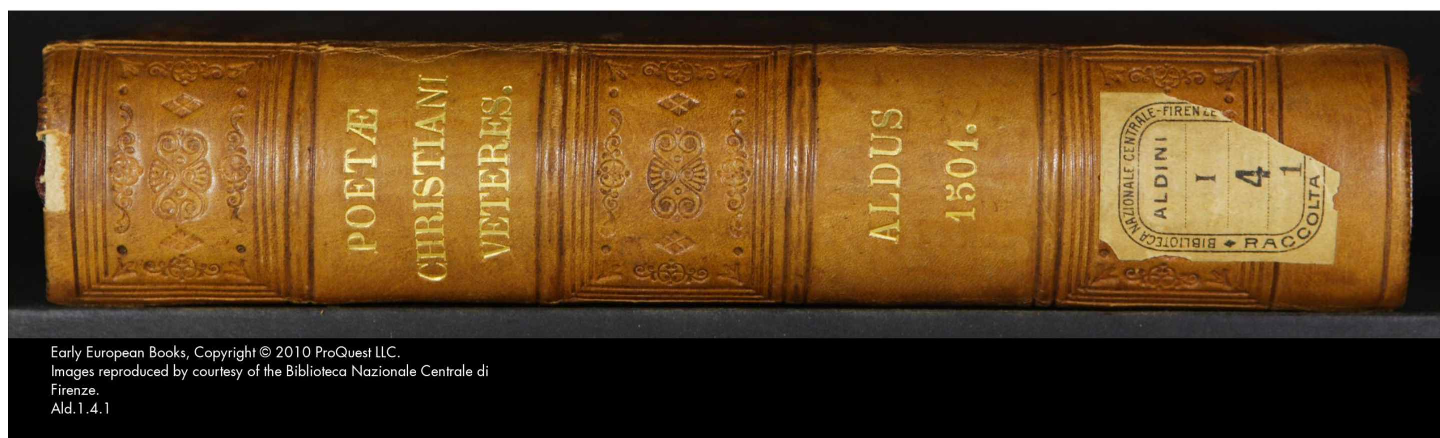
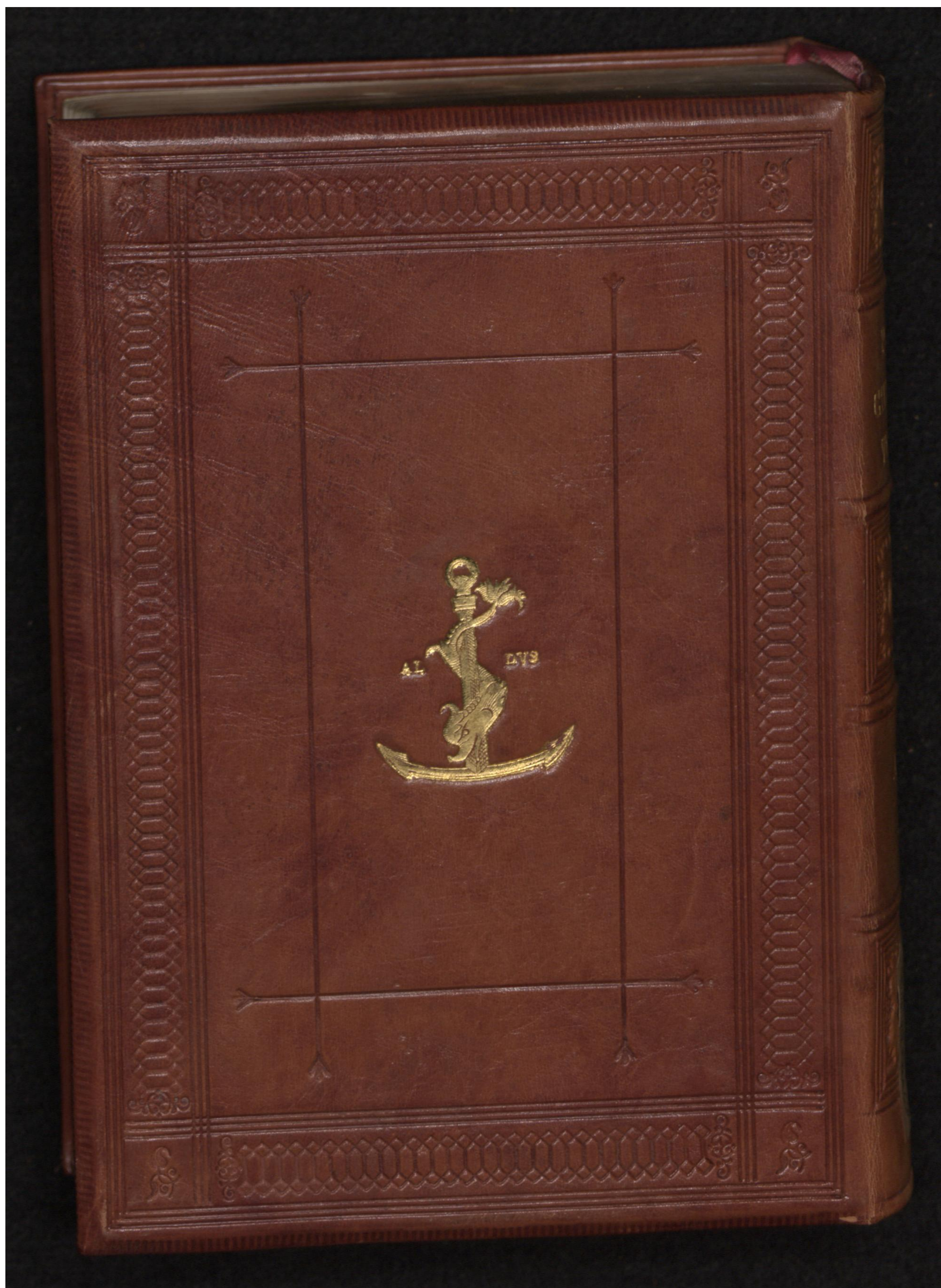

AL DVS

POETÆ CHRISTIANI VETERES.
ALDUS 1501.
BIBLIOTECA NAZIONALE CENTRALE-FIRENZE
ALDINI
I
4
1
RACCOLTA

AL DVS

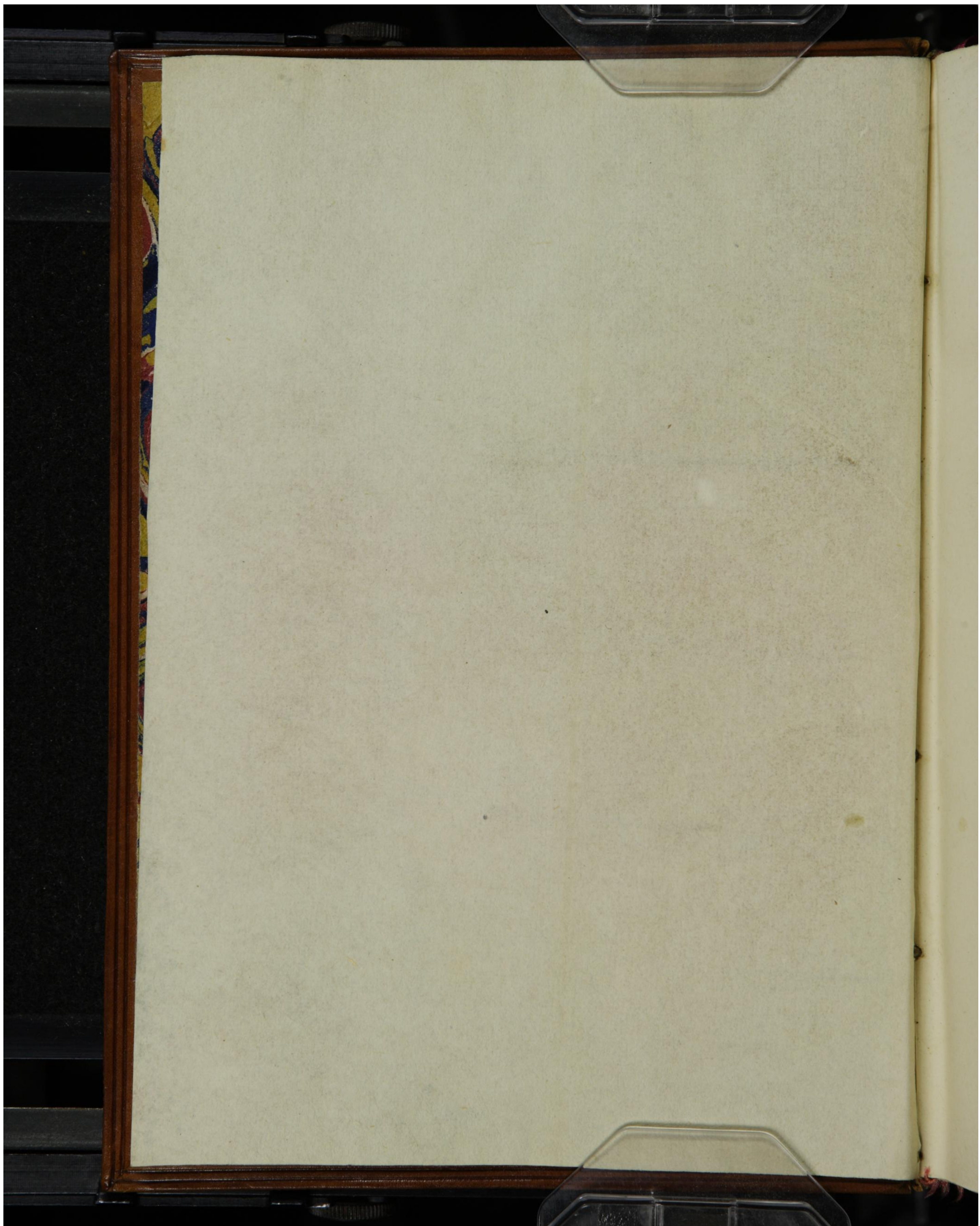

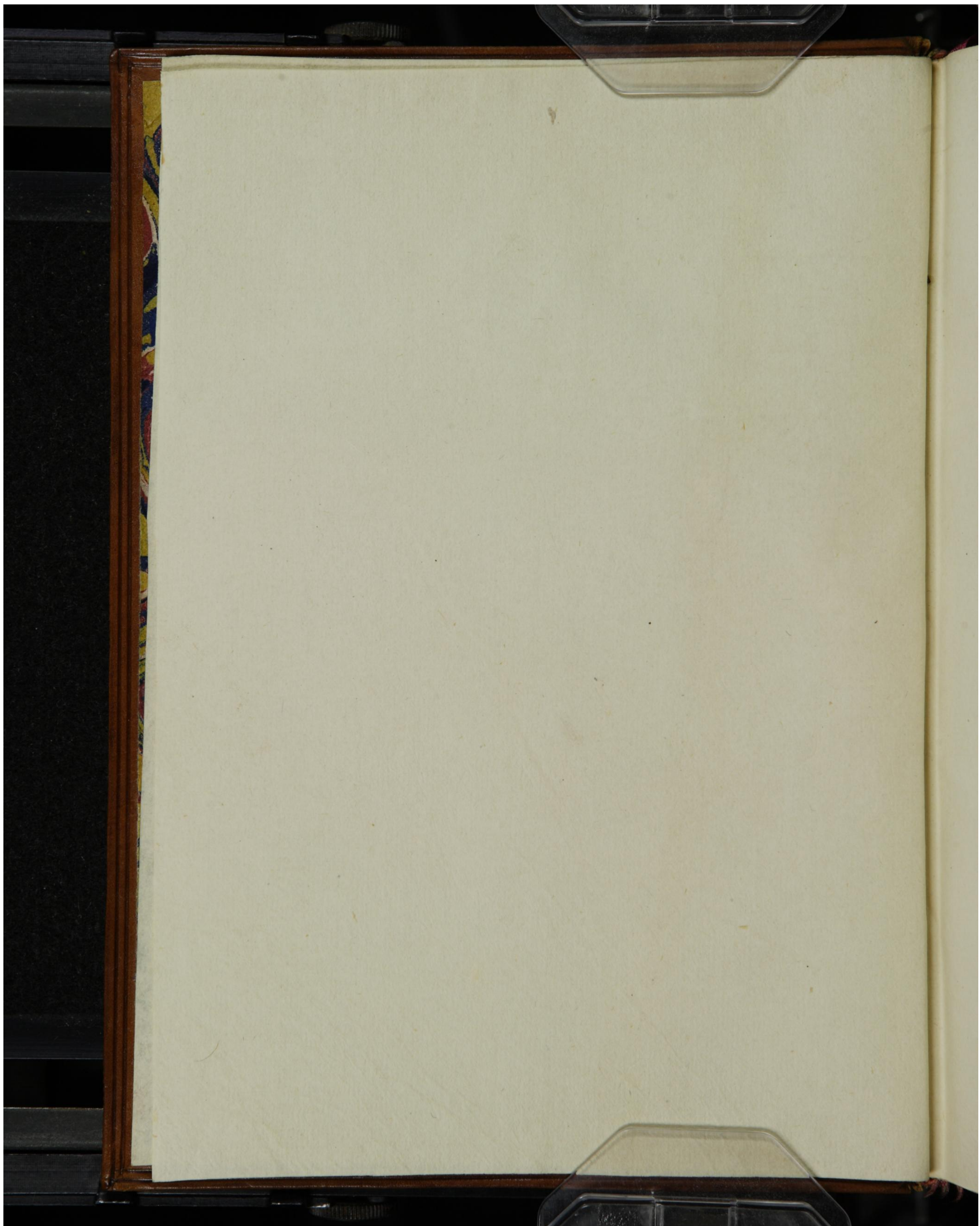

BIBLIOTECA NAZIONALE CENTRALE - FIRENZE
ALDINI
I
4
1
RACCOLTA NENCINI

OTIVM
SINE LITERIS
MORS EST
Seneca
Ex Libris Ioannis Nencini
1874

PRVDENTII POETAE OPERA.

Virtutum cum uitiis pugna, heroico carmine.
Hymni diurnarum rerum, Ad Gallicãtum. Ad Matutinũ. Ante cibum. Post cibum. Ad lucernæ accensionẽ. Ante somnũ. De ieiuniis. Post ieiuniũ. Ad omnes horas. In exequiis defunctorũ. In natali die Dñi nostri Iesu christi. In epiphania.
Liber de diuinitate, in quo sunt hymnus de trinitate. In infideles, Contra hæreticos, qui patrem passum affirmant. Contra Sabellianos hæreticos. Cõtra Iudæos. Cõtra Homũcionitas. De natura animæ. Cõtra Phantasmaticos. De resurrectione.
Liber de origine peccatorũ, contra Marcionitas, uersu Heroico.
Tragœdia de passione Romani martyris, uersu Iambico.
Liber de coronis martyrum, in quo sunt, Odæ in honorẽ Hemeterii, & Cheledonii. In honorem passionis sancti Laurentii. In laudem Eulaliæ. In laudem Vndeuiginti martyrum Cæsaraugustæ. In laudem. s. Vincentii. In laudem Fructuosi, Augurii, & Eulogii. In laudem Quirini. De loco ubi Martyres passi. Passio Cassiani. Passio Hippolyti. Passio Apostolorum Petri, & Pauli. Passio Cypriani. Passio Agnetis.
Contra Symmachũ libri duo, in quibus deridet Gẽtiliũ Deos.
Tituli historiarum, de ueteri & nouo testamẽto per tetrasticha.
Hæc græce, Cantica Ioannis Damasceni in Theogoniam, Epiphaniam. Pẽtecosten. In diem Dominicũ Pascæ. In Ascensionem. In Transfigurationem. In Annuntiationem.
Cosmæ hierosolymitani, Cantica tredecim.
Cantica Marci episcopi Idrontis, in Magnum Sabbatum.
Canticum Theophanis in Annũtionem. Quæ oia habẽt e regione latinam interpretatatinem.

ALDVS ROMANVS DANIELI CLARIO PARMENSI
BONAS LITERAS RAGVSII PROFITENTI. S.

Vide an ita ſit, quod aiũt mi Clari, malos & dæmonas, & homi
nes rebus bonis ſemp̃ eſſe cõtrarios, quod, ex quo ſtatui Chri
ſtianos poetas cura noſtra impreſſos publicare, ut loco fabula-
rum, & librorũ gentilium infirma puerorũ ætas illis imbueret̃,
ut uera pro ueris, & pro falſis, falſa cognoſceret, atq; ita adole
ſcentuli, nõ in prauos, & in infideles, q̃les hodie plurimi, ſed in
ꝓbos, atq; orthodoxos uiros euaderẽt, q̃a adeo a teneris aſſue
ſcere multum eſt, tot illico oborta ſunt impedimenta malorũ
inuidia & domeſticorũ, καὶ ταῖς τῶν κουσαράτων, καὶ θεραπευόντων
δούλων ἐπιβουλαῖς, ut pene oppnmerer. Tãdẽ Ieſu Chriſto,
Deo optimo, maximo adiuuãte. (Nã ſi ipſe pro nobis, q̃s con
tra nos?) Prudentius primus ex Chriſtianis poetis, qui in ma
nus nr̃as ꝑuenerũt, ab uſq; Britãnis accitus, cũ iã mille & cẽtũ
annis & plus eo delituiſſet, exit in publicũ typis nr̃is excuſus,
ut ꝓſit Chriſtianis ſuis, Idq; ſub tuo nõie Clari ſuauiſs. ut ĩ iſta
urbe Raguſio ĩclyta, & plena nobilitatis, ſerẽo uultu, quo opti
mus q̃ſq;, ac doctiſſimus iſtic ſolet, excipiat̃. Vtet̃ primũ te ho
ſpite, ut per te, qui uitæ ĩtegritate, ac bonarũ literarũ, q̃s publi
ce ꝓfiteris doctrina, apud iſtos optimos, uirtutiſq; amãtiſs. ci
ues multũ, & authoritate, & gr̃a uales, ab oĩbus cognoſcat̃. Il
lud fortaſſe miraberis dittochæũ inter prudentii opera cõnu
meratũ, necnon Proſperi epigrãmata, digna lectu, quod unà
cũ Prudẽtio ĩprimẽda curarim, me cẽſuiſſe, ſed magis mirabe
re, cũ & dittochæũ ꝑlegeris, & epigrãmata cur ab oĩbus ferè
doctis ætatis nr̃æ barbara, indignaq; lectu habita fuerint, con
dẽnataq; indicta cã. nemo. n. ex doctis ea opera (ut opinor) le
git, nec qui adhuc ĩuenire, qui niſi primũ uerſũ legerit. In q̃b9
& ipſe annumerabar. Quædã tñ correctiora deſiderabis, quæ
nos, ut in antiq̃ſſimo inuenimus exemplari, quod unum erat
dũtaxat, dimiſimus. Iuuencũ præterea, Seduliũ, Aratorem,
quos tandiu Typi noſtri parturiũt ob circiter octomillia Græ
gorii Nãzanzeni Carminũ, & Nõnũ, qui Euãgeliũ κατὰ Ἰω
άννην heroico carmĩe elegatiſſime ſcripſit, & id genus cætera
quæ græce addidimus cũ latina interpretatione, perbreui pa
rient, confeſtimq; nata ad te aduolabunt. Vale.

DE METRIS QVIBVS HOC IN LIBRO PRVDENTIVS VSVS EST. AD DANIELEM CLARIVM PARMENSEM VIRVM DOCTISS.

Metra quoq;, quibus Prudentius usus est, breuiter enarrata sub tuo nomine exire in manus studiosorũ placuit Clari Doctiss. q̃ & numerosus sis, & uere Clarius, ea uero sunt.

Senex fidelis prima credẽdi uia ẽ. O de monocolos hoc est uni mẽbris carmen iãbicũ senariũ acatalecticũ. recipit in locis imparibus. Spondeũ, Anapæstum, iãbũ, tribrachũ. parib⁹ uero iambum, & nonnunq̃ Anapæstũ. In sexto etiam pyrrichium, ob ultimã, quæ in omni metro, & maxĩe Lyrico indifferenter, seu lõga, seu breuis fuerit, ex omniũ consuetudine ponit̃. scandit̃ uero sic. Senex, iãbus. fide, iãbus. lis pri. spõdeus. ma cre. iã/bus. dẽdi spõdeus uia ẽ, iãb⁹, scribit hoc genere carminis hæc.

Procœmiũ Psychomachiæ. Senex fidelis prima credẽdi uia est.
Hymnũ Ieiunantiũ O nazarene dux bethlẽ, uerbũ p̃ris.
Procœmium Amartigeniæ. Fratres ephebi fossor, & pastor duo.
Martyrium Romani. Romane Christi fortis adsertor dei.

Christe graues hominũ semper miserate labores, carmen est dactylicũ heroicũ monocolon acatalecticũ, recipit in locis omnibus spondeum, & dactylum indifferenter, Sed in quinta sede spondeus, & in sexta dactylus rarissime ponuntur. Interdum etiam recipitur Anapæstus, & ꝓceleusmaticus. scribit hoc genere carminis hæc.

Psychomachiam.	Christe graues hominum.
Hymnum De Trinitate.	Est tria summa Deus.
Apotheosin.	Plurima sunt, sed pauca. &c.
Amartigeniam.	Quo te precipitem rabies &c.
Libros duos cõtra Symmachũ.	Credebam &c.
Dittochæum	Eua Columba fuit &c.

Per quinquennia iam decem. O de tricolos tristrophos, hoc est carmen trimembre treis conuersiones habens. Primus uersus est Glyconius constans spondeo. choriambo, & pyrrichio, seu iambo. sic enim scanditur. perquin, spondeus. quennia iam, choriambus, decem, pyrrichius, seu iambus. Secundus est Asclepiadeus constans spondeo, duobus choriambis, & pyrrichio, seu Iambo, scanditur sic. Nisal. spondeus. lor fuimus,

choriambus. Septimusin, choriambus. Super. Pyrrichius. Tertius uersus est choriambicus sapphicus cõstans spondeo, tribus choriambis, & pyrrichio, seu iambo. scanditur sic, An nũ. spondeus. Cardo rotat. choriambus. dũfruimur. choriãb⁹. soleuolu. choriambus. bili. pyrrichius, uel iamb⁹. usus est hoc genere carminis semel dũtaxat in prooemio καθημερινῶν.

Ales diei nuntius, ode monocolos. Metrum iambicũ dimetrũ acatalecticum recipiens in locis imparibus spõdeũ, & interdũ Anapestum, paribus uero iambum. In quarto etiam pyrrichium propter ultimam liberiorem. scanditur sic. Ales. spõdeus, die, iambus. inun. spondeus. tius pyrrichius, seu iambus. scribit hoc metri genere.

Hymnum Ad Galli cantũ. Ales diei nuntius.
Hymnum Ad Matutinum. Nox & tenebræ & nubila.
Hymnum In natiuitate Dñi. Quid est quod arctũ circulũ.
Hymnũ in Epiphania. Quicunq; Christũ quæritis.
Martyrium diui Laurentii. Beate martyr prospera.

O crucifer bone lucisator, Ode monocolos, metrũ Alcmaniũ dactylicũ trimetrum hypercatalecticũ constans tribus dactylis & semipede, scãdit͛ sic. O cruci. dactylus. fer bone. dactylus, lucisa. dactylus, tor, heptimemeris heroica, usus ẽ hoc metro bis.

In hymno Ante cibum. O crucifer bone lucisator.
In Martyrio diuæ Eulaliæ. Germine nobilis Ealalia.

Pastis uisceribus, ciboq; sumpto. Ode monocolos. carmẽ phalecium hẽdecasyllabũ acatalecticum, constans spõdeo, dactylo, & tribus trochæis. scanditur sic. Pastis. spondeus. uisceri, dactylus. bus ci. trochæus. bo'que, trochæus. sumpto, trochæus. scribit hoc metro duas odas.

Oden Post cibum. Pastis uisceribꝰ, cibo'q; sũpto.
Martyrium diui Fructuosi. Felix Terraco Fructuose uris.

Inuentor rutili dux bone luminis. Ode monocolos, carmen Asclepiadeum constans spondeo, duobus choriambis, & pyrrichio, seu iambo. scanditur sic. inuen, spondeus. tor rutili. choriambus. dux bonelu. choriambus. minis. pyrrichius seu iambus. usus est hoc carmine bis.

In ode ad Accẽsionẽ Lucernæ. Inuẽtor rutili dux bone lumĩs.
In ꝓlogo. i. lib. Aduersus Symmachũ. Paulus præco dei &c.

A des pater supreme. Ode monocolos, carmen est dimetrum iambicum catalecticum constans tribus pedibus, & syllaba. hoc est in prima sede, spondeo uel iambo. in secũda sede, iambo. & in tertia sede, spondeo uel iambo. scanditur autem sic. ades, iambus. pater iambus. supre, iambus. me semipes, idest semiseptenaria iambica. usus est hoc metro semel tantum, in hymno ante somnum.

C hriste seruoꝝ regimẽ tuoꝝ, Ode dicolos tetrastrophos primi tres uersus sunt sapphici hendecasyllabi, cõstat trochæo, spondeo, dactylo, & duobus trochæis, hoc modo Christe, trochæ⁹ seruo, spondeus. rũ regi, dactylus. mentu, trochæus. orum, trochæus. Quartus est Adonius cõstãs dactylo dimetro cathalectico hoc est dactylo, & spõdeo, siue trochæo, sic legeco, dactylus. erces. spondeus. scribit hoc metro hymnũ post ieiunium,

C hriste seruorum regimen tuorum.

Oden duodeuiginti martyrum Cæsaraugustanorum.

B is nouem noster populus sub uno.

D a puer plectrum, choreis ut canam fidelibus. Ode Monocolos. carmen est Trochaicum tetrametrum quadratum catalecticum, Archilochium Constans septem pedib⁹, & syllaba recipiens proprie quidem Trochæos, sed & spõdeos quoq; hoc modo. Dapu, trochæus. erple, spondeus, ctrumcho, trochæus. reis, spõdeus. ut ca, trochæus. namfi, trochæus. deli, trochæus. bus, scribit hoc metro

H ymnũ ad omnes horas. Da puer plectrum choreis, &c.

Hymnũ Hemeterii & ch eledonii. Scripta sunt cœlo duoꝝ. &c.

D eus ignee fons animarum. Ode monocolos. carmen est Anapæsticum Partheniacum dimetrum catalecticum constans tribus pedibus, & syllaba. recipit autem in duabus primis sedib⁹ apud Prudentium Anapæstũ & spondeum indifferẽter. in tertia autem semper Anapæstum, hoc modo. Deus i, anapæstus, gnee fons, anapæstus, anima, anapæstus. rũ, Vtitur hoc metro

I n exequiis mortuoꝝ. Deus ignee fons animarum.

E st uera secta te magister consulo. Carmen est Epodon, cõstãs uersu senario iãbico, cui Dimeter iambic⁹ subdit̃. de utroq; dictũ est superius. utit̃ hoc metro dũtaxat in ꝓlogo apotheoseos

E st uera secta te magister consulo. Recta ne seruamus fide.

I nsignem Meriti uirum carmen est Glyconium constans, spõdeo, choriambo, & pyrrichio, seu iambo de quo superius scribit eo metro

M artyrium Quirini Insignem meriti uirum.

P rocemiũ scđi libri aduersus Symmachũ, Simõ quẽ uocitãt.

E lectus Christo locus est ubi corda probata. Carmen elegum notissimum. utitur eo bis.

I n descriptione Baptisterii. Electus Christo locus est &c.

I n passione hippolyti. Innumeros cineres sanctorũ romula in urbe.

S ylla fo℞ statuit Cornelius hoc Itali urbẽ. Carmen Epodon constans heroico carmine cui subditur senarium Iãbicũ, de utrisq; dictũ est. scribit eo metro dũtaxat, Martyriũ Cassiani.

P lus solito coeunt ad gaudia dic amice quid sit. carmen Epodõ constans altero archilochio, qui ex tetrametro bucolico, & tribus trochæis componitur. altero autem, qui ex semiquinaria iambica, & tribus item trochæis. utitur hoc metro in Martyrio apostolorum Petri & Pauli. scãditur sic, Plus soli, dactylus to coe, dactylus unt ad, spondeus. gaudia, dactylus. dic a. trochæus. mice, trochæus. quid sit, trochæus.

P unica terra tulit quo splendeat omne quicquid usquã est, ode monocolos carmen archilochium, de quo dictum est. utitur hoc metro In martyrio Cypriani.

A gnes sepulchrũ est Romulea in domo, Ode monocolos carmen Alcaicum constans semiquinaria iambica, & duob⁹ dactylis. scribit hoc metro, Martyrium beatæ Agnetis uirginis. scanditur sic, Agnes, spondeus, sepul, iambus. chrũ est. semiquinaria iambica. romulea in domo, duo dactyli.

P ius fidelis Innocẽs pudicus, Ode Dicolos distrophos, primũ carmen est Iambicum, trimetrum, cathalecticũ, hipponactiũ, quod colobum, qm̃ Curtum est, dicitur, constans quinq; pedibus, & syllaba. qui pedes fere omnes iãbi sunt in hac ode, hoc modo, Pius, fide, lis in, nocens, pudi. cus. Secundum carmẽ est Trochaicum Euripidium Dimetrum Catalecticum constans trib⁹ pedibus, & syllaba, qui pedes ferme omnes sunt trochæi. scanditur sic. Dona, consci: enti, e. utitur hoc metro in hac ode tantum ueluti totius libri coronide. FINIS.

A urelius Prudentius Clemens uir consularis genere fuit Hispanus ex urbe Cæsaraugusta, ut ex eo hymno colligimus, quē in laudem duodeuiginti martyrum Cæsaraugustanorum scripsit. Fuit homo ingeniosus, grauis, & ornatus moribus, ac Christianæ religionis obseruātissimus, quod ex ipsius operib⁹ facile est cognoscere, Licet adolescentiā, & iuuētutē, cū bonis literis indulgeret, incōtinēter egerit. Quod dolet ipse ī procemio καθημερινῶν his uerbis,

A etas prima crepantibus
Fleuit sub ferulis, mox docuit toga
Infectum uitiis falsa loqui non sine crimine,
T um lasciua proteruitas,
Et luxus petulans (heu pudet, ac piget,)
Fœdauit iuuenem nequitiæ sordibus, ac luto.

F uit & iurisperitus, ac Massaliæ consul. Militauit etiam nō sine laude, puto sub Honorio, Quod sic ipse testatur,

B is legum moderamine
Frenos nobilium reximus urbium.
Ius ciuile bonis reddidimus, terruimus reos.
T andem militiæ gradu
Euectum pietas principis extulit
Assumptum propius stare iubens ordine proximo.

P estremo septimum & quinquagesimum annum Agens res ecclesiasticas uario metro℞ genere cœpit componere ingeniose quidem, & eleganter, sed spreta interdum syllabarū quātitate in peregrinis dictionibus, & maxime græcis, nō quod putem ipsum ignorasse literas græcas, quoniam hi tituli librorū eius redarguunt, ψυχομαχία · καθημερινόν · ἀποθέωσις · ἁμαρτιγένεια · περὶ στεφάνων διττοχαῖον, sed Ectasin, Systolē'q; facere posse ītedū in reb⁹ sacris sibi licuisse (nisi mendosi codices) fortasse uoluit. dolēs præterea nihil scribēdo eo' ætatis uenisse, sic q̄rit.

I nstat terminus, & diem
Vicinum senio iam deus applicat,
Quid nos utile tanti spatio temporis egimus?

F loruit temporibus Valentiniani secundi, & Theodosii magni, & filiorum eius Arcadii & Honorii Imperatorum,

Quibus & Ausonius & Claudianus poetæ, Itẽ Hieronymus Ambrosius, Augustinus diui ecclesiæ sanctæ doctores floruerunt. Nam in procemio primi libri Contra Symmachum, colligimus Prudentium eo tempore floruisse, quo Symmachus, his ad Christum pro Symmacho precibus.

S aluator generis Romulei precor,
Qui cunctis ueniam das pereuntibus,
Qui nullum statuis non operis tui
Mortalem, facili quem releues manu,
Huius, si potis est, iam miserescito
P ræruptam in foueam præcipitis uiri.
S pirat sacrilegis flatibus inscius,
E rrores'q; suos indocilis fouet.
O btestor iubeas, ne citus impetus
A rsurum mediis inferat ignibus.

Tum, Quia contra Symmachum diuus etiam Ambrosius scripsit ad Valẽtinianum Augustum, perspicimus diui Ambrosii tempestate fuisse Prudentium. In fine autem secundi libri contra Symmachum uidetur Prudentius ad Honoriũ Theodosii magni filium dirigere sermonem his carminibus.

T e precor Ausonii dux Augustiss. regni
E tiam triste sacrum iubeas, ut cætera tolli.
P erspice, non'ne uacat meriti locus iste paterni,
Quem tibi supplendum deus, & genitoris amica
S eruabit pietas? solus ne præmia tantæ
V irtutis caperet, partem tibi nate reseruo
D ixit, & integrum decus, intactum'q; reliquit.
A rripe dilatam tua dux in tempora famam,
Quod'q; patri superest, successor laudis habeto.
I lle urbem uetuit taurorum sanguine tingui,
T u mortes miserorum hominum prohibeto litari.
N ullus in urbe cadat, cuius sit pœna uoluptas,
N ec sua uirginitas oblectet cædibus ora,
I am solis contenta feris immanis Arena,
N ulla cruentatis homicidia ludat in armis.
S it deuota deo, sit tanto principe digna,
E t uirtute potens, & criminis inscia Roma,
Quem'q; ducem belli sequitur, pietate sequatur.

P ræterea meminit Stiliconis, quē & Rufinum Theodosius magnus, cū Arcadius, & Honori⁹ filii, quos post liberatū orbem, subactosq; undiq; domitos'q; tyrānos consortes imperii fecerat, non dū maturi imperio forēt, ductores legit. & Rufinū Arcadio Adiunxit, & Stiliconē Honorio, & Arcadius Cōstantinopoli, Romæ Honorius imperauit. Carmina uero, quib⁹ de Stilcone Honorii Comite meminit, q̄m̄ stragem barbaroꝝ continēt, qui Duce Radagasio in Italiā irruperūt, (Fuit enim numerus. cc. millium) operæpretium hoc loco recensere existimauimus. sunt autem hæc,

T entauit geticus nuper dedere tyrannus
I taliam, patrio ueniens iuratus ab Istro
H as arces æquare solo, tecta aurea flammis
S oluere, mastrucis proceres uestire togatos.
I am'q; ruens Venetos turmis protriuerat agros,
E t ligurum uastarat opes, & amœna profundi
R ura padi, thuscum'q; solum uicto amne premebat.
D epulit hos equitum nimbus, non peruigil Anser
P roditor occulti tenebrosa nocte pericli,
S ed uis cruda uirum, perfractaq; congredientum
P ectora, nec trepidans animus succumbere leto
P ro patria, & pulchram per uulnera quærere laudem.
N unquid & ille dies ioue contulit auspice tantum
V irtutis pretium? dux Agminis, imperii'q;,
C hristipotens nobis Iuuenis fuit, & comes eius,
A tq; parens Stilico, Deus unus Christus utriq;,
H uius adoratis altaribus, & cruce fronti
I nscripta, cecinere tubæ, prima hasta dracones
P ræcurrit, quæ Christi apicem sublimior effert.
I llic terdenis gens exitiabilis annis
P annoniæ pœnas tandem deleta pependit.
C orpora famosis olim ditata rapinis
I n cumulos congesta iacent. mirabere seris
P esteritas seclis inhumata cadauera late,
Quæ pollentinos texerunt ossibus agros.

R omā quoque ex Hispania profectum fuisse testat' ipse in libro περὶ στεφάνων i Cassiani, Hippolyti, & Petri, & Pauli martyriis,

Composuit autem multa quæ titulis græcis ornare operæpreti um duxit, præter duos libros aduersus Symmachum, ac Romani martyris tragœdiã. ea uero sunt ψυχομαχία, hoc est animi pugna heroico carmine. ψυχή enim græce, latine animus. & μάχομαι pugno. In eo enim libro uitia cum Virtutibus pugnant, & succumbunt uitia. καθημερινῶν hoc est diurnarum rerum opus. Sunt enim odæ ex uario metrorum genere a matutino ad uespertinum crepusculum. ἀποθέωσις, hoc est diuinitas, deificatio, ἀποθεόω, deifico. est enim opus de rebus diuinis. Αμαρτιγένεια peccatorum origo. ἡ ἁμαρτία peccatũ, & γεννάω genero. Scribit enim aduersus Marcionẽ hæreticũ, qui duos esse deos dicebat, Alterũ ueteris testamenti crudelẽ, sanguinarium, ac pessimũ, noui alterum, piũ, misericordem. optimũ, atq; animos a bono, a malo corpora eẽ creata, pugnasse'q; eos inter se, atq; a malo bonum uictum, animum'q; in corpus immissum, & hinc iter carnem, & animum bella geri intestina assidue, quod confirmabat his Apostoli uerbis, Caro cõcupiscit aduersus spiritum, Spiritus autem aduersus carnem. Id uero, quia fomes peccatorum, origo'q; est, ἁμαρτιγένεια ei libello inditum est nomẽ. περὶ στεφάνων, hoc est de coronis. Sunt enim hymni in laudem martyrum, qui, quoniam legitime certauerunt, coronis honestati sunt. διττοχαῖον, duplex cibus, διττὸς duplex, & ὀχὴ cibus. Sunt enim tituli historiarum ueteris, & noui testamẽti, atq; hinc puto dittochæũ hoc est duplicem cibum appellatum hunc librum a Prudentio. Sed, quoniam non sic excultus est, & elaboratus hic liber, ut cæteri a Poeta cõpositi, sunt qui non esse Prudẽtii dicunt. Ego uero ipsum a cæteris separare non sum ausus, tum quia Gennadium, qui post diuum Hieronymum scripsit de uiris illustribus, dittochæum a Prudentio compositum dicit, tũ etiam, quia in antiquissimo codice cæteris Prudentii operibus, quæ imprimenda curauimus, insertus & hic erat libellus, & pro dittochæum, dirrochæum titulus, scriptorum culpa, quod coniicio facile, quia interpretatũ inibi est antiquissimis characterib⁹, duplex refectio, pro duplex cibus. Scripsit etiã aduersus Symmachum libros duos heroico carmine pulcherrimos, In quibus & doctrinam suam, copiam'q;, ac ingenium non mediocre ostendit. Erat autem hic Symmachus Vrbis Romæ præfectus, ac summa uir

eloquẽtia, qui ad Valentinianũ, & Theodosiũ, Arcadiumq́ Imperatores legatus a Senatu missus, ut ueteres deorum cult⁹ reuocarentur, hac de re elegantẽ habuit orationem. Quæ impressa inter diui Ambrosii epistolas uisitur, cui & Ambrosius prosa oratione, & Prudentius duobus libris heroico carmine compositis, apte, copiose'que respondent. Inquit quoq; Gennadius hexameron de mundi fabrica, usq; ad cõditionem primi parentis, & præuaricationem eiusdem commentatũ fuisse Prudentium, Quod opus si uenisset in manus nostras, una` cũ cæteris prodiisset in publicum. FINIS.

GENNADIVS PRESBYTER IN CATALOGO VIRORVM ILLVSTRIVM HVIVS PRVDENTII SIC MEMINIT.

Prudẽtius uir secularis literaturæ eruditus composuit dittochæum de ueteri, & nouo testamento personis excerptis. Cõmentatus est, & in morem græcorum hexameron de mundi fabrica usque ad cõditionem primi hominis, & præuaricationem eius. Composuit & libellos, quos græca Appellatione prætitulauit, ἀποθέωσις· ψυχομαχία· ἁμαρτιγένεια, id est de Diuinitate, de Compugnantia animi, de Origine peccatorum. Fecit & in laudem Matryrum sub aliquorum nominibus, Inuitatorium ad martyrium librum unũ, & hymnorum alterum, Speciali tamen cõditione aduersus Symmachum Idolatriam defendentẽ, ex quorum lectione agnoscitur Palatinus miles fuisse.

Hæc Gẽnadius, ubi, quia dittochæum, & Commentarios in hexameron, cæteris præponit, hinc subiũgit, Composuit & libellos, an dittochæũ aliud opus fuerit, quam nos scripsimus, quærendum.

ALDVS LECTORI. S.

Si forte nescieris studiose lector quonam modo, quæ græce imprimenda curauimus cum interpretatione latina ordinanda sint, ut pagina paginæ respondeat, & uersus uersui, utpote qui uideas separatos quinterniones græcos ab iis, qui latiná ipsorum continent tralationem, sic accipe posse te pro arbitrio tuo latinum græco insertare, & ex duobus quinternionibus unú, & ex uno, duos facere, si prius tamē aduerteris ut latina pagina semper græcæ opponatur. Et quia binæ eæ, quæ in singulorum quinternionū medio sitæ sunt paginæ abundabant, quoniam nullas habebant oppositas græcas, quas latinas ostenderent, operæpretium duximus aliquid græce lectu dignū cū latino e regione in ipsis, ne perirent, imprimendum curare, quod si euenerit, ut ibi esse non potuerit, quod græce imprimebatur, quærēdum reliquum in sequentium quinternionum medio. Cur uero curarimus ut latinum a græco separari queat, non te fugiat a nobis ob id factum, ut & doctis, qui nullo egent adiumento legendis græcis, & græcarum literarum rudibus, qui, nisi latinum e regione in græcis operibus uiderint, a græcorum librorum lectione deterrentur, satisfaceremus. Vale.

Quinternione.ff.pagina.iiii.lege Non trepidante manu uindex mea cœlitus audax. Et.v. Maiestate qdē non degenerāte per usum. Et.xiii. Quosq; uiros nō ira fremens, idolaq; bello Cœdere cōpulerant saltatrix ebria flexit. Et.xiiii. Insolitis dapib⁹ crudescit guttur & ossa. Et.xvi. Velat oprimento uelox nam dextra rapinas.

Quinternione.gg.pagina.iiii.lege Nunquam tanta fuit species, nec par deus ulli. Et.vi. Diuiditur ruptis perithæresis horrida membris. Et.vii. Editiore loco tumulus, quem uertice acuto.

Quinter.hh.pagina prima.lege Oblitum ueteris Massaliæ cōsulis arguēs. Nā ἡ μασσαλία græce. Et.iiii. Quæ mūdiali gloria. Et.v. Nihil loqmur subdolū. Et.vi. O crucifer bone lucisator. &, Soluere digni⁹ obsequm. &, Impediūt, & abire uetāt. Et.xi. Insanos acuens furore dentes. &, Tūc te summe deū precemur unū. &, Nil est dulcius ac magis saporū. Et.xiiii. Crux pellit omne crimen. Et.xv. Scintilla uentis ut tepescat nobilis. Et xvi. Oblita lactis iam uieto in pectore.

Quinter.ii.pagina prima lege. Dextrā perarmat rhōphæali incēdio. Et.ii. Sed mœsta postquā ciuitas uulnus noui. Et iii. Contingat ore rorulenta gramina. Et.v. Luteus tīgat color, aut notet. Et.vii. Ficta nos & iā ꝓbata pangimus miracula. Pagina viii. Fertque q̄lis. Et.ix. Obice retrorsum pulso. &, Dexter in parentis arce, qui cluis. Et.xi. Gemitum dare sorte sublima. Et, Morbus quoq; pestifer artus. Et, Qui nunc populat anhelos. Et.xii. Quid est quod arctum. Et.xiii. Sermone carnem glutinans. Et.xiiii. Populiq; rex iudaici.

Quint.kk. Pagina prima lege. Tam multa surgunt perfidorum compita. & ii. Simplex ut esset credere. &, Fax sola fidei est. &, iii. Contra Hæreticos, qui patrem passum. Et.vi. Dicite sacrilegi doctores, qui a p̄re. Et.xii. Nō sapis īprudēs. Et.xiii. Pilatus iubet ignorās i scriba. Et, Digere uersiculis quæ sit suffixa. Et.xiiii. Torquet Apollo. Et.xvi. Territa Persephone. Et Erigit ad cœlum facies, atq; inuocat ipsum.

Quint.ll. pagina.vi.lege Nō reuocāte fame Et.vii. Ne'ue relicta lupis, aut uulpib⁹. Et.viii. cui tantū de te licuit cōiuncta fatere. Et.xiii. Prodere quā tenues. &, Peruolitasse deū mēdax phan

tasma, cauāq;.&, Ac primum specta an deceat.&, Si natura dei quæ sit Manichæe requiris, Et.xiiii. Obiicis æterno.&, Stirpe recensita.&, Obmutesce furor. Et.xvi.&, Esse deum, uel crede mori, uel adesse refelle.&, Reddat curtum.

Quīt.mm.pa.i.Frēs ephebi fossor & pastor duo.&, viii. Triticeā uacuis segetē uiolauit auenis.&.ix. Pabula lasciuis dederit sincera capellis.&.x. Pigere sculptilib⁹.&, Soluit̄ in luxū cernas mollescere cultu.&.xi. Incæstās miseros fœdo oblectamīe.&, q̄s pigmētato.&.13. icærat lapides fumosos idolatres.&.14. surgit ī auxiliū Chananæ⁹ &, agmīa dēset.&.xv. Saxa sub ignoto

Quīt.nn pagina.ii.lege. Ore sitit patulo caput īserit ille triligue.&.ix. Immortale dedit senio, pœna'ne piret.&.xi. Corpis suo lucris.&.xiii. Indixit ori, quo fatebaris deū.&, Dæmō tumult⁹ dū domat̄ mouerit.&.xiiii. Raptare plebē.&.xv. Quos ut profanos, īpiati & seculi.&, Tu causa mortis.&.xvi. Illū uetusta.

Quīt.oo.pagīa.i.lege. Nolis uelis ne, q̄d colatis sordiū.&.iiii. Si numē ignib⁹, ollis.&, porris iest.&, putēt ephebū.&.v. Auertat' ora de litantis hostia.&, Quos trulla, peluis.&.vii Ex his amœn⁹ hostiis.&.x. Credas, cremari stridulis cauteriis.&, Cōpago neruis q̄d sonat crepantib⁹.&, Laniena q̄n sæuit Hippocratica.&.xi. Sordet. tumescit. liqt̄. fetet. dolet.&, Tabescit imo cū sepulchro cōdita ē.&.xii. Sulcos'q; acutos, & fidiculas.

Quinter.pp pagina v.lege, Fruiturq;&, ostro.&.xi Hiciter gestis.&.xii. Hemeterii, & Cheledonii.&, Scripta sunt cælo, & præcucurrit, p̄ditrix.&.xiii. Milites, quos ad perēne cinguli. Christus uocat.&.xiiii. Absit ne cœlestis ignis & Aureos auferre torques.& chalybs adtrita colla grauibus ambit cyclis.& xv. dele finit Peri stephanon.&.xvi. Exactor auri, & sanguinis.

Quīt.qq pagina.i.lege. Fumare sacrū.&, Tū summa cura ē.&.iii. Pānis uideres obsitos.&.vii. Qui te, ac tuoꝝ.&, Absolue uinclis seculi.&.ix. Nocte secuta.&, Nō mouet aurea pōpa thori.&.x. Dæmonicis inimica sacris.&.xi. Excruciabilis.&.xii. Quā memorabilis amnis anas.&.xvi. Hic & Encratis recubāt.

Quiter.rr.pagīa.i.lege. Tabidus humor.&, Cæsaraugustæ.&.v. Hunc tu lacesse.&.vii. Psallētis audit &.viii. Ergo ut recliue.&.ix. Nullus ne te franget.&.x. Honoris augmentum.&.xii. Et purgamen aquæ.&.xv. Cūte Terraco.&.xvi. Amnis uortice.&, Nec mergi patit̄.&, Nā Christi populus.&, Os circūtu

lit,heu suos.&, Aut pœnā putet.&, Fit pondus graue saxeū.
Quint.ss.pagina.xii. Donec uirenti fluctuet.& distinguit illic q̄s quaternus ordo.&.xiiii. Omne malū uolucri dat tempore.
Quint.tt.pagina.vii.lege. Imp̄ssam,penitus'q; putri depure pere sam.&.viii. Stulta uirū pecudes inter,ritus'q; .&.ix. Rusticulas uexare lupas.&.x. Nūc saliis,cātu'q;.&.xi. Descēdere ephebū.&, Amisit in ulua.&, Heroū numerare licet.&.xii. Illic Alcides spoliatis gadib⁹ hospes.&, Dux italus.&, Heu miseri sub honore agitant.&.xiiii. Sed caligantes animas,& luce carentes.
Quint.uu.pagina.ii.lege. Suffusus rutilū frōtis.&, Contemplere solū.&, Sed nec uirtutes Deus aut hominū.&, Absit ut umbra De⁹ tibi sit,genius'ue.&.iii. Milui⁹.&, Prætulerint q̄li.&, iiii. Prodigia,eē deos.&, Mox ubi cōtiguos.&,v. Cū traheret Numidā.&.vi. Gētis p̄ritiæ uenturo.&.vii. Nō iussu,sola capti.&.ix. Astille placide.&, Voluat p freta naufragū.&.xi. Sic unū sectant iter,& inania.&, Trina'q; cōflauit fallendi Idola ptās.&.xii. Aut fatū,aut geniū.&.xiii. p̄mittit,tot⁹ eā resolutus.&.xiiii.dele, Robur eneruatū gereret sine laude palæstræ.&.xvi. Stupraq; uestra deæ Veneris.&,un⁹ ego hæc elemēta.
Quin.xx.pagina secūda lege. Præbebat spelunca domos.&,præcipitet scythica.&.v. Cōsultet cui.&.vii. Quis putat eē locum fato?&.viii. Quos colit.&, Iussit Romuleis addictam.&, Relligio infestas.&.ix. Præualuit,gelido quē miserat Algidus.&, x. His tñ auspicib⁹ successus dextra.&.xi. Corniger hespidū.& p̄ricipibus'q; hominū.et, Vna ades oīpotēs cōcordib⁹ īflue terris.et.xii. Hæc sacra Hannibalē.et.xvi. Quem'q; per anfractus,p̄prios,sed cōpita.et, Quis concessa semel fons liquitur.
Quin.yy.pagia prima lege. Deniq; Romanus Daca Sarmata.&, Getulus Garamas.et.ii. Hic alia exoritur tenebrosis tecta frutetis.et, Prærogatiua detracta, sub largissimis.et.iiii. Nihil ipu tem⁹ astris.et, Post quæ tanta,adde carmē. Inuidiosa fames qua Treptolemi, Cereris'q;.et, Haud ueniat.et.v. Sustinet, aut q̄ Ianiculo mola nota q̄escit.et.vii. Soluimur,in'que lucrū studio exultamus auaro.et, Dura lapillo℞ macie.et.ix. Desertis'q; locis,qb⁹ est famulata iuuēt⁹.et, Pilēto residēs molli se'q;.& Alti⁹ Imp̄sso.et.x. Nec sua uirginitas oblectet cædib⁹ ora.et.xiii. Septenas decies palmas,qui mysticus olim.et.xiiii. Sācta Bethleem caput est orbis,quæ p̄tulit ipsum.

REGIMEN LIBRORVM PRVDENTII.

ff
Senex fidelis
Christe graues
Legis adhuc
Connixa
gg
Ductores
Prosilit
Israel
Compositis
hh
AVRELII
Hymnus
Opifex
Nectare
Ode post
ii
Fulmen
Gemmas
Nona sum
Hymnus ad
kk
Saxum
Quas de
Inculto
Filius haud
ll
Infelix
Iam mater
Ipsa deum
Condens
mm
AVRELII
Aduersus
Motu
Frangere

nn
Et pigris
Nupta uo
Labi ho
Mobilitate
oo
Incumbe
Putas agen
Iam quis
Ieiuniorum
pp
Aeternitatem
Vix iam
Ne morte
Quæ uera
qq
Hunc esse
Si feruor
Iudæa quem
Quicquid
rr
Viuis ac pœ
Turba,
Quod fixa
Sed belze
ſſ
Locus ubi
Et qua
Hæc dum
Non stabu.
tt
Quam uir
Argenti &
Pendentem
Omnigeni

uu
Se'que
Credere
Laurea
Annales
xx
Templum
Sic æui
Sic hominis
Eruta,
yy
Syderibus
Hisce uiis
Aegypti per
Si stetit
Fœcundauit
hh
PROSPERI
Multa
Sicut
Duæ sunt
ii
Mittit
Turis,
Apud.
In quo
kk
Nunquam
Absque
Vnde

1 i
ΙΩΑΝΝΟΥ
οὐ πλεῖστον
Στείβει
Σωτηρείαν
2 i
κτείνασ
Εφυγον
καὶ οὐκ
Ασυνέτος.
3 i
Παζὸς.
ΚΟΣΜᾺ
Επιπα
Θέσει.
4 i
Ελυσε.
Βρέφος
υἱόν.

τέλος.

AVRELII PRVDENTII CLEMENTIS PSYCHOMACHIE LIBER.

Senex fidelis prima credendi uia est,
Abram beati seminis serus Pater,
A diecta cuius nomen auxit syllaba,
Abram parente dictus, Abraham Deo,
Senile pignus qui dicauit uictimæ,
Docens, ad aram cum litare quis uelit,
Quod dulce cordi ē, quod piū, quod unicum,
Deo libenter offerendum credito.
Pugnare nosmet cum prophanis gentibus
Suasit, & suum suasor exemplum dedit,
Nec ante prolem coniugalem gignere
Deo placentem matre uirtute editam,
Quam strage multa bellicosus spiritus
Portenta cordis sæuientis uicerit.
Victum feroces forte reges ceperant
Loth, immorantem criminosis urbibus
Sodomæ & Gomorræ, quas fouebat aduena
Pollens honore patruelis gloriæ.
Abram sinistris excitatus nunciis
Audit propinquum sorte captum bellica,
Seruire duris barbarorum uinculis,
Armat trecentos ter' q; senos uernulas,
Pergant ut hostis terga euntis cædere,
Quem Gaza diues, ac triumphus nobilis
Captis tenebant impeditum copiis.
Quin ipse ferrum stringit, & plenus deo
Reges superbos mole prædarum graues
Pellit, fugatos sauciatos proterit,
Frangit catenas, & rapinam liberat,
Aurum, puellas, paruulos, monilia,
Greges equarum, uasa uestes, buculas.
Loth ipse ruptis expeditus nexibus
Attrita baccis colla liber erigit.

ff

Abraham triumphi dissipator hostici
Redit recepta prole fratris inclytus,
Ne qua fidelis sanguinis prosapiam
Vis pessimorum possideret principum.
Adhuc recentem cæde de tanta uirum
Donat sacerdos ferculis cœlestibus.
Dei sacerdos, Rex & idem præpotens,
Origo cuius fonte inenarrabili
Secreta nullum prodit auctorem sui.
Melchisedech, qua stirpe, quis maioribus
Ignotus, uni cognitus tantum Deo.
Mox & triformis Angelorum trinitas
Senis reuisit hospitis mapalia.
Et iam uieta Sarra in aluo fertilis
Munus iuuentæ mater exanguis stupet
Hærede gaudens. & cachinni pœnitens.
Hæc ad figuram prænotata est linea,
Quam nostra recto uita resculpat pede,
Vigilandum in armis pectorum fidelium,
Omnem'que nostri portionem corporis,
Quæ capta fœde seruiat libidini,
Domi coactis liberandam uiribus.
Nos esse large uernularum diuites,
Si quid trecenti, bis nouenis additis,
Possint, figura nouerimus mystica.
Mox ipse Christus, qui sacerdos uerus est,
Parente natus alto & ineffabili,
Cibum beatis offerens uictoribus,
Paruam pudici cordis intrabit casam,
Monstrans honorem trinitatis hospitæ.
Animam deinde spiritus connexibus
Piæ maritam, prolis expertem diu,
Faciet perenni fertilem de semine.
Tum Sarra dotem possidens puerpera,
Hærede digno patris implebit domum.

Hriste graues hominum semper miserate labores,
c Qui patria uirtute cluis, propria'que, sed una,
Vnum nanque Deum colimus de nomine trino,
Non tamen & solum, quia tu Deus ex patre Christe.
Differe Rex noster, quo milite pellere culpas
Mens armata queat nostri de pectoris antro,
Exoritur quotiens turbatis sensibus intus
Seditio, atque animam morborum rixa fatigat,
Quod tunc præsidium pro libertate tuenda,
Quæ'ue acies furiis inter præcordia mixtis
Obsistat meliore manu. nec enim bone ductor
Magnarum uirtutum inopes, neruis'que carentes
Christicolas uitiis populantibus exposuisti.
Ipse salutiferas obsesso in corpore turmas
Depugnare iubes. ipse excellentibus armas
Artibus ingenium, quibus ad ludibria cordis
Oppugnanda potens tibi dimicet, & tibi uincat.
Vincendi præsens ratio est, si cominus ipsas
Virtutum facies, & colluctantia contra
Viribus infestis liceat portenta notare.

Fidei, & Idolatriæ pugna.

Prima petit campum dubia sub sorte duelli
Pugnatura fides, agresti turbida cultu,
Nuda humeros, intonsa comas, exerta lacertos.
Nanque repentinus laudis calor ad noua feruens
Prælia nec telis meminit, nec tegmine cingi,
Pectore sed fidens ualido, membris'que retectis
Prouocat insaui frangenda pericula belli.
Ecce lacescentem collatis uiribus audet
Prima ferire fidem ueterum cultura deorum.
Illa hostile caput phalerata'que tempora uittis
Altior insurgens labefactat, & ora cruore
De pecudum satiata solo applicat, & pede calcat,

Elisos in morte oculos, animam'q; malignam
Fracta intercepti commertia gutturis arctant,
Difficilem'q; obitum suspiria longa fatigant.
Exultat uictrix legio, quam mille coactam
Martyribus Regina fides animarat in hostem.
Tunc fortes socios parta pro laude coronat
Floribus, ardenti'q; iubet uestirier ostro.

Pudicitiæ, & Libidinis pugna.

Ex in gramineo in campo concurrere prompta
Virgo Pudicicia speciosis fulget in armis,
Quam patrias succincta faces sodomita Libido
Aggreditur, piceam'q; ardenti sulphure pinum
Ingerit in faciem, pudibunda'q; lumina flammis
Appetit, & tetro tentat suffundere fumo.
Sed dextram furiæ flagrantis & ignea diræ
Tela lupæ saxo ferit imperterrita uirgo,
Excussas'q; sacro tedas depellit ab ore.
Tunc exarmatæ iugulum meretricis adacto
Transfigit gladio. calidos uomit illa uapores
Sanguine concretos cenoso, spiritus inde
Sordidus exhalans uicinas polluit auras.
Hoc tibi habe exclamat uitrix Regina, supremus
Hic tibi finis erit, semper prostrata iacebis,
Nec iam mortiferas audebis spargere flammas
In famulos famulas'q; dei, quibus intima casti
Vena animi sola feruet de lampade Christi.
Te ne o'uexatrix hominum potuisse resumptis
Viribus extincti capitis recalescere flatu,
Assyrium postquam thalamum ceruix Olopherni
Cæsa cupidineo madefactum sanguine lauit,
Gemmatum'q; torum mœchi ducis aspera Iudith
Spreuit, & incæstos compescuit ense furores,
Famosum mulier referens ex hoste tropheum
Non trepidante manu mea uindex cœlitus audax.
At fortasse parum fortis matrona sub umbra

Legis adhuc pugnans, dum tempora nostra figurat,
Vera, quibus uirtus terreno in corpore fluxit,
Grande per infirmos caput excisura ministros.
Nunquid & intactæ post partum uirginis ullum
Fas tibi iam superest? post partum uirginis, ex quo
Corporis humani naturam prisca propago
Deseruit, carnem'que nouam, uis ardua seuit.
Atque innupta deum concæpit fœmina Christum,
Mortali de matre hominem, sed cum patre numē.
Inde omnis iam diua caro est, quæ concipit illum,
Naturam'que dei consorti fœdere sumit.
Verbum quippe caro factum, non destitit esse,
Quod fuerat, uerbum carnis dum glutinat usum,
Maiestate quidem non degerante per usum
Carnis, sed miseros ad nobiliora trahente.
Ille manet, quod semper erat, quod non erat, esse
Incipiens. nos, quod fuimus, iam non sumus, aucti
Nascendo in melius. nihi contulit, & sibi mansit.
Nec Deus ex nostris minuit sua, sed sua nostris
Dum tribuit, nosmet dona ad cœlestia uexit.
Dona hæc sunt, quis uicta iaces lutulenta libido,
Nec mea post Mariam potis es perstringere iura.
Tu præceps ad mortis iter, tu Ianua leti
Corpora commaculans animas in tartara mergis.
Abde caput tristi iam feruida pestis abysso,
Occide prostibulum, manes pete, claudere auerno,
In'que tenebrosum noctis detrudere fundum.
Te uoluant subter uada flāmea, te uada nigra,
Sulphureus'que rotet per stagna sonantia uortex,
Nec iam Christicolas furiarum maxima tentes,
Vt purgata suo seruentur corpora Regi.
Dixerat hæc. & læta libidinis interfectæ
Morte Pudicitia, gladium Iordanis in undis
Abluit infectum, sanies cui rore rubenti
Hæserat, & nitidum macularat uulnere ferrum.
Expiat ergo aciem fluuiali docta lauacro
Victricem uictrix, abolens baptismate labem

Hostilis iuguli, nec iam contenta piatum
Condere uagina gladium, ne tecta rubigo
Occupet. Ablutum scabrosa sorde nitorem
Catholico in templo diuini fontis ad aram
Consecrat, æterna splendens ubi luce nitescat.

Patientiæ, & Iræ pugna.

Ecce modesta graui stabat Patientia uultu
Per medias immota acies, uarios'que tumultus,
Vulnera'que, & rigidis uitalia peruia pilis
Spectabat defixa oculos, & lenta manebat,
Hanc procul ira tumens spumanti feruida rictu,
Sanguinea intorquens suffuso lumina felle,
Vt belli exortem, telo'que, & uoce lacescit,
Impatiens'que moræ conto petit, increpat ore
Hyrsutas quatiens galeato in uertice cristas.
En tibi Martis ait, spectatrix libera nostri
Excipe mortiferum securo in pectore ferrum,
Nec doleas, quia turpe tibi gemuisse dolore.
Sic ait, & stridens sequitur conuitia pinus
Per teneros crispata notos, & certa sub ipsum
Defertur stomachum, recto'que illiditur ictu,
Sed resilit duro loricæ excussa repulsu.
Prouida nam uirtus conserto adamante trilicem
Induerat thoraca humeris, squamosa'que ferri
Texta per intortos commiserat undique neruos.
Inde quieta manet Patientia, fortis ad omnes
Telorum nimbos, & non penetrabile durans,
Nec mota est iaculo monstri sine more furentis,
Opperiens, propriis perituram uiribus iram,
Scilicet indomitos postquã stomachando lacertos
Barbara bellatrix impenderat, & iaculorum
Nube superuacua lassauerat irrita dextram,
Cum uentosa leui cecidissent tela uolatu,
Ictibus & uacuis hastilia fracta iacerent,
Vertitur ad capulũ manus improba, & ense corusco

Connixa in plagam dextra sublimis ab aure
Erigitur, medium'q; ferit librata cerebrum.
Aerea sed cocto cassis formata metallo
Tinnitum percussa refert, aciem'q; retundit
Dura resultantem, frangit quoq; uena rebellis
Illisum calibem, dum cædere nescia cassos
Excipit assultus, ferienti & tuta resistit.
Ira ubi truncati mucronis fragmina uidit,
Et procul in partes ensem crepuisse minutas,
Iam capulum retinente manu sine pondere ferri,
Mentis inops, ebur infelix, decoris'q; pudendi
Perfida signa abiicit, munimenta'q; tristia longe
Spernit, & ad proprium succenditur effera letum,
Missile de multis, quæ frustra sparserat, unum
Puluere de campi peruersos sumit in usus.
Rasile figit humi lignum, ac se cuspide uersa
Perfodit, & calido pulmonem uulnere transit,
Quam super assistens Patientia, Vicimus, inquit,
Exultans uitium solita uirtute sine ullo
Sanguinis, ac uitæ discrimine. lex habet istud
Nostra genus belli, furias, omnem'q; malorum
Militiam, & rabidas tolerando extinguere uires.
Ipsa sibi est hostis uesania, se'q; furendo
Interimit, moritur'q; suis ira ignea telis.
Hæc effata secat medias impune cohortes,
Egregio comitata uiro. nam proximus Iob
Hæserat inuictæ dura inter bella magistræ
Fronte seuerus adhuc, & multo funere anhelus.
Sed iam clausa truci subridens ulcera uultu,
Per'q; cicatricum numerum sudata recensens
Milia pugnarum, sua præmia, dedecus hostis.
Illum Diua iubet tandem requiescere ab omni
Armorum strepitu, captis, & perdita quæ sunt
Multiplicare opibus, nec iam peritura referre.
Ipsa globos legionum, & concurrentia rumpit
Agmina uulniferos gradiens intacta per imbres,
Omnibus una comes uirtutibus associatur,

Auxilium'q; suum fortis patientia miscet.
Nulla anceps luctamen init uirtute sine ista
Virtus, nam uidua est, quam non patientia firmat.

Superbiæ, & Humilitatis pugna.

Forte per effusas inflata Superbia turmas
Effreni uolitabat equo, quem pelle leonis
Texerat, & ualidos uillis onerauerat armos.
Quo se fulta iubis iactantius illa ferinis
Inferret, tumido despectans agmina fastu,
Turritum tortis caput accumularat in altum
Crinibus, extructos augeret ut addita cirros
Congeries, celsum'q; apicem frons ardua ferret.
Carbasea ex humeris summo collecta coibat
Palla sinu, teretem nectens a' pectore nodum.
A ceruice fluens tenui uelamine limbus
Concipit infestas textis turgentibus auras.
Nec minus instabili sonipes feritate superbit
Impatiens madidis frenarier ora lupatis.
Huc illuc frendens obuertit terga, negata
Libertate fugæ, pressis'q; tumescit habenis.
Hoc sese ostentans habitu uentosa uirago
Inter utranq; aciem supereminet, & phaleratum
Circumflectit equum, uultu'q;, & uoce minatur
Aduersum spectans cuneum, quem milite raro,
Et paupertinis ad bella coegerat armis
Mens humilis. Regina quidem, sed egens alieni
Auxilii, proprio nec sat confisa paratu
Spem sibi collegam coniunxerat, edita cuius,
Et suspensa ab humo est opulentia diuite regno.
Ergo humilem postquā male sana Superbia mētē
Vilibus instructam nullo ostentamine telis
Aspicit, in uocem dictis se fundit amaris.
Non pudet o' miseri plebeio milite claros
Attentare duces? ferro'q; lacessere gentem
Insignem titulis? ueteres cui bellica uirtus

Diuitias peperit: lætos & gramine colles
Imperio calcare dedit: nunc aduena nudus
Nititur antiquos (si fas est) pellere Reges.
En, qui nostra suis in prædam cedere dextris
Sceptra uolunt. en qui nostros sulcare nouales:
Arua'q; capta manu popularier hospite aratro
Contendunt: duros & pellere marte colonos.
Nempe o' ridiculum uulgus natalibus oris
Totũ hominẽ, & calidos a' matre amplectimur art⁹,
Vimq; potestatum per membra recentis alumni
Spargimus, & rudibus dominamur i ossib⁹ omnes.
Quis locus in nostra tunc uobis sede dabatur,
Congenitis cum regna simul ditionibus æquo
Robore crescebant: nati nam luce sub una,
Et domus, & domini paribus adoleuimus annis.
Ex quo plasma nouum de consepto paradisi
Limite progrediens amplum transfugit in orbem,
Pellitos'q; habitus sumpsit uenerabilis Adam,
Nudus adhuc, nisi nostra foret præcepta secutus.
Quis nam iste ignotis nunc hostis surgit ab oris
Importunus, iners, infelix, degener, amens:
Qui sibi tam serum ius uindicat, hactenus exul.
Nimirum uacuæ creduntur friuola famæ,
Quæ miseros optare iubet, quando'q; futuri
Spem fortasse boni, lenta ut solatia mollem
Desidiam pigro rerum medicamine palpent.
Quid ni illos spes palpet iners, quos puluere in isto
Tirones bellona truci non excitat ære,
Imbelles'q; animos uirtus tepefacta resoluit:
An ne Pudicitiæ gelidum iecur utile bello est:
An tenerum pietatis opus sudatur in armis:
Quam pudet o' mauors, & uirtus conscia, talem
Contra stare aciem, ferro'q; lacessere nugas,
Cum'q; hanc uirgineis dextram conferre choreis.
Iustitia est nam semper egens, & pauper Honestas,
Arida Sobrietas, albo Ieiunia uultu,
Sanguine uix tenui Pudor intersusus, aperta

Simplicitas,& ad omne patẽs sine tegmine uulnus,
Et prostrata in humum, nec libera iudice sese
Mens humilis,quã degenerem trepidatio prodit.
Faxo ego sub pedibus stipularum more teratur
Inualida ista manus,neq; enim perstringere duris
Dignamur gladiis, algenti & sangume ferrum
Imbuere,& fragili uires fœdare triumpho.
Talia uociferans rapidum calcaribus urget
Cornipedem,laxis'q; uolat temeraria frenis,
Hostem humilẽ cupiẽs impulsu um bonis equini
Sternere,deiectam'q; super calcare ruinam.
Sed cadit in foueam præceps, quam callida forte
Fraus interciso suffoderat æquore furtim.
Fraus detestandis uitiorum pestibus una est
Fallendi uersuta opifex, quæ præscia belli
Planiciem scrobibus uiolauerat insidiosis
Hostili de parte latens, ut fossa ruentes
Exciperet cuneos, atq; agmina mersa uoraret.
Ac ne fallacem puteum deprændere posset
Clara acies, uirgis adopertas texerat oras,
Et super imposito simularat cespite campum.
At Regina humilis quanuis ignara manebat
Vlteriore loco,nec adhuc ad fraudis opertum
Venerat, aut foueæ calcarat furta malignæ.
Hunc eques illa dolum,dum fertur præpete cursu,
Incidit,& cæcum subito patefecit hiatum.
Prona ruentis equi ceruice inuoluitur, ac sub
Pectoris impressu fracta inter crura rotatur.
At uirtus placidi moderaminis, ut leuitatem
Prospicit obtritam monstri sub morte iacentis,
Intendit gressum mediocriter,os quoq; parce
Erigit,& comi moderatur gaudia uultu.
Cunctanti Spes fida comes succurrit,& offert
Vltorem gladium,laudis'q; inspirat amorem.
Illa cruentatam correptis crinibus hostem
Protrahit,& faciem leua reuocante supinat.
Tunc caput orantis flexa ceruice resectum

Eripit, & madido suspendit colla capillo.
Extinctum uitium sancto Spes increpat ore,
Desine grande loqui, frangit Deus omne superbũ,
Magna cadunt, inflata crepãt, tumefacta premunt.
Disce supercilium deponere, disce cauere
Ante pedes foueam, quisquis sublime minaris.
Peruulgata uiget nostri sententia Christi,
Scandere celsa humiles, & ad ima redire feroces.
Vidimus horrendum membris, animis'que Goliã
Inualida cecidisse manu, puerilis in illum
Dextera fundali torsit stridore lapillum,
Trànsiectam'que cauo penetrauit uulnere frontem.
Ille minax, rigidus, iactans, truculentus, amarus,
Dum tumet indomitum, dum formidabile feruet,
Dum sese ostentat clypeo, dum territat auras,
Fxpertus pueri quid possint ludicra parui,
Succubuit teneris bellator turbidus armis.
Me tunc ille puer uirtutis pube secutus
Florentes animos sursum in mea regna tetendit,
Seruatur qua certa mihi domus omnipotentis
Sub pedibus domini, me'que ad sublime uocantem
Victores cæsa culparum labe capessunt.
Dixit. & auratis perstringens aera pennis
In cœlum se uirgo rapit. mirantur euntem
Virtutes, tollunt'que animos in uota, uolentes
Ire simul, ni bella duces terrena retardent.
Confligunt uitiis, se'que ad sua præmia seruant.

Luxuriæ, & Sobrietatis pugna.

Venerat occiduis mundi de finibus hostis
Luxuria, extinctæ iamdudum prodiga famæ,
Delibuta comas, oculis uaga, languida uoce,
Perdita delitiis, uitæ cui causa uoluptas,
Elumbem mollire animum, petulanter amœnas
Haurire illecebras, & fractos soluere sensus.
Et tunc peruigilem ructabat marcida cœnam

Sub lucem quia forte iacens ad fercula raucos
Audierat lituos, atq; inde tepentia linquens
Pocula, lapsanti per uina, & balsama gressu
Ebria calcatis ad bellum floribus ibat.
Non tamen illa pedes, sed curru inuecta uenusto
Saucia mirantum capiebat corda uirorum.
O noua pugnandi species, non ales harundo
Neruo pulsa fugit, nec stridula lancea torto
Emicat amento, framea nec dextra minatur.
Sed uiolas lasciua iacit, foliis'q; rosarum
Dimicat, & calathos inimica per agmina fundit.
Inde eblanditis uirtutibus halitus illex
Inspirat tenerum labefacta per ossa uenenum,
Et male dulcis odor domat ora, & pectora, & arma,
Ferratos'que toros oblito robore mulcet.
Deiiciunt animos, ceu uicti, & spicula ponunt
Turpiter, heu dextris languentibus obstupefacti,
Dum currum uaria gemmarum luce micantem
Mirantur, dum bracteolis crepitantia lora
Et solido ex auro preciosi ponderis axem
Defixis inhiant obtutibus, & radiorum
Argento albentem seriem, quam summa rotarum
Flexura electri pallentis continet orbe.
Et iam cuncta acies in deditionis amorem
Sponte sua uersis transibat perfida signis
Luxuriæ seruire uolens, dominæ'que fluentis
Iura pati, & laxa ganeorum lege teneri.
Ingemuit tam triste nefas fortissima uirtus.
Sobrietas, dextro socios decedere cornu,
Inuictam'que manum quondam sine cæde perire.
Vexillum sublime Crucis, quod in agmine primo
Dux bona prætulerat, defixa cuspide sistit,
Instaurat'que leuem dictis mordacibus alam,
Extimulans animos, nunc probris, nũc prece mixta.
Quis furor insanas agitat caligine mentes?
Quo ruitis? cui colla datis? quæ uincula tandem
Prohpudor, armigeris amor est perferre lacertis?

Lilia luteolis interlucentia sertis,
Et ferrugineo uernantes flore coronas,
His placet assuetas bello iam tradere palmas
Nexibus? his rigidas nodis innectier ulnas?
Vt mitra cæsariem cohibens aurata uirilem
Combibat infusum croceo religamine nardum.
Post inscripta oleo frontis signacula, per quæ
Vnguentum regale datum est, & chrisma perenne.
Vt tener incessus uestigia syrmate uerrat,
Sericaq́ꝫ infractis fluitent ut pallia membris
Post immortalem tunicam, quam pollice docto
Texuit alma fides, dans impenetrabile tegmen
Pectoribus lotis, dederat quibus ipsa renasci.
Ite ad nocturnas epulas, ubi cantharus ingens
Despuit effusi spumantia damna falerni,
Immensam cyathis stillantibus undam, ubi multo
Fulcra mero ueteriq́ꝫ toreumata rore rigantur.
Excidit ergo animis heremi sitis, excidit ille
Fons patribus de rupe datus, quem mystica uirga
Elicuit scissi salientem é uertice saxi.
Angelicus ne cibus prima in tentoria nostris
Fluxit auis, quem nunc sero fœlicior æuo
Vespertinus edit populus de corpore Christi.
His uos imbutos dapibus iam crapula turpis
Luxuriæ ad madidum rapit importuna lupanar,
Quosq́ꝫ uiros non ira fremens, non idola bello
Cæde compulerant, saltatrix ebria flexit.
State ꝓcor uestri memores, memores quoqꝫ Christi,
Quæ sit uestra tribus, quæ gloria, quis Deus, & rex,
Quis dominus, meminisse decet. Vos nobile iudæ
Germen ad usqꝫ dei genitricem, qua deus ipse
Natus homo, procerum uenistis sanguine longo.
Excitet egregias mentes celeberrima Dauid
Gloria continuis bellorum exercita curis.
Excitet & Samuel, spolium qui diuite ab hoste
Attrectare uetat, nec uictum uiuere Regem
Incircumcisum patitur, ne præda superstes

Victorem placidum rediuiua in prælia poscat.
Parcere iam capto crimen putat ille tyranno.
At nobis contra uinci, & succumbere uotum est,
Pœniteat, per si qua mouet reuerentia summi
Numinis. hoc tam dulce malum uoluisse nefanda
Proditione sequi, si pœnitet, haud nocet error.
Pœnituit Ionathan ieiunia sobria dulci
Conuiolasse fauo sumpto, mellis'qꝫ sapore
Heu male gustato, regni dum blanda uoluptas
Oblectat iuuenem, iurata'qꝫ sacra resoluit.
Sed quia pœnituit, nec sors lacrymabilis illa est,
Nec tinxit patrias sententia sæua secures.
En ego sobrietas (si conspirare paratis)
Pando uiam cunctis uirtutibus, ut male suada
Luxuries multo stipata satellite pœnas
Cum legione sua Christo sub iudice pendat.
Sic effata crucem domini feruentibus offert
Obuia quadrigis, lignum uenerabile in ipsos
Intentans frenos, quod ut expauere feroces
Cornibus expansis, & summa fronte coruscum,
Vertunt præcipitem cæca formidine fusi
Per prærupta fugam, fertur resupina reductis
Nequicquam loris auriga, comas'qꝫ madentes
Puluere fœdat humi, tunc & uertigo rotarum
Implicat excussam dominam. nam prona sub axe
Labitur, & lacero tardat sufflamine currum.
Addit Sobrietas uulnus letale iacenti
Conniiciens silicem rupis de parte molarem.
Hunc uexiliferæ, quoniam sors obtulit, ictum
Spicula nulla manu, sed belli insigne gerenti
Casus agit saxum, medii spiramen ut oris
Frangeret, & recauo misceret labra palato,
Dentibus introrsum resolutis, lingua resectam
Dilaniata gulam frustis cum sanguinis implet.
Insoltis dapibus crudescit guttur, & ossa
Colliquefacta uorans reuomit, quas hauserat, offas.
Ebibe iam proprium post pocula multa cruorem,

Virgo ait increpitans, sint hæc tibi fercula tandem
Tristia præteriti nimiis sub luxibus æui.
Lasciuas uitæ illecebras gustatus amaræ
Mortis, & horrifico sapor ultimus asperat haustu.
Cæde ducis dispersa fugit trepidante pauore
Nugatrix acies. Iocus, & Petulantia primi
Cymbala proiiciunt. bellum nam talibus armis
Ludebant resono meditantes uulnera systro.
Dat tergum fugitiuus amor, lita tela ueneno,
Et lapsum ex humeris arcũ, pharetram'que cadẽtem
Pallidus ipse metu sua post uestigia linquit.
Pompa ostentatrix uani splendoris inani
Exuitur nudata peplo. discissa trahuntur
Serta uenustatis, colli'que ac uerticis aurum
Soluitur, & gemmas discordia dissona turpat.
Non piget attritis pedibus per acuta fruteta
Ire uoluptatem. quoniam uis maior acerbam
Compellit tolerare fugam, formido pericli
Perdurat teneras iter ad cruciabile plantas,
Qua se cumque fugax trepidis fert cursibus agmen,
Damna iacent, crinalis acus, redimicula, uittæ,
Fibula, flameolum, strophium, dyadema, monile,
His se sobrietas, & totus Sobrietatis
Abstinet exuuiis miles, damnata'que castis
Scandala proculcat pedibus, nec fronte seueros
Conniuente oculos prædarum ad gaudia flectit.

Auaritiæ, & Largitatis pugna.

Fertur Auaritia gremio præcincta capaci,
Quicquid edax luxus pretiosum liquerat, unca
Corripuisse manu, pulchra ad ludibria uasto
Ore inhians, auri'que legens fragmenta caduci
Inter arenarum cumulos, nec sufficit amplos
Impleuisse sinus. iuuat infarcire crumenis
Turpe lucrum, & grauidos furtis distendere fiscos,
Quos leua cœlante tegit, lateris'que sinistri

Velat oprimento. uelox nam dextera rapinas
Abradit, spoliis'que ungues exercet ahenos.
Cura, fames, metus, anxietas, periuria, pallor,
Corruptela, dolus, commenta, insomnia sordes,
Eumenides furiæ, monstri comitatus aguntur.
Nec minus interea rabidorum more luporum
Crimina persultant toto crassantia campo,
Matris Auaritiæ nigro de lacte creata.
Si fratris galeam fuluis radiare ceraunis
Germanus uidit commilito, non timet ensem
Exerere, atq; caput sotio mucrone ferire,
De consanguineo rapturus uertice gemmas.
Filius extinctum belli sub sorte cadauer
Aspexit si forte patris, fulgentia bullis,
Cingula, & exuuias gaudet rapuisse cruentas.
Cognatam ciuilis agit discordia prædam,
Nec parcit propriis amor insatiatus habendi
Pignoribus, spoliat'que suos fames impia natos.
Talia per populos edebat funera uictrix
Orbis Auaritia, sternens centena uirorum.
Milia uulneribus uariis, hunc lumine adempto,
Effossis'q; oculis uelut in caligine noctis
Cæcum errare sinit, per'que offensacula multa
Ire, nec oppositum baculo tentare periclum.
Porro alium capit intuitu, fallit'que uidentem,
Insigne ostentans aliquid, quod dum petit ille,
Excipitur telo incautus, cordis'que sub ipso
Saucius occulto ferrum suspirat adactum.
Multos præcipitans in aperta incendia cogit,
Nec patitur uitare focos, quibus æstuat aurum,
Quod petit arsurus pariter speculator auarus.
Omne hominium rapit illa genus, mortalia cuncta
Occupat interitu, neq; est uiolentius ullum
Terrarum uitium, quod tantis cladibus æuum
Mundani inuoluat populi, damnet'que gehennæ.
Quin ipsos tentare manu (si credere dignum est)
Ausa sacerdotes Domini, qui prælia forte

Ductores

Ductores primam ante aciem pro laude gerebant
Virtutum, magno'que implebant classica flatu.
Et fors innocuo tinxisset sanguine ferrum,
Ni ratio armipotens gentis Leuitidis una
Semper fida comes, clypeum obiectasset, & atræ
Hostis ab incursu claros texisset alumnos.
Stant tuti rationis ope, stant turbine ab omni
Immunes, fortes'que animi. uix in cute summa
Perstringens paucos tenui de uulnere lædit
Cuspis Auaritiæ. Stupuit lues improba castis
Heroum iugulis, longe sua tela repelli.
Ingemit, & dictis ardens furialibus infit.
Vincimur heu segnes, nec nostra potentia perfert
Vim solitam, languet uiolentia sæua nocendi.
Sueuerat inuictis, quæ uiribus omnia ubiq;
Rũpere corda hominũ, nec enim tam ferrea quẽquã
Formauit natura uirum, cuius rigor æra
Sperneret, aut nostro foret impenetrabilis auro.
Ingenium omne neci dedimus, tenera, aspera, dura,
Docta, indocta simul, bruta, & sapientia, nec non
Casta, incæsta meæ patuerunt pectora dextræ.
Sola igitur rapui quicquid styx abdit auaris
Gurgitibus. nobis ditissima tartara debent
Quos retinent populos, quod uoluũt sæcula, nr̃m ẽ,
Quod miscet mundus uesana negotia, nostrum est
Qui fit, prææualidas quod pollens gloria uires
Deserit. & cassos ludit fortuna lacertos,
Sordet Christicolis rutilantis fulua monetæ
Effigies. sordent argenti emblemata. & omnis
Thesaurus nigrante oculis uilescit honore.
Quid sibi docta uolunt fastidia? nonne triumphum
Egimus ex Scarioth? magnus qui discipulorum
Et conuiua Dei, dum fallit fœdere mensæ
Haud quaquam ignarũ, dextram'q; parapside tingit,
Incidit in nostrum flammante cupidine telum,
Infamem mercatus agrum de sanguine amici
Numinis eliso luiturus iugera collo.

Viderat & Iericho propria inter funera, quantum
Posset nostra manus, cum uictor concidit Achar,
Cædibus insignis, murali & strage superbus,
Succubuit capto uictis ex hostibus auro,
Dum uetitis insigne legens anathema fauillis,
Mœsta ruinarum spolia insatiabilis haurit.
Non illum generosa tribus, non plebis auitæ
Iuuit Iuda parens, Christo quandoque propinquo
Nobilis, & tali felix Patriarcha nepote.
Quis placet exemplū generis, placeat quoq; forma.
Exitii sit pœna eadem, quibus & genus unum est.
Quid moror aut Iudæ populares, aut populares
Sacricolæ summi (Summus nam fertur Aaron)
Fallere fraude aliqua Martis congressibus impar.
Nil refert, armis contingat palma dolis'ue.
Dixerat, & toruam faciem, furialia'que arma
Exuit, in'que habitum se se transformat honestum.
Fit uirtus specie, uultu'que, & ueste seuera,
Quam memorat frugi, parce cui uiuere cordi ē,
Et seruare suum, tanquam nil raptet auare,
Artis ad umbratæ meruit ceu sedula laudem,
Huius se specie mendax bellona coaptat,
Non ut auara lues, sed uirtus parca putetur,
Necnon & tenero pietatis tegmine crines
Obtegit anguineos, ut candida palla latentem
Dissimulet rabiem, diro'q; intenta furori,
Quod rapere, & clepere ē, auide'q; abscondere parta,
Natorum curam dulci sub nomine iactat.
Talibus illudens male credula corda uirorum
Fallit imaginibus. monstrum ferale sequuntur,
Dum credunt uirtutis opus, caput impia erinnys
Consensu faciles, manicis'q; tenacibus arctat.
Attonitis ducibus, perturbatis'que maniplis
Nutabat uirtutum acies errore biformis
Portenti, ignorans, quid amicum credat in illo,
Quid'ue hostile uocet letum, uersatile & anceps
Lubricat incertos dubia sub imagine uisus.
Dum subito in medium frendens miseratio campū

Prosilit auxilio sociis, pugnam'q; capessit
Militiæ postrema gradu, sed sola duello
Impositura manum, nequid iam triste supersit.
Omne onus ex humeris reiecerat, omnibus ibat
Nudata exuuiis, multo & se fasce leuarat,
Olim diuitiis, grauibus'q; oppressa talentis,
Libera nunc miserendo inopũ, quos larga benigne
Fouerat, effundens patrium bene prodiga censum,
Iam loculos ditata fide spectabat inanes,
Aeternam numerans redituro fœnore summam.
Horruit inuictæ uirtutis fulmen, inops'q;
Mentis Auaritia stupefactis sensibus hæsit,
Certa mori. nam quæ fraudis uia restat? ut ipsa
Calcatrix mundi mundanis uicta fatiscat
Illecebris, spreto'q; iterum sese implicet auro.
Inuadit trepidam uirtus fortissima duris
Vlnarum nodis, eliso & gutture frangit
Exanguem, siccam'q; gulam, compressa ligantur
Vincla lacertorum sub mentum, & faucibus arctis
Extorquent animam, nullo quæ uulnere rapta
Palpitat, atq; aditu spiraminis intercæpto
Inclusam patitur uenarum carcere mortem.
Illa reluctanti genibus'q;, & calcibus instans
Perfodit & costas, atq; ilia rumpit anhela.
Mox spolia extincto de corpore dirripit, auri
Sordida frusta rudis, nec adhuc fornace recoctam
Materiem, cinctis etiam marsupia crebris
Exesa, & uirides obducta erugine nummos
Dispergit seruata diu uictrix, & egenis
Dissipat, ac tenues captiuo munere donat
Tunc circũfusam uultu exultante coronam
Respiciens, alacris media inter milia clamat.
Soluite procinctum iusti, & discedite ab armis.
Causa mali tanti iacet interfecta lucrandi
Ingluuie pereunte licet requiescere sanctis.
Summa quies, nil uelle, super q̃ postulat usus
Debitus, & simplex alimonia, uestis & una
Infirmos tegat, ac recreet mediocriter artus,
Expletũ'q; modũ naturæ nõ trahat extra,

Ingressurus iter peram ne tollito, ne ue
De tunicæ alterius gestamine prouidus esto.
Nec te sollicitet res crastina, ne cibus aluo
Deffuerit, redeunt escæ cum sole diurnæ.
Nonne uides ut nulla auium cras cogitet? ac se
Pascendam præstante deo non anxia credat?
Confidunt uolucres uictum non defore uiles,
Passeribusq; subest modico uenalibus asse
Indubitata fides, dominum curare potentem
Ne pereant. tu cura dei, facies quoq; Christi
An dubitas ne te tuus unquam deserat auctor?
Ne trepidate homines. uitæ dator, est dator escæ.
Quærite luciferum cœlesti dogmate pastum,
Qui spem multiplicans alit inuiolabilis æui
Corporis immemores, memor est, q cõdidit illud,
Suppeditare cibos, atq; indiga membra fouere.
His dictis curæ emotæ, metus, & labor, & uis,
Et scelus, & placidæ fidei fraus inficiatrix
Depulsæ uertere solum. pax inde fugatis
Hostibus alma abigit bellum. discinditur omnis
Terror, & auulsis exfibulat ilia zonis.
Vestis ad usq; pedes descendens defluit imos.
Temperat & rapidum priuata modestia gressum.
Cornicinum curua æra silent. placabilis implet
Vaginam gladius. sedato & puluere campi
Suda redit facies, liquidæ sine nube diei
Purpuream uideas cœli clarescere lucem.
Agmina casta super uultum sensere tonantis
Arridere, hilares pulso certamine turmæ,
Et Christum gaudere suis uictoribus arcem
Aetheris, ac portum famulis aperire profundum.
Dat signum felix concordia, reddere castris
Vitrices aquilas, atq; in tentoria cogi.
Nunquam tanta fuit spes, nec par Deus ulli
Militiæ, cum dispositis bifida agmina longe
Duceret ordinibus, peditum psallente caterua.
Ast alia de parte equitum resonãtibus hymnis,
Non aliter cecinit respectans uictor hiantem

Israel rabiem ponti post terga minacis,
Cum iam progrediens calcaret littora sicco
Vlteriora pede, stridens' que per extima calcis
Mons rueret pendentis aquæ, nigros' que relapso
Gurgite nilicolas fundo deprenderet imo,
Ac refluente sinu iam redderet unda natatum
Piscibus, & nudas præceps operiret arenas.
Pulsauit resono modulantia timpana plectro
Turba Dei, celebrans mirum ac memorabile sæclis
Omnipotentis opus, liquidas inter freta ripas
Fluctibus incisis, & subsistente procella
Crescere, suspensos' q; globos potuisse teneri.
Sic expugnata uitiorum gente resultant
Mystica dulcimodis uirtutum carmina psalmis.
Ventum erat ad fauces portæ castrensis, ubi arctum
Liminis introitum bifori dant cardine claustra.
Nascitur hic inopina mali lacrymabilis astu
Tempestas placidæ turbatrix inuida pacis,
Quæ tantum subita uexauit clade triumphum.

Concordiæ & Discordiæ pugna.

Inter confertos cuneos Concordia forte
Dum stipata pedem iam tutis mœnibus infert,
Excipit occultum uitii latitantis ab ictu
Mucronem leuo in latere, squallentia quamuis
Texta catenato ferri subtegmine corpus
Ambirent, sutis, & acumen uulneris hamis
Respuerent, rigidis nec fila tenacia nodis
Impactũ sinerent penetrare in uiscera telum.
Rara tamen chalybem tenui transmittere punctõ
Commissura dedit, qua sese extrema politæ
Squama ligat tunicæ, sinus & sibi conserit oras
Intulit hoc uulnus pugnatrix subdola uictæ
Partis, & incautis uictoribus insidiata est.
Nam pulsa culparum acie Discordia, nostros
Intrarat cuneos, sociam mentita figuram.
Scissa procul palla, structum & serpente flagellum
Multiplici media camporum in strage iacebat.
Ipsa redimitos olea frondente capillos,

Ostentans festis respondit læta choreis.
Sed sicam sub ueste tegit.te maxima uirtus,
Te solam tanto in numero, Concordia tristi
Fraude petens. Sed non uitalia rumpere sacri
Corporis est licitum. summo tenus extima tactu
Læsa cutis tenuem signauit sanguine riuum.
Exclamat uirtus subito turbata, Quid hoc est?
Quæ manus hic inimica latet? quæ pectora nostra
Vulnerat, & ferrum tanta inter gaudia uibrat?
Quid iuuat indomitos bello sedasse furores?
Et sanctum uitiis pereuntibus omne receptum?
Si uirtus sub pace cadit? trepida agmina mœstos
Conuertere oculos. stillabat uulneris index
Ferrata de ueste cruor. mox & pauor hostem
Cominus astantem prodit. nam pallor in ore
Conscius audacis facti dat signa reatus,
Et deprensa tremit languens manus, & color albẽs,
Circumstat propere strictis mucronibus omnis
Virtutum legio, exquirens feruente tumultu
Et genus, & nomen, patriam, sectam'que, deum'ꝗ,
Quem colat, & iussu cuiatis uenerit illa.
Exanguis, turbante metu Discordia dicor,
Cognomẽto hæresis. Deus est mihi discolor inqt,
Nunc minor, aut maior, mõ duplex, & mõ simplex.
Cum placet aereus & de phantasmate uisus,
Aut innata anima est. quoties uolo ludere numen
Præceptor Belial mihi est, domus est plaga mundi.
Non tulit ulterius capti blaphemia monstri
Virtutum Regina Fides, sed uerba loquentis
Impedit, & uocis claudit spiramina pilo,
Pollutam rigida transfigens cuspide linguam.
Carpitur innumeris feralis bestia dextris,
Frustatim sibi quisque rapit, quod spargat in auras,
Quod canibus donet, coruis'que edacibus ultro
Offerat, immundis ceno exhalante cloacis
Quod tradat, mõstris quod mãdet habere marinis.
Discissum fœdis animalibus omne cadauer
Diuiditur, ruptis hæresis perit horrida membris.

Compositis igitur rerum, morum'q; secundis
In cõmune bonis, tranquillæ plebis ad unum
Contigit hac statione frui, uallo'q; foueri
Pacificos sensus, & in otia soluere curas.
Extruitur media castrorum sede tribunal
Editiore loco, tumulus quem uertice acuto
Excitat in speculam, subiecta unde omnia late
Liber inoffenso circumspicit aere uisus.
Hunc sincera Fides, simul & Concordia sacro
Fœdere iuratæ Christi sub amore sorores
Conscendunt apicem, mox & sublime tribunal
Par, sanctum, charum'q; sibi, supereminet æquo
Iure potestatis. consistunt aggere summo
Conspicuæ, populos'q; iubent astare frequentes.
Concurrunt alacres castris ex omnibus omnes.
Nulla latet pars mentis iners, quæ corporis ullo
Inter cæpta sinu per conceptacula sese
De generi langore tegat, tentoria apertis
Cuncta patent uelis, reserantur carbasa, nequis
Marceat obscuro stertens habitator operto.
Auribus intentis expectat concio, quid nam
Victores post bella uocet Concordia princeps
Quam uelit atq; Fides uirtutibus addere legem.
Erumpit primam in uocem Concordia tali
Alloquio. cumulata quidem iam gloria uobis
O patris, o domini fidissima pignora Christi,
Contigit. extincta est multo certamine sæua
Barbaries, sanctæ, quæ circũsepserat urbis
Indigenas, ferro'que uiros, flamma'que premebat.
Publica sed requies priuatis rure, foro'q;
Constat amiciciis. scissura domestica turbat
Rem populi, titubat'q; foris, quod dissidet intus.
Ergo cauete uiri, ne sit sententia discors
Sensibus in uestris. ne secta exotica tectis
Nascatur conflata odiis, quia scissa uoluntas
Confundit uatiis arcana biformia fibris.
Quod sapimus coniũgat amor. quod uiuimus, uno
Cõspiret studio, nil dissociabile firmũ est.

Vtq; homini, atq; Deo medium interuenit Iesus,
Qui sociat mortale patri, ne carnea distent
Spiritui æterno sitq; ut. Deus unus utrunq;,
Sic quicquid gerimus mentis'q;, & corporis actu
Spiritus unimodis texat compagibus unus.
Pax plenum uirtutis opus. Pax summa laborum.
Pax belli exacti pretium est. pretium'q; pericli.
Sydera pace uigent. consistunt terrea pace.
Nil placitum sine pace Deo. non munus ad aram
Cum cupias offerre, probat, si turbida fratrem
Mens impacati sub pectoris oderit antro.
Nec si flãmiuomis Christi pro nomine martyr
Ignibus insilias, seruans inamabile uotum
Bile sub obliqua, pretiosam prosit Iesu
Impendisse animam, meriti quia clausula Pax est.
Non inflata tumet. non inuidet æmula fratri.
Omnia perpetitur patiens, atq; omnia credit.
Nunquam læsa dolet. cuncta offensacula donat.
Occasum lucis uenia præcurrere gestit
Anxia, ne stabilem linquat sol conscius iram.
Quisq; litare Deo mactatis uult holocaustis,
Offerat in primis pacem, nulla hostia Christo
Dulcior, hoc solo sancta ad donaria uultum
Munere conuertens liquido oblectatur odore.
Sed tamen & niueis tradit deus ipse columbis
Pennatum tenera plumarum ueste colubrum
Rimante ingenio docte internoscere mixtum
Innocuis auibus. latet & lupus ore cruento
Lacteolam mentitus ouem sub uellere molli,
Cruda per agninos exercens funera rictus.
Hac sese occultant Fotinus, & Arrius arte,
Immanes feritate Lupi. discrimina produnt
Nostra, recens'q; cruor quamuis de corpore sũmo
Quid possit furtiua manus. gemitum dedit omnis
Virtutum populus casu concussus acerbo.
Tunc generosa Fides hæc subdidit, Immo secũdis
In rebus cesset gemitus. Concordia læsa est,
Sed defensa Fide. quin & Concordia sospes

Germanam comitata fidem sua uulnera ridet.
Hæc mea sola salus, nihil hac mihi triste recepta.
Vnum opus egregium restat post bella labori
O proceres, regni quod tandem pacifer hæres
Belligeri, armatæ successor inermis & aulæ
Instituit Salomon, quoniam genitoris anheli
Fumarat calido regum de sanguine dextra.
Sanguine nam terso templum fundatur, & ara
Ponitur auratis Christi domus ardua tectis.
Tunc hic Ierusalem templo lustrata quieto
Suscepit iam diua Deum, circumuaga postquam
Sedit marmoreis fundata altaribus arca.
Surgat & in nostris templum uenerabile castris,
Omnipotens cuius sanctorum sancta reuisat.
Nam quid terrigenas ferro pepulisse phalanges
Culparum prodest, hominis si filius arce
Aetheris illapsus purgati corporis urbem
Intret in ornatam, templi splendentis egenus.
Hactenus alternis sudatum est cominus armis.
Munia nunc agitet tacitæ toga candida pacis,
Atq; sacris sedem properet discincta iuuentus.
Hæc ubi dicta dedit, gradibus regina superbis
Desiluit, tanti'q; operis Concordia consors.
Metatura nouum iacto fundamine templum
Aurea planiciem spaciis percurrit arundo,
Dimensis quadrent, ut quattuor undiq; frontes,
Ne commissuris distantibus angulus impar
Argutam mutilet per dissona symmetra normam.
Auroræ de parte tribus plaga lucida portis
Illustrata patet. triplex aperitur ad austrum
Portarum numerus. tres occidualibus offert
Ianua trina fores. totiens aquilonis ad axem
Panditur alta domus. nullum illic structile saxum,
Sed caua per solidum, multo'q; forata dolatu
Gemma relucenti limen complectitur arcu,
Vestibulum'q; lapis penetrabile concipit unus.
Portarum summis inscripta in postibus auro
Nomina apostolici fulgent bissena Senatus.

Spiritus his titulis archana recondita mentis
Ambit, & electos uocat in præcordia sensus.
Quaque hominis natura uiget, quam corpore toto
Quadrua uis animat, trinis ingressibus aram
Cordis adit, castis'que colit sacraria uotis.
Seu pueros Sol primus agat, seu feruor ephebos
Incendat nimius, seu consumabilis æui
Perficiat lux plena uiros, siue algida Borræ
Aetas decrepitam uocet ad pia sacra senectam.
Occurrit trinum quadrina ad compita nomen,
Quod bene discipulis disponit rex duodenis.
Quin etiam totidem gemmarum insignia textis
Parietibus distincta micant, animas'que colorum
Viuentes liquido lux euomit alta profundo.
Ingens chrysolitus natiuo interlitus auro
Hinc sibi sapphyrum sociauerat inde beryllum,
Distantes'que nitor medius uariabat honores.
Hinc chalcedon hebes perfunditur ex hiacynthi
Lumine uicino, nam forte cyanea propter
Stagna lapis cohibens ostro fulgebat aquoso.
Sardonychen pingunt amethystina, pingit hiaspis
Sardonium iuxta appositum, pulcher'que topazon,
Has inter species smaragdina gramine uerno
Prata uirent, uoluit'que uagos lux herbida fluctus.
Te quoque cõspicuum structura interserit ardens
Chrisoprase, & sydus saxis stellantibus addit.
Stridebat grauidis funalis machina uinclis
Immensas rapiens alta ad fastigia gemmas.
At domus interior septem subnixa columnis
Crystalli algentis uitrea de rupe recisis
Construitur, quarum tegit edita calculus albens
In conum cæsus capita, & sinuamina subter
Subductum conchæ in speciem, quod mille talentis
Margaritarum ingens opibus & uiribus arte
Adductis animosa Fides mercata pararat.
Hoc residet solio pollens Sapientia, & omne
Consilium regni celsa disponit ab aula,
Tutandi'que hominis leges sub corde retractat.

In manibus dominæ ſceptrum, non arte politum,
Sed lignum uiuum eſt, uiridi quod ſtirpe reciſum
Quamuis nullus alat terreni ceſpitis humor,
Fronde tamen uiret incolumi, tunc ſanguine tinctis
Intertexta roſis candentia lilia miſcet,
Neſcia marcenti florem ſubmittere collo.
Huius forma fuit ſceptri geſtamen Aaron,
Floriferum ſicco, quod germina cortice trudens
Explicuit tenerum ſpe pubeſcente decorem,
In'que nouos ſubito uiruit uirga arida fœtus.
Reddimus æternas indulgentiſſime doctor
Grates Chriſte tibi, meritos'q; ſacramus honores
Ore pio. nam cor uitiorum ſtercore ſordet.
Tu nos corporei latebroſa pericula operti,
Luctantis'que animæ uoluiſti agnoſcere caſus.
Nouimus ancipites nebuloſo in pectore ſenſus
Sudare alternis conflictibus, & uariato
Pugnarum euentu, nunc indole creſcere dextram,
Nunc inclinatis ceruicibus ad iuga uitæ
Deteriora trahi, ſeſe'que addicere noxis
Turpibus, & propriæ iacturam ferre ſalutis.
O quoties animam uitiorum peſte repulſa
Senſimus incaluiſſe Deo, quoties tepefactum
Cœleſte ingenium poſt gaudia candida tetro
Ceſſiſſe è ſtomacho. feruent bella horrida, feruent
Oſſibus, atq; incluſa fremit diſcordibus armis
Non ſimplex natura hominis. nam uiſcera limo
Effigiata premunt animum. contra ille ſereno
Editus afflatu nigrantis carcere cordis
Aeſtuat, & ſordes arcta inter uincla recuſat.
Spiritibus pugnant uariis lux, atque tenebræ,
Diſtantes'que animat duplex ſubſtantia uires,
Donec præſidio Chriſtus Deus adſit, & omnes
Virtutum gemmas componat ſede piata,
Atque ubi peccatum regnauerat, aurea templi
Atria conſtituens, texat ſpectamine morum
Ornamenta animæ, quibus oblectata decoro
Aeternũ ſolio diues Sapiẽtia regnet. FINIS

VERSVS AVRELII PRVDENTII DE NOVO LVMINE PASCA LIS SABBATI.

Inuentor rutili Dux bone luminis,
Qui certis uicibus tempora diuidis,
Merso Sole chaos ingruit horridum,
Lucem redde tuis Christe fidelibus.
Quamuis innumerò sydere regiam,
Lunari'que polum lampade pinxeris,
Incussu silicis lumina, nos tamen
Monstras saxigeno semine quærere.
Hoc signas opere Conditor inclyte
Lumen ueridicum mentibus omnium,
In Christo Domino quærere iugiter,
Quem petram loquitur doctor egregius.
Ne nesciret homo spem sibi luminis
In Christi solido corpore conditam,
Qui dici stabilem se uoluit petram
Nostris igniculis unde genus uenit,
Pingui quos olei rore madentibus
Lychnis, ac facibus pascimus aridis.
Quin, & fila fauis scirpea floreis
Presso melle prius collita fingimus.
Viuax flamma uiget, seu caua testula
Succum linteolo suggerit ebrio,
Seu pinus piceam fert alimoniam,
Seu ceram teretem stuppa calens bibit.
Nectar de liquido uertice feruidum
Guttatim lacrymis stillat alentibus,
Ambustum quoniam uis facit ignea
Imbrem de madido flere cacumine.
Splendent ergo tuis muneribus pater
Flammis mobilibus scilicet atria,
Absentem'que diem lux agit æmula,
Quam nox cum lacero uicta fugit peplo.
Sed quis non rapidi luminis arduam
Manentem'que Deo cernat originem?

Moses nempe Deum spinifero in rubo
Vidit conspicuo lumine flammeum.
Felix, qui meruit sentibus in sacris,
Cœlestis solii uisere Principem,
Iussus nexa pedum uincula soluere,
Ne sanctum inuolucris pollueret locum.
Hunc ignem populus sanguinis inclyti
Maiorum meritis tutus, & impotens
Suetus sub dominis uiuere barbaris,
Tum liber sequitur longa per auia,
Qua gressum tulerant, castra'que cerulæ
Noctis per medium concita mouerant.
Plebem peruigilem fulgure præuio
Ducebat radius sole micantior.
Sed Rex Niliaci littoris, inuido
Feruens felle, iubet præualidam manum
In bellum rabidis ire cohortibus,
Ferratas'que acies clangere classicum.
Sumunt arma uiri, se'que minacibus
Accingunt gladiis. triste canit tuba.
Hic fidit iaculis, ille uolantia
Præfigit calamis spicula gnosiis.
Densatur cuneis turba pedestribus.
Currus pars & equos, & uolucres rotas
Conscendunt celeres, signa'que bellica
Prætendunt tumidis clara draconibus.
Hic iam seruitii nescia pristini
Gens pelusiacis usta uaporibus,
Tandem, purpurei gurgitis hospita
Rubris littoribus fessa resederat.
Hostis dirus adest cum duce perfido,
Infert & ualidis prælia uiribus.
Moses porro suos in mare præcipit
Constans, intrepidis tendere gressibus,
Præbent rupta locum stagna uiantibus,
Riparum in faciem peruia. sistitur
Circunstans uitreis unda littoribus,

Dum plebs sub bifido permeat æquore.
Pubes quin etiam decolor asperis
Iritata odiis, rege sub impio
Hebræum sitiens fundere sanguinem
Audet se pelago credere concauo.
Ibant præcipiti turbine percita
Fluctus per medios agmina regia.
Sed confusa dehinc unda reuoluitur
In semet reuolans gurgite confluo.
Currus tunc, & equos, tela'qꝫ naufraga,
Ipsos & proceres, & uaga corpora
Nigrorum uideas nare satellitum,
Arcis iustitium triste tyrannicæ.
Quæ tandem poterit lingua retexere
Laudes Christe tuas? qui domitam Pharon
Plagis multimodis, cædere Præsuli
Cogis iustitiæ uindice dextera.
Qui pontum rapidis æstibus inuium
Persultare uetas, ut refluo in salo
Securus pateat te dûce transitus,
Et mox unda rapax deuoret impios.
Cui ieiuna eremi saxa madentibus
Exundant scatebris, & latices nouos
Fundit scissa silex, quæ sitientibus
Dat potum populis axe sub igneo.
Instar fellis aqua tristifico in lacu
Fit ligni uenia mel uelut atticum.
Lignum est, quo sapiunt aspera, dulcius,
Nam præfixa cruci spes hominum uiget.
Implet castra cibus, tunc quoqꝫ pinguidus
Illabens gelida grandine densius.
His mensas epulis, hac dape construunt,
Quam dat sydereo Christus ab æthere.
Necnon imbrifero uentus anhelitu
Crassa nube leues inuehit alites,
Quæ conflata in humum cum semel agmina
Fluxere. reduci non reuolant fuga.

Hæc olim patribus præmia contulit,
Insignis pietas numinis unici,
Cuius subsidio nos quoque uescimur,
Pascentes dapibus pectora mysticis.
Fessos ille uocat per freta sæculi,
Discussis populum turbinibus regens,
Raptatas'que animas mille laboribus
Iustorum in patriam scandere præcipit.
Illic purpureis tecta rosariis
Omnis fragrat humus, calta'que pinguia,
Et molles uiolas, & tenues crocos
Fundit fonticulis unda fugacibus.
Illic & gracili balsama surculo
Desudata fluunt, rara'que cinnamia
Spirant, & folium, fonte quod abdito
Prælabens fluuius portat in exitum.
Felices animæ prata per herbida
Concentu parili suaue sonantibus
Hymnorum modulis dulce canunt melos.
Calcant & pedibus lilia candidis.
Sunt & spiritibus sæpe nocentibus
Pœnarum celebres sub styge feriæ.
Illa nocte, sacer qua rediit deus
Stagnis ad superos ex Acherontiis,
Non sicut tenebras de face fulgido
Surgens occeano lucifer imbuit,
Sed terris domini de cruce tristibus
Maior sole nouum restituens diem.
Marcent suppliciis tartara mitibus,
Exultat'que sui carceris ocio
Vmbrarum populus liber ab ignibus,
Nec feruent solito flumina sulphure.
Nos festis trahimus per pia gaudia
Noctem conciliis, uota'que prospera
Certatim uigili congerimus prece,
Extructo'que agimus liba sacrario.
Pendent mobilibus lumina funibus
Quæ suffixa micant per laquearia,

Et de languidulis fota natatibus
Lucem perſpicuo flamma iacit uitro.
Credas ſtelligeram deſuper aream
Ornatam geminis ſtare trionibus.
Et qua phoſphoreum temo regit iugum
Paſſim purpureos ſpargier heſperos.
O'res digna Deus quam, tibi roſidæ
Noctis principio grex tuus offerat.
Lucem, quam tribuis, nil precioſius
Lucem, qua reliqua præmia cernimus.
Tu lux uera oculis, lux quoque ſenſibus.
Intus tu ſpeculum, tu ſpeculum foris.
Lumen, quod famulans offero ſuſcipe
Tinctum pacifici chriſmatis unguine.
Per Chriſtum genitum ſumme pater tuum,
In quo uiſibilis ſtat tibi gloria,
Qui noſter dominus, qui tuus unicus
Spirat de patrio corde paraclitum,
Per quem ſplendor, honos, laus, ſapientia,
Maieſtas, bonitas, & pietas tua
Regnum continuat numine triplici
Texens perpetuis ſæcula ſæculis. Amen.

FINIS.

AVRELII PRVDENTII CLE-
MENTIS VIRI CONSV-
LARIS IN LIBRVM
CATHEMERI
NON PRAE
FATIO.

Er quinquennia iam decem
(Ni fallor) fuimus, septimus insuper
P Annum cardo rotat, dum fruimur
sole uolubili.
Instat terminus, & diem
Vicinum senio iam deus applicat.
Quid nos utile tanti spatio temporis egimus?
Aetas prima crepantibus
Fleuit sub ferulis. mox docuit toga
Infectum uitiis falsa loqui, non sine crimine.
Tum lasciua proteruitas,
Et luxus petulans (heu pudet, ac piget)
Fœdauit iuuenem nequitiæ sordibus, ac luto.
Exin iurgia turbidos,
Armarunt animos, & male pertinax
Vincendi studium subiacuit casibus asperis.
Bis legum moderamine
Frenos nobilium reximus urbium,
Ius ciuile bonis reddidimus, terruimus reos.
Tandem militiæ gradu
Euectum pietas principis extulit
Assumptum propius stare iubens ordine ꝓximo.
Hæc dum uita uolans agit,
Inrepsit subito canities seni
Oblitum ueteris Messaliæ consulis arguẽs.
Sub quo prima dies mihi
Quam multas hyemes uoluerit, & rosas
Pratis post glaciem reddiderit, nix capitis probat.
Nunquid talia proderunt
Carnis post obitum uel bona, uel mala,

Cum iam quicquid ideſt, quod fuerã, mors aboleuerit
Dicendum mihi quiſquis es.
Mundum, quem coluit, mens tua perdidit,
Non ſunt illa dei, quæ ſtuduit, cuius habeberis.
Atqui fine ſub ultimo
Peccatrix anima ſtultitiam exuat,
Saltem uoce deum concelebret, ſi meritis nequit.
Hymnis continuet dies,
Nec nox ulla uacet, quin dominum canat.
Pugnet contra hereſes. catholicam diſcutiat fidem.
Conculcet ſacra gentium,
Labem Roma tuis inferat idolis,
Carmen martyribus deuoueat, laudet apoſtolos.
Hæc dum ſcribo, uel eloquor
Vinclis o utinam corporis emicem
Liber, quo tulerit lingua ſono mobilis ultimo.

Hymnus ad Gallicantum.

Les diei nuntius
a Lucem ꝓpinquá præcinit,
Nos excitator mentium
Iã Christus ad uitã uocat.
Auferte clamat lectulos
Aegros, sopores. desides,
Casti'que, recti, ac sobrii
Vigilate iã sum proximus.
Post solis ortum fulgidi.
Serum est cubile spernere
Ni parte noctis addita
Tempus labori adieceris.
Vox ista, qua strepunt aues
Stantes sub ipso culmine
Pauloante q̃ lux emicet,
Nostri figura est iudicis.
Tectos tenebris horridis,
Stratis'q; opertos segnib⁹
Suadet quietem linquere
Iam iam'que uenturo die.
Vt cum coruscis flatibus
Aurora cœlum sparserit,
Omnes labore exercitos
Confirmet ad spẽ luminis.
Hic somnus ad tẽpus datus,
Est forma mortis perpetis,
Peccata ceu nox horrida
Cogunt iacere, ac stertere.
Sed uox ablato culmine
Christi docẽtis præmonet,
Adesse iam lucem prope,
Ne mens sopori seruiat.
Ne somn⁹ usq; ad terminos
Vitæ socordis opprimat
Pectus sepultum crimine,
Et lucis oblitum suæ.
Ferunt uagantes dæmonas
Lætos tenebris noctium
Gallo canente exterritos
Sparsim timere, & cedere.
Inuisa nam uicinitas
Lucis. salutis. numinis.
Rupto tenebrarum situ
Noctis fugat satellites.
Hoc esse signum præscii
Norunt repromissæ spei,
Qua nos soporis liberi
Speramus aduentum dei.
Quæ uis sit huius alitis,
Saluator ostendit Petro,
Ter ante, q̃ gallus canat,
Sese negandũ prædicans.
Fit nanq; peccator prius,
Quã præco lucis proximæ
Inlustret humanũ genus,
Finem'que peccandi ferat.
Fleuit negator denique
Ex ore prolapsum nefas,
Cũ mẽs maneret innocẽs,
Animus'que seruaret fidẽ.
Nec tale quicquam postea
Linguæ locutus lubrico ẽ
Cantu'q; galli cognito,
Peccare iustus destitit.
Inde est q; omnes credimus
Illo quietis tempore,
Quo gallus exultans canit,
Christum redisse ex inferis.
Tũc mortis opp̄ssus uigor,
Tunc lex subacta ẽ tartari,

Tunc uis diei fortior
Noctem coegit cedere.
Iam iam quiescant improba
Iã culpa furua obdormiat,
Iam noxa letalis suum
Perpessa somnũ marceat.
Vigil uicissim spiritus
Quodcunq; restat tẽporis
Dum meta noctis claudit,
Stans, ac laborans excubet.
Iesum ciamus uocibus,
Flentes, precantes, sobrii
Intenta supplicatio
Dormire cor mundũ uetat.
Sat conuolutis artubus
Sensum profunda obliuio
Pressit, grauauit, obruit
Vanis uagantem somniis.
Sunt nempe falsa, & friuola,
Quæ mundi alit gloria
Ceu dormientes egimus,
Vigilemus, hic est ueritas.
Aurum, uoluptas, gaudiũ,
Opes, honores, prospera
Quæcunq; nos inflãt mala,
Fit mane, nil sunt omnia.
Tu Christe somnũ, disiice,
Tu rumpe noctis uincula,
Tu solue peccatum uetus,
Nouum'q; lumen ingere.

Hymnus ad matutinum.

N Ox, & tenebræ, & nubila
Confusa mundi, & turbida,
Lux intrat, albescit polus,
Christus uenit, discedite.
Caligo terræ scinditur
Percussa solis spiculo,
Rebus'q; iam color redit
Vultu nitentis sideris,
Sic nostra mox obscuritas,
Fraudis'q; pectus consciũ,
Ruptis retectum nubibus,
Regnante pallescit deo.
Tunc non licebit claudere,
Quod quisq; fuscũ cogitat,
Sed mane clarescent nouo
Secreta mentis prodita.
Furante lucem squalido
Impune peccat tempore,
Sed lux dolis contraria
Latere furtum non sinit.
Versuta fraus, & callida
Amat tenebris obtegi,
Aptam'q; noctẽ turpibus
Adulter occultus fouet.
Sol ecce surgit igneus
Piget. pudescit. pœnitet.
Nec teste quisquã lumine
Peccare constanter potest.
Quis mane sũptis nequiter
Non erubescit poculis,
Cum fit libido, temperans
Castum'q; nugator sapit.
Nunc nũc seuerum uiuitur.
Nũc nemo tentat ludicrũ,
Inepta nunc omnes sua
Vultu colorant serio.
Hæc hora cunctis utilis
Qua qsq;, qđ studet, gerat,
Miles, togatus, nauita

Opifex. arator. institor.
Illum forensis gloria,
Hunc triste raptat classicum
Mercator hinc, ac rusticus
Auara suspirant lucra.
At nos lucelli, ac fœnoris,
Fandi'que prorsus nescii
Nec arte fortes bellica,
Te Christe solum nouimus.
Te mente pura, & simplici,
Te uoce, te cantu pio
Rogare curuato genu,
Flẽdo, & canẽdo discimus.
His nos lucramur quæstibus.
Hac arte tantum uiuimus,
Hæc inchoamus munera
Cum sol resurgens emicat.
Intende nostris sensibus,
Vitam'que totam dispice.
Sunt multa fucis inlita,
Quæ luce purgentur tua.
Durare nos tales iube,
Quales remotis sordibus
Nitere pridem iusseras
Iordane tinctos flumine.
Quodcunque nox mũdi dehĩc
Infecit atris nubibus,
Tu rex Eoi syderis
Vultu sereno inlumina.
Tu Sancte, qui tetram picem
Candore tingis lacteo,
Ebeno'que crystallum facis,
Delicta terge liuida.
Sub nocte Iacob cœrula
Luctator audax angeli
Eousque lux surgeret,
Sudauit impar prælio.
Sed cùm iubar clarescceret,
Lapsante claudus poplite,
Femur'que uictus debile
Culpæ uigorem perdidit.
Nutabat inguen saucium,
Quæ corporis pars uilior,
Longé que sub cordis loco
Diram fouet libidinem.
Hæ nos docent imagines,
Hominem tenebris obsitũ,
Si forte non cedat deo,
Vires rebelles perdere.
Erit tamen beatior
Intemperans membrũ, cui
Luctando claudũ, & tabidũ
Dies oborta inuenerit.
Tandem facessat cæcitas,
Quæ nosmet in præceps diu
Lapsos sinistris gressibus
Errore traxit deuio.
Hæc lux serenum conferat,
Puros'que nos præstet sibi.
Nil loquamur subdolum.
Voluamus obscurum nihil.
Sic tota decurrat dies,
Ne lingna mẽdax, ne manus
Oculi'ue peccent lubrici,
Ne noxa corpus inquinet.
Speculator adstat desuper,
Qui nos diebus omnibus,
Actus'que nostros prospicit
A luce prima in uesperum.
Hic testis. hic est arbiter,
Hic intuetur quicquid est
Humana quod mẽs cõcipit.
Hunc nemo fallit iudicem.
Finis

Hymnus ante Cibum.

O Crucifer bone lucis sator,
Omniparens pie uerbigena,
Edite corpore Virgineo,
Sed prius in genitore potens
Astra. solum. mare q̄ fierent.
Huc nitido precor intuitu,
Flecte salutiferam faciem
Fronte serenus, & inradia,
Nominis ut sub honore tui
Has epulas liceat capere.
Te sine dulce nihil domine.
Nec iuuat ore quid appeteř
Pocula ni prius, atque cibos
Christe tuus fauor imbuerit
Omnia sanctificante fide.
Fercula nostra deum sapiát.
Christus & influat in pateras
Seria. ludicra. uerba. iocos.
Deniq; qđ sumus, aut agim⁹
Trina superna regat pietas.
Hic mihi nulla rosæ spolia.
Null⁹ aromate fragrat odor,
Sed liquor influit ambrosi⁹,
Nectaream'que fidẽ redolet
Fusus ab usq; patris gremio.
Spne camœna leues ederas
Cĩgere tẽpora quis solita es,
Serta'que mystica dactylico
Texere docta, liga strophio
Laude dei redimita comas.
Quod generosa potest aĩa
Lucis, & ætheris indigena
Soluere dignus obsequium?
Quã data munera si recinat
Artificem modulata suum?
Ipse homini, qa cũcta dedit,
Quæ capim⁹ dñante manu
q̄ polus, aut hum⁹, aut pelag⁹
Aere. gurgite. rure creant
Hæc mihi subdidit, & sibi me.
Callidus inlaqueat uolucres
Aut pedicis dol⁹, aut maculis.
Inlita glutine corticeo
Vimina plumigeram seriẽ
Impediunt, & ire uetant.
Ecce per æquora fluctiuagos
Texta greges sinuosa trahũt.
Piscis item sequitur calamũ
Raptus acumine uulnifico
Credula saucius ora cibo.
Fundit opes ager ingenuas.
Diues aristiferæ segetis
Hic ubi uitea pampineo
Brachia palmite luxuriant
Pacis alũna ubi bacca uiret.
Hæc opulẽtia Christicolis
Seruit & omnia subpeditant.
Absit enim procul illa fames
Cædibus ut pecudũ libeat,
Sanguineas lacerare dapes.
Sint fera gentibus indomitis,
Prãdia de nece quadrupedũ
Nos oleris comanos siliq̄ fœta
Legumine multimodo
Pauerit innocuis epulis.
Spumea mulctra gerũt niueos
Vbere de gemino latices,
Per'q; coagula densa liquor
Insolidũ coit, & fragili
Lac tenerũ premitur calatho
Mella recens mihi cecropia.

Nectare sudat olente fa uus
Hæc opifex apis aerio
Rore liquat, tenui'q; thymo,
Nexilis inscia connubii.
Hic quoq; pomiferi nemoris
Munera mitia proueniunt
Arbor onus tremefacta suũ.
Deciduo grauis ĩbre pluit,
Puniceos'q; iacit cumulos.
Quæ veterũ tuba, quæ'ue lyra
Flatibus incita, uel fidibus
Diuitis omnipotentis opus,
Quæq; fruenda patent hoĩ
Laudibꝰ æquiperare queat?
Te pater optime mane nouo.
Solis & orbita, cũ media est,
Te quoque luce sub occidua
Sumeť cũ monet hora cibũ,
Nostra deus canet armonia.
Quod calet halitus interior.
Cord' qđ abdita uena tremit.
Pulsat & ĩcita. quod resonat.
Lingua sub ore latens caueã
Laus supi patris esto mihi.
Nos igitur tua sancte manus
Cespite composuit madido
Effigiem meditata suam.
Vt que foret rata materies
Flauit & indidit ore animã.
Tunc p amœna uireta iubet,
Frondicomis habitare locis.
Ver ubi perpetuum redolet,
Prata'que multicolora latex
Quadrifluo celer amne rigat
Hæc tibi nunc famulentur ait.
Vsibus omnia dedo tuis,
Sed tamen aspera mortifero
Stipite carpere poma ueto,
Qui medio uiret in nemore.
Hic draco perfidus. indocile
Virginis inlicit ingenium,
Vt socium malesuada uirũ
Mandere cogeret ex uetitis
Ipsa pari peritura modo.
Corpora mutua nosse nefas.
Post epulas inoperta uident
Lubricus error & erubuit.
Tegmina suta parant foliis
Dedecꝰ ut pudor occuleret.
Consciaculpa deum pauitans
Sede propria procul exigiť
Innuba fœmina, quæ fuerat
Coniugis excipit imperium
Fœdera tristia iussa pati.
Author & ipse doli coluber,
Plectiť improbus, ut mulier
Colla trilinguia calce terat.
Sic coluber muliebre solum
Suspicit, atq; uirum mulier.
His ducibus uitiosa dehinc
Posteritas ruit in facinus,
Dum'q; rudes imitatur auos,
fas'q;, nefas'q; simul glomerãs
Impia crimina morte luit.
Ecce uenit noua progenies,
Aethere proditus alter hõ,
Non luteus, uel ut ille prius.
Sed deus ipse gerẽs hominẽ
Corporeis'que carens uitiis,
Fit caro uiuida, sermo patris
Numine quã rutilãte grauis
Nõ thalamo, neq; iure tori,
Nec genialibus inlecebris
Intemerata puella parit.

Hoc odium uetus illud erat,
Hoc erat aspidis atq; hois
Digladiabile discidium,
Quod mõ cernua fœmineis
Vipera proteritur pedibus.
Edere nanq; deum merita
Oĩa uirgo uenena domat
Tractibꝰ anguis inexplicitis
Virus inerme piger reuomit
Gramine concolor in uiridi.
Quæ feritas mõ nõ trepidat
Territa de grege candidulo
Impauidas lupus inter oues
Tristis obambulat, & rabidũ
Sãguis imemor os cohibet.
Agnus enim uice mirifica,
Ecce leonibus imperitat,
Exagitans'q; truces, aquilas.
ꝑ uaga nubila, per'q; notos
Sydere lapsa columba fugat.
Tu mihi Christe colũba potẽs
Sãguine pasta cui cedit auis,
Tu niueus per ouile tuum,
Agnus hiare lupũ ꝓhibes
Sub iuga tigridis ora ꝓmẽs.
Da locuples deus hoc famulis
Rite precantibus, ut tenui
Mẽbra cibo recreata leuent.
Neu piger ĩmodicis dapibꝰ
Viscera tãta grauet stomachꝰ
Haustus amarus abesto ꝓcul.
Nec libeat tetigisse manu
Exitiale quid, aut uetitum.
Gustus, & ipse modũ teneat
Sospitet ut iecur incolume.
Sit satis anguibus horrificis,
Liba quod impia corporibꝰ
Ah miseram peperere necẽ
Sufficiat semel hoc facinus,
Plasma dei potuisse mori.
Oris opus, uigor igneolus.
Nõ moritur, quia flante deo
Compositus, supo'q; fluens
De solio patris artificis
Vim liquidæ rationis habet.
Viscera mortua, quin etiam
Post obitum reparare datur.
E'que suis iterum cumulis
Prisca renascitur effigies
Puluereo coeunte situ.
Credo eqdẽ (neq; uana fides)
Corpora uiuere more aïæ.
Nã mõ corporeũ memini
De Phlegethõte gradu facili
Ad superos remeasse deum.
Spes eadẽ mea mẽbra manet,
Quæ redolentia funereo
Iussa quiescere sarcophago.
Dux parilis rediuiuus homo
Ignea Christꝰ ad astra uocat.

FINIS.

Ode post Cibum.

P Astis uisceribus, cibo'q; sumpto,
Quē lex corporis imbecilla poscit
Laudem lingua deo patri repēdat
Patri, qui cherubim sedile sacrum.
Nec non & Seraphim suum supremo
Subnixus solio tenet, regit'que.
Hic est, quem Zebaoth deum uocamus,
Expers principii, carens'que fine.
Rerum conditor, & repertor orbis.
F ons uitæ liquida fluens ab arce.
Infusor fidei. sator pudoris,
Mortis perdomitor. salutis author.
Omnes quod sumus, aut uigemus inde est.
Regnat spiritus ille sempiternus
A Christo simul & parente missus.
I ntrat pectora candidus pudica,
Quæ templi uice consecrata rident
Postquam combiberint deum medullis.
S ed si quid uitii, doli'ue nasci
Inter uiscera iam dicata sensit
Ceu spurcum refugit celer sacellum.
Tetrum fragrat enim uapore crasso
Horror conscius æstuante culpa,
Offensum'que bonum niger repellit.
Nec solus pudor, innocens'que uotum
Templum constituunt perenne Christo
In cordis medii sinu, ac recessu,
S ed ne crapula ferueat cauendum est
Quæ sedem fidei cibis refertam
V sque ad congeriem coarctet intus.
Parcis uictibus expedita corda
Infusum melius eum receptant.
Hic pastus animæ est, sapor'que uerus.
S ed nos tu gemino fouens paratu.
Artus, atque animas utroque pastu

Confirmas pater, ac uigore comples.
S ic olim tua præcluens potestas,
Inter raucisonos situm leones
Illapsis dapibus uirum refouit.
I llum fusile numen execrantem.
Et curuare caput sub expolita
Aeris materia nefas putantem,
P lebs diræ Babylonis, ac tyrannus
Morti subdiderant, feris dicarant
Seuis, protinus haustibus uorandum,
O semper pietas, fides que tuta
Lambunt indomiti uirum leones,
Intactum'que dei tremunt alumnum,
A stant comminus & iubas reponunt,
Mansuescit rabies, fame'que blanda
Prædam rictibus lambit incruentis.
S ed cum tenderet ad superna palmas
Expertum'que sibi deum rogaret.
Clausus iugiter, indigens'que uictus.
I ussus nuntius aduolare terris,
Qui pastum famulo daret probato,
Raptim desilit obsequente mundo.
Cernit forte procul dapes inemptas,
Quas messoribus Abbacuc propheta
Agresti bonus exhibebat arte.
Huius cæsarie manu prehensa
Plenis sicut erat grauem canistris
Suspensum rapit & uehit per auras,
Tum raptus simul ipse, prandium'que
Sensim labitur in lacum leonum,
Et quas tunc epulas gerebat, offert.
S umas lætus ait, libens'que carpas
Quæ summus pater, angelus'que Christi
Mittunt libatibus sub hoc periclo.
His sumptis Danielus excitauit
In cœlum faciem, cibo'que fortis
Amen reddidit alleluia dixit.

Sic nos muneribus tuis refecti,
Largitor deus omnium bonorum
Grates reddimus & sacramus hymnos.
Tu nos tristifico uelut tyranno,
Mundi scilicet impotentis actu
Conclusos regis, & feram repellis.
Quæ circum fremit, ac uorare tentat.
Insanos acuens furor edentes.
Tunc summe deus precemur unum.
Vexamur. premimur malis. rotamur.
Oderunt. lacerant trahunt. lacessunt.
Iuncta est suppliciis fides iniquis.
Nec desit tamen anxiis medela.
Nam languente trucis leonis ira,
Illapsæ super ingeruntur escæ.
Quas siquis sitienter hauriendo
Non gustu tenui, sed ore pleno
Internis uelit implicare uenis.
Hic sancto satiatus ex propheta,
Iustorum capiet cibos uirorum
Qui fructum domino metunt perenni.
Nihil est dulcius, ac magis saporum,
Nil quod plus hominem iuuare possit,
Quam uatis pia præcinentis orsa.
His sumptis licet insolens potestas
Prauum iudicet, inroget'q; mortem.
Impasti, licet intuant leones,
Nos semper dominum patrem fatentes,
In te Christe deus loquemur unum,
Constanter'que tuam crucem feremus.

F

I N I

S.

Ode ad accensionem lucernæ.

i Nuentor rutili Dux bone luminis,
Qui certis uicibus tempora diuidis,
Merso sole chaos ingruit horridum,
Lucem redde tuis Christe fidelibus.
Quamuis innumero sydere regiam,
Lunari'q; polum lampade pinxeris,
Incussu silicis lumina, nos tamen
Monstras saxigeno semine quærere.
Hoc signas opere Conditor inclyte
Lumen ueridicum mentibus omnium,
In Christo domino quærere iugiter,
Quem petram loquitur doctor egregius.
Ne nesciret homo spem sibi luminis
In Christi solido corpore conditam,
Qui dici stabilem se uoluit petram
Nostris igniculis unde genus uenit.
Pinguis quos olei rore madentibus
Lychnis, aut facibus pascimus aridis.
Quin & fila fauis scirpea floreis
Presso melle prius collita fingimus.
Viuax flamma uiget, seu caua testula
Succum linteolo suggerit ebrio,
Seu pinus piceam fert alimoniam,
Seu ceram teretem stuppa calens bibit.
Nectar de liquido uertice feruidum
Guttatim lacrymis stillat alentibus,
Ambustum quoniam uis facit ignea
Imbrem de madido flere cacumine.
Splendent ergo tuis muneribus pater
Flammis mobilibus scilicet atria,
Absentem'que diem lux agit æmula,
Quam nox cum lacero uicta fugit peplo.
Sed quis non rapidi luminis arduam
Manentem'que deo cernat originem?
Moses nempe Deum spinifero in rubo
Vidit conspicuo lumine flammeum
Felix, qui meruit sentibus in sacris,

Cœlestis solii uisere Principem,
Iussus nexa pedum uincula soluere,
Ne sanctum inuolucris pollueret locũ.
Hunc ignem populus sanguinis inclyti
Maiorum meritis tutus, & impotens,
Suetus sub dominis uiuere barbaris,
Iam liber sequitur longa per auia.
Qua gressum tulerant, castra'que cærulæ
Noctis per medium concita mouerant.
Plebem peruigilem fulgure præuio
Ducebat radius sole micantior.
Sed Rex Niliaci littoris, inuido
Feruens felle, iubet præualidam manum
In bellum rapidis ire cohortibus,
Ferratas'qꝫ acies clangere classicum.
Sumunt arma uiri, se'que minacibus
Accingunt gladiis. triste canit tuba.
Hic fidit iaculis, ille uolantia
Præfigit calamis spicula gnosiis.
Densatur cuneis turba pedestribus.
Currus pars, & equos, & uolucres rotas
Conscendunt celeres, signa'que bellica
Prætendunt tumidis clara draconibus.
Hinc iam seruitii nescia pristini
Gens pelusiacis usta uaporibus,
Tandem purpurei gurgitis hospita
Rubris littoribus fessa resederat.
Hostis dirus adest cum duce perfido,
Infert & ualidis prælia uiribus.
Moses porro suos in mare præcipit
Constans, intrepidis tendere gressibus.
Præbent rupta locum stagna uiantibus,
Riparum in faciem peruia. sistitur
Circunstans uitreis unda liquoribus,
Dum plebs sub bifido permeat æquore.
Pubes quin etiam decolor asperis
Irritata odiis, rege sub impio

Hebræum sitiens fundere sanguinem
Audet se pelago credere concauo.
I bant præcipiti turbine percita
Fluctus per medios agmina regia.
Sed confusa dehinc unda reuoluitur
In semet reuolans gurgite confluo.
Currus tunc, & equos, tela'que naufraga,
Ipsos & proceres, & uaga corpora
Nigrorum uideas nare satellitum,
Arcis iustitium ut triste tyrannicæ.
Q uæ tandem poterit lingua retexere
Laudes Christe tuas? qui domitã Pharõ
Plagis multimodis cædere Præsuli
Cogis iustitiæ uindice dextera.
Qui pontum rapidis æstibus inuium
Persultare uetas ut refluo in salo
Securus pateat te duce transitus,
Et mox unda rapax deuoret impios.
Cui ieiuna uiæ saxa loquacibus
Exundant scatebris, & latices nouos
Fundit scisa silex, quæ sitientibus
Dat potum populis axe sub igneo.
I nstar fellis aqua tristifico in lacu
Fit ligni uenia mel uelut athicum.
Lignum est, quo sapiunt aspera, dulcius.
Nam præfixa cruci spes hominum uiget.
I mplet castra cibus, tunc quoq; ninguidus
Illabens gelida grandine densius.
His mensas epulis, hac dape construunt,
Q uam dat sydereo Christus ab æthere.
Necnon imbrifero uentus anhelitu
Crassa nube leues inuehit alites,
Q uæ cõflata in humũ cũ semel agmina
Fluxerunt, reduci non reuolant fuga.
Hæc olim patribus præmia contulit,
Insignis pietas numinis unici,
Cuius subsidio nos quoque uescimur,

Pascentes dapibus pectora mysticis.
F essos ille uocat per freta seculi,
Discissis populum turbinibus regens,
Iactatas'que animas mille laboribus
Iustorum in patriam scandere præcipit.
I llic purpureis tecta rosariis
Omnis fragrat humus, calta'que pinguia,
Et molles uiolas, & tenues crocos
Fundit fonticulis unda fugacibus.
I llic & gracili balsama surculo
Desudata fluunt, rara'q; cinnama
Spirant, & folium, fonte quod abdito
Prælambens fluuius portat in exitum.
F elices animæ prata per herbida
Concentu parili suaue sonantibus
Hymnorum modulis dulce canunt melos,
Calcant & pedibus lilia candidis.
Sunt & spiritibus sæpe nocentibus
Pœnarum celebres sub styge feriæ.
Illa nocte, sacer qua rediit deus
Stagnis ad superos ex Acheronticis,
Non sicut tenebras de face fulgida
Surgens oceano lucifer imbuit,
Sed terris domini de cruce tristibus
Maior sole nouum restituens diem.
Marcent suppliciis tartara mitibus,
Exultat'que sui carceris ocio
Vmbrarum populus liber ab ignibus,
Nec feruent solito flumina sulphure.
Nos festis trahimus per pia gaudia
Noctem conciliis, uota'que prospera
Certatim uigili congerimus prece,
Extructo'que agimus liba sacrario.
Pendent mobilibus lumina funibus
Quæ suffixa micant per laquearia,
Et de languidulis fota natatibus
Lucem perspicuo flamma iacit uitro.

Credas ſtelligeram deſuper aream
Ornatam geminis ſtare trionibus.
Et qua boſphoreum temo regit iugum
Paſſim purpureos ſpargier heſperos.
O res digna Deus, quam tibi roſcidæ
Noctis principio grex tuus offerat,
Lucem, qua tribuis nil preti oſius,
Lucem, qua reliqua præmia cernimus.
Tu lux uera oculis, lux quoque ſenſibus.
Intus tu ſpeculum, tu ſpeculum foris.
Lumen, quod famulans offero, ſuſcipe,
Tinctum pacifici chriſmatis unguine.
Per Chriſtum genitum ſumme pater tuum,
In quo uiſibilis ſtat tibi gloria,
Qui noſter dominus, qui tuus unicus
Spirat de patrio corde paraclitum,
Per quem ſplendor. honos. laus. ſapientia.
Maieſtas. bonitas, & pietas tua
Regnum continuat numine triplici,
Texens perpetuis ſecula ſeculis. Amen. Finis.

Hymnus ante ſomnum.

Des pater ſupreme,
a Qué nemo uidit unquã
Patris'q; ſermo Chriſte,
Et ſpiritus benigne.
O trinitatis huius
Vis una, lumen unum,
Deus ex deo perennis,
Deus ex utroque miſſus.
Fluxit labor diei,
Redit & quietis hora.
Blandus ſopor uiciſſim
Feſſos relaxat artus.
Mens æſtuans procellis
Curis'que ſauciata
Totis bibit medullis
Obliuiale poculum.
Serpit per omne corpus
Lethæa uis nec ullum
Miſeris doloris ægri
Patitur manere ſenſum.
Lex hæc data eſt caducis
Deo iubente membris,
Vt temperet laborem
Medicabilis uoluptas.
Sed dum pererrat omnes
Quies amica uenas,
Pectus'q; feriatum
Placat rigante ſomno.

Liber uagat per auras
Rapido uigore sensus,
Varias'q; per figuras,
Quæ sunt operta cernit.
Quia mens soluta curis,
Cui est origo cœlum.
Purus'q; fons ab æthra,
Iners iacere nescit.
Imitata multiformes
Facies sibi ipsa fingit,
Per quas repente currens
Tenui fruatur actu.
Sed sensa somniantum
Dispar fatigat horror.
Nunc splendor intererrat,
Qui dat futura nosse.
Plerunq; dissipatis
Mendax imago ueris,
Animos pauore mœstos
Ambage fallit atra,
Quem rara culpa morum
Non polluit frequenter
Hunc lux serena uibrans
Res edocet latentes.
Atqui coinquinatum
Vitiis cor impiauit,
Lusus pauore multo
Species uidet tremendas.
Hoc patriarcha noster
Sub carceris cathena
Geminis simul minister
Interpres adprobauit.
Quorum reuersus unus
Dat poculum tyráno,
Ast alterum rapaces
Fixum uorant uolucres.
Ipsum deinde regem
Perplexa somniantem
Nouit famem futuram
Clausis cauere aceruis.
Mox præsul ac tetrarches
Regnum per omne iussus
Sociam tenere uirgam
Dominæ resedit aulæ.
O q̃ profunda iustis
Arcana per soporem
Aperit tuenda Christus.
Quam clara, quã tacenda.
Euangelista summi
Fidissimus magistri
Signata quæ latebant
Nebulis uidet remotis.
Ipsum tonantis agnum
Decede purpurantem,
Qui conscium futuri
Librum resignat unus.
Huius manum potentem
Gladius perarmat anceps,
Et fulgurans utrinq;
Duplicem minatur ictum.
Quæsitor ille solus
Animæ'que, corporis'que
Ensis'que bis timendus
Prima, ac secũda mors est.
Idem tamen benignus
Vltor retũdit iram,
Paucos'que non piorum
Patitur perire in æuum.
Huic inclytus perenne
Tribuit pater tribunal
Hunc optinere iussit
Nomẽ supra omne nomẽ.
Hic præpotens cruenti
Extinctor Antichristi

Qui de furente monstro
Pulchrum refert trophæũ.
Quam bestiam capacem.
Populos'q; deuorantem,
Quã sãguinis charybdim.
Ioannes execratur.
Hanc nempe quæ sacratum
Præferre nomen ausa
Imam petit gehẽnam
Christo perempta uero.
Tali sopore iustus
Mentem relaxat heros,
Vt spiritu sagaci
Cœlum peragret omne.
Nos nil meremur horum,
Quos creber implet error,
Concreta quos malarum
Vitiat cupido rerum.
Sat est quiete dulci
Fessum fouere corpus
Sat si nihil sinistrum
Vanæ minentur umbræ.
Cultor dei memento
Te fontis, & lauacri,
Rorem subisse sanctum
Te chrismate innotatum.
Fac cum uocante somno
Castum petis cubile,
Frontem, locum'q; cordis
Crucis figura signet.
Crux expellit omne crimẽ.
Fugiunt crucem tenebræ.
Tali dicata signo
Mens fluctuare nescit.
Procul procul uagantum
Portenta somniorum
Procul esto peruicaci
Præstigiator astu.
O tortuose serpens,
Qui mille per mæandros,
Fraudes'q; flexuosas
Agitas quieta corda,
Discede, Christus lux est.
Hic Christus est, liquesce.
Signum, quod ipse nosti
Damnat tuã cateruam.
Corpus licet fatiscens
Iaceat recline paulo,
Christum tamen sub ipso
Meditabimur sopore.

Hymnus ieiunantium.

O Nazarene dux Bethlem uerbum patris,
Quem partus alui uirginalis protulit,
Adesto castis Christe parsimoniis,
Festum'q; nostrum rex serenus aspice,
Ieiuniorum dum litamus uictimam.
Nil hoc profecto purius mysterio,
Quo fibra cordis expiatur liuidi
Intemperata quo domantur uiscera
A ruina putrem ne resudans crapulam

Obstrangulatæ mentis ingenium premat.
Hinc subiugatur luxus, & turpis gula,
Vini, atq; somni degener socordia
Libido sordes, inuerecundus lepos,
Variæ'q; pestes languidorum sensuum
Parcam subacte disciplinam sentiunt.
Nam si licenter diffluens potu, & cibo
Ieiuna rite membra non coherceas,
Sequitur frequenti marcida oblectamine
Scintilla mentis ut tempescat nobilis,
Animus'q; pigris stertat ut præcordiis.
Frenentur ergo corporum cupidines,
Detersa ut intus emicet prudentia,
Sic excitato perspicax acumine,
Liber'q; flatu laxiore spiritus
Rerum parentem rectius precabitur.
Helias tali creuit obseruantia
Vetus sacerdos. ruris hospes aridi,
Fragore ab omni quem remotum, & segregẽ
Spreuisse tradunt criminum frequentiam
Casto fruentem syrtium silentio.
Sed mox in auras igneis iugalibus,
Curru'q; raptus euolauit præpeti,
Ne de propinquo sordium contagio
Dirus quietum mundus afflaret uirum
Olim probatis inclytum ieiuniis.
Non ante cœli principem septemplicis
Moses tremendi fidus interpres throni
Potuit uidere quam decem recursibus
Quater uolutis sol peragrans sydera
Omni carentem cerneret substantia
Victus precantis solus in lachrymis fuit
Nam flendo pernox inrigatum puluerem,
Humi madentis ore pressit cernuo,
Donec loquentis uoce præstrictus dei
Expauit ignem non ferendum uisibus.
Ioannes huius artis haud minus potens

Dei perennis præcucurrit filium,
Curuos uiarum qui retorsit tramites,
Et flexuosa corrigens dispendia
Dedit sequendam calle recto lineam.
Hanc obsequelam præparabat nuntius
Mox affuturo construens iter Deo
Cliuosa planis, confragosa ut leuibus
Conuerterentur, ne'ue quicquam deuium
Inlapsa terris inueniret ueritas.
Non usitatis ortus hic natalibus
Oblita lactis iam uicto in pectore
Matris tetendit serus infans uerbera
Necante partu de senili effusus est
Quam prædicaret uirginem plenam deo.
Post in patentes ille solitudines
Amictus hirtis bestiarum pellibus,
Setis'ue tectus hispida & lanugine
Secessit horrens inquinari, ac pollui
Contaminatis oppidorum moribus.
Illic dicata parcus abstinentia
Potum, cibum'q; uir seueræ industriæ,
In usq; serum respuebat uesperum.
Parum locustis & fauorum agrestium
Liquore pastum corporis uetus dare.
Hortator ille primus, & doctor nouæ
Fuit salutis. nam sacrato in flumine
Veterum pietas lauit errorum notas,
Sed tincta postquam membra defecauerat
Cœlo refulgens influebat spiritus.
Hoc ex lauacro labe dempta criminum
Ibant renati non secus, quam si rudis
Auri recocta uena pulchrum splendeat
Micet metalli siue lux argentei
Sudum polito prænitens purgamine.
Referre prisci stemma nunc ieiunii
Libet fideli proditum uolumine,
Vt diruendæ ciuitatis incolis

Fulmen

Fulmen benigni mansuefactum patris
Pie repressis ignibus pepercerit.
Gens insolenti præpotens iactantia
Pollebat olim quam fluentem nequiter
Corrupta uulgo soluerat lasciuia,
Et inde bruto contumax fastidio
Cultum superni negligebat numinis.
Offensa tandem iugis indulgentiæ
Censura, iustis excitatur motibus
Dextram perarmat rhonpheali incendio
Nimbos crepantes, & fragosos turbines
Vibrans tonantũ nubẽ flammasq; quatit.
Sed pœnitendi dum datur diecula,
Si forte uellent improbam libidinem,
Veteres'q; nugas condonare, ac frangere
Suspendit ictum terror exorabilis,
Paulum'que dicta substitit sententia.
Ionam Prophetam mitis ultor excitat,
Pœnæ imminentis iret ut prænuntius.
Sed nosset ille cum minacem iudicem
Seruare malle, q̃ ferire, ac plectere,
Tectam latenter uertit in Tharsos fugam.
Celsam paratis pontibus scandit ratem
Vdo reuincta fune puppis soluitur.
Itur per altum. fit procellosum mare.
Tum causa tanti quæritur periculi.
Sors in fugacem missa uatem decidit.
Iussus perire solus è cunctis reus,
Cuius uoluta crimen urna expresserat
Præceps rotatur, & profundo immergitur
Exceptus inde beluinis faucibus
Alui capacis uiuus hauritur specu.
Transmissa raptim præda cassos dentium
Eludit ictus, incruentam transuolans
Impune linguam, ne retentam mordicus,
Offam molares dissecarent uiuidi
Os omne transit, & palatum præterit.

Ternis dierum, ac noctium processibus
Mansit ferino deuoratus gutture.
Errabat illic per latebras uiscerum,
Ventris recessus circumibat tortiles
Anhelus, extis intus æstuantibus.
Intactus exin tertiæ noctis uice
Monstri uomentis pellitur singultibus,
Qua murmuranti fine fluctus frangitur,
Salsos'que candens spuma tundit pumices,
Ructatus exit, se'que seruatum stupet.
In Niniuitas se coactus percito
Gressu reflectit, quos ut increpauerat
Pudenda censor imputans obprobria,
Impendet inquit, ira summi uindicis,
Vrbem'que flamma mox cremabit, credite.
Apicem deinde ardui montis petit
Visurus inde conglobatum turbidæ
Fumum ruinæ, cladis & diræ struem,
Tectus flagellis multimodis germinis,
Nato & repente perfruens umbraculo,
Sad mœsta postquam ciuitas uulnus noui
Hausit doloris, heu supremum palpitat,
Cursant per ampla congregatim mœnia
Plebs, & senatus, omnis ætas ciuium,
Pallens iuuentus, eiulantes fœminæ.
Placet frementem publicis ieiuniis
Placare Christum. mos edendi spernitur.
Glaucos amictus induit monilibus
Matrona demptis, pro'que gemma, & serico
Crinem fluentem sordibus spargit cinis.
Squalent recincta ueste pullati patres,
Setas'que plangens turba sumit textiles
Impexa uillis uirgo bestialibus,
Nigrante uultum contegit uelamine.
Iacens harenis & puer prouoluitur.
Rex ipse coos æstuantem murices
Lænam reuulsa dissipabat fibula

Gemmas uirentes, & lapillos sutiles
Insigne frontis exuebat uinculum
Turpi capillos impeditus puluere.
Nullus bibendi, nemo uescendi memor
Ieiuna mensas pubes omnis liquerat,
Quin & negato lacte uagientium
Fletu madescunt paruulorum cunulæ.
Succum papillæ parca nutrix denegat.
Greges & ipsos claudit armentalium
Solers uirorum cura, ne uagum pecus
Contingat ore rotulenta gramina,
Potum strepentis ne'ue fontis hauriant,
Vacuis quærelæ personant præsepibus.
Mollitus his, & talibus breuem deus
Iram refrenat, temperans oraculum,
Prosper sinistrum, prona nam clementia
Haud difficulter supplicem mortalium
Soluit reatum. fit'que fautrix flentium.
Sed cur uetustæ gentis exemplum loquor
Pridem caducis cum grauatus artubus
Iesus, dicato corde ieiunauerit
Prænuncupatus ore, qui prophetico
Emanuhel est siue nobiscum Deus.
Qui corpus istud molle naturaliter
Captum'que laxo sub uoluptatum iugo
Virtutis arta lege fecit liberum
Emancipator seruientis plasmatis
Regnantis ante uictor, & cupidinis.
Inhospitali nanq; secretus loco
Quinis diebus octies labentibus
Nullam ciborum uindicauit gratiam
Firmans salubri scilicet ieiunio
Vas appetendis imbecillum gaudiis.
Miratus hostis posse limum tabidum
Tantum laboris sustinere, ac perpeti
Explorat arte sciscitator callida
Deus ne membris sit receptus terreis,

Sed increpata fraude post tergum ruit
Hoc nos sequamur quisq; nunc pro uiribus,
Quod cõsecrati tum magister dogmatis
Tuis dedisti Christe sectatoribus,
Vt cum uorandi uicerit libidinem
Late triumphet Imperator spiritus.
Hoc est quod atri liuor hostis inuidet
Mundi, poli'que quod gubernator probat
Altaris aram quod facit placabilem,
Quod dormientis excitat cordis fidem,
Quod limat ægram pectorum rubiginẽ.
Perfusa non sic amne flamma extinguitur,
Nec sic calente sole tabescunt niues,
Vt turbidarum scabra culparum seges
Vanescit almo trita sub ieiunio
Si blanda semper misceatur largitas.
Est quippe & illud grande uirtutis genus
Operire nudos. indigentes pascere.
Opem benignam ferre supplicantibus.
Vnam, parem'que sortis humanæ uicem
Inter potentes atque egenos ducere.
Satis beatus quisque dextram porrigit
Laudis rapacem prodigam pecuniæ,
Cuius sinistra dulce factum nesciat
Illum perennes protinus complent opes,
Ditat'que fructus fœnerantem centuplex.

Hymnus post Ieiunium.

c Hriste seruorum regimen tuorũ
Mollib⁹ q̃ nos moderãs habenis
Leniter frenas, facili'q; septos
Lege coherces
Ipse cum portãs onus impeditum,
Corporis duros tuleris labores,
Maior exẽplis famulos remisso
Dogmate palpas

Nona summissum rotat hora solem
Partibus uix dum tribus euolutis
Quarta deuexo superest in axe
Portio lucis.
Nos breuis uoti dape uindicata
Soluimus festum, fruimur'q; mensis
Adfatim plenis, quibus imbuatur
Prona uoluptas.
Tantus æterni fauor est magistri
Doctor indulgens ita nos amico
Lactat hortatu leuis obsequela ut
Mulceat artus.
Adit & nequis uelit in uenusto
Sordidus cultũ lacerare frontem,
Sed decus, uultus, capitis'que pexum
Comat honorem.
Terge ieiunans ait omne corpus,
Ne'ue subducto faciem rubore
Luteus tingat color, aut uotetur
Pallor in ore.
Rectius læto tegimus pudore
Quicquid ad cultum patris exhibemus
Cernit occultum deus, & latentem
Munere donat.
Ille ouem morbo residem, gregi'q;
Perditam sanat male dissipantem
Vellus adfixis uepribus per hirtæ
Deuia siluæ.
Impiger pastor reuocat, lupis'q;
Gestat exclusis humeros grauatos
Inde purgatam reuehens aprico
Reddit ouili.
Reddit & patris, uiridi'q; campo
Vibrat in plexis ubi nulla lappis
Spina, nec germẽ sudibus perarmat
Carduus horrens.
Sed frequens palmis nemus, & reflexa

Vernat herbarum coma, tum perennis
Gurgitem uiuis uitreum fluentis
Laurus obumbrat.
Hisce pro donis tibi fide pastor.
Seruitus, quæ nam poterit rependi
Nulla compensant pretium salutis
Vota precantum.
Quamlibet spreto sine more pastu
Sponte confectos tenuemus artus,
Te'que contemptis epulis rogemus
Nocte, die'que.
Vincitur semper minor obsequentum
Cura, nec munus genitoris æquat,
Frangit & cratem luteam laboris
Grandior usus.
Ergo ne limum fragilem solutæ
Deserant uires, & aquosus albis
Humor in uenis dominetur ægrum
Corpus eneruans,
Laxus, ac liber modus abstinendi
Ponitur cunctis, neque nos seuerus
Terror impellit, sua quenque cogit
Velle potestas.
Sufficit quicquid facias uocato
Numinis nutu prius inchoare,
Siue tu m ensam renuas, cibum'ue
Sumere tentes.
Annuit dexter deus, & secundo
Prosperat uultu uelut hoc salubre
Fidimus nobis fore, quod dicatas
Carpimus escas.
Sit bonum supplex precor, & medelam
Conferat membris, animum'que pascat
Sparsus in uenas cibus obsecrantum
Christicolarum.

Hymnus ad omnes horas.

A puer plectrum choreis, ut
d canam fidelibus
Dulce carmen, & melodum gesta
Christi insignia
Hunc camœna nostra solum pangat. hunc laudet lyra.
Christus est, quem rex sacerdos ad futurum protinus
Infulatus concinebat uoce. chorda, & tympano,
Spiritum cœlo influentem per medullas hauriens.
Facta nos etiam probata pangimus miracula.
Testis est orbis, nec ipsa terra, quod uidit, negat
Comminus deum docendis proditum mortalibus.
Corde natus ex parentis ante mundi exordium
Alpha & . ω. cognominatus ipse fons, & clausula
Omnium, quæ sunt. fuerunt. quæ'q; post futura sunt.
Ipse iussit, & creata, dixit ipse, & facta sunt
Terra. cœlum. fossa. ponti. trina rerum machina.
Quæ'que in his uigent sub alto solis, & lunæ globo.
Corporis formam caduci, membra morti obnoxia
Induit, ne gens periret primoplasti ex germine,
Merserat quam lex profundo noxialis tartaro.
O beatus ortus ille, uirgo cum puerpera
Edidit nostram salutem fœta sancto spiritu,
Et puer redemptor orbis os sacratũ protulit.
Psallat altitudo cœli, psallant te omnes angeli,
Quicquid est uirtutis usquam psallat in laudem dei.
Nulla linguarum silescat. uox & omnis consonet.
Ecce quem uates uetustis, concinebant seculis,
Quem prophetarum fideles paginæ spoponderant,
Emicat, promissus olim. cuncta conlaudent eum.
Cantharis infusa lympha fit falernum nobile.
Nuntiat uinum minister esse promptum ex hydria.
Ipse rex sapore tinctis obstupescit poculis.
Membra morbis ulcerosa uiscerum putredines
Mando, ut abluantur inquit. fit ratum, quod iusserat.
Turgidam cutem repurgant uulnerum piamina

Tu perennibus tenebris iam sepulta lumina
Inlinis limo salubri sacri, & oris nectare
Mox apertis, hac medela lux reducta est orbibus.
Increpas uentum furentem, quod procellis tristibus
Vertat æquor fundo ab imo, uexet, & uagam ratem
Ille iussis obsecundat, mitis unda sternitur.
Extimum uestis sacratæ furtim mulier attigit
Protinus salus secuta est. ora pallor deserit.
Sistitur riuus cruore, qui fluebat perpeti.
Exitu dulcis iuuentæ raptum ephœbum uiderat
Orba quem mater supremis funerabat fletibus
Surge dixit. ille surgit matri, & stans redditur.
Sole iam quarto carentem iam sepulchro absconditum
Lazarum iubet uigere reddito spiramine
Fœtidum iecur. reductus rursus intrat halitus.
Ambulat per stagna ponti. summa calcat fluctuum.
Mobilis liquor profundi pendulam præstat uiam,
Nec fatiscit unda sanctis pressa sub uestigiis.
Suetus antro bustiali sub cathenis frendere
Mentis impos efferatis percitus furoribus
Prosilit, ruit'que supplex, Christum adesse, ut senserat.
Pulsa pestis lubricorum mille formis dæmonum
Corripit gregis suilli sordida spurcamina,
Se'que nigris mergit undis, ut pecus lymphaticum.
Fert qualis ter quaternis ferculorum fragmina
Affatim referta iam sunt accumbentum millia,
Quinque panibus peresis, & gemellis piscibus.
Tu cibus, panis'que noster, tu perennis suauitas.
Nescit esurire in æuum, qui tuam sumit dapem.
Nec lacunam uentris implet, sed fouet uitalia.
Clausus aurium meatus, & sonorum nescius
Purgat ad præcepta Christi crassa quæque obstacula
Vocibus capax fruendis, ac susurris peruius.
Omnis ægritudo cædit, langor omnis pellitur.
Lingua fatur quam ueterna uinxerant silentia.
Gestat & suum per urbem lætus æger lectulum.
Quin & ipsum ne salutis inferi expertes forent,

Tartarum benignus intrat, fracta cedit ianua.
Vectibus cadit, reuulsis cardo indissolubilis.
Illa prompta ad inruentes, ad reuertentes tenax
Obice retrorsum repulso porta reddit mortuos
Lege uersa, & limen atrum iam recalcandum patet.
Sed deus dum luce fulua mortis antra inluminat
Dum stupentibus tenebris candidum præstat diem,
Tristia squalentis æthræ palluerũt sydera.
Sol refugit, & lugubri sordidus ferrugine
Igneum reliquit axem, se'q; mœrens abdidit.
Fertur horruisse mundus noctis æternæ chaos.
Solue uocem mens sonoram. solue lingua mobilem
Dic Throphæum passionis. dic triumphalem crucem.
Pãge uexillum notatis, quod refulget frontibus.
O nouum cæde stupenda uulneris miraculum
Hinc cruoris fluxit unda, lympha parte ex altera.
Lympha nempe dat lauacrum. Tũ corona ex sanguine ẽ
Vidit anguis immolatam corporis sacri hostiam,
Vidit & fellis perusti mox uenenum perdidit.
Saucius dolore multo, colla fractus sibilat.
Quid tibi profane serpens profuit rebus nouis
Plasma primum perculisse uersipelli astutia?
Diluit culpam recepto forma mortalis deo.
Ad breuem se mortis usum dux salutis dedidit,
Mortuos'que olim sepultos ut redire insuesceret
Dissolutis pristinorum uinculis peccaminum.
Tunc patres, sancti'que multi, conditorem præuium
Iam reuertentem secuti. tertio demum die
Carnis indumenta sumunt, e'que bustis prodeunt.
Cerneres coire membra de fauillis aridis
Frigidum uenis resumptis puluerem tepescere
Ossa. neruos, ac medullas, gluttino cutis tegi.
Post ut occasum resoluit uitæ, & hominem reddidit
Arduum tribunal alti uictor ascendit patris
Inclytam cœlo reportans passionis gloriam.
Macte iudex mortuorum. macte rex uiuentium
Dexter in parentis arce, quid uis uirtutibus

Omnium uenturus inde iustus ultor criminum.
Te senes,& te iuuentus,paruulorum te chorus,
Turba matrũ, uirginum'que simplices puellulæ
Voce concordes pudicis perstrepent concentibus
Fluminum lapsus.& undæ.littorum crepidines
Imber.æstus.nix.pruina.silua,& aura. nox.dies.
Omnibus te concelebrent seculorum seculis.

Hymnus in exequiis defunctorum.

d Eus ignee fons
animarum,
Duo qui socians
elementa,
Viuũ simul,ac moribũdũ
Hominem pater effigiasti.
Tua sunt,tua rector utraq;.
Tibi copula iungitur horũ,
Tibi dũ uegetata cohærẽt
Spũs simul & caro uiuit.
Rescissa sed ista seorsum.
Soluũt hominẽ perimũt'q;
Hum⁹excipit arida corpus.
Animæ rapit aura liquorẽ.
Quia cuncta creata necesse ẽ
Labefacta senescere tandẽ,
Compacta'q; dissociari,
Et dissona texta retexi.
Hanc tu deus optime mortẽ
Famulis abolere paratus,
Iter inuiolabile monstrás,
Quo pdita mẽbra resurgãt
Vt dum generosa caducis,
Ceu carcere clausa ligãtur
Pars illa potentior extet,
Quæ germẽ ab æthere traxit
Si terrea forte uoluntas.
Luteũ sapit & graue captat,
Anim⁹quoq; põdere uict⁹
Seqtur sua mẽbra deorsũ.
At si generis memor ignis
Contagia nigra recuset
Vehit hospita uiscera secũ,
Pariter'q; reportat ad astra.
Nam qđ requiescere corpus
Vacuũ sine mẽte uidem⁹,
Spaciũ breue restat,ut alti
Repetat collegia sensus.
Veniẽt cito secula, cum iam
Socius calor ossa reuisat,
Animata'q; sãguine uiuo
Habitacula pristina gestet.
Que pigra cadauera pridem
Tumulis putrefacta iacebãt
Volucres rapiẽtur in auras
Animas comitata priores.
Hic maxima cura sepulchris
Impẽditur. hic resolutos
Honor ultim⁹ accipit art⁹,
Et funeris ambitus ornat.
Candore nitentia claro
Prætendere lintea mos est,
Aspersa'q; myrrha sabæo
Corp⁹medicamine seruat.

Quid ná sibi saxa cauata?
qd pulcra uolũt mõumẽta
Res quod nisi creditur illis
Nõ mortua sed data sõno?
Hoc prouida christicolarũ
Pietas studet utpote credẽs
Fore protinus omnia uiua,
q̃ nũc gelidus sopor urget.
Qui iacta cadauera passim
Miserás tegit aggere terræ
Opus exhibet ille benignũ
Christo prius omnipotẽti.
Quia lex eadem monet oẽs
Gemitũ dare sorte sub una,
Cognata'q; funera nobis
Aliena in morte dolere.
Sancti sator ille Tobiæ
Sacer ac uenerabilis heros
Dapibus iam rite paratis
Ius prætulit exequiarum.
Iam stantibus ille ministris
Cyathos & fercula liquit,
Studio'q; accinctus humãdi
Fleto dedit ossa sepulchro.
Veniunt mox præmia cœlo
Pretium'que repẽdit ĩgẽs.
Nam lumina nescia solis
Deus inlita felle serenat.
Iam tunc docuit pater orbis
Quam sit rationis egenis
Mordax & amara medela
Cũ lux animũ noua uexat.
Docuit quoq; nõ prius ullũ
Cœlestia cernere regna,
Quã nocte & uulnere tristi
Tolerauerit aspera mũdi.
Mors ipsa beatior indest,
Quod per cruciamina leti
Via panditur ardua iustis.
Et ad astra doloribus itur.
Sic corpora mortificata
Redeũt melioribus annis,
Nec post obitũ recalescẽs
Compago fatiscere nouit.
Hæc quæ mõ pallida tabo
Color albidus inficit ora.
Tũc flore uenustior omni.
Sãguis cute tĩguet amœna
Iam nulla deinde senectus
Frontis decus ĩuida carpet,
Macies neq; sicca lacertos
Succo tenuabit adeso.
Morbꝰ quoq; pestifer astus,
Qui nũc populator ãhelos
Sua nũc tormenta resudãs
Lucet inter uincula mille.
Hũc eminus aere ab alto
Victrix caro ianq; perẽnis
Cernet sine fine gementẽ
Quos mouerat ipse dolores
Quid turba supstes inepta
Clãgẽs ululamina miscet?
Cur tam bene cõdita iura?
Luctu dolor arguit amens?
Iam mœsta quiesce querela.
Lacrymas suspẽdite mr̃es.
Nullus sua pignora plãgat
Mors hæc repatio uitæ est.
Sic semina sicca uirescunt,
Iá mortua, iam'q; sepulta,
Quæ reddita cespite ab imo
Veteres meditãtur aristas.
Nũc suscipe terra fouẽdum,
gremio'q; hũc cõcipe molli

Nõis tibi mẽbra seq̃stro
Generosa & fragmia credo
Animæ fuit hæc domus olī
Factoris ab ore creatæ
Feruens habitauit in istis
Sapiētia principe Christo.
Tu depositum tege corpus
Non immemor ille reqret
Sua munera fictor & auctor
Proprii'q; enigmata uultus.
Veniant modo tēpora iusta
Cū spem deus ipleat oēm
Reddas patefacta necesse ē
Qualem tibi trado figurā.
Non si cariosa uetustas
Dissoluerit ossa fauillis,
Fuerit'que ciniscululus arens.
Minimi mensura pugilli.
Nec si uaga flamina,& auræ
Vacuum per inane uolātes
Tulerit cū puluere neruos,
Hominem periisse licebit.
Sed dum resolubile corpus
Reuocas deꝰ,atq; reformas,
Qua nam regione iubebis,
Animam reqescere purā.
Gremio senis abdita sancti
Recubabit ut est Eleazar
Quē floribus undiq; septū
Diues procul aspicit ardēs.
Sequimur tua dicta redēptor
Quibꝰ atra morte triūphās
Tua per uestigia mandas
Socium crucis ire latronē.
Patet ecce fidelibus ampli
Via lucida iam paradisi
Licet & nemus illud adire
Hoī qđ ademerat anguis.
Illud precor optime ductor
Famulam tibi precipe mētē
Genitali in sede sacrari,
Quā liquerat exul & errās.
Nos tecta fouebimus ossa
Violis & fronde frequenti
Titulum'q; & frigida saxa
Liquido spargemꝰ odore.

Hymnus octauo Kalendas Ianuarias.

Quid ē quod artū circulum
Sol iam recurrēs deserit.
Christus ne terris nascitur
Qui lucis auget tramitem.
Heu quam fugacem grām
Festina uoluebat dies.
Quā pene subductā facē
Sēsim recisa extinxerat.
Cœlum nitescat lætius.
Gratetur & gaudēs humus
Scandit gradatim denuo
Iubar priores lineas.
Emerge dulcis pusio,
Quem mater edit castitas
Parens & Christus cōiugis
Mediator & duplex genus
Ex ore quamlibet patris
Sis ortus & uerbo editus,
Tamen paterno in pectore
Sophia callebas prius.

Quæ prõpta cœlũ cõdidit,
Cœlum, diem'q; & cætera.
Virtute uerbi effecta sunt,
Hæc cũcta. nã uerbũ deus.
Sed ordinatis seculis,
Rerum'q; digesto statu
Fundatur ipse & artifex
Permansit in patris sinu.
Donec rotata annalium
Transuoluerentur millia,
Atq; ipse peccantem diu
Dignatus orbem uiseret.
Nam cæca uis mortalium
Venerans inanes nenias,
Vel aera, uel saxa algida,
Vel ligna credebat deum.
Hæc dum sequuntur perfidi
Prædonis in ius uenerant
Et mancipatam fumido,
Vitã barathro immerserãt.
Stragem sed istam non tulit
Christus cadentum gentiũ
Impune, ne forsan sui
Patris periret fabrica.
Mortale corpus induit,
Vt excitato corpore,
Mortis cathenã frãgeret.
Hominem'q; portaret pr̃i.
Hic ille natalis dies,
Quo te creator arduus
Spirauit & limo indidit,
Sermone carnem glutinas.
Sentis ne uirgo nobilis
Matura per fastidia
Pudoris intactum decus,
Honore partus crescere?
O quanta rerum gaudia
Aluus pudica continet,
Ex qua nouellum seculum
Procedit, & lux aurea.
Vagitus ille exordium
Vernantis orbis prodidit.
Nam tunc renatus sordidũ
Mũdus ueternum depulit.
Sparsisse tellurem reor
Rus omne densis floribus,
Ipsas'que harenas Syrtium
Flagrasse nardo & nectare.
Te cuncta nascentem puer
Sensere dura & barbara,
Victus'que saxorum rigor
Obduxit herbam cotibus.
Iam mella de scopulis fluũt,
Iam stillat ilex arido
Sudãs amomum in stipite,
Iam sunt myricis balsama.
O sancta præsepis tui
Aeterne rex cunabula,
Populis'que p seculũ sacra
Mutis & ipsis credita.
Adorat hæc brutum pecus
Indocta turba scilicet
Adorat excors natio
Vis cuius in pastu sita est.
Sed cum fideli spiritu
Concurrat ad præsepia
Pagana gẽs, & quadrupes,
Sapiat'q; quod brutũ fuit,
Negat patrum prosapia
Perosa præsentem deum.
Credas uenenis ebriam
Furiis'ue lymphatam rapi.
Quid prona per scelus ruis?
Agnosce si quicquam tibi

Mentis resedit integræ
Ducem tuorũ principum.
Hũc quẽ latebræ & obstetrix
Et uirgo fœta & cunulæ,
Et imbecilla infantia
Regem dederunt gẽtibus.
Peccator intueberis
Celsum coruscis nubibus
Deiectus ipse & inritis
Plangens reatum fletibus.
Cum uasta signum buccina
Terris cremandis miserit,
Et scissus axis cardinem
Mundi ruentis soluerit.
Insignis ipse & præminens
Meritis rependet congrua
His lucis usum perpetis.
Illis gehẽnam & tartarum.
Iudæa tunc fulmen crucis
Experta qui sit senties,
Quem te furoris præsule
Mors hausit & mox reddi-(dit.

Hymnus Epiphaniæ.

Q Vicũq; Christũ q̃ritis
Oculos ĩ altũ tollite
Illic licebit uisere
Signum perennis gloriæ.
Hæc stella quæ solis rotam
Vincit decore, ac lumine,
Venisse terris nuntiat
Cum carne terrestri deum.
Non illa seruit noctibus
Secuta lunam menstruam
Sed sola cœlum possidens
Cursum dierum temperat.
Arctoa quamuis sydera
In se retortis motibus
Obire nolint attamen
Plerũq; sub nimbis latẽt.
Hoc sidus æternum manet.
Hæc stella nũquã mergit.
Nec nubis occursu abdita
Obũbrat obductam facẽ.
Tristis cometa intercidat.
Et si quod astrum sirio
Feruet uapore, iam dei
Sub luce destructum cadat.
En Persici ex orbis sinu
Sol unde sumit ianuam
Cernunt periti interpretes
Regale uexillum magi.
Quod ut refulsit, cæteri
Cessere signorum globi,
Nec pulcher est ausus suã
Conferre formam lucifer.
Quis iste tantus inquiunt
Regnator astris imperans,
Quem sic tremũt cœlestia.
Cui lux & æthra inseruiũt.
Inlustre quiddam cernimus
Quod nesciat finem pati
Sublime. celsũ. interminũ.
Antiquius cœlo & chao.
Hic ille rex est gentium,
Populi quæ rex iudaici
Promissus habrahæ patri,
Eius'q; in æuum semini.
Aequanda nam stellis sua
Cognouit olim germina
Primus sator credentium
Nati immolator unici.
Iam flos subit Dauiticus

Radice iesse editus
Sceptri'q; per uirgam uirẽs
Rerum cacumen occupat.
Exin sequuntur perciti
Fixis in altum uultibus,
Qua stella sulcum traxerat,
Claram'q; signabat uiam.
Sed uerticem pueri supra
Signum pepẽdit immineñs,
Prona'q; submissum face
Caput sacratum prodidit
Videre quod postq̃ magi
Eoa promunt munera,
Strati'q; uotis offerunt
Tus myrrhã & aurũ regiũ.
Agnosce clara insignia
Virtutis, ac regni tui
Puer o cui trinam pater
Prædestinauit indolem.
Regem, deum'q; adnuntiãt
Thesaurus, & flagrãs odor
Turis sabæi, ac myrrheus
Puluis sepulchrũ prædocet.
Hoc est sepulchrũ quo deus
Dum corpus extingui sinit
Atque id sepultum suscitat
Mortis refregit carcerem.
O sola magnarum urbium
Maior Bethlem, cui cõtigit
Ducem salutis cœlitus
Incorporatum gignere.
Altrice te summo patri
Hæres creatur unicus
Homo ex tonantis spiritu,
Idem'que sub mẽbris deus.
Hunc & prophetis testibus,
Iisdem'que signatoribus
Testator & sator iubet
Adire regnum & cernere.
Regnũ quod ambit omnia
Dia & marina & terrea
A solis ortu ad exitum,
Et tartara & cœlum supra.
Audit tyrannus anxius
Adesse regum principem
Qui nomen Israel regat,
Teneat'que Dauid regiam.
Exclamat amens nuntio
Successor instat, pellimur
Satelles, i, ferrum rape,
Perfunde cunas sanguine.
Mas omnis infans occidat,
Scrutare nutricum sinus,
Inter'que materna ubera
Ensem cruentet pusio.
Suspecta per Bethlem mihi
Puerperarum est omnium
Fraus nequa furti subtrahat
Prolem uirilis indolis.
Transfigit ergo carnifex
Mucrone districto furens
Effusa nuper corpora,
Animas'q; rimatur nouas.
Locum minutis artubus
Vix interemptor inuenit.
Quo plaga descẽdat patẽs,
Iugulo'q; maior pugio est.
O barbarum spectaculum
Inlisa ceruix cautibus
Spargit cerebrum lacteum,
Oculos'q; p uulnus uomit.
Aut in ꝓfundum palpitans
Mersatur infans gurgitem
Cui subter arcis faucibus.

Singultat unda & halitus.
Saluete flores martyrum,
Quos lucis ipso in limine
Christi insecutor sustulit,
Ceu turbo nascentes rosas.
Vos prima Christi uictima,
Grex immolatorum tener,
Arā ante ipsam simplices
Palma & coronis luditis.
Quid proficit tātū nefas?
Quid crimē Herodē iuuat?
Vnus tot inter funera
Impune Christus tollitur.
Inter coæui sanguinis
Fluenta solus integer
Ferrū, quod orbabat nurus
Partus fefellit uirginis.
Sic stulta Pharaonis mali
Edicta quondam fugerat
Chrsti figuram præferens
Moses receptor ciuium.
Cautum & statutum iusserat,
Quo non liceret matribus
Cū pōdus alui absolueret.
Puerile pignus tollere.
Mens obstetricis sedulæ
Pie in tyrannum cōtumax
Ad spem potentis gloriæ
Furata seruat paruulum.
Quem mox sacerdotem sibi
Assumpsit orbis cōditor,
Per quem notatam saxeis
Legem tabellis traderet.
Licet ne Christum noscere
Tanti per exemplum uiri?
Dux ille cæso Aegyptio
Absoluit israel iugo.
At nos subactos iugiter
Erroris imperio graui
Dux noster hoste saucio
Mortis tenebris liberat.
Hic expiatam fluctibus
Plebem marino in transitu
Repurgat undis dulcibus
Lucis columnam præferēs
Hic præliante exercitu
Pansis in altum brachiis
Sublimis Amalech premit
Crucis quod instar tūc fuit.
Hic nempe Iesus uerior
Qui longa post dispendia
Victor suis tribulibus
Promissa soluit iugera.
Qui ter quaternas denique
Refluentis amnis alueo
Fundauit & fixit petras
Apostolorum stemmata.
Iure ergo se Iudæ ducem
Vidisse testantur magi
Cum facta priscorum ducū
Christi figuram pinxerint.
Hic rex priorum iudicum
Rexere qui Iacob genus,
Dominæ'que rex ecclesiæ,
Tēpli & nouelli & pristini.
Hunc posteri Effrem colunt,
Hūc sancta manasse dom⁹,
Omnes'qꝫ suspiciunt tribus
Bissena fratrum semina.
Quin & propago degener
Ritum secuta inconditū,
Quæcūque durum feruidis
Baal caminis coxerant.
Fumosa auorum numina
Saxum

Saxum. metallum. stipitẽ.
Rasum.dolatum. sectile.
In Christi honorẽ deserit
Gaudete qcquid gentiũ est
Iudæa.Roma,& Græcia.
ægypte.thrax.psa. scythia.
Rex unus omnes possidet.
Laudate uestrum principẽ
Omnes beati, ac perditi
Viui.imbecilli, ac mortui.
Iã nemo posthac mortuus.
FINIS.

AVRELII PRVDENTII CLEMENTIS. V.C. APOTHEOSIS.

Hymnus de Trinitate.

e St tria summa deus. trinum specimen. uigor unus
Corde patris genita est sapientia, filius ipse est.
Sanctus ab æterno subsistit spiritus ore.
Tempore nec senior pater est, nec numine maior.
Nam sapiens retro semper deus edidit ex se
Per quod semper erat gignenda ad secula uerbum.
Edere sed uerbum patris est, at cætera uerbi
Adsumptũ gestare hominem, reparare peremptum.
Conciliare patri, dextra'que in sede locare,
Spiritus ista dei complet. deus ipse fideles
In populos charisma suum diffundere promptus
Et patris, & Christi uirtutem in corpora transfert.

Hymnus in infideles.

St uera secta te magister consulo
e Rectam'ne seruamus fidem?
An uiperina non cauemus dogmata?
Et nescientes labimur?
Arctam salutis uix uiam discernere est
Inter reflexas semitas.
Tam multa surgunt perfidorum completa
Tortis polita erroribus,
Obliqua sese conferunt diuortia

Hinc inde textis orbitis
Quàs siquis'errans ac uagus sectabitur
Rectum relinquens tramitem
Scrobis latentis pronus in foueam ruet,
Quam fodit hostilis manus.
Manus latronum quæ uiantes obsidet
Iter sequentes deuium.
Quid non libido mentis humanæ struat?
Quid non malorum pruriat?
Statum lacessunt omnipollentis dei
Calumniosis litibus.
Fidem minutis dissecant ambagibus
Vt quisquis lingua est nequior
Soluunt ligant'que questionum uincula
Per syllogismos plectiles.
Væ captiosis sycophantarum strophis
Væ uersipelli astutiæ
Nodos tenaces recta rumpit regula
Infesta dissertantibus.
Idcirco mundi stulta delegit deus,
Vt concidant sophistica.
De'que imbecillis subiugauit fortia
Simplex ut esset, & credere.
Lapis ecce nostro fixus offensaculo est,
Impingat in quem uanitas.
Signum cauenti, non cauenti scandalum.
Hunc sternit, illum dirigit.
Dum plura tentat cæcus in certo gradu
Incurrit id, quod obuium est.
Falx sola fidei est præferenda gressibus
Vt recta sint uestigia.
Quis in tenebris hostis errantes tamen
Pulsat, trahit'que, & proterit?
Qui sparsa ad ipsum comeantum transitum
Frumenta sæuus deuorat.
Qui læta Christi culta fur interpòlat
Addens auenas æmulas.

Quas de ueneni lacte in herbam fertilem
Patitur colonos crescere.
Ne forte culmum fibra inani spiceum
Simul reuulsa internecet.
Expectat ergo dum dolosa, & farrea
Feruens coquat maturitas.
Det uentilabro lecta quæque, ut horreis
Vrat recrementum focis
Refert sed ipsa nosse, quæ messem necant.
Zizaniorum semina.

Contra Heresem, quæ patrem passum affirmant.

P Lurima sunt sed pauca loquar ne dira relatu
Dogmata catholicam maculent male prodita linguam.
Ille patrem pellens solio detrudit in arctum
Corporis humani gestamen, nec pauet ipsum
Obiectare neci, duro'que adfigere ligno.
Passibilis'ne deus cuius species, & imago
Nulli uisa unquam. nec enim comprendier illa
Maiestas facilis sensu'ue oculis'ue manu'ue
Ioannis magni celebris sententia præsto est
Haud unquam testata deum potuisse uideri
Ille pater quem nulla acies uiolenta tuendo
Eminus ardentis penetrauit acumine uisus,
Qui se formam hominis non induit, & deitatis
Imménsum adsumpto nō temperat ore modo'ue
Aut euangelici pietas spernenda libelli.
Iam blasfeme tibi est, aut nunquam uisa beati
Vis intacta patris non admiscenda caducis,
Sed tamē, & patris est specimē, qđ cernere fas sit
Humanis aliquando oculis. concurrere promptū
Quod q̃uis hebes intuitus speculamine glauco
Humenti'que acie potuit nebulosus adire
Quisque hominum uidisse deum memoratur, ab ipso
Infusum uidit natum, nam filius hoc est

Quod de patre micans se prestitit inspiciendum
Per species quas possit homo comprendere uisu.
Nam mera maiestas est infinita, nec intrat
Obtutus aliquos, ni se moderamine formet.
Hoc uidit princeps generosi seminis Abram
Iam tunc dignati terras inuisere Christi
Hospes homo in triplicem numen radiasse figuram,
Hoc conluctantis tractarunt brachia Iacob
Ipse dator legis diuinæ accedere coram'
Iussus, amicitiæ conlato qui stetit ore
Comminus & sacris coniunxit uerba loquelis
Carnis in effigie Christum se cernere sensit,
Sed maiora petens animum per uota tetendit
In concessa homini plusquam mortale laborans
Ipsum quantus erat sine corpore uisere Christum.
Denique post multi sermonis mutua, postq;
Conspectum præsentis heri, & consortia longa
Quæso ait, ut liceat te nunc deus optime nosse.
Respondit dominus, mea non me cernere iustis
Posteriora dabo, quod apertius absque aliena,
Quam sumat facie uerbum non posse uideri,
Posse tamen cum malit idem nunquam patre uiso
Terrenis oculis habitu se ostendere nostro,
Sæpe, & in angelicas uel mortales moderatum
Induci species quæat, ut sub imagine cerni
Hoc uerbum est, quod uibratum patris ore benigno
Sumpsit uirgineo fragilem de corpore formam.
Inde figura hominis non dum sub carne Moysi
Obiecta effigiem nostri signauerat oris,
Quod quandoq; deus uerbi uirtute coactum
Sumpturus corpus faciem referebat eandem,
Sed tamen & sentum uisa est excita cremare
Flamma rubum, deus in spinis uolitabat acutis
Vulnificas'que comas, innoxius ignis agebat,
Esset ut exemplo deus inlapsurus in artus
Spiniferos sudibus, quos texunt crimina densis,
Et peccata malis hirsuta doloribus implent

Inculto nam stirpe frutex uitiosus iniquis
Luxuriam iurgis inhonesto effundere succo
Cœperat,& nodos per acumina crebra ligabat
Cernere erat steriles subito splendescere frondes,
Accensis'q; circum foliis magno impete late
Conlucere deum. nec spinea lædere texta
Lambere sanguineos fructus,& poma cruenta
Stringere mortiferi uitalia germina ligni.
Quandoquidem tristes purgantur sanguine culpæ,
Quem contorta rubus densis cruciatibus edit.
Ergo nihil uisum nisi quod sub carne uidendum
Lumen,imago dei,uerbum deus,& deus ignis,
Qui sentum nostri peccamen corporis implet.
Nam lucis genitor uerbi sator auctor,& ignis
Creditur extra oculos ut apostolus edocet author,
Qui negat intuitu fontem deitatis adiri.
Credite,nemo deum uidit,mihi credite,nemo.
Visibilis de fonte deus,non ipse dei fons
Visibilis cerni potis est,qui nascitur. at non
Innatus cerni potis est. latet os patris illud,
Vnde deus,qui uisibilem se præstitit olim
Tale aliquid formans in sese,quale secuta est
Passio,quæ corpus sibi uendicat. ardua nam uis
Est impassibilis. quoniam natura superni
Ignis ad horrificas nescit descendere pœnas,
Nec capit humanis angoribus excruciari
Pura. serena. micans. liquido prælibera motu,
Subdita nec cuiquam dominatrix ut pote rerum.
Cui non principium de tempore,sed super omne
Tempus,& ante diem maiestas cum patre summo,
Immo animus patris,& ratio,& uia consiliorum,
Quæ non facta manu,nec uoce creata iubentis
Protulit imperium patrio ructata profundo.
Hanc igitur non flagra secant,non sputa saliuis
Aspergunt,alapis non uexat palma relisis.
Nec perfossa cruci clauorum uulnera figunt.
His affecta caro est hominis,quam fœmina prægnans
Enixa ẽ sub lege uteri,sine lege mariti.

Ille famem patitur. fel potat, & haurit acetum.
Ille pauet mortis faciem. tremit ille dolorem
Dicite sacrilegi doctores, quia patre summo
Desertum iacuisse thronum contenditis, illo
Tempore quo fragiles deus est inlapsus in artus.
Ergo pater passus? quid non malus audeat error?
Ipse puellari conceptus sanguine creuit.
Ipse uerecundæ distendit uirginis aluum,
Et iam falsiloqua est diuini pagina libri,
Quæ uerbum in carnis loquitur fluxisse figuram.
At non qui uerbi pater est caro factus habetur,
Fige gradum scriptura tuum, nil mobile, & anceps
Adfirmasse decet, pater est quem cernere nulli
Est licitum, pater est qui nunquam uisus in orbe est.
Nec mundana inter radiauit lumina coram.
Verbum conspicuum misit, missum'que recepit,
Cum uoluit, uerbo præstrinxit uiscera puræ
Virginis, & uerbo struxit puerilia membra.
Ipse quidem in terris uirtute, & numine præsens
Semper adest quocunq; loci, nec pars uacat ulla
Maiestate patris, nusquam est genitor deus absens
Per uerbum, sed semper adest, atq; inde Philippo
Christus ait, tanto tecum iam tempore uersor,
Et patrem te nosse negas, quem perspicis in me
Est inuisibilis donum patris edere natum
Visibilem, per quem ualeat pater ipse uideri.
Nec solis sanctorum oculis, sed lumine cassis,
Cæcorum cæcos loquor. atra secordia quorum
Corde tenebroso uerum perpendere nescit,
Quem si perspicuum mortalibus inficiaris
Fare age, quem uidear Babylonis ab arce tyranni
Innocuas inter flammas procul exspaciantem
Calcantem rapidos inadustis fratribus ignes
Nempe ait, o proceres tres uasta incendia anhelis
Accepere uiros fornacibus, additus unus
Ecce uaporiferos ridens intersecat ignes
Filius ille dei est, fateor quem uictus adoro
Inrisas remouete faces, tedas'que tepentes
Subtrahite, friget succensi sulphuris ardor.

Filius haud dubium est, ait hæc miracula rerum,
Quem uideo deus ipse, dei certissima proles
Imperat, immensis ardoribus, & domat iras
Insultans famulāte rogo, piceos'que furores
Comprimit, & rabiem flammarum algescere cogit
Barbaricos calida aura sinus non tangere iussa
Præterit, & tenues stridens transcurrit amictus
Ipse per Assyrias metuit uapor ire tiaras
Ne coma, fusa humeris fumo obsordescat amaro.
Hæc ait, & uarios iubet obmutescere cantus
Organa. sambucas. citharas. calamos'q;, tubas'q;.
Stulta superstitio tacuit. uox festa quieuit,
Quæ male conspicuæ celebrabat imaginis aurum
Carmina sanctorū resonant iam sola uirorum
Concentu triplici regem laudantia cœli,
Qui mare, qui terras, qui lucida sydera fecit
Ignibus & mediis securos texit alumnos.
Semper in auxilium sermo patris omnipotentis
Descendit seruando homini, mortalia semper
Admiscenda sibi proprio curauit amore,
Vt socianda caro, domino'que implenda perenni
Degenerem uitam, quæ tunc animalis agebat
Exemplo mutaret heri, similes' que per artus
Cernere consortem terreni adsuesceret oris,
Participem'que suum uisu uelut obside nosse,
Et consanguineo paulatim accedere Christo,
Ergo animalis homo, quondam nunc spiritus illum
Transtulit ad superi naturam seminis. ipsum
Infundendo deum mortalia uiuificantem.
Nunc noua materies solidata intercute flatu.
Materies, sed nostra tamen de uirgine tracta
Exuit antiquæ corrupta exordia uitæ.
Immortale bonum proprio spiramine sumens.
Filius ille hominis, sed filius ille tonantis
Iam solum uultum patris aspicit, & uidet ipsum.
Nemo patrem nouit, nisi filius, & cui monstrat
Filius, & nostri mediator, & omnipotentis.
Denique concludam breuis ut compendia summæ,
Non pater in carnem descendit, sed patris arcem
Sumpta caro ascēdit, natus p utrūq; cucurrit. kk iiii

Contra Vnionitas.i. Sabelianos hæreticos.

c Ede profanator Christi, iam cede Sabelli,
Depositor'que patris, nati'que insane negator.
Non'ne patrem uiolas, dum natum scire recusas?
Quandoquidem non est genitor, nisi filius extet,
Nec uocitare patrem potis es, quem germine fraudas.
Sed fortasse uelis patriæ pietatis honore
Despoliare deum contentus nomine nudo
Quod deus est, adimas'que decus patris, & generis uim,
Et quis in idolio recubans inter sacra mille,
Ridiculos'que deos uenerans sale. cespite. ture
Non putat esse deum summum, & super omnia solum,
Quamuis Saturnis. Iunonibus, & Citheræis,
Portentis'que aliis fumantes consecret aras.
Attamen in cœlum quoties suspexit, in uno
Constituit ius omne deo, cui seruiat ingens
Virtutum ratio uariis instructa ministris.
Quæ gens tam stolida est animis? tam barbara linguis?
Quæ'ue superstitio tam sordida? quæ caniformem,
Latrantem'que thronō cœli præponat Anubim
Nemo Cloacinæ, aut Tiphonæ super astra deabus
Dat solium, quamuis solidam persoluat acerram,
Sacrilegis'que molam manibus rimetur, & exta.
Consule barbati deliramenta Platonis,
Consule & hircosus Cynicus quod somniat, & quos
Texit Aristoteles torta uertigine neruos.
Hos omnes quamuis anceps labyrinthus, & error
Circunflexus agat, quamuis promittere & ipsi
Gallinam soleant, aut gallum, clinicus ut se
Dignetur præstare deus morientibus æquum,
Cum uentum tamen ad normam rationis, & artis
Turbidulos sensus, & litigiosa fragosis
Argumenta modis concludunt numen in unum.
Cuius ad arbitrium sphæra mobilis, atq; rotunda

Voluatur, seruent'que suos uaga sydera cursus.
Non recipit natura hominis, modo quadrupes ille
Non sit, & erecto spectet cœlestia uultu,
Non recipit, neget ut regimen pollere supremum,
Istud & ipse Numæ tacitus sibi sensit aruspex,
Semifer & Scottus sentit cane milite peior.
Sed nos qui dominum libris, & corpore, iam bis
Vidimus, ante fide, mox carne, & sanguine coram,
Quinque uoluminibus uatum Cruce teste probatis
Rimantes digitos costarum in uulnera cruda
Mersimus, & manuum uisu dubitante lacunas
Scrutati, æternum regem cognouimus Iesum.
Abiurare deo titulum, nomen'que paternum
Credimus esse nefas, qui regem protulit ex se
Non regem populi Parthorum, aut Romulidarum,
Sed regem summæ, & mediæ rationis, & imæ,
Atque ideo rerum dominum, & super omnia regem
Carnis habet medium, summum patris, & stygis imū
Defluit his gradibus, rursus'que reuoluitur in se
Est deus. est & homo, fit mortuus, & deus idem est
Omnia percurrit naturæ munia pronæ,
Et rursum patris in gremium replicata reportet,
Mortua quæ fuerant, ipsos quoque subuehat artus,
Hæc fore cum ueterum cecinissent organa uatum,
Nos oculis. manibus. congressu. uoce. loquela.
Experti heroum tandem intelleximus orsa
Priscorum, & uiso patefacta oracula Christo.
Hæc est nostra salus. hinc uiuimus. hinc animamur.
Hoc sequimur. nunquam detracto nomine nati
Appellare patrem, patris & sine nomine nunquam
Natum nosse deum. nunquam nisi sanctus & unus
Spiritus intersit, natum'que patrem'que uocare,
Sic tamen hæc constare tria, ut ne separe ductu
Tris faciam, tribus his subsistat, sed deus unus,
Nec pater ipse autem, qui filius, ut quia natum
Scimus ab innato, uere pater, & satauere
Sit soboles, nec sit genitor sibi filius ipse,

Siue pater, natus fuerit, siue ipse repente
Perquam ridiculum est, & futile, natus ut ex se
Nascendi noua materies, ac se deus ultro
Ediderit, natum'q; sibi se fecerit ipsum.
Nil falsum, aut mendax diuina uocabula fingunt,
Qui pater est, gignendo pater, tum filius ex hoc.
Filius authore ut genitus quod sit patre summo
Summus & ipse tamen, nec enim minor aut patre dispar.
Vnde in utroq; operis forma indiscreta, nisi omnem
Vim maiestatis patriæ generosus haberet
Filius, id'q; deus genitor quod filius esset.
Pergunt ulterius scrutantes. quid sit id ipsum
Gignere, si fas est humanos tendere sensus
Vsq; ad secretum, quod tempora cuncta, dies'q;
Præuenit antiquos, & principium super ipsum
Eminet, & quodcunq; potest homo quærere, transit.
Cum sit difficilis uia noscere principiorum
Semina, cui dabitur mortali exquirere. quid nam
Vltra principium deus egerit. aut quo pacto
Ediderit uerbum, quod principio caret omni.
Hoc solum scimus, quod traditur esse, deum'q;
Non genitus genitor generauerit, unus & unum.
Integer integrum. non cœptum, sed tamen ortum,
Et conperpetuum retro patris. sed patre natum,
Sed nec decisus pater est, Vt pars patris esset
Filius, extendens nec se substantia tractim
Produxit, minuit'ue aliquid de numine pleno.
Dum mutata nouum procudit portio natum,
Non conuertibilis, nec demutabilis unquam.
Est deus, aut gignendo aliquid sibi detrahit, atq;
Totus & ex toto deus est de lumine lumen.
Quando autem lumen sine lumine, quando refulgens
Lux fulgore caret, quando est ut prodigus ignis
Ignem deminuat. quando pater & deus, & lux,
Non lucis deus, & pater est, qui si pater olim
Non fuit, & serum genuit post tempora natum
Fit nouus. in'q; nouum ius proficit, absit ut unquam

Plenus proficiat, qui non eget incremento,
Et deus,& genitor,lumen'qꝫ,& gloria semper
Ille fuit,nec post sibi contulit,ut pater esset.
Sic fit ut æternum credamus cum patre Christum
Illo authore satum,cui nullus præfuit author.
Hæc tu si dubitas nati mysteria Christi
Perdite,catholica non es de plebe,sed unus
De grege turifero uenerator deucalionum
Deuotus cippo,ficulni stipitis unctor.
Quin potius scrutare dei signacula in ipso
Fonte uetustatis. percurre scrinia primi
Scriptoris, quem non Bardus pater,aut auus augur,
Fabula nec ueteris famæ,nec garrula nutrix.
Nec sago clangore loquax,& stridula cornix
Rem docuere dei,sed coram' proditus ipse,
Ipse deus trepidum mortalem mitis amico
Imbuit alloquio,se'qꝫ ac sua summa retexit.
Nimirum meminit scriptor doctissimus illo
Orbis principio non solum,nec sine Christo
Informasse patrem facturæ plasma nouellæ.
Fecit ait condens hominem deus,& dedit olli
Ora dei. quidnam est aliud quam dicere solus
Non erat? atqꝫ deo deus adsistebat agenti?
Cum dominus faceret domini sub imagine plasma?
Christus forma patris.nos Christi forma & imago
Condimur in faciem domini bonitate paterna
Venturo in nostram faciem post secula Christo,
Possum multa sacris exempla excerpere libris
Ni refugis quæ te doceant.non in patre solo
Vim maiestatis positam,sed cum patre Christum
Esse deum,uelut ille ait genealogus idem
A domino dominus flammas pluit in Sodomitas,
Quis dominus? de quo domino? si solus ab arce
Syderea spectat pater? aut ardescit in iras?
Filius armatam domini patris ignibus iram
Spargebat dominus.sunt unum fulmen utraqꝫ.

Aduersus Iudæos.

h Aec si iudaicos sic intellecta rigassent
Auditus, stupidas ut possent tangere fibras.
Audissent dominum uirtutum, qui pereuntes
Venerat ut seruaret oues, sed ab aurib9omnis
Fluxerat ornatus, caput & iam coctile Bahal
Finxerat, auriculas'q; suo spoliarat honore.
Dux populi peccantis adest de monte corusci
Luminis. alloquio'q; dei tabulas'que tremendo
Incisas digito cæca ad tentoria defert.
Sed cadit in faciem plebs non uisura profundæ
Legis in effigie scriptum per ænigmata Christum
Infelix, quæ luce oculos præstricta pauentes
Texerit, & presso faciem uelarit amictu.
At nos reiecto Christum uelamine coram'
Cernimus, atq; deum uultu speculamur aperto.
Nec sub lege graui depressa fronte iacemus,
Sed legis radium sublimi agnoscimus ore.
Heu frondosa prius ramis felicibus arbor
Pinguibus heu quondam radix oleagina baccis,
Ecce tibi inserto reuirescit nunc oleastro
Truncus, & externi uestitur cortice libri.
Iam miserere tui. non se siluestris oliui
Surculus, exultans alieno stipite iactat,
Sed monet ut generis proprii memor unguine amaro
Contristare comas desuescas, stirpe nec imo
Inuideas missis in celsa cacumina uirgis.
Blasphemas dominum gens ingratissima Christum.
Pascha tuum dic dic cuius de sanguine festum
Tam solenne tibi est? quis tandem cæditur agnus?
Anniculus sacer ille tibi redeuntibus annis.
Sed sacer in pecude stultum est sic credere sacrum
Sanguine balantis summos contingere postes
Lasciuire choris, similaginis azimon esse
Cum fermentati turgescant crimine mores,
Non sapis imprudeus nostrum te fingere pascha?

Legis & antiq; præductis pingere sulcis
Omne sacramentum retinet, quod passio uera,
Passio quæ nostram defendit sanguine frontem,
Corpoream'q; domum signato conlinit ore.
Hanc fugit exclusis Aegyptia plaga flagellis,
Hæc regis Pharii regnum ferale resoluit,
De'q; potestatis mundanæ grandine densa
Eripit Abraham cum stirpe, & gente fideli
Abrahæ genus est, uerum cui sanguis in ore
Creditur. inscriptus'q; rubet cui uisus in orbe,
Haud dubitante fide, deus est deus ex patre uerus.
Ille deum uidit. uisum mox credidit, at tu
Posteritas carnis carnaliter omnia cernens
Carnis opus sub lege geris, quam spiritus implet
Interior. necenim lex cœlo carnea fluxit,
Quam tu carne colis. sed Christo fixa, meam'q;
Spem paritura utero, quam spem nisi numinis almum
Lumen, & aduentum domini quem uiderat Abræ
Prima fides. nostris'q; pater promiserat olim
Perspiciendum oculis, & legis uoce probandum.
Nec solum legis. nanque iam littera Christum
Non habet, aut quæ non scriptorum armaria Christi
Laude referta nouis celebrant miracula libris?
Hebræus pangit stilus. Attica copia pangit.
Pangit, & Ausoniæ facundia tertia linguæ.
Pilatus iubet ignorans. sicriba tripictis
Digere uersiculis, quæ suffixa potestas
Fronte crucis, titulus sit triplex triplice lingua.
Agnoscat Iudæa legens, & Græcia norit,
Et uenerata deum percenseat aurea Roma
Quicquid in ære canore boans tuba curua remugit,
Quicquid ab arcano uomit ingens spiritus haustu,
Quicquid casta chelys, quicquid testudo resultat
Organa disparibus calamis quod consona miscent,
Aemula pastorum quod reddunt uocibus antra
Christum cōcelebrat, Christum sonat. omnia Christū.
Muta etiam fidibus sanctis animata loquuntur.

O nomen prædulce mihi lux & decus, & spes,
Præsidium'que meum, requies o certa laborum,
Blandus in ore sapor. flagrans odor. inriguus fons
Castus amor. pulchra species. sincera uoluptas.
Si gens surda negat sibi tot præconia de te
Tam multas rerum uoces, clementa'q; tantæ
Nuntia letitiæ stolidas intrare per aures
Audiat insanum bacchantis energia monstri
Quod rabidus clamat capta inter uiscera dæmon,
Et credat miseranda suis, torquetur Appollo
Nomine percussus Christi, nec fulmina uerbi
Ferre potest, agitant miserum tot uerbera, linguæ
Quot laudata dei resonant miracula Christi.
Intonat Antistes domini. fuge callide serpens,
Exue te membris, & spiras solue latentes
Mancipium Christi fur corruptissime uexas.
Desine, Christus adest humani corporis ultor,
Non licet ut spolium rapias, cui Christus inhæsit.
Pulsus abi uentose liquor. Christus iubet exi.
Has inter uoces medias Cyllenius ardens
Eiulat, & notos suspirat Iuppiter ignes.
Ecce Gerassenos legio ruit effera porcos,
Et post multiplices busti sub rupe cathenas.
Pœnarum gemitus longis grũnitibus edit.
Clamarat sed ab ore hominis cognoscimus Iesum
Nate Deo. nate sceptris & germine Dauid.
Quis sis, quid uenias, qua nos uirtute repellas
Nouimus, aduentus'que tui terrore iacemus.
Hæc Iudæa tuas uox non peruenit ad aures,
Peruenit mentem, sed non penetrauit egenam
Lucis & a primis foribus disclusa refugit.
Audiit aduentum domini, quem solus hiberi
Vesper habet roseus, & quem nouus excipit ortus
Laxauit Scythicas uerbo penetrante pruinas
Vox euangelica, hircanas quoque feruida brumas
Soluit, ut exutus glacie iam mollior amnis
Caucasea de cote fluat Rodopeius hebrus

Mansueuere Getæ. feritas'que cruenta Geloni
Lacte mero sitiens exanguia pocula miscet
Libatura sacros Christi de sanguine potus.
Nouit & Atlantis pridem plaga perfida Mauri
Dedere crinitos ad Christi alteria reges,
Ex quo mortalem præstrinxit spiritus aluum
Spiritus ille dei, deus. & se corpore matris
Induit atq; hominem de uirginitate creauit,
Delphica damnatis tacuerunt sortibus antra,
Non tripodas Cortyna regit. non spumat anhelus
Fata Sibyllinis fanaticus edita libris
Perdidit insanos mendax dodona uapores.
Mortua iam mutæ lugent oracula cumæ
Nec responsa refert libycis in syrtibus. Ammon
Ipsa suis Christum capitolia romula mœrent
Principibus lucere deum, destructa'q; templa
Imperio cecidisse ducum. iam purpura supplex
Sternitur Aeneadæ rectoris. ad atria Christi,
Vexillum'que crucis summus dominator adorat.
Principibus tamen e' cunctis non defuit unus
Me puero, ut memini, ductor fortissimus armis.
Conditor & legum celeberrimus, ore, manu'que
Consultor patriæ. sed non consultor habendæ
Relligionis, amans tercentum millia diuum.
Perfidus ille deo, quamuis non perfidus urbi
Augustum caput ante pedes curuare Mineruæ
Fictilis, & soleas Iunonis lambere plantis
Herculis aduolui. genua incuruare Dianæ.
Quin & Apollineo frontem submittere gypso,
Aut Pollucis equum suffire ardentibus extis
Forte litans Hecaten placabat sanguine multo.
Pontificum festis ferienda securibus illic
Agmina uaccarum steterant, uitulas'que reuincta
Fronte coronatas umbrabat torta cupressus.
Iam'que insertato reserarat uiscera cultro
Vittatus de more senex, manibus'q; cruentis
Tractabat trepidas letali frigore fibras,

Postremosque animæ pulsus in corde tepenti
Callidus interpres numeris & fine notabat,
Cum subito exclamat media inter sacra sacerdos
Pallidus, en quid ago, maius rex optime maius
Numen nescio quod nostris interuenit aris,
Quam sufferre queant spumantia cimbia lacte?
Cæsarum sanguis pecudum uerbena coronæ
Accitas uideo longe dispergier umbras
Territa Persephonæ uertit uestigia retro,
Extinctis facibus tracto fugitiua flagello
Nil agit hircanum murmur. nil Thessala prosunt
Carmina. turbatos reuocat nulla hostia manes.
Non'ne uides ut turibulis frigentibus ignis
Marceat? ut canis pigrescat pruna fauillis?
Ecce Palatinus pateram retinere minister
Non ualet. elisa destillant balsama dextra.
Flamen & ipse suas miratur uertice laurus
Cedere, & incertum frustratur uictima ferrum.
Nescio quis certe subrepsit christicolarum.
Hic iuuenũ genus hoc hominũ tremit. infula, & omne
Puluinar diuum, lotus procul absit & unctus.
Pulchra reformatis redeat Proserpina sacris.
Dixit, & exanguis conlabitur, ac uelut ipsum
Cerneret exerto minitantem fulmine Christum.
Ipse quoque exanimis posito diademate princeps
Pallet, & astantes circũspicit. ecquis alumnus
Chrismatis inscripto signaret tempora ligno,
Qui Zoroastreos turbas & fronte susurros
Armiger e cuneo puerorum flauicomantum
Purpurei custos lateris deprenditur unus.
Nec negat, & gemino gemmata hastilia ferro
Proiicit, ac signum Christi se ferre fatetur.
Prosiluit pauidus deiecto Antistite princeps
Marmoreum fugiens nullo comitante sacellum.
Dum tremefacta cohors, dominique oblita, supinas
Erigit ad cœlum facies, atque inuocat Isum.
Iam'ne piget facti? iam pœnitet. en tibi Christum
Infelix

Infelix Iudæa deum, qui sabbata soluens
Terrea, mortales æterna in sabbata sumpsit.
Gentibus emicuit. præfulsit regibus orbem
Possidet imperii dominam, sibi cedere Romam
Compulit, & simulacra deum Tarpeia subegit.
Disce tuis miseranda malis, quo uindice tandem
Vana superstitio lex, & carnaliter acta
Plectatur, cuius uirtus te proterat ultrix.
Destructo ne iacent Salomonia saxa metallo
Aedificata manu, iacet illud nobile templum.
Cur iacet? artificis quia dextra solubilis illud
Cementum struxit, resolubile, iure solutum est,
Et iacet, in nihilum qm̃ redit omne politum,
Quod fieri recipit, recipit quandoque perire
Si nostrum contra quod sit uis discere templum.
Est illud quod nemo opifex fabriliter aptans
Composuit, quod nulla abies. pinus'ue dolata
Texuit. exciso quodnunquam marmore creuit.
Cuius onus nullis fultum sublime columnis
Fornice curuato tenui super arce pependit,
Sed uerbo factum domini. non uoce sonora,
Sed uerbo, quod semper erat. uerbum caro factum est
Hoc templum æternũ est. hoc finem non habet. hoc tu
Expugnare uolens flagris Cruce felle petisti,
Destructum iacuit pœnis uexantibus, esto
Matris enim ex utero, quod destrueretur, habebat,
Sed quod morte breui materna ex parte solutum est,
Maiestate patris uiuum lux tertia reddit.
Vidisti angelicis comitatum cœtibus alte
Ire meum cuius feruor munimine templum
Illius æternæ suspẽdunt culmina portæ,
Ac per inaccessas scalarum gloria turres
Tollitur, & gradibus lucet uia candida summis
At tua congestæ tumulant holocausta ruinæ.
Quid mereare Titus docuit, docuere rapinis
Pompeianæ acies, quibus extirpata, per omnes
Terrarum, pelagi'que plagas tua membra feruntur.

Exiliis uagus huc illuc fluitantibus errat
Iudæus, postquam patriæ de sede reuulsus
Supplicium pro cæde luit, Christi'que negati
Sanguine respersus commissa piacula soluit.
En quo priscorum uirtus defluxit auorum,
Seruit ab antiquis delapsa fidelibus hæres
Nobilitas, sed iam non nobilis illa recentem
Suspectat captiua fidem. uis tanta nouellæ
Credulitatis inest, Christum confessa triumphat.
Gens infida prius. Christi sed uicta negatrix
Subditur imperio, dominos sortita fideles.

Contra Homuncionitas.

s Vnt qui iudaico cognatum dogma furori
Instituunt media Christũ ratione secuti
Hoc tantũ, qđ uerus homo est, at cœlitus illũ
Adfirmant non esse deum, pietate fatentur,
Maiestate negant, morum pro laude sacratum.
Concelebrant, adimunt naturæ summa supernæ
Omne opus egregium, per quod solertia pollens
Emicat, ingenii est, aut roboris, illud acuto
Corde uiget, duris excellet uiribus, istud
Mortale est, sed utrunque homini, nam cana senescunt
Ingenia, & ualidos consumunt secla lacertos.
Hæc nos in domini uirtute, & laude perenni
Non sequimur, sequimur nullo quod semine terræ
Germinat in mundum, quod non de labe uirili
Sumit principium, tener illum seminat ignis.
Non caro. non sanguis patrius, nec fœda uoluptas
Intactam thalami uirtus diuina puellam
Sincero afflatu per uiscera casta maritat
Incomperta ortus nouitas. iubet ut deus esse
Credatur. Christus sic conditus innuba uirgo
Nubit spiritui uitium nec sentit amoris.
Pubertas signata manet, grauis intus, & extra
Incolumis florens, de fertilitate pudica

Iam mater, ſed uirgo tamen, maris inſcia mater.
Quid renuis? quid inane caput non credule quaſſas?
Angelus hoc ſancto pronuntiat ore, placet' ne
Credere? & angelicis aurem reſerare loquelis?
Ipſa coruſcantis monitum ſacra uirgo miniſtri
Credidit, atque ideo concepit credula Chriſtum.
Credentes nam Chriſtus adit, dubitabile pectus
Sub titubante fide refugo contemnit honore
Virginitas, & prompta fides Chriſtum bibit aluo
Cordis, & intactis condit paritura latebris.
Crede quod emiſſus ſolio patris angelus infit,
Vel ſi concretus liquidam de ſidere uocem
Non capit auditus. mulier quid coniuge prægnans
Clamet anus credens, & tandem ſobrius audi,
Mira fides, utero puer interceptus anili.
Virgineum dominum materno ex ore ſalutat,
Primus & infantem non natus nuntiat infans
Iam noſtrum uagire ſibi, nam puſio nondum
Norat, & ora deo reſerabat garrula Chriſto
Promite ſecretos, faſtos date, pandite librum
Euomuit ſpirante deo quem ſanctus Eſaias
Percēſere libet, calami' que reuoluere ſulcos
Sydereis quos illa notis manus aurea duxit.
Ite hinc dum rutilos apices ſubmiſſus adoro
Dum lacrymans ueneror, dum' que oſcula dulcia figo
Gaudia concipiunt lacrymas. dant gaudia fletum,
Aduenit promiſſa dies, quam dixerat iſte
Adfore uerſiculus, cum uirgo puerpera teſte,
Haud dubie ſponſo, pacti cui cura pudoris
Edidit, Emanuel' que meum me cernere fecit.
Eſt ne deus iam noſter homo, uerſatur & aſtat
Nobiſcum, nomen' que probat, uerſum' que uetuſtis
Obſcurum ſeclis præſenti inluminat ore
Eſt ne deus. cuius cunas ueneratus eous
Lancibus auratis regalia fercula ſupplex
Virginis ad gremium pannis puerilibus offert.
Quis tam pennatus, rapido' que ſimillimus auſtro

Nuntius auroræ populos, atq; ultima bactra
Attigit inluxisse diem lactantibus oris,
Qua tener innupto pẽderet ab ubere Christus
Vidimus hunc aiunt puerum per sydera ferri,
Et super antiquos signorꝝ ardescere tractus
Diriguit trepidans Chaldæo in uertice pernox
Astrologus cessisse Anguem, fugisse Leonẽ
Contraxisse pedes lateris manco ordine Cancrũ.
Cornibus infractis domitum mugire Iuuencum.
Sidus & Hircinum laceris marcescere uillis.
Labitur hinc pulsus puer Hydrius. inde Sagittæ
Palantes Geminos fuga separat. improba Virgo
Prodit amatores tacitos in fornice mundi.
Quinque alii horrificis pendent in nubibus ignes
Luciferum timuere nouum. rota lurida solis
Hæret, & excidium sensit iam iam'que futurum,
Se'que die medio uelandam tegmine glauco,
Splendorem'que poli periturum nocte diurna
Orbe repentinis caput obnubente tenebris.
Hunc ego non cumulẽ myrrhæ'q;, & turis & auri
Muneribus, scio quem uideã, quæ dona rependã.
Hunc ego non uenerer, qui cœlo uisus, humi'q;
Inuentus rex atque deus moderatur utrunq;,
Naturæ speciem, tumulo'que inferna refringens
Regna, resurgentes secum iubet ire sepultos,
Cœlum habitat, terris interuenit, abdita rumpit
Tartara, uera fides deus est, qui totus ubiq; est.
Nunquid uana uiros, aut mẽs, aut lingua fefellit?
Nunquid fortuitis frustrantia dona dederunt
Casibus? aut cæco uotum sub honore dicarunt?
Quæ porro causa, aut ratio submittere colla
Ante pedes Mariæ, pueri'que crepundia parui?
Si tantum mortalis erat nec summa potestas
Implebat teneros diuinis flatibus artus.
Sed iam tolle magos. tus. aurum. myrrhea dona,
Quæ uerũ docuere deum præsepia. pannos
Matris adoratum gremium face syderis ardens

Ipsa deum uirtus factorum, & mira loquantur
Insanos uideo subito mitescere uentos
Cum iubeat Christus. uideo luctantia magnis
Aequora turbinibus tranquillo marmore tendi.
Imperio Christi uideo calcatus eundem
Cum patitur gurges tergum solidante liquore,
Ipse super fluidas plantis nitentibus undas
Ambulat, ac presso firmat uestigia fluctu.
Increpat ipse notos, & flatibus ocia mandat
Quis iubeat sæuis aquilonibus, ite. silete
Carceribus uestris, amplo'q; facessite ponto
Sit nisi cœlipotens aquilonum conditor idem,
Ninguidus agnoscit boreas, atq; imbrifer eurus
Nimborum dominum, tempestatum'q; potentem,
Excitam'q; hyemem uerrunt ridente sereno
Quis pellagi calcarit aquas? quis per uada glauca
Gressibus impressis spaciatus triuerit udum
Non submersus iter, sola pendulus, & pede sicco
Aequoreæ nisi factor aquæ. qui spiritus olim
Ore superfusus patrio uolitabat in undis
Nondum discretis, nec certo littore clausis
Sustinuit gressum domini famulus liquor, ac se
Mobilitate carens solidos substrinxit adusus.
Quid diuersa dei memorem facta inclyta Christi?
Altius inspecta quæ maiestate negantur.
Haud dubitans hominem tute ipse fatebere numen
Inleuit cæcos oculos, & lumina limo
Reddidit, humectam sacro sputamine terram
Contrectans digitis luteum medicamen operta
Nox habuit, tenebras obducta uligo remouit.
Insuper ostendit quo nam caligo lauacro
Expurganda foret. uariis siloa refundit
Momentis latices, nec fluctum semper anhelat,
Sed uice distincta largos lacus accipit haustus.
Agmina languentum sitiunt spem fontis auari
Membrorum maculas puro abluitura natatu.
Certatim interea roranti pumice raucas

Expectant scatebras, & sicco margine pendent
Hoc limum iubet impositum de fonte lauari
Christus, & infusa uultum splendescere luce.
Norat enim limo, sese informasse figuram
Ante tenebrosam, proprii medicamen, & oris
Adiecisse nouo, quem primum finxerat, Adæ.
Nam sine diuino domini perflamine summi
Arida terra fuit, nulli prius apta medelæ,
Sed postquam liquidus cœlestis spiritus ore
Virgineam respersit humum, medicabilis illa est.
Inde trahit succum, lento'que humore salutem
Inlinit, infundit'que diem baptismate lota.
Cæcus adest oculis iam Christi ex ore retectis.
Se'q; luto & nitidis lucem sumpsisse fluentis
Clamat, & authorem stupefacta per oppida monstrat
Authorem lucis, largitorem'que dierum
Non dedignatum medicæ purgamina lymphæ
Corpore sub proprio monstrare errantibus ægris.
Millibus ex multis paucissima quæque retexam,
Summatim relegam totus quæ non capit orbis.
Quinque in deserto panes iubet, & duo pisces
Adponi in pastum populis, qui forte magistrum
Non reuocante famæ stipabant undique septum,
Immemores'que cibi uicos. castella. macellum.
Oppida. mercatus, & conciliabula, & urbes
Respuerant, largo contenti dogmate uesci,
Multa uirum strato feruent conuiuia fœno,
Centenos simul accubitus iniere sodales,
Se'que per innumeras infundunt agmina mensas.
Pisciculis iam crede deum saturanda duobus,
Et paucis crescente cibo per fragmina crustis
Ambesis dapibus cumulatim aggesta redundant
Fercula, bissenos micarum molibus implent
Post cœnam cophinos, crudus conuiua resudat
Congeriem uentris, gemit & sub fasce minister.
Quis cumulare potest epulas in grandia paruas?
Quis nisi, qui corpus, pastum'que, & corporis omnem

Condens ex nihilo nulla existente creauit
Mundum materia: non sicut sculptor ab æris
Rudere decoctam consuescit uiuere massam,
Sed deus omnipotens orbem sine semine finxit
Nil erat omne quod est, nil id procedere & esse,
Atque nouum fieri mox, & grandescere iussum est.
Paruum de nihilo primum fuit, addita paruo
Incrementa modis auxerunt omnia plenis.
Ergo ego cum uideam manibus sic crescere Christi
Parua alimenta hominum, possum dubitare per ipsum
Exiguas rerum species, elementa que mundi
Ex nihilo primum modica, & mox grandia sensim
Creuisse ex modicis, quæ consumata uidemus,
Ac ne post hominum pastus calcata perirent,
Ne'ue relicta lupis ait, aut uulpibus, exiguis'ue
Muribus in prædam nullo custode iacerent.
Bis sex appositi cumulatim, qui bona Christi
Seruarent grauidis procul ostentata canistris.
Sed quid ego hæc autem titubanti uoce retexo:
Indignus qui sancta canam: procede sepulchro
Lazare, dic cuius uocem tellure sub ima
Audieris, quæ uis penetrauerit intima leti.
Quod cum te Christus penitus nigrante profundo
Immersum uocat, ut redeas ceu proximus audis.
Nec remoratus ades, quæ tam uicina charybdis
Regna tenebrarum tenui distantia fine
Coniungit superis, ubi tænara tristia uasto
In præceps deiecta chao: latebrosus & ille
Amnis inexpletis uoluens incendia ripis.
Ante fores tumuli, quas saxa immania duro
Obice damnarant, scopulis substructa cauatis
Stat dominus, nomen'que ciet frigentis amici.
Nec mora funereus reuolutis rupibus horror
Euomit exequias gradiente cadauere uiuas.
Soluite iam lætæ redolentia uincla sorores,
Solus odor sparsi spiramen aromatis efflat.
Nec de corporeo nidorem sordida tabo

Aura refert, oculos ſanie ſtillante ſolutos.
Priſtinus in ſpeculum decor excitat, & putrefactas
Tincta rubore genas paulatim purpura ueſtit,
Qui potuit fluidis animam ſuffundere membris?
Ni mirum qui membra dedit, qui fictilis uluæ
Perflauit uenam madidam cui tabida gleba
Traxit ſanguineos infecto humore colores,
O mors auritis iam mitis legibus, o' mors
Surda prius iam docta ſequi quacunque iubetur,
Cui tantum de te licuit conuicta fetere
Eſſe deum, ſolus qui me tibi præripit Ieſum
Abde negatores Chriſti nemo inuidet, abde
Vtere ſorte tua blaſſemis nocte tenendis,
Perpetuam plebem iuſtorum capta reſolue
Qui norunt hominem atque deum ſic dicere Chriſtum
Vt uerus ſummus'que deus mortalia geſtet
Ipſe gerit, quod ſtruxit opus, nec ferre pudeſcit
Factor, quod peperit, corpus loquor, atque animæ uim,
Finxerat hoc digitis animam ſufflauerat ore,
Totum hominem deus adſumit, quia totus ab ipſo eſt.
Et totum redimit, quem ſumpſerat, omne reducens
Quicquid homo eſt, iſtud tumulis, aſt illud abyſſo.

De natura Animæ.

O Ccurrit dubitans hic diſſertator, & illud
Obiicit, an'ne fides capit, ut ſubſtantia flante
Inſpirata deo cruciatum ſentiat, ut'q;
Inferni petat ima poli, barathro'que coquat.
Crede animam non eſſe deum, ſed crede creatis
Maiorem cunctis, ipſam quoque crede creatam.
Formata eſt nanque ore dei, quæ non erat ante,
Sed formata habitu pulcherrima, picta'que rebus
Diuinis, & plena deo, ſimilis'que creanti,
Non tamen ipſa deus, quoniam generatio non eſt,
Sed factura dei eſt, ſolus de corde parentis
Filius emicuit, uerus deus ille, ſed iſtud

Conlatum est animæ subito, ut quæ non erat, esset
Ille coæternus patris est, & semper in ipso,
Nec factus, sed natus habet, quodcunque paternum est
Hæc similis uelut umbra dei est, sic ipse locutus
Factor utroque hominem meditans de figmine iunctũ
Aedificare sui similem, sed non habet umbra
Quod corpus solidum cuius imitatio in umbra est,
Atque aliud uerum est, aliud simulatio ueri,
Est similis seclis quod non consumitur ullis
Quod sapiens, iusti'q; capax, regina'que rerum
Imperat, ante uidet. perpendit. præcauet. infit
Verborum, morum'que opifex, instructa'que mille
Artibus, & cœlum sensu percurrere docta.
His animam similem sibi conditor effigiauit
Cætera dissimilem, quippe hãc cõprẽdere prõptum est,
Quam modus, & species determinat, at deus ingens
Atque superfusus trans omnia nil habet in se
Extremum, ut claudi ualeat, sensu'ue teneri
Incomprensa manet uirtus cui linea desit
Vltima quam spacium non mensurabile tendit
Ergo animam factam, magno & factore minorem,
Maiorem'que aliis atque omnibus imperitantem,
Corruptela putris nascentem turbida carnis
Concipit, ac membris tabentibus intersusam
Participat de fece sua, fit mista deinde
Peccandi natura luto cum simplice flatu,
Sed fortasse animam domini, quia fluxit ab ore
Compositam, factam'que neges, uelut ipsa dei pars
Quod dictu scelus est tetras trahat oblita culpas
Et pessum damnata ruens chaos intret opertum,
Sit res illa dei non abnuo, pars tamen illa
Haudquaquam dicenda dei est, quæ tempore cœpit,
Nec prior, aut senior, quam primum plasma putandest,
Tunc etenim factam uidet concordis amici
Intrauit germana domum limi'que recentis
Hospita & ipsa recens fraterna sedit in aula.
Illa quidem flatus domini est sed spiritus et uis

Non est plena dei, tanto moderamine missa,
Quantum flans uoluit flandi seruare tenorem.
Est impossibile spectare profunda sabaoth,
Sed speculum deitatis homo est, in corpore discas
Rem non corpoream soleres interprete Christo,
Qui patrem proprium mortali in corpore monstrat.
Perspice quam uarios fundamus ab ore uapores,
Spiramus quoties animæ sufflabilis auras.
Nunc flatum tepidum calor exhalatus anhelat
Rorantes nebulas udis de faucibus efflans,
Cum libet in gelidum flabrali frigore uentum
Spiritus existit tenuis, & sibilat aer.
Adde & distinctum, quem musica tibia flatum
Concipit aut ille est presso modulamine parcus,
Aut tumidum largo sublimat flamine bombum,
Aut raucos frangit modulos, aut lene susurrat,
Aut exile trahens sonitus producit acutos,
Aut murmur tenerum sublidit uoce minuta.
Hæc cum te uideas mortali in corpore posse,
Cur non æternum potuisse infundere credas
Qualem animam uoluit? præscriptis quam quia cōdēs
Efflauit, fudit'q; modis sit facta necesse est.
Deniq; multa sapit, sed non sapit omnia nostræ
Vis animæ, certum sapere, ac prænoscere iussa.
Iam cui certus inest modus, & cui nosse negatū est
Omnia factura est, nam condita, & aucta probatur,
Collige de simili sit ne hæc factura, creauit
Nempe manus domini corpus mortale, lutum'q;
Composuit digitis. nunquid manus articulatim
Est digesta dei? nunquid uola? nunquid & ungues
Claudere flexibiles? patulam seu tendere palmam?
Ista figura manus nostræ est, quam non habet in se
Incircumscriptus dominus, sed tradita forma est,
Humanis quæ nota animis daret intellectum,
Vt per corpoream speciem plasmasse feratur
Corporis effigiem, sic est plasmata uicissim
Flatu incorporeo res flabilis oris, & esse

Fertur opus, tenuis per quod constructa refulsit
Forma animæ, atq; rudi factam se munere sensit.
Si non est factura manus caro nostra, nec oris
Est factura anima flatu, & spiramine cœpta,
In'q; locum deducta aliquẽ, nanq; omne quod hora
Natalis profert, locus accipit, & locus ullus,
Quod cohibere potest, modicũ est. nec in omnia fusũ.
Et quod tam modicum est, ut certa sede locetur,
Iam titubare potest, & quod titubauerit, intra
Naturam uitii est, uitiosum deniq; triste
Recidit in pœnam, deus hoc mihi credite non est,
Aut si maiestas anima est, ostendite quid sit,
Quod lapsam Christi'q; inopem noua gratia mundat.
Spiritus & sanctus baptismate iustificatam
Nobilitat, famulæ'q; decus quod defuit, addit,
Quod quia præstatur meritis, meritis'q; negatur,
Absurde fertur deus, aut pars esse dei, quæ
Diuinum, summum'q; bonum de fonte perenni
Nunc bibit obsequio, nunc culpa aut crimine perdit
Et modo supplicium recipit, modo libera calcat.
Miraris peccare animam, quæ carne coactam
Sortita est habitare domum, cum peccet & ipse
Angelus, hospitium qui nescit adire caducum
Cratis tabifluæ, peccat, quia factus & ipse est
Non genitus, quocunq; modo sit factus, id unus
Scit factor dominus, factum mihi credere sat sit,
Solus labe caret peccati conditor orbis,
Ingenitus, genitus'que, deus pater, & patre natus,
Solus & exceptus tormentum admittere triste
Inuiolatus agit, nec quicquam sentit acerbi,
Exortem dic esse animam crucis, atque doloris,
Si culpæ immunem, uacuam'que crimine nosti,
Quæ peccare ualet, ualet & succumbere pœnæ.
Ipsa quidem sincera fuit dum conditur olim,
Quæ conlata rudem fecit uiuiscere limum.
Vt pote de liquido naturæ semine primos
Accipiens habitus, super'que expressa sereno,

Sed mox ut grauido iussa est innectier aruo,
Suauibus inlecebris nimium blandita refrixit,
De'qꝫ uolutabris pretiosum polluit ignem
Dum transgressa dei positum fas improba calcat,
Hæc prima est natura animæ sic condita simplex
Decidit in uitium per sordida fœdera carnis,
Exin tincta malo peccamine principis Adæ
Infecit genus omne hominum quod pululat inde,
Et tenet ingenitas animarum infantia in ortu
Primi hominis maculas, nec quisquam nascitur insons,
Vitandus tamen error erit, ne traduce carnis
Transfundi in sobolem credatur fons animarum
Sanguinis, exemplo cui texta propagine uena est,
Non animas animæ pariunt, sed lege latenti
Fundit opus natura suum, quo paruula anhelent.
Vascula, uitalis'qꝫ adsit scintilla coactis,
Quæ quamuis infusa nouum penetret noua semper
Figmentum, uetus illa tamen de crimine auorum
Dicitur in luto, quoniam concreta ueterno est,
Inde secunda redit generatio, & inde lauatur
Naturæ inluuies. iterum'qꝫ renascimur intus
Persusi, ut ueterem splendens anima exuat Adam,
Quæ quia materiam peccati ex fomite carnis
Consociata trahit, nec non simul ipsa sodali
Est incentiuum peccaminis, implicat ambas
Vindex pœna reas peccantes mente sub una,
Peccandi'que cremat socias cruciatibus æquis,
His crucibus Christus nos liberat incorruptæ
Matris, & innocui gestator corporis unus,
Naturam pœnæ expositam, sed non uitiorum
Naturam expositam, contactibus induit Iesus,
Atque ideo pœnæ nil debuit intemeratus,
Fraude carens omni, culparum aspergine liber,
Quid Christi in membris peccati sæua satelles
Pœna ageret? quid mors hominis sine crimine posset?
Nimirum cassis conatibus & sine neruis
Concideret sterilis peccati fomite nullo.

Mors alitur culpa, culpam qui non habet ipso
Pastus defectu mortem consumit inanem.
Sic mors in domini consumpta est corpore Christi,
Sic periit solitum dum non habet arida pastum
Suspice quapropter solum inculpabile numen.
Virtutem patris & Christi, & iam desine nostræ
Inuidiam cõflare animæ, quod sit deus, aut quod
Portio parua dei, cum Christo abscidere quicquã.
Et resecare deo partem, uel carpere tantum
Numen non liceat plenum sibi semper, & in se.

Aduersus fantasmaticos, qui Christum negant uerum hominis corpus habuisse.

c St opæpretiũ nebulosi dogmatis umbrã
Prodere q̃ tenues atomi cõpage minuta
Instituũt, sed cassa cadit, uẽto'q; liquescit
Assimilis fluxu, nec se sustẽtat inani.
Aerium Manicheus ait sine corpore uero
Peruolitasse deum mendax fantasma, causa'que
Corporis effigiem nil contrectabile habentem,
Ac primum specta an deteat quicquã simulatũ
Adsignare deo, cuius mera gloria falsi
Nil recipit, membris hic se fallacibus aptans
Fingeret esse hominem uentos, ac subdolus arte.
Mentitus toties, cum diceret inueteratis
Do ueniam morbis, simul & peccata remitto.
Filius est hominis pestem, qui pellere carnis
Et scelerum nexus laxare & soluere possit
Surge ualens, surge innocuus iam tolle grabatum
Filius hoc hominis iubeo, dignus'ne uidetur
Qui testis sibi sit, se'que ac sua carnea norit.
Quid cum discipulos hominis, quid filius esset
Passurus fido iam præscius ore monebat?
Non'ne fatebatur secum uirtute paterna
Esse hominem uerum? quod si non credo fefellit,
Si natura dei quæ sit Manichee hæc requiris

Omne quod est, uerum est, nam si mendosus ait quid
Nec deus est, mendum diuinus non capit usus
Obicis æterno domino quod lubricus ad nos
Venerit adsimulans aliud quam uerus habebat,
Obmutisce furor, linguam canis improbe morde
Ipse tuam. lacero consumens uerba palato,
Latranti obsistit Matthæus, rabiem'q; refellit
Qui notat omne genus carnalis stirpis adusq;
Corporeum Christum, per sex septena uirorum
Nomina descendens, & uenam sanguinis alti
Ex atauis longo texens per stemmata filo
Septimus ebdomadi uenit super addere sextæ.
Hunc numerũ Christus. placidum qui conficit ãnnũ
Cuncta remittentem contractibus, inlaqueata
Multimodis, hominem'que hominis de morte leuãtẽ,
Imperfectus enim limus mortalis erat tunc
Vir solus perfectus adest, atque integer Iesus
Cui nihil ex septem septenis defuit, ex quo
Perficeret mortale genus uirtute perenni.
Hic ille est nobis qui septima sabbata complet,
Vt caro nostra deo tandem sociata quiescat,
Quam bis terna malis uexabãt sabbata noxis,
Curramus notis gradibus, tergum'que sequamur
Progeniem Christum inuenies. de carne parentum
Effluxisse hominum, qui sit de semine Dauid
Stirpe recenseta numerandus sanguinis hæres,
Quid cum sanctilogus reuoluto germine Lucas
Sursumuersus ait seriem, scandente nepotis
Corpore, per'que atauos cursum relegente uetustos
Septenos decies conscendit Christus in ortus,
Et duo nam totidem doctores misit in orbem
Descensos nascendo gradus redeundo retexit
Actus adusque apicem terreni corporis Adam.
Inde parens deitas recipit sua nostra'q; mistum
Fit'q; dei summi per Christum filius Adam
Restat ut aeriam pingas ob origine gentem
Aerios proceres leui Iudam. Simeonem
Aerium Dauid, magnorum corpora regum,

Aeria, atque ipsam fœcundæ uirginis aluum
Aere fallaci, nebulis'que & nube tumentem,
Vanescat sanguis perflabilis. ossa liquescant
Mollia, neruorum pereat textura uolantum,
Omne quod est gestum notus auferat irritus, auræ
Dispergant tenues. sit fabula quod sumus omnes.
Et quid agit Christus si me non suscipit? aut quem
Liberat infirmum si dedignatur adire
Carnis onus, manuum'que horret monuméta suarum?
Indignum ne putat luteum consciscere corpus?
Qui non indignum quondam sibi credidit ipsum
Pertractare lutum, cum uas componeret aruo?
Nondum uiscereo, sed inertis gultine limi
Impresso'que putres sub pollice duceret artus.
Tantus amor terræ. tanta est dilectio nostri.
Dignatur præpinguis humi comprehendere mollem
Diuinis glebam digitis, nec sordida censet
Hærentis massæ contagia, iusserat ut lux
Confieret, facta est, ut iusserat, omnia iussu
Imperitante nouas traxerunt edita formas.
Solus homo emeruit domini formabile dextra
Os capere, & flabro deitatis figmine nasci,
Quorsum igitur limo tanta indulgentia nostro
Contigit, ut domini manibus tractatus honora
Arte sacer fieret tactu iam nobilis ipso?
Decrerat quoniam Christum deus incorrupto
Admiscere solo. sanctis quod fingere uellet
Dignum habuit digitis & carum condere pignus,
Destituit natura quidem destructa coactæ
Telluris formam, morti'que obnoxia cessit,
Sed natura dei nunquam soluenda caducam
Tellurem nostro uitiatam primitus usu
Esse suam uoluit, nec iam uitiablis esset,
Christus nostra caro est, mihi soluitur, & mihi surgit,
Soluor morte mea. Christi uirtute resurgo,
Cum moritur Christus, cum flebiliter tumulatur,
Me uideo, & tumulo cum iam remeabilis adstat,
Cerno deum, si membrorum phantasma meorum est,

Et fantaſma dei eſt, mendax in utroq; neceſſe eſt
Sit Chriſtus ſpecie, ſi Chriſtus fallere nouit,
Si non uerus homo eſt, quem mors hominẽ probat ipſa,
Nec uerus deus eſt operis quem gloria prodit
Eſſe deum, uel crede mori, uel ad eſſe refelle non ſit,
Et gemina uerum Chriſtum ratione negato.
Nam quid magnificum, ſi non eſt mortuus Ieſus.
Et redit illa dei iuſtus memorabilis, eſt ut
Occiſus redeat ſuperis, ſurgat'q; ſepultus,
Quiſq; deum Chriſtum uult dicere, dicat eundem
Eſſe hominen, ne maieſtas ſua fortia perdat.

De reſurrectione carnis humanæ.

Oſco meũ in Chriſto corpus cõſurgere, quid me
n Deſperare iubes, ueniam, quibus ille reuenit
Calcata de morte uiis quod credimus hoc eſt,
Et totus ueniam, nec enim minor, aut alius quam
Nunc ſum, reſtituar, uultus, uigor & color idem
Qui modo uiuit, erit, nec me uel dẽte, uel ungue,
Fraudatum remouet patefacti foſſa ſepulchri.
Qui iubet ut redeam, non reddet debile quicquam.
Nam ſi debilitas redit, inſtauratio non eſt,
Quod caſus rapuit, quod morbus, quod dolor hauſit,
Quod truncauit edax ſenium populante ueterno
Omne reuertenti reparata in membra redibit,
Debet enim mors uicta fidem ne fraude ſepulchri
Reddat curtum ali quid, quamuis iam curta uorauit
Corpora debilitas, tamen & uiolentia morbi
Virtus mortis erat, reddet quod particulatim
Sorbuerat. quodcunq; modo ne mortuus omnis
Non redeat, ſi quid pleno de corpore deſit,
Pellite corde metum, meo membra, & credite uoſmet
Cum Chriſto reditura deo. nam uos gerit ille,
Et ſecum reuocat, morbos ridete minaces,
Inflictos caſus contemnite, tetra ſepulchra
Deſpuite, & ſurgens quo Chriſtus prouocat, ite.

Finit Apotheoſis.

AVRELII PRVDENTII CLEMENTIS VIRI CONSVLARIS AMARTIGENIA.

Ratres Ephebi feſſor & paſtor duo,
Quos fœminarum prima primos procreat,
f Siſtunt ad aram de laborum fructibus
Deo ſacranda munerum pri/mordia,
Hic terrulentis ille uiuis fungitur,
Certante uoto diſcrepantes immolant
Fœtum bidentis alter, aſt alter ſcrobis,
Deus minoris comprobauit hoſtiam.
Reiecit illam, quam parauit grandior,
Vox ecce ſummo miſſa pſultat throno,
Caim quieſce, nanque ſi recte offeras,
Oblata nec tu lege recte diuidas,
Peruerſa nigram uota culpam traxerint.
Armat deinde parricidalem manum
Frater probatæ ſanctitatis æmulus,
Germana curuo colla frangit ſarculo,
Mundum recẽtem cæde tinguit impia,
Sero expiandum iam ſeneſcentem ſacro
Cruore Chriſti, quo peremptor concidit
Mors prima cœpit innocentis uulnere,
Ceſſit deinde uulnerato innoxio.
Per crimen orta, diſſoluta eſt crimine.
Abel quod ante perculit, Chriſtũ dehinc.
Finita & ipſa eſt finis exortem petens.
Ergo ex futuris priſca cœpit fabula,
Facto'que primo res notata eſt ultima,
Vt ille mortis inchoator ruſticus
Inſulſa terræ deferens libamina,
Deum'que rerum mortuarum deputans
Raſtris redacta digna ſacris crederet.

Viuentis atrox æmulator hostiæ
Agnosco nempe, quæ figura hæc denotet,
Quis fratricida, quis peremptor inuidus
Praue sacrorum disciplinam diuidat
Mactare dum se uota censet rectius,
Marcionarii forma corruptissimi
Docet duetas discrepare a spiritu
Contaminatæ dona carnis offerens
Et segregatim numen æternum colens,
Qui si quiescat, nec monentem neglegat
Pacem quietam diligat germanitas
Vnum atque uiuum fassa uiuorum deum.
Hic se caduco dedicans mysterio
Summam profanus diuidit substantiam
Malum, bonum'que ceu duorum seperans
Regnum duorum sceptra cõmittit duo
Deum esse credens quem fatetur pessimum
Cain cruentus unitatis inuidus
Mundi colonus immolator squallidus
Cuius litamen sordet, & terram sapit,
Terram caduci corporis uenam putrem
Humore denso conglobatam, & puluere
Natura cuius fraude floret fertili
Fœcunda fundens noxiorum crimina,
Animæque uitam labe carnis enecat
Caro in sororem tela mentem dirigit,
Mens inlecebro uentilatur ebrio,
Ex quo furores succulentos colligit
Madens ueneno corporis lymphatico.
Deum perennem findit in duos deos
Audet secare nomen insecabile,
Cadet peremptor denegans unumdeum,
Cain triumphat morte fratris alitus.

Aduersus Marcionitas, qui duos deos esse affirmabant.

q Vo te præcipitat rabies tua perfide Cain
Diuisor blasphemee dei? tibi conditor unus
Non liquet, & bifidæ caligant nubila lucis.
Insincera acies duo per diuortia semper
Spargitur in geminis uisum frustrata figuris.
Terrarum tibi forma duplex obludit, ut excors
Diuiduum regnare deum super ethera credas.
Bina boni atque mali glomerat discrimina sordens
Hic mundus domino, sed cœlum obtemperat uni,
Non idcirco duos retinent cœlestia reges,
Quod duo sunt opera humanas agitantia curas,
Exterior terrenus homo est, qui talia cernens
Conicit esse duo uariarum numina rerum
Dum putat esse deum, qui praua effinxerit olim,
Et qui recta itidem condens induxerit, ambos
Autumat esse deos natura dispare summos.
Quæ tandem natura potest consistere duplex,
Aut regnare diu? quam fons diuisus ab arce
Seperat, alterna'que apicum ditione recidit,
Aut unus deus est, rerum cui summa potestas,
Aut quæ iam duo sunt, minuūtur dispare summo
Porro nihil summum, nisi plenis uiribus unum,
Distantes quoniam proprium dum quisque reuulso
Vindicat imperio nec summa nec omnia possunt.
Ius uarium non est plenum, quia non habet alter
Quicquid dispar habet, cumulum discretio carpit,
Nos plenum sine parte deum testamur & unum,
In quo Christus inest, idem quoq; plenus & unus,
Qui uiget, ac uiguit super omnia quippe uigebit
Participem nullum conlato fœdere passus.
Summa potestatum, simplex dominatio rerum.
Virtutum sublime caput. fons unicus orbis.
Naturalis apex, generis'quē & originis author.
Ex quo cuncta fluunt & lux & tempora & anni
Et numerus, qui post aliquid dedit esse secundum

Vnus enim princeps numeri est, nec dinumerari
Tantum unus potis est. sic cum pater, ac deus alter
Non sit, item Christus non sit genitore secundus,
Anterior numero est, cui filius unicus uni est,
Ille deus, merito'que deus, quia primus & unus
In uirtute sua, primus tum primus in illo
Quem genuit, quid enim differt generatio simplex,
Vnum semper erit gignens, atque unus ab uno
Ante chaos genitus, numero'que & tempore liber,
Quis dixisse duos rem maiestate sub una
Regnantem, propriam'que sibi, retro'que perennem
Ausit? & unius naturæ excindere uires?
Nunquid adoptiuum genitor sibi sumpsit, ut alter
Externi generis numerum præstare duorum
Debeat, & geminum distans inducere numen?
Forma patris ueri uerus stat filius, ac se
Vnum rite probat dum formam seruat eandem.
Non amor adscitus sociat, nec iungit utrunq;
Coniurata fides, pietas sed certa, genus'que
Vnum, quod deus est, summã reuocatur ad unam.
Hæc tibi Marcion uia displicet, hanc tua damnat
Secta fidem dominis cœlum partita duobus.
Quæ te confundunt nebulæ? quis somnus inerti
Incubat ingenio? cui per phantasmata duplex
Occurrit species biuio dispersa superno?
Si uim mentis hebes stupor obsidet aspice saltim
Obuia terrenis oculis elementa, quibus se
Res occulta dei dignata est prodere signis.
Heresin hanc præsaga patris præuiderat olim
Maiestas fore, quæ rectorem lucis & orbis
Scinderet in partes geminatum se grege regno.
Idcirco specimen posuit spectabile nostris,
Exemplum'que oculis, ne quis duo numina credat,
Vna per immensam cœli caueam reuolutos
Præbet flamma dies, texit sol unicus annum
Triplex ille tamen nullo discrimine. trina
Subnixus ratione uiget. splendet. uolat. ardet.

Motu agitur. feruore cremat. tum lumine fulget,
Sunt tria nempe simul lux, & calor, & uegetamen
Vna eademq́ꝫ tamen rota sideris indiscretis
Fungitur his, uno seruat tot munera ductu.
Et tribus una subest mistum substantia rebus,
Non conferre deo uelut æquiparabile quicquam
Ausim. nec domino famulum componere signum
Ex minimis, sed grande suum uoluit pater ipse
Coniectare homines, quibus ardua uisere non est
Paruorum speculo non intellecta notamus.
Et datur occultum per proxima quærere uerum.
Nemo duos soles nisi sub glaucomate uidit,
Aut si fusca polum suffudit palla serenum
Oppositus quoties radiorum spicula nimbus
Igne repercusso mentitus spargit in orbes.
Sunt animis etiam sua nubila crassus & aer.
Est glaucoma aciem quod tegmine uellet aquoso
Libera ne tetrum penetret meditatio cœlum,
Ne'ue deum rapidis comprendat sensibus unum
Spargitur in bifidas malesana intentio luces,
Et duplices geminis authoribus extruit aras.
Si duo sunt igitur, cur non sint multa deorum
Millia? cur numero deitas contenta gemello est.
An non in populos dispersa examina diuum
Fundere erat melius, mundumq́ꝫ implere capacem
Semideis passim nullo'discrimine monstris?
Quis fera barbaries perituros mactat honores,
Dissona discretum retinent si numina cœlum,
Conuenit & nebulis, & fontibus & reboanti
Oceano, & siluis, & collibus, & speluncis
Fluminibus. uentis. fornacibus, atqꝫ metallis
Adsignare deos proprios, sua cuiq́ꝫ iura,
Vel si gentiles sordet uenerarier umbras,
Et placet esse duos sceptris socialibus æquos,
Dic age quis terras ditionis sorte retentet?
Quis regat æquoreas æterna lege procellas?
Ede cohæredum distinctum ius dominorum,

Vnus ais tristi residet sublimis in arce
Author nequitiæ scelerum deus. asper iniquus,
Qui quodcunq; malum uitioso feruet in orbe
Sæuit, & anguineo medicans noua semina succo,
Rerum principium mortis de fomite traxit.
Ipse opifex mundi terrã. mare. sydera fecit.
Condidit ipse hominem lutulenta, & membra coegit
Effigians quod morbus edat, quod crimine multo
Sordeat, informi tumulus quod tabe resoluat.
Ast alii pietatis amor, placidum'que medendi
Ingenium, recreans homines, mortalia seruans,
Testamenta duo fluxerunt principe utroque.
Tradidit iste nouum melior, uetus illud acerbus.
Hæc tua Marcion grauis, & dialectica uox est.
Immo hæc attoniti cerebri manifesta phrenesis.
Nouimus esse patrem scelerum, sed nouimus ipsum,
Haudquaquam tamen esse deum, quin immo gehennæ
Mancipium stygio qui sit damnandus auerno.
Marcionita deus. tristis. ferus. insidiator.
Vertice sublimis, cinctum cui nubibus atris
Anguiferum caput, & fumo stipatur, & igni
Liuentes oculos subfundit felle perusto,
Inuidia impatiens iustorum gaudia ferre.
Hirsutos iuba densa humeros errantibus hydris
Obtegit, & uirides allambunt ora cerastæ,
Ipse manu laqueos per lubrica fila reflexos
In nodum reuocat, facili'que ligamine tortas
Innectit pedicas, neruos'que in uincula tendit.
Ars olli captare feras animalia bruta,
Inretit ore plagis retinacula. denique cæcis
Indeprehensa locis erranti opponere prædæ.
Hic ille est uenator atrox, qui cæde frequenti
Incautas animas non cessat plectere Nebroth.
Qui mundum curuis anfractibus, & syluosis
Horrentem scopulis uersuto circuit astu
Fraude alios, tectis'que dolis innectit adortus,
Porro giganteis alios luctando lacertis

Frangere funereos late exercere triumphos,
Improba mors quid non mortalia pectora cogis?
Ipse suam (pudet heu contempto principe uitæ)
Perniciem ueneratur homo, colit ipse cruentum
Carnificem, gladii'que aciem iugulandus adorat.
Intantum miseris peccati nectare captis
Dulce mori est. tanta in tenebris de peste uoluptas.
Qui mala principio genuit, deus esse putatur.
Quique bona infecit uitiis & candida nigris.
Par furor illorum, quos tradit fama dicatis
Consecrasse deas febrem scabiem'que sacellis.
Inuentor uitii non est deus, angelus illud
Degener infami conceptum mente creauit.
Qui prius Augustum radiabat sydus, & ingens
Ex nihilo splendor nutrito ardebat honore.
Ex nihilo nam cuncta retro, factum'que quod usquã est.
At non ex nihilo deus, & sapientia uera,
Spiritus & sanctus, res semper uiua, nec unquam
Cœpta, sed aerios etiam molita ministros.
Horum de numero quidam pulcherrimus ore
Maiestate ferox, nimiis dum uiribus auctus
Inflatur, dum grande tumens, sese altius effert,
Ostentat'que suos licito iactantius ignes.
Persuasit propriis genitum se uiribus. ex se
Materiam sumpsisse sibi, qua primitus esse
Inciperet, nasci'que suum sine principe cœptum,
Hinc schola sub tacitam meditatur gignere sectam,
Quæ docet è tenebris subitum micuisse tyrannum,
Qui uelut æterna latitans sub nocte retrorsum
Vixerit, & tecto semper regnauerit æuo.
Aemulus, ut memorant, opera ad diuina repente
Corrũpenda, caput caligine protulit atra,
Hoc ratio sed nostra negat, cui non licet unam
Infirmare fidem, sacro quæ tradita libro est.
Nil ait absque deo factum, sed cuncta per ipsum,
Cuncta, nec est alius quisquam nisi factus ab ipso.
Sed factus de stirpe bonus bonitatis in usum

Proditus & primo generis de fonte serenus.
Deterior mox sponte sua dum decolor illum
Inficit inuidia stimulis'q; instigat amaris.
Arsit enim scintilla odii de fomite zeli,
Vt dolor ingenium subitus conflauit iniquum,
Viderat argillam simulacrum & structile flatu
Concaluisse dei dominum quoque conditione
Impositum natura soli, pelagi'q;, poli'q;
Vt famulans homini locupletem fundere partum
Nosset, & effusum terreno addicere regi,
Qui cunctum proprio regeret moderamine mundum.
Inflauit fermento animi stomachante tumorem
Bestia, de'que acidis uim traxit acerba medullis
Bestia, sorde carens cui tunc sapientia longi
Corporis enodem seruabat recta iuuentam,
Complicat ecce nouos sinuoso pectore nexus.
Inuoluit nitidam spiris torquentibus aluum.
Simplex lingua prius uaria micat arte loquendi
Et discissa dolis resonat sermone trisulco.
Hinc natale caput uitiorum, principe ab illo
Fluxit origo mali, qui se corrumpere primum
Mox hominem didicit, nullo informante magistro
Vltimus exitium subuerso præside mundus
Sortitur, mundi'que omnis labefacta supellex.
Non aliter quã cum incautum spoliare uiantem
Forte latro adgressus prædæ prius immemor ipsum
Ense ferit dominum pugnæ nodum'q;, moram'q;,
Quo pereunte trahat captiuos uictor amictus
Iam non obstanti locuples de corpore prædo,
Sic hominis subiecta domus, ditissimus orbis
Scilicet in facilem domino peccante ruinam
Lapsus herile malum iam tunc uitiabilis hausit,
Tunc lolium, lappas'que leues per adultera culta
Ferre malignus ager glebis male pinguibus ausus
Triticeam uacuis segetem uiolauit habenis,
Tunc etiam innocuo uitulorum sanguine pasci
Iam'q; iugo edomitos rictu laniare iuuencos

Occiso pastore truces didicere Leones,
Necnon & querulis balatibus irritatus
Plenas nocte lupus studuit perrumpere caulas
Omne animal diri callens solertia furti
Imbuit, & tortos acuit fallacia sensus,
Quamuis maceries florentes ambiat hortos,
Sæpibus & densis uallentur uitea rura.
Aut populata rodit gemmantia germina bruchus
Aut auibus discerpta feris lacerabitur uua,
Quid loquar herbarum fibras medicante ueneno
Tinctas letiferi fudisse pericula succi
Noxius in teneris sapor æstuat ecce frutetis,
Cum prius innocuas tulerit natura cicutas,
Roscidus & uiridem qui uestit flos rhododaphnen
Pabula lasciuis dederit sincera capillis.
Ipsa quoque oppositum distructo fœdere certo
Transcendunt elementa modum, rapiunt'que, ruunt'que
Omnia legerupis quassantia uiribus orbem,
Frangunt umbriferos aquilonum prælia lucos.
Et cadit immodicis sylua exstirpata procellis.
Parte alia uiolentus aquis torrentibus amnis
Transilit obiectas præscripta repagula ripas,
Et uagus euersis late dominatur in agris.
Nec tamen his tantam rabiem nascentibus ipse
Conditor instituit, sed laxa licentia rerum
Turbauit placidas rupto moderamine leges.
Nec mirum si membra orbis concussa rotantur.
Si uitiis agitata suis mundana laborat
Machina, si terras lues incentiua fatigat,
Exemplum datura hominum quo cætera peccent.
Vita hominum cui quicquid agit uesania. terror
Suppeditant ut bella fremant, ut fluxa uoluptas
Diffluat impuro feruescat ut igne libido,
Sorbeat ut cumulos nummorum faucibus amplis
Gurges auaritiæ, finis quam nullus habendi
Temperat aggestis addentem uota talentis,
Auri nanque fames parto fit maior ab auro,

Inde seges scelerum radix,& sola malorum,
Dum scatebras fluuiorum omnes,& operta metalla
Eliquat ornatus soluendi leno pudoris,
Dum uenas squalentis humi scrutatur inepta
Ambitio scalpens naturæ occulta latentis.
Si quibus in foueis radiantes forte lapillos
Rimata inueniat,nec enim contenta decore
Ingenito externam mentitur fœmina formam.
Ac uelut artificis domini manus imperfectum
Os dederit,quod adhuc res exigat,aut iacinthis
Pingere sulptilibus redimitæ frontis in arce,
Colla uel ignitis sincera incingere sertis,
Auribus aut grauidis uirides suspendere baccas
Nectitur & nitidis concharum calculus albens
Crinibus,aureolis'q; riget coma texta cathenis.
Tædet sacrilegas matrum percurrere curas,
Muneribus dotata dei,quæ plasmata fuco
Inficiunt,ut figmentis cutis inlita perdat
Quod fuerat,falso non agnoscenda colore.
Hæc sexus malefortis agit,cui pectore in arcto
Mens fragilis facili uitiorum fluctuat æstu.
Quid?quod & ipse caput muliebris corporis,& rex,
Qui regit inualidam propria de carne resectam
Particulam,qui uas tenerum ditione gubernat,
Soluitur in luxum.cernas mollescere cultu
Heroas uexulos,opifex quibus aspera membra
Finxerat,& rigidos durauerat ossibus artus.
Sed pudet esse uiros,quærunt uanissima quæque,
Quis niteant,genuina lues ut robora soluant.
Vellere non ouium,sed eoo ex orbe petitis
Ramorum spoliis,fluitantes sumere amictus
Gaudent,& durum scutulis perfundere corpus.
Additur ars,ut fila herbis saturata recoctis
Inludant uarias distincto stamine formas.
Vt quæq; est lanugo feræ mollissima tactu
Pectitur,hunc uideas lasciuas præpete cursu
Venantem tunicas,auium quoque uersicolorum

Indumenta nouis texentem plumea telis.
Illum pigmentis redolentibus ex peregrino
Puluere, fœmineas spargentem turpiter auras,
Omnia luxus habet nostræ uegetamina uitæ,
Sensibus in quinque statuens quæ condidit author
Auribus, atque oculis, tum naribus, atque palato
Quæritur infectus uitiosis artibus usus.
Ipse etiam toto pollet qui corpore tactus
Palpamen tenerum blandis ex fotibus ambit.
Pro dolor ingenuas naturæ occumbere leges.
Captiuas'que trahi regnante libidine dotes,
Peruersum ius omne uiget, dum quicquid habendum
Omnipotens dederat studia in contraria uertunt.
Id circo ne rogo speculatrix pupula molli
Subdita palpebræ est, ut turpia semiuirorum
Membra theatrali spectet uertigine ferri
Incestans miseros fœde oblectamine uisus,
Aut ideo spirant, media'que ex arce cerebri
Dimittunt geminas sociata foramina nares.
Vt bibat inlecebras male conciliata uoluptas,
Quas pigmentaro meretrix iacit improba crine.
Num propter lyricæ modulamina uana puellæ
Neruorum'que sonos, & conuiuæ recalentis.
Carmen nequitiæ patulas deus addidit aures,
Per'que cauernosos iussit penetrare meatus
Vocis iter? nunquid madido sapor inditus ori
Viuit ob hanc causam, medicata ut fercula pigram
Ingluuiem, uegetam'que gulam ganeonis inescent?
Per uarios gustus instructa ut prandia ducat
In noctem, lasset'que grauem sua crapula uentrem?
Quid durum, quid molle foret, quid lene, quid horrēs,
Quid calidum, gelidum'ue deus cognoscere nosmet
Adtactum uoluit palpandi interprete sensu,
At nos delicias plumarum, & linea texta
Sternimus. atque cute fulcro attenuante polimus.
Fœlix qui indultis potuit mediocriter uti
Muneribus, parcum'que modum seruare fruendi.

Quem locuples mundi species & amœna uenustas
Et nitidis fallens circunflua copia rebus
Non capit ut puerum, nec inepto addicit amori.
Qui sub adumbrata dulcedine triste uenenum
Deprendit latitare, boni mendacis operta.
Sed fuit id quondam nobis, sanctum'q;, bonum'q;
Principio rerum Christus cum conderet orbem.
Vidit enim deus esse bonum, uelut ipse Moises
Historicus mundi nascentis testificatus
Vidit ait deus esse bonum quodcunq; creauit,
Hoc sequar. hoc stabili conceptum mente tenebo
Inspirante deo quod sanctus uaticinator
Prodidit antiquæ recolens primordia lucis
Esse bonum quicquid deus, & sapientia fecit.
Conditor ergo boni pater est, & cum patre Christus.
Nam deus, atque deus pater est, & filius unum,
Quippe unum natura facit, quæ constat utrique
Vna uoluntatis. iuris. uirtutis. amoris.
Non tamen idcirco duo numina, nec duo rerum
Artifices. quoniam generis dissensio nulla est.
Atque ideo nulla est operis distantia, nulla
Ingenii, peperit bona omnia conditor unus.
Nil luteum de fonte fluit, nec turbidus humor
Nascitur, aut primæ uiolatur origine uenæ.
Sed dum liuenteis liquor incorruptus harenas
Prælambit, putrefacta inter contagia sordent,
Nunquid equus. ferrum. taurus. leo. funis. oliuum
Inse uim sceleris cum formarentur, habebant,
Quod iugulatur homo non ferrum causa furoris,
Sed manus est nece cum uesania feruida circi
Authorem leuitatis habet, rapidi'ue fragoris,
Mens uulgi rationis inops, non cursus equorum
Perfurit, infami studio perit utile donum.
Sic Lacedæmonicas oleo maduisse palestras
Nouimus, & placidum seruire ad crimina succum.
Inde per aerium pendens audacia funem,
Ardua securis scandit proscenia plantis.

Inde feras uolucri temeraria corpora, saltu
Transiliunt, mortis'que inter discrimina ludunt,
Sanguinis humani spectacula publicus edit
Consessus, leges'que iubent uenale parari
Supplicium, quo membra hominum discerpta cruentis
Morsibus oblectent hilaram de funere plebem.
Mille alia stolidi bacchantia gaudia mundi
Percensere piget, quæ ueri oblita tonantis
Humanum miseris uoluunt erroribus æuum.
Nemo animum summi memorem genitoris in altum
Excitat, ad cœlum mittit suspiria nemo,
Nec recolens apicem solii natalis ad ipsum
Respicit authorem, nec spem super aera librat,
Sed mentem grauidis contentam sternere curis
Indigno subdit domino, peritura'que pronus
Diligit, & curuo quærit terrestria sensu,
Hoc pulchrum quod terra parit, quod gloria confert
Lubrica, commendat quod perniciosa uoluptas,
Quod uelut excitus difflato puluere uentus
Præterit, exemplo tenuis quod transuolat umbræ.
His ægras animas morborum pestibus urget
Prædo potens, tacitis quem uiribus intersusum
Corda bibunt hominum, ferit ille medullitus omnes
Nequitias, spargit'que suos per membra ministros.
Nanque illic numerosa cohors sub principe tali
Militat, horrendis'que animas circumsedit armis
Ira. superstitio. mœror. discordia. luxus.
Sanguinis atra sitis, uini sitis, & sitis auri
Liuor, adulterium. dolus. obtrectatio. furtum.
Informes horrent facies, halitu'que minaces,
Ambitio uentosa tumet, doctrina superbit.
Personat eloquium. nodos fraus addita nectit.
Inde Canina foro latrat facundia toto.
Hinc gerit Herculeam uilis sapientia clauam.
Ostentat'que suos uicatim gymnosophistas
Incerat lapides fumosos idololatrix
Relligio, & surdis pallens aduoluitur aris,

Heu quantis mortale genus premit improbus hostis
Armigeris, quanto ferrata satellite ductor
Bella gerit, quanta uictos ditione triumphat
Surgit in auxilium Chananæus, atque agmina denset
Casside terribili setarum ponderamento
Concutiens, dextram'q; graui cum cuspide quassans.
Ast alia de parte furens exercitus ardet
Regis Amorrei, tum millia Gergeseorum
Effundunt aciem toto uolitantia campo
Eminus hi feriunt, configunt comminus illi,
Ecce Gebusaicæ feruent ad prælia turmæ,
Aurea tela quibus de sanguine tincta draconis
Mortifero splendore micant, radiant'que, micant'que
Nec non terrificas pilis armare cateruas
Tecethee iuuat, sed gens Ferezea sagittis
Insultat uirtute pari, sed dispare ferro,
Postremum cuneum rex promouet Euueorum
Squamosum thoraca gerens de pelle colubri.
His subnixa uiris scelerum peruersa potestas
Edomat inualidas mentes, quæ simplicitate
Indociles, belli'q; rudes sub fœdere falso
Tristis amicitiæ primum socia agmina credunt,
Mammoneam'q; fidem pacis sub amore sequuntur.
Mox faciles ad uincla rapi iuga dura uolentes
Addictis subeunt ceruicibus, & nebulonum
Spirituum iussis seruire ferocibus aptant.
Ille superuacuis augens patrimonia fundis,
Finitimis'q; inhians contempto limite agellis,
Ducitur innexus manicis, & mille cathenis
Ante triumphales currus post terga reuinctus,
Nec se barbaricis addictum sentit habenis,
Hic qui uentosæ scandit fastigia famæ.
Inflatur'q; cauo pompæ popularis honore,
Qui summum, solidum'que bonum putat ambitionis
Crescere successu, præconum uoce trementes
Examinare reos, miserorum in corpora fasces
Frangere terribiles, legum exercere secures

In laqueum iam colla dedit iam compede dura
Nectitur, & pedibus seruilia uincula limat,
Credite captiui mortales, hostica quos iam
Damnatos cohibent ergastula, quos famulatu
Pœnarum uirtus non intellecta coercet.
Hæc illa est Babylon, hæc transmigratio nostræ
Gentis, & horribilis uictoria principis Assur,
Carmine luctifico quam deflens Hieremias,
Orbatam propriis ululauit ciuibus urbem,
Num latet, aut dubium est animas de semine Iacob
Exilium gentile pati, quas persica regna
Captiuas retinent, atque in sua fœdera cogunt?
Illic natali desuescunt uiuere ritu,
Moribus & patriis exutæ in barbara iura
Degenerant, linguam'que nouã, uestem'que sequũtur,
De'que profanato discunt sordescere cultu,
Nutricem'que abolent petulanti e pectore Sion,
Iam patriæ meminisse piget, iam mystica frangunt
Organa, & externi laudant anathemata regni.
Non'ne fuit melius sæuum Menphitidis aulæ
Imperium tolerasse patres, penitus'que sinistris
Adsedisse focis, positos Pharaonis iniqui
Sub pedibus limo, & paleis seruire paratos?
Carnis & immodicæ spurco ructamine crudos.
Quo tantum auxilii per prodigialia signa
Effudit dominus, populum dum forte rebellem
Seruat ope immerita, uinclis dum subdita colla
Soluit, & Aegyptum uirga serpente coercet?
Quid iuuat equoreum pelago cedente profundum
Puluerea calcasse uia, cum conscia ponti
Saxa sub ignota patuerunt prodita cœlo?
Aruit & medio sitiens in gurgite limus?
Si uictor uirtute dei, medias'que tenebras
Luce columnari scindens exercitus olim.
Perdidit inuenti uallẽ botryonis opimam?
Si nescit uersare solum cui melle perenni
Gleba fluens niueos permiscet lactea riuos,

Si domitam hierico lituis, atque ære canoro
Rurſus in antiquos patitur conſurgere muros?
Si riuis reflui iordanis pellitur, & iam
Deſerit adſcriptam dimenſa in iugera ſortem?
Deniq; ſi ſtructam tantis ſudoribus urbem,
Et quæ nubigenas tranſcendunt culmina nimbos
Defenſare nequit, ſi neſcit, quis lapis illeſt
Hoſtibus obſiſtens, & inexpugnabile turris
Præſidium, quem non fragor hoſticus arietis, aut quē
Vis impacta quatit. non æris machina roſtro
Arietat inſiliens, nec ferrea uerbera quaſſant?
Angulus hic portæ in capite eſt, hic continet omnem
Saxorum ſeriem conſtructa'q; limina firmat.
Quem qui rite ſuis per propugnacula muris
Nouerit inſertum, ſe'que ac ſua mœnia uallo
Præcingat triplici celſa ſtans eminus arce
Fretus amore petræ, caſtis & peruigil armis
Non illum regina Tyri, non accola magni
Eufratis Parthus rapiet. non decolor Indus
Tempora pennatis redimitus nigra ſagittis.
Quin ſi fulmineos cogens ad bella gigantas
Allophylus tua caſtra uelit delere tyrannus,
Tutus eris, nec te firma ſtatione mouebit
Ipſe Charon mundi numen Marcionis ipſe,
Qui regit aerio uanas ſub ſole tenebras.
Nam uanum quicquid ſol aſpicit, ex elementis
Cuncta ſolubilibus, fluxo'q; creamine conſtant,
Fallo, creaturam niſi doctor apoſtolus omnem
Subiectam uanis non ſponte laboribus orſus
Periuro ingemuit miſerans ſeruire latroni
Errat ait, qui luctamen cum ſanguine nobis,
Et carne, & uenis feruentibus, & uitioſo
Felle putat, calidis'q; animam peccare medullis.
Non mentem ſua membra premunt nec terrea uirtus
Oppugnat ſenſus liquidos, bello'ue laceſſit
Sed cum ſpiritibus tenebroſis nocte, die'q;
Congredimur, quorum dominatibus humidus iſte,

Et pigris densus nebulis obtemperat aer.
Scilicet hoc medium, cœlum inter, & infima terræ.
Quod patet, & uacuo nubes suspendit hiatu,
Frena potestatum uariarum sustinet, ac sub.
Principe Belial rectoribus horret iniquis.
His conluctamur prædonibus, ut sacra nobis
Oris apostolici testis sententia prodit,
Nemo habitum naturæ, aut inritamina peccans
Corporis accuset, facile est frenare rebelles
Affectus carnis, nimios'que retundere pulsus
Materiæ fragilis, & uiscera uicta domare,
Quippe animus longe præstantior, ut pote summo
Aethere demissus, subiectos, si uelit artus
Imperio quassare graui, iussis'que seueris
Dedere regnanti domino, uis nulla resistit.
Maior inest, uis illa homini, quæ flatile uirus
Ingerit, & tenuem tenui ferit aere mentem.
Parthica non æque uentos transcurrit harundo,
Cuius iter nullus potis est comprendere uisus,
Præpes enim uolucris dum pennis transuolat auras,
Improuisa uenit, nec stridor nuntiat ante,
Aduentum leti, quam pectoris abdita rumpat,
Securam rapiens medicato uulnere uitam.
Sed magis aligera est, magis & medicata sagitta,
Quam iacit umbrosi dominatio lubrica mundi,
Eludens excussa oculos, calami'que uolantis
Præpete transcursu cordis penetralia figens.
Nec segnis natura animæ est, ut tarda cauendi
Vulneris ignitum, quoniam deus indidit olli
Ingenium purum. sapiens. subtile. serenum.
Mobile. sollicitum. uelox. agitabile. acutum.
Factorem modo facta suum ueneretur, & ipsi
Militet, ac uictum proculcet sobria mundum
Nil de pestiferis opibus, aut falsificatis
Terrarum spoliis stulto oblectamine libans
Nec sub fasce iacens alieno, & dedita regno,
Ne queat argutas hostis uitare sagittas,

Sed quid ego oẽ malũ, mũdi'q̃ hominum'q̃ maligni
Hostis ad inuidiam detorqueo? cum mala nostra
Ex nostris concreta animis genus, & caput, & uim
Quid sint, quid ualeant sumant de corde parente?
Ille quidem fomes nostrorum, & causa malorum est.
Sed tantum turbare potest, aut fallere, quantum
Nos uolumus, qui decrepito suggestà Leoni
Armamenta damus. friget fera futile frendens,
Humani generis ni per suffragia gliscat.
Gignimus omne malum proprio de corpore nostro,
Vt genuit Dauid, alias pater optimus, unum
Crimen Abessalon, tetrum pater ille, sed unum
Innocuas inter soboles genuit patricidam,
Ausus in authorem generis qui stringere ferrum
Ah pietas, signis contraria signa paternis
Egit, & unius commisit sanguinis arma.
Nostra itidem diros urente propagine natos
Pectora parturiunt, uersis qui protinus in nos
Morsibus, insuescunt gignentum uiuere pœnis.
Depopulantur enim nimium fœcunda parentum
Viscera, & interitu genitalis stirpis aluntur.
Progeniem uerum ille suam rex ut pote summus,
Atque dei uates pariturae, & uirginis author
Tristibus, atque piis uariauerat, ut Salomonis
Frater Abessalon misceret crimina iustis
Pignoribus, dulcem'que domum turbaret amaris.
Nos dignum Salomone nihil, nos degener implet
Solus Abessalon lacerans pia uiscera ferro.
Si licet ex ethnicis quicquam praesumere, uel si
De physicis exempli aliquid, sic uipera (ut aiunt)
Dentibus emoritur fusae per uiscera prolis.
Mater morte sua non sexu fertilis, aut de
Concubitu distenta uterum, sed cum calet igni
Percita fœmineo, moriturum obscœna maritum
Ore sitit patulo. caput inserit ille trilinguae
Coniugis in fauces, atque oscula feruidus intrat
Insinuans oris coitu genitale uenenum

Nupta uoluptatis ui saucia, mordicus haustum
Frangit amatoris blanda inter fœdera guttur,
Infusas'que bibit caro pereunte saliuas.
His pater inlecebris consumitur, at genitricem
Clausa necat soboles. nam postquam semine adulto
Incipiunt calidis corpuscula parua latebris
Serpere, motatum'que uterum uibrata ferire,
Aestuat interno pietatis crimine mater,
Carnificem'q; gemit damnati conscia sexus
Progeniem septi rumpentem obstacula partus.
Nam quia nascendi nullus patet exitus, aluus
Fœtibus in lucem nitentibus excruciata
Carpitur, atq; uiam lacerata per ilia pandit.
Tandem obitu altricis prodit grex ille dolorum
Ingressum uitæ uix eluctatus, & ortum
Per scelus exculpens, lambunt natale cadauer
Reptantes catuli proles dum nascitur orba,
Haud experta diem, miseræ nisi posthuma matri.
Non dispar nostræ conceptus mentis, ab ore
Vipereo infusum sic combibit illa uenenum
Coniuge Beliadæ, sic oscula deuorat hausto,
Interius'que rapit, sic felle libidinis ardens
Impletur uitiis perituro mista marito,
Tunc prægnans lætale genus concepta maligni
Fert opera ingenii de semine complicis hydri,
Quem pœnis pensare prius sua facta necesse est
Corruptæ pro stupro animæ, pro'que orbe perempto,
Ipsam porro animam crudelia uulnera carpunt
Mille puerperiis, soboles dum parturit ex se
Contra naturam genitas, peccamina crebra
Scilicet, & partos materno funere natos.
Hinc illa est domini iusta obiurgatio Christi,
Non'ne pater dæmon uos increpo peccatores
Concubitu carnis semen sitientis iniquum
Vos genuit, sanctum lector percense uolumen,
Quod loquor inuenies dominum dixisse profanis
Vera obiectantem mortalibus, ex patre nam uos

Esse meo genitos, pietas ait ipsa probaret,
Ac pietatis opus, pro' cæca libido, quid hoc est?
Quod cum se thalamis desponsam mens bona iustis
Nouerit, in'que thronum regis nuptura uocetur,
Et regis semper iuuenis, senio'que repulso
Diuinum decus æterno seruantis in ore,
Malit adulterium, furuo & se munere uilem
Vendat nocticolæ spurcis complexibus indi,
Aspernata dei fusam per uirginis artus
Progeniem, dulces'que uocans in fornice natos?
Sentio quam contra moueat pellacia litem,
Quod dente obnitens, spinosa calumnia pugnet,
Nos'que lacessito uocet ad luctamina uero.
Si non uult deus esse, malum cur non uetat inquit,
Nil refert author fuerit, factor'que malorum.
An'ne opera in uitium sceleris pulcherrima uerti
Cum possit prohibere, sinat? q͛ si uelit omnes
Innocuos agere omnipotens, nec sancta uoluntas
Degener, & facto nec se manus inquinet ullo.
Condidit ergo malum dominus, quod spectat ab alto,
Et patitur, fieri'que probat tanquam ipse crearit,
Ipse creauit enim, quod cum discludere possit.
Non abolet, longo'que sinit crassarier usu,
Damna aures pater alme meas, & claude meatus
Obrutescentis capitis, ne peruia tales
Concipiat flexura sonos. est perdere tanti
Extinctum uitæ officium de parte cerebri,
Immunem modo, sese anima, expertem'que nefandi
Auditus felix stolida conseruet ab aure
Quis ferat hæc iniecta, deo conuitia? qui se
Diuinis meminit præcellere nobilitatum
Muneribus, multa ut taceam, uel sola benignum
Res probat esse deum. uetiti quod amore peremptos
Excitat e' tumulis homines, regni'que per æuum
Participes iubet esse sui, qui si foret author,
Seruator'que mali nunquam post damna salutis
Peccãtum'que obitus rediuiuam ferre medelam
Vellet, & amissos opere instaurare secundo,

Labi hominis, seruare dei est, meritis perit iste,
Ille abolet pereuntis opus, meritum'q; resoluit.
Argumentum ingens, dominum, qui talia præstet,
Nolle malum, nec quod post abluit, ante probare
Inuito ne aliquis potis est peccare tonante?
Cui facile est in corde hominis componere sensus
Quos libeat, fibras'q; omnes animare pudicis
Pulsibus, & totum uenis infundere honestum?
Nescis stulte tuæ uim libertatis ab ipso
Formatore datam? nescis ab origine quanta
Sit concessa tibi famulo super orbe potestas?
Et super ingenio proprio, laxe'q; soluto
Iure potestatis liceat cui uelle, sequi'q;
Quod placitum est. nulli'q; animũ subiungere uinclo?
An cum te dominum cunctis quæcunq; crearat
Præficeret, mundum'q; tuis seruire iuberet
Imperiis? cum'q; arua. polum. mare. flumina. uentos
Dederit, arbitrium de te tibi credere auarus
Nollet ut indigno, libertatem'q; negaret?
Quale erat electus magni rex orbis ut esset,
Non rex ipse sui curto fœdatus honore.
Nam quis honos domini est, cuius mens libera non est,
Vna sed impositæ seruit sententia legi?
Quæ laus porro hominis, uel quod meritum sine certo
Inter utranque uiam discrimine uiuere iuste?
Non fit sponte bonus, cui non est prompta potestas
Velle aliud, flexos'q; animi conuertere sensus.
At qui nec bonus est, nec conlaudabilis ille,
Qui non sponte bonus. quoniam probitate coacta
Gloria nulla uenit, sordet'q; ingloria uirtus.
Nec tamen est uirtus, ni deteriora refutans,
Emicet, & meliore uiam petat indole rectam.
Vade ait ipse parens, opifex'q;, & conditor Adæ,
Vade homo adflatu nostri prænobilis oris.
Insubiecte. potens. rerum arbiter. arbiter idem,
Et iudex mentis propriæ, mihi subdere soli
Sponte tua, quo sit subiectio & ipsa soluto

Libera iudicio, non cogo, nec exigo per uim,
Sed moneo iniustum fugias, iustum'que sequaris,
Lux comes est iusti, comes est mors horrida iniqui,
Elige rem uitæ, tua uirtus temet in æuum
Prouehat, alternum tua damnet culpa uicissim,
Præstet & alterutram permissa licentia sortem.
Hac pietate uagus, & tanto munere abundans
Transit propositum fas, & letalia prudens
Eligit, atq; uolens, magis utile dum sibi credit,
Quod prohibente deo persuasit callidus anguis,
Persuasit certe hortatu, non impulit acri
Imperio, hæc mulier rea criminis exprobranti
Respondit domino, suadelis se male fabris
Illectam suasisse uiro, uir et ipse libenter
Consensit, licuit ne hortantem spernere recti
Libertate animi? licuit, nãque & deus ante
Suaserat, ut meliora uolens sequeretur, at ille
Spernens consilium sæuo plus credidit hosti.
Nunc inter uitæ dominum, mortis'que magistrum.
Consistit medius, uocat hinc deus, inde tyrannus
Ambiguum, atque suis se motibus alternantem.
Accipe gestarum monumenta insignia rerum
Prælusit quibus historia spectabile signum.
Loth fugiens Sodomis ardentibus, omnia secum
Pignora cara domus properabat sede relicta
Nubibus urbicremis subducere, sulphere cum iam
Nimboso ignitus cœlum subtexeret aer,
Flagrantem'que diem crepitans incenderet imber.
Angelus hanc hospes legem præscripserat ollis
Emissus uirtute dei sub imagine dupla,
Omnis ut e'portis iret domus, atq; in apertum
Dirigeret constans oculos, nec pone reflexo
Lumine regnantes per mœnia cerneret ignes.
Nemo memor Sodomæ, quæ mũdi forma cremãdi ẽ,
Vt semel e' muris gressum promouerit ore
Post tergum uerso respectet funera rerum.
Loth monitis sapiens obtemperat, at leuis uxor

Mobilitate animi torsit muliebre retrorsus
Ingenium, Sodomis'que suis reuocabilis hæsit.
Traxerit Eua uirum diræ ad consortia culpæ,
Hæc peccans sibi sola perit, solidata metallo
Diriguit fragilis, saxum'que liquabile facta
Stat mulier sicut steterat prius, omnia seruans
Caute, sigillati longum salis effigiata
Et decus, & cultum, frontem'que, oculos'q;, comam'q;,
Et flexam in tergum faciem, paulum'q; relata
Menta retro, antiquæ monumenta rigentia noxæ.
Liquitur illa quidem salsis sudoribus uda,
Sed nulla ex fluido plenæ dispendia formæ
Sentit deliquio, quantum'que armenta saporum
Adtenuant saxum, tantum lambentibus humor
Sufficit, attritam'q; cutem per damna reformat.
Hoc meruit titulo peccatrix fœmina sisti
Infirmum, fluidum'que animum per lubrica soluens
Consilia, & fragilis iussa ad cœlestia uoti
Propositum contra non commutabile seruat.
Loth ingressus iter, nec mœnia respicit alto
In cinerem conlapsa rogo, populum'que perustum,
Et mores populi. tabularia. iura. forum'que
Balnea. propolas. meritoria. templa. theatra.
Et circum cum plebe sua, madidas'que popinas.
Quicquid agunt homines, Sodomorum incendia iustis
Ignibus inuoluunt, & Christo iudice damnant.
Hæc fugisse semel satis est, non respicit ultra
Loth noster, fragilis sed coniunx respicit, & quæ
Fugerat inuerso mutabilis ore reuisit,
Atque inter patrias perstat durata fauillas,
En tibi signatum libertatis documentum,
Quod uoluit nos scire deus, quodcunque sequendũ est
Sub nostra ditione situm, passim'que remissum
Alterutram calcare uiam, duo cedere iussi
De Sodomis, alter se præripit, altera mussat,
Ille gradum celerat fugiens, contra illa renutat.
Liber utrique animus, sed dispar utrique uoluntas,

Diuidit huc illuc rapiens sua quenq; libido.
Talem multa sacris speciem notat orbita libris.
Aspice Ruth gentis moabitidis, & simul Orsam.
Illa socrum Noemi fido comitatur amore.
Deserit hæc, atqui thalamis, & lege iugali
Exutæ, hebræis'que thoris, sacris'q; uacantes,
Iure fruebantur proprio, sed pristinus Orsæ
Fanorum ritus præputia barbara suasit
Malle, & semiferi stirpem nutrire Goliæ.
Ruth dum per stipulas agresti amburitur estu,
Fulcra Booz meruit, casto'que adscita cubili
Christigenam fœcunda domum, dauitica regna
Edidit, atque deo mortales miscuit ortus.
Sæpe egomet memini fratres geminos ad hiulcum
Peruenisse simul biuium, nutante iuuenta,
Et dubitasse diu bifido sub tramite, quod nã
Esset iter melius, cum dextrum spinea sylua
Sentibus arctaret, scopulosa'q; semita longe
Duceret aerium cliuoso margine callem.
At leuum, nemus umbriferum per amœna uireta
Ditibus ornaret pomis, & lene iacentem
Planicies daret ampla uiam, squalentibus unum
Contentum spinis reptasse per ardua saxa,
Porro alium campo sese indulsisse sinistro,
Illum syderibus caput immiscere propinquis,
Hũc in cœnosas subito cecidisse paludes.
Omnibus una subest natura, sed exitus omnis
Non unus peragit placitorum segrege forma.
Haud secus, aut si olim per sudum lactea forma
Lapsa columbarum nubes descendit in aruum
Ruris frugiferi, laqueos ubi callidus auceps
Prætendit, lento'que inleuit uimina uisco,
Sparsit & insidias siliquis, uel farre doloso,
Iniciunt alias fallantia grana, gulam'que
Innectunt auidam tortæ retinacula setæ.
Molle uel implicitas gluten circunligat alas.
Ast aliæ quas nullus amor prolectat edendi,

Greſſibus innocuis ſterili ſpatiantur in herba,
Suſpectam'que cauent oculos conuertere ad eſcam.
Mox ubi iam cœlo reuolandum, pars petit æthram
Libera ſydeream plaudens ſuper aera pennis,
Pars captiua iacet, laceris & ſaucia plumis,
Pugnat humi, & uolucres nequiquam ſuſpicit auras.
Sic animas cœli de fontibus unicolores
Infundit natura ſolo, ſed ſuauibus iſtic
Deuinctæ inlecebris retinentur, & æthera paucæ
Conſcendunt reduces, multas uiſcoſus ineſcat
Paſtus, & ad ſuperas percurrere non ſinit auras.
Præſcius inde pater liuentia tartara plumbo
Incendit liquido, piceas'que bitumine foſſas
Infernalis aquæ furuo ſuffodit auerno,
Et flegethonteo ſub gurgite ſanxit edaces
Perpetuis ſcelerum pœnis inoleſcere uermes.
Norat enim flatu ex proprio uegetamen ineſſe
Corporibus noſtris, animam'que ex ore perenni
Formatam non poſſe mori, non poſſe uiciſſim
Pollutam uirtus rurſum ad conuexa reuerti
Merſandam penitus puteo feruentis abyſſi,
Vermibus, & flammis, & diſcruciatibus æuum
Immortale dedit, ſenio ne pœna periret
Non pereunte anima carpunt tormenta, fouent'que
Materiem ſine fine datam, mors deſerit ipſa
Aeternos gemitus, & flentes uiuere cogit.
At diuerſa procul regionibus in paradiſi
Præmia conſtituit maieſtas gnara futuri
Spiritibus puris, & ab omni labe remotis,
Qui'q; Gomorræas non reſpexere ruinas
Auerſis ſed rite oculis poſt terga tenebras,
Liquerunt miſeri properanda pericula mundi,
Ac primum facili referuntur ad aſtra uolatu,
Vnde fluens anima ſtructum uegetauerat Adam.
Nam quia naturam tenuem decliuia uitæ
Pondera non reprimunt, nec tardat ferrea compes,
Concretum celeri relegens ſecat aera lapſu,

Exſuperat'ꝗ polum feruens ſcintilla remenſum
Carcereos exoſa ſitus, quibus hæſerat exul.
Tunc poſtliminio redeuntem ſuſcipit alto
Cana fides gremio, teneris'ꝗ oblectat alumnam
Delitiis, multos poſt diuerſoria carnis
Ore renarrantem querulo, quos paſſa labores,
Illic purpureo latus exporrecta cubili
Floribus æternis ſpirantes libat odores,
Ambroſium'que bibit roſeo de ſtramine rorem,
Ditibus & longo fumantibus interuallo,
Flumina'que, & tutos cœli ſitientibus imbres
Implorata negat digitum inſertare palato,
Flammarum'que apices humenti extinguere tactu,
Nec mirere locis longe diſtantibus inter
Damnatas, iuſtas'que animas concurrere uiſus
Conſpicuos, meritas'que uices per magna notari
Interualla, polus medio quæ diuidit orbe,
Errat quiſque animas noſtrorum fine oculorum
Aeſtimat inuolui uitreo quos lucida palla
Obice, quis ſpeculum concreta coagula texunt,
Impediunt'que uagas obducto humore feneſtras.
Num ne animarum oculis denſo uegetamine guttæ
Voluuntur teretes, aut palpebralibus extra
Horreſcunt ſetis, cilio'ue umbrante teguntur?
Illis uiua acies, nec pupula parua, ſed ignis
Traiector nebulæ uaſti, & penetrator operti eſt.
Nil ferrugineum, ſolidum'ue tuentibus obſtat,
Nocturnæ cædunt nebulæ, nigrantia cedunt
Nubila, patenti cedit teres area mundi.
Nec tantum aerios uiſu tranſmitit hiatus
Spiritus, oppoſitos ſed tranſit lumine montes,
Oceani fines, atque ultima littora Thyles
Tranſadiit, uolucres'que oculos in tartara mittit.
Noſtris nempe omnes pereunt ſub nocte colores
Viſibus, & cæco delentur tempore formæ.
Nunquid & exuti membris, ac uiſcere perdunt
Agnitione notas rerum, uel greſſibus errant?

Vna animam semper facies habet,& color unus
Aeris,ut cuiq; est meritorum summa sinistri,
Seu dextri alternas nec cõmutabile tempus
Conuertit, uariat'que uices, longum atque perenne est,
Quicquid idest,unus uoluit sua secula cursus,
Expertus dubitas animas percurrere uisu,
Abdita corporeis oculis cum sæpe quietis
Rore soporatis cernat mens uiua remotos,
Distantes'que locos aciem per rura. per astra.
Per Maria intendens.nec enim se segregat ipsa
Ante obitum uiuis ex artubus, aut fugit exul
Sanguinis & carnis penetralia, se'que medullis
Exuit, abductam'ue abiit de pectore uitam,
Viscerea sed sede manens speculator acutis
Omnia luminibus,& qua circuntulit acrem
Naturæ leuis intuitum nullo obice rerum
Disclusa ante oculos subiectum prospicit orbem,
Atque orbis sub mole situm sordens elementum.
Obiacet interea tellus,nec uisibus obstat
Quin si stelligerum uultus conuertat ad axem,
Nil intercurrens obtutibus impedit ignem
Peruigilis animæ,quamuis densata grauentur
Nubila,& opposito nigrescat uellere cœlum.
Sic arcana uidet tacitis cooperta futuris
Corporeus Ioannes adhuc,nec carne solutus,
Munere sed somni paulisper carne sequestra
Liber,ad intuitum,sensu'que,oculis'que peragrans,
Ordine dispositos uenturis solibus annos,
Procinctum uidet angelicum,iam iam'que cremandi
Orbis in excidium,raucos & percipit aure
Mugitus grauium mundi sub fine tubarum.
Hæc ille ante obitum membrorum carcere septus
Secedente anima,non discedente uidebat.
Non'ne magis flatus sine corpore cuncta notabit
Corporis inuoluclis tumulo frigente repostis
Certa fides rapidos subterna nocte caminos,
Qui pollutam animam per secula longa perenni

Igne coquunt oculis longum per inanẽ remotis
Pauperis expositos. nec secius aurea dona
Iustorum dirimente chao, rutilas'ꝗ coronas
Eminus ostendit pœnarum carcere mersis.
Hinc paradisicolæ post ulcera dira beato
Proditur in fœlix ululans in peste reatus
Spiritus, in'ꝗ uicem meritorum mutua cernunt.
O dee cunctiparens animæ dator, o dee Christe,
Cuius ab ore deus subsistit spiritus unus,
Te moderante regor, te uitam principe duco,
Iudice te pallens trepido, te iudice eodem
Spem capio fore quicquid ago ueniabile apud te,
Quamlibet indignum uenia faciam'ꝗ, loquar'que,
Confiteor, dimitte libens, & parce fatenti.
Omne malum merui, sed tu bonus arbiter aufer
Quod merui, meliora fauens largire precanti
Dona animæ quandoque meæ, cum corporis huius
Liquerit hospitium neruis. cute. sanguine. felle.
Ossibus extructum, corrupta quod incola luxu
Heu nimium complexa fouet, cum flebilis hora
Clauserit hos orbes, & conclamata iacebit
Materies, oculis'que suis mens nuda fruetur,
Ne cernat truculentum aliquem de gente latronum
Immitem. rabidum, uultu'que, & uoce minaci
Terribilem. qui me maculosum aspergine morum
In præceps ut prædo trahat, nigris'que ruentem
Immergat specubus, cuncta exacturus adusque
Quadrantem minimum damnosæ debita uitæ.
Multa in Thesauris patris est habitatio Christe
Disparibus discreta locis, non posco beata
In regione domum, sint illic casta uirorum
Agmina, puluereum quæ dedignantia censum
Diuitias petiere tuas, sit flore perenni
Candida uirginitas animum castrata recisum.
At mihi tartarei satis est si nulla ministri
Occurrat facies, auidæ nec flamma gehennæ
Deuoret hanc animam mersam fornacibus imis,

Esto cauernoso quia sic pro labe necesse est
Corporea, tristis me sorbeat ignis auerno
Saltem mirificos incendia lenta uapores
Exhalent, æstu'q; calor languente tepescat,
Lux immensa alios, & tempora uincta coronis
Glorificent, me pœna leuis clementer adurat.

Finit Amartigenia.

AV.PRV.V.C.ROMANVS MARTYR.

Omane Christi fortis adsertor dei
Elinguis oris organũ fautor moue,
Largire comptũ carmen ĩfantissimo
r Fac ut tuarũ mira laudum conciná.
Nam scis & ipse posse mutos eloqui
Plectrum palati, & fauciũ sæuus tibi
Tortor reuulsit, nec tamẽ silentium
Indixit ori, quo tu fatebaris deum.
Vox ueritatis testis, extingui nequit.
Nec si recisis palpitet meatibus.
Sic noster hærens sermo linguæ debili
Balbutit & modis laborat absonis.
Sed si superno rore respergas iecur,
Et spiritali lacte pectus inriges,
Vox impeditos rauca laxabit sonos.
Euangelista scripsit ipsum talia
Præcepta Messian dedisse apostolis,
Nolite uerba, cum sacramentum meum
Erit canendum, prouidenter quærere.
Ego imparatis quæ loquátur, suggeram.
Sum mutus ipse, sed potens facundiæ
Mea lingua Christus luculenter disseret
Ipse explicabit quos supremo spiritu
Dæmon tumultus dũ domatu, mouerit
Furore pestis peior in nouissimo.
Sic uulneratus anguis ictu spiculi

Ferrum remordet, & dolore sæuior
Quassando pressis immoratur dentibus
A stile fixum sed manet profundius
Nec cassa sentit morsuum pericula.
Galerius urbis forte Romanæ statum
Ductor regebat (ut refert antiquitas)
Immitis. atrox. asper. implacabilis.
Edicta late mundum in omnem miserat,
Christum negaret quisque mallet uiuere.
Hæc ille serpens ore dictat regio,
Qui mortuorum de sepulchris exiens
Clamabat, quid ante tempus aduentu cito
Mea regna soluis? parce fili altissimi,
Vel possidere corda porcorum iube,
Præfectus istis imminens negociis
A sclepiades ire mandat milites
Ecclesiatenus quæ de sacrariis
Ruptare plebem mancipandam uinculis,
Ni disciplinam Nazarenam respuat.
Mox ipse templum cogitans inrumpere,
Et dissipare sancta sanctorum studens
Armis profanis præparabat impiis
Altaris aram funditus pessundare,
Foresq; & ipsas in ruinam soluere,
Præcurrit index his repente cognitis
Romanus sacræ heros excellentiæ.
Venire in armis perduelles nuntiat
Animos pauentum præstruens hortatibus
Stent ut parati, ne ue cedant turbini.
Conspirat uno fœderatus spiritu
Grex Christianus agmen imperterritum
Matrum. uirorum. paruulorum. uirginũ.
Fixa & statuta est omnibus sententia
Fidem tueri, uel libenter emori.
Refert repulsus miles ad subsellia
Plebis rebellis esse Romanum ducem
Flagrare cunctos peruicaci audacia

Iugulos retectos obstinate opponere,
Quo gloriosa morte fortes oppetant,
Præceps iubetur inde Romanus rapi,
Solus'q;, & incitator, & fax omnium
Pro contumaci plebe causam dicere.
It non resistens, se'q; uinciri petit
Flexas & ultro torquet in tergum manus.
Amor coronæ penè præuenit trucem
Lictoris artem, sponte nudas offerens
Costas bisulcis execandas ungulis.
Irrumpit altum limen, & præconibus
Stupore mutis ipse tortorem trahit
Adstanti ob ora sic tyrannus incipit.
Infame monstrum. uilis. intestabilis,
Tu uentilator urbis, & uulgi leuis
Procella mentes inquietas mobiles,
Ne se imperita turba dedat legibus,
Populare quiddam sub colore gloriæ
Inlitterata credidit frequentia,
Vt se per æuum consecrandos autumant,
Si bella diuis ceu gigantes inferant,
Victi'q; flammis obruantur montium.
Hoc tu parasti perdite spectaculum
Cladis cruentæ de necandis ciuibus,
Quos ut profanos impiati, & seculi
Reos necesse est te magistro interfici,
Tu ausa mortis, tu malorum signifer,
(Ni fallor) æquũ est, ut quod author ĩprobus
Tolerare multos compulisti, ut carnifex
In te recurrat, pro'que tantis cædibus
Quæ mox futuræ primus exitum luas.
Feras & ipse quod ferendum suaseras.
His ille contra reddit ore libero.
Amplector o præfecte, nec me subtraho
Vt pro fideli plebe solus immoler,
Dignus subire cuncta si me consulis
Quæcunque uestra iusserit crudelitas,

Intrare seruis idolorum, ac dæmonum
Sanctam salutis non licet nostræ domum
Ne polluatur purus orandi locus.
Confido in sancto spiritu nunquam tibi
Dandum, ut beatum limen attingas pede.
Nisi forte noster factus in nostrum gregē
Mereare sumi, quod pater faxit deus,
Incensus his Asclepiades iusserat
Euiscerandum corpus eculeo eminus
Pendere, & uncis, uinculis'q; crescere
Apparitores, sed furenti suggerunt
Illum uenusta nobilem prosapia,
Meritis'q; multis esse primum ciuium,
Iubet amoueri noxialem stipitem,
Plebeia clarum pœna ne damnet uirum,
Tundatur inquit terga crebris ictibus,
Plumbo'q; ceruix uerberata extuberet.
Persona quæq; competenter plectitur,
Magni'q; refert uilis, an sit nobilis
Gradu reorum forma tormentis datur,
Pulsatus ergo martyr illa grandine
Postquam inter ictus dixit hymnū plūbeos
Erectus infit, absit ut me nobilem
Sanguis parentum præstet, aut lex curiæ
Generosa Christi secta nobilitat uiros,
Si prima nostris quæ sit in cunabulis
Origo textu stēmatis recenseas,
Dei parentis esse ab ore cœpimus,
Cui quisque seruit, ille uere est nobilis.
Patri rebellis, inuenitur degener,
Honos deinde stēmati accedit nouus,
Et splendor ingens, ut magistratus uenit
Si confitendi nominis testem probum
Signent inusta ferri, & ignis uulnera,
Et uim dolorum mors sequatur inclyta
Caue benignus esse peruerse uelis,
Nec mi remissus leniter peperceris.

Incumbe membris tortor, ut ſim nobilis,
His ampliatus ſi fruar ſucceſſibus
Genus patris, matris'que floccifecero.
Hæc ipſa ueſtra dignitatum culmina
Quid eſſe cenſes? non'ne curſim tráſeunt
Faſces. ſecures. ſella. prætexta, togæ.
Lictor. tribunal, & trecenta inſignia
Quibus tumetis, mox'q; detumeſcitis?
Cum conſulatum initis, ut uernæ ſolent,
(Pudet fateri) farre pullos paſcitis,
Aquila ex eburna ſumit arrogantiam
Geſtator eius, ac ſuperbit beluæ
Inflatus offe, cui figura eſt alitis.
Iam ſi ſuberis ad ſigillorum pedes
Iaceatis infra ſectilem quercum ſiti,
Quid eſſe uobis æſtimem proiectius?
Nudare plantas, ante carpentum ſcio
Proceres togatos matris idææ ſacris.
Lapis nigellus euehendus eſſeda,
Muliebris oris clauſus argento ſedet,
Quem dũ ad lauacrum præeundo ducitis,
Pedes remotis atterentes calceis
Almonis uſque peruenitis riuulum,
Quid illa turpis põpa? nempe ignobiles
Vos eſſe monſtrat, cum luperci curritis.
Quem ſeruulorum non rear uiliſſimum,
Nudus plateas ſi per omnes curſitans
Pulſet puellas uerbere actas ludicro?
Miſeret tuorum me ſacrorũ, & principũ,
Morum'que Roma ſeculi ſummũ caput.
Age explicemus, ſi placet myſteria
Præfecte ueſtra, iam neceſſe eſt audias
Nolis uelis nequid colaris ſordium,
Nec terret iſta, qua tumes ueſania,
Quod uultuoſus, qđ ſupinus, quod rigẽs
Tormenta leti comminaris aſperi,
Si me mouere rebus ullis niteris,

Ratione mecum, non furore dimica.
Iubes relictis patris, & Christi sacris,
Vt tecum adorem fœminas, ac mille mares,
Deas, deos'que, de'que sexu duplici
Natos. nepotes. abnepotes editos.
Et tot stuprorum sordidam prosapiem.
Nubunt puellæ, sæpe luduntur dolis.
Amasionum comprimuntur fraudibus.
Incœsta feruent. furta mœchorum calent,
Fallit maritus. odit uxor pellicem.
Deos cathenæ colligant adulteros.
Ostende quæso quas ad aras præcipis
Veruece cæso fumet ut cespes meus.
Delphos ne pergam, sed uetat palæstrici
Corrupta ephœbi fama, quem uester deus
Effœminauit gymnadis licentia.
Mox fleuit impuratus occisum graui
Disco, & dicauit florulentum succubam.
Conductus idem pauit alienum pecus.
Furem deinde perditi passus gregis
Segnis bubulcus tela & ipsa perdidit.
An ad Cybellis ibo lucum pineum?
Puer sed obstat gallus ob libidinem
Per triste uulnus, per'que sectum dedecus
Ab impudicæ tutus amplexu deæ,
Per multa matri sacra plorandus spado.
Sed credo magni limen amplectar Iouis,
Qui si citetur legibus uestris, reus
Laqueis minacis implicatus Iuliæ
Luet seueram uictus & scantiniam.
Te cognitore dignus ire in carcerem.
Quid aureorum conditorem temporum
Censes colendum? quem fugacem non negas
Latuisse furtim dum reformidat malum.
Quem si beate uiuere audit Iuppiter,
Plectat necesse est occulendi conscios.
Quid inter aras diffidentum numinum

Putas agendum? Martis indignabitur
Offensa uirtus si colatur Lemnius.
Iunonis iram sentiet quisque, ut deum
Signo aut sacello consecrarit Herculem.
Dices licenter hæc poetas fingere,
Sed sunt & ipsi talibus mysteriis
Tecum dicati, quodque describunt, colũt.
Tu cur piaclum tam libenter lectitas?
Cur in theatris te uidente id plauditur?
Cycnus stuprator peccat inter pulpita.
Saltat tonantem tauricornem lydius,
Spectator horum pontifex summus sedes,
Rides'que, & ipse nec negando deluis,
Cum fama tanti polluatur numinis,
Cur tu Sacrate per cachinnos solueris,
Cum se maritum fingit Alchmenæ deus?
Meretrix Adonin uulneratum scænica
Libidinoso plangit affectu palam'.
Nec te lupanar cypridis sanctæ mouet?
Quicquid sub ipsis ueritas signis patet
Formata in ære criminum uestigiis.
Quid uult sigillum semper adfixum Ioui
Auis ministræ? nempe uelox armiger
Leno exoletum qui tyranno pertulit.
Facem recincta ueste prætendit Ceres.
Cur si deorum nemo rapuit uirginem?
Quam nocte quærens, mater errat peruigil.
Fusos rotantem cernimus tyrinthium,
Cur sine ære non fuit ludibrio?
Quid rusticorum monstra detester deum?
Faunos. priapos. fistularum præsides,
Nymphas natantes. incolas'que aquatiles
Sitas sub alto more ranarum lacu?
Diuinitatis ius in algis uilibus?
Ad hæc colenda me uocas censor bone?
Potes ne quicquam tale, si sanum sapis,
Sanctum putare? non'ne pulmonem mouet

Derisus istas intuens ineptias
Quas uino lentæ somniis fingunt anus.
Aut si quid usquam est uanitatis mysticæ,
Nobis colendum est, ipse primum incipe,
Pronus'qꝫ adora quicquid in terris sacri est
Deos latinos, & deos Aegyptios
Quis Roma libat, quis canopus supplicat.
Venerem precaris? comprecare & simiam.
Placet sacratus aspis Aesculapii?
Crocodilus. ibis, & canes cur displicent?
Adpone porris religiosas arulas.
Venerare acerbum cepe. mordax allium.
Fuliginosi ture placantur lares,
Et respuuntur consecrata holuscula.
Aut unde maior esse maiestas focis,
Quam nata in hortis sarculatis creditur,
Si numen ignibus. ollis numen, & porris inest?
Sed pulchra res est forma in aere sculptilis.
Quid imprecabor officinis græciæ?
Quæ condiderunt gentibus stultis deos?
Forceps Myronis, Pollycleti malleus
Natura uerorum est, atque origo cœlitum.
Ars seminandis efficax erroribus,
Barbam rigentem dum Iouis circumplicat,
Dum defluentẽ leniter flectens comam,
Limat capillos, & corymbos Liberi,
Et dum Mineruæ pectus hydris asperat,
Iniecit atrã territis formidinem,
Vt fulmen aeris ceu tonãtis horreant.
Tremant uenenum sibilantis Gorgonæ,
Putent Ephœbum post triumphos indicos,
Ferire thyrso posse cum sit hebrius.
Tum quod Dianam molle succinctam uident
Venantis arcum pertimescunt uirginis,
Si forte uultum tristioris Herculis
Liquore crispo massa finxit fusilis,
Clauam minari, ni colatur, creditur,

Iam quis pauentum corda terror occupat?
Iunonis iram si polite expresserit
Velut retortis intuens obtutibus
Auertat ora delitantis hostia,
Lapis seuera fronte mentitur minas.
Miror quod ipsum nō sacratis Mentorē,
Nec templum & aras ipse Phidias habet
Fabri deorum uel parentes numinum.
Qui si caminis institissent segnius,
Cum condiderunt gentibus stultis deos,
Non esset ullus Iuppiter conflatilis.
Non erubescis stulte pago dedite
Te tanta semper perdidisse obsonia,
Quæ diis ineptus obtulisti talibus,
Quos trulla.pelluis.cantharus.sartagines.
Fracta & liquata contulerunt uascula?
Ignosco fatuis hæc tamen uulgaribus,
Quos lana terret discolora in stipite,
Quos sæpe falsus circulator decipit,
Quib⁹ omne sanctū ē, qđ pauendū uanulæ
Edentularum cantilenæ suaserint.
Vos eruditos miror, & doctos uiros,
Perpensa uitæ quos gubernat regula
Nescire uel diuina, uel moralia
Quo iure constent, quanta maiestas edat
Quicquid creatum, quæ creauit omnia
Deus perennis res inæstimabilis
Non cogitando, non uidendo clauditur.
Excedit omnem mentis humanæ modū,
Nec comprehendi uisibus nostris ualet
Extra'qꝫ, & intus implet, ac superfluit
Intemporalis ante quam primus dies
Esse & fuisse semper unus obtinet.
Lux ipse uera, ueri & author luminis
Cum lumen esset, lumen effudit suum.
Ex luce fulgor natus hic est filius.
Vis una patris, uis & una est filii

Vnus'q; ab uno lumine splendor satus,
Pleno refulsit claritatis lumine,
Natura simplex pollet unius dei,
Et quicquid usquã est una uirtus cõdidit
Cœlum, solum'q; uim marini gurgitis
Globos dierum, noctium'que præsides.
Vẽtos. procellas. fulgura. imbres. nubila.
Septentriones. hesperos. æstus. niues.
Fontes. pruinas. & metalla, & flumina.
Prærupta. plana. montium conuallia.
Feras. uolucres. reptiles. natatiles.
Iumenta. pecua. subiugales beluas.
Flores. fruteta. germina. herbas. arbores.
Quæ sunt odori, quæque uernantes esui.
Hæc non labore & arte molitus deus
Sed iussione quam potestas protulit
Mandauit esse, facta sunt, quæ nõ erant.
Verbo creauit omniformem machinã.
Virtus paterna semper in uerbo fuit.
Cognostis ipsum, nũc colendi agnoscite
Ritum, modum'q; quale sit tẽpli genus.
Quæ dedicari sanxerit donaria,
Quæ uota poscat, quos sacerdotes uelit,
Quod mandet illic nectar immolarier.
Aedẽ sibi ipse mente in hominis cõdidit
Viuam. serenam. sensualem. flebilem.
Solui incapacem posse nec destructilem.
Pulchrã. uenustã. præeminentẽ culmine.
Discriminatis inlitam coloribus
Illic sacerdos stat sacrato in limine.
Fores'q; primas uirgo custodit fides.
Innexa crines uinculis regalibus
Poscit litari uictimas Christo, & patri,
Quas scit placere cãdidatas simplices.
Frontis pudorem. cordis innocentiam.
Pacis quietem. castitatem corporis.
Dei timorem. regulam scientiæ.

Ieiuniorum parcitatem ſobriam,
Spem non iacentem, ſemper & largam manum
Ex his amœnus hoſtis ſurgit uapor
Vincens odorem balſami · turis.croci.
Auras madentes perſicorum aromatum,
Sublatus inde cœlum aduſque tollitur,
Et proſperatum dulce delectat deum.
Hanc diſciplinam quiſquis infenſus uetat,
Vetat probatum uiuere, & ſanctum ſequi.
Vetat uigorem mentis alte intendere,
Noſtri'que acumen ignis ad terram uocat.
Nec excitari uim ſinit prudentiæ.
O merſa limo cæcitas gentilium.
O carnulenta nationum pectora.
O ſpiſſus error, o tenebroſum genus.
Terris amicum. deditum cadaueri
Subiecta ſemper intuens, nunquam ſupra,
Furor ne ſummus ultima, & dementia eſt
Deos putare, qui creantur nuptiis.
Rem ſpiritalem terrulenter quærere.
Elementa mundi conſecrare altaribus
Id quod creatum eſt conditorem credere.
Deaſceato ſupplicare ſtipiti.
Verris cruore ſcripta ſaxa ſpargere.
Aras offellis obſecrare bubulis
Homines fuiſſe cum ſcias quos conſecras.
Vrnas reorum morticinas lambere.
Deſiſte iudex ſeculi tantum nefas
Viris iubere, fortibus'que & liberis,
Nil eſt amore ueritatis celſius,
Dei perennis nomen aſſerentibus,
Nihil pauori eſt, & mors ipſa ſubiacet
Dudum coquebat differente martyre
Aſclepiades intus iram ſubdolam.
Stomachatus alto felle dum longum ſilet,
Bilem'que tectis concipit præcordiis.
Tandem latentis uim furoris euomit,

Pro' Iuppiter quid ẽ, quod ex hoc audio?
Stat inter aras, & deorum imagines,
Et quod fateri cogor in medio phoro
Tacente memet hic perorat perditus,
Quicquid sacrorum est ore fœdãs impio,
O fas piorum, moris o prisci status
Inuenta regum pro salute publica.
Pompiliorum nostta carpunt secula.
Quis hos sophistas error inuexit nouus,
Qui non colendos esse diuos disputent?
Nunc dogma nobis Christianum nascit',
Post euolutos mille demum consules
Ab urbe Roma, ne retexam nestoras,
Quicquid nouellum surgit, olim non fuit
Vis summã rerum nosse? pyrrham cõsule.
Vbi iste uester tunc erat summus deus,
Diuum fauore cum puer mauortius
Fundaret arcem septicollem Romulus?
Quod Roma pollet auspicato condita
Ioui statori debet, & diis cæteris.
Hoc sanctũ ab æuo est, hoc ab auis traditũ
Placanda nobis pro triumphis principis
Delubra, faustus ut secundet gloriam
Procinctus, ut que subiugatis hostibus
Ductor quietum frenet orbem legibus.
Accingere ergo quisquis es nequissime
Pro principali rite nobiscum deos
Orare uita, uel quod hostem publicum
Pati necesse est, solue pœnam sanguine.
Spreuisse templa, respuisse est principem.
Tunc ille, nunq̃ pro salute, & maximis,
Fortissimis'que principis cohortibus
Aliter precabor, quam fidele ut militent,
Christi'que lymphis ut renascantur patri
Capiant & ipsum cœlitus paraclitum
Vti dolorum respuant caliginem,
Cernant ut illum lumen æternæ spei

Non succulentis influens obtutibus,
Nec corporales per fenestras emicans,
Puris sed intus, quod relucet mentibus,
Pupilla carnis crassa crassum perspicit,
Et res caduca, quod resoluendum est, uidet,
Liquidis uidendis aptus est animæ liquor
Natura feruens sola feruentissimæ
Diuinitatis uim coruscantem capit.
Hoc opto lumen Imperator nouerit
Tuus, meus'ꝗ, si uelit fieri meus.
Nam si resistat Christiano nomini,
Meus ille talis Imperator non erit,
Scelus iubenti crede nunquam seruiam.
Statis ministri clamitans iudex ait,
Statis? manus'ꝗ continetis uindices.
Non rupta sulcis dissecatis uiscera?
Animam nec intus abditam rimamini,
Erumpit unde uox profana in principem?
Scindunt utrunque milites teterrimi
Mucrone hiulco pensilis latus uiri,
Sulcant per artus longa tractim uulnera.
Obliqua rectis, recta transuersis secant.
Et iam retectis pectus albet ossibus,
Nitendo anhelant diffluunt sudoribus,
Cum sit quietus heros in quem sæuiunt.
Hæc inter addit sponte Romanus loqui,
Si quæris o præfecte uerum noscere,
Hoc omne quicquid lancinamur, nō dolet,
Dolet, quod error pectori insidet tuo,
Populos quod istos tecum trahis perditos.
Currunt frequentes undique ad spectaculū
Gentile uulgus, heu gemenda corpora,
Crudum'ꝗ nostræ sortis exemplū tremūt.
Audite cuncti, clamo longe, ac prædico.
Emitto uocem de catasta celsior,
Christus paternæ gloriæ splendor, deus
Rerum creator, noster idem particeps

Spondet salutem perpetem credentibus
Animæ salutem, sola quæ non occidit,
Sed iuge durans dispares casus subit,
Aut luce fulget, aut tenebris mergitur,
Christum secuta patris intrat gloriã
Disiuncta Christo mancipatur tartaro
Curanda mercis qualitas. quæ nam mihi
Contingat olim perpetis substantiæ.
Nam mēbra paruipēdo quo pacto cadãt
Casura certe lege naturæ suæ,
Instat ruina quod resoluendum est ruat.
Nec distat ignis & fidiculæ sæuiant
An corpus ægrũ langor asper torqueat
Cum sæpe morbos maior armet seuitia,
Non ungularum tanta uis latus fodit
Mucrone, quanto dira pulsat pleuresis.
Nec sic inusta laminis ardet cutis,
Vt febris atro felle uenas exedit,
Vel sũmam pellis ignis obductus coquit,
Papulas'q; feruor æstuosus excitat.
Credas cremari stridulis cauteribus
Miserum putatis quod retortis pendeo
Extentus ulnis, quod reuelluntur pedes
Compago neruis quod sonat crepitãtib⁹
Sic eiulantes ossa clamant diuidi
Nodosa torqt, quos podagra & arthresis
Horretis omnes hasce carnificũ manus.
Num mitiores sunt manus medentium?
Laniena quando sæuit hippocritita?
Viuum secatur uiscus & recens cruor
Scalpellam tinguit dũ putredo abradit.
Putate ferrum triste chirurgos meis
Inferre costis, quod secat salubriter.
Non est amarum quo reformatur salus,
Videntur isti carpere artus tabidos,
Sed dant medelam rebus intus uiuidis.
Quis nescit autem quanta corruptela sit

Contaminatæ carnis ac solubilis?
Sordet. tumescit. liquitur. fœtet. & dolet.
Inflatur ira. soluitur libidine.
Plerunq; felle intincta liuores trahit
Aurum regestum non'ne carni adquiritur?
Inlusa uestis. gemma. bombix. purpura
In carnis usum mille queruntur dolis,
Luxus uorandi carnis aruinam fouet
Carnis uoluptas omne per nefas ruit,
Medere quæso carnifex tantis malis.
Concide. carpe fomitem peccaminum,
Fac ut resecto debilis carnis situ
Dolore ab omni mens superstit libera,
Ne gestet ultra quod tyrannos amputet.
Nec terrearis turba circunstantium,
Hoc prædo solum quod peribit omnibus
Regi. clienti, pauperi'q; & diuiti
Sic uernularum, sic senatorum caro
Tabescit imo cum sepulchro recondita est
Iactura uilis mordet & damnum leue
Si quo carendum est perdere extimescimus.
Cur quod necesse est non uoluntas occupat?
Natura cur non uertit in rem gloriæ?
Legale damnum deputemus premiis,
Sed præmiorum forma quæ sit fortibus
Videamus. illa nempe quæ nunquam perit.
Cœlo refusus subuolabit spiritus.
Dei parentis perfruetur lumine
Regente Christo stans in arce regia,
Quandoq; cœlum ceu liber plicabitur.
Cadet rotati solis in terram globus.
Spæram ruina menstrualem destruet
Deus superstes solus, & iusti simul
Cum sempiternis permanebunt angelis,
Contemne præsens utile o prudens homo,
Quod terminandum, quod relinquendum est tibi,
Omitte corpus rem sepulchri & funeris

Tende ad futuram gloriā.perge ad deū.
Agnosce qni sis.uince mūdum & seculū.
Vix dum elocutus martyr hanc peregerat
Orationem,cum furens interserit
Asclepiades,uertat ictum carnifex
In os loquentis.in'que maxillas manus,
Sulcos'que acutos & fiduculas transferat.
Verbositatis ipse rumpatur locus.
Scaturientes perdat ut loquacitas
Sermonis auras perforatis follibus,
Quibus sonādi nulla lex ponit modum.
Ipsa & loquentis uerba torqueri uolo.
Implet iubentis dicta lictor improbus
Charaxat ambas ungulis scribentibus
Genas,cruentis & secat faciem notis.
Hirsuta barbis soluitur carptim cutis,
Et mētum adusque uultus omnis sciditur.
Martyr fluentem fatur inter sanguinem,
Grates tibi o præfecte magnas debeo,
Quod multa pādēs ora, iā xpm loquor.
Arctabat ampli nominis præconium
Meatus unus impar ad laudes dei
Rimas patentes inuenit uox edita,
Multis'que fusa rictibus reddit sonos
Hinc inde plures,& profatur undique
Christi patris'que sempiternam gloriam,
Tot ecce laudant ora,quot sunt uulnera,
Tali repressus cognitor constantia,
Cessare pœnam præcipit,tunc sic ait,
Per solis ignes iuro,qui nostros dies
Reciprocatis administrat circulis.
Cuius recursu lux & annus ducitur,
Ignes parandos iam tibi tristis rogi,
Qui fine digno corpus istud deuoret,
Quod perseuerans tam resistit nequiter
Sacris uetustis,nec dolorum spiculis
Victum fatiscit,fit'que pœnis fortius.
Quis hūc rigorem pectori iniecit stupor?

Mens obſtinata eſt. corpus omne obcalluit,
Tantus nouelli dogmatis regnat furor.
Hic nempe ueſter Chriſtus haud olim fuit,
Quem tu fateris ipſe ſuffixum Cruci.
Hæc illa crux eſt omnium noſtrum ſalus,
Romanus inquit, hominis hæc redemptio eſt,
Scio incapacem te ſacramenti impie
Non poſſe cæcis ſenſibus myſterium
Haurire noſtrum, nil diurnum nox capit.
Tamen in tenebris proferam claram facem
Sanus uidebit, lippus oclos obteget
Remouete lumen dicet inſanabilis.
Iniurioſa eſt nil uidenti claritas.
Audi profane quod grauatus oderis,
Regem perennem rex perennis protulit
In ſe manentem, nec minorem tempore.
Quia tempus illum non tenet. nam fons retro
Exordiorum eſt & dierum & temporum.
Ex patre Chriſtus. hoc pater, quod filius.
Hic ſe uidendum præſtitit mortalibus.
Mortale corpus ſumpſit immortalitas.
Vt dum caducum portat æternus deus,
Tranſire noſtrum poſſet ad cœleſtia.
Homo eſt peremptus, & reſurrexit deus.
Congreſſa mors eſt membra geſtant ideo,
Dum noſtra tentat, ceſſit immortalibus,
Stultum putatis hoc ſophiſtæ ſeculi,
Sed ſtulta mundi ſummus eligit pater,
Vt ſtultus eſſet ſeculi prudens dei,
Antiquitatem Romuli, & mauortiam
Lupam renarras primum, & omen uulturum.
Si res nouellas reſpuis, nil tam recens
Vix mille faſtis implet hanc ætatulam
Curſus dierum condiore ab augure,
Sexcenta poſſum regna pridem condita
Proferre toto in orbe ſi ſit ocium
Multo ante clara, quam capellam gnoſiam

Suxiſſe fertur Iuppiter Martis pater,
Sed illa non ſunt hæc,& olim non erunt.
Crux iſta Chriſti,quam nouellam dicitis,
Naſcente mundo factus ut primũ ẽ homo
Expreſſa ſignis,expedita eſt litteris,
Aduentus eius mille per miracula
Prænuntiatus ore uatum conſono,
Reges.prophetæ.iudices'q;. & principes.
Virtute.bellis.cultibus,ſacris.ſtilo
Non deſtiterunt pingere formam crucis.
Crux prænotata.crux adumbrata eſt prius.
Crucem uetuſta combiberunt ſecula.
Tandem retectis uocibus propheticis
Aetate noſtra comprobata antiquitas
Coram` refulſit ore conſpicabili,
Ne fluctuaret ueritas dubia fide,
Si non pateret teſte uiſu comminus.'
Hinc nos,& ipſum non perire credimus
Corpus ſepulchro,quod uorãdum traditur,
Quia Chriſtus in ſe mortuum corpus cruci
Secum excitatum uexit ad ſolium patris,
Viam'q; cunctis ad reſurgendum dedit,
Crux illa noſtra ẽ,nos patibulũ aſcendimus,
Nobis peremptus Chriſtus,& nobis deus,
Chriſtus reuerſus ipſe,qui moriẽs homo ẽ,
Natura duplex,moritur & mortem domat,
Redit'q; in illud,quod perire neſciat.
Dixiſſe pauca ſit ſatis de myſticis
Noſtræ ſalutis,de'q; proceſſu ſpei,
Iam iam ſilebo,margaritas ſpargere
Chriſti uetamur inter immundos ſues,
Lutulenta ſanctum ne terant animalia,
Sed quia profunda non licet luctarier
Ratione tecum,conſulamus proxima,
Intrerrogetur ipſa naturalium
Simplex ſine arte ſenſuum ſententia.
Fuci imperitus fac ut adſit arbiter,

Da septuennem circiter puerum, aut minus,
Qui sit fauoris liber, & non oderit
Quenquam, nec ullum mẽtis ĩ uitiũ cadat.
Periclitemur quid recens infantia
Dicat sequendum, quid nouus sapiat uigor.
Hanc ille sancti martyris uocem libens
Amplexus, unum de caterua infantium
Paruum, nec olim lacte depulsum, capi,
Captum'q; adesse præcipit, quid uis roga
Inquit, sequamur quod probarit pusio.
Romanus ardens experiri innoxiam
Lactantis oris indolem, filiole ait,
Dic quid uidetur esse uerum, & congruens
Vnũ ne Christũ colere, & in Christo patrẽ,
An comprecari mille formarum deos?
Arrisit infans, nec moratus rettulit.
Est quicquid illud quod ferũt homines deũ
Vnum esse oportet, quod uni est unicum,
Cũ Christus hoc sit, Christus ẽ uerus deus.
Genera deorum multa nec pueri putant.
Stupuit tyrannus sub pudore fluctuans,
Nec uim decebat innocenti ætatulæ
Inferre leges, nec loquenti talia
Furor sinebat efferatus parcere.
Quis author inquit uocis est huius tibi?
Respondit ille mater, & matri deus.
Illa ex parente spiritu docta imbibit,
Quo me inter ipsa pasceret cunabula.
Ego ut gemellis uberum de fontibus
Lac paruus hausi, Christũ & hausi credere.
Ergo ipsa mater adsit, exclamat, cedo
Asclepiades, disciplinæ & exitum
Tristem suæ magistra spectet impia.
Male eruditi torqueatur funere
Infantis orba, quem'q; corrũpit, fleat.
Absit ministros uilis ut muliercula
Nostros fatiget. quantulus autem dolor

Vexabat artus mortis auxilio breuis
Oculi parentis punientur acrius
Quam si cruentæ membra carpant ungulæ.
Vix hæc profatus pusionem præcipit
Sublime tollant, & manu pulsent nates,
Mox & remota ueste uirgis uerberent,
Tenerum'q; duris ictibus tergum secent,
Plus unde lactis, quam cruoris defluat.
Quæ cautes illud perpeti spectaculum?
Quis ferre possit æris, aut ferri rigor?
Impacta quoties corpus attigerat salix,
Tenui rubebant sanguine uda uimina,
Quem plaga flerat roscidis liuoribus.
Ferunt minaces uerberantium genas
Inlacrimasse sponte dimanantibus
Guttis per ora barbarum frementia.
Scribas & ipsos, & coronam plebium,
Proceres'q; siccis non stetisse uisibus.
At sola mater hisce lamentis caret.
Soli sereno frons renitet gaudio.
Stat impiorum corde pietas fortior
Amore Christi contumax doloribus,
Firmat'q; sensum mollis indulgentiæ,
Sitire sese paruus exclamauerat.
Animæ æstuantis ardor in cruciatibus
Hoc exigebat lymphæ ut haustum posceret.
Quem torua mater eminus tristi intuens
Vultu, seueris uocibus sic increpat,
Puto imbecillo nate turbaris metu,
Et te doloris horror afflictum domat,
Non hanc meorum uiscerum stirpem fore
Deo spopondi. non in hanc spem gloriæ
Te procreaui, cedere ut leto scias
A quam bibendam postulas, cum sit tibi
Fons ille uiuus præsto, qui semper fluit,
Et cuncta solus irrigat uiuentia,
Intus, foris'q; spiritum, & corpus simul,

Aeternitate

Aeternitatem largiens potantibus
Venies ad illud mox fluentum, si modo
Animo, ac medullis solus ardor æstuet
Videre Christum, quod semel potum affatim
Sic sedat omnem pectoris flagrantiam,
Vita ut beata iam sitire nesciat,
Hic hic bibendus nate nunc tibi est calix,
Mille in Bethlem, quem biberunt paruuli
Oblita lactis, & papillarum immemor
Aetas amaris, mox deinde dulcibus
Refecta poclis mella sumpsit sanguinis
Exemplum ad istud nitere, o fortis puer,
Generosa proles matris, & potentia.
Omnes capaces esse uirtutum pater
Mandauit annos, neminem excepit diem.
Ipsis triumphos annuens uagitibus,
Scis sæpe dixi cum docenti adluderes,
Et garrulorum signa uerborum dares
Isaac fuisse paruulum patri unicum,
Qui cum immolandus aram & ensem cerneret
Vltro sacranti colla præbuerit seni.
Narraui & illud nobile, ac memorabile
Certamen, una matre quod septem editi
Gessere pueri, sed tamen factis uiri
Hortante eadem matre in ancipiti exitu
Pœnæ & coronæ sanguini ut ne parcerent,
Videbat ipsos apparatus funerum
Præsens suorum, nec mouebatur parens,
Lætata quoties aut oliuo stridula
Sartago frixum torruisset puberem
Dira, aut cremasset laminarum impressio
Comam, cutem'que uerticis reuulserat
A fronte tortor nuda testa, ut tegmine
Ceruicem adusque dehonestaret caput.
Clamabat illa, patere, gemmis uestiet
Apicem corona regio ex diademate.
Linguam tyrannus amputari iusserat

Vni ex ephœbis mater aiebat, satis
Iam parta nobis gloria est. pars optima
Deo immolatur. ecce nostri corporis
Digna est fidelis lingua quæ sit hostia
Interpres animi. enuntiatrix sensuum.
Cordis ministra. præco operti pectoris.
Prima offeratur in sacramentum necis,
Et sit redemptrix primo membrorũ omniũ.
Ducem dicatam mox sequentur cætera.
His Machabæos incitans stimulis parens,
Hostem subegit subiugatum septies,
Quot fœta natis, tot triumphis inclyta.
Me partus ut feracem gloriæ
Mea uita præstet, in tua est situm manu
Per huius alui fida conceptacula,
Per hospitalem mense bisquino larem,
Si dulce nostri pectoris nectar tibi,
Si molle gremium grata si crepundia,
Persiste, & horum munerũ authoré adsere.
Qua nam arte nobis uiuere intus cœperis,
Nihilum que & illud, unde corpus, nescio,
Nouit animator solus, & factor tui,
Impendere ipsi, cuius ortus munere es.
Bene in datorem quod dedit, refuderis,
Talia canente matre iam lætus puer
Virgas strepentes, & dolorem uerberum
Ridebat. hic tum cognitor pronuntiat,
Claudatur infans carcere, & tanti mali
Romanus author torqueatur acrius.
Illum recentes per cicatricum uias
Denuo exarabant, qua'q; acutum traxerant
Paulo ante ferrum, mox recrudescentibus
Plagis apertas persequebantur notas.
Quos iam superbus uictor ignauos uocat,
O non uirile robur, o molles manus,
Vnam labantis dissiparẽ tandiu
Vos non potesse fabricam corpusculi?

Vix iam cohæret, nec tamē penitus cadit.
Vincens lacertos dexterarum inertium.
Citius cadauer dentibus carpunt canes.
Longe'que morsus uulturum efficacior
Ad deuorandas carnis offas mortuæ.
Languetis imbelli fame, ac fatiscitis.
Gula est ferina, sed socors edacitas
Exarsit istis turbida ira iudicis,
Se'que in supremam concitat sententiā.
Si te morarum pœnitet, finem citum
Subeas licebit, ignibus uorabere,
Damnatus, & fauilla iam tenuis fies
Abiens. at ille, cum foro abriperent uirū
Truces ministri, pone respectans ait,
Appello ab ista perfide ad Christum meū
Crudelitate, non metu mortis tremens,
Sed ut probetur esse nil, quod iudicas.
Quid differo inquit ille utrosq; perdere,
Puerū, ac magistrū cōplices sectæ impiæ?
Gladius recidat uile uix hominis caput
Infantis, istū flamma uindex concremet.
Sit his sub uno fine dispar exitus
Peruentū ad ipsum cædis implēdæ locū.
Natum gerebat mater amplexu, & sinu,
Vt primitiuum crederes fœtum geri
Deo offerendum sancti Abelis ferculo,
Lectum ex ouili puriorem cæteris.
Puerum poposcit carnifex. mater dedit.
Nec immorata est fletibus, tantū osculū
Impressit unum, uale ait dulcissime,
Et cum beatus regna Christi intraueris,
Memento matris iam patrone ex filio,
Dixit deinde dum ferit ceruiculam
Percussor ense, docta mulier psallere
Hymnum canebat carminis dauitici.
Pretiosa sancti mors sub aspectu dei,
Tuus ille seruus, proles ancillæ tuæ.

Talia retexens explicabat pallium,
Manus'que tendebat sub ictu, & sanguine
Venarum, ut undam profluam manantium,
Et palpitantis oris exciperet globum,
Excepit, & caro adplicauit pectori.
At parte campi ex altera immanem pyram
Texebat ustor fumidus pinu arida
Sarmenta mistim subdita, & fœni struem
Spargens, liquata rore feruentis picis,
Quo flamma pastu cresceret ferocius.
Etiam retortis brachiis furca eminus
Romanus actus ingerebatur rogo.
Scio inquit ille non futurum ut concremer,
Nec passionis hoc genus dictum est mihi,
Sed restat ingens, quod fiat miraculum.
Hæc eius orsa sequitur immensus fragor
Nubis ruentis. nimbus undatim nigro
Præceps aquarum flumine ignes obruit.
Alunt oliuo semicombustas faces,
Sed uincit imber iam madentem fomitem.
Trepidare teter carnifex rebus nouis
Turbatus, & qua posset arte, insistere,
Versare torres cum fauillis humidis,
Prunas maniplis confouere stupeis,
Et semen ignis inter undas quærere,
Quod cum tumenti nuntiatum est iudici,
Commouit iram fellis implacabilis.
Quousq; tandem summus hic nobis magus
Inludit inquit thessalorum carmine
Pœnam peritus uertere in ludibrium.
Fortasse ceruix, si secandam iussero,
Flecti sub ensem non patebit uulneri,
Vel amputatum plaga collum diuidens
Rursus cohibit, ac reglutinabitur,
Humeris'que uertex eminebit additus.
Tentemus igitur ante partem quampiam
Truncate ferro corporis superstitis,

Ne morte simpla criminosus multiplex
Cadat, uel una perfidus cæde oppetat.
Quot mẽbra gestat, tot modis pereat uolo.
Libet experiri lerna sicut traditur
Vtrum renatis pululescat artubus,
Ac se imminutis corporis damnis nouum
Instauret. ipse præsto erit tunc hercules
Hydrina suetus ustumire uulnera.
Iam nunc secandi doctus adsit artifex.
Qui cuncta norit uiscerum confinia,
Vel nexa neruis disparare uincula.
Date hunc reuulsis qui medetur ossibus,
Aut fracta nodis sarciens compaginat
Linguam priorem detrahat radicitus,
Quæ corpore omni sola uiuit nequior,
Illa procaci pessima in nostros deos
Inuecta motu fas profanauit uetus,
Audax & ipsi non pepercit principi.
Aristo quidam medicus accitus uenit.
Proferre linguam præcipit. profert statim
Martyr. retectam pandit, ima & faucium.
Ille & palatum tractat, & digito exitum
Vocis pererrans uulneri explorat locum.
Linguam deinde longe ab ore protrahens
Scalpellum inusq; guttur insertans agit.
Illo secante fila sensim singula
Nunquã momordit martyr aut os dẽtibus
Compressit arctis, nec cruorem sorbuit,
Immotus & patente rictu constitit.
Dum sanguis extra defluit scaturiens
Perfusa pulcher menta russo stemmate
Fert, & cruenti pectoris spectat decus,
Fruitur'q; & rostro uestis ut iam regiæ.
Præfectus ergo ratus elinguem uirum
Cogi ad sacrandum posse cum uerbis carens
Nil in deorum obblacteraret dedecus.
Iubet reduci iam tacentem & debilem

Multo loquentis turbine olim territus,
Reponit aras ad tribunal denuo,
Et tus, & ignem uiuidum in carbonibus,
Taurina & exta, uel suilla abdomina.
Ingressus ille, ut hos paratus perspicit,
Insufflat ipsos, ceu uideret dæmonas.
Irridet hoc Asclepiades lætior.
Addit deinde, nunquid inclementius
Sicut solebas es paratus dicere?
Effare quod uis, ac per ora edissere.
Permitto uocem libere ut exerceas.
Romanus alto corde suspirans diu,
Genitu querelam traxit, & sic orsus est,
Christum loquenti lingua nunquam defuit,
Nec uerba quæras quo regantur organo,
Cum prædicatur ipse uerborum dator,
Qui fecit ut uis uocis expressa intimo
Pulmone & oris torta sub testudine,
Nunc ex palato det repercusso sonos,
Nunc temperetur dentium de pectine,
Sit'que his augendis lingua plectrum mobile,
Si mandet idem, faucium sic fistulas
Spirare flatu concinentes consono,
Vt uerba in ipsis explicent meatibus,
Vel exitu oris cymbalis profarier,
Nunc pressa parce labra, nunc hiantia.
Dubitas'ne uerti posse naturæ statum?
Cui facta forma est, qualis esset primitus?
Hanc nempe factor uertere, ut libet, potest.
Positas'que leges texere, ac retexere,
Linguam loquela ne ministram postulet.
Vis scire nostri numinis potentiam?
Fluctus liquentis æquoris pressit pede.
Natura fluxa, ac tenuis in solidum coit,
Quæ dispar illis legibus, quis condita est,
Solet natatus ferre, fert uestigia,
Habet usitatum munus hoc diuinitas,

Quæ uera nobis colitur in Christo & patre,
Mutis loquelam.percitum claudis gradum.
Surdis fruendam reddere audientiam.
Donare cæcis lucis insuetæ diem.
Hæc si quis amens fabulosa existimat,
Vel ipse tute,si parum fidelia
Rebare pridem,uera cognoscas licet.
Habes loquentem cuius amputaueras
Linguam.probatis cede iam miraculis.
Horror stupentem persecutorem subit,
Timor'que,& ira pectus in caliginem
Vertere.nescit uigilet, an'ne somniet.
Miratur hærens quod sit ostenti genus.
Formido frangit.armat indignatio.
Nec uim domare mentis effrenæ potest
Nec quo furoris tela uertat,inuenit.
Postremo medicum sæuus insontem iubet
Reum citari.nundinatum hunc arguit
Mercede certa pactus ut conluderet,
Aut ferrum in ore nil agens, & irritum
Versasse frustra,seu retunsis tactibus,
Aut arte quadam uulnus illatum breue,
Quod sauciata parte linguam læderet,
Neruos nec omnes usquequaque abscinderet.
Manere saluam uocis armoniam probe
Non posse inani concauo uerba exprimi,
Quæ concrepare lingua moderatrix facit.
Esto ut resultet spiritus uacuo specu
Echo,sed extat inde non oratio.
Veris refutat medicus hanc calumniam,
Scrutare uel tu nunc latebras faucium,
Intra'que dentes curiosum pollicem
Circunfer haustus uel patentes inspice,
Lateat ne quicquam quod regat spiramina.
Quanquam forassem forte si puncto leui,
Tenui'ue linguam contigissem uulnere,
Titubante plectro fatus esset debilis.

Nam cum magistra uocis in uitium cadit,
Vsus necesse est, & loquendi intercidat,
Fiat periclum si placet cuiusmodi
Edat querelam quadrupes lingua eruta
Elinguis, & quē porca grunitum strepat,
Cui uox fragosa.clamor est inconditus
Probabo mutam nil sonare stridulum.
Testor salutem principis me simplici
Functum secantis arte iudex optime,
Seruisse iussis absque fraude publicis
Sciat hic quis illi uerba suggillet deus.
Ego unde mutus sit disertus, nescio.
His se Aristo purgat, at contra impium
Nil hæc latronem Christianorum mouent
Magis, magis'que fertur in uesaniam
Quærit num alienus sanguis ille asperserit
Virum, suo'ne fluxerit de uulnere.
Respondit his Romanus eccũ præsto sum,
Meus iste sanguis uerus est, non bubulus,
Agnoscis illum, quem loquor miserrime
Pagane uestri sanguinem sacrum bouis,
Cuius litata cæde permadescitis.
Summus sacerdos nēpe sub terram scrobe
Acta in profundum consecrandus mergit,
Mire infulatus, festa uittis tempora
Nectens, corona tum repexus aurea,
Cinctu gabino sericam fultus rogam,
Tabulis superne strata texunt pulpita
Rimosa rari pægmatis compagibus
Scindunt subinde uel terebrant aream,
Crebro'que lignum perforant acumine,
Pateat minutis ut frequens hiatibus
Huc taurus ingens fronte torua, & hispida,
Sertis reuinctus aut per armos floreis,
Aut impeditis cornibus deducitur.
Nec non, & auro frons coruscat hostiæ,
Setas'que fulgor blattealis inficit,

Hic ut statuta est immolanda belua,
Pectus sacrato diuidunt uenabulo.
Eructat amplum uulnus undā sanguinis
Feruentis, in'que texta pontis subditi
Fundit uaporum flumen, & late æstuat.
Tum per frequentes mille rimarum uias
Illapsus imber tabidum rorem pluit,
Defossus intus quem sacerdos excipit,
Guttas ad omnes turpe subiectans caput,
Et ueste & omne putrefactus corpore,
Qui nos supinat obuias offert genas.
Supponit aures. labra. nares obicit,
Oculos & ipsos perluit liquoribus,
Nec iam palato parcit, & linguam rigat
Donec cruorem totus atrum conbibat
Postquam cadauer sanguine egesto rigēs
Compage ab illa flamines retraxerint,
Procedit inde pontifex uisu horridus,
Ostentat udum uerticem. barbā grauem.
Vittas madentes, atque amictus ebrios.
Hunc inquinatum talibus contagiis.
Tabo recentis sordidum piaculi,
Omnes salutant, atque adorant eminus.
Vilis quod illū sanguis, & bos mortuus
Fœdis latentem sub cauernis lauerint.
Addamus illam uis hecatonben tuam?
Centena ferro cum cadunt animalia,
Varia'q; abundans cæde restagnat cruor,
Vix ut cruentis augures natatibus
Possint meare per profundū sanguinem.
Sed quid macellum pingue puluinariū?
Quid maximorum lancinatores gregū?
Euiscerata carne crudos criminor
Sunt sacra, quando uosmetipsi exciditis,
Votiuus & cū mēbra detruncat dolor
Cultrum in lacertos exerit fanaticus,
Sectis'q; matrem bracchiis placat deam,

Furere, ac rotare, ius putatur mysticum.
Parta ad secandum dextra fertur impia.
Cœlum meretur uulnerum crudelitas.
Ast hic metenda dedicat genitalia.)
Numen reciso mitigans ab inguine
Offert pudendum semiuir donum deæ.
Illam reuulsa masculini germinis
Vena effluenti pascit auctam sanguine,
Vterq; sexus sanctitati displicet.
Medium retentat inter alternum genus.
Mas esse cessat ille, nec fit fœmina.
Fœlix deorum mater imberbes sibi
Parat ministros leuibus nouaculis.
Quid cum sacrandus accipit sphragitidas,
Acus minutas ingerunt fornacibus.
His membra pergunt urere, ut igniuerint
Quancunq; partẽ corporis. feruẽs nota
Stigmarit hanc si consecratam prædicant
Functum deinde cum relinquit spiritus,
Et ad sepulchrum pompa fertur funeris,
Partes per ipsas imprimuntur bratteæ.
Insignis auri lamina obducit cutem.
Tegitur metallo, quod perustũ ẽ ignib⁹.
Has ferre pœnas cogitur gentilitas.
Hac dii coercent lege cultores suos
Sic dæmon ipse ludit hos, quos ceperit.
Docet execrandas ferre contumelias.
Tormenta inuri mandat infelicibus.
At noster iste sanguis ex uestra fluit
Crudelitate, uos tyrãnide impia
Exulceratis innocentum corpora
Si uos sinatis, incruente uiuimus.
At si cruente puniamur, uincimus.
Sed iam silebo. finis instat debitus.
Finis malorum. passionis gloria.
Iam non licebit improbe, ut licuit modo,
Torquere nostra, uel secare uiscera.

Cedas necesse est uictus, & iam desinas,
Cessabit equidem tortor, & sector dehinc.
Iudex minatur, sed peremptoris manus
Succedet illis strangulatrix faucium.
Aliter silere nescit oris garruli
Vox inquieta, quam tubam si fregero,
Dixit, foro'q; protrahi iussit uirum,
Trudi in tenebras noxialis carceris,
Elidit illic fune collum martyris
Lictor nefandus, sic peracta est passio.
Anima absoluta uinculis, cœlum petit,
Gesta intimasse cuncta fertur principi
Præfectus addens ordinem uoluminum,
Seriem'q; tantæ digerens tragœdiæ,
Lætatus omne crimen in fasces refert
Suum tyrannus chartulis uiuacibus.
Illas sed ætas conficit diutina.
Fuligo fuscat. puluis obducit situ.
Carpit senectus, aut ruinis obruit,
Inscripta Christo pagina immortalis est,
Nec obsolescet ullus in cœlis apex.
Excepit adstans angelus coram deo,
Et quæ locutus martyr, et quæ pertulit,
Nec uerba solum differentis condidit,
Sed ipsa pingens uulnera expressit stilo
Laterum. genarum. pectoris'q;, & fauciũ,
Omnis notata est sanguinis dimensio,
Vt quanq; plagam sulcus exarauerit,
Altam. patentem. proximã. longã. breuẽ,
Quæ uis doloris, qui'ue segmenti modus.
Guttam cruoris ille nullam perdidit.
Hic intregestis est liber cœlestibus,
Monimenta seruans laudis indelebilis,
Relegendus olim sempiterno iudici
Libramine æquo, qui malorum pondera,
Et præmiorum comparabit copias,
Vellem sinister inter hedorum greges

Vt sum futurus eminus dinoscerer,
Atq; hoc precante diceret rex optimus
Romanus orat. transfer hunc hedum mihi.
Sit dexter agnus induatur uellere.

Finit Romanus.

AV. PRV. CL. V. C. PERI STEPHANON.

Hymnus in honorem Sanctorum Martyrum Emiterii & Chaledonii Calagurritanorum.

Cripta sunt in cœlo duorum martyrum uocabula,
Aureis'q; Christus illic annotauit
s litteris.
Sanguinis notis eadẽ scripta terris tradidit.
Pollet hoc felix per orbem terra hibera stemmate
Hic locus dignus tenendis ossibus uisus deo,
Qui beatorum pudicus esset hospes corporum.
Hic calentes hausit undas cæde tinctus duplici.
Illitas cruore sancto nunc arenas incolæ
Confrequentant obsecrantes uoce. uotis. munere.
Exteri nec non & orbis huc colonus aduenit.
Fama nam terras in omnes præcurrit proditrix
Hic patronos esse mundi, quos precantes ambiant.
Nemo puras hic rogando frustra congessit preces
Lætus hinc tersis reuertit supplicator fletibus,
Omne quod iustum poposcit impetratum sentiens
Tanta pro nostris periclis cura suffragantum est,
Non sinant inane ut nullus uoce murmur fuderit
Audiunt, statim'q; ad aurem regis æterni ferunt.

Inde larga fonte ab ipso dona terris influunt.
Supplicum causas petitis quæ medelis inrigant.
Nil suis bonus negauit Christus unquam testibus.
Testibus quos nec cathenæ, dira nec mors terruit
Vnicum deum fateri. sanguinis dispendio
Sanguinis sed tale damnum lux rependit longior.
Hoc genus mortis decorum est, hoc probis dignũ uiris.
Membra morbis exedenda texta uenis languidis
Hostico donare ferro, morte & hostem uincere.
Pulchra res ictum sub ense persecutoris pati.
Nobilis per uulnus amplum porta iustis panditur.
Lota mens in fonte rubro sede cordis exilit,
Nec rudem crudi laboris ante uiam duxerant
Milites, quos ad perenne cingulum Christus uocat.
Sueta uirtus bello & armis militat sacrariis.
Cæsaris uexilla linquunt, eligunt signum crucis,
Pro'q; uentosis draconum quos gerebant palliis,
Præferunt insigne lignum quod draconem subdidit
Vile censent expeditis ferre dextris spicula
Machinis murum ferire. castra fossis cingere.
Impias manus cruentis inquinare stragibus.
Forte tunc atrox secundos israelis posteros
Ductor aulæ mundialis ire ad aram iusserat
Idolis litare nigris, esse Christi defugas.
Liberam succincta ferro pestis urgebat fidem,
Illa uirgas, & secures, & bisulcas ungulas
Vltro fortis expetebat Christi amore interrita.
Carcer inligata duris colla bacis impedit.
Barbaras forum per omne tortor exercet manus.
Veritas crimen putatur. uox fidelis plectitur.
Tunc & ense cæsa uirtus triste percussit solum,
Et rogis ingesta mœstis ore flammas sorbuit.
Dulce tunc iustis cremari. dulce ferrum perpeti.
Hic duorum cara fratrum conualescunt pectora
Fida, quos per omne tempus iunxerat sodalitas.
Stant parati ferre quicquid sors tulisset ultima
Seu foret præbenda ceruix ad bipennem publicam,

Verberum post uim crepantum, post catastas igneas,
Siue pardis offerendum pectus, aut leonibus
Nos ne Christo procreati, mammonæ dicabimur?
Et dei formam gerentes seruiemus seculo?
Absit ut cœlestis igni se tenebris misceat.
Sit satis quod capra primo uita sub chirographo
Debitum persoluit omne functa rebus Cæsaris.
Tempus est deo rependi quicquid est proprium dei.
Ite signorum magistri. & uos tribuni absistite
Aureos auferte torquens, sauciorum præmia,
Clara nos hinc angelorum iam uocant stipendia.
Christus illic candidatis præsidet cohortibus,
Et throno regnans ab alto damnat infames deos,
Vos'q; qui ridenda uobis monstra diuos fingitis.
Hæc loquentes obruuntur mille pœnis martyres,
Nexibus manus utrasq; flexus inuoluit rigor,
Et chalybs adtrita colla grauibus ambit circulis.
O uetustatis silentis obsoleta obliuio
Inuidentur ista nobis. fama & ipsa extinguitur.
Chartulas blasphemus olim nam satelles abstulit,
Ne tenacibus libellis erudita secula
Ordinem. tempus, modum'q; passionis proditum
ulcibus linguis per aures posterorum spargerent.
Hoc tamen solum uetusta subtrahunt silentia
Iugibus longum cathenis an capillum pauerint.
Quo uiros dolore tortor, qua'ue pœna ornauerit,
Illa laus occulta non est, nec senescit tempore,
Missa quod sursum per auras euolarunt munera,
Quæ uiam patere cœli præmicando ostenderent.
Illius fidem figurans nubæ fertur anulus.
Hic sui dat pignus oris (ut ferunt) orarium.
Quæ superno rapta flatu lucis intrant intimum.
Per poli liquentis axem fulgor auri absconditur.
Ac diu uisum sequacem textilis candor fugit.
Subuehuntur usq; in astra, nec uidentur amplius.
Vidit hoc conuentus adstans. ipse uidit carnifex,
Et manum repressit hærens, ac stupore obpalluit

Sed tamen peregit ictum ne periret gloria.
Iam ne credis bruta quondam uasconum gentilitas,
Quam sacrum crudelis error immolarit sanguinem?
Credis in deum relatos hostiarum spiritus?
Cerne quam palam feroces hic domantur dæmones,
Qui lupino capta ritu deuorant præcordia.
Strangulant mentes & ipsas, se que miscent sensibus.
Tunc suo iam plenus hoste sistitur furens homo
Spumeas efflans saliuas, cruda torquens lumina
Expiandus quæstione non suorum criminum.
Audias, nec tortor adstat, eiulatus flebiles.
Scinditur per flagra corpus, nec flagellum cernitur.
Crescit & suspensus ipse uinculis latentibus.
His modis spurcum latronem martyrum uirtus quatit.
Hæc coercet. torquet. urit. hæc cathenas incutit.
Prædo uexatus relictis se medullis exuit.
Linquit inlæsam rapinam faucibus siccis fugit.
Vngue ab imo usque ad capillum salua reddit omnia.
Confitens ardere sese nam gehennæ est incola.
Quid loquar. purgata longis alba morbis corpora
Algidus cum decoloros horror artus concutit.
Hic tumor uultum relinquit. hic color uerus redit.
Hoc bonum Saluator ipse, quo fruamur, præstitit,
Martyrum cum membra nostro consecrauit oppido,
Sospitant quæ nunc colonos quos hiberus alluit.
State nunc hymnistæ matres pro receptis paruulis.
Coniugum salute læta uox maritarum strepet.
Sit dies hæc festa nobis. sit sacratum gaudium.

Finit peri stephanon.

Hymnus in honorẽ passionis Laurentii Beatissimi martyris.

a Ntiqua fanorum parens
Iam Roma Christo dicata
Laurentio uictrix duce
Ritum triumphas barbarum.

Reges superbos uiceras,
Populos frenis presseras,
Nunc monstruosis idolis
Imponis imperii iugum.
Hæc sola deerat gloria
Vrbis togatæ insignibus
Feritate capta gentium
Domaret ut spurcũ Iouẽ.
Non turbulentis uiribus,
Cossi. Camilli, aut Cæsaris,
Sed martyris Laurentii
Non incruento prælio.
Armata pugnabat fides
Proprii cruoris prodiga.
Nam morte mortẽ diruit,
Ac semet impendit sibi.
Fore hoc sacerdos dixerat,
Iam Xistus adfixus cruci,
Laurentium flẽtem uidẽs,
Crucis sub ipso stipite,
Desiste discessu meo
Fletum dolenter fundere,
Præcedo frater, tu quoq;
Post hoc sequeris triduũ.
Extrema uox episcopi
Prænuntiatrix gloriæ
Nihil fefellit, nam dies
Prædicta palmã præstitit.
Qua uoce, quantis laudibus
Celebrabo mortis ordinẽ?
Quo passionem carmine
Digne retexens cõcinam?
Hic primus ẽ septem uiris,
Qui stant ad arã proximi,
Leuita sublimis, gradu
Et cæteris præstantior,
Claustris sacrorum præerat,
Cœlestis arcanum domus,
Fidis gubernans clauibus,
Votasq; dispensans opes.
Versat famem pecuniæ
Præfectus urbis regiæ
Minister insani ducis,
Exactor hauriet sanguinis.
Qua ui latentes eruat,
Nũmos, operta existimans
Talenta sub sacrariis,
Cumulosq; cõgestos tegi.
Laurentium sisti iubet,
Exquirit arcam ditibus
Massis refertã, & fulgidæ
Montes monetæ cõditos.
Soletis inquit conqueri
Sæuire nos iusto amplius
Cum Christiana corpora
Plus quã cruẽte scidimus.
Abest atrocioribus
Censura feruens motibus.
Blande & quiete efflagito
Quos sponte obire debeas.

Hunc

Hunc esse uestris horgiis,
Moremq́ꝫ & artẽ proditũ ẽ
Hanc disciplinam fœderis,
Libent ut auro antistites.
Argenteis scyphis ferunt,
Fuma sacrum sanguinem,
Auro'que nocturnis sacris
Adstare fixos cereos.
Tũ summa est cura fratribus,
Vt sermo testatur loquax,
Offerre fundis uenditis
Sestertiorum millia.
Addicta auorum prædia
Fœdis sub auctionibus
Successor exhæres gemit
Sanctis egens parentibus.
Hæc occuluntur abditis
Ecclesiarum in angulis,
Et summa pietas creditur
Nudare dulces liberos.
Deprome thesauros, malis
Suadendo quos præstigiis
Exaggeratos obtines
nigrãte quos claudis specu.
Hoc poscit usus publicus.
Hoc fiscus, hoc ærarium,
Vt dedita stipendiis
Ducem iuuet pecunia.
Sic dogma uestrũ est audio,
Sùum quibusqꝫ reddito.
En Cæsar agnoscit suum
Nomisma nummis inditũ.
Quod Cæsaris scis, Cæsari
Da. nempe iustum postulo,
(Ni fallor) haud ullam tuus
Signat deus pecuniam.
Nec cum ueniret, aureos
Secum Philippos detulit,
Præcepta sed uerbis dedit
Inanis a' marsupio.
Implete dictorum fidem,
Quæ uos per orbẽ uẽditis.
Nummos libenter reddite,
Estote uerbis diuites.
Nil asperum Laurentius
Refert ad ista, aut turbidũ,
Sed ut paratus obsequi
Obtemperanter annuit.
Est diues inquit non nego,
Habet'que nostra ecclesia,
Opum'qꝫ, & auri plurimũ,
Nec quisquã in orbe ditior.
Is ipse tantum non habet
Argenteorum ænigmatũ
Augustus arcem possidẽs,
Cui nũmus omnis scribit.
Sed nec recuso prodere
Locupletis arcam numinis,
Vulgabo cuncta & proferã
Pretiosa quæ Christi tenet.
Vnum sed orans flagito
Induciarum paululum,
Quo fungar efficacius
Promissionis munere.
Dum tota digestim mihi
Christi supellex scribitur.
Nam calculanda primitus,
Tũ subnotãda est sũmula.
Lætus tumescit gaudio
Præfectus, ac spem deuorat
Aurum uelut iam conditũ
Domi maneret gestiens.
Pepigere tempus tridui,
Laudatus inde ab soluitur,

Laurentius sponsor sui
Et sponsor ingentis lucri.
Tribus per urbem cursitat
Diebus infirma agmina,
Omnes'q; qui poscunt stipẽ
Cogẽs in unũ & cõgregãs.
Illic utrisque obtutibus
Orbes cauatos præferens
Baculo regebat præuio
Errore nutantem gradum.
Et claudus infracto genu,
Vel crure trunco semipes,
Breuior'ue planta ex altera,
Gressum trahebat imparẽ,
Est ulcerosis artubus,
Qui tabe corrupta fluat.
Est cuius arens dextera
Neruos in ulnam cõtrahat.
Tales plateis omnibus
Exquirit assuetos ali
Ecclesiæ matris penu,
Quos ipse primus nouerat.
Recenset exin singulos
Scribens uiritim nomina.
Longo & locatos ordine
Adstare pro templo iubet.
Præscriptus & iam fluxerat
Dies, furebat feruidus
Iudex auaro spiritu
Promissa solui efflagitans.
Tum martyr assistas uelim,
Coram'que dispostas opes
Mirere, quas noster deus
Prædiues in sanctis habet.
Videbis ingens atrium
Fulgere uasis aureis,
Et per patentes porticus
Structos talentis ordines.
It ille, nec pudet sequi.
Ventum ad sacratam ianuã
Stabant cateruæ pauperum
Inculta uisu examina.
Fragor rogantum tollitur.
Præfectus horrescit stupẽs.
Conuersus in Laurẽtium,
Oculis'q; turbatis minax.
Contra ille, quid frendẽs ait
Minitaris? aut qd displicet?
Nũ sordida hæc aut uilia?
Num despuẽda existimas?
Aurum quod ardenter sitis
Effossa gignunt rudera,
Et de metallis squalidis
Pœnalis excudit labor.
Torrens uel amnis turbidis
Voluens arenis implicat,
Quod terrulẽtũ, ac sordidũ
Flãmis necesse est decoqui.
Pudor per aurum soluitur.
Violatur auro integritas.
Pax occidit. fides perit.
Leges & ipsæ intercidunt.
Quid tu uenenum gloriæ
Extollis & magni putas?
Si quæris aurum uerius,
Lux est & humanũ genus.
Hi sunt alumni luminis,
Quos corpus arctat debile.
Ne per salutem uiscerum
Mens insolescat turgida.
Cũ mẽbra morbus dissecat
Animus uiget robustior
Mentis uicissim fortibus
Vis sauciatur sensuum.
Nam sanguis in culpã calens
Minus ministrat uirium,

Si feruor effœtus malis
 Elumbe uirus contrahat.
Si forte detur optio,
 Malim dolore asperrimo
 Fragmenta membrorum pati
 Et pulcher intus uiuere.
Committe formas pestium,
 Et confer alternas lues,
 Carnis ne morbus fœdior,
 An mẽtis & morũ ulcera?
Nostri per artus debiles
 Intus decoris integri
 Sensum uenusti innoxium
 Laboris expertes gerunt.
Vestros ualentes corpore
 Interna corrumpit lepra,
 Error'que mancũ claudicat,
 Et cæca fraus nihil uidet.
Quemuis tuorũ principum,
 Qui ueste & ore prænitent
 Magis probabo debilem,
 Quã quis meorũ pauperũ.
Hunc qui superbit serico
 Quem currus inflatũ uehit
 Hydrops aquosus lucido
 Tendit ueneno intrinsecus.
Ast hic auarus contrahit
 Manus recuruas & uolam
 Plicans adũcis unguibus
 Laxare neruos non ualet.
Istum libido fœtida
 Per scorta tractum publica
 Luto & cloacis inquinat
 Dũ spurca mẽdicat stupra.
Quid ille feruens ambitu,
 Sitim'que honoris æstuans
 Mersis ne anhelat febrib9,
 Atque igne uenarum furit.
Quisquis tacendi intẽperans
 Silenda prurit prodere
 Vexatur & scalpit iecur,
 Scabiem'que cordis sustinet.
Quid inuidorum pectorum
 Strumas retexã turgidas?
 Quid purulenta & liuida
 Malignitatum uulnera?
Tute ipse qui Romã regis
 Contemptor æterni dei,
 Dum dæmonũ sordes colis
 Morbo laboras regio.
Hi quos superbus despicis.
 Quos execrandos iudicas
 Breui ulcerosos exuent
 Artus, & incolumes erunt.
Cum carne corruptissima
 Tandem soluti, ac liberi
 Pulcherrimo uitæ statu
 In arce lucebunt patris.
Non sordidati, aut debiles,
 Sicut uidentur interim,
 Sed purpurantibus stolis
 Clari, & coronis aureis.
Tunc si facultas suppetat
 Coram' tuis obtutibus
 Istos potentes seculi
 Velim recensendos dari.
Pannis uideres obsitos,
 Et mucculentis naribus.
 Mentum saliuis uuidum,
 Lippos'que palpebra putri.
Peccante nihil est tetrius.
 Nil tã leprosũ aut putridũ.
 Cruda est cicatrix criminũ,
 Olet'que ut antrũ tartari.

Animabus inuersa uice
Corrupta forma infligitur,
Quas pulcher aspectus pri⁹
In corpore oblectauerat.
En ergo nummos aureos,
Quos ꝑxime spoponderā,
Quos nec fauillis obruat
Ruina, nec fur subtrahat.
Nunc addo gēmas nobiles,
Ne pauperē Christū putes,
Gemmas corusci numinis,
Ornatᷓ hoc templū quibus.
Cernis sacratas uirgines?
Miraris intactas anus?
Primi'que post damnū tori
Ignis secundi nescias?
Hoc est monile ecclesiæ.
His illa gemmis comitur.
Dotata sic Christo placet.
Sic ornat altum uerticem.
Eccum talenta suscipe,
Ornabis urbem Romulam.
Ditabis & rem principis,
Fies & ipse ditior.
Ridemur, exclamat furens
Præfectus, & miris modis
Per tot figuras ludimur,
Et uiuit insanum caput.
Impune tantas furcifer
Strophas cauillo mimico
Te nexuisse existimas,
Dū scurra saltas fabulam?
Concinna uisa urbanitas
Tractare nosmet ludicris
Egon cachinnis uenditus
Acroma festiuum fui?
Adeo ne ulla austeritas,
Censura nulla est fascibus,
Adeon securim publicam
Mollis retudit lenitas?
Dicis libenter oppetam.
Votiua mors est martyri.
Est ista uobis nouimus
Persuasionis uanitas.
Sed non uolenti impertiam
Præstetur ut mortis citæ
Compēdiosus exitus,
Perire raptim non dabo.
Vitam tenebo, & differam
Pœnis morarum iugibus,
Et mors inextricabilis
Longos dolores protrahet.
Prunas tepentes sternite,
Ne feruor ignitus nimis
Os contumacis occupet,
Et cordis intret abdita.
Vapor senescens langueat,
Qui fusus afflatu leui
Tormenta sensim temperet
Semustulati corporis.
Bene est qđ ipse ex omnibus
Mysteriarches incidit,
Hic solus exēplum dabit
Quid mox timere debeant.
Conscende constratū rogū,
Decumbe digno lectulo,
Tunc si libebit disputa
Nil esse Vulcanum meum.
Hæc fante præfecto, truces
Hinc inde tortores parant
Nudare amictu martyrem
Vincire membra, & tēdere.
Illi os decore splenduit,
Fulgor'que circunfusus est,
Talem reuertens legifer
De monte uultum detulit.

Iudæa quem plebs aureo
Boue inquinata & decolor
Expauit & faciem retro
Detorsit impatiens dei.
Talem'ꝗ & ille prætulit
Oris corusci gloriam
Stephanus per imbrẽ saxeũ
Cœlos apertos intuens.
Illuminatum hoc eminus
Recens piatis fratribus,
Baptisma quos nuper datũ
Christi capaces fecerat.
Ast impiorum cæcitas
Os oblitum noctis situ
Nigrante sub uelamine
Obducta, clarum nõ uidet.
Aegyptiæ plagæ in modũ
Quæ cũ tenebris barbaros
Damnaret hæbreis diem
Sudo exhibebat lumine.
Quin ipsa odoris qualitas,
Adusta quã reddit cutis
Diuersa utrosque ꝓmouet
His nidor, illis nectar est.
Idem'ꝗ sensus dispari
Variatur aura, aut adficit
Horrore nares uindice,
Aut mulcet oblectamine.
Sic ignis æternus deus
(Nã Christ⁹ ignis uerus ẽ)
Is ipse complet lumine
Iustos, & urit noxios.
Postquam uapor diutinus
Decoxit exustum latus
Vltro e catasta iudicem
Compellat affatu breui.
Conuerte partem corporis
Satis crematam iugiter,
Et fac periclum, quid tuus
Vulcanus ardens egerit.
Præfectus inuerti iubet,
Tũc ille, coctũ est, deuora,
Et experimentum cape
Sit crudũ an assum suaui⁹.
Hæc ludibundus dixerat.
Cœlum deinde suspicit,
Et congemiscẽs obsecrat
Miseratus urbẽ Romulã.
O Christe numen unicum.
O splẽdor, o uirtus patris.
O factor orbis, & poli,
Atq; author hoꝝ mœniũ.
Qui sceptra Romæ ĩ uertice
Rerum locasti sanciens
Mundum quirinali togæ
Seruire & armis cedere.
Vt discrepantum gentium
Mores & obseruantiam,
Liguas'ꝗ, & ĩgenia, & sacra
Vnis domares legibus.
En omne sub regnum Remi
Mortale concessit genus.
Idem loquuntur dissoni
Ritus ad ipsum sentiunt.
Hoc destinatum quo magis
Ius Christiani nominis
Quodcũq; terrarum iacet
Vno illigaret uinculo.
Da Christe Romanis tuis
Sit Christiani ut ciuitas,
Per quã dedisti ut cæteris
Mens una sacrorum foret.
Confœderantur omnia
Hic ide mẽbra in symbolũ

Mansuescit orbis subditus,
Másuescat & súmũ caput.
Aduertat abiunctas plagas
Coire in unam gratiam
Fiat fidelis Romulus,
Et ipse iam credat Numa.
Confundit error troicus
Adhuc catonum curiam
Veneratus occultis focis
Phrygum penates exules.
Ianum bifrontem & sterculũ
Colit senatus. horreo
Tot monstra patrũ dicere,
Et festa Saturni senis.
Absterge xp̃e hoc dedecus,
Emitte Gabriel tuum,
Agnoscat ut uerum deum
Errans Iuli cæcitas.
Et iam tenemus obsides
Fidissimos huius spei.
Hic nempe iam regnãt duo
Apostolorum principes.
Alter uocator gentium,
Alter cathedram possidens
Primam, recludit creditas
Aeternitatis ianuas.
Discede adulter Iuppiter
Stupro sororis oblite.
Relinque Romam liberam,
Plebem'que iã Christi fuge.
Te Paulus hinc exterminat.
Te sanguis exturbat Petri.
Tibi id, qđ ipse armaueras
Factum Neronis officit.
Video futurum principẽ
Quandoque, qui seruos dei
Tetris sacrorum sordibus
Seruire Romam non sinat,
Qui tẽpla claudat uectibus,
Valuas eburnas obstruat,
Ne fasta damnet limina
Obdens aenos pessulos.
Tũc pura ab omni sanguine
Tandẽ nitebunt marmora,
Stabunt & uera innoxia,
Quæ nunc habentur idola.
Hic finis orandi fuit
Et finis idem uincula
Carnalis erupit uolens
Vocem secutus spiritus.
Vexere corpus subditis
Ceruicibus quidã patres,
Quos mira libertas uiri
Ambire Christum suaserat.
Repens medullas indoles
Afflarat, & coegerat
Amore sublimis dei
Odisse nugas pristinas.
Refrixit ex illo die
Cultus deorum turpium.
Plebs in sacellis rarior.
Christi ad tribunal currit.
Sic dimicans Laurentius
Non ense præcinxit latus,
Hostile sed ferrum retro
Torquens in authorẽ, tulit.
Dum dæmon inuictum dei
Testem lacessit, prælio
Perfossus ipse concidit
Et stratus æternum iacet.
Mors illa sancti martyris,
Mors uera templorum fuit
Tunc uesta Palladios lares
Impune sensit deseri.

Quicquid quiritũ ſueuerat
Ornare res uanas Numæ
Chriſti frequentans atria,
Hymnis reſultat martyrẽ.
Ipſa & ſenatus lumina
Quõdã lupci, aut flamines
Apoſtolorum & martyrũ
Exoſculantur limina.
Videmus illuſtres domos
Sexu ex utroque nobiles
Offerre uotis pignera
Clariſſimorum liberum.
Vittatus olim pontifex
Adſcitur in ſignum crucis
Aedem'que Laurẽti tuam.
Veſtalis intrat claudia.
O ter quater'que & ſepties,
Beatus urbis incola
Qui te actuorũ cõminus,
Sedem celebrat oſſiũ,
Cui propter aduolui licet,
Qui fletibus ſpargit locum.
Qui pectus in terrã premit.
Qui uota fundit murmure,
Noſuaſco hiberus diuidit
Binis remotos alpibus
Trans cotianorum iuga,
Trãs & pirenas ninguidos.
Vix fama nota eſt, abditis
Quã plẽa ſanctis Roma ſit,
Quam diues urbanũ ſolũ
Sacris ſepulchris floreat.
Sed qui caremus his bonis
Nec ſanguinis ueſtigia
Videre coram'poſſumus.
Cœlum intuemur eminus.
Sic ſancte Laurenti tuam
Nos paſſionem quærimus
Eſt aula nam duplex tibi,
Hic corporis, mentis polo.
Illic inenarrabili
Allectus urbi municeps
Aeternæ in arce curiæ.
Geſtas coronam ciuicam.
Videor uidere illuſtribus
Gemmis coruſcãtem uirũ,
Quem Roma cœleſtis ſibi
Legit perennem conſulem.
Quæ ſit poteſtas credita,
Et muneris quantum datũ,
Probant quiritum gaudia,
Quibus rogatus annuis.
Qđ quiſq; ſupplex poſtulat
Fert impetratum proſpere,
Poſcunt. litantur. indicant.
Et triſtis haud ullus redit,
Ceu præſto ſemper aſſies,
Tuos'que alũnos urbicos
Iactante complexus ſinu
Paterno amore nutrias.
Hos inter o Chriſti decus
Audi poetam ruſticum
Cordis fatentem crimina,
Et facta prodentem ſua.
Indignus agnoſco & ſcio,
Quẽ Chriſt⁹ ipſe exaudiat,
Sed per patronos martyres
Poteſt medelam conſequi.
Audi benignus ſupplicem
Chriſti reum Prudentium,
Et ſeruientem corpori.
Ablue uinclis ſeculi.

F I N I S.

Ode in laudē Eulaliæ martyris.

g Ermine nobilis Eulalia,
Mortis & indole nobilior
Emeritam sacra uirgo suam,
Cuius ab ubere progenita est
Ossibus ornat. amore colit.
P roximus occiduo locus est,
Qui tulit hoc decus egregium,
Vrbe potens, populis locuples,
Sed mage sanguine martyrii,
Virgineo'que potens titulo.
C urriculis tribus atque nouem,
Tris hyemes quater attigerat,
Cum crepitante pyra trepidos
Terruit aspera carnifices
Supplicium sibi dulce rata.
I am dederat prius indicium
Tendere se patris ad solium,
Nec sua membra dicata toro
Ipsa crepundia reppulerat,
Ludere nescia pusiola.
Spernere succina. flere rosas.
Fulua monilia respuere.
Ore seuera. modesta gradu,
Moribus & nimium teneris,
Caniciem. meditata senum.
A st ubi se furiata lues
Excitat in famulos dominī,
Christicolas'ꝗ cruenta iubet
Tura cremare. iecur pecudis
Mortiferis adolere deis,
I nfremuit sacer Eulaliæ
Spiritus, ingenii'que ferox
Turbida frangere bella parat,
Et rude pectus, anhela deo
Fœmina, prouocat arma uirum.
S ed pia cura parentis agit

Virgo animosa domi ut lateat
Abdita rure & ab urbe procul,
Ne fera sanguinis in pretium
Mortis amore puella ruat.
Illa perosa quietis opem
Degeneri tolerare mora
Nocte fores sine teste mouet,
Septa'que claustra fugax aperit
Inde per inuia carpit iter.
Ingreditur pedibus laceris.
Per loca senta, situ, & uepribus
Angelico comitata choro,
Et licet horrida nox sileat,
Lucis habet tamen illa ducem.
Sic habuit generosa patrum
Turba columniferum radium
Scindere qui tenebrosa potens
Nocte uiam face perspicua
Præstitit intereunte chao.
Non aliter pia uirgo uiam
Nocte secute diem meruit,
Nec tenebris adoperta fuit
Regna canopica cum fugeret,
Et super astra pararet iter.
Illa gradu cita peruigili
Millia multa prius peragit,
Quã plaga pandat eoa polum
Mane superba tribunal adit
Fascibus adstat, & in mediis
Vociferans, rogo quis pudor est
Perdere præcipites animas,
Et male prodiga corda sui
Sternere rasilibus scopulis,
Omnipatrem'que negare deum?
Quæritis o miseranda manus
Christicolum genus? en ego sum,
Proxima dotibus & thalamo.
Non monet aurea pompa chori

Dæmoniacis inimica sacris,
Idola protero sub pedibus
Pectore & ore deum fateor.
Isis. Apollo. Venus nihil est,
Maximianus & ipse nihil.
Illa nihil, quia facta manu,
Hic manuum quia facta colit.
Friuola utraque & utraq; nihil.
Maximianus opum dominus,
Et tamen ipse cliens lapidum
Prostituat, uoueat'q; suis
Numinibus caput ipse suum
Pectora cur generosa quatit?
Dux bonus. arbiter egregius
Sanguine pascitur innocuo,
Corporibus'q; piis inhians
Viscera sobria dilacerat,
Gaudet & excruciare fidem.
Ergo age tortor adure. seca.
Diuide membra coacta luto.
Soluere rem fragilem facile est.
Non penetrabitur interior
Exagitante dolore animus.
Talibus excitus in furias
Prætor ait, rape præcipitem
Lictor, & obrue suppliciis.
Sentiat esse deos patrios,
Nec leue principis imperium.
Quam cuperem tamen ante necem,
Si potis es reuocare tuam
Torua puellula nequitiam,
Respice gaudia quanta metas,
Quæ tibi fert genialis honor.
Te lacrymis labefacta domus
Prosequitur, generis'q; tui
Ingemit anxia nobilitas,
Flore quod occidis in tenero.
Proxima dotibus & thalamo.
Non mouet aurea pompa tori

Non pietas ueneranda senum
Quos temeraria debilitas.
Ecce parata ministeria
Excruciablis exitii.
Aut gladio feriere caput,
Aut laniabere membra feris,
Aut facibus data fumificis,
Flebiliter'que ululanda tuis
In cineres resoluta flues.
Hæc rogo, quis labor est fugere
Si modicum salis e'minulis,
Turis & exiguum digitis
Tangere uirgo benigna uelis,
Pœna grauis procul abfuerit.
Martyr ad ista nihil, sed enim
Infremit, in' que tyranni oculos
Sputa iacit. simulacra dehinc
Dissipat, impositam'que molam
Turibulis pede prosubigit.
Nec mora carnifices gemini
Iuncea pectora dilacerant,
Et latus ungula uirgineum
Pulsat utrinque, & ad ossa secat
Eulalia numerante notas.
Scriberis ecce mihi domine
Quam iuuat hos apices legere,
Qui tua Christe trophæa notant,
Nomen & ipsa sacrum loquitur
Purpura sanguinis eliciti.
Hæc sine fletibus & gemitu
Læta canebat & intrepida
Dirus abest dolor ex animo,
Membra'que picta cruore nouo
Fonte cutem recalente lauant.
Vltima carnificina dehinc
Non laceratio uulnifica
Crate tenus, nec arata cutis,
Flamma sed undique lampadibus
In latera, stomachum'que furit,

Crinis odorus ut in iugulos
Fluxerat inuolitans humeris
Quo pudibunda pudicitia,
Virgineus'q; lateret honos
Tegmine uerticis opposito.
Flamma crepans uolat in faciem,
Per'q; comas uegetata caput
Occupat, exsuperat'q; apicem
Virgo citum cupiens obitum,
Appetit & bibit ore rogum.
Emicat inde columba repens
Martyris os niue candidior
Visa relinquere, & astra sequi.
Spiritus hic erat Eulaliæ
Lacteolus. celer. innocuus.
Colla fluunt abeunte anima,
Et rogus igneus emoritur.
Pax datur artubus exanimis.
Flatus in æthere plaudit ouans,
Templa'que celsa petit uolucer.
Vidit & ipse satelles auem
Fœmina ab ore meare palam
Obstupefactus, & adtonitus
Prosilit & sua gesta fugit,
Lictor & ipse fugit pauidus.
Ecce niuem glacialis hyems
Ingerit, & tegit omne forum,
Membra tegit simul Eulaliæ
Axe iacentia sub gelido
Pallioli uice linteoli.
Cedat amor lachrymantum hominum,
Qui celebrare suprema solent
Flebile cedat & officium,
Ipsa elementa iubente deo
Exequias tibi uirgo ferunt.
Nunc locus Emerita est tumulo
Clara Colonia Vettoniæ
Quam memorabilis Amnis Ana

Præterit & uiridante rapax
Gurgite mœnia pulchra lauat.
Hic ubi marmore perſpicuo
Atria luminat alma nitor,
Et peregrinus, & indigena.
Reliquias, cineres'q; ſacros
Seruat humus ueneranda ſinu.
Tecta coruſca ſuper rutilant,
De laquearibus aureolis,
Saxa'q; cæſa ſolum uariant
Floribus ut roſulenta putes
Prata rubeſcere multimodis.
Carpite purpureas uiolas,
Sanguineos'q; crocos metite,
Non caret his genialis hyems,
Laxat & arua tepens glacies,
Floribus ut cumulet calathos.
Iſta comantibus e'foliis
Munera uirgo, puer'q; date,
Aſt ego ſerta choro in medio
Texta feram pede dactylico
Vilia, marcida, feſta tamen.
Sic uenerarier oſſa libet
Oſſibus altar & impoſitum,
Illa dei ſita ſub pedibus
Proſpicit hæc, populos'q; ſuos
Carmine propitiata fouet.

Ode in laudem ſanctorum decem & octo martyrum Cæſarauguſtanorum.

b Is nouem noſter populus ſub uno
Martyrum ſeruat cineres ſepulchro,
Cæſarauguſtam uocitamus urbem
Res cui tanta eſt.

Plena magnorum domus angelorum
Non timet mundi fragilis ruinam
Tot sinu gestans simul offerenda
Munera Christo.
Cum deus dextram quatiens coruscam
Nube subnixus ueniet rubente,
Gentibus iustam positurus æquo
Pondere libram.
Orbe de magno caput excitata
Obuiam Christo properanter ibit
Ciuitas omnis pretiosa portans
Dona canistris.
Afra Carthago tua promet ossa
Ore facundo Cypriane doctor.
Corduba Acisclum dabit & Zoellum,
Tres'q; coronas.
Tu tribus gemmis diadema pulchrum
Offeres Christo genitrix piorum
Tarraco intexit cui fructuosus
Sutile uinclum.
Hoc nomen gemmæ strofio illigatum est.
Emicant iuxta lapides gemelli,
Ardet & splendor parilis duorum
Igne corusco.
Parua Felicis decus exhibebit
Artubus sanctis locuples Gerunda
Nostra gestabit Calagurris ambos
Quos ueneramur.
Barchinon claro Cucufate freta
Surget, & Paulo spetiosa Narbo,
Te'q; præpollens arelas habebit
Sancte Genesi.
Lusitanorum caput oppidorum
Vrbs Adoratæ & cineres puellæ
Obuiam Christo rapiens ad aram
Porriget ipsam.
Sanguinem iusti cui pastor hæret

Ferculum duplex, geminum'q; donum
Ferre Complutum gremio iuuabit
Membra duorum.
Ingeret Tingis sua Cassianum
Festa Massylum monumenta regum
Qui cinis gentes domitas coegit
Ad iuga Christi.
Singulis paucæ tribus aut duobus
Forsan & quinis aliquæ placebunt
Testibus Christi prius hostiarum
Pignere functæ.
Tu decem sanctos reuehes & octo
Cæsaraugusta studiosa Christi
Vertice flauis oleis reuincta
Pacis honore.
Sola in occursum numerosiores
Martyrum turbas domino parasti.
Sola prædiues pietate multa
Luce frueris.
Vix parens orbis populosa pœni.
Ipsa uix Roma in solio locata
Te decus nostrum superare in isto
Munere digna est.
Omnibus portis sacer immolatus
Sanguis exclusit genus inuidorum
Dæmonum, & nigras pepulit tenebras
Vrbe piata.
Nullus umbrarum latet intus horror.
Pulsa nam pestis populum refugit.
Christus in totis habitat plateis.
Christus ubiq; est.
Martyrum credas patriam coronis
Debitam sacris chorus unde surgens
Tendit in cœlum niueus togatæ
Nobilitatis.
Inde Vincenti tua palma nata est.
Clerus hic tantum peperit triumphum

Hic sacerdotum domus infulata
Valeriorum.
Sæuus antiquis quoties procellis
Turbo uexatum tremefecit orbem,
Tristior templum rabies in istud
Intulit iras.
Nec furor quisquam sine laude nostrum
Cessit, aut clari uacuus cruoris
Martyrum semper numerus sub omni
Grandine creuit.
Non'ne Vincenti peregre necatus
Martyr his terris tenui notasti
Sanguinis rore speciem futuri
Morte propinqua?
Hoc colunt ciues uelut ipsa membra
Cespes includat suus, & paterno
Seruet amplectens tumulo beati
Martyris ossa.
Noster est quamuis procul hinc in urbe
Passus ignota, dederit sepulchri
Gloriam uictor prope littus altæ
Forte Sagunti.
Noster & nostra puer in palæstra
Arte uirtutis, fidei'ꝗ oliuo
Vnctus, horrendum didicit domare
Viribus hostem.
Nouerat templo celebres in isto
Octies partas, decies'ꝗ palmas
Laureis doctas patriis eadem
Laude cucurrit.
Hic & Encrati recubant tuarum
Ossa uirtutum, quibus efferati
Spiritum mundi uiolenta uirgo
Dedecorasti.
Martyrum nulli remanente uita
Contigit terris habitare nostris
Solatu morti propriæ superstes
Viuis in orbe.

Viuis ac pœnæ seriem retexis,
Carnis & cæsæ spolium recentans,
Tetra quam sulcos habeant amaros
Vulnera narras.
Brbarus tortor latus omne carpsit
Sanguis impensus lacerata membra
Pectus abscisa patuit papilla
Corde sub ipso.
Iam minus mortis pretium peractæ,
Quæ uenenatos abolens dolores
Concitam membris tribuit quietem
Fine supremo.
Cruda te longum tenuit cicatrix,
Et diu uenis dolor hæsit ardens,
Dum putrescentes tenuat medullas
Tabibus humor.
Inuidus quáuis obitum supremum
Persecutoris gladius negarit
Plena te martyr tamen ut peremptam
Pœna coronat.
Vidimus partem iecoris reuulsam
Vngulis longe iacuisse pressis
Mors habet pallens aliquid tuorum
Te quoque uiua.
Hunc nouum nostræ titulum fruendum
Cæsaraugusta dedit ipse Christus
Iuge uiuentis domus ut dicata
Martyris esset.
Ergo ter senis sacra candidatis
Diues optato simul & luperco
Perge conscriptum tibimet senatum
Pangere psalmis.
E de Successum. cane Martialem.
Mors & Vrbani tibi concinatur.
Iuliam cantus resonet, simul'que
Quintilianum.
Publium pandat chorus, & reuoluat

Quale Frontonis fuerit tropæum.
Quid bonus, Felix tulerit, quid acer
Cecilianus.
Quantus Euenti tua bella sanguis
Tinxerit, quantus tua Primitiuè,
Cum tuos uiuax recolat triumphos
Laus Apodemi.
Quattuor posthinc superest uirorum
Nomen extolli, renuente metro,
Quos Saturninos memorat uocatos
Prisca uetustas.
Carminis leges amor aureorum
Nominum paruifacit, & loquendi
Cura de sanctis ociosa non est
Hæc rudis unquam.
Plenus est artis modus, annotatas
Nominum formas recitare Christo,
Quas tenet cœli liber explicandas
Tempore iusto.
Octo tunc sanctos recolet, decem'que
Angelus coram' patre, filio'que,
Vrbis unius regimen tenentes
Iure sepulchri.
Quin ad antiquum numerum trahentur
Viua post pœnæ specimen puella,
Mors'q; Vincenti, cui sanguis hinc ē
Fons & honoris.
Additis Gagio, nec enim silendi,
Te'que Crementi, quibus, incruentum
Ferre prouenit decus, ex secundo
Laudis Agone.
Ambo confessi dominum steterunt
Acriter contra fremitum latronum.
Ambo gustarunt leniter saporem
Martyriorum.
Hæc sub altari sita sempiterno
Lapsibus nostris ueniam precatur

Turba, quam seruat procerum creatrix
Purpureorum.
Nos pio fletu, date, perluamus
Marmorum sulcos, quibus est operta
Spes, ut absoluam retinaculorum
Vincla meorum.
S terne te totam generosa sanctis
Ciuitas mecum tumulis, deinde
Mox resurgentes animas, & artus
Tota sequeris.

O de in Laudem sancti Vin
centii Martyris.

b Eate Martyr
prospera
Diem triumpha-
lem tuum,
Quo sanguinis merces tibi
Corona Vincenti datur.
Hic te ex tenebris seculi
Tortore uicto, & iudice
Euexit ad cœlum dies,
Christo'q; ouantẽ reddidit.
Nunc angelorum particeps
Conluces insigni stola,
Quam testis indomabilis
Riuis cruoris laueras.
Cum te satelles idoli
Præcinctus atris legibus
Litare diuis gentium
Ferro, & cathenis cogeret.
Ac uerba primum mollia
Suadẽdo blande effuderat
Captator, ut uitulum lupus
Rapturus adludit prius.
Rex inquit orbis maximus,
Qui sceptra gestat romula,
Seruire sanxit omnia
Priscis deorum cultibus.
Vos nazareni assistite,
Rudem'q; ritum spernite.
Hæc saxa, q̃ princeps colit,
Placate fumo, & uictima.
Exclamat hic Vincentius
Leuita de tribu sacra
Minister altaris dei
Septẽ ex columnis lacteis.
Tibi ista præsint numina,
Tu saxa, tu lignum colas,
Tu mortuorum mortuus
Fias deorum pontifex.
Nos lucis authorem patrem,
Eius'que Christum filium,
Qui solus, ac uerus deus,
Datiane confitebimur.
Hic ille iam commotior,
Audes'ne non felix, ait,
Ius hoc deorũ, & principũ
Violare uerbis asperis?

Ius & sacratum & publicum
Cui cedit humanũ genus,
Nec te iubente feruide
Instans periculũ permouet.
Hoc nanque decretum cape,
Aut ara ture & cespite
Præcanda iam nũc est tibi,
Aut mors tuẽda ẽ sãguine.
Respondit ille altrinsecus
Age ergo quicquid uiriũ,
Quicquid potestatis tibi est,
Palam' reluctor, exere.
Vox nostra quæ sit, accipe.
Est Christus & pater deus.
Serui huius & testes sumus,
Extorque si potes fidem.
Torméta. carcer. ungulæ.
Stridens'q; flãmis lamina.
Atq; ipsa pœnarum ultima
Mors Christianis ludus est.
O uestra inanis uanitas,
Scitum'q; brutum Cæsaris,
Condigna uestris sensibus
Coli iubetis numina.
Excisa fabrili manu,
Cauis recocta & follibus,
Quæ uoce, q̃ gressu carent
Immota. cæca. elinguia.
His sumptuosa splendido
Delubra crescunt marmore.
His colla mugientium
Percussa taurorum cadunt.
Assunt & illic spiritus,
Sunt sed magistri criminũ,
Vestræ & salutis auspices
Vagi. impotentes. sordidi.
Qui uos latenter incitos
In omne compellũt nefas.
Vastare iustos cædibus,
Plebem piorum carpere.
Norunt & ipsi, ac sentiunt
Pollere Christũ & uiuere,
Eius'q; iam ianque affore
Regnũ tremendũ perfidis.
Clamant fatentes denique
Pulsi e latebris corporum
Virtute Christi & nomine,
Diui'q; & iidem dæmones.
His intonãtem martyrem
Iudex profanus non tulit.
Conclamat, os obtrudite,
Ne plura iactet improbus.
Vocem loquentis claudite,
Raptim'que lictores date,
Illos reorum carnibus
Pastos, manu'que exercitos.
Iam faxo ius prætorium
Conuitiator sentiat.
Impune ne nostris sibi
Diis destruendis luserit.
Tibi ergo soli contumax
Tarpeia calcentur sacra?
Tu porro solus obteras?
Romã. senatum. Cæsarẽ?
Vinctum retortis brachiis,
Sursum, ac deorsũ extẽdite.
Compago donec ossium
Diuulsa mẽbratim crepet.
Post hinc hiulcis ictibus
Nudate costarum abdita,
Vt per lacunas uulnerum
Iecur retectum palpitet.
Ridebat hæc miles dei
Manus cruentas increpans,

Quod fixa non profundius
 Intraret artus ungula.
Aciam omne robur fortiũ
 Euiscerando cesserat,
 Nisus'q; anhelos soluerat
 Fessos lacertorum toros.
Ast ille tanto lætior
 Omni uacantem nubilo
 Frontem serenam luminat
 Te Christe præsenté uidés.
Quis uultus iste pro pudor
 Datianus aiebat furens.
 Gaudet. renidet. prouocat
 Tortor, & tortus acrior.
Nil illa uis exercita
 Tot noxiorum mortibus
 Agone in isto proficit
 Ars & dolorum uincitur.
Sed uos alumni carceris
 Pars semper inuictã mihi
 Cohibete paulũ dexteras
 Respiret ut lassus uigor.
Præsicca rursus ulcera
 Dum se cicatrix colligit
 Refrigerati sanguinis
 Manus resulcans diruet.
His contra leuites refert
 Suam tuorum perspicis
 Languere uirtutem canũ,
 Age ipse maior carnifex.
Ostende quo pacto queant
 Imos recessus scindere
 Manus & ipse intersere
 Riuos'q; feruentes bibe.
Erras cruente, si meam
 Te rere pœnam sumere,
 Cũ mébra morti obnoxia
 Dilancinata interficis.
Est alter homo intrinsecus
 Violare quẽ nullus potest,
 Liber. quietus. integer.
 Exors dolorum tristium.
Hoc quod laboras perdere
 Tantis furoris uiribus,
 Vas est solutum, ac fictile
 Quocũq; frangédũ modo.
Quin immo nunc enitere
 Illum secare, ac plectere,
 Qui perstat intus, qui tuã
 Calcat tyranne insaniam.
Hunc lacesse. hunc discute
 Inuictum. insuperabilem.
 Nullis procellis subditũ,
 Soli'q; subiectum deo.
Hæc fatur & stridentibus
 Laniatur uncis denuo
 Cui prætor ore subdolo
 Anguina uerba exsibilat.
Si tanta callum pectoris
 Prædurat obstinatio,
 Puluinar ut nostrũ manu
 Abomineris tangere.
Saltem latentes paginas,
 Libros'q; opertos detege,
 Quo secta prauum seminás
 Iustis cremetur ignibus.
His martyr auditis ait
 Quẽ tu maligne mysticis
 Minitaris ignem litteris,
 Flagrabis ipse hoc iustius
Rhõphæa nam cœlestium
 Vindex erit uoluminum
 Tanti ueneni interpretem
 Linguã perurés fulmine.

Vides fauillas indices
Gomorreoꝝ criminum,
Sodomita nec latet cinis
Testis perennis funeris.
Exemplar hoc serpens tuū ē,
Fuligo, quē mox sulphuris
Bitumen & mistum pice
Imo implicabunt tartaro.
His persecutor saucius
Pallet. rubescit. æstuat.
Insana torquens lumina,
Spumas'que frendēs egerit.
Tum deinde cunctatus diu
Decernit extrema omniū
Igni grabato & laminis
Exerceatur quæstio.
Hæc ille sese ad munera
Gradu citato proripit,
Ipsos'que pernix gaudio
Pœnæ ministros præuenit.
Vētum ad palestram gloriæ
Spes certat, & crudelitas
Luctamen anceps conserūt
Hic martyr, illinc carnifex.
Serrata lectum regula
Dente infrequēti exaspat,
Cui multa carbonū strues
Viuum uaporat halitum.
Hunc sponte conscēdit rogū
Vir sanctus ore interrito,
Ceu iam coronæ conscius,
Celsum tribunal scanderet.
Subter crepante aspergine
Scintillat excussus salis,
Punctis'q; feruens stridulis
Sparsim per artus figitur.
A ruina posthinc igneum
Impressa cauterem lauit
Vis unde roris fumidi
In membra sensim liquit.
Hæc inter immotus manet
Tanquam dolorum nescius,
Tendit'q; in altum lumīa.
Nā uicla palmas presserāt.
Sublatus inde fortior,
Lugubre in antrum truditur,
Ne liber usus luminis
Animaret altum spiritum.
Est intus imo ergastulo
Locus tenebris nigrior,
Quem saxa mersi fornicis,
Angusta clausū strāgulāt.
Aeterna nox illic latet
Expers diurni syderis
Hic carcer horrendus suos
Habere fertur inferos.
In hoc baratrum coniicit
Truculētus hostis martyrē
Ligno'que plantas inserit
Diuaricatis cruribus.
Quin addit & pœnā nouā,
Crucis peritus artifex,
Nulli tyranno cognitam
Nec fando cōpertā retro.
Fragmenta testarum iubet
Hirta impolitis angulis
Acuminata, informia
Tergo iacentis sternerent.
Totum cubile spiculis
Armant dolores anxii.
Insomne qui subter latus
Mucrone pulsent obuio.
Hæc ille uersutus uafra
Meditatus arte struxerat

Sed belzebulis callida
Cõmēta Christus destruit.
Nam carceralis cæcitas
Splendore lucis fulgorat,
Duplex'que morsus stipitis
Ruptis cauernis dissilit.
Agnoscit hic Vincentius
Adesse quod sperauerat
Tanti laboris præmium,
Christum datorẽ luminis.
Cernit deinde fragmina
Iam testularum mollibus
Vestire semet floribus
Redolente nectar carcere.
Quin & frequentes angeli
Stant, ac loquũtur cõmin⁹,
Quorũ unus ore augustior
Cõpellat his dictis uirum.
Exurge martyr inclyte,
Exurge securus tui,
Exurge, & almis cœtibus
Noster sodalis addere.
Decussa iam satis tibi
Pœnæ minacis munia,
Pulchro'que mortis exitu
Omnis peracta est passio.
O miles inuictissime,
Forttissimis'que fortior
Iam te ipsa sæua & aspera
Tormenta uictorẽ tremũt.
Spectator hæc Christus deus
Compẽsat æuo intermino,
Proprie'que collegã crucis
Larga coronat dextera.
Pone hoc caducum uasculũ
Compage textum terrea,
Quod dissipatum soluitur,
Et liber in cœlum ueni.
Hæc ille, sed clausas fores
Interna rumpunt lumina,
Tenuis'que per rimas nitor
Lucis latentis proditur.
Hoc cum stuperet territus
Obsessor atri liminis,
Quẽ cura pernox mãserat
Seruare feralem domum.
Psallentes audit insuper
Prædulce carmẽ martyris,
Cui uocis instar æmulæ
Conclaue reddit concauũ.
Pauens deĩde introspicit,
Admota quantũ postibus
Acies per arctas cardinum
Intrare iuncturas potest.
Vernare multis floribus
Stramenta testarum uidet,
Ipsum'que uulsis nexibus
Obambulantem pangere
Implentur aures turbidi
Prætoris hoc miraculo.
Flet uictus & uoluit gemẽs
Iram. dolorem. dedecus.
Exemptus inquit carcere.
Paulum benignis fotibus
Recreetur ut pastum nouũ
Pœnis refectus præbeat.
Coire toto ex oppido
Turbam fidelem cerneres
Mollire præfultum torũ,
Siccare cruda uulnera.
Ille ungularum duplices
Sulcos pererrat osculis.
Hic purpurantem corporis
Gaudet cruorem lambere

Plerique uestem lineam
Stillante tingũt sanguine,
Tutamen ut sacrum suis
Domi reseruent posteris.
Tunc ipse manceps carceris,
Et uinculorum ianitor,
Vt fert uetustas conscia,
Repente Christũ credidit.
Hic obseratis uectibus
Densæ specum caliginis
Splendore lucis aduenæ
Micuisse clausum uiderat.
At uero postquam lectuli
Martyr quietem contigit
Aeger morarum tædio,
Et mortis incensus siti.
Si mors hñda huiusmodi ẽ,
Quæ corporali ergastulo
Mentem resoluit liberam,
Et reddit authori deo.
Mentem piatam sanguine
Mortis lauacris inclytam,
Quæ semet ac uitam suam
Christo imolandã ꝓbuit.
Ergo ut recline mollibus
Reiecit auleis caput,
Victor relictis artubus
Cœlum capessit spiritus.
Cui recta celso tramite
Reseratur ad patrem uia,
Quam fratre cæsus impio
Abel beatus scanderat.
Stipant euntem candidi
Hinc inde sanctorũ chori,
Pari'que missus carcere
Baptista Ioannes uocat.
At Christiani nominis
Hostem coquebãt inrita
Fellis uenena, & liuidum
Cor efferata exusserant.
Sæuire inermem crederes
Fractis draconem dentibus
Euasit, exultans ait
Rebellis & palmam tulit.
Sed restat illud ultimum
Inferre pœnam mortuo
Feris cadauer tradere,
Canibus'ue carpendũ dare.
Iam nunc & ossa extinxero,
Ne sit sepulchrum funeris?
Q đ plebs gregalis excolat
Titulum'q; figat martyris.
Sic frendit, & corpus sacrum
Profanus ah dirum nefas
Nudum negato tegmine
Exponit inter carices.
Sed nulla dirarum fames,
Aut bestiarum, aut alitum
Audet trophæum gloriæ
Fœdare tactu squallido.
Quin si qua clangẽs ĩprobe
Circumuolaret eminus
Trucis uolucris impetu
Depulsa uertebat fugam.
Nam coruus Heliæ datus
Olim ciborum portitor
Hoc munus implet sedulo,
Et irremotus excubat.
Hic ex frutetis proximis
Infestus alarum sono,
Oculos q; pennis uerberãs
Exegit immanem lupum.
Quis perfidoꝶ credere,
Ausit rapacem belluam

Tauris paratam congredi
Cessisse plumis mollibus?
Ibat malignum murmurãs
Leui uolatu exterritus,
Prædam'que uisam fugerat
Custodis imbellis minis.
Quis audiendi talia
Datiane tunc sensus tibi?
Quantis gemẽtem spiculis
Figebat occultus dolor?
Cum te perempti corporis
Virtute uictum cerneres
Ipsis & impar ossibus,
Vacuis'q; iã mẽbris minor?
Sed quis tyranne pertinax
Hũc impotentem spiritum
Determinabit exitus
Nullus ne frãget modus?
Nullus, nec unquã desinã,
Nam si ferina immanitas
Mansuescit, & clementia
Coruos uoraces mitigat.
Mergam cadauer fluctibus.
Insana nunquã naufragis
Ignoscit unda, & spumeũ
Nescit profundũ parcere.
Aut semper illic mobilis
Incerta per ludibria
Austris feretur flatibus
Squamosa pascẽs agmina,
Aut sub fragosis rupibus
Scabri petrarum murices
Inter recessus scrupeos
Discissa rumpent uiscera.
Et quis uirorum strenue
Cumbam peritus pellere
Remo rudente & carbaso
Secare qui pontum queas?
Rapias palustri é cespite
Corpus quod ĩtactũ iacet,
Leui'que uectum lembulo
Amplũ per æquor auferas.
Sed complicatum sparteus
Claudat cadauer culleus
Quem fune connexus lapis
Præceps in altũ deprimat.
At tu per undas emices
Rorante præceps palmula,
Donec relictũ longior
Abscondat aspectus solũ.
Hæc iussa quidam militum,
Eumorphio nomen fuit
Violẽtus. audax. barbarus.
Furore feruens arripit.
Funale textum conserit
Suto quod implet corpore
Emensus & multũ freti.
Inter procellas excutit.
O præpotens uirtus dei,
Virtus creatrix omnium,
Quæ turgidũ quõdã mare
Gradiẽte Christo strauerat.
Vt terga calcans æquoris
Siccis mearet passibus
Plãtas nec undis tingueret
Vasti uiator gurgitis.
Hæc ipsa uirtus iusserat
Rubrum salum dehiscere,
Patente dũ profundo aridũ
Secura plebs incesserit.
Nec non & ipsa nunc iubet
Seruire sancto corpori
Pontum quietis lapsibus
Ad curua pronum littora.

Saxum molaris ponderis,
Vt spuma candens innatat,
Tanti'q; custos pignoris
Fiscella fertur fluctibus.
Cernunt stupentes nauitæ
Vectã remẽso marmore.
Labi retrorsum leniter
Aestu secundo & flamine.
Certant & ipsi concito
Pontum faselo scindere,
Longe sed artus præuolãt
Telluris ad mollem sinũ.
Prius relatos denique
Humus quieta suscipit
Quã pulsa summis nisibus
Carina portum tangeret.
Fœlix amœni littoris
Recessus ille, qui sacra
Fouens harenis uiscera
Vicem sepulchri præbuit.
Dum cura sanctorum pia
Deflẽs adornat aggerem,
Tumulo'q; corpus creditũ
Vitæ reseruat posteræ.
Sed mox subactis hostibus
Iam pace iustis reddita
Altar quietem debitum
Præstat beatis ossibus.
Subiecta nam sacrario,
Imam'q; ad aram condita
Cœlestis auram muneris
Perfusa subter hauriunt.
Sic corpus ast ipsum dei
Sedes receptum continet
Cũ Machabæis fratribus,
Secto Isaiæ proximum.
Simplex sed illis contingit
Corona pœnarũ, quibus
Finem malorum præstitit
Mortis supremus exitus.
Quid tale sector ausus est?
Trũcata nũquid corporis,
Segmenta post serrã feris
Obiecit, aut undis dedit?
Nam Machabæi martyris
Linguam tyrannus erutã,
Raptam'ue pellem uerticis
Auibus cruentis obtulit.
Tu solus obis inclyte.
Solus brauii duplicis
Palmam tulisti, tu duas
Simul parasti laureas.
In morte uictor aspera
Tũ deinde post mortẽ pari
Victor triumpho proteris
Solo latronem corpore.
Adesto nunc & percipe
Voces precantũ supplices
Nostri reatus efficax
Orator ad thronum patris.
Per te, per illum carcerem,
Honoris augumentũ tui,
Per uicla. flãmas. ungulas.
Per carceralem stipitem.
Per fragmen illud testeum,
Quo parta creuit gloria,
Per quẽ tremẽtes posteri
Exosculamur lectulum.
Miserere nostrarum precũ,
Placatus ut Christus suis
Inclinet aurem prosperã,
Noxas nec omnes ĩputet.
Si rite solennem diem
Veneramur ore & pectore

Si sub tuorum gaudio
Vestigiorum sternimur.
Paulisper huc inlabere
Christi fauorem deferens,
Sensus grauati ut sentiant
Leuamen indulgentiæ.
Sic nulla iam restet mora
Quin excitatam nobilis
Carnem resumat spiritus
Virtute perfunctam pari,
Vt quæ laborum particeps
Cōmune discrimen tulit,
Sit & cohæres gloriæ
Cunctis in æuum seculis.

Finis.

Ode in laudem beatissimorum martyrum Fructuosi episcopi ecclesiæ Terraconensis, & Augurii, & Eulogii diaconi.

Felix Terraco Fructuose uestris
Attollit caput ignibus coruscum
Leuitis geminis procul relucens.
Hispanos deus aspicit benignus
Arcem quandoquidem potens hiberam
Trino martyre trinitas coronat.
Ardens Augurius capescit æthram.
Nec non Eulogius simul supernum
Christi lucidus ad sedile tendit.
Dux & præuius & magister illis
Ad tantum decus ex episcopali
Clarus nomine Fructuosus ibat.
Accitus quia præsidis repente
Iussu uenerat ad forum sacerdos
Leuitis comitantibus duobus.
Inde & carceream uiros cathenam
Pastus sanguine carnis extrahebat,
Gaudet currere Fructuosus ultro,
Ac nequis socio timor feriret
Præceptor uehemens eundo firmat,
Incendit'ꝗ fidem calore Christi.
Mecum state uiri uocat cruentus
Ad pœnam coluber dei ministros
Ne mors terreat, est parata palma.
Carcer Christicolis gradus coronæ est
Carcer prouehit ad superna cœli

Carcer conciliat deum beatis.
His dictis adeunt. specum reorum
Exercent ibi mysticum lauacrum
Et purgamen quæ stupent tenebræ.
Sex hic continuis latent diebus,
Tandem stant trucis ad tribunal hostis
Fratres ter geminos tremunt catastæ.
Iudex Emilianus imminebat
Atrox. turbidus. insolens. profanus.
Aras dæmonicas coli iubebat
Tu qui doctor ait seris nouellum
Commenti genus, ut leues puellæ
Lucos destituant, Iouem relinquant,
Damnes si sapias anile dogma
Iussum est Cæsaris ore Gallieni
Quod priceps colit hoc colamus omnes.
Hæc fanti placidus refert sacerdos
Aeternum colo principem dierum
Factorem, dominum'que Gallieni,
Et Christum patre prosatum perenni,
Cuius sum famulus, gregis'que pastor.
Subridens ait ille. iam fuisti.
Nec differt furor, aut refrenat iram.
Sæuis destinat ignibus cremandos,
Exultant, prohibent'que flere uulgum.
Quosdam de populo uidet sacerdos
Libandum sibi poculum offerentes,
Ieiunamus ait, recuso potum.
Nondum nona diem resignat hora,
Nunquam conuiolabo ius dicatum
Næc mors ipsa meum sacrum resoluet.
Sic Christus sitiens crucis sub hora
Oblatum sibi poculum recusans
Nec libare uolens sitim peregit.
Intrant interea locum rotunda
Conclusum cauea, madens ferarum
Multo sanguine quem furor frequentat.

Cum spectacula perstrepunt cruenta
Ac uilis gladiator ense duro
Percussus cadit.& fremit uoluptas
Hic flammante pyra niger minister
Ardens supplicium parare iussus
Construxit facibus rogum supremis.
Qui dum corpora contremenda solui
Feruentes animas amore lucis
Fracto carceris expediuit antro.
Certant officiis piis sodales
Plantis calciamenta dissolutis,
Pronus detrahere studebat unus,
Sed sanctus uetat,ora Fructuosus
Inclinata premit.facessi te inquit
Ne nostram grauet obsequela mortē.
Atquin ipse meos pedes resoluam,
Ne uestigia præpedita uinclis
Tardis gressibus in ruant in ignem.
Cur lamenta rigant genas madentes?
Cur uestri memor ut siem rogatis?
Cunctis pro populis rogabo Christum.
Vix hæc ediderat,relaxat ipse
Indumenta pedum, uelut Moyses
Quondam fecerat ad rubū propinquans.
Non calcare sacram cremationem,
Aut adstare deo prius licebat,
Quam uestigia pura figerentur.
Stabat calce mero.resultat ecce
Cœlo spiritus & ferit loquelam
Quæ cūctos tremefecit audientes.
Non est credite pœna quam uidetis
Quæ puncto tenui citata transit
Nec uitam rapit illa,sed reformat.
Felices animæ,quibus per ignem
Celsa scandere contigit tonantis,
Quas olim fugiet perennis ignis
Hæc inter,rapidis focos crepantes

Intrant paſſibus, & minantur ipſis
Flammarum trepidantibus caminis.
Nexus deniq;, qui manus retrorſus
In tergum reuocauerant reuinctas,
Intacta cute, decidunt adusti.
Non auſa eſt cohibere pœna palmas,
In morem crucis ad patrem leuandas,
Soluit brachia, quæ deum precentur.
Priſcorum ſpecimen trium putares,
Quos olim Babylonicum per ignem
Cantantes ſtupuit tremens tyrrannus.
Illis ſed pia flamma tum pepercit,
Nondum tempore paſſionis apto,
Nec mortis decus incohante Chriſto.
Hos cum defugeret uaporus ardor,
Orant, ut celer ignis aduolaret,
Et finem daret anxiis periclis.
Exorata ſuos obire tandem
Maieſtas famulos iubet caducis
Miſſos corporibus, ſibi'q; reddi.
Vidit præſidis ex domo ſatelles
Cœlum martyribus patere apertum,
Inſignes'q; uiros per aſtra ferri.
Quin & filiolæ monens herili
Oſtendit ſceleris notam paterni
Cœlo uiuere, quos forum peremit.
Hæc tum uirginitas palam uidere
Per ſudum meruit, patente cœlo,
Vt crimen domini domus timeret.
Tum de corporibus ſacris fauillæ,
Et perfuſa mero leguntur oſſa,
Quæ raptim ſibi quiſque uindicabat.
Fratrum tantus amor domum referre
Sanctorum cinerum dicata dona,
Aut geſtare ſinu fidele pignus.
Sed ne relliquias reſuſcitandas,
Et mox cum domino ſimul futuras

Discretis loca diuidant sepulchris.
Cernuntur niueis stolis amicti,
Mandant restitui, cauo' q; claudi
Mixtim marmore puluerem sacrandũ.
O triplex honor, o triforme culmen,
Quo nostræ caput excitatur urbis,
Cunctis urbibus eminens hiberis.
Exultare tribus libet patronis,
Quorum præsidio fouemur omnes
Terrarum populi pyrenearum.
Circumstet chorus ex utroq; sexu
Heros. uirgo. puer. senex. anicla.
Vestrum psallite rite Fructuosum.
Laudans Augurium resultet hymnus,
Mistis Eulogium modis coæquans.
Reddamus paribus pares camœnas.
Hinc aurata sonent in arce tecta,
Blandum littoris extet inde murmur,
Et carmen freta feriata pangant.
Olim tempus erit ruente mundo,
Cum de Tarrarco Fructuosus acri
Soluet supplicio tegens ab igni.
Fors dignabitur & meis medelam
Tormentis dare, prosperante Christo,
Dulces endecasyllabos reuoluens.

Ode in laudẽ Quirini martyris Episcopi ecclesiæ Sisicianæ.

i Nsignem meriti
uirum,
Quirinũ placitũ deo
Vrbis mœnia Sisciæ
Concessum sibi martyrẽ,
Complexu patrio fouent.
Hic sub Galerio duce,
Qui tunc illyricos sinus
Vrgebat ditionibus,
Fertur catholicam fidem
Inlustrasse per exitum.
Non illum gladii rigor,
Non incendia, non feræ
Crudeli interitu necant,
Sed lymphis fluuialibus
Gurges dum rapit abluit.

Nil refert uitreo æquore.
An de flumine sanguinis,
Tinguat passio martyrẽ.
Aeq; gloria prouenit
Fluctu quolibet uuida.
Summo pontis ab ardui,
Sanctæ plebis episcopus
In præceps fluuio datur,
Suspensum laqueo gerens
Ingentis lapidem molæ.
Deiectum placidissimo
Amnis uertice suscipit,
Nec mergi petitur sibi.
Miris uasta natatibus
Saxi pondera sustinens.
Spectant eminus é solo
Doctorem pauidi greges.
Nã Christi populis frequẽs
Riparum sinuamina
Stipato agmine sepserat.
Sed Quirinus ut eminus
Os circuntulis, heu tuos,
Exemplo trepidos uidet,
Nil ipse proprii memor,
Inter stagna periculi.
Confirmat pia pectora,
Verbis mirificis rogans,
Ne quem talia terreant,
Neu constans titubet fides,
Aut pœnam pudet emori.
Dicentem fluitantibus
Amnis terga uehũt uadis,
Nec substrata profunditas
Saxo'q;, & laqueo, & uiro
Audet sponte dehiscere.
Sensit martyr episcopus
Iam partam sibi præripi
Palmam mortis, & exitus,
Ascensum'q; negarier
Aeterni ad solium patris.
Iesu cunctipotens ait,
Haud quaquam tibi gloria
Hæc est insolita, aut noua,
Calcare fremitum maris,
Prona & flumina sistere.
Scimus discipulum Petrũ,
Cum uestigia tingueret
Mortali trepidus pede,
Dextræ subsidio tuæ
Subiecisse salum solo.
Iordanem quoq; nouimus
Tortis uorticibus uagum
Dũ fertur rapido impetu.
Ad fontem refluis retro
Confugisse meatibus.
Hæc miracula sunt tuæ
Virtutis domine, ut modo
Suspendat leue prænatans
Summo gurgite fluminis
Cum collo scopulũ trahã.
Iam plenus titulus tui est,
Et uis prodita nominis,
Quã gẽtilis habet stupor,
Absoluas precor optime
Huius nunc animæ moras.
Quid possis probat amnicus
Qui uectat silicẽ liquor.
Hoc iã quod supest cedo,
Quo nil est pretiosius
Pro te Christe deus mori.
Orantem simul halitus,
Et uox deserit, & calor.
Scandit spiritus ardua.
Fit pondus graue saxum.
Corpus suscipiunt aquæ.
Finis

Locus ubi martyres passi sunt, quod nunc
Baptisterium appellatur.

Electus Christo locus est, ubi corda ꝓbata
Prouehat ad cœlum sanguine purget aqua.

Martyrium pulchra morte tulere uiri.
Hic etiam liquido fluit indulgentia fonte,
Ac ueteres maculas diluit amne nouo.
Qui cupit æternũ cœli conscẽdere regnum.
Huc ueniat sitiens, ecce parata uia est.
Ante coronati scandebant ardua testes,
Atria nunc lotæ celsa petunt animæ.
Spiritus æterno solitus descendere lapsu,
Vt dederat palmam, sic tribuit ueniam.
Haurit terra sacros, aut fonte, aut sanguine rores,
Exundat'que suo iugiter unda Deo.
Ipse loci est dominus, laterum cui uulnere utroque,
Hinc cruor effusus fluxit, & inde latex.
Ibitis hinc, ut quisque potest per uulnera Christi,
Deuectus gladiis alter, & alter aquis.

Passio Cassiani Martyris.

Sylla forum statuit Cornelius, hoc itali urbem
Vocant ab ipso conditoris nomine.
Hic mihi cum peterem te rerũ maxima Roma,
Spes est oborta prosperum Christum fore.
Stratus humi tumulo aduoluebar, quem sacer ornat
Martyr dicato Cassianus corpore.
Dum lacrymans mecum reputo mea uulnera, & omnes
Vitæ labores, ac dolorum acumina,
Erexi ad cœlum faciem, stetit obuia contra
Fucis colorum picta imago martyris.
Plagas mille gerens, totos lacerata per artus
Ruptam minutis præferens punctis cutem.
Innumeri circum pueri miserabile uisu,
Confossa paruis membra figebant stilis. ss

Vnde pugillares soliti præcurrere ceras
Scholare murmur adnotantes scripserant.
Aedituus consultus ait, quod prospicis hospes
Non est inanis aut anilis fabula.
Historiam pictura refert, quæ tradita libris
Veram uetusti temporis monstrat fidem.
Præfuerat studiis puerilibus, & grege multo
Septus magister litterarum sederat.
Verba notis breuibus comprendere cuncta peritus,
Raptim'què punctis dicta præpetibus sequi.
Aspera nonnunquam præcepta, & tristia uisa
Impube uulgus mouerant ira, & metu.
Doctor amarus enim discenti semper Ephœbo
Nec dulcis ulli disciplina infantiæ est.
Ecce fidem quatiens tempestas sæua premebat
Plebem dicatam christianæ gloriæ.
Extrahitur cœtu e' medio moderator alumni
Gregis, ꝙ aris supplicare spreuerat.
Pœnarum artifici quærenti, quod genus artis
Vir nosset alto tam rebellis spiritu,
Respondent agmen tenerum, ac puerile gubernat
Fictis notare uerba signis imbuens.
Ducite conclamat captiuum ducite, & ultro
Donetur ipsis uerberator paruulis.
Vt libet inludant, lacerent impune, manus'què
Tinguant magistri feriatas sanguine.
Ludum discipulis uolupe est, ut præbeat ipse
Doctor seuerus, quos minis coercuit.
Vincitur post terga manus spoliatus amictu,
Adest acutis agmen armatum stilis.
Quantum quisque odii tacita conceperat ira,
Effudit ardens felle tantum libero.
Coniiciunt alii lapides, in'que ora tabellas
Frangunt, relisa fronte lignum dissilit.
Buxa crepant cerata genis impacta cruentis,
Rubet'que ab ictu curta tumens pagina.
Inde alii stimulos & acumina ferrea uibrant,
Qua parte aratis cera sulcis scribitur.

Et qua secti apices abolent, & æquoris hirti
Rursus nitescens innouatur area.
Hinc foditur Christi confessor, & inde secatur
Pars uiscus intrat molle, pars scindit cutem.
Omnia membra manus pariter fixere cruentæ,
Totidem'que guttæ uulnerum stillant simul.
Maior tortor erat, qui summa pupugerat infans,
Quam qui profunda perforarat uiscera.
Ille leuis quoniam percussor morte negata
Sæuire solis scit dolorum spiculis,
Hic quanto interius uitalia condita pulsat,
Plus dat medelæ dum necem prope applicat.
Este precor fortes, & uincite uiribus annos,
Quod desit æuo suppleat crudelitas.
Sed male conatus tener, infirmus'q; laborat
Tormenta crescunt dum fatiscit carnifex.
Quid gemis exclamat quidam, tute ipse magister
Istud dedisti ferrum, & armasti manus.
Reddimus ecce tibi nunc millia multa notarum,
Quæ stando. flendo te docente excepimus.
Non potes irasci q; scribimus, ipse iubebas,
Nunquam quietum dextera ut ferret stilum.
Non petimus toties te præceptore negatas
Auare doctor iam scholarum ferias.
Pungere puncta libet, sulcis'q; intexere sulcos,
Flexas cathenis impedire uirgulas.
Emendes licet inspectos longo ordine uersus
Mendosa forte siquid errauit manus.
Exerce imperium ius est tibi plectere culpam,
Si quis tuorum te notauit segnius.
Talia ludebăt pueri per membra magistri,
Nec longa fessum pœna soluebat uirum.
Tandem luctantis miseratus ab æthere Christus
Iubet resolui pectoris ligamina.
Difficiles'q; moras animæ, ac retinacula uitæ
Relaxat artus, & latebras expedit.
Sanguis ab interno uenarum fonte patĕtes,

Vias secutus deserit præcordia.
Tot'que foraminibus penetrati corporis exit,
Fibrarum anhelans ille uitalis calor.
Hæc sunt quæ liquidis expressa coloribus hospes
Miraris, ista est Cassiani gloria.
S uggere si quod habes iustum, uel amabile uotum
Spes si qua tibi est, si quid intus æstuas.
A udit crede preces martyr prosperrimus omnes,
Ratas que reddit, quas uidet probabiles.
P areo, complector tumulum lacrymas quoque fundo,
Altar tepescit ore, saxum pectore.
Tunc arcana mei percenseo cuncta laboris,
Tunc quod petebam, quod timebam murmuro.
Et post terga domum dubia sub sorte relictam,
Et spem futuri forte nutantem boni.
A udior. urbem adeo. dextris successibus utor.
Domum reuertor. Cassianum prædico.

Passio Hippolyti martyris ad
Valerianum episcopum.

Nnumeros cineres sanctorum Romula in urbe
Vidimus o Christi Valeriane sacer.
i Incisos tumulis titulos, & singula quæris
Nomina, difficile est, ut replicare queam.
Tantos iustorum populos furor impius hausit
Cum coleret patrios Troia Roma Deos.
P lurima litterulis signata sepulchra loquuntur
Martyris, aut nomen, aut epigramma aliquod.
S unt & muta tamen tacitas claudentia tumbas,
Marmora quæ solum significant numerum.
Quanta uirum iaceant congestis corpora aceruis
Nosse licet, quorum nomina nulla legas.
S exaginta illic defossas mole sub una
Relliquias memini me didicisse hominum.
Quorum solus habet comperta uocabula Christus,
Vt pote quos propriæ iunxit amicitiæ.

Hæc dum lustro oculis, & sicubi forte latentes
Rerum apices ueterum per monumenta sequor,
I nuenio Hippolytum qui quondam schisma Nouati
Presbyter attigerat nostra sequenda negans.
V sq; ad martyrii prouectum insigne tulisse
Lucida sanguinei præmia supplicii.
Nec mirere senem peruersi dogmatis olim
Munere ditatum catholicæ fidei,
Cum iam uesano uictor raperetur ab hoste
Exultante anima carnis ad exitium,
Plebis amore suæ multis comitantibus ibat,
Consultus quæ nam secta foret melior,
Respondit fugite o miseri execranda Nouati
Schismata, catholicis reddite uos populis.
Vna fides uigeat prisco, quæ condita templo est
Quam Paulus retinet, quam'q; cathedra Petri.
Quæ docui, docuisse piget uenerabile martyr
Cerno quod a cultu rebar abesse dei.
His ubi detersit leuo de tramite plebem,
Monstrauit'que sequi qua uia dextra uocat.
S e'q; ducem recti spretis amfractibus idem
Præbuit, erroris qui prius author erat.
S istitur insano rectori christicolas tunc
Ostia uexanti per tyberina uiros.
I llo nanq; die Roma secesserat, ipsos
Peste suburbanos ut quateret populos.
Non contentus humum celsa intra mœnia Romæ
Tinguere iustorum cædibus assiduis.
I aniculum cum iam madidum, fora rostra, suburram
Cerneret eluuie sanguinis affluere.
P rotulerat rabiem tyrreni ad littoris oram,
Quæ'q; loca æquoreus proxima portus habet.
I nter carnifices & constipata sedebat
Officia extructo celsior in solio.
Discipulos fidei, detestandi'q; rebelles
Idolii, ardebat dedere perfidiæ.
Carcereo crinata situ stare agmina contra

Iusserat horrendis excrucianda modis.
I nde cathenarum tractus hinc lorea flagra
Stridere uirgarum concrepitare fragor.
Vngula fixa cauis costarum cratibus altos
Pandere secessus, & lacerare iecur.
Ac iam lassatis iudex tortoribus ibat
In furias cassa cognitione fremens.
Nullus enim Christi famulis per tanta repertus
Supplicia, auderet qui uitiare animam.
Inde furens quæsitor ait, iam tortor ab uno
Desine, si uana est quæstio, morte agito.
Huic abscinde caput, crux istum tollat in auras,
Viuentes que oculos offerat alitibus.
Hos cape præcipites, & uinctos coniice in ignem.
Sit pyra, quæ multos deuoret una reos.
E n tibi quos properes rimosæ imponere cumbæ,
Pellere & immedii stagna profunda freti.
Quos ubi susceptos rapidum malesuta per æquor
Vexerit, & tumidis cæsa labarit aquis.
Dissociata putrem laxent tabulata carinam,
Conceptum'que bibant undique naufragium.
S quamea cœnoso præstabit uentre sepulchrum
Belua consumptis cruda cadaueribus.
Hæc persultanti celsum subito ante tribunal
Offertur senior nexibus implicitus.
S tipati circum iuuenes clamore ferebant
Ipsum christicolis esse caput populis.
S i foret extinctum propere caput, omnia uulgi
Pectora Romanis sponte sacranda deis.
I nsolitum leti poscunt genus, & noua pœna
Inuenta, exemplo quo trepident alii.
Ille supinata residens ceruice, quis inquit
Dicitur? affirmant dicier Hippolytum,
Ergo sit Hippolytus quatiet, turbet'que iugales,
Intereat'que feris dilaceratus equis.
Vix hæc ille, duo cogunt animalia freni
Ignara insueto subdere colla iugo.

Non ſtabulis blandi'ue manu palpata magiſtri,
Imperium'que equitis ante ſubacta pati.
Sed campeſtre uago nuper pecus e' grege captum,
Quod pauor indomito corde ferinus agit.
Iam'que reluctantes ſociarant uincula bigas,
Ora'que diſcordi fœdere nexuerant.
Temonis uice funis ineſt, qui terga duorum
Diuidit, & medius tangit utrunque latus.
De'que iugo in longum ſe poſt ueſtigia retro
Protendens trahitur, tranſit & ima pedum.
Huius ad extremum, ſequitur qua puluere ſummo
Cornipedum refugas orbita trita uias.
Crura uiri innectit laqueus, nodo'que tenaci
Aſtringit plantas, atque rudente ligat.
Poſtquam compoſito ſatis inſtruxere paratu
Martyris ad pœnam, uerbera. uincla. feras.
Inſtigant ſubitis clamoribus, atque flagellis,
Ilia'que infeſtis perfodiunt ſtimulis.
Vltima uox audita ſenis uenerabilis hæc eſt.
Hi rapiunt artus. tu rape Chriſte animam.
Prorumpunt alacres, cæco'que errore feruntur,
Qua ſonus, atque tremor, qua furor exagitant.
Incendit feritas. rapit impetus, & fragor urget,
Nec curſus uolucer mobile ſentit onus.
Per ſyluas, per ſaxa ruunt. non ripa retardat
Fluminis, aut torrens oppoſitus cohibet.
Proſternunt ſepes, & cuncta obſtacula rumpunt,
Prona, fragoſa petunt, ardua tranſiliunt.
Sciſſa minutatim labefacto corpore fruſta
Carpit ſpinigeris ſtirpibus hirtus ager.
Pars ſummis pendet ſcopulis, pars ſentibus hæret,
Parte rubent frondes, parte madeſcit humus.
Exemplar ſceleris paries habet illitus, in quo
Multicolor fucus digerit omne nefas.
Picta ſuper tumulum ſpecies liquidis uiget umbris
Effigians tracti membra cruenta uiri.
Rorantes ſaxorum apices uidi optime Papa,

Purpureas'que notas uepribus impositas.
Docta manus uirides imitando effingere dumos,
Luserat & minio russeolam saniem.
Cernere erat ruptis compagibus ordine nullo
Membra per incertos sparsa iacere situs.
Addiderat caros gressu, lacrymis'que sequentes
Deuia quo fractum semita monstrat iter.
Mœrore attoniti atque oculis rimantibus ibant,
Implebant'que sinus uisceribus laceris.
Ille caput niueum complectitur, ac reuerendam
Caniciem molli confouet in gremio.
Hic humeros, truncas'que manus, & brachia, & ulnas,
Et genua, & crurum fragmina nuda legit.
Palliolis etiam bibulæ siccantur harenæ
Ne quis in intecto puluere ros maneat.
Si quis & in sudibus recalenti aspergine sanguis
Insidet hunc omnem spongia pressa rapit.
Nec iam densa sacro quicquam de corpore sylua
Obtinet, aut plenis fraudat ab exequiis.
Cum que recensitis constaret partibus ille
Corporis integri qui fuerat numerus.
Nec purgata aliquid deberent auia toto
Ex homine, extersis frondibus & scopulis.
Metando eligitur tumulo locus, ostia linquunt,
Roma placet, sanctos quæ teneat cineres.
Haud procul extremo culta ad pomeria uallo
Mersa latebrosis crypta patet foueis.
Huius in occultum gradibus uia prona reflexis
Ire per anfractus luce latente docet.
Primas nanque fores summotenus intrat hiatu,
Illustrat'que dies limina uestibuli.
Inde ubi progressu facili nigrescere uisa est
Nox obscura loci per specus ambiguum.
Decurrunt celsis immensa foramina tectis,
Quæ iaciunt claros antra super radios.
Quálibet ancipites texant hinc inde recessus
Arta sub umbrosis atria porticibus.

Attamen excisi subter caua uiscera montis
  Crebra terebrato fornice lux penetrat.
Sic datur absentis per subterranea solis
  Cernere fulgorem, luminibus'que frui.
Talibus Hippolyti corpus mandatur opertis
  Propter ubi apposita est ara dicata deo.
Illa sacramenti donatrix mensa, eadem'que
  Custos fida sui martyris apposita.
Seruat ad æterni spem uindicis ossa sepulchro
  Pascit item sanctis thybricolas dapibus.
Mira loci pietas & prompta precantibus ara
  Spes hominum placida prosperitate iuuat.
Hic corruptelis, animi'que & corporis æger
  Oraui quoties, stratus opem merui.
Quod lætor reditu, quod te uenerande sacerdos
  Complecti licitum est scribo quod hæc eadem.
Hippolyto scio me debere, deus cui Christus
  Posse dedit, quod quis postulet annuere.
Ipsa illas animæ exuuias, quæ continet intus
  Aedicula argento fulgurat ex solido.
Præfixit tabulas diues manus æquore leui
  Candentes recauum quale nitet speculum.
Nec pariis contenta aditus obducere saxis
  Addidit ornando clara talenta operi.
Mane salutatum concurritur omnis adorat
  Pubis, eunt, redeunt solis adusque obitum.
Conglobat in cuneum latios simul, ac peregrinos
  Permistim populos relligionis amor.
Oscula perspicuo figunt impressa metallo
  Balsama diffundunt fletibus ora rigant.
Iam cum se renouat decursis mensibus annus,
  Natalem'que diem passio festa refert.
Quanta putas studiis certantibus agmina cogi
  Quæ'ue celebrando uota coire deo?
Vrbs augusta suos uomit, effundit'que quirites.
  Vna & patricios ambitione pari.
Confundit plebeia phalanx umbonibus æquis

Discrimen procerum præcipitante fide.
Nec minus albanis acies se candida portis
Explicat & longis ducitur ordinibus.
Exultant fremitus uariarum hinc inde uiarum
Indigena & Picens, plebs & Ethrusca uenit.
Concurrit Samnitis atrox habitator, & altæ
Campanus Capuæ, iam'q; Nolanus adest.
Quisq; sua lætus cum coniuge, dulcibus & cum
Pignoribus rapidum carpere gestit iter.
Vix capiunt patuli populorum gaudia campi,
Hæret & in magnis densa cohors spatiis.
Angustum tantis illud specus esse cateruis,
Haud dubium est, ampla fauce licet pateat.
Stat sed iuxta aliud quod tanta frequentia tẽplũ
Tunc adeat cultu nobile regifico.
Parietibus celsum sublimibus atq; superba
Maiestate potens, muneribus'q; opulens.
Ordo columnarũ geminus laquearia tecti
Sustinet auratis suppositus trabibus.
Adduntur graciles tecto breuiore recessus,
Qui laterum seriem iugiter exsinuent.
At medios aperit tractus uia latior alti
Culminis exurgens editiore apice.
Fronte sub aduersa gradibus sublime tribunal
Tollitur, antistes prædicat unde deum.
Plena laborantes ægre domus accipit undas,
Arta'q; confertis æstuat in foribus.
Maternũ pandens gremiũ quo cõdat alumnos,
Ac foueat fœtos accumulata sinus.
Si bene cõmemini, colit hũc pulcherrima Roma
Idibus augusti mensis, ut ipsa uocat.
Prisco more diẽ quẽ te quoque sancte magister
Annua festa inter dinumerare uelim.
Crede salutigeros feret hic ueneranti bus ortus
Lucis honoratæ præmia restituens.
Inter solennes Cypriani uel Chelidoni,
Eulaliæ'que dies currat & iste tibi.

Sic te pro populo cuius tibi tradita uita est
Orantem Christus audiat omnipotens.
Sic tibi de pleno lupus excludatur ouili
Agna nec ulla tuum capta gregem minuat.
Sic me gramineo remanentem denique campo
Sedulus ægrotam pastor ouem referas.
Sic cum lacteolis caulas compleueris agnis
Raptus & ipse sacro sis comes Hippolyto.
Finis

Passio beatorum apostolorum
Petri & Pauli.

P Lus solito coeunt ad gaudia, dic amice quid sit,
Romam per omnem cursitant, ouant'que.
Festus apostolici nobis redit hic dies triumphi,
Pauli atque Petri nobilis cruore.
Vnus utrunque dies, pleno tamen innouatus anno
Vidit superba morte laureatum.
Scit Tyberina palus quæ flumine labitur propinquo
Binis dicatum cespitem trophæis.
Et crucis & gladii testis, quibus inrigans easdem
Bis fluxit imber sanguinis per herbas.
Prima Petrum rapuit sententia legibus Neronis
Pendere iussum præminente ligno.
Ille tamen ueritus celsæ decus æmulando mortis
Ambire tanti gloriam magistri,
Exigit ut pedibus mersum caput imprimat supinis,
Quo spectet imum stipitem cerebro.
Figitur ergo manus subter sola uersus in cacumen
Hoc mente maior, quo minor figura.
Nouerat ex humili cœlum citius solere adiri,
Deiecit ora, spiritum daturus.
Vt teres orbis iter flexi rota percucurrit anni,
Diem'que eundem Sol reduxit ortus.
Euomit in iugulum Pauli Nero feruidum furorem
Iubet feriri gentium magistrum.

I pse prius sibimet finem cito dixerat futurum
Ad Christum eundum est,iam resoluor inquit.
Nec mora protrahitur. pœnæ datur. imolatur ense
Non hora uatem ,non dies fefellit.
Diuidit ossa duum Tybris sacer ex utraque ripa
Inter sacrata dum fluit sepulchra.
Dextra Petrum regio tectis tenet aureis receptum
Canens oliua,& murmurans fluento.
Nanque supercilio saxi liquor ortus excitauit
Fontem perennem chrismatis feracem.
Nunc pretiosa ruit per murmura, lubrica t'q; cliuũ
Donec uirenti fluctu & Colymbo.
I nterior tumuli pars est ubi lapsibus sonoris
Stagnum niuali uoluitur profundo.
Omnicolor uitreas pictura superne tinguit undas
Musci relucent & uirescit aurum.
Cyaneus'que latex umbram trahit imminẽtis ostri
Credas moueri fluctibus lacunar.
Pastor oues alit,ipse illic gelidi rigore fontis
Vidit sitire quas fluenta Christi.
P arte alia Pauli titulum uia seruat ostiensis
Qua stringit amnis cespitem sinistrum.
Regia põpa loci ẽ prĩceps bonus has sacrauit arces,
Lusit'que magnis ambitum talentis.
B racteolas trabibus subleuit ut omnis auroléta
Lux esset intus ceu iubar sub ortu.
Subdidit & parias fuluis laquearibus columnas
Distinguit illic'quas quaternas ordo.
Tum Camyros hyalo insigni uariæ cucurrit arcus
Sic prata uernis floribus renident.
Ecce duas fidei summo patre conferente dotes
Vrbi colendas quas dedit togatæ
A spice per bifidas plebs romula funditus plateas
Lux in duobus feruet una festis.
Nos ad utrũque tamẽ gressu properemus incitato
Et his & illis perfruamur hymnis.
I bimus ulterius qua fert uia pontis hadriani

Leuam deinde fluminis petemus.
Transtyberina prius soluit sacra peruigil sacerdos,
Mox hic recurrit, duplicat'q; uota.
Hæc didicisse sat est Romæ tibi, tu domum reuersus
Diem bis festum sic colas memento.
Finis

Passio Cypriani martyris.

P Vnica terra tulit, quo splẽdeat omne quicquid usquam est,
Inde domo Cyprianum, sed decus orbis, & magistrum.
Est proprius patriæ martyr, sed amore & ore noster
Incubat in Libya sanguis, sed ubiq; lingua pollet.
Sola superstes agit de corpore. sola obire nescit,
Dũ genus esse hominũ Christus sinet & uigere mũdũ,
Dum liber ullus erit, dum scrinia sacra litterarum
Te leget omnis amans Christum, tua Cypriane discet.
Spiritus ille dei, qui fluxerat author in propheta
Fontibus eloquii te cœlitus auctus inrigauit
O niue candidius linguæ genus, ò nouum saporem
O liquor ambrosius, cor mitigat. imbuit palatum
Sedem animæ penetrat. mentẽ fouet, & pererrat artus,
Sic deus interius sentitur. & inditur medullis.
Vnde bonum subitum terris dederis pater reuela.
Deerat apostolicis scriptis opulentus executor,
Eligitur locuples facundia quæ doceret orbem,
Quæ'q; uoluminibus pauli famulata disputaret
Quo mage cruda hominũ præcordia perpolita nossent,
Siue timoris opus, seu mystica uel profunda Christi,
Vnus erat iuuenum doctissimus artibus sinistris
Fraude pudicitiam perfringere, nil sacrum putare.
Sæpe etiam magicum cantamen inire per sepulchra,
Quo geniale tori iusso lueret æstuante nupta.
Luxuriæ rabiem tantæ cohibet repente Christus,

Discutit & tenebras de pectore, pellit & furorem.
Implet amore sui. dat credere. dat pudere facti.
Iam'q; figura alia est, quam'q; fuit oris & nitoris.
Exuitur tenui uultus cute. transit in sæueram
Deflua cæsaries compescitur ad breues capillos.
Ipse modesta loqui spem quærere, regulam tenere,
Viuere iustitia Christi, & penetrare dogma nostrum.
His igitur meritis dignissimus usq; episcopale
Prouehitur solium doctor, capit & sedile summum,
Valerianus opum princeps erat, atq; Galienus,
Constituere simul pœna capitis dominum fatenti.
Millia terrigenum spurcissima iusserant sacrari,
Contra animos populi doctor Cyprianus incitabat
Ne quis ab egregiæ uirtutis honore discreparet.
Neu fidei pretium qui sumere degener timeret
Esse leuem cruciatum si modo conferas futura,
Quæ deus ipse uiris intermina fortibus spopondit
Merce doloris emi spem luminis. & diem perennem
Omne malum uolucri tempore transuolare cursim.
Nil graue quod peragi finis facit, & quiete donat
Se fore principium pulchræ necis, & ducem cruoris,
Se'q; caput gladio submittere, sanguinem dicare,
Quis sociare animam Christo uelit, ut comes sequatur.
His ubi corda uirum Christo calefacta præparauit,
Ducitur ante alios proconsule perfurente uinctus.
Antra latent tyriæ Carthaginis abditis reposta
Conscia tartareæ caliginis abdicata soli.
Clausus in his specubus sanctus Cyprianus. & cathena
Nexus utranq; manũ, nomen patris inuocat supremi.
Omnipotens genitor Christi decus, & creator orbis
Christe parens hominis, quem diligis, & uetas perire.
Ille ego uipereis, quæ tu bonus oblitum uenenis
Criminibus uariis tinctum miseratus abluisti,
Iam'q; tuum fieri mandas, fio Cyprianus alter,
At nouus ex ueteri, nec iam reus, aut nocens, ut ante,
Si luteum facili charismate pectus expiasti.
Vise libens tenebris ergastula cæca dissipatis

Eripe corporeo de carcere, uinculis' que mundi
Hanc animam. liceat fuso tibi sanguine immolari,
Ne qua ferum reprimat clementia iudicem tyranni
Neu sciat inuidia mitescere. gloriam negare.
Da quoque ne quis iners sit de grege, quem tuũ regebã,
Ne cadat impatiens pœnæ, titubet' que quis tuorum
Incolumen ut numerum reddã tibi, debitum' que soluã.
Vocibus his dominum permouerat, influebat inde
Spiritus in populum Carthaginis, author acrioris
Ingenii stimulis, ut pectora subditis calerent
Ad decus egregium discrimine sanguinis petendum
Non trepidare docens, nec cedere. nec dolore uinci.
Laudis amore rapi christum sapere, & fidem tueri
Fama refert foueam campi in medio patere iussam
Calce uaporifera summos prope margines refertam,
Saxa recocta uomunt ignem, niueus' que puluis ardet
Vrere tacta potens, & mortifer ex odore flatus
Appositam memorant aram fouea stetisse summa
Lege sub hac salis, aut micam iecur & suis litarent
Christicolæ. aut mediæ sponte ruerent in ima fossæ.
Prosiluere alacres cursu rapido simul trecenti.
Gurgite puluereo mersos liquor aridus uorauit,
Præcipitem' que globum fundo tenus implcauit imo
Corpora cãdor habet. candor uehit ad superna mẽtes,
Candida massa dehinc dici meruit per omne seclum.
Lætior interea iam Thascius ob diem suorum,
Sistitur indomiti proconsulis eminus furori.
Dogmatis, atq; loci iussus genꝰ edere, Christianus inq̃t,
Trado salutiferi mysteria consecrata Christi,
Ille sub hæc satis est iam criminis. ipse confitetur
Thascius. ipse Iouis fulmen negat. expedite ferrum
Carnifices. gladio pœnam luat hostis idolorum.
Ille deo meritas grates agit, & canit triumphans.
Fleuit abire uirum mœsta Africa quo docente, facta est
Cultior eloquio, cuius sibi docta gloriatur.
Mox tumulũ lacrymãs struxit, cineres' que cõsecrauit.
Desine flere bonum tantum, tenet ille regna cœli.

Nec minus inuolitat terris, nec ab hoc recedit orbe
Differit. eloquitur. tractat. docet. instruit. prophetat.
Nec Libyæ populos tantum regit, exitus'q; in ortum
Solis & usq; obitum, gallos fouet. imbuit britannos,
Præsidet hesperiæ. Christum serit ultimis hiberis.
Deniq; doctor humi est. idem quoq; martyr i supernis.
Instruit hic homines. illic pia dona dat patronus.

Passio Agnetis martyris.

a Gnes sepulchrum est Romuli in domo
Fortis puellæ martyris inclytæ.
Conspectu in ipso condita turrium
Seruat salutem uirgo quiritium.
Nec non & ipsos protegit aduenas.
Puro ac fideli pectore supplices
Duplex corona est præstita martyri,
Intactum ab omni crimine uirginal,
Mortis deinde gloria liberæ.
Aiunt iugali uix habilem toro
Primis in annis forte puellulam
Christo calentem fortiter impiis
Iussis renisam, quo minus idolis
Addicta, sacram desereret fidem.
Tentata multis nam prius artibus
Nunc ore blandi iudicis illice,
Nunc sæuientis carnificis minis,
Stabat feroci robore pertinax,
Corpus'q; duris excruciatibus
Vltro offerebat non renuens mori.
Tum trux tyrannus, si facile est, ait
Pœnam subactis ferre doloribus,
Et uita uilis spernitur, at pudor
Carus dicatæ uirginitatis es.
Hanc in lupanar trudere publicum
Certum est, ad aram ni caput adplicat,
Ac de Minerua iam ueniam rogat,

Quam uirgo pergit temnere uirginem,
Omnis iuuentus inruit, & nouum
Ludibriorum mancipium petit.
Haud inquit Agnes immemor est ita
Christus suorum, perdat ut aureum
Nobis pudorem, nos quoque deserat,
Præsto est pudicis, nec patitur sacræ
Integritatis munera pollui.
Ferrum impiabis sanguine si uoles,
Non inquinabis membra libidine,
Sic elocutam, publicitus iubet
Flexu in plateas sistere uirginem,
Stantem refugit mœsta frequentia
Auersa uultus, ne petulantius
Quisquam uerendum conspiceret locũ.
Intendit unus forte procaciter
Os in puellam, nec trepidat sacram
Expectare formam lumine lubrico,
En ales ignis fulminis in modum
Vibratur ardens, atque oculos ferit,
Cæcus corusco lumine corruit,
Atque in plateæ puluere palpitat.
Tollunt sodales seminecem solo,
Verbis'que deflent exequialibus.
Ibat triumphans uirgo deum patrem',
Christum'que sacro carmine concinens,
Quod sub profani labe periculi
Castum lupanar nec uiolabile
Experta uictrix uirginitas foret.
Sunt qui rogatam rettulerint preces
Fudisse Christo, redderet ut reo
Lucem iacenti, tum inuenit halitum
Vitæ innouatum uisibus integris.
Primum sed Agnes hunc habuit gradũ
Cœlestis aulæ, mox alius datur.
Accensus iram nam furor incitat
Hostis cruenti, uincor ait gemens

Stringe ferrum miles & exere
Præcepta summi regia principis.
Vt uidit Agnes stare trucem uirum
Mucrone nudo, letior hæc ait.
Exulto talis, quod potius uenit.
Vesanus. atrox. turbidus. armiger,
Quam si ueniret languidus, ac tener,
Mollis'que Ephœbus tinctus aromate,
Qui me pudoris funere perderet.
Hic hic amator iam fateor placet,
Ibo irruentis gressibus obuiam,
Nec demorabor uota calentia
Fèrrum in papillas omne recepero,
Pectus'que ad imum uim gladii traham.
Sic nupta Christo transiliam poli
Omnes tenebras æthere celsior.
Aeternæ rector diuide ianuas
Cœli obseratas terrigenis prius,
Ac te sequentem Christe animam uoca,
Cum uirginalem, tum patris hostiam.
Sic fata Christum uertice cernuo
Supplex adorat, uulnus ut imminens
Ceruix subiret prona paratius.
Ast ille tantam spem peragit manu.
Vnum sub ictu. nam caput amputat.
Sensum doloris mors cita præuenit.
Exutus inde spiritus emicat,
Liber'que in auras exilit. Angeli
Sepsere euntem tramite candido.
Miratur orbem sub pedibus situm.
Spectat tenebras ardua subditas.
Videt'que solis quod rota circuit.
Quod mũdus omnis uoluit, & implicat.
Rerum quod atro turbine uiuitur.
Quod uana secli mobilitas rapit
Reges. tyrannos. imperia. & gradus.
Pompas'que honorum stulta tumentiũ

Argenti & auri uim, rabidam sitim
Cunctis petitam per uarium nefas.
Splendore multo structa habitacula.
Illusa pictæ uestis inania,
Iram. timorem. uota. pericula.
Nunc triste. longum. nũc breue gaudium.
Liuoris atri fumificas faces,
Nigrescit unde spes hominum & decus.
Et quod malorum tetrius omnium est,
Gentilitatis sordida nubila.
Hæc calcat Agnes, ac pede proterit
Stans, & draconis calce premens caput,
Terrena mundi qui ferus omnia
Spargit uenenis mergit & inferis.
Nunc uirginali perdomitus solo
Cristas cerebri deprimit ignei,
Nec uictus audet tollere uerticem.
Cingit coronis interea deus
Frontem duabus martyris innubæ,
Vnam decemplex edita sexies
Merces perenni lumine conficit.
Centenus extat fructus in altera.
O uirgo felix, o noua gloria,
Cœlestis arcis nobilis incola,
Intende nostris colluuionibus
Vultum gemello cum diademate,
Cui posse soli cunctiparens dedit
Castum uel ipsum reddere fornicem.
Purgabo roris propitiabilis
Fulgore nostrum, si iecur impleas.
Nil non pudicum est, quod pia uisere
Dignaris, almo uel pede tangere.

Finis. tt ii

AVRELII PRVDENTII CLEMENTIS. V. C. CONTRA SYMMACHVM LIBER PRIMVS.

P Aulus præco Dei, qui fera gentium
Primus corda sacro perdomuit stilo,
Christum per populos ritibus asperis
Immanes placido dogmate seminans
In mansueta suas ut cærimonias
Gens pagana deo sperneret agnito
Actus turbinibus forte nigerrimis
Hibernum pelagus iam rate debili,
Et uim naufragi pertulerat noti,
Sed cum cerulei prælia gurgitis
Iussisset domini dextra quiescere
Ad portum fluitans cumba relabitur,
Exponit'que solo littoris uuidi
Contractos pluuio frigore remiges,
Tunc de littoreis sepibus algidi
Arentum propere brachia palmitum
Conuectant, rapidos unde focos struant,
Fascem quisque suum congerit ignibus,
Expectans calidi luxuriam rogi,
Paulus dum fragiles cogere surculos,
Et densare foci congeriem studet,
Incautam cumulis inseruit manum,
Torpebat glacie pigra ubi uipera
Sarmentis laqueos corporis implicans,
Quæ postquam intepuit fomite fumeo,
Laxauit'que ferox colla rigentia
Iam flecti facilis rettulit ad manum
Vibrato capite spicula dentium.
Hærentem digiti uulnere mordicus,

Pendentem'q; gerens Paulus inhorruit.
Exclamant alii, quod cute liuida
Virus mortiferum serpere crederent.
At non intrepidum terret Apostolum
Tristis tam subiti forma periculi,
Attollens oculos sydera suspicit.
Christum sub tacito pectore murmurās,
Excussum'q; procul decutit aspidem.
Abiectus coluber uerberat aera,
Atq; oris patuli soluit acumina.
Mox omnis sanies deserit, & dolor,
Ceu nullo laceram uulnere dexteram,
Siccatus'q; perit uipereus liquor.
Hydrum præcipitem dum rotat impetus,
Arsurum mediis intulit ignibus.
Sic nunc post hyemem, uim'q; trucis freti,
Quo iactata ratis tunc sapientia est,
Cum sub sacricolis territa regibus,
Vix panso poterat currere carbaso,
Afflictos'q; suos turbine seculi
Vectarat rabidis fluctibus innatans,
Morsum uulnificum lex pia pertulit.
Occultabat enim se prius abditum
Virus, nec grauidum protulerat caput,
Contentum inuolucris, atq; cubilibus,
Subter quo premeret clausa silentia.
Sed dum forte latens impietas riget,
Dextram iustitiæ pigra momorderat
Succensi stomacho fellis inæstuans.
Heu quam catholicam nil prope profuit
Puppem nasse sacri remigio stili,
Quem Paulus uariis gentibus edidit.
Vix portu placido tuta quieuerat
Victrix, edomitis mille furoribus.
Vix adstricta suis iam retinaculis
Vectores stabili condiderat solo.
Erupit subito triste periculum.

Nam dum præcalidos igniculos sibi
Soluendis adolent, & senio, & gelu,
Dum uirgas steriles, atque superfluas
Flammis, de fidei palmite concremant,
Vt concreta uagis uinea crinibus
Siluosi inluuiem poneret idoli,
Palpauit nimius perniciem tepor
Spes insueta subit serpere flexibus,
Et uibrare sagax eloquii caput.
Sed dextra impatiens uulneris, irritos
Oris rhetorici depulit halitus.
Effusum ingenii uirus inaniter
Summa Christicolis in cute substitit.
Saluator generis Romulei precor,
Qui cunctis ueniam das pereuntibus,
Qui nullum statuis non operis tui
Mortalem, facili quem releues manu,
Huius si potis est iam miserescito
Præruptam in foueam præcipitis uiri,
Spirat sacrilegis flatibus inscius,
Errores'que suos indocilis fouet.
Obtestor iubeas, ne citus impetus
Arsurum mediis inferat ignibus.

Finit præfatio.

Credebam uitiis ægram gentilibus urbem
Iam satis antiqui pepulisse pericula morbi,
Nec quicquam restare mali, postquam medicina
Principis immodicos sedarat in arce dolores.
Sed quoniam renouata lues turbare salutem,
Tentat Romulidum, patris imploranda medela est,
Ne sinat antiquo Romam squallere ueterno,
Ne'ue togas procerum, fumo'que & sanguine tingui.
Inclytus ergo parens patriæ moderator & orbis,
Nil egit prohibendo, uagas ne pristinus error
Crederet esse deum nigrante sub aere formas,
Aut elementorum natura quæ patris ars est

Omnigeni summa pro maiestate sacraret
Vir solus, cui cura fuit, ne publica morum
Plaga cicatricem summa leuiter cute clausam,
Duceret, et latebram tabentis uulneris alte
Impressam, penitus'que putri de pure per escam
Iuncta superficies medico fallente foueret.
Sed studuit quo pars hominis generosior intus
Viueret, atque animam letali peste piatam
Nosset ab interno tutam seruare ueneno.
Illa tyrannorum fuerat medicina uidere,
Qui status ante oculos præsentibus, ac perituris
Competeret rebus, nec curam adhibere futuris.
Heu male de populo meriti, male patribus ipsis
Blanditi, quos præcipites in tartara mergi
Cum Ioue siuerunt, multa & cum plebe deorum.
Ast hic imperium protendit latius æuo
Posteriore suis cupiens sancire salutem.
Nimirum pulchre quidam doctissimus, esset
Publica res inquit tunc fortunata satis, si
Vel reges saperent, uel regnarent sapientes.
Est ne ille e numero paucorum, qui diadema
Sortiti ætheriæ coluerunt dogma sophiæ?
Contigit ecce hominum generi, genti'q; togatæ
Dux sapiens. felix. nostræ res publica Romæ
Iustitia regnante uiget. parete magistro
Sceptra gubernanti, monet ut deterrimus error,
Vt'que superstitio ueterum procul absit auorum.
Nec putet esse deum, nisi qui super omnia summus
Emineat, magni'que immensa creauerit orbis.

De Saturno.

Num melius Saturnus auos rexisse latinos
Creditur, edictis qui talibus informauit
Agrestes animos, & barbara corda uirorum?
Sum deus. aduenio fugiens. præbete latebras.
Occultate senem nati feritate tyranni
Deiectum solio. placet hic fugitiuus, & exul,
Vt lateam genti, atque loco latium dabo nomen,

Vitibus incuruum siqua est ea cura putandis
Procudam chalybem, nec non & mœnia uestri
Fluminis in ripa statuam Saturnia uobis.
Vos nemus, appositas'q; meo sub honore sacrantes,
Sum quia nam cœlo genitus, celebrabitis aras.
Inde deos, quorum patria spectata sepulchra
Scimus, in ære hebetes informauere minores,
Aduena quos profugus gignens, & equina libido
Intulit Italiæ, thuscis nanque ille puellis
Primus adhinniuit simulato numine mœchus.

De Ioue

Mox patre deterior siluosi habitator olympi
Iuppiter incœstas spurcauit labe Lacœnas,
Nunc boue subuectam rapiens ad crimen amatam,
Nunc tenera pluma leuior, blandos'que susurros
In morem recinens suaue immorientis oloris,
Capta quibus uolucrem uirguncula ferret amorem.
Nunc foribus surdis, sera quas, uel pessulus arctis
Firmarat cuneis, per tectum diues amator,
Imbricibus ruptis, undantis desuper auri
Infundens pluuiam gremio excipientis amicæ.
Armigero modo sordidulam curante rapinam
Compressu immundo miserum cupiens catamytum,
Pellice iam puero magis indignante sorore.
Hæc causa est, & origo mali, quod secla, uetusto
Hospite regnante, crudus stupor aurea finxit,
Quod'que nouo ingenio uersutus iuppiter astus
Multiplices, uarios'que dolos texebat, ut illum,
Vertere cum uellet pellem, faciem'que, putarent
Esse bouem. prædari aquilam. confingere cygnum,
Et nummos fieri, & gremium penetrare puellæ.
Nam quid rusticitas non crederet indomitorum
Stulta uirum, pecudes, interitus'que ferinos
Dedere sueta? animum diuæ rationis egenum
In quancunque fidem nebulonis callida traxit
Nequitia. infelix facilem gens præbuit aurem.

De Mercurio.

Successit Iouis imperio corruptior ætas,
Quæ docuit rigidos uitiis seruire colonos
Expertes furandi homines, hac imbuit arte
Mercurius Maia genitus, nunc magnus habetur
Ille deus, cuius dedit experientia fures,
Necnon thessalicæ doctissimus ille magiæ
Traditur, extinctas sumptæ moderamine uirgæ
In lucem reuocasse animas, cocytia leti
Iura resignasse, sursum reuolantibus umbris.
Ast alias damnasse neci, penitus'que latenti
Immersisse chao. facit hoc ad utrunque peritus,
Vt fuerit, gemino'que armarit crimine uitam.
Murmure nam magico tenues excire figuras,
Atque sepulchrales scite incantare fauillas.
Vita itidem spoliare alios ars noxia nouit.
Artificem scelerum simplex mirata uetustas
Supra hominem coluit, simulans per nubila ferri,
Aligeris'que leues pedibus transcurrere uentos,

De Priapo.

Ecce deum innumero formatus & æneus adstat
Graius homo, augusta'que Numæ præfulget in arce.
Strenuus exculti dominus quondam fuit agri,
Hortorum'que opibus memorabilis. hic tamen idem
Scortator nimius, multa'que libidine suetus
Rusticolas uexare lupas, inter'que salicta,
Et densas sepes obscœna cubilia inire,
Indomitum intendens animum, semper'que paratum
Ad facinus, nunquam calidis dabat ocia uenis.
Hic deus e' patrio prænobilis Hellesponto
Venit adusque italos sacris cum turpibus hortos,
Sinum lactis, & hæc uotorum liba quotannis
Accipit, ac ruris seruat uineta sabini,
Turpiter adfixo pudeat quem uisere ramo.

De Hercule.

Herculeus mollis pueri famosus amore
Ardor, & in transtris iactatæ ferbuit Argo.

Nec maris erubuit' nemeæa pelle fouere
Concubitus, & Hylan pereuntem quærere cœlebs.
Hunc salus, cantu'que domus. pinaria templum
Collis Auentini conuexa in sede frequentat.
Thebanus iuuenis superatis fit deus indis,
Successu dum uictor ouans lasciuit, & aurum
Captiuæ gentis reuehit, spoliis'que superbus
Diffluit in luxum cum semiuiro comitatu,
Atque auidus uini multo se proluit haustu,
Gemmantis pateræ spumis, multo'que falerno,
Perfundens biiugum rorantia terga ferarum.
His nunc pro meritis Baccho caper omnibus aris
Cæditur, & uirides discindunt ore chelydros
Qui Bromium placare uolunt. quod & ebria iam tunc,
Ante oculos regis satyrorum insania fecit,
Et fecisse reor stimulis furialibus ipsas
Mænadas inflammãte mero in scelus omne rotatas.
Hoc circum saltante choro temulentus adulter
Inuenit expositum secreti in littoris acta
Corporis egregii scortum, quod perfidus illis
Liquerat incœsto iuuenis satiatus amore.
Hanc iubet assumptam feruens post uina Neæram
Secum in delitiis fluitantis stare triumphi,
Regalem' que decus capitis gestare coronam
Mox Ariadnæus stellis cœlestibus ignis
Additur, hoc pretium noctis persoluit honore
Liber, ut ætherium meretrix illuminet axem.
Tantum posse omnes illo sub tempore reges,
Indocilis fatui ducebat ineptia uulgi,
Vt transire suis cum sordibus induperator
Posset in æternum cœli super ardua regnum.
Regia tunc omnis uim maiestatis, & omnis
Parua licet cœli imperium retinere potestas
Credita, thure etiam ducibus, paruo'que sacello
Impertitus honos, quem dũ metus, aut amor, aut spes
Accumulant longum miseris processit in æuum
Mos patrius. cœpit falsæ pietatis imago
Ire per ignaros nebuloso errore nepotes,

Tunc quia quæ uiuis ueneratio regibus ante
Contigerat functis eadem iam munere lucis
Cessit, & ad nigras altaria transtulit urnas,
Inde puellarum ludibria. pignora. partus.
Et furtiuus amor iuuenum, & deprehensa iugalis
Corruptela tori, quoniam regalibus aula
Feruere tunc uitiis solita est, nec perdita luxu
Diuorum soboles sancti meminisse pudoris.
Atque ut Roma tuos cœlesti ex sede parentes,
Quis te semideam iactant authoribus ortam,
Perstringam breuiter, Gradiuum, uel Cithéream.
Ille sacerdotem uiolat, contra illa marito
Succumbit Phrygio, coitus fuit impar utriq;.
Nec terrestre deam decuit mortale subire
Coniugium, nec cœlicolam descendere Ephœbum
Virginis ad uitium, furtiuo'que igne calere.
Sed Venus augusto de sanguine fœmina uili,
Priuato'que uiro uetitum per dedecus hæsit,
Et si Rhea sacram lasciui Martis amore
Lusa pudicitiam fluuiali ammisit in ulua.
Crediderim generosæ aliquem stirpis, sed eundem
Moribus infamem, compressa uirgine per uim
Se dixisse deum, ne stuprum numinis ullus
Obicere auderet turpi, miseræ'que puellæ.
Hæc Italos induxit auos uel fama, uel error,
Martia romuleo celebrarent ut sacra campo.
Vt'que palatinis capitolia condita saxis
Signarent titulo proaui Iouis, atque pelasgæ
Palladis, & Libyca Iunonem ex arce uocarent
Cognatos de Marte deos, Veneris quoque nudum
Accirent proceres hericino e uertice signum,
Vt'que deum mater Phrygia ueheretur ab ida,
Bacchica de uiridi peterentur ut orgia Naxo,
Facta est terrigenæ domus unica maiestatis.
Et tot templa deũ Romæ, quot in urbe sepulchra
Heroum numerari licet, quos fabula manes
Nobilitat, noster populus ueneratus adorat.

Hos habuere deos Ancus. Numitor. Numa. Tullus,
Talia pergameas fugerunt numina flammas,
Sic Vesta est. sic Palladium. sic umbra penatū.
Talis & antiquum terra asseruauit asylum.
Vt semel obsedit gentilia pectora patrum
Vana superstitio, non interrupta cucurrit
A etatū per mille gradus. tener horruit hæres,
Et coluit, quicquid sibimet uenerabile cani
Monstrarant ataui. puerorū infantia primo
Errorem cum lacte bibit, gustauerat inter
Vagitus de farre molæ, saxa inlita cæris
Viderat, unguēto'q; lares humescere nigros,
Formatū fortunæ habitum cū diuite cornu,
Sacratum'que domi lapidē consistere paruus
Spectarat, matrem'que illic pallere precantem,
Mox humeris positus nutricis, triuit & ipse
Impressis silicem labris, puerilia uota
Fudit, opes'que sibi cæca de rupe poposcit,
Persuasum'q; habuit, qđ quis uelit īde petēdū,
Nō q oculos, animum'q; leuās rationis ad arcē
Rettulit, insulsum tenuit sed credulus usum,
Priuatos celebrās agnorum sanguine diuos,
Iam'q; domo egrediēs, ut publica festa, dies'q;,
Et ludos stupuit, celsa & capitolia uidit,
Laurigeros'que deū templis astare ministros.
At sacram resonare uiam mugitibns ante
Delubrum Romæ, colitur nā sanguine & ipsa
More deæ, nomen'que loci ceu numē habet,
Atq; urbis, Veneris'q; pari se culmine tollūt
Templa, simul geminis adolētur thura deab⁹.
Vera ratus, quæcūque senatu authore, pbētur,
Cōtulit ad simulacra fidē, dominos'q; putauit
Aetheris, horrifico qui stant ex ordine uultu.
Illic, Alcides spoliatus gadio hospes
Archadiæ fuluo ære riget, gemini quoq; frēs
Corrupta de matre nothi ledeia, ples,
Nocturni'q; eqtes celsæ duo numina Romæ

Impendent retinente solo, magni'que triumphi,
Nuntia suffuso figunt uestigia plumbo.
Assistunt etiam priscorum insignia regum
Duritalus, Ianus'que bifrons, genitor'q; Sabinus
Saturnus'q; senex, maculoso & corpore Picus,
Cõiugis epotum sparsus per membra uenenum.
Omnibus ante pedes posita est sua cuiq; uetusta
Arula, Iano etiam celebri de mense litatur
Auspiciis, epulis'q; sacris, quas inueterato.
Heu sub honore miseri agitãt, & gaudia ducunt.
Festa ealendarum sic obseruantia creuit.
Ex atauis quondam male cœpta, deinde secutis
Tradita temporibus, seris'q; nepotibus aucta,
Traxerunt longam corda inconsulta cathenam,
Mos'q; tenebrosus uitiosa in secula fluxit.
Hunc morem ueterum docili iam ætate secuta
Posteritas, mense, atq; adytis, & flamine, & aris
Augustum coluit. uitulo placauit, & agno.
Strata ad puluinar iacuit, responsa poposcit.
Testantur tituli. produnt consulta senatus,
Cæsareum Iouis ad speciem statuentia templum.
Adiacere sacrum, fieret quo Liuia Iuno,
Non minus infamis thalami sortita cubile,
Quam cum fraterno caluit Saturnia lecto.
Non dum maternam partu uacuauerat aluum,
Conceptam'q; uiri sobolem paritura gerebat,
Pronuba iam grauidæ fulcrum & geniale parant,
Iam sponsus saliente utero nubentis amicos
Aduocat, haud sterilẽ certus fore iam sibi pactã,
Vitricus ante uenit tardum præferuidus ortum
Priuigni nondum geniti, mox editur inter
Fescennina nouo proles aliena marito,
Id'que deum sortes & Appollinis antra dederunt
Consilium, nunquam melius nam cederet ædes.
Responsũ est, quã cũ prægnãs noua nupta iugat.
Hãc tibi Roma deam titulis & honore sacratam,
Perpetuo flores inter, ueneres'q; creasti,

Nec mirum, quis enim sapiens dubitauerat illas
Mortali de stirpe satas uixisse, & easdem
Laude uenustatis claras in amoribus usq;
Ad famæ excidium formæ nituisse decore?
Quid loquar Antinoum cœlesti sede locatum?
Illum delitias nunc diui principis, illum
Purpureo in gremio spoliatum sorte uirili?
Adriani'q; dei Ganymedem non erat os dis
Pergere, sed medio recubantem cũ Ioue fulcro,
Nectaris ambrosii sacrum portare lyæum,
Cum'q; suo in templis uota exaudire marito.
Ergo his auspicibus Traianus Nerua. Seuerus,
Et Titus, & fortes gesserunt bella Nerones,
Quos terrena uiros illustres gloria fecit,
Et uirtus fragilis prouexit in ardua famæ
Adscitæ terris sub relligione iacentes.
Quam pudet hoc illis persuasum talibus, ut se,
Romanas'q; acies censerent Martis amore
Posse regi, dum se Paphiæ male blandus adulter
Venditat, æneadas'q; suos successibus auget.
Felices si cuncta deo sua prospera Christo
Principe disposita scissent, qui currere regna
Certis ducta modis, Romanorum'q; triumphis
Crescere, & impletis uoluit se infundere seclis.
Sed caligantes falso animas, & luce carentes
In Ionis, Augusti'q; adytis, tẽplis'q; duarũ
Iunonũ, Martis'que etiam, Veneris'q; sacellis
Mactatas tetro læti immersere baratro,
Suppremum regimen crassis in partibus orbem
Esse rati, merso'que poli consistere fundo.
Quicquid humus. pelagus. cœlũ mirabile gignũt,
Id duxere deos. colles. freta. flumina. flammas.
Hæc sibi per uarias formãt elementa figuras.
Cõstituere patres, hominum'q; uocabula mutis
Scripserunt statuis, uel Neptunum uocitantes
Oceanum. uel cyaneas caua flumina nymphas,
Vel siluam dryadas, uel deuia rura napæas.

Ipse ignis nostrum factus qui seruit ad usum,
Vulcanus perhibetur qui uirtute superna
Fingitur, ac delubra deus, & nomine, & ore
Assimilatus habet, necnon regnare caminis
Fertur, & æoliæ summus faber esse uel ætnæ.
Est qui conspicuis superos quæsiuit in astris
Ausus habere deum solem, cui tramite certo
Conditio imposita est uigilē tolerare laborem,
Visibus obiectum mortalibus orbe rotundo
Præcipitem, tereti'q; globo per inane uolātem.
Et quod nemo negat, mūdo, cœlo'que minorē.
Area maior enim, quam qui percurrit in illa,
Et longe campi spatium diffusius, in quo
Emicat, ac uolucri feruens rota uoluitur axe.
Quamuis nonnullis placeat, terram breuiore
Dicere circuitu, quam sit pulcherrimus ille
Circulus, & flammas immensi syderis, ultra
Telluris normam porrecto extendere gyro,
Num'nē etiam cœli minor, & contractior orbis,
Cuius planiciem longo transmittere tractu
Circinus excurrens meta interiore laborat?
Ille deus uerus, quo non est grandior ulla
Materies, qui fine caret, qui præsidet omni
Naturæ, qui cuncta simul concludit, & implet.
Solem certa tenet regia. plaga certa coercet.
Temporibus uariis distinguitur, aut subit ortu,
Aut ruit occasu, latet, aut sub nocte recurrens
Non torquere facem potis est ad signa trionum,
Orbe nec obliquo portas aquilonis adire,
Nec solitum conuersus iter reuocare retrorsum.
Hic erit ergo deus præscriptis lege sub una
Deditus officiis? Libertas laxior ipsi
Concessa est homini, formam cui flectere uitæ,
Atque uoluntatis licitum est, seu tramite dextro
Scandere, seu leuo malit decurrere campo,
Sumere seu requiem, seu continuare laborem,
Seu parere deo, siue in contraria uerti.

Ista ministranti regimen solenne dierum,
Haud quaquam soli datur a factore potestas.
Sed famulus subiectus ait, quodcũque necesse est.
Hoc sydus currum, rapidas que agitare quadrigas
Commenti' & radios capitis, & uerbere dextræ,
Et frenos, faleras'que, & equorum pectora anhela
æris inaurata, uel marmoris, aut orichalci
Iusserunt nitido fulgere polita metallo.
Post trabeas & eburnam aquilam, sellam'que curulem,
Cernua'que ora senex barbatus, & oscula figit
Cruribus æripedum si fas est credere equorum,
Immotas'que rotas, & flecti nescia lora,
Aut ornat redimita rosis, aut ture uaporat.
Hoc tamen utcunque est tolerabile. quid? quod & istos
Dant tibi Roma deos inferni gurgitis umbræ.
Eumenidum domina stygio caput exerit antro
Rapta ad tartarei thalamum Proserpina regis.
Et si quando suos dignatur adire quirites,
Placatur uaccæ sterilis ceruice resecta,
Et regnare simul, cœlo'que, erebo'que putatur.
Nunc bigas frenare boues, nunc sæua sororum
Agmina uipereo superis immittere flagro.
Nunc etiam uolucres caprearum in terga sagittas
Spargere, ter'que suas eadem uariare figuras.
Denique cum luna est, sublustri splendet amictu,
Cum succincta iacit calamos, latonia uirgo est.
Cum subnixa sedet solio, plutonia coniunx
Imperitat furiis, & dictat iura Megæræ.
Si uerum quæris, triuiæ sub nomine dæmon
Tartareus colitur, qui te modo raptat ad æthram,
Sydereo'que deum uenerandum suadet in astro.
Per siluas modo mortiferi discurrere mundi,
Errores'que sequi subigit, nemorum'que putare
Esse deam, quæ corda hominum pauitantia figat,
Quæ'que feras perimat letali uulnere mentes,
Depressos modo subter humum formidine sensus.
Obruit, implorent ut numina lucis egena,

Se'que

Se'que potestati committant noctis opertæ.
Respice terrifici scelerata sacraria Ditis,
Cui cadit infausta fusus gladiator harena.
Heu male lustratæ phlegethontia uictima Romæ.
Nam quid uesani sibi uult ars impia ludi?
Quid mores iuuenum? quid sanguine pasta uoluptas?
Quid puluis caueæ semper funebris? & illa
Amphitheatralis spectacula tristia pompæ?
Nempe Charon iugulis miserorum se duce dignas
Accipit inferias placatus crimine sacro.
Hæ sunt delitiæ Iouis infernalis in istis.
Arbiter obscuro placidus requiescit auerno,
Non'ne pudet regem populis, sceptris'que potentem
Talia pro patriæ censere litanda salute?
Relligionis opem subternis poscere ab antris?
Euocat heu pœnis tenebrosa ex sede ministrum
Interitus speciosa hominum cui funera soluat.
Incassum arguere iam taurica sacra solemus.
Funditur humanus latiali in munere sanguis,
Consessus'que ille spectantum soluit ad aram
Plutonis fera uota sui, quid sanctius ara,
Quæ bibit egestum per mystica tela cruorem?
An'ne fides dubia est tibi sub caligine cæca
Esse deum? quem tu tacitis rimeris in umbris.
Ecce deos manes cur inficiaris haberi?
Ipsa patrum monumēta probant, dis manibus illic
Marmora secta lego, quacunque latina uetustos
Custodit cineres, densis'que salaria bustis.
Dic quibus hinc scribis titulum, nisi quod trucis orci
Imperium ueræ ceu maiestatis adoras?
En quibus implicita squallebat regia summi
Imperii tractis maiorum ab origine sacris.
Cum princeps gemini bis uictor cede tyranni
Pulchra triumphali respexit mœnia uultu,
Nubibus obsessam nigrantibus aspicit urbem,
Noctis ad umbratæ caligine turbidus aer
Arcebat liquidum septena ex'arce serenum

Ingemuit miserans, & sic ait, exue tristes
Fida parens habitus. equidem prædiuite cultu
Illustrata cluis, spoliis'que insigne superbis
Attollis caput, & multo circunfluis auro.
Sed nebulis propter uolitantibus obsitus alti
Verticis horret apex, ipsas quoque liuida gemmas
Lux hebetat, spissus'q; dies, & fumus ob ora
Suffusus rutilum frondis diadema retundit.
Obscuras uideo tibi circunferrier umbras,
Ceruleas'que animas, & nigra idola uolare.
Censeo sublimem tollas super aera uultum,
Sub pedibus'que tuis nimbosa elementa relinquas.
Omne quod ex mundo est, tibi subiacet, hoc deus ipse
Constituit, cuius nutu dominaris, & orbi
Imperitas, & cuncta potens mortalia calcas.
Non decet, ut submissa oculos regina caducum
Contemplare solum, maiestatem'que requiras,
Circa humiles rerum partes, quibus ipsa superstas,
Non patiar ueteres teneas ut me duce nugas,
Vt cariosorum uenereris monstra deorum.
Si lapis est, senio dissoluitur, aut crepat ictu
Percussus tenui, mollis si brattea gypsum
Texerit, infido rarescit glutine sensim.
Si formam statuæ laminis commisit aenis
Lima terens, aut in partem caua membra grauata
Pondere curuātur, scabra aut erugo peresam
Conficit effigiem, crebro'que foramine rumpit.
Nec tibi terra deus cœli, nec sit deus astrum.
Nec deus oceanus, nec uis quæ subter operta est
Infernis triste ob meritum damnata tenebris,
Sed nec uirtutes deus hominum, aut animarum,
Spirituum'ue uagi tenui sub imagine formæ.
Absit ut umbra deus tibi sit, genus'ue, locus'ue,
Aut deus aerias uolitans phantasma per auras.
Sint hæc barbaricis gentilia numina pagis,
Quos penes oēs sacrum est q̃cquid formido tremēdũ
Suaserit, horrificos quos prodigialia cogunt,

Credere monstra deos, quos sanguinolentus edendi
Mos iuuat, ut pinguis luco lanietur in alto
Victima, uisceribus multa inter uina uorandis.
At te, quæ domitis leges, ac iura dedisti
Gentibus, instituens magnus qua tenditur orbis,
Armorum, morum'que feros mansuescere ritus
Indignum, ac miserum est in relligione tenenda
Id sapere, immanes populi de more ferino ·
Quod sapiunt, nulla'que rudes ratione sequuntur.
Seu uos procinctus maneat, seu pace quietas
Dictemus leges, seu debellata duorum
Colla tyrannorum media calcemus in urbe,
Agnoscas Regina libens mea signa necesse est,
In quibus effigies crucis, aut gemmata refulget,
Aut longis solido ex auro præfertur in hastis.

De Potentia Crucis.

Hoc signo inuictus transmissis alpibus ultro
Seruitium soluit miserabile Constantinus.
Cum te pestifera premeret Maxentius aula,
Lugebas longo damnatos carcere centum
Vt scis ipsa, patres. aut sponsus fœdera pactæ
Intercepta gemens, diro'que satellite rapta,
Immersus tenebris dura inter uincla, luebat,
Aut si nupta torum regis conscendere iussa
Cœperat impurum domini oblectare furorem,
Morte maritalis dabat indignatio pœnas.
Plena puellarum, patrum'q; ergastula sæui
Principis, abducta genitor si uirgine mussans
Tristius ingemuit, non ille impune dolorem
Prodidit, aut confessa nimis suspiria traxit.
Vim libertatis nimiam, patrium'que dolorem
Testis christicolæ ducis aduentantis ad urbem
Muluius, exceptum tyberina in stagna tyrannum
Præcipitans, qua nam uictricia uiderit arma
Maiestate regi, quod signum dextera uindex
Prætulerit, quæ tali radiarint stemmate pila.
Christus purpureum gemmanti textus in auro

Signabat labarum. clypeorum insignia Christus
Scripserat. ardebat summis crux addita cristis.
Ipse senatorum meminit clarissimus ordo,
Qui tunc concreto processit crine, cathenis
Squallens carcereis, aut nexus compede uasta,
Complexus'que pedes uictoris ad inclyta fiendo
Procubuit uexilla iacens, tunc ille senatus
Militiæ ultricis titulum, Christi'que uerendum
Nomen adorauit, quod collucebat in armis.
Ergo caue egregium caput orbis inania posthac
Prodigia, & esse deos solito tibi fingere cultu,
Atque experta dei uirtutem spernere ueri.
Deponas iam festa uelim puerilia. ritus
Ridiculos, tanto'que indigna sacraria regno.
Marmora tabenti respergine tincta lauare.
O proceres liceat statuas consistere puras,
Artificum magnorum opera, hæc pulcherrima nostræ,
Ornamenta fuant patriæ, nec decolor usus
Inuitium uersæ monumenta coinquinet artis.
Talibus edictis urbs informata refugit
Errores ueteres, & turbida ab ore uieto
Nubila discussit iam nobilitate parata
Aeternas tentare uias, Christum'que uocante
Magnanimo doctore sequi, & spem mittere in æuum.
Tunc primam senio docilis, sua secula Roma
Erubuit, pudet exacti iam temporis. odit
Præteritos fœdis cum relligionibus annos.
Mox ubi continguos fossis muralibus agros
Sanguine iustorum innocuo maduisse recordans,
Inuidiosa uidet tumulorum millia circum
Tristis iudicii mage pœnitet, ac ditionis
Effrenis, nimiæ'que sacris pro turpibus iræ
Compensare cupit teterrima uulnera læsæ
Iustitiæ sero obsequio, uenia'que petenda,
Ne tanto imperio maneat pietate repulsa
Crimen sæuitiæ monstrata piacula quærit,
In'que fidem Christi pleno transfertur amore

Laurea uictoris Marii minus utilis urbi
Cum traheret Numida populo plaudente Iugurtam.
Nec tantum Arpinas consul tibi Roma medelæ
Contigit extincto iusta inter uincla Cethego,
Quantum præcipuus nostro sub tempore princeps
Præscripsit, tribuit'q; boni. multos Catilinas
Ille domo pepulit non sæua incendia tectis,
Aut sicas patribus, sed tartara nigra animabus,
Interno'q; hominum statui tormenta parantes
Errabant hostes per templa, per atria passim,
Romanum'q; forum, & capitolia celsa tenebant,
Qui coniuratas ipsa ad uitalia plebis
Moliti insidias intus serpente ueneno
Consuerant tacitis pestem miscere medullis,
Ergo triumphator latitanti ex hoste togatus
Clara trophæa refert sine sanguine, rem'q; Quirini
Adsuescit supero pollere in secula regno.
Denique nec metas statuit, nec tempora ponit
Imperium sine fine docet, ne Romula uirtus
Iam sit anus. norit ne gloria parta senectam.

Romanorum Senatū cōuersum ad Christum.

Exultare patres uideas pulcherrima mundi
Lumina, concilium'q; senum gestire Catonum
Candidiore toga niueum pietatis amictum
Sumere, & exuuias deponere pontificales.
Iam'q; ruit paucis tarpeia in rupe retectis
Ad sincera uirum penetralia Nazareorum,
Atq; ad apostolicos euandria curia fontes,
Anniadum soboles, & pignora clara proborum.
Fertur enim ante alios generosus Anitius urbis
Illustrasse caput, sic se Roma inclyta iactat.
Quin & Olibriaci generis q;, & nominis hæres,
Adiectus fastis palmata insignis abolla
Martyris ante fores Bruti submittere fasces
Ambit & Ausoniam Christo inclinare securem
Non Paulinorum, non Bassorum dubitauit
Prompta fides dare se Christo, stirpem'q; superbam

Gentis patriciæ futuro attollere seclo
Iam quid plebicolas percurrā carmine gracchos
Iure potestatis fultos, & in arce senatus
Præcipuos, simulacra deum iussisse reuelli?
Cum'q; suis pariter lictoribus omnipotenti
Suppliciter Christo se congregasse regendos?
Sexcentas numerare domos de sanguine prisco
Nobilium licet ad Christi signacula uersas,
Turpis ab idoli uasto emersisse profundo,
Si persona aliqua est, aut si status urbis in his est,
Si formam patriæ facit excellentior ordo,
Hi faciunt, iuncta est quoties sententia plebis,
Atque unum sapiunt plures simul, ac potiores.
Respice ad illustrem lux est ubi publica, cellam,
Vix pauca inuenies gentilibus obsita nugis
Ingenia obstrictos ægre retinentia cultus,
Et quibus exactas placeat seruare tenebras,
Splendentem'que die medio nec cernere solem.

Plebem Romanā in Christum credidisse.

Post hinc ad populū conuerte oculos, qs in urbe est,
Qui Iouis infectam sanie non despuat aram?
Omnis qui celsa scandit cœnacula uulgus,
Qui'que terit silicem uariis discussibus atram,
Et quem panis alit gradibus dispensus ab altis,
Aut uaticano tumulum sub monte frequentat,
Quo cinis ille latet genitoris amabilis obses
Cœtibus aut magnis Laterani accurrit ad ædes,
Vnde sacrum referat regali chrismate signum.
Et dubitamus adhuc Romam tibi Christe dicatā
In leges transisse tuas? omni'que uolentem
Cum populo, & summis, cū ciuibus, ardua magni
Iam super astra poli terrenum extēdere regnum?
Nec moueor, qđ pars hominū rarissima clausos
Non aperit sub luce oculos, & gressibus errat.
Quamuis illustres meritis, & sanguine clari
Præmia uirtutum titulis, & honoribus aucti
Ardua rettulerint, fastorum'que arce potiti

Annales proprio signarint nomine chartas,
Atque inter ueteres cera numerentur & aere,
Attamen in paucis iam deficiente caterua,
Nec persona sita est patriæ, nec curia constat,
Et quodcunque fouent studii priuata uoluntas,
Aciam rara tenet, ac publica uota reclamant
Dissensu celebri trepidum damnantia murmur,
Sic consulta patrum subsistere conscriptorum,
Non aliter licitum prisco sub tempore, quam si
Tercentum sensisse senes legerentur in unum,
Seruemus leges patrias, infirma minoris
Vox cedat numeri, parua'que in parte silescat.
Aspice quam pleno subsellia nostra Senatu
Discernant, infame Iouis puluinar, & omne
Idolum longe purgata ex urbe fugandum,
Qua uocat egregii sententia principis, illuc
Libera tum pedibus, tum corde frequentia transit,
Nec locus inuidiæ est, nullum uis aspera terret
Ante oculos, sic uelle patet, cuncti'que probatu
Non iussu, sola capiti ratione sequuntur.
Denique pro meritis terrestribus æqua rependens
Munera sacricolis, summos impertit honores
Dux bonus, & certare sinit cum laude suorum,
Nec pago implicitos per debita culmina mundi
Ire uiros prohibet. quoniam cœlestia nunquam
Terrenis solitum per iter gradientibus obstant.
Ipse magistratum tibi consulis, ipse tribunal
Contulit, auratum'que togæ donauit amictum,
Cuius relligio tibi displicet o pereuntum
Adsertor regum, solus qui restituendos
Vulcani, Martis'que dolos, Veneris'que peroras,
Saturni'que senis lapides, phœbi'que furores.
Iliacæ matris megalesia. bacchica Nisi.
Isidis amissum semper plangentis Osirim.
Mimica, ridenda'que suis solennia caluis,
Et quascunque solent capitolia claudere laruas.
O linguam miro uerborum fonte fluentem.

Romani decus eloquii, cui cedat & ipse
Tullius, has fundit diues facundia gemmas,
Os dignum æterno tinctum quod fulgeat auro
Si mallet laudare deum, cui sordida monstra
Prætulit, & liquidam temerauit crimine uocem.
Haud aliter, quam cum rastris quis tentat eburnis
Cœnosum uersare solum, limo'que madentes
Excolere aureolis si forte ligonibus uluas,
Splendorem dentis nitidi scrobis inquinat atra,
Et pretiosa acies, squallenti sordet in aruo.
Non uereor ne me nimium confidere quisquam
Arguat, ingenii'que putet luctamen inire.
Sum memor ipse mei satis, & mea friuola noui,
Non ausim conferre pedem, nec spicula tantæ
Indocilis fandi coniecta lacessere linguæ.
Illæsus manet liber, excellens'que uolumen.
Obtineat partam dicendi fulmine famam,
Sed liceat tectum seruare a uulnere pectus,
Opposita'que uolans iaculum depellere parma.
Nam si nostra fides seclo iam tuta quieto
Viribus infestis, hostili'que arte petita est,
Cur mi fas non sit lateris sinuamine flexi
Ludere uentosas iactu pereunte sagittas?
Sed iam tempus iter longi cohibere libelli,
Ne tractum sine fine ferat fastidia carmen.

Finit contra Symmachum
liber primus.

AV.P.V.C. CONTRA SYMMACHVM LIBER SECVNDVS.

SYmon, quem uo
citant Petrum
Summus discipu-
lus dei,
Lucis forte sub exitu
Cum uesper croceus rubet,
Curuam uulserat ancoram
Captans flamina linteis.
Et transnare uolens fretum
Nox uentum mouet obuium

Fundo, qui misceat mare.
Iactatam quatiat ratem.
Clamor nauticus æthera
Plangens, atq; ululans ferit
Cum stridore rudentium.
Nec quicquam superat spei
Mergendis ꝓpe naufragis,
Cum Christum ꝓcul aspicit
Pallens turba periculis
Calcantem pedibus mare,
Ac si per solidam uiam,
Siccum littus obambulet.
Hæc miracula cæteri
Vectores pauidi stupent.
Solus non trepidus Petrus
Agnoscit dominum poli,
Terræ'que, & maris inuii,
Cuius omnipotentiæ est
Plantis æquora subdere.
Tendit suppliciter manus,
Notum subsidium rogat.
Ast ille placidus annuens,
Puppi ut desiliat iubet,
Iussis obsequitur Petrus,
Sed uestigia fluctibus
Summis tinguere cœperat,
Et lapsante gradu pedes
Pessum mergere lubricos,
Mortalem deus increpat,
Qui sit non stabili fide,
Nec calcare fluentia,
Nec Christum ualeat sequi.
Tum dextra famulũ leuat,
Sistit'que, & docet ingredi
Tergum per tumidũ freti.
Sic me tuta silentia
Egressum dubiis loquax
Infert lingua periculis.
Non ut discipulum Petrum
Fidentem merito, & fide,
Sed quẽ culpa frequẽs leuẽ,
Voluat per freta naufragiũ.
Sum plane temerarius,
Qui noctis mihi conscius,
Quam uitæ in tenebris ago
Puppem credere fluctibus
Tanti non timeam uiri.
Quo nunc nemo disertior
Exultat. fremit. intonat.
Ventis'que eloquii tumet,
Cui uersare facillimum est
Tractandæ indocilem ratis,
Ni tu Christe potens manũ
Dextro numine porrigas,
Facundi oris ut impetus
Non me fluctibus obruat
Sed sensim gradiens uadis.
Insistam fluitantibus.

Finit Præfatio.

Actenus & ueterum cunabula prima deorum,
Et causas, quibus error hebes cõflatus in orbeẽ,
Diximus, & nostro Romã iã credere Christo.
Nunc obiecta legam, nũc dictis dicta refellam.
Vnde igitur cœpisse ferunt, aut ex quibus orsum
Quo mage sancta ducum corda illice flecteret arte.

SYMMACHVS.

Vis ita familiaris est barbaris, ut aram Vi-
q ctoriæ nõ quærat? cauti in posterum simus,
& talium rerum ostenta uitemus. reddatur
saltẽ nomini honor, qui numini denegatus
est. multa Victoriæ debet æternitas uestra, & adhuc
plura debebit. Auersentur hanc potestatem, quibus
nihil profuit. Vos amicum triũphis patrocinium no
lite deserere. Cũctis potentia ista uotiua est, Nemo co
lendam neget, quam profitetur optandam.

PRVDENTIVS.

Rrmorum dominos uenerantes flore iuuentæ
a Inter castra patris genitos sub imagine auita
Eductos, exempla domi congesta tenentes,
Orator catus instigat, ceu classica belli
Clangeret, exacuit' q; animos, & talia iactat,
Si uobis uel parta uiri Victoria cordi est,
Vel parienda dehinc, templum dea uirgo sacratum
Obtineat uobis regnantibus, & quis magnus
Hostibus hanc sancte uestro negat esse colendam
Imperio cui semper adest, quod laudibus implet?
Hæc ubi dicta dedit, reddunt placidissima fratrum
Ora ducum, scimus quam sit Victoria dulcis
Fortibus ausoniæ, uir facundissime lingua,
Sed quibus illa modis qua sit ratione uocanda,
Nouimus, hac primum pueros pater imbuit arte.
Hanc genitore suo didicit puer ipse magistro.
Non aris. non farre. sale uictoria felix
Exorata uenit, labor impiger aspera. uirtus.
Vis animi excellens. ardor. uiolentia. cura,
Hanc tribuunt durum tractandis robur in armis,
Quæ si defuerint bellantibus, aurea quamuis
Marmoreo in templo rutilas Victoria pennas

Explicet, & multis surgat formata metallis,
Non aderit, uersis'que offensa uidebitur hastis,
Quid miles propriis diffisus uiribus, aptas
Irrita fœmineæ tibimet solatia formæ?
Nunquam pennigeram legio ferrata puellam,
Vidit anhelantem, regeret quæ tela uirorum.
Vincendi quæris dominam? sua dextera cui'que est,
Et deus omnipotens, non pexo crine uirago,
Nec nudo suspensa pede, strophio'que recincta,
Nec tumidas fluitante sinu uestita papillas.
At uos pictorum docuit manus assimilatis
Iure poetarum numen componere monstris.
Aut lepida ex uestro sumpsit pictura sacello,
Quod uariis imitata notis, cæra'que liquenti
Duceret in faciem, socii'que poematis arte,
Aucta coloratis auderet ludere fucis.
Sic unum sectantur iter, sic inania rerum
Somnia concipiunt & Homerus, & acer Apelles,
Et Numa, cognatum'que uolunt pigmenta. camenæ.
Idola conflauit fallendi trina potestas.
Hæc si non ita sunt, edatur cur sacra nobis
Ex tabulis, ceris'que poetica fabula præstat.
Cur berecynthiacus perdit truncata sacerdos
Inguina, cum pulcher sese castrauerit Atys?
Cur etiam templo triuiæ, lucis'que sacratis
Cornipedes arceantur equi, cum phedra pudicum
Raptarit iuuenem uolucri per littora curru?
Id'que etiam paries tibi uersicolorus adumbret?
Desine si pudor est, gentilis ineptia, tandem
Res incorporeas simulatis fingere membris.
Desine terga hominis plumis obducere frustra.
Fertur auis mulier, magnus'que eadem dea uultur.
Vis decorare tuum ditissima Roma Senatum?
Suspende exuuias armis, & sanguine captas.
Congere cæsorum uictrix diademata regum.
Frange repulsorum fœda ornamenta deorum.
Tunc tibi non terris tantum Victoria parta,

Sed super astra etiam media seruabitur æde.
Talia principibus dicta in te fantibus, ille
Prosequitur, magnis'q; tubam concentibus inflat,
Allegat morem ueterum, nil dulcius esse
Adfirmat solitis, populos'q;, homines'q; teneri
Lege sua, sicut uariæ nascentibus inquit
Contingunt pueris animæ, sic urbibus adfert,
Hora, dies'q; suus cum primum mœnia surgunt
Aut fatum, aut ingenium, cuius moderamine regnent.
Addit & arcanum rerum, ueri'q; latebras
Prosperitate aliqua deprendi posse secundis
Per documenta boni, si sint felicia, quæ quis
Experiendo probet cessisse parentibus omne
Idolum semper feliciter, & pede dextro,
Enumerat longi uim temporis. excitat ipsam
Crinibus albentem niueis, & fronte uieta
Ore reposcentem querulo sua numina Romam.
Libera sum, liceat proprio mihi uiuere more.
Et quis erit, qui mille meos reprehenderit annos?
Vno omnes sub sole siti, uegetamur eodem
Aere, communis cunctis uiuentibus aura,
Sed qui sit, qualis'q; deus diuersa secuti
Quærimus, atq; uiis longe distantibus unum
Imus ad occultum, proprius genti cuiq; est mos,
Per quod iter properans eat ad tam grande profundũ.
His tam magnificis, tanta'q; fluentibus arte
Respondit uel sola fides doctissima primum
Pandere uestibulum ueræ ad penetralia sectæ.
Nam cum diuinis agimus de rebus, & illum
Qui uel principio caruit, uel fine carebit,
Quiq; chao anterior fuerit, mundum'q; crearit.
Coniectare animo contendimus, exigua est uis
Humani ingenii, tanto'q; angusta labori.
Quippe minor natura aciem si intendere tentet
Acrius, ac penetrare dei secreta supremi,
Quis dubitet uicto fragilem lassescere uisum,
Vim'q; fatigatæ mentis sub pectore paruo

Turbari. inualidis'q; hebetem succumbere curis?
Sed facilis fidei uia prouocat omnipotentem
Credere, qui bona non tantum præsentia donat,
Sed uentura etiam, longis'q; intermina seclis
Promittit, nec totus eam resolatus inane
In nihilum, peream'q; breuem post luminis usum.
Muneris authorem ipso de munere pendas.
Aeterna æternus tribuit, mortalia confert
Mortalis. diuina deus. peritura caducus.
Omnia quæ tempus peragit, quæ'que exitus aufert,
Vilia sunt breuitate sui. nec digna perenni
Largitore, cui propria est opulentia, nunquam
Desinerem, id'q; homini dare quod non desinat unquã.
Nam si corruptum, corrumpendum'ue deus quid
Præstat, habet'q; nihil quod sit pretiosius istis,
Pauper & infirmus, & summo indignus honore,
Et non omnipotens, sed inanis numinis umbra est.
Hac ratione fides sapienter coniicit. immo
Non dubitat uerũ esse deum, qui quod sumus, & quod
Viuimus, illæsum semper fore, si mereamur,
Nos sperare iubet, cœlestia si placet inquit
Scandere, terrenas animo depellite curas.
Nam quantum subiecta situ tellus iacet infra,
Diuiditur'q; ab humo conuexi regia cœli,
Tantum uestra meis distant mundana futuris.
Dira bonis. scelerata piis. tenebrosa serenis.
Quicquid obire potest fugiatis censeo, quicquid
Naturæ ratione capit uitium, atque senescit.
Pro nihilo in nihilum quia sunt reditura putetis,
Cuncta quidem quæ gignit humus, quæ continet ipsa.
Principio institui, nitido'que insignia mundo
Ornamenta dedi, speciosa'que semina finxi,
Sed tamen esse modum uolui, parcis'que fruenda
Moribus indulsi, quantum moribundus & ægri
Corporis, ac uitæ uolucris sibi posceret usus,
Non ut captus homo studiis, & inaniter ardens
Duceret omne bonum positum in dulcedine rerum,

Et ſpecie tenui, quas currere tempore iuſſi,
Atq; æuum ſtatui, ſub quo generoſa probarem
Pectora, ne torpens, & non exercita uirtus,
Robur eneruatum gereret ſine laude palæſtræ,
Eneruare ſuum corrupta per ocia robur
Poſſet, & in nullo luctamine pigra iaceret.
Illecebroſus enim ſapor eſt, & peſtifer horum,
Quæ dum prætereunt, miro oblectamine mentes
Implicitas, uinctas'que tenent. Vincenda uoluptas,
Elaqueanda animi conſtantia, ne retinaclis
Mollibus, ac lentis nexa & captiua prematur.
Nitendum ſummis conatibus inter acerba.
Sectandum uirtutis iter, ne ſuauia fluxæ
Conditionis amet, nimium ne congerat aurum,
Ne uarios lapidum cupide ſpectare colores
Ambitioſa uelit, ne ſe popularibus auris
Oſtentet, pulchro'que inflata tumeſcat honore.
Ne natale ſolum, patrii ne iugera ruris
Tendat, & externos animum diffundat in agros,
Et ne corporeis addicat ſenſibus omne
Quod uult, aut quod agit, ne præferat utile iuſto,
Spem'que in me omnem ſtatuat, nunquam peritura
Quæ dedero, ſunt. æternum mea dona manebunt.
Hæc igitur ſpondente deo, quis fortis, & acer,
Virtutis'que capax breue quidque perénibus in ſe
Prætulerit? uel quis ſapiens potiora putarit
Gaudia membrorum, quam uiuæ præmia mentis?
Non ne hominem ac pecudem diſtantia ſeparat una?
Quod bona quadrupedũ ante oculos ſita ſũt, ego cõtra
Spero quod extra aciem longum ſeruatur in æuum.
Nam ſi tota mihi cum corpore uita peribit,
Nec poterit ſupereſſe meum poſt funera quicquam,
Quis mihi regnator cœli? quis conditor orbis?
Quis deus? aut quæ iam merito metuenda poteſtas?
Ibo per impuros feruente libidine luxus,
Inceſtabo toros. ſacrum calcabo pudorem.
Inficiabor habens aliquod ſine teſte propinqui

Depositum. tenues auidus spoliabo clientes,
Longæuam perimam magico cantaminé matrem.
Tardat anus dominum dilata morte secundum.
Nec formido malum. falluntur publica iura.
Lex armata sedet, sed nescit crimen opertum,
Aut si res pateat, iudex corrumpitur auro.
Rara reos iusta percellit pœna securi.
Sed quid ego hæc meditor, reuocat deus ecce seuera
Maiestate minax, negat interitura meorum
Per mortem momenta operum. non occidit inquit
Interior qui sperat homo. luet ille perenne
Supplicium, quod subiectos male rexerit artus.
Nec mihi difficile est liquidam circundare flammis
Naturam, quamuis perflabilis illa feratur
More noti, capiam tamen, & tormenta adhibebo.
Ipse incorporeus, ac spirituum sator unus.
Quin & corporibus'parili consortia pœna
Decernam, possum quoniam renouare fauillas
Antiquam in faciem, nec desperanda potestas.
Qui potui formare, nouum reparabo peremptum.
Non desunt exempla meæ uirtutis, in ipsis
Seminibus natura docet reuirescere cuncta
Post obitum. siccantur enim pereunte uigore,
Quo uixere prius, tunc sicca & mortua sulcis
Aut foueis mandata latent, & more sepulchri
Obruta, de tumulis rediuiuo germine surgunt.
Nunquid nosse potes, uel coniectare, quis istud
Tam solers opifex struat, aut quæ uis agat intus?
Ne uos o miseri physicorum dogmata fallant.
En ego gignendi dominus, ac restituendi,
Quod periit, fluxit'que, potens siccissima quæque
In ueteres formas, aut flores, aut fronde reduco,
Id'que ipsum quandoque homini facturus, inani
Surgat ut ex cinere, structura'que pristina constet,
Quæ mihi pro meritis, uel per tormenta rependat
Crimina, uel summæ uirtutis in arce corușcet.
Non peritura dehinc quacunque in sorte manebit.

Interea dum mista uiget substantia in unum,
Sit memor authoris proprii, ueneretur, & oret
Artificem submissa suum. Non condidit alter,
Halantis animæ figmentum, & corporis alter,
Nec bona præsentis uitæ numerosa gubernant
Numina. non alius segetes & spicea farra
Suppeditat deus, haud alius dat musta racemis,
Purpureum'q́ graui fundit de palmite succum.
Ipse ego sum uirides oleas pinguescere baccis
Qui facio, graia quas Pallade fingitis ortas,
Et qui lucinas tribuo nascentibus horas.
Duplex lege mea per mutua fœdera sexus
Gignere amat sobolem, generis'q́ propagine gaudet,
Quem uos lasciuis uiolatis amoribus ignem,
Et stupra uestra deæ Veneris prætexitis umbra
Vnus ego elementa rego, nec mole laboris
Vt miser, infirmus'ue aliquis, fragilis'ue fatigor.
Lux immensa mihi est, & non resolubilis ætas,
Sensibus & uestris haud intellecta uetustas.
Inde ministeriis ad tot moderamina mundi
Non egeo, nec participes, socios'ue requiro.
Porro autem angelicas legiones, quas mea fecit
Dextera, nosse meum est, & quæ natura creatis
Subsistat, quales'que mihi seruentur ad usus.
Tu me præterito, meditaris numina mille,
Quæ simules parere meis uirtutibus, ut me
Per uarias partes minuas, cui nulla recidi
Pars, aut forma potest, quia sum substantia simplex,
Nec pars esse queo. solis diuisio rebus
Compositis, factis'que subest. me nemo creauit,
Vt scindi ualeam. cunctorum conditor unus.
Crede quod ex nihilo formaui, pars mea non est.
Quare age mortalis soli mihi construe templum,
Me'que unum uenerare deum. cementa remitto,
Et quæ saxa Paros secat, & quæ punica rupes,
Quæ maculosa tenet Synna, & uiridis Lacedæmon.
Natiuum nemo scopuli mihi dedicet ostrum.

Templum

Templum mentis amo, non marmoris. aurea in illo
Fundamenta manent. fidei structura niuali
Consurgit pietate nitens, tegit ardua culmen
Iustitia. interius spargit. sola picta rubenti
Flore pudicitiæ pudor almus, & atria seruat.
Hæc domus apta mihi est, hæc me pulcherrima sedes
Accipit, æterno, cœlesti'q; hospite digna,
Nec nouus hic locus est, fluxit mea gloria in artus,
Vt lux uera dei, deus illustrauit alumnam
Materiem, corpus'que parans habitabile fecit
Ipse sibi, placito ut posset requiescere templo.
Condideram perfectum hominem spectare superna,
Mandaram totis conuersum sensibus in me
Recto habitu, celso'que situ & sublime tuentem,
Sed despexit humum, se'que inclinauit ad orbis
Diuitias, pepulit'que meum de pectore numen.
Restituendus erat mihimet, summissus in illum
Spiritus ipse meus descendit, & edita limo
Viscera diuinis uirtutibus, informauit.
Iam'que hominem adsumptũ summus deus in deitatẽ
Transtulit, ac nostro docuit recalescere cultu.
Scire uelim præcepta patris, quibus auribus hæc tu
Accipias italæ censor doctissime gentis.
An ueterum tantum morem ratione relicta
Eligis, & dici id patitur sapientis acumen,
Ingenium'q; uiri. potior mihi pristinus est mos,
Quam uia iustitiæ, pietas quam prodita cœlo,
Quam'que fides ueri, rectæ quam regula sectæ.

SYMMACHVS.

s Vus cuiq; mos, suus cuiq; ritus est, Iã si longa ætas authoritatem religionibus faciat, seruãda est tot seculis fides. Et sequendi sunt nobis parẽtes, qui feliciter secuti sunt suos.

PRVDENTIVS.

s I quicquid rudibus mundi nascentis in annis
Mos habuit, sancte colere, ac seruare necesse est,
Omne reuoluamus sua per uestigia seclum

Vsque ad principium, placeat damnare gradatim,
Quicquid posterius successor repperit usus.
Orbe nouo nulli subigebāt arua coloni.
Quid sibi aratra uolunt? quid cura superflua rastri?
Ilignis melius saturatur glandibus aluus.
Primi homines cuneis scindebant fissile lignum.
Decoquat in massam feruens strictura secures
Rursus, & ad proprium restillet uena metallum.
Induuias cæsæ pecudes, & frigida paruas
Præbebat spelnuca domos. redeamus ad antra
Pellibus insutis. hirtos sumamus amictus.
Immanes quondam populi feritate subacta
Edomiti iamtriste fremant, iterum'q; ferinos
In mores redeant, atque ad sua prisca recurrant.
Præcipitet scythia iuuenis pietate uietum
Votiuo de ponte patrem. sic mos fuit olim.
Cædibus infantum fument saturnia sacra,
Flebilibus'que truces resonent uagitibus aræ.
Ipsa casas fragili texat gens Romula culmo.
Sic tradunt habitasse Remum. regalia fœno
Fulcra supersternant, aut pelle libystidis ursæ
Compositam chlamydem uillosam corpore gestent.
Talia Trinacrius ductor, uel Thuscus habebant.
Roma antiqua sibi non constat uersa per æuum,
Et mutata sacris. ornatu. legibus. armis.
Multa colit, quæ non coluit sub rege Quirino,
Instituit quædam melius, nonnulla refugit,
Et morem uariare suum non destitit, & quæ
Pridem condiderat iura, in contraria uertit.
Quid mihi tu ritus solitos Romane Senator
Obiectas? cum scita patrum, populi'que frequenter
Instabilis placiti sententia flexa nouarit?
Nunc etiam quoties solitis decedere prodest,
Præteritos'que habitus cultu damnare recenti,
Gaudemus compertum aliquid, tandem'que retectum,
Quod latuit, tardis semper processibus aucta
Crescit uita hominis, & longo proficit usu

Sic æui mortalis habet se mobilis ordo,
Sic uariat natura uices. infantia repit.
Infirmus titubat pueri gressus'que, animus'que.
Sanguine præcalido feruet neruosa iuuenta.
Mox stabilita uenit maturi roboris ætas.
Vltima, consiliis melior, sed uiribus ægra,
Corpore succumbit mentem purgata senectus.
His genus humanum per dissona tempora duxit
Curriculis æuum mutabile, sic hebes inter
Primitias, uersum'que solo titubauit, & instar
Quadrupedis pueri lactantia uiscera traxit.
Mox tenerum docili ingenio, iam'que artibus aptus
Noscendis, uaria rerum nouitate politum est.
Inde tumens uitiis, calidos adoleuit in annos,
Donec decocto solidaret robore uires.
Tempus adest, ut iam sapiat diuina serenæ
Mentis, consilio uiuacius. abdita solers
Quærere, & æternæ tandem inuigilare saluti.
Quanquam si tantum studium est, & cura uetusti
Moris, & a prisco placet haud discedere ritu,
Extat in antiquis exemplum nobile libris
Iam tunc diluuii sub tempore, uel prius, uni
Inseruisse deo gentem, quæ prima recentes
Incoluit terras, uacuo'que habitauit in orbe.
Vnde genus nostræ ducit porrecta propago
Stirpis, & indigenæ pietatis iura reformat.
Sed quia Romanis loquimur de cultibus, ipsum
Sanguinis hectorei populum probo tempore longo
Non multos coluisse deos, raris'que sacellis
Contentum, paucas posuisse in collibus aras.
Innumeros post inde deos uirtute subactis
Vrbibus & claris peperit sibi Roma triumphis,
Inter fumantes templorum armata ruinas
Dextera uictoris simulachra hostilia cepit,
Et captiua domum uenerans ceu numina uexit.
Hoc signum rapuit bimaris de strage Corinthi,
Illud ab incensis in prædam sumpsit Athenis,

Quasdam uicta dedit capitis Cleopatra canini
Effigies, quasdam domitis Ammonis harenis.
Syrtica cornutas facies habuere trophæa.
Roma triumphantis quoties ducis inclyta currum
Plausibus excepit, toties altaria diuum,
Addidit, & spoliis sibimet noua numina fecit,
Numina, quæ patriis cum mœnibus eruta, nullum
Præsidium potuere suis afferre sacellis.
Cernis ut antiqui semper uestigia moris
Gressibus incertis uarie titubasse probentur?
Adsciscendo deos maioribus incompertos?
Se'que peregrina sub relligione dicasse?
Nec ritus seruasse suos? quodcunq; sacrorum est
Exulat, æternum'que inimicam uenit in urbem.
Frustra igitur solitis praua obseruatio inhæres.
Non est mos patrius, quem diligis improba, non est,
Sed solers orator ait fataliter urbem
Sortitam quo nam genio proprium exigat æuum.
Cunctis nam populis, seu mœnibus inditur inquit
Aut fatum, aut Genius, nostrarum more animarum,
Quæ sub disparili subeunt noua corpora sorte.

SYMMACHVS.

u Arios custodes urbibus mens diuina distribuit, ut animæ nascentibus, Ita populis fatales Genii induntur.

PRVDENTIVS.

i Am primum qui sit Genius, uel qui status illi
Competat, ignoro, & quid possit, & unde oriatur
Spiritus informis, sine corpore, formá ne, an ulla
Sit species, & quid sapiat, quæ munera curet.
Contra animas hominum uenis uitalibus intus
Sic interfusas intelligo, sanguis ut ex his
Accipiat, motum'que leuem, tenerum'que uaporem.
Vnde pererratis uiget & præcordia membris.
Frigida succendat, riget arida, dura relaxet.

Sic hominis uitam sibi temperat, atq; gubernat
Viuida mens, quam tu ficto componere tentas
Membrorũ genio, qui nusquam est, nec fuit unquam.
Quin & corporibus uersat mens uiua regendis
Summum consilium fida ut tutacula nudis,
Inualidis'q; paret. metuenda pericula uitet.
Vtile prospiciat. uarias agitetur ad artes.
Consulte cui se domino submittat, & orbis
Quem putat authorem, quæ rerum summa sequatur.
At tuus hic urbis Genius dicas uolo, quando
Cœpit adhuc paruæ primum se infundere Romæ.
Fluxit ab uberibus nemorosa in ualle lupinis,
Infantes'q; aluit dum nascitur ipse gemellos?
An cum uulturibus uolitans ignota per auras
Vmbra repentinam traxit de nube figuram?
Culminibus summis sedet? an penetralia seruãt?
Instituit mores, & iura forensia condit?
An castrorum etiam fossis interuenit? acres
Cogit ad arma uiros, lituis ciet, urget in hostem?
Quæ quis non uideat sapientum digna cachinno?
Fingamus tamẽ esse aliquam, quæ talia curet
Vmbram siue animam. per quam res publica fatum
Hauserit, & calidis animetur tota medullis.
Cur non hæc eadem de relligione colenda
Consultat? cur non prospectat libera cœlum?
Cur tibi præscriptum non commutabile fatum
Vt captiua putat genesis, cur uincula fingit?
Cur iam nolle licet, quod tunc uoluisse licebat,
Errores'que abolere suos, ac flectere sensus,
Sic septingentis errauit circiter annis,
Lubrica'que, & semper dubitans, quæ forma placeret
Imperii, & quæ regnandi foret æqua potestas.
Regius exortam iam tunc habuit status urbem,
Non sine grandæuis curatum in parte locatis,
Mox proceres de stirpe senum tractasse uidemus
Clauum consilii, plebeias inde cateruas
Collatas patribus mistum ditionibus æquis

Imperitasse diu, bello'que & pace regendis.
Consule nobilitas uiguit plebs .fisa tribuno est.
Displicet hic subito status, & bisquina creantur
Summorum procerum fastigia, quos duodeni
Circunstant fasces simul, & sua quemque securis.
Rursus se geminis reddit ductoribus omnis
Publica res, & consulibus dat condere fastos.
Vltima sanguineus turbauit secla triumuir.
Fluctibus his olim fatum, Genius'ue, animus'ue
Publicus errauit, tandem deprendere rectum
Doctus iter, caput Augustum diademate cinxit,
Appellans patrem patriæ, populi atq; Senatus
Rectorem, qui militiæ sit ductor, & idem
Dictator, censor'que bonus, morum'que magister.
Tutor opum. uindex scelerum. largitor honorum.
Quod si tot rerum gradibus toties uariatis.
Consiliis, egræ tandem peruenit ad illud,
Quod probet, ac sancto reuerentia publica seruet
Fœdere, quid dubitat diuina agnoscere iura
Ignorata prius sibimet, tandem'que retecta?
Gratemur, iam non dubitat. nam subdita Christo
Seruit Roma deo cultus exosa priores,
Romam dico, uiros, quos mentem credimus urbis
Non Genium cuius frustra simulatur imago,
Quanquam cur Genium Romæ mihi fingitis unum
Cum portis. domibus. thermis. stabulis, soleatis
Adsignare suos genios? per'que omnia membra
Vrbis, per'que locos geniorum millia multa
Fingere, ne propria uacet angulus ullus abumbra,
Restat ut & fatum similis clementia cunctis
Aedibus imponat, paries ut quisque sub astro
Fundatus, structus'que suo, qua sorte maneret,
Quando autem rueret, primis acceperit horis.
Adscribunt saxis lachesis male fortia fila,
Rectorum'que trabes fusis pendere rotatis
Credunt, atque ipsis tribuunt decreta tigillis.
Ceu distet, cuius stellæ sit fraxinus hortu

Eruta, quæ summum conscenderet ardua culmen.
Denique nulla hominum res est, nulla actio mundi,
Cui non fatalem memorent incumbere sortem.
Quæ quia constituunt, dicant cur condita sit lex
Bis sex in tabulis, aut cur rubrica minetur,
Quæ prohibet peccare reos, quos ferrea fata
Cogunt ad facinus, & ineuitabile mergunt.
Quin & uelle adigunt prauum insinuantia uotum,
Ne liceat miseris uetitum committere nolle.
Cedite si pudor est, gladium'que retundite uestrum,
Aspera nil meritos pœnis plectentia iura,
Antrum carcereum dissoluite, corpora sub quo
Agminis innocui fato peccante tenetis.
Nemo nocens, si fata regunt, quod uiuitur, ac fit.
Immo nocens, quicunq; uolens, quod non licet, audet.
Alterutrum quia uelle suum est, nec fata reatum
Imponunt homini. sed fit reus ipse suapte
Arbitrio, placitum'que nefas, & facta rependit
Impia suppliciis, & merito non sorte peremptus.
Quis putat esse fato locum, sciat omni patentem
Nosse deum nulli uetitum fatalibus astris,
Nec præscripto aliquo pellit pia uota mathesis.
Spirat enim maiora animus, se'que altius effert
Syderibus, transit que uias, & nubila fati,
Et momenta premit pedibus, quæcunque putantur
Figere propositam natali tempore sortem,
Huc ades omne hominũ genus, huc cõcurrite & urbes,
Lux immensa uocat. factorem noscite uestrum
Libera secta patet. nil sunt fatalia, uel si
Sunt aliqua. opposito uanescunt irrita Christo.

SYMMACHVS.

a Cedit utilitas, quæ maxime homini deos adserit. Nam cum ratio omnis in operto sit, unde rectius quam memoria, atque documentis rerum secundarum cognitio uenit numinum?

PRVDENTIVS.

Sed multa duxere dei per prospera Rõmam,

Quos coluit ob meritum magnis donata triumphis,
Ergo age bellatrix quæ uis subiecerit ede
Europam, Libyam'que tibi. dic nomina diuum,
Iuppiter ut Cretæ domineris, Pallas ut Argis,
Cynthius ut Delphis tribuerunt omine dextro.
Isis Nilicolas, Rhodios Venus Alma reliquit.
Venatrix Ephesum uirgo. Mars dedidit Hebrum.
Destituit Thebas Bromius. concessit & ipsa
Iuno suos phrygiis seruire nepotibus Aphros,
Et quam subiectis dominam dea gentibus esse,
Si qua fata sinant, iam tum, tendit'que, fouet'que,
Iussit Romuleis addicta uiuere frenis.
Perfidia'ne deum indigenum cecidere tot urbes?
Destructæ'q; iacent ipsis prodentibus aræ?
O pietas. o sancta fides, traduxit alumnos
Maiestas infida locos, & creditur istis
Numinibus, quæ transfugio meruere sacrari?
An uoluit seruare suos, luctata'que multum
Relligio infœstas tentauit pellere turmas
Romanis obnisa globis? sed fortior illam
Virtus luctifico camporum in puluere fregit,
Immo ita est. armis & uiribus indiga ueri.
Victa superstitio est, & inanem gloria fugit.
Sed nec difficilis fuit, aut satis ardua genti
Natæ ad procinctus uictoria frangere inertes,
Mollia'que omnigenum colla inclinare deorum.
Tunc cum dictæis bellum Corybantibus asper
Samnitis, Marsus'que leui sudore gerebant
Tum mastigophoris, oleo'que & gymnadis arte
Vnctis pugilibus miles pugnabat Etruscus,
Nec petaso insignis poterat lacedæmone capta
Mercurius seruare suas de clade palæstras.
Appenninicolam peditem Cybeleius hostis
Congressu excipiens Asiam defendere & Idam,
Qui potuit cogente acies in prælia gallo?
Idalias nisi forte rosas. laurum cytharœdi
Vatis. siluicolæ calamos, arcum'que puellæ

Dedere ſeruitio, calcata'que ſacra domare
Difficilis operis fuit, immenſi'que laboris.
Fluctibus actiacis ſignum ſymphonia belli
Aegypto dederat. clangebat buccina contra.
Inſtiterant tenues cymbæ, fragilis'que faſeli,
Inter turritas menphitica roſtra liburnas
Nil potuit Serapis deus, & latrator Anubis.
Stirpis iuleæ ductore exercitus ardens
Præualuit, gelido quem miſerat Alcidus axe.
Non armata Venus, nõ tunc clypeata Minerua
Venere auxilio, non diuũm degener ordo,
Et patria extorris Romanis adſuit armis,
Victus & ipſe prius, inimica nec agmina iuuit,
Si tamen antiquum norat retinere dolorẽ.
Sed dicis legiſſe deos, ubi ſanctior uſus
Templorum cultu celebri ſine fine maneret,
Aeneadum'que ultro uictricia ſigna uirorũ
Regis amore Numæ nullo cogente ſecutos,
Num Diomedis item tentoria, & acris Vlixi
Caſtra. uolens Pallas cæſis cuſtodibus arcis
Legit ubi humenti ſudaret mœſta ſigillo?
Aut quoties ductor macedum fortiſſimus altos
Templorum cineres uictis cumulauit Amyclis,
Optarunt prædis domini ſe numina capta
Miſceri, aſſyriæ'que uehi Babylonis ad arcem?
Non fero Romanum nomen, ſudata'q; bella,
Et titulos tanto quæſitos ſanguine carpi,
Detrahit inuictis legionibus, & ſua Romæ
Præmia diminuit, qui quicquid fortiter actum eſt
Adſcribit Veneri palmam, uictoribus aufert.
Fruſtra igitur currus ſummo miramur in arcu
Quadriiugos, ſtantes'que duces in curribus altis
Fabricios, Curios, hinc Druſos, inde Camillos,
Sub pedibus'que ducum captiuos poplite flexo
Ad iuga depreſſos, manibus'q; in terga retortis.
Et ſuſpenſa graui telorum fragmina trunco,
Si Brennum. Antiochum. Perſen. Pyrrhũ. Mitridatẽ

Flora. Matuta. Ceres. & Laurentina subegit.
His tamen auspicibus successus dexta dederunt
Omina lætificos, & felix adfuit ales.
Quid sibi uultuirtus quid gloria, si Coruinum
Coruus Apollineus penna, uel gutture iuuit?
Sed tamen hic coruus cur defuit exitiali
Forte die, in faustas tegerent cum funera cannas?
Oppeteret'q; super congesta cadauera consul?
Cur Cremeræ in campis, cornice uel oscine parra.
Nemo deum monuit perituros Marte sinistro
Tercentum Fabios uix stirpe superstite in uno?
Nulla ne tristificis tritonia noctua Carris
Aduolitans, præsto esse deam prenuntia Crasso
Prodidit? aut Paphiam niueæ uexere columbæ,
Cuius inauratum ttemeret gens Persica lembum.
Sed uideo quæ te moueant exempla uetustæ
Virtutis, dicis domitum, terra'q;, mari'q;
Orbem, res lætas, & prospera quæ'q; retexis,
Mille triumphorum memoras ex ordine pompas,
Ducta'q; per mediam spoliorum fercula Romam.
Vis dicam quæ causa tuos Romane labores
In tantum extulerit? quis gloria fortibus aucta
Sic cluat, impositis ut mundum frenet habenis?
Discordes linguis populos, & dissona cultu
Regna uolens sociare deus, subiungier uni
Imperio quicquid tractabile moribus esset,
Concordi'q; iugo retinacula mollia ferre
Constituit, quo corda hominum coniuncta teneret
Relligionis amor, nec enim fit copula Christo
Digna, nisi implicitas societ mens unica gentes.
Sola deum nouit concordia. sola benignum
Rite colit tranquilla patrem, placidissimus illum
Fœderis humani consensus prosperat orbi.
Seditione fugat. sæuis exasperat armis.
Munere pacis alit, retinet pietate quieta
Omnibus in terris, quas continet occidualis
Oceanus, roseo'q; aurora inluminat ortu,

Miſcebat Bellona furens mortalia cuncta,
Armabat'que feras in uulnera mutua dextras,
Hanc frenaturus rabiem deus, undique gentes
Inclinare caput docuit ſub legibus hiſdem,
Romanos'que omnes fieri quos Rhenus, & Iſter,
Quos Tagus aurifluus, quos magnus inũdat Hiberus,
Corniger Heſperdum quos interlabitur, & quos
Ganges alit, tepidi'que lauant ſeptem hoſtia Nili.
Ius fecit commune pares, & nomine eodem
Nexuit, & domitos fraterna in uincla redegit.
Viuitur omnigenis in partibus, haud ſecus, ac ſi
Ciues congenitos concludat mœnibus unis
Vrbs patria, atque omnes lare conciliemur auito.
Diſtantes regione plagæ, diuiſa'que ponto
Littora, conueniunt nunc per uadimonia ad unum,
Et commune forum. nunc per commercia, & artes.
Ad cœtum celebrem, nunc per genialia fulcra
Externi ad ius connubii. nam ſanguine miſto
Texitur alternis ex gentibus una propago,
Hoc actum eſt tantis ſucceſſibus, atque triumphis
Romani imperii, Chriſto iam tunc uenienti
Crede parata uia eſt, quam dudum publica noſtræ
Pacis amicitia ſtruxit moderamine Romæ.
Nam locus eſſe deo quis poſſet in orbe feroci,
Rectoribus'que hominum diſcordibus, & ſua iura
Diſſimili ratione tuentibus, ut fuit olim?
Sic incompoſitos humano in pectore ſenſus,
Diſiunctas'que animi turbato fœdere partes,
Nec liquida inuiſit ſapientia, nec deus intrat.
At ſi mentis apex regnandi iure potitus
Pugnacis ſtomachi pulſus, fibras'que rebelles
Frenet & omne iecur ratione coerceat una,
Fit ſtabilis uitæ ſtatus, & ſententia certa
Haurit corde deum, domino & ſubiungitur uni.
Vna ades omnipotens concordibus influæ terris.
Iam mundus te Chriſte capit, quem congrege nexu
Pax & Roma tenent. capita hæc & culmina rerum

Esse iubes, nec Roma tibi sine pace probatur,
Et pax ut placeat. facit excellentia Romæ,
Quæ motus uarios simul & ditione coercet,
Et terrore premit, nec enim spoliata prioris
Robore uirtutis senuit, nec secula sensit,
Nec tremulis cum bella uocant, capit arma lacertis,
Nec tam degeneri uenerandis supplicat ore
Principibus, quam uult prænobilis ille senator
Orandi arte potens, & callida fingere doctus,
Mentitum'que grauis personæ inducere pondus.
Vt tragicus cantor ligno tegit ora cauato
Grãde aliquod cuius per hiatum crimen anhelet.

SYMMACHVS.

r Omam nunc putemus adsistere, atque his uobiscum agere sermonibus, Optimi principes patres patriæ, Reueremini annos meos, in quos me pius ritus adduxit, Vtar cerimoniis auitis. neque enim pœnitet. uiuam more meo, quia libera sum. Hic cultus in leges meas orbem redegit. Hæc sacra Haninbalem a mœnibus, a capitolio Senonas repulerunt.

PRVDENTIVS.

s I uocem simulare licet, nempe aptior ista
Vox Romæ est, quã nũc eius sub nomine ꝓmã,
Quæ quia turpe putat templorum flere repulsam,
Aegida'ꝙ in dubiis pro se pugnasse periclis
Dicere, se'ꝙ grauem senio inclinante fateri,
Ductores complexa suos sic læta profatur.
O clari saluete duces, generosa propago
Principis inuicti, sub quo senium omne renascens
Deposui, uidi'ꝙ meam flauescere rursus
Canitiem, nam cum mortalia cuncta uetustas
Imminuat, mihi longa dies aliud parit æuum,
Quæ uiuendo diu didici contemnere finem.
Nunc nunc iusta meis reuerentia competit annis.
Nunc merito dicor uenerabilis, & caput orbis.
Cum galeam sub fronde oleæ, cristas'ꝙ rubentes
Concutio uiridi uelans fera cingula serto

Atq; armata deum sine crimine cædis adoro.
Crimen enim piget heu crimen persuaserat atrox
Iuppiter, ut sacro iustorum sanguine tincta
Assuetum belli scelerarem in funere ferrum.
Illius instinctu, primus Nero matre perempta
Sanguinem apostolicum bibit, ac me strage piorum
Polluit, & proprium facinus mihi sæuus iussit.
Post hunc & Decius iugulis bacchatus apertis
Insanam pauit rabiem. mox hæc sitis arsit
Multorum similis per uulnera tristia flagrans
Extrahere insignes animas, ac ludere pœnis,
Vndantes'q; meum in gremium diffundere mortes,
Et sub iure fori non noxia colla secare.
Hac me labe ream modo tempora uestra piarunt.
Viuo pie uobis authoribus. impia pridem
Arte Iouis fateor. quid enim non ille cruentum
Tradidit? aut quid mite sibi, placidum'ue poposcit?
Qui dum præmetuit cultus inolescere Christi,
Sæuiit, ac miserum fœdauit sanguine seclum.
Et sunt qui uobis bella exprobrare sinistra
Non dubitent, postquam templorum spreuimus aras,
Affirment'q; libyn collinæ a cardine portæ
Hannibalem Iouis imperio, Martis'q; repulsum.
Victores Senonas Capitoli ex arce fugatos
Cum super excelso pugnarent numina saxo.
Qui mihi præteritam cladem, ueteres'q; dolores
Inculcant, iterum uideant me tempore uestro
Iam nil tale pati, nullus mea barbarus hostis
Cuspide claustra quatit. non armis. ueste, comis'q;
Ignotus capta passim uagus errat in urbe
Transalpina meam rapiens in uincula pubem.
Tentauit Geticus nuper delere tyrannus
Italiam, patrio ueniens iuratus ab Istro
Has arces æquare solo. tecta aurea flammis
Soluere. mastrucis proceres uestire togatos.
Iam'q; ruens Venetos turmis protriuerat agros,
Et Ligurum uastarat opes, & amœna profundi

Rura padi, thuscum'q; solum uicto amne premebat,
Depulit hos equitum nimbus, non peruigil anser
Proditor occulti tenebrosa nocte pericli,
Sed uis cruda uirum, perfracta'que congredientum
Pectora, nec trepidans animus subcumbere leto
Pro patria, & pulchram per uulnera quærere laudem.
Nunquid & ille dies Ioue contulit auspice tantum
Virtutis pretium? dux agminis, imperii'que.
Christipotens nobis iuuenis fuit, & comes eius,
Atque parens Stilico, deus unus Christus utrique,
Huius adoratis altaribus, & cruce fronti
Inscripta, cecinere tubæ, prima hasta dracones
Præcurrit, quæ Christi apicem sublimior effert.
Illic terdenis gens exitiabilis annis
Pannoniæ pœnas tandem deleta pependit,
Corpora famosis olim ditata rapinis
In cumulos congesta iacent. mirabere seris
Posteritas seclis inhumata cadauera late,
Quæ pollentinos texerunt ossibus agros.
Si potui manibus gallorum excisa leuare
De cinerum squallore caput, & redeunte Camillo
Signa renitendi fumans si fronte recepi,
Si potui miseras sertis redimire ruinas,
Et male pendentes lauro præcingere turres,
Quo te suscipiam gremio fortissime princeps?
Quos spargam flores? quibus insertabo coronis
Atria? quæ festis suspendam pallia portis?
Immunis tanti belli, ac te stante sub armis
Libera, & auretenus geticos experta tumultus.
Scande triumphalem currum, spoliis'que receptis
Huc Christo comitante ueni. date uincula demam
Captiuis gregibus. manicas deponite longo
Tritas seruitio matrum, iuuenum'que cateruæ.
Dedíscat seruire senex laris exul auiti.
Discat & ad patrium limen genitrice reuersa
Ingenuum se nosse puer. timor omnis abesto.
Vicimus. exultare libet, quid tale repulso

Pœnorum quondam duce contigit: ille petitæ
Postquam pertulerat tremefacta repagula portæ.
Baianis resolutus aquis durissima luxu
Robora destituit. ferrum'que libidine fregit.
At noster Stilico congressum comminus ipsa
Ex acie ferrata uirum dare terga coegit.
Hic Christus nobis deus adfuit, & mera uirtus.
Illic lasciuum Campania fertilis hostem
Deliciæ uicere tuæ, non Iuppiter acrem
Protexit Fabium, sed uicit amœna Tarentus,
Quæ dedit illecebris domitum calcare tyrannum.
His ego pro meritis quæ præmia digna repen dam
Non habeo, membra statuis effingere uile est.
Virtutem nil uile decet. nam uile, quod ætas
Eripit. æra cadunt, aut fuluum defluit aurum,
Aut candor perit argenti, si defuit usus,
Et fuscata situ corrumpit uena colorem.
Viua tibi princeps debetur gloria. uiuum
Virtutis pretium, decus immortale secuto,
Regnator mundi Christo sociabere in æuum,
Quo ductore meum trahis ad cœlestia regnum.
Nil te permoueat magni uox rhetoris oro,
Qui sub legati specie sacra mortua plorans,
Ingenii telis, & fandi uiribus audet
Heu nostram tentare fidem, nec te uidet, ac me
Deuotos Auguste deo, cui sordida templa
Clausimus, & madidas sanie deiecimus aras.
Vnus nostra regat, seruet'que palatia Christus.
Nequis Romuleas dæmon iam nouerit arces
Sed soli pacis domino mea seruiat aula.
Sic affata pios Roma exorauit alumnos
Spernere legatum non admitenda petentem.
Legatum Iouis ex adytis ab aruspice missum,
At non a patria patriæ, nam gloria Christus.
Persistit tamen affirmans iter esse uiandi
Multifidum, uarium'que, deus cum quæritur unus,
Hinc alios, ast inde alios properare seorsum.

Quem'q; per anfractus proprios, sed competa eodem
Fine coarctari, simul & concurrere in unum,
Quinetiam cœlum, atque solum. uentos. mare. nubes
Omnibus in commune dari, uel qui colimus te
Christe, uel exta litant sculptis qui tabida saxis.

SYMMACHVS.

æ Quum est, quicquid omnes colũt unum putari.
Eadem spectamus astra. cõmune cœlum est. idẽ
nos mundus inuoluit. Quid interest qua quisque pru
dentia uerum requirat? uno itinere nõ potest perueniri
ad tam grande secretum.

PRVDENTIVS.

On nego commune cunctis uiuentibus ipsum
n Aeris. astrorum. pelagi. telluris, & imbris.
Immo etiam iniustus pariter, iustus'que sub uno
Axe habitant. unas capit impius, & pius auras.
Castus, & incœstus, meretrix, & nupta, nec alter
Ore sacerdotis, quam Mirmillonis anhelat
Spiritus, aerio uitam qui temperat haustu.
Nubes uerna pluit zephyro impellente, sed æque
Furis, & innocui fœcundat rura coloni.
Gurgitis æstiui sic pura fluenta uiator,
Vt latro fessus adit, sic pyratis mare seruit,
Vt mercatori. nec fluctus secius hosti
Obsequitur, quam cum dominæ fert transtra carinæ.
Ergo capax utriusque rei natura creandis
Se præbet populis, nec habet discernere dispar
Viuentum meritum, quos tantum pascere iussa est.
Seruit enim mundus, non iudicat. hoc sibi summus
Naturæ dominus præscripta in tempora seruat.
Nunc adsunt homini data munera legibus hisdem
Quis concessa semel. fons loquitur. amnis inundat.
Veliuolum ratibus mare finditur. influit imber.
Aura uolat tenuis. uegetatur mobilis aer,
Et res naturæ fit publica, prompta'que cunctis,
Dum seruant elementa suum famulantia cursum,
Sic probus, atque reus capitalis criminis hisdem

Syderibus,

Syderibus, facilis'que poli bonitate fruuntur.
Viuere commune est, sed non commune mereri.
Denique Romanus. Daca. Sermata. Vandalus. Hunnus.
Getulus. Garamans. Alemannus. Saxo. Galaulas
Vna omnes gradiuntur humo. cœlũ omnibus unũ est,
Vnus & oceanus, nostrum qui continet orbem.
Addo aliud, nostros potant animalia fontes,
Ipso rore mihi seges est, quo gramen onagris.
Sordida sus nostro amne natat, nostra intrat & ipsos
Aura canes, animat'que leui fera corpora flatu.
Sed tantum distant Romana, & barbara, quantum
Quadrupedes bipedi abiunctæ, mutæ'ue loquenti,
Quantum etiam qui rite dei præcepta sequuntur
Cultibus a stolidis, & eorum erroribus absunt.
Non facit ergo pares in relligione tenenda
Aeris & cœli communio, corpora tantum
Gignit. alit. reparat, recidiua'que semina seruat.
Nec refert cuius generis, cuius'ue figuræ,
Aut cuius meriti, modo sint ut corpora terra
Aedita terrenis quibus est uigor ex elementis.
Artificis quia patris opus discrimine nullo
Influit in medium, nec auaro munere currit,
Ante datum, quam primus homo sordesceret Adam.
Nec uitio utentum restrictum deficit, aut se
Subtrahit indignis, nec fœda & turpia uitat.
Haud aliter solis radius, cum luminat omnes
Diffuso splendore locos, ferit aurea tecta,
Sed ferit & nigro sordentia culmina fumo.
Intrat marmoribus capitolia clara, sed intrat
Carceris & rimas, & tetra foramina clausi
Stercoris, & spurcam redolent in fornice cellam.
Sed non illud erunt obscura ergastula, quod sunt
Regia gemmato laquearia fulua metallo.
Nempe magis non illud erunt, qui numen in urnis
Quærunt, ac tumulis, & laruas sanguine placant,
Quot sunt qui summum cœli dominum uenerantur,
Iustitiam'que litant, & templum pectoris ornant.

Secretum ſed grande nequit rationis opertæ
Quæri aliter, quam ſi ſparſis uia multiplicetur
Tramitibus, & centenos terat orbita calles
Quæſitura deum uariata indage latentem,
Longe aliud uerum eſt. nam multa ambago uiarum,
Anfractus dubios habet, & perplexius errat,
Sola errore caret ſimplex uia, neſcia flecti
In diuerticulum biuiis, nec pluribus anceps.
Non tamen inficior duplex occurrere nobis
Semper iter geminis mortalia partibus ire,
Cum dubitant, quo nam ferat ignorantia greſſum.
Altèra multifida eſt, at ſimplex altera, & una.
Vna deum ſequitur, diuos colit altera plures.
Et tot ſunt eius diuortia, quot templorum
Signa. quot aeriis uolitant phantaſmata monſtris,
Aut hos thyrſigeri rapit ad dionyſia Bacchi,
Illicit aut alios ad ſaturnalia feſta,
Aut docet occultus quæ ſacra dieſpiter infans
Inter tinnitus ſolui ſibi poſcat aenos,
Iam'que lupercales ferulæ, nudi'que petuntur
Diſcurſus iuuenum, megaleſius hinc ſpado diris
Incenſus furiis cæca ad reſponſa uocatur.
Sunt qui quadriuiis breuioribus ire parati
Vilia niliacis uenerantur holuſcula in hortis.
Porrum & cepe deos imponere nubibus auſi,
Allia'que & Serapin cœli ſuper aſtra locare.
Iſis enim, & Serapis, & grandi ſimia cauda,
Et crocodillus idem, quod Iuno. Lauena. Priapus.
Hos tu nile deos colis, & tu tybris adoras.
Vna ſuperſtitio eſt, quamuis non concolor error.
Hinc alia exoritur tenebroſis tecta fruteris
Semita, quam pecudes, & muta animalia carpunt,
Quæ'que latent ſiluis. operitur neſcia cœli
Mens hominum ſæuo uiuens captiua tyranno,
Hæc putat eſſe deum nullum. nanque omnia uerti
Caſibus, & nullo ſub præſide ſecla rotari.
Hoc iter haudquaquam magno diſcrimine diſtat

Hisce uiis, quas uos teritis, qui numina multa,
Et portenta deum summum numerosa putatis.
Simplicis ergo uiæ dux est deus, ille per unam
Ire iubet mortale genus, quam dirigit ipse
Sublimem dextro celsam ad fastigia cliuo,
Prima uiæ facies, inculta. subhorrida tristis.
Difficilis, sed fine sui pulcherrima, & amplis
Prædita diuitiis, & abundans luce perenni,
Et quæ præteritos possit pensare labores,
Multiplici dæmon sed adest qui morte sinister
Centifidum confundit iter. trahit inde sophistas
Barbatos. trahit hinc opibus, uel honore potentes.
Illicit & uolucrum linguis, & aruspice fallit.
Instigat bacchantis anus, ambage Sibyllæ,
In magicas artes trahit, inuoluit' que mathesin.
Omine sollicitat. capit augure. territat extis,
Cernis ut una uia est multis anfractibus errans
Talem passa ducem, qui non sinat ire salutis
Ad dominum, sed mortis iter per deuia monstrat?
Deuia picta bonis breuibus, sed fine sub ipso
Tristia, & in subitam præceps immersa charybdim.
Ite procul gentes, consortia nulla uiarum
Sunt uobis cum plebe dei. discedite longe,
Et uestrum penetrate chaos, quo uos uocat ille
Præuius infernæ, perplexa per auia noctis.
At nobis uitæ dominum quærentibus unum
Lux iter est, & clara dies, & gratia simplex.
Spem sequimur, gradimur'q; fide, fruimur'q; futuris,
Ad quæ non ueniunt præsentis gaudia uitæ,
Nec currunt pariter capta, & capienda uoluptas.

SYMMACHVS.

q Vanto commodo ærarii uestri uestalium uirginũ prærogatiua detracta est, sub largissimis Imperatoribus denegat', quod parcissimi præstiterunt, honor solus est, in illo uelut stipendio castitatis, ut uittæ earum capiti decus faciunt, ita insigne ducitur sacerdotii uacare muneribus. Nemo

me putet tueri solam causam religionum. Ex eiusmodi facinoribus orta sunt cuncta humani generis incōmoda. honorauerat lex parentū uestales uirgines, ac ministros deorū uictu modico, iustis'q; priuilegiis stetit muneris huius integritas usque ad degeneres trapezetas, qui ad mercedem uilium baiulorum sacræ castitatis salimenta uerterunt. Secuta est hoc fames publica, & spem prouinciarum omnium messis ægra decepit. non sunt hæc uitia terrarum. nihil imputemus austris. nec rubigo segetibus obfuit. nec auena fruges necauit. sacrilegio annus exaruit. necesse enim fuit perire omnibus quod religionibus negabatur. Quid tale proaui pertulerunt, cum religionum ministros honor publicus pasceret?

PRVDENTIVS.

u Ltima legati defleta dolore querela est,
Palladiis quod farra focis, uel quod stipis ipsis
Virginibus, castis'q; toris alimenta negent.
Vestales solitis fraudentur sumptibus ignes
Hinc ait & steriles frugescere rarius agros,
Et tristem sæuire famem, totum'que per orbem
Mortales pallere inopes, ac panis egenos.
Quæ tanta extiterit præsenti tempore, tam'que
Mouerit ira penu pro uirginis ulciscendo,
Non memini, nec tale aliquid uel fama susurrat.
Audio per pharios Nilum discurrere campos
More suo, uiridis'que sata stagnare Canopi,
Aut ueniat sicco qui flumine nuntius affert
Ieiunam squallere siti sub puluere Memphim,
Nec Pelusiacæ limum sudare paludis.
Num fons arcano naturæ tectus operto
Aruit? & tenuem uix stillat uena liquorem?
Num refugus nostras odit perstringere ripas
Amnis, & exustos cursum deflectit ad indos,
Num tractu in medio bibulus uorat alueus undam
Fluminis, & subito stagna absorbentur hiatu?
Ne sulcos operire uadis, ne'ue arida possint

Aegypti per plana trahi: glebas'q; rigentes
Infusis ad pingue lutum mollire fluentis,
Vnde seges late crinitis fluctuet agris.
Densius & grauidis se uestiat æquor aristis.
Respice num Libyci desistat ruris arator
Frumentis onerare rates, & ad hostia tybris
Mittere triticeos in pastum plebis aceruos,
Num'ne Leontini sulcator soluere campi
Cesset frugiferas Lilybæo ex littore cymbas,
Nec det uela fretis, Romana nec horrea rumpat
Sardorum congesta uehens granaria classis.
Ergo pyris mensas siluestribus implet arator
Pœnus, & auulsas Siculus depascitur herbas.
Iam'q; Remi populo quernas Sardinia glandes
Subpeditat, iam corna cibus lapidosa quiritum.
Quis uenit esuriens magni ad spectacula circi?
Quæ regio gradibus uacuis ieiunia dira
Sustinet? aut quæ ianicula mola mota quiescit?
Quantos quæque ferat fructus prouĩcia, quam'q;
Vbere fœcundo large fluat orbis opimus
Inditio est annona, tuæ quæ publica plebi
Roma datur, tantæ'que manus longa ocia pascit.
Sit fortasse aliquis Paulo infœcundior annus,
Nil mirum, nec in orbe nouo didicere priores,
Perpessi plerunque famem. si tabidus aer
Siccauit tenues ardenti sydere nubes,
Nec uernas infudit aquas creberrimus imber
Fruge noua, & uiridis si messis adulta, priusquã
Conceptas tenero solidaret lacte medullas,
Afflatum calido succum contraxit ab euro,
Ieiunos'que tulit calamos, atq; irrita uota
Agricolæ sterilis stipularum silua fefellit.
His (ni fallor) ager uitiis corruptus, & ante
Subiacuit quam Palladiũ, quam Vesta, penates
Sub lare pergameo seruarent igne reposto,
Quam Priami genitor conductis mœnia fabris
Extrueret, quam uirgo suas fundaret Athenas

Pallas, in his quo nam uestalis origo fauillæ.
Vrbibus ut memorant primo de fomite sumpta est,
Sacrarunt'que focos, aut Phryx, aut Graius alumnos.
Antiquis elementa labant erroribus, ac de
Legitimo discussa modo plerunque feruntur
In casus alios, quam lex habet, aut iter anni.
Nunc consumit edax segetem rubigo maligni
Aeris ex uitio, nunc culpam uere tepenti
Post zephyros gelidi glacies aquilonis inurit,
Ambustum'que caput culmi fuligine tinguit,
Seminis aut teneri turgens dum germinat herba,
Continuis, nimiis'que parit constricta pruinis.
Nec potis est tenuem telluri adfligere fibram,
Mox eiecta solo glacie sidente superfit,
Nuda'que subducto radix auellitur aruo,
Ancipites tribuli subeunt, & carduus horrens.
Hos fert sicca sitis, hunc ebrius educat humor.
Temperies effusa minus, uel plus agit istos
Terrarum morbos, & mundum uulnerat ægrum.
Non aliter nostri corruptus corporis usus
In uitium plerunque cadit, nec in ordine recto
Perstat, & excessu moderaminis adficit artus,
Vnus enim status est, mundi'que, & corporis huius,
Quod gerimus, natura eadem sustentat utrunq;.
Edita de nihilo crescunt, nihilum'que futura,
Aut titubant morbis, aut tempore uicta senescunt.
Nec natura caret uitio, cui terminus instat.
Semper crede polus uariis prouentibus annos
Texuit, hos multa ditauit fruge fluentes,
Quosdam infelices astris damnauit iniquis,
Spe cassa, & sterili curam frustratus agrestem.
Sed si uestalis ulciscitur ista puellas
Pestis, ab infido quæ gignitur improba mundo,
Cur non christicolum tantum populatur agellos,
Per quos uirginibus uestris stata dona negantur?
Vtimur & ruris reditu, & ratione colendi.
Exercere manum non pœnitet, & lapis illic

Si stetit antiquus, quem cingere sueuerat error
Fasceolis, uel gallinæ pulmone rogare
Frangitur, & nullis uiolatur terminus extis,
Et quæ fumificas arbor uittata lucernas
Seruabat, cadit ultrici succisa bipenni,
Nec tamen idcirco minor est, aut fructus agelli,
Aut tempestatis clementia læta serenæ.
Temperat, aut pluuius, qui culta noualia uentus.
Sed nec magno opus est frugi uiuentibus, & cum
Maxima proueniunt, non amplo in gaudia sensu
Soluimur, in'que lucrum studio exultamus auro.
Nam quibus æternum spes informatur in æuum,
Omne bonum tenue est, quod præsens ingerit ætas.
O felix nimium sapiens, & rusticus idem,
Qui terras, animum'q; colens, impendit utrisque
Curam peruigilem, quales quos imbuit author
Christus, & adsumptis dedit hæc præcepta colonis,
Semina cum sulcis committitis, arua cauete
Dura lapillorum aciem, ne decidat illic,
Quod seritur primo quoniam præfertile germen
Luxuriat, succo mox deficiente sub æstu
Syderis igniferi sitiens torretur, & aret,
Ne'ue in spinosos incurrant semina uepres.
Aspera nam segetem surgentem uincula texunt,
Ac fragiles calamos nodis rubus arctat acutis.
Et ne iacta uiæ spargantur in aggere grana,
Hæc auibus quia nuda patent, passim'que uorantur,
Immundis'que iacent fœda ad ludibria coruis.
His deus agricolam confirmat legibus, ille
Ius cœleste patris non summa intelligit aure.
Sed simul & cordis segetem disponit, & agri
Ne minus interno niteant præcordia cultu,
Quam cum læta suas ostentant iugera messes.
Extirpamus enim sentos de pectore uepres,
Ne uitiosa necent germen uitale flagella,
Ne frugem, segetem'que animæ, spinosa malorum
Impediat sentis scelerum peccamine crebro,

Glarea ne tenuis ieiunis siccet harenis
Marcentem sub corde fidem, ne pectoris æstus
Flagret, & affectis urat charismata uenis.
Denique ne iecoris detrita in parte relinquat
Vilis cura deum, ne spem qua uescimur intus
Deserat, obscœnis'que auibus permittat edendum,
Et proiecta fides hosti sit præda uolucri,
Talis nostrorum solertia centuplicatos
Agrorum rediget fructus, quibus acrius instat,
Nec metuit, ne congestum populetur aceruum
Gurgulio, uel nigra cauis formica recondat.
Sunt & uirginibus pulcherrima præmia nostris,
Et pudor, & sancto tectus uelamine uultus,
Et priuatus honos, nec nota & publica forma,
Et raræ, tenues'que epulæ, & mens sobria semper,
Lex'que pudicitiæ uitæ cum fine peracta.
Hinc decies seni rediguntur in horrea fructus,
Horrea nocturno nonunquam obnoxia furi.
Nam cœlum fur nullus adit, cœlestia nunquam
Fraude resignantur, fraus terris uoluitur imis.
Quæ nunc uestalis sit uirginitatis honestas,
Discutiam, qua lege regat decus omne pudoris.
Ac primum paruæ teneris capiuntur in annis,
Ante uoluntatis propriæ, quam libera secta
Laude pudicitiæ feruens, & amore deorum,
Iusta maritandi condemnat uincula sexus,
Captiuus pudor ingratis addicitur aris,
Nec contenta perit miseris, sed adempta uoluptas,
Corporis intacti mens non intacta tenetur.
Nec requies datur ulla toris, quibus innuba cæcum
Vulnus, & amissas suspirat fœmina tedas,
Tum, quia non totum spes salua interficit ignem,
Nam resides quandoque faces adolere licebit,
Festa'que decrepitis obtendere flammea canis
Tempore præscripto, membra intemerata requirens,
Tandem uirgineam fastidit Vesta senectam,
Dum thalamis habilis timuit uigor, irrita nullus

Fœcundauit amor materno uiscera partu,
Nubit anus ueterana sacro perfuncta labore,
Desertis'que focis, quibus est famulata iuuentas,
Transfert emeritas ad fulcra iugalia rugas,
Discit & in gelido noua nupta tepescere lecto.
Interea dum torta uagos ligat infula crines,
Fatales'que adolet prunas innupta sacerdos,
Fertur per medias ut publica pompa plateas.
Pilento residens, moli se'que ore retecto
Imputat attonitæ uirgo spectabilis urbi?
Inde ad consessum caueæ pudor almus. & expers
Sanguinis, it pietas hominum uisura cruentos
Congressus, mortes'que, & uulnera uendita pastu,
Spectatura sacris oculis, sed & illa uerendis,
Vittarum insignis phaleris, fruitur'que lanistis,
O tenerum, mitem'que animum, consurgit ad ictus,
Et quoties uictor ferrum iugulo inserit, illa
Delitias ait esse suas, pectus'que iacentis
Virgo modesta iubet conuerso pollice rumpi
Ne lateat pars ulla animæ uitalibus imis
Altius impressa dum palpitat ense secutor,
Hoc illud meritum est, quod continuare feruntur
Excubias, latii pro maiestate palatii,
Quod redimunt uitam, populi procerum'que salutem,
Perfundunt quia colla comis bene, uel bene cingunt
Tempora tæniolis, & litia crinibus addunt.
Et quia subter humum lustrales testibus umbris
In flammam iugulant pecudes, & murmura miscent?
An quoniam podii meliore in parte sedentes,
Spectant æratam faciem? quam crebra tridente
Impacto quatiant hastilia saucius, & quam
Vulneribus patulis partem perfundat harenæ?
Cum fugit, & quanto uestigia sanguine signet.
Quod genus ut sceleris iam nesciat aurea Roma,
Te precor ausonii dux Augustissime regni.
Et tam triste sacrum iubeas, ut cætera tolli.
Perspice, non'ne uacat meriti locus iste paterni,

Quem tibi supplendum deus, & genitoris amica
Seruabit pietas, solus ne præmia tantæ
Virtutis caperet, partem tibi nate reseruo,
Dixit, & integrum decus, intactum'que reliquit.
Arripe dilatam tua dux in tempora famam,
Quod'que patri superest, successor laudis habeto.
Ille urbem uetuit taurorum sanguine tingui,
Tu mortes miserorum hominum prohibeto litari.
Nullus in urbe cadat, cuius sit pœna uoluptas,
Nec sua uirginitas oblectat cædibus hora,
Iam solis contenta feris infamis harena,
Nulla cruentatis homicidia ludat in armis.
Sit deuota deo. sit tanto principe digna
Et uirtute potens, & criminis inscia Roma,
Quem'que ducem belli sequitur, pietate sequatur.

Finit contra Symmachum.

AVRELII PRVDENTII CLEMENTIS VIRI CONSVL. DITTOCHAEVM.

De Adam & Eua.

Va columba fuit tum candida, nigra deinde
e. Facta per anguinum malesuada fraude uenenũ.
Tinxit & innocuum maculis sordentibus Adã.
Dat nudis ficulna draco mox tegmina uictor.

De Abel & Cain.

Fratrum sacra deus nutu distante duorum
Aestimat, accipiens uiua, & terrena refutans.
Rusticus inuidia pastorem sternit. in Abel
Forma animæ exprimitur. caro nostra in munere Cain.

De Noe & diluuio.

Nuntia diluuii iam decrescentis ad arcam
Ore columba refert ramum uiridantis oliuæ.
Coruus enim ingluuie per fœda cadauera captus
Hæserat, illa datæ reuehit noua gaudia pacis.

De Abraham & hospitio.

Hospitium hoc domini est, ilex ubi frondea mambræ
Armentale senis protexit culmen. in ista
Risit Sarra casa sobolis sibi gaudia sera
Ferri, & decrepitum sic credere posse maritum.

Abraham agrum emisse.

Abraham mercatus agrum, cui conderet ossa
Coniugis. in terris quoniam peregrina moratur
Iustitia, atque fides. hoc illud millibus emptum
Spelæum, sanctæ requies ubi parta fauillæ est.

Pharao somnium uidisse.

Bis septem spicæ uaccæ totidem Pharaoni
Per somnum uisæ, portendunt dispare forma
Vberis atque famis duo per septennia tempus
Instare, hoc soluit Patriarcha interprete Christo.

Ioseph a fratribus uenditur.

Venditus insidiis fratrum puer. ipse uicissim
Cratera in farris sacco clam præcipit abdi,

Vt'que reos furti Ioseph tenet, auctio fallax
Proditur. agnoscunt fratrem, uenia'que pudescunt.
Mosem Rubum uidisse ardentem.
S entibus inuolitans deus igneus ore corusco
Compellat iuuenem pecoris tunc forte magistrum,
Ille capit iussus uirgam, fit uipera uirga,
Soluit uincla pedum properat. Pharaonis ad arcem.
Pharaonem in mari summersum.
T utus agit uir iustus iter, uel per mare magnum.
Ecce dei famulis scissim freta rubra dehiscunt
Cum peccatores rapidos eadem freta mergant.
Obruitur Pharao, patuit uia libera Mosi.
Mosi legem datam.
F umat montis apex diuinis ignibus, in quo
Scripta decem uerbis saxorum pagina Mosi
Traditur. ille suos suscepta lege reuisit.
Forma sed his uituli solus deus. & deus aurum.
Manna in deserto datum.
P anibus angelicis albent tentoria patrum,
Certa fides facti. tenet urceus aureus exin
Seruatum Manna, ingratis uenit altera nubes,
Atque auidos carnis saturat congesta coturnix.
Serpens æneus in remo.
A spide sicca malo uia deferuebat Eremi,
Iam'que uenenati per liuida uulnera morsus
Carpebant populum, sed prudens ære politum
Dux cruce suspendit, qui uirus temperet anguem.
Moses aquas amaras per lignum in dulcedinem uertit.
A spera gustatu populo sitiente lacuna
Tristificos latices stagnanti felle tenebat.
Moses sanctus ait, lignum date gurgitem in istum
Conicite, in dulcem uertentur amara saporem.
De.xii.fontibus.&.lxxx.palmis.
D euenere uiri Mosi duce, sex ubi fontes.
Et sex forte alii uitreo de rore rigabant

Septenas decies palmas, qui mysticus ælim
Lucus apostolicum numerum libris quoque pinxit.

Filii Israel Iordanem transeunt, & ex eo lapides colligunt.

In fontem refluo Iordanis gurgite fertur
Dum calcanda dei populis uada sicca relinquit,
Testes bisseni lapides, quos flumine in ipso
Constituere patres in formam discipulorum.

Raab in Hierico speculatores recepit.

Procubuit Hierico. sola astant atria Raab.
Hospita sanctorum meretrix, tanta est fidei uis
Incolumi secura domo spectabile coccum
Ignibus aduersis in signum sanguinis offert.

Samson.

Inuictum uirtute comæ Leo frangere Samson
Aggreditur, necat ille feram. sed ab ore Leonis
Mella fluunt, maxilla asinæ fontem uomit ultro,
Stultitia exundat lymphis, dulcedine uirtus.

De Samson.

Tercentum uulpes Samson capit. ignibus armat.
Pone faces caudis circumligat. in sata mittit
Allophylũ, segetes'q; cremat nũc hæresis ignes,
Callida quæ uulpes, uitiorum spargit in agros.

Dauid pastor ouiũ in Regem euadit.

Dauid paruus erat. fratrum ultimus, & modo Iesse
Cura gregis, citharam formans ad ouile paternum.
Inde ad delicias regis. mox horrida bella
Conserit, & funda sternit stridente Goliam.

Dauid rex ungitur.

Regia mirifici fulgent insignia Dauid,
Sceptrum. oleum. cornu. diadema. & purpura. & ara.
Omnia conueniunt Christo, chlamys, atque corona,
Virga potestatis, cornu crucis, altar. oliuum.

Salomon templum ædificat, & Regina Austri munera adfert.

Aedificat Templum sapientia per Salomonis
Obsequium, Regina austri graue congerit aurum,

Tẽpus adest quo templũ hominis sub pectore Christ⁹
Aedificet, quod graia colant, quod barbara ditent.
De filiis prophetarum ligna cædentibus.
Forte prophetarum nati dum ligna recidunt,
Fluminis in ripa cecidit discussa bipennis
Gurgite submersum est ferrum, sed mox leue lignum
Iniectum stagnis, ferrum reuocabile fecit.
De Captiuitate Hebræorum.
Gens hebræorum peccamine capta frequenti,
Fleuerat exilium diræ Babylonis ad amnes.
Tum patrios cantare modos præcepta recusat,
Organa'que in ramis salicis suspendit amare.
De Ezechia rege.
Hic bonus Ezechias meruit ter quinque per annos
Præscriptum proferre diem, legem'que obeundi
Tendere, quod gradibus, quos uespera texerat umbra
Lumine perfusis docuit sol uersus in ortum.
Aduentus Domini.
Aduentante deo descendit nuntius alto
Gabriel patris ex solio, sedem'que repente
Intrat uirgineam, sanctus te spiritus inquit
Impleuit Maria. Christum paries sacra uirgo.
Bethlem caput orbis.
Sancta Bethlem caput est orbis, quæ protulit Iesum,
Orbis principium, caput ipsum principiorum.
Vrbs hominem Christum genuit, qui Christus agebat
Ante deus, quam sol fieret, quam lucifer esset.
Magi dona ferunt.
Hic pretiosa Magi sub Virginis ubere Christo
Dona ferunt puero, myrrhæ'que, & thuris, & auri.
Miratur genitrix tot casti uentris honores,
Se'q; deum genuisse. hominem, regem'que supremum.
Nuntiat̃ pastoribus natũ xp̃m.
Peruigiles pastorum oculos uis luminis implet
Angelici natum celebrans de uirgine Christum,
Inueniunt tectum pannis præsepe, iacenti
Cuna erat, exultant alacres, & numen adorant.

Occiduntur infantes in Bethlem.

Impius innumeris infantum cædibus hostis
Perfurit Herodes, dum Christum quærit in illis.
Fumant lacteolo paruorum sanguine cunæ,
Vulneribus'q; madent calidis pia pectora matrum.

Christus in Iordane baptizatur.

Perfundit fluuio pastus Baptista locustis,
Siluarum'q; fauis, & amictu ueste cameli.
Tinxerat & Christum, sed spiritus æthere missus
Testatur tinctum, qui tinctis crimina donet.

Pinna templi.

Excidio templi ueteris stat pinna superstes.
Structus enim lapide ex illo manet angulus, usque
In seclum secli, quem sprerunt ædificantes.
Nunc caput est templi, & lapidum compago nouorũ.

Ex aqua uinum.

Foedera coniugii celebrabant auspice coetu
Forte Galilæi, iam deerant uina ministris.
Christus uasa iubet properanter aquaria lymphis
Impleri, inde meri ueteris defunditur unda.

Piscina Siloa.

Morborum medicina latet, quam spiritus oris
Eructat uariis fusam ratione latenti,
Siloam uocitant, sputis ubi conlita cæci
Lumina Saluator iussit de fonte lauari.

Passio Ioannis.

Præmia saltatrix poscit funebria uirgo
Ioannis caput, abscisum quod lance reportet.
Incoestæ ad gremium matris fert regia donum
Psaltrix respersis manibus de sanguine iusto.

Per mare ambulasse Christum.

It mare per medium dominus, fluctus'que liquentes
Calce terens iubet instabili descendere cymba
Discipulum, sed mortalis trepidatio plantas
Mergit, at ille manum tegit, & uestigia firmat.

Dæmonium missum in porcos.

Vincla sepulchrali sub carcere ferrea dæmon
Fregerat, erumpit, pedibus'que aduoluitur Iesu,

Ast hominem dominus sibi uendicat, & iubet hostem
Porcorum raptare greges, ac per freta mergi.

Quinque panes & duo pisces.

Quinque deus panes fregit, pisces'que gemellos,
His hominum large saturauit millia quinque.
Implentur nimio micarum fragmine corbes
Bisseni, æternæ tanta est opulentia mensæ.

Lazarus suscitatus a mortuis.

Conscius insignis facti locus in Bethania
Vidit ab inferna te Lazare sede reuersum.
Apparet scissum fractis foribus monumentum,
Vnde putrescentis redierunt membra sepulti.

Ager acheldemah.

Campus acheldemach sceleris mercede nefandi
Venditus exequias recipit tumulosus humandas.
Sanguinis hoc pretium est Christi, Iudæ munus arctat
Infelix collum laqueus pro crimine tanto.

Domus Caiphæ.

Impia blasphemi cecidit domus ecce Caiphæ,
In qua pulsata est alapis facies sacra Christi.
Hic peccatoris manet exitus, obruta quorum
Vita ruinosis tumulis sine fine iacebit.

Columna ad quam flagellatus est Christus.

Vinctus in his dominus stetit ædibus, atq; columnæ
Adnexus tergum dedit, ut seruile flagellis,
Perstat adhuc, templum'que gerit ueneranda columna,
Nos'q; docet cunctis immunes uiuere flagris.

Passio Saluatoris.

Transiectus per utrunque latus, laticem atq; cruorem
Christus agit. uictoria. sanguis. lympha. lauacrum,

Tunc duo discordant crucibus hinc inde latrones
Contiguis. negat ille deum. fert iste coronam.

Mons oliuetum.

Montis oliuiferi Christus de uertice sursum
Ad patrem rediit signans uestigia pacis.
Frondibus æternis præpinguis liquitur humor,
Qui probat infusum terris de chrismate donum.

Passio Stephani.

Primus init Stephanus mercedem sanguinis imbri
Afflictus lapidum. Christum tamen ille cruentus
Inter saxa rogat, ne sit lapidatio fraudi
Hostibus. o primæ pietas miranda coronæ.

Porta Speciosa.

Porta manet templi, Speciosam quam uocitarũt
Aegregium Salomonis opus, sed maius in illa
Christi opus emicuit. nam claudus surgere iussus
Ore Petri, stupuit laxatos currere gressus.

Visio Petri.

Somniat illapsum petrus alto ex æthere discum
Confertum omnigenis animalibus, ille recusat
Mandere, sed dominus iubet omnia munda putare,
Surgit, & immundas uocat ad mysteria gentes.

Vas electionis.

Hic lupus ante rapax uestitur uellere molli,
Saulus qui fuerat, fit adempto lumine Paulus.
Mox recipit uisum. fit apostolus, ac populorum
Doctor, & ore potens coruos mutare columbis.

Apocalypsis Ioannis.

Bis duodena senum sedes pateris, citharis'que,
Tot'que coronarum fulgens insignibus, agnum
Cæde cruentatum laudat, qui euoluere librum,
Et septem potuit signacula pandere solus.

Ode in qua poeta de se loquitur.

P Ius. fidelis. innocens. pudicus,
Dona conscientiæ,
Quibus beata mẽs abũdat intus,
Alter & pecuniam
Recidit, unde uictitent egeni.
Nos citos iambos
Sacramus, & rotatiles Trochæos
Sanctitatis indigi,
Nec ad leuamen pauperum potentes.
Approbat tamen deus
Pedestre carmen, & benignus audit.
Multa diuitis domo
Sita est per omnes angulos supellex.
Fulget aureus scyphus,
Nec ære desit expolita peluis.
Est et olla fictilis,
Grauis'que & ampla argentea est paropsis.
Sunt eburna quæpiam,
Non nulla quercu sunt cauata & ulmo,
Omne uas fit utile.
Quod est ad usum congruens herilem,
Instruunt enim domum.
Vt empta magno sic parata ligno.
Me paterno in atrio,
Vt obsoletum uasculum caducis
Christus aptat usibus,
Sinit'que parte in anguli manere
Munus ecce fictile,

Inimus intra regiam ſalutis,
Attamen uel infimam.
Deo obſequelam præſtitiſſe prodeſt.
Quicquid illud accidit,
Iuuabit ore perſonaſſe Chriſtum.

FINIS.

Venetiis apud Aldum menſe Ianuario. M.DI.

PROSPERI AQVITANICI EPIGRAMMATA SVPER DIVI AVR. AVGVSTINI SENTENTIAS QVASDAM EXARATA.

d Vm sacris mentem placet exercere loquelis,
Cœlesti'que animum pascere pane iuuat,
Quosdam ceu prato libuit decerpere flores,
Distinctis'que ipsos texere uersiculis,
Vt proprias canerent epigrammata singula causas,
Et pars quæque suo congrueret titulo.
Nec nostrum hoc opus ē, sed ab illo sumitur hic ros,
Qui siccam rupem fundere iussit aquas.
Vt quod in affectum cordis pietate magistra
Venerit, hoc promat carmine læta fides.

Innocētia uera est, quæ nec sibi, nec alteri nocet. Quoniam qui diligit iniquitatem, odit animam suam. & nemo non prius in se, q̄ in alterum peccat.

Perfecte bonus est, & uere dicitur insons,
Nec sibi, nec cuiquam, quod noceat, faciens.
Nam quicunque alium molitur lædere, primum
Ipsum se iaculo percutiet proprio,
Et cum forte animum non sit secuta facultas,
Non dubium in cordis uiscere uulnus habet.
Nec fugit infecti sceleris mens praua reatum,
Cui nimis hoc solum, quod uoluit, nocuit.

Sic diligendi sunt homines, ut errores eorum non diligantur. Quia aliud est amare quod facti sunt, aliud est odisse, quod faciunt.

Naturæ quisquis propriæ non spernis honorem
In quocunque hominum, quæ tua noscis, ama.

Sic tamen, ut prauos uitet concordia mores,
Nulla'que sint pacis fœdera cum uitiis.
Nanque, quod artificis summi fecit manus, unũ est,
Quæque auctore bono condita sunt, bona sunt.
Diuinum in nullo figmentum despiciatur.
Sola malis studiis addita non placeant.

Vera æternitas, & uera immortalitas non est nisi in deitate trinitatis, Cui esse ꝙ est, perfectum est. Quia natura carens initio, & incremento non indigens, sicut nullum finem, ita nullam recipit mutabilitatem. Creaturæ auté illæ, quibus dedit Deus æternitaté, uel est daturus, non penitus omnis finis alienæ sunt: quia non sunt extra commutationem dum illis finis est, & téporalis institutio, & localis mutatio ipsa in augumentum sui facta est commutatio.

Aeternus uere est solus Deus omni creator,
Vita in se uiuens permanet esse, quod est.
Hoc pater, hoc uerbum patris, hoc est spiritus almus,
Quorum natura est una, eadem'que simul.
Non cœptum, aut actum, non hic mutabile quicq̃ est,
Quod subeat leges temporis, aut numeri.
Virtus præteritis prior, ulterior'que futuris
Nil recipit uarium, nil habet occiduum.
Nam quas, ut uoluit, rerum sapientia fecit.
Vita quidem multis præstita perpetua est,
Sed quodcunque potest sese amplius aut minus esse,
Quodam fine, ipsi quod fuerat, moritur.
Sic nihil æternum, quod commutabile factum est,
Cuncta'que quod superat, semper idem Deus est.

Patientia Dei uera est, qua parcit cõtemptus, parcit'ꝗ negatus, & magis uult uitam peccatoris q̃ mortem. Eruditio est pœnitudinis, & oblatio correctionis. nec ulla ipsius opera a misericordia uacat, quando homini indulgentia consulit, & flagello.

Multa diu summi differt patientia regis,
Suspendens æqui pondera iudicii,
Et dum plectendis parcit clementia factis,
Dat spacium, quo se crimine purget homo.
Denique comittunt homines mala crimina semper.
Dat spacium, ut pereant crimina non homines.
Verbere non unquam castigans corda paterno,
Ne cito consumant sæua flagella reos.
Sic pietate Dei terrarum non uacat orbis,
Et nihil est, quod nos non trahat ad ueniam,
Cum rex saluandis, ipsa quoque consulit ira,
Et curat medicus uulnera uulneribus.

Diuina bonitas ideo maxime irascitur in hoc sæculo, ne irascatur in futuro. Et misericorditer adhibet temporalem seueritatem, ne iuste æternam inferat ultionem.

Cum deus exerta peccantes uerberat ira,
Vt norint homines, quid mereantur, agit.
Nam dum mortalis peraguntur tempora carnis,
Auxilium miseris ipsa flagella ferunt.
Et uindicta breuis sic noxia crimina finit,
Ne sine fine habeat debita pœna reos.

Vera confessio benedicentis est, cum idem sonus oris est, & cordis. Bene autem loqui, & male uiuere nihil aliud est, q̃ se sua uoce damnare.

Laus uera in dominum depromitur ore precantis,
Si quæ uoce fluunt, intima cordis habent.
Non prodest cuiq̃ solis bona dicere uerbis,
Ni pia mens habeat, quod bene lingua sonat.
Nam fari recte miserum est, & uiuere praue.
Damnat nota malum regula iustitiæ.

Dilectio dei, & proximi est propria, & specialis uirtus piorum, atque sanctorum. Cum cæteræ uirtutes bonis & malis possint esse communes.

P lurima sanctorum bona sunt communia multis,
Et quiddam recti constat inesse malis,
Sed pia pars summæ tendens uirtutis ad arcem
Omne operum meritum transit amore dei.
Quo pariter quæcunque hominum sic diligat, ut se.
Hoc optans aliis, quod cupit ipse sibi.
Vnde istis geminis uirtutum qui caret alis,
Cœlorum ad regnum non habet, unde uolet.

D octrina apostolica est tam salubris atque uitalis. ut pro capacitate utentiũ neminẽ sui relinquat exortẽ. Quia siue sint paruuli, siue magni, siue infirmi, siue fortes, habent in ea unde alantur, & unde satientur.

E xueret deus ut tetra caligine mundum,
Doctrinæ accendit lumen apostolicæ,
Quæ nullis animis, nullis non congruit annis,
Lacte rigans paruos, pane cibans ualidos,
Non tempus, non sexus, huic non causa resistit,
Omnes curat, alit, iustificat, uegetat.
Sumite, quæ magnæ apposuit Sapientia mensæ,
Et uariis pasci discite delitiis,
Quarum pars totum est epulum, quo quisq; iuuat,
Inde capit uitam, quam parit una fides.

D eum quærens gaudium quærit. Sic ergo quærat, ut non in se, sed in domino gaudeat. Accedẽdo enim ad dominum illuminatur ignorantia, & corroboratur infirmitas, & data sibi intelligentia, qua uideat, & charitate, qua seruiat.

S cire deum cupiens gaudere, & uiuere quærit,
Si uerum, & summum norit amare deum,
Cui tribuat quicquid recte sapit, optat, agit' que,
Et sine quo carnis gloria puluis erit.
Non ergo in quoquã sua munera deserit auctor
Per' que suum dominus se manifestat opus.
In' que illis habitat diues penetralibus hospes,
Quæ gaudent hoc se cuncta quod ipse dedit.

Sicut corpori noxium est corpoream escam non posse percipere, ita periculosum est animæ spirituales delitias fastidire.

Vt perdunt propriam mortalia corpora uitam,
Si nequeunt escas sumere corporeas,
Sic animæ, nisi delitiis rationis alantur,
Dum uerbi æterni pane carent, pereunt.
Nam quid erit, quod dira procul fastidia pellat,
Cum seipso refugit mens saturare Deo.

Nunquam sunt multi, qui non ad esse tendunt. Quid enim tam obnoxium est paucitati, q̃ qđ est debitum perditioni?

Esse deo uerum & propriũ est cui quisquis adhæret,
Aeterni regni lumine semper erit.
Nam qui iustitiam spernunt, non esse laborant,
In'que nihil tendunt, & esse nihil queunt.
Non ergo illorum poterit pars multa uideri,
Quorum in sanctorum nullus erit numero.
Sed uere magni & multi sine fine manebunt,
In Christo quorum gloria præpes erit.

Non concupiscit Deus pœnã reorum tanquam saturari desiderãs ultione. Sed quod iustum est, cum tranquilitate discernit, & recta uoluntate disponit. ut etiam mali non sint inordinati.

Nulla deum oblectat miserorum pœna reorum,
Nec scelerum uindex ira mouet placidum,
Omnipotentis enim recta & tranquilla uoluntas,
Quicquid decerni conuenit, hoc statuit.
Vt nullis pateat regis censura querelis,
Cum iuste accipiat debitus ordo malos.

Bonum intellectum habet, qui quod recte faciendum intelligit, facit. Alioqui talis est sine opere intelligẽtia, qualis est sine timore sapientia. Cum sit scriptum Initium sapientiæ timor domini.

S criptorum domini plenũ uidet omne profundum,
 Implet qui factis cognita uerba piis.
Nam nimis ascensu doctrinæ deuius errat,
 Si quæ curauit, scire fugit facere.

Habet etiam requiem suam in hac uita anima, quæ de, morte infidelitatis exempta est, & non ab opibus iustitiæ, sed ab iniquitatis se abstinet actione, ut uiuens Deo, & mortua mundo, in humilitatis, & mansuetudinis placida tranquillitate requiescat.

E st & in hac uita multis requies data sanctis,
 Quorum animas mundus non tenet occiduus.
Quos desideriis nullis peritura fatigant,
 Et quibus omne bonũ est Christus, & omnis honor.
V tuntur terra, ut cœlo, fugientia temnunt,
 Quod credunt, quod amant, quod cupiunt, deus est.

Quisquis bene cogitat qd uoueat deo, & quæ uota persoluat, seipsum uoueat & reddat. Hoc exigitur, & hoc debetur, ut imago Cæsaris reddatur Cæsari, & imago dei reddatur deo. Sed sicut uidendum est, quid, uel cui offeras. ita etiam considerandum, est ubi offeras. Quia ueri sacrificii extra Catholicam ecclesiam non est locus.

Q uid uoueat domino quisquis bene corde uolutat,
 Ipsum se totum præparet, & uoueat,
Maior enim nequit offerri hostia mentis in ara,
 Nec Christi exemplo suauior exit odor,
Quam cum homo castorum profert libamina morũ,
 Et de uirtutum munere sacra litat.
Sic tamen, ut norit, qui reddit uota tonanti,
 V num diuinis cultibus esse locum.
In toto mundo, quem uera ecclesia præbet,
 Et sine quo nullum iustitiæ est meritum.

Duæ sunt retributiones iustitiæ. cum aut bona ꝓ bonis, aut mala pro malis redduntur. tertia est retributio gratiæ, cum per regenerationem remittuntur mala, & retribuuntur bona. Atque ita manifestatur. quia uniuersæ uiæ Domini sunt misericordia & ueritas. Illam autem impiorum retributionem, qua pro bonis mala restituuntur, deus nescit. Quia nisi deus retribueret bona pro malis, non esset, cui retribueret bona pro bonis.

Iustitiæ merces gemina est, uel cum bona rectis,
Vel prauis digne cum mala restituit.
Saluatrix autem cunctorum gratia Christi,
Non pensans meritum diluit omne malum,
Credentes'que omnes renouans baptismate sacro,
Dat bona, quæ propter det meliora bonis.

Omnis qui ad supernam pertinet ciuitatem, peregrinus est mundo, & dum temporali utitur uita, in patria uiuit aliena, Vbi inter multa illecebrosa, & multa fallacia deum nosce, & amare paucorum est. Quibus præceptum domini fit lucidum illuminans oculos, ut nec in dei charitate, nec in proximi dilectione fallatur.

Cœlestem ad patriam Christo redimente uocatus
Vitam labentis temporis hospes agit.
Dum'que ad promissam requiem non per sua tendit.
Mundanæ patitur multa pericla uiæ.
Quæ nunc obsessa aduersis, nunc plena secundis,
Aut frangit trepidos, obligat aut dubios.
Inter quos laqueos currentem ad gaudia uitæ,
Non capiet mundus, cui uia Christus erit.

Nemo est, cuius animã corruptibile corpus', & inhabitatio terrena non aggrauat. Sed adnitendum est, ut cupiditates carnis spiritus uigore superentur, & interior homo qui sibi

ſemper ſentit reſiſti, diuino auxilio ſemper expectet adiuuari.

Nulla anima eſt, quæ non mortali carne grauetur,
Nec de corporea conditione gemat.
Sed confirmare inualidam, & frenare rebellem,
Legitimum, & proprium eſt mētis opus dominæ.
Quæ uis naturæ moderamine temperet æquo,
Et ſubdat ſceptris noxia cuncta ſuis.
A domino auxilium, & uires petat, ut ualeat ſe
Vincere, nec ſenſus incitet ipſa ſuos.
Nam nullus famulæ poterit compeſcere motus,
Ni fuerit Chriſti ſemper amore potens.

Anguſta uia eſt, quæ ducit ad uitam, & tamen per ipſā niſi dilatato corde non curritur, quia iter uirtutum, quo Chriſti pauperes gradiuntur, amplum eſt fidelium ſpei, quamuis etiam ſit arctum infidelium uanitati.

Arcta uia eſt, ueræ quæ ducit ad atria uitæ,
Nec recipit carnis gaudia mentis iter.
Amplis incedit ſpaciis terrena uoluptas,
Anguſto uirtus limite celſa petit.
Et tamen hii calles, quos mundi uana paueſcunt,
Quædam magnificis æquora ſunt animis.
Difficilisq; nimis per dura, per ardua greſſus
Commendat fidei, quod tolerare iuuat.

Hoc affectu & hoc deſiderio colendus eſt deus, ut ſui cultus ipſe ſit merces. Nam qui deum ideo colit, ut aliud magis q̄ ipſum promereatur, nō Deum colit, ſed id quod aſſequi concupiſcit.

Hac deſiderii deus eſt pietate colendus,
Iuſtitiæ ut merces tota ſit ipſe deus.
Nam ſperans alio ſe munere poſſe beari,
Non, quod poſcit, amat, ſed, quod habere cupit.

De occultis alieni cordis temere iudicare peccatum

est, Et eum, cuius non uidentur opera nisi bona, iniquũ est ex suspitione reprehendere. Cum eorũ operum, quæ homini incognita sunt, solus Deus iustus sit iudex, qui est uerus inspector.

Culpare in quoq̃, quæ non sunt nota, malignum est,
Præsertim si, quæ cognita sunt, bona sunt.
Non pateant faciles sæuis rumoribus aures.
Quæ nescire iuuat, credere non libeat.
Linquantur secreta Deo, qui si quid opertum est,
Inspicit, & nullis indiget inditiis.

Diuini muneris est, cum recte cogitamus, & pedes nostros a falsitate, atque ab iniustitia cõtinemus. Quoties enim bona agimus, Deus in nobis est, atque nobiscum operatur, ut operemur cum illo.

Non dubie nostri deus est & rector, & auctor,
Cum toto affectu quæ bona sunt, gerimus
Ex operum specie clarebunt intima cordis.
Qui'ue hominis mentem spiritus intus alit.
Sanctus enim sanctos facit, & de lumine lumen
Exoritur, nullus fit bonus absque bono.

Iusto iudicio dei datur plærunque peccatoribus potestas, qua sanctos ipsius persequantur, ut qui spiritu Dei iuuantur, & aguntur, fiãt per laborum exercitia clariores.

Quod plærũq; mali in sanctos sæuire sinuntur,
Quod'que bonis praui sæpe nocere queunt,
Absq; dei nutu non fit, qui corda suorum
Hiis etiam bellis glorificanda probat.
Crescunt uirtutum palmæ, crescunt'que coronæ,
Mutantur mundi prælia pace dei.

Non est uera scientia boni, nisi ad hoc compræhendatur, ut agatur. Inutiliter enim meditatur legem Dei, qui laborat, ut memoria teneat, quod actione non implet.

S cit legem, docteq́ tenet iussa omnipotentis,
Qui quod nouit, agens diligit id, quod agit.
Non satis est domini præceptum uoluere lingua,
Is meminit legis, qui memor est operis.

Qui legem dei diligit, probat se ĩ omnibus iniquis odisse id, quod contra legem est, non homines.

L egem spernentes odit cum legis amator,
Non homines odit, reprobat id, quod agunt.

Mandata dei scrutari nisi quieta mens non potest. ut ergo religiosum exerceatur studium, abiiciẽda sunt iurgia malignorum.

S crutari legem possunt utcunq; quieti,
Si mundi a strepitu libera corda uacent.
Vt mens ergo piis studiis intenta iuuetur,
Prælia diuinus carnea uincat amor.
Nam templum domini per sacra silentia crescit,
Et tacite struitur non ruitura domus.

Nemo est tam doctus, & nemo est tam eruditus, qui superna illustratione non egeat. non enim ita ulla diuinorum operum augumẽta sufficiunt, ut nõ semper supersit, quod mens rationalis intelligẽdum desideret, & gerendum.

D octrinæ domini penetralia tempore in isto
Ad plenum nulli peruia sunt homini.
S emper enim sanctis superest, quo crescere possint,
Et perfectorum gloria principium est.
Virtutem uirtus pariet. de lumine lumen
Prodeat, atq; omnis palma gradum faciat.
Nam cur non cupide mẽs quærat, quæ deus offert,
Cui danda, ut recte posceret, ipse dedit.

S i omnes homines simul consideremus, quorum alii misericordia salui fiunt, alii ueritate damnan

tur. Quia uniuersæ uiæ domini, idest misericordia, & ueritas suo fine distinctæ sunt. Si autem solos sanctos intueamur, non discernuntur hæ uiæ. Indiuidua enim é à misericordia ueritas, & à ueritate misericordia. Quia beatitudo sãctorũ semp est de munere gratiæ, & de retributione iustitiæ.

Omnibus in rebus geminũ est opus omnipotentis.
Totum iustitia est, quod gerit, aut pietas,
Quæ simul in terris descendunt lucis ab arce,
Ne cuiquam parti desit utrunq; bonum.
Et quoniam cuncti auxilio miserantis egemus,
Præcedit semper gratia iustitiam.
Damnantem elatos, saluantem iusti ficatos,
Quos Deus & donis auxerit, & meritis.

Christianæ perfectionis est esse pacificum. etiam cum inimicis pacis, spe correctionis, & non consensu malignitatis, ut si nec exemplum, nec cohortationem dilectionis sequantur, causas tamen non habeant, quibus odisse nos debeant.

Moribus in sanctis pulcra est concordia pacis.
Cum multis unum conuenit, atq; placet.
Sed tamen hæc cohibenda modo sũt fœdera amoris,
Vt solis pax hæc sit tribuenda bonis.
Iniustis etiam præstetur iusta uoluntas,
Nec quenquam spernant uota benigna hominem,
Non ut amicitiæ uitiis socientur iniquis,
Adsit, sed prauis ut medicina animis,
Quæ si pace sua non sedat turbida corda,
Non nobis possit nostra perire quies.

Custodit nos dominus ab omni malo, nõ, ut nihil patiamur aduersi, sed ut ipsis aduersitatibus anima non lædatur. cum enim tentatio adest, fit quidam in id, quod nos impugnat, ĩtroitus, ut cum bono fine, idest sine uulnere animæ tẽtatio cõsu-

matur. sic ad æternam requiem de profundo tempo ralis laboris exitur.

S æpe quidem dominus sic cuncta aduersa repellit,
 Vt nullo attingi uulnere possit homo.
S ed mirabilior tunc est manus omnipotentis
 Illata afflictum cum mala non superant.
Laudetur custos uirtutē dans toleranti,
 Intima corrumpat ne furor exterior.
Nam non certanti nulla est speranda corona,
 Palmam, qua capitur gloria, finis habet.

Ad cœlestis hierusalem cōsortium non ascendunt nisi qui toto corde profitentur, non esse proprii operis, sed diuini muneris ꝙ ascendunt.

C œlestem ad patriam tendens cognosce uocantem,
 Cuius proueheris, si bene curris, ope.
Nam, si te uirtute tua ad cœlestia credis
 Scandere, de superis pulsus ad ima cades.

O mnes, qui in Christo pie uiuere uolunt, necesse est ut ab impiis, & dissimilibus obprobria patiantur, & despitiantur tanquam stulti & insani, Qui præsentia bona perdunt, & inuisibilia sibi ac futura promittunt. Sed hæc despectio & hæc irrisio in ipsos retorquebitur, Cum & abundantia eorum in egestatem uenerit, & superbia eorum in confusionem transierit.

I mpia pars mundi parti est infesta piorum,
 Nec tolerare potest dissimiles animos.
Ridens nolentes opibus præsentibus uti,
 Sperantes'que sibi credita posse dari.
Sed spernenda hæc sunt populis obprobria sanctis,
 Quæ stulte iaciunt corda aliena deo.
Nam spes nostra ex hoc uisu fit certior omni.
 Quod spondens, quicquid credimus, hoc deus est.

Tota fidelium salus, tota fortitudo patientiæ ad eum, qui in sanctis suis est mirabilis, referéda est. Quia nisi in illis deus esset, furori impiorum fragilitas humana succumberet.

Cum constans anima aduersis non frangitur ullis,
Et fidei uirtus intemerata manet.
Norit inesse sibi dominum patientia fortis,
In'q; eius donum q; steterit, referat.
Nam quod non cecidit, propriis si uiribus aptat,
Hoc ipso, quo se stare putat, cecidit.

Ita & a' plebibus principes, & a' seruis domini sunt serendi, ut sub exercitatione tolerantiæ sustineantur temporalia, & sperétur æterna. Auget enim meritũ uirtutis, quod non uiolat propositum religionis.

Reddédum est quicquid mundi bene postulat ordo,
Propositum'q; pie non uiolat fidei.
Mitibus, & sanctis nulla est speranda potestas.
Aequum est seruire regibus, & dominis.
Vt Christi famulis ad uerum prosit honorem
Dilexisse bonos, & tolerasse malos.

Recti corde de preceptis dei, & constitutionibus mundi non queruntur. Quia iustum est omnia æquanimiter ferre, quæ iudicaturus noluit tolerare.

Dum mutabilium decurrunt tempora rerum,
Dum'q; suis mundus motibus atteritur.
Rectorum est aduersa pati, & tolerare modeste,
Nec querula in quoquam uoce mouere deum,
Cuius iudicio nulli parcetur iniquo.
Et perpes iustos gloria suscipiet.

Omnis status sancti ædificii sicut deo cooperante proficit, ita deo custodiéte consistit, quoniam tũc utilis est ordo propositorum, cum spiritus dei populo suo suo præsidet, & non solum greges, sed etiam ipsos dignatur custodire pastores.

Cum lapides uiui pacis compage ligantur,
  In'qꝫ pares numeros conuenit una domus,
Claret opus domini, qui totam construit aulam,
  Effectum'qꝫ piis dat studiis hominum,
Quorum perpetui decoris structura manebit,
  Si perfecte auctor protegat, atqꝫ regat.

Aeternæ ciuitatis æterna sunt gaudia, & stantium die rum præpes infinitas nec uariabitur, nec labetur, quia in mutabili pace potientur, quorum omnium erit bonum, quod fuerit & singulorum.

Semper erunt, quod sunt, æternæ gaudia uitæ,
  Gaudendi quoniam causa erit ipse Deus,
Nec uarios pariet motus diuersa uoluntas.
  Vnum erit in cunctis lumen, & unus amor.
In'qꝫ bonis summis posita experientia felix,
  Nec uolet augeri, nec metuet minui.

Lex Christi est perfectio charitatis, qua deus, proximus'qꝫ diligitur, & per quam dicitur conditori legis, Dimitte nobis debita nostra, sicut & nos dimittimus debitoribus nostris. Bene eni expectat promissionem Dei, qui mandatum eius exequitur. nec frustra sperat parcẽdum peccatis suis, qui ignoscit alienis.

Verus amor Christi uera est custodia legis,
  Et mandata dei complet amans homines,
Quorum ignoscentes culpis, sua crimina soluũt,
  Quod'qꝫ aliis tribuunt, hoc sibi prospiciunt.
Det peccatori ueniam peccator, & æqua
  Conciliet dominum conditione sibi.
Cuius iudicium de nostro examine pendet,
  Quod serimus, metimus, qđ damus, accipimus.

Nihil Deus iubet, quod sibi prosit, sed illi, cui iubet. Ideo uerus est dominus, qui seruo non indiget, sed quo seruus indiget.

N on ideo quicquam mandat, deus quo sibi prosit,
Nec serui officio uerus eget dominus,
Cuius præceptis augetur, qui famulatur,
Fit'qꝫ minor quisquis negligit imperium.
Nam deus oĩpotens, simul omnitenés'qꝫ potestas
Nil perdit proprium, nil capit occiduum.
N unq̃ nõ habuit, quod habet, dans omnia haberi.
Proderit, & sumens non nisi, quod dederit.

I d quod in tempore nouum est, non est nouũ apud eum, qui condidit tẽpora, & sine tempore habet omnia, quæ suis quibusque temporibus pro uarietate eorum distribuit.

I nsolitum si quid labentia tempora promunt
Hoc mirum mundus dicit, habet'qꝫ nouum,
S ed rerum auctori nullus non cognitus ordo,
Cernenti quicquid sæcula cuncta ferunt,
Quæ non incerto uoluunt magna agmina motũ,
Sed sub iudicio stant'qꝫ, fluunt'qꝫ Dei.
V t nihil existat naturæ in partibus ullis,
Quod non ille suo temperet arbitrio.

Mutabilium rerum dispositionem im mutabilis ratio continet, V bi omnia sine tempore, simul'que sunt, quæ in temporibus non simul fiunt, quia tẽpora non simul currunt.

L ex æterna dei stabili regit omnia nutu,
Nec mutat uario tempore consilium.
Vt'qꝫ locis præsens simul est deus omnibus unus,
Sic rerum metas secum habet, & numeros.
Nec serum, aut properum sibi sentit in ordine rerũ,
Cui cuncta assistunt acta, & agenda simul.

Nihil est infelicius felicitate peccantium, qua penalis nutritur impunitas, & mala uolũtas, uelut hostis interior corroboratur.

Qui se peccatis gaudet feliciter uti,
  Infelix nimis est prosperitate sua.
Dum'q; capit miseros effectus praua uoluntas,
  A uera semper luce fit exterior,
Sumens pestifera de consuetudine robur,
  Et sua complectens uincula mortis amor.
Deficiant potius uana oblectamina mundi,
  Subdantur'q; pio colla domanda iugo,
In'q; putres fibras descendat cura medentis,
  Vt blandum morbum pellat amica salus.

Legis littera, quæ docet, non esse peccandum, Si spiritus uiuificans desit, occidit. Scire enim peccatum facit potius, q̃ cauere. Et ideo magis facit augeri, q̃ minui, quia malæ concupiscentiæ etiam præuaricatio legis accidit.

Index peccati lex est plectenda uetando,
  Quæ, nisi cor mundet spiritus interimit.
Nullus enim est insons sola formidine pœnæ,
  Qui sanctum, & iustum non amat imperium,
Hunc tamen affectum non lex, sed gratia confert,
  Quod'q; iubet legis littera uelle facit.

Lex data est, ut gratia Christi quæreretur, gratia data est, ut lex impleretur, neq; enim suo uitio nõ implebatur. sed uitio prudentiæ carnis, Quod uitium per legem demostrandum, per gratiam sanandum fuit.

Non seruit iussis legis prudentia carnis,
  Peccati stimulos nec superare potest.
Sed quia mens anceps patitur male corporis ægri,
  Quærere diuinum cogimur auxilium.
Lex igitur facit, ut poscatur gratia Christi.
  Ardua, qua legis iussa queant fieri.
Nec iam non ualeat carnales uincere sensus,
  Quos iustæ legis conditor ipse iuuat.

Hoc, quod promittit deus ipse facit, non enim ipse pro

mittit unum,& aliud facit,quod iam non eſt promit tere,ſed prædicere. Ideo homines non fiunt boni ex operibus ſuis,ſed ex deo uocante,ne ipſorum ſit bonitas,ſed dei,& merces nō imputetur ſecūdū gr̄am ſed ſecundū debitū,atq; ita gratia iam non ſit gratia.

Quæ deus omnipotens promittit,perficit ipſe,
Nec proprium externis uiribus implet opus,
Hinc ſecura fides ſperat,quod credit,amat'que
Auctorem,qui quod ſpondet,& efficiet.
Nam ſi quæ dominus promittit,non operatur,
Sed ſolum humanum præuidet arbitrium,
Non hæc dona eius,ſed ſunt prædicta uocanda,
Ceu quiſquam ex proprio ſit bonus abſque deo,
Quod quia non recipit pietas,uero'que repugnat,
Gratia nos reparet,gratia iuſtificet.
Quæ ſic in cunctis implet ſua dona uocatis,
Vt quorum dux eſt,fiat & ipſa comes.

Sicut non impediunt ab æterna uita iuſtum quædam uenialia peccata,ſine quibus hæc uita nō ducitur,Sic ad æternā ſalutem nihil proſunt impio aliqua bona opera,ſine quibus difficilime uita cuiuſlibet peſſimi hominis inuenitur.

Vt quædam tenues maculæ in ſplendore piorum,
Maior uirtutum,quas uacuat numerus,
Aeternæ donis nequeunt obſiſtere uitæ,
Nec merita obſcurat gaudia culpa leuis,
Sic aliquid plerumque boni pars impia geſtat,
Magni mole mali quod facile obruitur.
Nec prodeſt quiddam recti ſapuiſſe malignis,
Si uerum & ſanctum non coluere deum.
Vna fides igitur,ſpes una eſt,atque amor unus,
Quo fiat iuſtus,ſit'q; beatus homo,
Nam bona quæ prauis naturæ ex dote ſuperſunt,
Augent peccati pondera,non minuunt.

Cum mala uoluntas accipit poteſtatem efficiendi,qd'

cupit, ex iudicio dei uenit, apud quem non est iniqui tas. punit deus etiam isto modo, nec ideo iniuste est quia oculte. Cæterum iniqui se puniri ignorant nisi cum manifesto supplicio senserit uolẽs, quãtum mali sit, quod perpetrauerit uolens.

Cum datur in iusto peccandi optata potestas,
Vt mala mens praue, quod cupit, efficiat,
Ira dei magna est, qua multos sic quoque punit,
Vt quibus exultant criminibus, pereant,
Crescit enim occulte cum longo pœna reatu,
Ausibus illicitis si nihil obstiterit.
Et magis, erranti ne parcant flagra, timendum est,
Quam, ne non fiat, quod uoluisse nocet.

Omnia uitia in malefactis tantummodo ualent, sola Superbia etiam in recte factis cauenda est.

Omne genus uitii proprio tantum ualet actu,
Et peccata suam quæque gerunt speciem.
Sola est innumeris armata superbia telis,
Cui possunt uires & bene gesta dare.

Interest plurimum, qualis sit usus uel earum rerum, q̃ ꝓsperæ dicuntur, uel earum, quæ dicuntur aduersæ. Nam bonus temporalibus bonis non extollitur, nec malis frangitur. Malus autem ideo huius mũdi infelicitate punitur, quia felicitate corrumpitur.

In rebus mundi non est idem omnibus usus,
Nec cuncti paribus cuncta ferunt animis.
Nanque bonos non blanda inflãt, nõ aspera frangũt,
Sed fidei inuictæ gaudia uera iuuant.
Terræ autem, & fœni breuiter florentis amator
Seu caret optatis, seu fruitur, miser est.

Mala mors putanda nõ est, quã bona uita præcesserit. non enim facit malã mortẽ, nisi qui sequitur mortẽ. Non igitur multum curandum est necessario mori-

turis, quid accidat, ut moriantur, sed moriendo quo
ire cogantur.

Cuncta bonis prosunt, quos & mors ipsa beatos
Efficit, ut sumant præmia principium.
Ille igitur finis malus est, quem pœna sequetur,
Et qui perpetui porta doloris erit.
Non quo adsumuntur lacryme, cuncti'que labores,
Vt ueteris pereant omnia signa mali.

Ita non amittitur corporis sanctitas, manēte animi san ctitate in corpore oppresso, Sicut amittitur sanctitas corporis, uiolata animi puritate in corpore intacto.

Mens illæsa nihil uiolato corpore perdit,
Si uitam carnis uulnera non maculant.
Nec crimen facti recipit non mixta uoluntas,
Velle magis facinus, q̃ tolerare nocet.
Sic autem ad cordis penetralia cuncta recurrunt,
Vt plerũq; animus sit sine carne reus,
Dum quod ab intacto semotum est corpore, solus
Concipit, & tectis motibus intus agit.

Maior animus merito dicendus est, qui uitam erumnosam magis eligit ferre, q̃ fugere, & humanum iudicium, maxime'que uulgare, qđ plerunq; caligine erroris inuoluitur, præconscientiæ luce, ac puritate animi contemnere.

Qui ualet aduersis oneratam ducere uitam,
Et tolerare magis uult mala, q̃ fugere.
Maioris multo est animi, q̃ ferre pauescens
Indocti iniustum iudicium populi.
Mens & enim recta, & puri sibi conscia cordis,
Hoc plus splendescit, quo magis atteritur.

Iustis quicquid malorum ab iniquis dominis irrogatur, non est pœna criminis, sed examen uirtutis. Nam bonus, etiā si seruiat, liber est. Malus autem, etiā si regnet, seruus est, nec uniꝰ domini, sed

quod grauius est, tot dominorum, quot uitiorum seruit.

O ppressis quoties iustis dominantur iniqui,
Non est puniti supplicium meriti.
Sed uirtus fidei sub tali examine crescit,
Nec seruile grauat libera corda iugum.
S olus peccator seruit male, qui licet amplo
Vtatur regno, sat miser est famulus.
Cum mens carnalis nimium dominante tyranno.
Tot seruit sceptris dedita, quot uitiis.

Nemo quicquam deo recte uoueret, nisi ab ipso acciperet, quod uoueret.

Optima uota deo, quorum est dator ipse, uouentur,
Hoc sursum dignum est ire, quod inde uenit.

Omnis substantia, quæ Deus Dominus non est, creatura est, & quæ creatura non est, Deus est. Nulla igitur differentia est in deitate trinitatis. quoniam quod minus est Deo, Deus non est.

Natura omnipotens una est, quæ cuncta creauit,
Et proprie, quod sunt, omnibus esse dedit.
Nam quicquid minus est, non est Deus, a patre natū
Verbum, & qui amborum spiritus est, deus est.
Vna eadem'que trium, quoniam est essentia, quæ se
Numq̄ uel maior, uel minor esse potest.

T ales amat nos deus, quales facti sumus dono eius, non quales facti sumus nostro merito.

T ales a domino, quales formamur, amamur,
Non quales nostris extitimus meritis.
S anctificet, doceat, plantet, riget, excolat, ornet,
Et sibi perpetuo, quod placeat, faciat.
Nam nihil est hominis, quod digne possit amari,
Perficiat proprium ni bonus auctor opus.

Ordo tēporū in æterna sapientia Dei sine tēpore ē, nec

apud eum aliqua opera fiunt noua, qui fecit, quæ futura sunt.

Artifice in summo sine tempore temporis ordo est,
In'que deo rerum non uariat series,
Aeterno auctori simul adsunt omnia semper,
Cum quo in factorum est ordine, quicquid erit.

Voluntas dei est prima, & summa causa omnium corporalium, spiritualium'que motionum. Nihil enim fit uisibiliter, & sensibiliter, quod de inuisibili, atq; intelligibili aula summi Imperatoris, aut nō iubeatur, aut non permittatur secundum ineffabilem iustitiā præmiorum, atque pœnarum, gratiarum, & retributionum in ista totius creaturæ amplissima quadam immensa'que republica.

Principium mundi deus est, quo cuncta mouētur,
Et quæ permittit, uel iubet, auctor agit.
Hinc mutabilium, rerum immutabilis ordo
Aeterni seruit legibus artificis,
In'que suos fines procedit quæque uoluntas,
Nec uariis meritis arbiter æquus abest.
Corda regens, uires tribuens, peccata remittens,
Mitis subiectis, implacidus timidis.
Vt nec pœna malum quenquam, nec gloria iustum.
Suscipiat nisi cum laude, & honore Dei.

Scire uolens, in qua rerum sis parte locandus,
Discute, quid timeas, quid'ue sit id, quod amas.
Nam cuncti hoc gemino nascuntur fomite motus,
Respondent'que suis germina principiis.
Et ꝙ quisque bonum, sibi tempore duxit in isto,
Hoc summi regis iudicio capiet.
Angelicos ciues, & Christi in membra renatos
Non trahat ad ueterem carnis origo hominem.
Multa quidem in nostros bona mūdus procreat usus.
Et pleno tellus seruit opima sinu.
Sed terræ hospitibus cœli super astra uocatis.

Virtutis palma est spernere blanda soli,
Et sic præsentis spacium percurrere uitæ,
Ipsa peregrinis ne uia sit laqueus.
Nam declinantes pro summis ferre laborem,
Terrenorum auidos infima suscipient.

Excedit supereminentia deitatis non solum usitatem eloquii nostri, sed etiam intelligentiæ facultatem. uerius enim cogitatur deus q̃ dicitur, & uerius est q̃ cogitatur. Nõ aũt prauæ notitiæ pars est, sed anteq̃ possimus scire, quid sit deus, possumus scire quid nõ sit.

Nulla quidem mens est mortali in corpore uiuens,
Quæ plena uideat cognitione deum,
Sed miris operum signis ostenditur auctor.
Rectorem'que suum condita quæque canunt.
Vnde licet fandi uires, animi'que uigorem
Vincat, & excedat gloria laus'qꝫ dei,
Nos tamen officio cordis gaudemus, & oris,
Et tanto oblectat succubuisse bono.
Hinc fidei uirtus, hinc flamma oriatur amoris,
Quod latet exercet, quod superat reparet.

Diabolus superbus seduxit hominem superbientẽ ad mortem. Christus humilis reduxit hominẽ obedientem ad uitam. Quia sicut ille elatus cecidit, & deiecit consentientem. sic iste humiliatus surrexit, & erexit credentem.

Letifer immodico naturæ elatus honore
Angelus, unde hominem subruit, inde ruit.
Sed Christus miserans deceptum fraude maligni,
In se, illi ad uitam posse redire dedit,
Si caueat pactis hostis seruire superbi,
Sectari studeat formam humilis domini,
Qui patris in deitate manens deus omnicreator,
Verus de sacra uirgine natus homo est,
Sic nostrum assumens matris de corpore corpus,
Esset ut assumptæ carnis origo deus,

In quo per lauacrum fidei uirtute renata
Cœleste accipiet gens noua principium,
Nil hominis primi retinens, sed plena secundi
Splendore, & capitis glorificanda sui.

Omnes beati si non habent, quod uolunt recte, uel si habent, quod recte uolunt, tamen cõtinuo sunt beati. contra autem, miseri si non habent, quod uolunt, uel si habent id, quod nõ recte uolunt, tamen miseri sunt. Propior ergo beatitudini est uoluntas recta, etiam si non sit adepta, quod cupit, q̃ praua. etiam si quod cupit, obtineat.

Non semper uere est felix impleta uoluntas,
Cum sæpe iniustis sint mala uota animis.
Recta igitur cupiens, etiam si non sit adeptus,
Persistendo tamen uelle bonum, bonus est.
At prauus quod fert animo, si non habet actu,
Tam miser est, q̃ si, quod cupit, obtineat.

Magna miseria est hominis cũ illo non esse, sine quo esse non potest. In quo enim est, sine dubio sine illo non est. nam si eius non meminit, eum'que non intelligit, neque diligit, cum illo non est.

Maiestate dei concluditur omne, quod uspuam est,
Qua sine nil rerum stare, uel esse potest,
Huic homo si recte famulatur, proximus hæret,
Si resilit, misero degit in exilio.
Omnia sic dominus discriminat ordine iusto,
Quo sint summa bonis ima parata malis.

Diuinitas uerbi æqualis patri facta est particeps mortalitatis nostræ non de suo, sed de nostro, ut & nos efficeremur participes diuinitatis eius nõ de nostro, sed de eius dono.

Omnipotens genitor, natus'que, & spiritus almus
Vna in personis par tribus est deitas,
Quæ genus humanum prostratum fraude maligni,

Ad uitam hac fecit posse redire uia,
Naturæ ut nostræ Christus causæ'q; redemptor
Mortalis fieret non minuens, quod erat.
Per'q; habitum serui uacuaret iura tyranni,
Et letum leto uinceret immerito.
Hinc uerbum carni insertum, carnem'q; receptans
Nec se confundit corpore, nec geminat.
Sic naturam hominis uirtute augente superna,
Esset ut in uero lumine lumen homo.
Qui uires mortis per uitæ absorbuit haustum
Factum est æternum, quod fuit occiduum.
Quisquis consilio æterno contraria sentis,
Et uerbum in nostra carne manere negas,
Diuinæ pietatis opus dissoluere quæris,
Spé'q; sua mundum dispoliare cupis.
Nam quis uentura quenquam saluabit ab ira?
Quis'ue hominis primi crimine liber erit?
Si deitas uerbi non nostræ est insita carni,
Aut Christus falsi corporis umbra fuit,
Quis genitus puer est intactæ uirginis aluo,
Quæ natura annis creuit, & aucta cibis,
In qua prole patrem mundi se credidit Abram,
Quæ'ue eius stirps est omnia sanctificans.
Quod regale genus, simul est, & pontificale.
Quis'ue idem Dauid filius, & dominus?
Peccati seruis & mortis compede uinctis
Vnam est dignatus ferre redemptor opem,
Qui nostri generis carnem cum morte receptans
Nostra, hosti, ut nobis uinceret, opposuit.
Et carne exuta dominantem perculit hostem,
Vt caperet palmam præda uetusta nouam.

Perfectum odium est, quod nec iustitia, nec scientia caret, idest, ut nec, ppter uitia homines oderis, nec propter homines uitia diligas. Recte ergo in malis odimus malitiã, & diligimus creaturam, ut nec propter uitium natura damnetur, nec propter naturam uiti-

um diligatur.
Recta uolens animus sapiens, & amator honesti
Quosdam odio dignos iudicat esse suo.
Nec tamen hos toto depellit fœdere, gnarus
Naturam errantum diuidere a' uitiis,
Sic generi indulgens proprio, ut peccata recidi
Optet, & ut damnet crimina, non homines.

Difficilia, & laboriosa sunt figmenta mendacii, Qui autem uult uerum dicere, non laborat. Quietiores enim sunt boni, q̃ mali, & absolutiora sunt uerba ueridicorum, q̃ commenta fallacium.

Fallaces semper curis torquentur amaris,
Et mala mens nunquam gaudia pacis habet.
Lubrica dum trepido mendacia plasmate fingit
Consumens totum tempus in arte mali.
At simplex animus, cõmenti & liber iniqui,
Nil amat iniustum, nil gerit implacidum.
Sectator ueri potietur luce serena,
Est quoniam mendax, nox'q;, dolor'q; sibi.

Ad patriam uitæ de noctis ualle uocati,
Virtutum gradibus scandite lucis iter.
Arduus, atque arctus fert ad cœlestia callis,
Deuexa ad mortem ducit, & ampla uia,
Qua fallax tumidi incedit sapientia mundi,
Cõmentis'que suis ludificata ruit.
Et mala corporei sequitur dum gaudia sensus,
Exulat a uero lumine cæca procul.
Nec falsarum habitu uirtutum ornata iuuatur,
Perdit mens ueri nescia, quicquid agit,
Nouerit ergo deum sapiens, totis'que medullis
Diligat, in'que ipso se quoq; amator amet,
Sit bonus, & iustus, sit uerax, atq; benignus,
Sit forma, & speculum, lux, & imago dei.
In Christo factus nouus, & iam carne uetusta
Exutus, uilem mente relinquat humum,

Vt sacri templi quacunque in parte locetur,
Magnum erit in capitis corpore, quicquid erit.

B onæ sunt in sacris scripturis mysteriorum dei ꝓfunditates, quæ ob hoc teguntur, ne uilescant, ob hoc quæruntur, ut exerceantur, ad hoc aperiuntur, ut pascant.

Quamuis in sacris libris, quos nosce laboras,
Plurima sint lector clausa, & opaca tibi,
Inuigilare tamen studio ne desine sancto.
Exercent animum dona morata tuum,
Gratior est fructus, quem spes productior edit,
Vltro obiectorum uilius est pretium.
O blectant adoperata etiam mysteria mentem,
Qui dedit, ut quæras, addet, ut inuenias.

O rans cum sudore sanguineo dominus noster Iesus Christus significabat, de toto corpore suo, quod est ecclesia, emanaturas martyrum passiones.

F erre parans Christus pœnā, mortem'que ꝓpinquā,
Inuictam'que suis ingenerare fidem,
C um prece sanguineas fundebat corpore guttas,
Et pretium mundi sudor erat domini,
Nec Crucis asperitas poterat terrere uolentem,
Quæ regnaturæ gloria carnis erat.
S ed cruor ille pares sanctis spondebat honores,
Orturis toto corpore martyribus.
Nam cum sacra seges terrarum impleuerit orbem,
Omnis ab hoc uno semine messis erit.

S acramētum summæ pietatis in iudicium sibi sumit indignus. Bene enim esse non potest male accipienti, quod bonum est.

Magnum præsidium est sacro libamine pasci,
Si cor participis crimina nulla premunt.
Nam geminat sibimet peccati pondera, quisquis,
Quæ bona sunt, sumens, quæ mala, non refugit.

Qui laudat dominum in miraculis beneficiorum, laudet etiam in terroribus ultionum. Nunc enim in se blanditur,& nunc minatur, si non blandiretur, nulla esset exhortatio, si non minaretur, nulla esset correctio.

Qui laudat dominum de mundi conditione,
E t rerum in specie prædicat artificem.
Laudet & æternam mortem, flãmas'que minãtem,
Et iusti regis iudicium metuat.
S pes de promissis nil ambigat, omne dabit rex,
Quod parat, & meritis gratia maior erit,
S i properent fontes peccati abrumpere nodos
A nte diem mortis, dum locus est ueniæ.

Remedia conuersionis ad dominum nullis cunctationibus differenda sunt, ne tempus correctionis pereat tarditate. Qui enim pœnitenti indulgentiã promisit, dissimulanti diem crastinum non spopondit.

C onuerti ad rectos mores & uiuere sancte
In Christo meditans, quod cupit, acceleret,
Cedant uirtuti uanarum obstacula rerum,
Ne perdat uoti tempora lenta fides.
Quid iuuat in longum causas producere morbi?
Cur dubium expectat cras hodierna salus?
S cimus correctis ueniam non esse negandam,
Sed nulli nostrum est ultima nota dies.

O mnia, quæ timentur, rationabiliter declinãtur, deus sic timendus est, ut ab ipso ad ipsum confugiatur.

V tile prudenti est, mundana aduersa cauere,
Et quod uitandum est prospiciat fugere,
S ed cum peccati merito manus omnipotentis
O mnia concludens arctat ubiq; reum,
V num profugium totum est deus ipse timenti,
A quo discedens ne pereat, redeat.
Conuerti nanq; ad dominum certissima uita est,
Et pacem offensi quærere, sola salus.

Qui terret, parcit, qui percutit, ipse medetur.
Viuere uis illi, subdere, quem metuis.

Virginitas carnis corpus est intactũ, uirginitas animæ est fides incorrupta.

Carnis uirginitas intacto corpore habetur,
Virginitas animæ est intemerata fides,
Qua sine corporei nil prodest cura pudoris,
Sed mentis pietas auget utrunque bonum.

Multa nos in facultatibus nostris superflua habere probabimur, si necessaria sola retineamus. Nã uana quærentibus nihil sufficit, & quodam modo alienorum retentor est, qui profutura pauperibus inutiliter habet.

Magnum peccatum est amor immoderatus habendi,
Et plusquam uitæ sufficiat, cupiens.
Nam quod nos uestit, quod pascit cura salutis,
Si uanis sit mens libera, non onerat.
Si qua ergo superant, quorum non indiget usus,
Debilibus prosint, atque iuuent inopes
Quisquis enim cupide non expandenda recondit,
Quæ nulli tribuit, pauperibus rapuit.

In magna egestate sunt diuites inopes iustitiæ, thesauros non habentes sapientiæ. Qui autem domino seruiunt, ea bona acquirunt, quæ perire non possunt.

Terrenis opibus cum diues gaudet iniquus,
Veris se miserum nescit egere bonis.
Nam quid erit, quod non momento temporis uno
Perdere mundana conditione queat.
Cum licet aduersis cessantibus omnia parcant,
Lege tamen mortis sit faciendus inops.
At bona iustorum nullis obnoxia damnis.
Hostes, furta, ignes, & mare non metuunt.
Indemnis seruat proprium sapientia censum,
Nec perdunt meritum pax'que, fides'que suum.

O mnis uirtutum semper substantia salua est,
Inuitis Christi munera nemo rapit.

Non sufficit abstinere amalo, nisi fiat, quod bonũ est, & parum est, nemini nocere, nisi studeatur multis prodesse.

D ignus laude quidem est uitam sine crimine ducens,
Et quæcunq; sibi sint nocitura cauens.
S ed non hoc pietas contenta est limite claudi,
Nec iustis, uetitis abstinuisse, sat est.
Maior cura boni est fratrum releuare labores,
Et ferre optatum tristibus auxilium.
P ascere ieiunos, nudos uestire, ligatos
Soluere, discordes conciliare sibi.
E t quæcunq; homines miseri solatia quærunt,
Hoc ut possibile est, promere corde pio.
V t recti uere cupidus, uereq; benignus.
Quæ mala sunt, fugiat, quæ bona sunt, faciat.

P eccator, cum peccat, ideo a domino nõ uidetur, quia male agentis pœna differtur. Grauius autem in eum decernitur, cui etiam ipsa correctio denegatur.

G audet transgressor peccato impune potitus,
Si non infertur debita pœna reo.
C eu nulla offendant hominum commissa tonantem,
Aut aliqua excelsi notitiam lateant.
S ed uetitorum auidis grauior tunc ira timenda est,
Cum sese remouent uerbera iustitiæ.
Nam quid erit morbi, quod non dominabitur illi,
Cui supera auxilium iam medicina negat.

Non potest fraudari suis delectationibus, cui Christus est gaudiũ. æterna enim exultatio est, quæ bono lætatur æterno.

F elices uere faciunt, semperq; beatos
De uero, & summo gaudia nata bono.
Nam mundi ex opibus breuis, ac peritura uoluptas

Edita perpetuæ semina mortis habet.
Non placeat uanis animum submittere rebus,
Pestiferis'q; auidam mentem onerare cibis.
Cor mundum, & sapiens fructu uirtutis alatur,
Et Christi in nostro pectore regnet amor,
Quo semel impletus nunquam uacuabitur illo,
Aeterna æterni flumina fontis erunt.

Deo, qui ubiq; est non locis, sed actionibus, aut sumus longinqui, aut propinqui. Quia sicut dissimilitudo separat nos, ita illi nos iungit imitatio.

Ambitum mundi totum deus implet, & ambit.
Nec præsens ulli desinit esse loco.
A quo longinquus multum, nimium'q; remotus
Quisquis sinceræ luce caret fidei,
Cuius si radiis depulsa nocte nitescat,
Diuino impletus lumine lumen erit.
Non igitur terrarum orbis, non æquora ponti
Inuia circuitu sunt obeunda uago,
Vt possit rerum dominator, & auctor adiri,
Quem templo in cordis mens pia semper habẽt,
A quo ut dissimilis terra in deserta recedit,
Sic uitæ merito proximus est similis.

Omnis uita infidelium peccatum est, & nihil est bonũ sine summo bono. Vbi enim deest agnitio æternæ, & incõmutabilis ueritatis, Falsa etiam uirtus est in optimis moribus.

Quamuis multa homini post uulnera prima supersint,
Quæ uitam hanc faciant laudis habere decus.
Si tamen ingenio claro, & probitatis amori
Fons desit fidei subdita corda rigans,
Cunctarum frugum marcescit inutile germen,
Nec fruitur uero lumine falsus honor.
Ignoratus enim deus, & non credita uirtus,
Quæ uera ad summum prouehit arte bonum.
Non sinit eniti regna ad cœlestia mentem

Obstructam uanis, occiduis'que grauem,
Per'que omnes calles errat sapientia mundi,
Et tenebris addit, quæ sine luce gerit.

Male celebrat sabbatum, qui a' bonis operibus uacat. ocium autem ab iniquitate debet esse perpetuum. quia bona conscientia non inquietum, sed tranquillum facit animum.

Non recto seruat legalia sabbata cultu,
Qui pietatis opus credit in his uetitum.
Nulla dies actus hominum non damnat iniquos,
Omnia conueniunt tempora iustitiæ.
Nec corumpuntur uirtutibus ocia sancta,
Tantum a' peccatis libera corda uacent.

Libera semper est seruitus apud deum, cui non necessitas, sed charitas seruit.

Libertas nulla est maior, melior'ue potestas,
Quam seruire Deo, cui bene seruit amor.
Absque iugo posita est ditionis amica uoluntas,
Quæ uiget affectu, non gemit imperio.

Quo uitio primum superatus est homo, hoc ultimum uicit uitium. Cum enim omnia peccata superauerit manet periculum, ne bene sibi mens conscia in se potius, quam in domino glorietur.

Qua primũ ĩ morte est homo pulsus fraude maligni,
Hanc illi extremam bella peracta mouent.
Sublimes ut cum palmas, claras'que coronas
Sumpserit, atque hostem subdiderit pedibus.
Virtuti propriæ uelit assignare triumphum,
Non domino, cuius munus, opus'que fuit.
In quo uno semper superat, qui non superatur,
Quo dignante manu subdere, nemo cadit.
Ancipitis uitæ qui uis superare labores,
Dilige, quod semper uerus amator habet.
Instant terrenis infesta pericula rebus.

Feruent pro damnis prelia, pro'q; lucris.
Et nihil est inter carnalia uota quietum,
Nec pax sollicitis, nec modus est cupidis.
In solo est mens tuta deo, quem linquere nolens,
Nunquam erit æterno non opulenta bono.

Adulantium linguæ alligant animas in peccatis, delectat enim ea facere, inquibus non solum non metuitur reprehensor, sed etiam laudator auditur.

Lingua assentatrix uitium peccantis aceruat,
Et delectatum crimine, laude ligat.
Nulla sit ut lapso reparandæ cura salutis,
Blanditur sonti dum male suasus honor.
Libera sit potius uox correctoris amici,
Serpere nec fibris cæca uenena sinat.
Nec credens medici uerbis fallacibus æger
Noxia laudatæ uulnera pestis amet.

Qui nondũ percepto regenerationis lauacro pro Christi cõfessione moriuntur, tantum eis ualet efusio sanguinis ad abolenda peccata, quantum si abluerẽtur fonte baptismatis.

Si mundo moritur diuino fonte renascens,
Fit'q; nouus uita, qui sepelitur aqua.
Non sunt fraudati sacro baptismate Christi,
Fons quibus ipsa sui sanguinis unda fuit.
Et quicquid sacri fert mystica forma lauacri,
Id totum impleuit gloria martyrii.

Iustitia nostra quamuis uera sit propter uerum boni finem, ad quem refertur. tamen tanta est in hac uita fragilitas, ut potius remissione peccatorum constet, quam perfectione uirtutum.

Magna quidem in multis est excellentia sanctis,
Quorum animas superi gratia roris alit.
Sed dum mens quædam patitur mala corporis ægri,
Et pugnam interius exteriora mouent,

Nunq̃

Nunquam ita perfecto capitur uictoria bello,
Vera ut securus pace fruatur homo.
Inter discordes motus contagia serpunt.
Ipsa'que uirtutum gaudia uulnus habent,
Vt faciat cunctis longa experientia notum,
Non esse hoc plenam tempore iustitiam.
Ni dominus miserando lauet delicta suorum,
Et dans uirtutum munera, det ueniam.

Diuinorum operum secretas noscere causas
Humanis non est possibile ingeniis.
Nec nullo tamen intuitu speculatur operta,
Qui multa ut lateant, scit placuisse deo.
In quo mens imbuta fide simul omnia discit,
Per'que operum speciem suscipit artificem.
Fingentem rebus formas, loca, tempora, motus,
Mensuris nostris, ponderibus'que suis.
Scrutari nec cura procax obstrusa laboret,
Cui cuncta in Christo nosce, & habere datur.

Non est desperandum de malis, sed pro ipsis, ut boni fiant, studiosius supplicādū est. Quia numerus sanctorum semper est de numero auctus impiorum.
Vt morbo oppressis præstanda est cura medendi,
Donec in ægroto corpore uita manet.
Sic prauis multa & uitiorum mole grauatis,
Sanctarum pietas est adhibenda precum.
Vt dum possibile est mutari corda malorum,
Horrescat noctis deuia lucis amor.
Conuersis'que nouam mentem det gratia Christi,
Qua fiunt homines iustificante boni.

In tranquillitate pacis compræhendenda est doctrina sapientiæ, quæ inter turbines tribulationum difficulter agnoscitur. nec facile inueniuntur ī aduersitate præsidia, quæ non fuerint in pace quæsita.

Dum non perturbant animum discrimina mundi,
Dum'que diem pacis præmia nulla premunt,
E xercere fidem diuinis conuenit armis,
Consilio'que omnes anticipare minas.
T ranquillam, & curis uacuam sapientia mentem
Imbuet, & placidi pectoris hospes erit.
Nam quod non fuerit conceptum corde quieto,
Acquiri in sæuo turbine non poterit.

P otest homo inuitus amittere temporalia bona, nũq̃ uero, nisi uolens, perdit æterna.

Omne bonum mundo concretum, & tempore partũ,
Quacunque amitti conditione potest.
E t q̃uis damnis uigilanter cura resistit,
Sæpe tamen propriis dispoliatur homo.
At bona quæ uere bona sunt, nec fine tenentur,
Semper habet quisquis semper habere cupit.
Nec uim ferre potest Christo subnixa uoluntas,
In quo persistens omnia uincit amor.

F ideliter supplicans Deo pro necessitatibus huius uitæ, & misericorditer auditur, & misericorditer non auditur. Quid enim infirmo sit utile, magis nouit medicus, q̃ ægrotus. Si autem id postulat, quod deus præcipit, fiet omnino, quod poscit. qa accipit charitas, quod parat ueritas.

I nter mundanæ mala conflictantia uitæ
Sæpe quidem domini corripitur populus.
Qui tempestatum uaria sub clade laborant,
Noscant se iusti ferre flagella dei,
Atque ipsum toto gemitu, planctu'que precentur,
Vt qua scit miseris auxilietur ope.
Non & enim proprio arbitrio curabitur æger,
Nec uero leges ipse dabit medico.
Morbida rimetur penetralia dextra salutis,
Et depressa graui uiscera peste lauet.

Absq; dolore quidem nequeunt mala sueta repelli,
Sed quod læserunt dulcia, amara mouent.
P œniteat morum, & uitiis uirtute fugatis,
Regnum peccati respuat aula dei.
Ad ueniam tendunt iusti pia uerbera regis.
Ira breuis rectis gaudia longa dabit.
Nunquam bella bonis, nunquam discrimina desunt,
Et cum quo certet, mens pia semper habet.
Quæ carnem oblectant sancto sunt noxia cordi,
Contra animi legem prælia corpus habet.
P ulsant exterius diuersis motibus hostes,
Intus ciuile est, & sociale malum.
Vt possit mundi illecebris, uitiis'q; resisti.
Vis est corporei mortificanda hominis.
S ed quæ mens recto famulam sub iure tenebit,
Edomitæ ut regnet carnis in officiis,
E xcelso nisi quæ seruit bene subdita regi,
Vnde est facta uolens fiat ut inde ualens.

O mnia per uerbum facta sunt, & sine ipso factum est nihil. Cum ita'q; uniuersæ naturæ per uerbum dei factæ sint, iniquitas per ipsum nõ est facta, quia iniquitas nulla substantia est. & peccatum non est natura, sed uitium naturæ appetentis id, quod non est sui ordinis.

P er uerbum omnipotens deus omnia cõdidit unus,
A quo natura est nulla creata mali,
Et quod non fecit diues sapientia uerbi,
Non habet in rerum conditione locum.
Nulla igitur uitiis substantia, nulla'q; uita est,
Quæ uegetet corpus, materiam'q; suam,
S ed cum libertas discedit ab ordine recto,
Nec seruant proprium, quæ bona sunt, modulum,
I n culpa, & uitio est uagus in contraria motus,
Fit'que malum ueram deseruisse uiam,
I n quam si toto properet quis corde reuerti,

Nullus neglecti limitis error erit,
T ota'q; debenti peccati pœna peribit,
Condita in integrum restituente deo.

D eus cum aliquid male poscitur, dando irascitur, & nõ dando miseretur.

Cum deus effectum precibus non præstat iniquis,
Multum concedit, q nocitura negat
E rrantes uoto non uult delinquere facto,
I ratus fineret, quod prohibet placidus,
D iscat felici supplex gaudere repulsa,
Incipiat'q; animo pellere, quod uoluit.
P arcentem'q; deum noscat sibi, cum ruiturus
Non exaudiri, ne rueret, meruit.

Nullo modo iudiciis hominum cõparanda sunt iudicia dei, quem non est dubitãdum esse iustum. etiam quando facit quod hominibus uidetur iniustum.

I udicium humanum, quod falli sæpe necesse est,
Non semper recipit regula iustitiæ.
A t domini in cunctis æqua est, uerax'q; potestas,
A spectum cuius nulla remota latent.
T alis laudetur iudex, timeatur, ametur,
Qui uere iustus permanet, atq; bonus,
A duersos reuocans, conuersis cuncta remittens,
A tq; malis ueniam dando, bonos faciens.
Non ergo audacter mens ueri nescia culpet,
Quod placuit summi iudicis arbitrio,
S ed subdat sese iusto ignorantia regi,
Qui nunq̃, quæ sunt non bona, uelle potest.

Nulli irascenti ira sua uidetur iniusta. Vnde ab omni indignatione cito redeundum est ad mãsuetudinis lenitatem. Nam pertinax motus facile in eius odiũ transit, cui non celeriter ignoscitur.

Nemo suæ mentis motus non æstimat æquos,
Quod'q; uolunt homines, se bene uelle putant.

Vnde animus celeri pace est reuocandus ab ira,
Ne robur sæuis tempora dent odiis.
Offensas sibimet parcentia corda remittant.
Nam nemo est, qui non indigeat uenia,
Quam nostri memores mundi inter uana uicissim,
Omnibus in causis & damus, & petimus.

Cultor iustitiæ, diuinæ pacis amator,
Quem uocat ad summum uita beata bonum.
Scandere constanter dextros enitere calles,
Despiciens leuæ noxia plana uiæ.
Tutius est duros mundi tolerare labores,
Infesti'que hostis prælia sæua pati.
Quam uictum officiis animum submittere blandis,
Capta'que seruili subdere colla iugo.
Tempore in occiduo non longi est usus honoris,
Et celeri lapsu gaudia falsa fluunt.
Finem igitur proprii sapiens speculabitur æui,
Et uia, qua currit, quo ferat, aspiciet.
Nam mundo innexis pars est cum principe mundi,
At seruis Christi gloria Christus erit.

Corporeos inter sensus, moribunda'q; membra
Multa animus patitur carnis ab hospitio,
Quæ uitæ de qua uiuit contraria quærens,
Vult legem mentis soluere lege sua.
Sed prudens præsul famulam frenare rebellem
Aeterni regis discat ab imperio,
Et uerum accipiens supero de lumine lumen,
Noctem peccati cordis ab æde fuget.
Nam quia cuncta deus bona condidit, ipsa'q; nostri
Exilii regio est pulchra decore suo.
Auditus, uisus, contactus, gustus, odor'que
Præberi gaudent undique, quod placeat,
Fit'que nocens homini præsentis temporis usus,
Si captum blandis inferiora ligant.

Mens igitur sapiens superas enitere ad arces,
 Et summis fieri suesce beata bonis.
Delitias iam nunc promissi concipe regni.
 Virtute, atque fide, quod cupis, esse tene.
Ne'ue ad spem dubiam frustra te currere credas,
 Naturæ in Christo prospice liba tuæ,
A quo suspectum si te non ambigis esse,
 Totus homo in capitis corpore semper eris.
Tantum ut iussa uelis nutu obseruare docentis,
 Qui, quod ait uerbo, præuenit auxilio.

In deitate gradus mensura, & tempora non sunt,
 Et, quod idem est, maius non habet, atque minus.
Corporeæ longe moles, formæ'que recedant,
 Virtus summa caret finibus, & spaciis.
Quod pater, hoc simul est uerbum patris, hoc utriusq;
 Spiritus, hic deus est unus, & una fides.
Per quam uerorum spes non incerta bonorum
 Sublimem ignoto scandit amore uiam,
Et prægustata superi dulcedine roris
 Doctrinis pasci gaudet apostolicis.
Indignas quisquis non uis incurrere causas,
 Innecti uanis, occiduis'que caue.
Mortalis uitæ breuitas non multa recurrit,
 Paucorum exigui temporis usus eget.

Esse uolens, gaudere optans, scire abdita quærens,
 Vt te non teneant ultima, summa pete,
Delectare deo rege, in cœlestibus esto,
 Et quæ spe sequeris, credita, amore tene.
Nulla in te maneant hominis uestigia primi,
 Nec forman ueteris gestet imago noui.
Exulta agnoscens, te uerbi in carne renatum,
 Cuius si pars es, pars tua Christus erit,
Qui, ne damnandi legeres mala gaudia mundi,
 Promissum ad regnum se tibi fecit iter.

Cum pater in uerbo sit semper, & in patre uerbum,
Sit'q; unus uerbi spiritus, atque patris,
Sic de personis tribus est tibi non dubitandum,
Vnum, ut docta fides, confiteare deum.
Corde patris genitum creat, & regit omnia uerbum,
Nec tamen est aliquid, quod sine patre gerat,
Vnus enim amborum motus, ratio una uolendi,
Par uirtus, idem spiritus, unus amor.

Sic magnus deus est, de se ualet, & manet in se,
Cui summum, & propriũ est, semper id esse, quod ẽ.
Splendet enim uerum uero de lumine lumen,
Vt genitum agnoscens nouerit ingenitum,
Vna trium deitas, una est essentia, ab uno,
Idem est & uerbi spiritus atq; patris,
Nullum opus abiunctum, nulla est nõ æqua potestas,
In cunctis unum sunt tria principium.

Cum pia mens in laude dei superata labores,
Gaude, q̃ tantum te bene uincit opus,
Te'q; aliquid superi cognosce hausisse uigoris,
Si tibi non satis est, quod cupis, atque sapis.
Quære bonum sine fine, bono & persiste reperto
Quærere, non habeant talia uota modum.
Nam qui se nullo iam munere credit egere,
Crescere non cupiens, perdit adepta tepens.

Age iam precor mearum comes irremota rerum,
Trepidam, breuem'q; uitam domino deo dicemus.
Celeri uides rotatu dies rapidos meare,
Fragilis'que membra minui, mundi perire, labi.
Fugit omne, quod tenemus, neq; fluxa habẽt recursũ,
Cupidas uagas'q; mentes spe trahunt inani.
Vbi nunc imago rerum atque ubi sunt opes potentũ?
Quibus occupare captas animas fuit uoluntas.

Qui centum quondam terram uertebat aratris

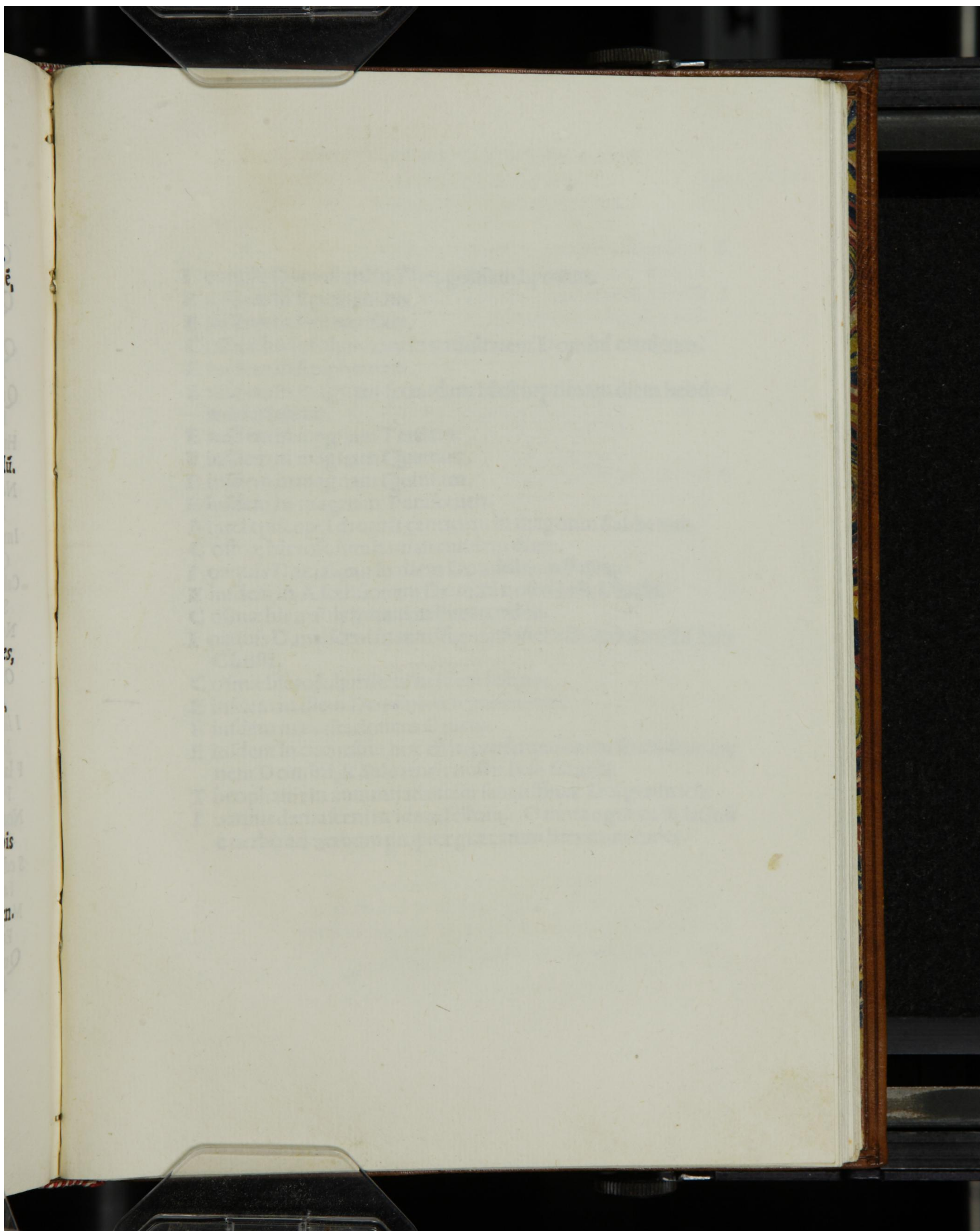
Aestuat, ut geminos possit habere boues
Vectus magnificas carpentis sæpe per urbes,
Rus uacuum fessis æger adit pedibus.
Ille decem celsis sulcans Maria alta carinis,
Nunc lembum exiguum scandit, & ipse regit.
Non idem status est agris, non urbibus ullis,
Omnia'que in finem præcipitata ruunt.
Ferro, peste, fame, uinclis, algore, calore,
Mille modis miseros mors rapit una homines.
Vndiq; bella fremunt, omnis furor hæsitat armis,
Incumbunt reges regibus innumeris.
Impia confuso sæuit discordia mundo,
Pax abiit terris, ultima quæque uides.
Et si concluso superessent tempora sæclo,
Vt posset longos mundus habere dies,
Nos tamen occasum nostrum obseruare deceret,
Et finem uitæ quenque uidere suæ.
Nam mihi quid prodest, q longo flumina cursu
Semper in exhaustis prona feruntur aquis,
Multa q annosæ uicerunt sæcula siluæ,
Quod'q; suis durant florea rura locis.
Ista manent, nostri sed non mansere parentes,
Exigui uitam temporis hospes ago.
Non ergo hic sumus nec quicquam in sæcula nati.
Quæ pereunt nobis, & quibus occidimus.
Sed uitam æternam uita mereamur in ista,
Vt subeat requies longa labore breui.
Et tamen iste labor sit forte rebellibus asper,
Ac rigidas leges effera corda putent.
Non tamen hæc grauis est mansueto sarcina dorso,
Nec lædit blandum mitia colla iugum.

Tota mente deus, tota ui cordis amari
Præcipitur, uigeat cura secunda hominis,
Quod sibi quis nolit fieri non inferat ulli,
Vindictam læsus nesciet exigere.
Contentus modicis uitet sublimis haberi,

Sperni non timeat, spernere non libeat.
Parcus, uera loquens, & mente, & corpore castus.
Insontem uitam pacis amator agat,
Et proprio pascat loculo, quos norit egentes.
Non sua non cupiat, quæ sua sunt tribuat.
Quid rogo mandatis durum censetur in istis?
Aut quid erit, quod non possit obire fides.
Qui credunt sacros uerum cecinisse prophetas,
Et qui non dubitant uerba manere Dei,
Qui'que Redemptorem passum Crucis ultima morte
In toto excelsi patris honore uident,
Qui'que ipsum multa cum maiestate tremendum
Expectant pingui lampade peruigiles.
Hiis sordent terrena, patent cœlestia. nec se
Captiuos seruos temporis huius agunt.
Non illos fallax cepit sapientia mundi,
Nec curas steriles inseruere polis.
Imperat & fasces indocti munera uulgi,
Quas'que orbis scelerum semina fecit opes.
Calcarunt sancta cœlum ambitione potentes
Suffragiis Christi, & plausibus angelicis.
Nec labor hos durus uincit, nec blanda uoluptas,
Quærere nil cupiunt, perdere nil metuunt.
Omnia non Christi, qui Christi est odit in illo,
Se statuens in se, qui gerere optat eum.
Ille Deus rerum cœli, terre'que creator
Me propter sacra uirgine natus homo est.
Flagris dorsa, alapis maxillas, ora saliuis
Præbuit, & figi se Cruce non renuit.
Non, ut tanta Deo quicquam patientia ferret,
Cuius nec crescunt, nec minuuntur opes,
Sed quod erat uictum in me ut superaret in illo,
Factus sum Christi corporis, ille mei.
Me gessit moriens, me uicta morte resurgens,
Et secum ad patrem me super astra tulit.
Quid nam igitur uiuens Prosper tolerare recusem,
Aut quid erit, quod me separet a domino.

Ignem adhibe, rimare manu mea uiscera tortor,
Effugient pœnas membra soluta tuas.
Carcere si cæco claudar, nectar'que catenis,
Liber in excessu mentis adibo deum.
Si mucrone paret ceruicem abscindere lictor,
Inpauidum me inueniet, mors cita pœna breuis.
Non metuo exilium, mundus domus omnibus una ẽ,
Sperno famem, domini sit mihi sermo cibus.
Nec tamen ista mihi de me fiducia surgit.
Tu das Christe loqui, tu'que pati tribuis.
In nobis nihil audemus, sed fidimus in te,
Quos pugnare iubes, & superare facis.
Spes igitur mea sola deus, quem credere uita est,
Qui patriæ ciuem me dedit alterius.
Sorte patrum occiduum iussus transcurrere mundũ.
Sub Christi sacris aduena miles eo.
Nec dubius me iure breui terrena tenere,
Sic utar propriis, ceu mea non mea sint.
Non mirabor opes, nullos sectabor honores,
Pauperiem Christo diuite non metuam.
Qua stetero aduersis, hac utar mente secundis.
Nec mala me uincent, nec bona me capient.
Semper agam grates Christo, dabo semper honores,
Laus domini uigeat semper in ore meo.
Tu modo fida comes mecum isti accingere pugnæ,
Quam deus infirmo prebuit auxilium.
Sollicita elatum cohibe, solare dolentem,
Exemplum uitæ simus uterque piæ.
Custos esto tui custodis, mutua redde.
Erige labentem, surge leuantis ope.
Vt caro non eadem, sed tantum mens quoq; ñobis
Vna sit, atq; duos spiritus unus alat.

Explicit liber Prosperi. Deo gratias Amen.

Ioannis Damaſceni in Theogoniam hymnus.
Eiuſdem in Epiphaniam.
Eiuſdem in Pentecoſten.
Coſmæ hieroſolymitani in natiuitatem Domini canticum.
Eiuſdem in Epiphaniam.
Eiuſdem in magnam ſecundam ideſt in primam diem hebdomadæ ſanctæ.
Eiuſdem in magnam Tertiam.
Eiuſdem in magnam Quartam.
Eiuſdem in magnam Quintam.
Eiuſdem in magnam Paraſceuen.
Marci epiſcopi Idrontis canticum in magnum Sabbatum.
Coſmæ hieroſolymitani in eundem diem.
Ioannis Damaſceni in diem Dominicum Paſcæ.
Eiuſdem in Aſcenſionem Domini noſtri Ieſu Chriſti.
Coſmæ hieroſolymitani in Pentecoſten.
Ioannis Damaſceni in transfigurationem Domini noſtri Ieſu Chriſti.
Coſmæ hieroſolymitani in idem feſtum.
Eiuſdem in diem Dominicum palmarum.
Eiuſdem in exaltationem Crucis.
Eiuſdem in occurſum hoc eſt in præſentationem ſecundum carnem Domini, & Saluatoris noſtri Ieſu Chriſti.
Theophanis in annuntiationem ſanctiſſimæ Dei genitricis.
Ioannis damaſceni in idem feſtum. Omnia e græco in latinũ e uerbo ad uerbum propter græcarum literarum rudes.

IOANNIS DAMASCENI IN THEOGONIAM.
PRINCIPIVM VERSVVM.

B oniloquii cantibus hymmi hi canunt
Filium Dei hominum gratia natum
I n terra, & soluentem multi luctus nocumenta mundi.
Sed o Rex locutores libera ab his laboribus.

A luauit populum miraculificans Herus
Liquidam Maris undam terrenans olim.
ſ Non inuitus auté natus ex puella, callem accessibilē
Poli ponit nobis, quem secundum substantiam
A equalemq; patri, & mortalibus glorificamus.

P ortauit uenter sacratus uerbum
Manifeste incom busto figuratus rubo
Commixtum formæ mortali, Dei,
Euæ miserum uentrem maledictione uetusta
Soluens amara, quod mortales glorificamus.
O stendit stella quod ante solem, uerbum,
Profectum ad sedandum peccatum Magis,
Palam pauperem in speluncam, misericordem
Te fasciis inuolutum, quod lætati
Viderunt idem & mortale, & dominum.
A nnue ad hymnos seruorum benefactor,
I nimici humilians elatum supercilium,
Ferensq; o omniuidens peccato
Super immobiliter firmatos
O beate cantores firmamento fidei.
S ponsæ perpuræ ualde diuitem partum
Videre supra sensum dignus factus chorus
A gricola mouebatur mirabili modo,
Ordinem, canentemq; in corporeorum
Regem Christum in feminabiliter incarnatum.
C elsitudini imperans cœlorum, ob misericordiam
Est secundum nos ex innupta uirgine.

ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΥ ΕΙΣ ΤΗΝ ΘΕΟΓΟΝΙΑΝ. ΟΥ Η ΑΚΡΟΣΤΙΧΙΣ,

Εὐεπίης μελέεσσιν ἐφύμνια ταῦτα λιγαίνει
Υἱέα θεοῦ, μερόπων εἵνεκα τικτόμενον
Ἐν χθονὶ, καὶ λύοντα πολύστονα πήματα κόσμου.
Ἀλλ' ἄνα, ῥητῆρας ῥύεο τῶνδε πόνων.

Ἔσωσε λαὸν θαυματουργῶν δεσπότης,
Ὑγρὸν θαλάσσης κῦμα χερσώσας πάλαι.
Ἑκὼν δὲ τεχθεὶς ἐκ κόρης, τρίβον βατὴν
πόλου τίθησιν ἡμῖν, ὃν κατ' οὐσίαν,
Ἶσόν τε πατρὶ, καὶ βροτοῖς, δοξάζομεν.
Ἤνεγκε γαστὴρ ἡγιασμένη, λόγον,
Σαφῶς ἀφλέκτως ζωγραφουμένη βάτῳ,
Μιγέντα μορφῇ τῇ βροτησίᾳ θεοῦ,
Εὔας τάλαιναν νηδὺν ἀρᾶς τῆς πάλαι
Λύοντα πικρᾶς, ὃν βροτοὶ δοξάζομεν.
Ἔδειξεν ἀστὴρ τὸν πρὸ ἡλίου λόγον,
Ἐλθόντα παῦσαι τὴν ἁμαρτίαν μάγοις,
Σαφῶς πενιχρὸν εἰς σπέος τὸν συμπαθῆ
Σὲ σπαργάνοις ἑλικτὸν, ὃν γεγηθότες,
Εἶδον τὸν αὐτὸν, καὶ βροτὸν, καὶ κύριον.
Νόσον πρὸς ὕμνους οἰκετῶν, εὐεργέτα,
Ἐχθροῦ ταπεινῶν τὴν ἐπηρμένην ὀφρὺν,
Φθείρων τε παντεπόπτα τῆς ἁμαρτίας,
Ὕπερθεν ἀκλόνητον ἐστηριγμένους
Μάκαρ μελῳδοὺς, τῇ βάσει τῆς πίστεως.
Νύμφης πανάγνου τὸν πανόλβιον τόκον,
Ἰδεῖν ὑπὲρ νοῦν ἠξιωμένος χορὸς,
Ἀγραύλος ἐκλονεῖτο θεῖ ξένῳ τρόπῳ,
Τάξιν μελῳδοῦσάν τε τῶν ἀσωμάτων
Ἄνακτα χριστὸν, ἀσπόρως σαρκούμενον.
Ὕψους ἀνάσσων οὐρανῶν εὐσπλαγχνίᾳ,
Τελεῖ καθ' ἡμᾶς ἐξ ἀνυμφεύτου κόρης.

Ἄϋλος ὢν τὸ πρόσθεν, ἀλλ' ἐπ' ἐσχάτων
Λόγος παχυνθεὶς σαρκὶ, τὸν πεπτωκότα
Ἵνα πρὸς αὐτὸν ἑλκύσῃ πρωτόκτιστον.
Γένους βροτείου τὴν ἀνάπλασιν πάλαι
Ἄδων προφήτης Ἀββακοὺμ, προμηνύει,
Ἰδεῖν ἀφράστως ἀξιωθεὶς τὸν τύπον.
Νέον βρέφος γὰρ ἐξ ὄρους τῆς παρθένου
Ἐξῆλθε, λαῶν εἰς ἀνάπλασιν λόγος.
Ἶσος προῆλθες τοῖς βροτοῖς ἑκουσίως
Ὕψιστε, σάρκα προσλαβὼν ἐκ παρθένου,
Ἰὸν καθάραι τῆς δρακοντίας κάρας,
Ἄγων ἅπαντας πρὸς σέλας ζωηφόρον,
Θεὸς πεφυκὼς, ἐκ πυλῶν ἀνηλίων.
Ἔθνη τὰ πρόσθεν τῇ φθορᾷ βεβυσμένα,
Ὄλεθρον ἄρδην δυσμενοῦς πεφευγότα,
Ὕψουσι χεῖρας σὺν κρότοις ἐφυμνίοις,
Μόνον σέβοντες χριστὸν ὡς εὐεργέτην,
Ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς συμπαθῶς ἀφιγμένον.
Ῥίζης φυεῖσα τοῦ Ἰεσσαὶ παρθένε,
Ὅρους παρῆλθες τῶν βροτῶν τῆς οὐσίας,
Παῖδα τεκοῦσα τὸν πρὸ αἰώνων λόγον,
Ὡς ηὐδόκησεν αὐτὸς ἐσφραγισμένην
Νηδὺν διελθεῖν τῇ κενώσει τῇ ξένῃ.
Ἐκ νυκτὸς ἔργων ἐσκοτισμένης πλάνης,
Ἱλασμὸς ἡμῖν χριστὲ τοῖς ἐγρηγόρως,
Νῦν συντελοῦσιν ὕμνον ὡς εὐεργέτῃ
Ἔλθοις πορίζων, εὐχερῆ τε τὴν τρίβον,
Καθ' ἣν ἀνατρέχοντες, εὕροιμεν κλέος.
Ἀπηνὲς ἔχθος τὸ πρὸς αὐτὸν, δεσπότης
Τεμὼν διαμπὰξ σαρκικὸς ἐν παρουσίᾳ,
Ἵνα κρατοῦντος ὤλεσε θυμοφθόρου,
Κόσμον συνάπτων ταῖς ἀΰλοις οὐσίαις,
Τεθεὶς προσκυνῇ τὸν τεκόντα τὴν κτίσιν.
Ὁ λαὸς εἶδεν ὃν πρὶν ἠμαυρωμένος,
Μεθ' ἡμέραν φῶς τῆς ἄνω φρυκτωρείας,
Ἔθνη θεῷ δὲ κλῆρον υἱὸς προσφέρει,
Νέμων ἐκεῖσε τὴν ἀπόρρητον χάριν,

Immateriale ens ante, sed in extremis
Verbum impinguatum carne, prolapsum
Vt ad se traheret primo formatum.
G eneris mortalis reformationem olim
Canens propheta Abbacum, prænuntiat
Videre indicibiliter dignus factus formam,
Nouus infans enim ex monte Virginis
Exiuit, populorum ad reformationem uerbum.
P ar processisti mortalibus sponte
Celsissime, carne assumpta de uirgine,
Virus purgare draconici capitis
Ducens omnes ad lucem uitiferam,
Deus existens ex portis insolaribus.
O gentes quæ olim corruptione obrutæ
Perniciem simul inimici fugistis
Exaltate manus cum plausibus hymnicis
Solum colentes Christum ut benefactorem
Nostro tempore misericorditer profectum.
E x radice nata Iessæ uirgo
Terminos præteriisti mortalium substantiæ
Patris enixa ante secula uerbum
Quemadmodum complacuit ipsi Sigillatum
Ventrem percurrere uacuitate mirabili.
E x noctis operibus obtenebratis errore
Propitiationem nobis Christe uigilanter
Nunc complentibus hymnum ut benefactorem,
Venias porrigens, facilemq; callem
Quo percurrentes inueniamus gloriam.
C rudeli inimicitia in se dominus
Incisa penitus carnis in præsentia
Vim dominantis destruxit animi corruptoris,
Mundum connectens immaterialibus substantiis
Ponens mansuetum genitorem creaturæ.
P opulus uidit ante obscuratus
Post diem lumen supernæ facis,
Gentes deo autem hæreditatem filius affert
Præbens illic indicibilem gratiam

Vbi plurimum effloruerat peccatum.
Habitans Ionas in profundis marinis
Venire precabatur, & procellam destruere.
Vulneratus ego autem tyrannizantis iaculo,
Christe aduoco malorum interfectorem
Citius uenire te ob meam segnitiem.
Qui erat in principio apud deum deus uerbum,
Nunc corroborat non potentem olim,
Conspicatus seruare nostram substantiam
Demisso sese, secundam communionem
Rursus præmonstrans passionibus liberam.
Venit propter nos Abraæ ex lumbo
Pernitiose prolapsos in obscuritate peccatorum
Filios suscitatum inferius innuentium
Lumen habitans, & præsepe indigne
Nunc complacens in mortalium salutem.
Omnium regis spreuerunt desiderio
Infinite irascentis hamati
Pueri tyranni odiosam deo blasphemiam
Quibus paruit ignis multus domino
Dicunt in secula benedictus es.
Ministros quidem iracunde comburit,
Saluat autem feruens impetuose Iuuenes,
Septuplicibus ardoribus adaucta,
Quos coronabat flamma multa domino
Præbente pietatis gratia rorem.
Auxiliator Christe mortalibus contrarium,
Scutum incarnationem indicibiliter habens
Confudisti, diuitias diuinitatis ferens,
Formatus nunc cuiusdam propter spem
Desuper in latebras uenimus obscuritatis.
Asperum incontinenter superbiens,
Non seuere debacchans, furens,
Mundi summersisti omnipotenter peccatum.
Quos traxit ante, hodie autem ex retibus
Saluas incarnatus uolens o benefactor.

Οὗ πλεῖστον ἐξήνθησεν ἡ ἁμαρτία.
Ναίων Ἰωνᾶς ἐν μυχοῖς θαλαττίοις,
Ἐλθεῖν ἐδεῖτο, καὶ ζάλην ἀπαρκέσαι.
Νυγεὶς ἐγὼ δὲ τοῦ τυραννοῦντος βέλει,
Χριστὲ προσαυδῶ τὸν κακῶν ἀναιρέτην
Θᾶττον μολεῖν σε, τῆς ἐμῆς ῥαθυμίας.
Ὃς ἦν ἐν ἀρχῇ πρὸς θεὸν θεὸς λόγος,
Νωὶ κρατύνει μὴ σθένουσαν τὴν πάλαι,
Ἰδὼν φυλάξαι τὴν καθ' ἡμᾶς οὐσίαν,
Καθεὶς ἑαυτὸν, δευτέραν κοινωνίαν
Αὖθις προφαίνων τῶν παθῶν ἐλευθέραν.
Ἵκται δι' ἡμᾶς Ἀβραὰμ ἐξ ὀσφύος,
Λυτρῶς πεσόντας ἐν ζόφῳ τῶν πταισμάτων,
Υἱοὺς ἐγεῖραι τῶν κάτω νενευκότων,
Ὁ φῶς κατοικτῶν, καὶ φάτνην παρ' ἀξίαν,
Νῦν εὐδοκήσας, εἰς βροτῶν σωτηρίαν.
Τῷ παντάνακτος ἐξεφαύλισαν πόθῳ,
Ἄπληστα θυμαίνοντος ἠγκιστρωμένοι,
Παῖδες τυράννου δύσθεον γλωσσαλγίαν,
Οἷς εἶκαθε πῦρ ἄσπετον, τῷ δεσπότῃ,
Λέγουσιν εἰς αἰῶνας εὐλογητὸς εἶ.
Ὑπηρέτας μὲν, ἐμμανῶς καταφλέγει,
Σώζει δὲ παφλάζουσα ῥοιζηδὸν νέους,
Ταῖς ἑπταμέτροις καύσεσι πυρουμένη,
Οὓς ἔστεφε φλὸξ ἄφθονος, τοῦ κυρίου
Νέμοντος εὐσεβείας εἵνεκα, δρόσον.
Ἀρωγὲ χριστὲ, τὸν βροτοῖς ἐναντίον
Πρόβλημα τὴν σάρκωσιν ἀρρήτως ἔχων,
Ἤσχυνας, ὄλβον τῆς θεώσεως φέρων,
Μορφούμενος νῦν, ἧς τινος δι' ἐλπίδα,
Ἄνωθεν εἰς κευθμῶνας ἤλθομεν ζόφου.
Τὴν ἀγελωτὸν ἀκρατῶς γαυρουμένην,
Ἄσεμνα βακχεύουσαν ἐξοιστρουμένην,
Κόσμου καθεῖλες πανσθενῶς ἁμαρτίαν,
Οἷς εἵλκυσεν πρὶν, σήμερον τῶν ἀρκύων,
Σώζεις δὲ σαρκωθεὶς ἑκὼν εὐεργέτα.

Μήτραν ἀφλέκτως εἰκονίζουσι κόρης,
Οἱ τῆς παλαιᾶς πυρπολούμενοι νέοι,
Ὑπερφυῶς κύουσαν ἐσφραγισμένην.
Ἄμφω δὲ δρῶσα θαυματουργία μία,
Λαοὺς πρὸς ὕμνον ἐξανίστησι χάρις.
Λύμην φυγοῦσα τοῦ θεοῦσθαι τὴν πλάνην,
Ἄληκτον ὑμνεῖ τὸν κενούμενον λόγον,
Νεανικῶς ἅπασα σὺν τρόμῳ κτίσις,
Ἄδοξον εὖχος δειματουμένη φθορὰν,
Ῥευστὴ γεγῶσα, κἂν σοφῶς ἐκαρτέρει.
Ἥκεις πλανῆτιν πρὸς νομὴν ἐπιστρέφων,
Τὴν αἰθοποιὸν ἐξ ὀρημαίων λόφων,
Ἡ τῶν ἐθνῶν ἔγερσις, ἀνθρώπων φύσις,
Ῥώμην βιαίαν τοῦ βροτοκτόνου σβέσαι,
Ἀνὴρ φανείς τε, καὶ θεὸς, προμηθείᾳ.
Στέργειν μὲν ἡμᾶς ὡς ἀκίνδυνον φόβῳ
Ῥᾷον σιωπὴν, τῷ πόθῳ δὲ παρθένε,
Ὕμνους ὑφαίνειν συντόνως τεθειμένους
Ἐργῶδές ἐστιν, ἀλλὰ καὶ μῆτερ σθένος,
Ὅσον πέφυκεν ἡ προαίρεσις, δίδου.
Τύπους ἀφεγγεῖς, καὶ σκιὰς παρῳχημένας,
Ὦ μῆτερ ἁγνὴ τοῦ λόγου, δεδορκότες,
Νέου φανέντος ἐκ πύλης κεκλεισμένης,
Δοξούμενοί τε τῆς ἀληθείας φάους,
Ἐπαξίως σὴν εὐλογοῦμεν γαστέρα.
Πόθου τετευχὼς, καὶ θεοῦ παρουσίας,
Ὁ χριστοτερπὴς λαὸς ἠξιωμένος,
Νῦν ποτνιᾶται τῆς παλιγγενεσίας,
Ὡς ζωοποιοῦ, τὴν χάριν δὲ παρθένε,
Νέμοις ἄχραντε, προσκυνῆσαι σὸν κλέος.

ΤΟΥ͂ ΑΥ̓ΤΟΥ͂ ΕἸΣ ΤᾺ ΘΕΟΦΆΝΙΑ,

ΟὟ Ἡ ἈΚΡΟΣΤΙΧῚΣ,

Ἤμβροτον ἀχράντοιο βαλὼν θεοφεγγέϊ πυρσῷ,
σ Γνύματος ἐν θαλπτεῖ νάμασιν ἀμπλακίην,
Φλέξας παμμεδέοντος ἐὺς πάϊς. ἠπιόων δὲ,
Ὑμνηταῖς μελέων τῶνδε δίδωσι χάριν.

Matricem incombustibiliter figurant uirginis
Antiquæ igne uoluti iuuenes
Supernaturaliter parientem, sigillatam.
Duo autem faciens miraculo uno
Populos ad Hymnum exercitat gratia.
Nocumentum cum fugit deificandi errorem
Indesinenter laudat exinanitum uerbum
Iuueniliter omnis cum tremore creatura.
In gloriam gloriam timens ferre
Fluxa facta, & si sapienter expectabat.
Venisti errabundam ad pescuum conuertens
Florificum ex desertis collibus
Gentium surrectio, hominum natura.
Fortitudinem uiolentam mortalicidæ ad extinguendum,
Virq; uisus & Deus prouidentia.
Amare quidem nos tanquam impericulosum timore
Facile silentium, desiderio autem o uirgo
Laudes texere intensim positas
Difficile est sed etiam o mater robur
Quanta est affectio, præbe.
Formas obscuras, & umbras eductas
O mater pura uerbi conspicati,
Iuuene uiso ex Ianua clausa,
Dignificati'q; ueritatis luce,
Digne tuum benedicimus uentrem.
Desiderium sortitus & dei præsentiam,
Christi lætus populus dignificatus
Nunc autem precatur regenerationis
Vt uitæfici gratiam o uirgo
Tribuas pura, adorare gloriam.

EIVSDEM IN EPIPHANIA.

PRINCIPIA VERSVVM.

Odie puri iaciens dei luco igne
h Spiritus sepelit in aquis peccatum
Comburés omnidominãtis bonus filius ꝓpitius aũt
Cantoribus cantuum horum præbet gratiam.

Ambulat maris procellosum salum
Terram rursus Israel ostensam,
Niger autem pontus triequites Aegyptios
Tegit simul aquistratus tumulus
Robore forti dextræ excelsi.
Aurora uisa mortalibus lucifera
Nunc ex deserto, ad fluxus Iordanis
Rex subtenuisti solis tuum collum
Ex loco obscuro generis principem rapuisse,
Sordeq; omni ex purgare creationem.
O sine principio fluxibus consepultum tibi nate
Iuuenem facis corruptum deceptione
Hanc ineffabiliter a patre acceptus
Vocem optimam, hic amatus
Aequalisq; mihi filius dicat naturam.
Quot ex antiquis soluti sumus laqueis
Ex uoratu leonum fractorum maxillas
Exultemus & dilatemus os
Sermone placantes ex sermonibus cantilenas
Quo a nobis lætificatur donis.
Mortem qui prius inseuit creaturæ
Feræ malefactor figuratus in naturam
Obscuratur carnali aduentu
Vt aurora apparenti appropinquans domino
Vt frangeret suum inimicissimum caput
Trahit ad se ipsum structideam naturam
Ventris tyranni confossam terminis
Regenerat rursus terrigenis reformatione
Opus optimum perficiens dominus
Venit enim ipsam iuuare uolens.
Igni curatus mysticæ speculationis
Laudans propheta mortalium nouificium
Frangit uocem spiritu applausam
Incarnationem ostendentem indicibilem uerbi
Quo Dominorum potentiæ contritæ sunt.
Missum a patre quamillustrissimum uerbum

Στείβει θαλάσσης κυματούμενον σάλον,
Ἤπειρον αὖθις Ἰσραὴλ δεδειγμένον,
Μέλας δὲ πόντος τριστάτας αἰγυπτίων
Ἔκρυψεν ἄρδην ὑδατόστρωτος τάφος,
Ῥώμῃ κραταιᾷ δεξιᾶς τοῦ ὑψίστου.
Ὄρθρου φανέντος τοῖς βροτοῖς σελασφόρου,
Νῦν ἐξ ἐρήμου πρὸς ῥοὰς ἰορδάνου,
Ἄναξ ὑπέσχες ἡλίου σὸν αὐχένα,
Χώρου ζοφώδους τὸν γενάρχην ἁρπάσαι,
Ῥύπου τε παντὸς ἐκκαθᾶραι τὴν κτίσιν.
Ἄναρχε ῥείθροις συνταφέντα σοι λόγε,
Νέον περαίνεις τὸν φθαρέντα τῇ πλάνῃ,
Ταύτην ἀφράστως πατρόθεν δεδεγμένος,
Ὄπα κρατίστην οὗτος ἠγαπημένος,
Ἶσος τέ μοι παῖς χρηματίζει τὴν φύσιν.
Ὅσοι παλαιῶν ἐκλελύμεθα βρόχων,
Βορᾶς λεόντων συντεθλασμένων μύλας,
Ἀγαλλιῶμεν, καὶ πλατύνωμεν στόμα,
Λόγῳ πλέκοντες ἐκ λόγων μελῳδίας,
Ὧ τῶν πρὸς ἡμᾶς ἥδεται δωρημάτων.
Νέκρωσιν ὁ πρὶν ἐμφυτεύσας τῇ κτίσει,
Θηρὸς κακοῦργος σχηματισθεὶς εἰς φύσιν,
Ἐπισκοτεῖται σαρκικῇ παρουσίᾳ.
Ὄρθρῳ φαίναντι προσβαλὼν τῷ δεσπότῃ,
Φλᾶν τὴν ἑαυτοῦ δυσμενεστάτην κάραν.
Ἕλκει πρὸς αὐτὸν τὴν θεόδμητον φύσιν,
Γαστρὸς τυράννου συγκεχωσμένην ὅροις.
Γεννᾶται αὖθις γηγενῶν ἀναπλάσει,
Ἔργον φέριστον ἐκτελῶν ὁ δεσπότης.
Ἵκται γὰρ αὐτὴν ἐξαλεξῆσαι θέλων.
Πυρσῷ καθαρθεὶς μυστικῆς θεωρίας,
Ὑμνῶν προφήτης τὴν βροτῶν καινουργίαν,
Ῥήγνυσι γῆρυν πνεύματι κροτουμένην,
Σάρκωσιν ἐμφαίνουσαν ἀρρήτου λόγου.
Ὧ τῶν δυναστῶν τὰ κράτη συνετρίβη.
Γεμφθεὶς πρὸς πατρὸς παμφαέστατος λόγος,

Νυκτὸς διῶσαι τὴν καχίστερον χύσιν,
Ἔκειζον ἥκεις καὶ βροτῶν ἁμαρτίαν,
Υἱὰς συνελκύσαι τε τῇ σῇ βαπτίσει,
Μάκαρ φαεινοὺς ἐκ ῥοῶν ἰορδάνου.
Αὐτὸν προσιδὼν τὸν περίκλυτον λόγον,
Τρανῶς ὁ κήρυξ ἐκβοᾶται τῇ κτίσει,
Οὗτος προών μου, δεύτερος τῷ σαρκίῳ
Σύμμορφος ἐξέλαμψεν ἐν θέῳ σθένει,
Ἔχθιστον ἡμῶν ἐξελεῖν ἁμαρτίαν.
Νομὴν πρὸς αὐτὴν τὴν φερέσβιον φέρων,
Θηρᾷ δρακόντων φωλεοῖς ἐπιτρέχων,
Ἄπλητα κύκλα καββαλὼν θεὸς λόγος,
Γ τόρνῃ τε τὸν πλήπιον τα παμπήδην γένος,
Τοῦτον καθείργνυς, ἐκσαώζει τὴν κτίσιν.
Ἐχθροῦ ζοφώδους καὶ βεβορβορωμένου
Ἰὸν, καθάρσει πνεύματος λελουμένοι,
Νέαν προσωρμίσθημεν ἀπλανῆ τρίβον,
Ἄγουσαν ἀπρόσιτον εἰς θυμηδίαν,
Μόνοις προσιτὴν, οἷς θεὸς κατηλλάγη.
Ἀθρῶν ὁ πλάστης ἐν ζόφῳ τῶν πταισμάτων,
Σειραῖς ἀφύκτοις ὃν διαθρεῖ δακτύλοις,
Ἵστησιν ἀμφ' ὤμοισιν ἐξάρας ἄνω,
Νῦν ἐν πολυῤῥύτοισι δίναις ἐκπλύνων
Αἴσχους παλαιοῦ τῆς Ἀδὰμ καχεξίας.
Μετ' εὐσεβείας προσδράμωμεν εὐτόνως
Πηγαῖς ἀχράντοις ῥεύσεως σωτηρίου,
Λόγον κατοπτεύοντες ἐξ ἀκηράτου,
Ἄντλημα πρὸς φέροντα λίψης ἐνθέου,
Κόσμου προσηνῶς ἐξακεύμενον νόσον.
Ἱμερτὸν ἐξέφηνε σὺν πανολβίῳ
Ἤχῳ πατὴρ, ὃν γαστρὸς ἐξηρεύξατο.
Ναὶ φησὶν οὗτος συμφυὴς γόνος πέλων,
Φωταυγὸς ἐξαίρουσιν ἀνθρώπων γένους,
Λόγος τέ μου ζῶν, καὶ βροτὸς προμηθείᾳ.
Ἐκ ποντίου λέοντος ὁ τελέστερος ξένος
Προφήτης ἐγκάτοις φλοιδούμενος,
Αὖθις προῆλθε τῆς παλιγγενεσίας

Noctis perſequi maliueſperam retentionem
Ab radice uenis & mortalium peccatum
Filios, contrahere'q; tuo lauacro
Beate illuſtres ex fluentis Iordanis·
Ipſum intuens periinclytum uerbum
Manifeſte præco exclamat creaturæ
Hic præexiſtens mihi, ſecundus caruncula
Conformis ſplenduit diuino robore
Inimiciſſimum noſtrum deſtruere peccatum.
Paſcuum ad ipſum uitæferum ferens
Venatur draconum nidis incurrens
Infinitos circulos deiciens Deus uerbum,
Calcaneo'q; percutientem omnino genus
Hunc incarcerans ſaluat creaturam.
Inimici obſcuri & inquinati
Venenum purgatione ſpiritus loti
Nouum appulimus inerrabilem callem
Ducentem impropinquam ad delectationem
Solis propinquam, quos Deus pacificauit.
Videns formator in obſcuritate peccatorum
Catenis inſugibilibus, quem articulat digitis
Conſtituit circa humeros attollens ſupra
Nunc in multifluis uorticibus eluens
Dedecore antiquo Adam ægritudinis.
Cum pietate accurramus feſtinanter
Ad fontes immaculatos fluenti ſaluatoris
Verbum aſpicientes ex immaculato
Antliam afferentem ſitis diuinæ
Mundi clementer medicantem morbo.
Deſideratum manifeſtauit cum prædiuite
Voce pater, quem ex uentre eructauit
Nempe dicit hic congenitus filius exiſtens
Lumilucus exiuit ex hominum genere,
Verbum'q; meũ uiuens, & homo prouidentia.
Ex marino Leone triueſper hoſpes
Propheta in uiſceribus inflammatus
Rurſus exiuit regenerationis

Salutem dracone ex mortalicida
Omnibus præmonstrans temporibus in ultimis.
A pertis poli perillustribus rugis
Discipulus uidet a patre uenientem
Manentem'q; spiritum in perpuro uerbo
Profectum ut columbam indicibili modo
Populis'q; ostendit accurentem domino.
A dussit fluento draconum capita
is qui fornacis sublimem flammam
Iuuenes ferentem pios sopiuit,
Difficiles comprehensu tenebras ex peccato
Totas lauat'q; rore spiritus
T e figurantem assyriam flammam
Stupefacientem sistis in rorem deductam,
A quam unde nunc indutus es urentem
Diabolum pessimum, Christe absconditum,
A d lubricam euocantem uiam.
E ffracto Iordane olim
Isthmum transit populus israelita,
T e fortissimum inferentem creaturam
Festinater nunc in fluxibus describens
A d illubricam & meliorem uiam.
S cimus primum pernitiosum diluuium
Misere te omnium ad destructionem inducere
O quam maxima faciens & admirabilia
Nunc autem obruentem Christe peccatum
Ob misericordiam & mortalium salutem.
L ibera quidem creatura cognoscitur,
Filii'q; luminis ante obtenebrati.
Solus gemit tenebrarum præfectus.
Nunc benedicat extensim causam,
Quæ prius misera, gentium omnis generatio.
T res pii ignite rorati
Splendidum tribus illuminose gloriis
A perte manifestabant altissimam naturam
Mixtionem mortali igni uertentem in rore

Σωτηρίαν βραβεύοντος ἐκ βροτοκτόνου
Πᾶσι προφαίνων, τῶν χρόνων ἐπ' αἰσχάτων.
Ἀνειμένων πόλοιο παμφαῶν πτυχῶν,
Μύστης ὁρᾷ πρόσω παιδὸς ἐξικνούμενον,
Μόνον τε πνεῦμα τῷ παναχράντῳ λόγῳ
Ἐπελθὸν ὡς πέλειαν ἀφράστῳ τρόπῳ,
Δήμοις τε φαίνει προσδραμὸν τῷ δεσπότῃ.
Ἔφλεξε ῥείθρῳ τῶν δρακόντων τὰς κάρας,
Ὁ τῆς καμίνου τὴν μετάρσιον φλόγα
Νέους φέρουσαν εὐσεβεῖς κατευνάσας,
Τὴν δυσκάθεκτον ἀχλὺν ἐξ ἀμβλύας,
Ὅλην πλύνει δὲ τῇ δρόσῳ τοῦ πνεύματος.
Σὲ ζωγραφοῦσαν τὴν ἀσύειον φλόγα,
Ἐκστῶσαν ἵστης εἰς δρόσον μετηγμένην,
Ὕδωρ ὅθεν νῦν ἀμφιέσαιο φλέγον,
Σίντην κάκιστον χριστὲ πρὸς κεκευθμένον
Πρὸς τὴν ὄλισθον ἐκκαλούμενον τρίβον.
Ἀπορραγέντος τοῦ ἰορδάνου πάλαι,
Ἰσθμῷ περᾶται λαὸς ἰσραηλίτης,
Σὲ τὸν κράτιστον ἐμφοροῦντα τὴν κτίσιν,
Ἠπειγμένως νῦν ἐν ῥοαῖς διαγράφων,
Πρὸς τὴν ἄρρευστον καὶ ἀμείνονα τρίβον.
Ἴδμεν τὸ πρῶτον τὴν πανώλεθρον κλύσιν,
Οἰκτρῶς σε πάντων πρὸς φθορὰν παρεισάγειν,
Ὦ τρισμέγιστα χρηματίζων καὶ ξένα,
Νῦν δὲ κλύσαντα χριστὲ τὴν ἁμαρτίαν,
Δι' εὐπάθειαν καὶ βροτῶν σωτηρίαν.
Ἐλευθέρα μὲν ἡ κτίσις γνωρίζεται.
Υἱοὶ δὲ φωτὸς οἱ πρὶν ἐσκοτισμένοι.
Μόνος στενάζει τοῦ σκότους ὁ προστάτης.
Νῦν εὐλογείτω συντόνως τὸν αἴτιον
Ἡ πρὶν τάλαινα τῶν ἐθνῶν παγκληρεία.
Τρισσοὶ θεουδεῖς ἐμπύρως δροσούμενοι,
Αἰγλῶντα τρισσαῖς παμφαῶς ἁγιστίαις,
Σαφῶς ἐδήλουν τὴν ὑπέρτατον φύσιν,
Μίξει βροτεία, πυρπολοῦσαν ἐν δρόσῳ

Εὐκτῶς ἄπασαν τὴν ὀλέθριον πλάνην.
Λευχειμονείτω πᾶσα γηΐνος φύσις,
Ἐκπαγλέως νῦν οὐρανῶν ἐπηρμένη,
Ὧ γὰρ τὰ πάντα συντετήρηται λόγῳ,
Νάουσι ῥείθροις ἐκπλυθεῖσα πταισμάτων
Τῶν πρὶν πέφυκε, παμφαῶς λελουμένη.
Ὦ τῶν ὑπὲρ νοῦν τοῦ τόκου σου θαυμάτων
Νύμφη πάναγνε, μῆτερ εὐλογημένη,
Δι' ἧς τυχόντες παντελοῦς σωτηρίας,
Ἐπάξιον κροτοῦμεν ὡς εὐεργέτην,
Δῶρον φέροντες, ὕμνον εὐχαριστίας.
Ἴδμεν τὰ Μωσεῖ τῇ βάτῳ δεδειγμένα,
Δεῦρο ξένοις θεσμοῖσιν ἐξειργασμένα.
Ὡς γὰρ σέσωσται πυρφοροῦσα παρθένος,
Σελασφόρον τεκοῦσα τὸν εὐεργέτην,
Ἰορδάνου τε ῥεῖθρα προσδεδεγμένα.
Χεῖρες τελειῶν τὴν βρότειον οὐσίαν,
Ἄναξ ἄναρχε, πνεύματος κοινωνίᾳ,
Ῥοαῖς ἀχράντοις ἐκκαθάρας καὶ σκότους
Ἰσχὺν θριαμβεύσας τε τὴν ἐπηρμένην,
Νῦν εἰς ἀλήκτον ἐξαμείβεαι βίον.

ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΥ ΕΙΣ ΤΗΝ ΠΕΝΤΗΚΟΣΤΗΝ. Η ΑΚΡΟΣΤΙΧΙΣ,

Θεογενὲς λόγε, πνεῦμα παράκλητον πάλιν ἄλλον,
Ἐκ γενέτου κόλπων ἥκας ἐπιχθονίοις,
Οἷα πυρὸς γλώσσῃσι φέρον θεότητος ἀΰλου,
Σῆμα τεῆς φύτλης, καὶ χάριν ὑμνοπόλοις.
Εἴῳ καλυφθεὶς ὁ βραδύγλωσσος γνόφῳ,
θ Ἐρρητόρευσε τὸν θεόγραφον νόμον.
Ἰλὺν γὰρ ἐκτινάξας ὄμματος νόου,
Ὁρᾷ τὸν ὄντα, καὶ μυεῖται πνεύματος
Γνῶσιν, γεραίρων ἐνθέοις τοῖς ᾄσμασιν.
Ἔφη τὸ σεπτὸν καὶ σεβάσμιον στόμα,
Νοσφισμὸς ὑμῖν οὐ γενήσεται φίλοι.
Ἐγὼ γὰρ εἰς πατρῷον ὕψιστον θρόνον
Συνεδριάζων, ἐκχεῶ τοῦ πνεύματος

Precabiliter omne pernitiosum erratum.
A lbo induatur omnis terrestris natura
Ex casu nunc cœlorum eleuata
A quo enim omnia seruata sunt uerbo
Fluentibus fluentis abluta peccatis
Quæ ante fugit persplendide lota.
O propter supra mentem partus tui miracula
Sponsa perpura, mater benedicta
Ob quam assecuti perfectam salutem
Dignum plaudimus ut benefactorem
Donum ferentes hymnum gratiarum actionis.
S cimus quæ Mosi in rubo ostensa sunt,
Hic maris legibus perfecta
Sic enim saluata est ignifera uirgo
Lumiferum enixa benefactorem,
Iordanis'q; fluenta accepisse.
V ngis perficiens mortalem substantiam
Rex sine principio spiritus communione
Fluxibus'q; immaculatis purgans, & tenebrarum
Robur uilipendens'q; elatum
Nunc ad indesinentem retribuis uitam

IOANNIS DAMASCENI IN PENTECOSTEN. Principia uersuũ.

O' Deigenum uerbum spiritum aduocatum rursus alium
Ex genitoris sinibus misisti terrestribus
I n similitudine ignis linguis ferentẽ diuinitatis immaterialis
Signum tuæ generationis, & gratiam cantoribus.
d Iuina tectus tardilinguis nebula
Elocutus est a deo scriptam legem
Materia enim abiecta oculi mentis
V idet entem, & didicit spiritus
Cognitionem laudans diuinis cantibus.
D ixit seuerum, & uenerandum os,
Diuisio uobis non fiet o amici
Ego enim ad paternum excelsum thronum
Confidens effundam spiritus

ΕΙΣ ΤΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΜΟΝ ΤΗΣ ΥΠΕΡΑΓΙΑΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ.

Βουλὴν προαιώνιον ἀποκαλύπτων σοι κόρη Γαβριὴλ, ἐφέστηκέ σοι κατασπαζόμενος, καὶ φθεγγόμενος, χαῖρε γῆ ἄσπορε. χαῖρε βάτε ἄφλεκτε. χαῖρε βάθος δυσθεώρητον. χαῖρε γέφυρα πρὸς τοὺς οὐρανοὺς ἡ μετάγουσα. καὶ κλίμαξ ἡ μετάρσιος, ἣν ὁ Ἰακὼβ ἐθεάσατο. χαῖρε θεία στάμνε τοῦ μάννα. χαῖρε λύσις τῆς ἀρᾶς. χαῖρε Ἀδὰμ ἡ ἀνάκλησις. μετὰ σοῦ ὁ κύριος.

Φαίνῃ μοι ὡς ἄνθρωπος φησὶν ἡ ἄφθορος κόρη πρὸς τὸν ἀρχιστράτηγον, καὶ πῶς φθέγγῃ ῥήματα ὑπὲρ ἄνθρωπον. μετ᾽ ἐμοῦ ἔφησθα τὸν θεὸν ἔσεσθαι, καὶ σκηνώσειν ἐν τῇ μήτρᾳ μου. καὶ πῶς γενήσομαι λέγε μοι χωρίον εὐρύχωρον, καὶ τόπος ἁγιάσματος τοῦ τῶν χερουβὶμ ἐπιβαίνοντος. μή με δελεάσῃς ἀπάτῃ, οὐ γὰρ ἔγνων ἡδονὴν γάμου ὑπάρχω ἀμύητος. πῶς οὖν παῖδα τέξομαι;

Θεὸς ὅπου βούλεται νικᾶται φύσεως τάξις φησὶν ὁ ἀσώματος, καὶ τὰ ὑπὲρ ἄνθρωπον διαπράττεται. τοῖς ἐμοῖς πίστευε ἀληθέσι ῥήμασι παναγία ὑπεράμωμε. ἡ δὲ ἐβόησε, γένοιτό μοι νῦν ὡς τὸ ῥῆμά σου, καὶ τέξαιμι τὸν ἄσαρκον, σάρκα ἐξ ἐμοῦ δανεισάμενον. ὅπως ἀναγάγῃ τὸν ἄνθρωπον ὡς μόνος δυνατὸς εἰς τὸ ἀρχαῖον ἀξίωμα διὰ τῆς συγκράσεως.

Εὐχαὶ πρὸς τὸν χριστόν.

Φώτισον τοὺς ὀφθαλμούς μου χριστὲ ὁ θεὸς, μήποτε ὑπνώσω εἰς θάνατον, μήποτε εἴπῃ ὁ ἐχθρός μου ἴσχυσα πρὸς αὐτόν.

Ἀντιλήπτωρ τῆς ψυχῆς μου γενοῦ ὁ θεὸς, ὅτι μέσον διαβαίνω παγίδων πολλῶν. ῥῦσαί με ἐξ αὐτῶν, καὶ σῶσόν με ἀγαθὲ ὡς φιλάνθρωπος.

Πρὸς τὴν θεοτόκον.

Ὅτι οὐκ ἔχομεν παρρησίαν διὰ τὰ πολλὰ ἡμῶν ἁμαρτήματα, σὺ τὸν ἐκ σοῦ γεννηθέντα δυσώπησον θεοτόκε παρθένε. πολλὰ γὰρ ἰσχύει δέησις μητρὸς πρὸς εὐμένειαν δεσπότου. μὴ παρίδῃς ἁμαρτωλῶν ἱκεσίας ἡ πάνσεμνος, ὅτι ἐλεήμων ἐστὶ καὶ σώζειν δυνάμενος, ὁ καὶ παθεῖν ὑπὲρ ἡμῶν καταδεξάμενος.

Πρὸς τὸν κύριον.

Τῶν ἀοράτων ἐχθρῶν μου τὸ ἄυπνον ὑφίστασθαι κύριε, καὶ τῆς ἀθλίας σαρκός μου τὸ ἄτονον ἔγνως ὁ πλάσας με. διὸ εἰς χεῖράς σου παρατίθημι τὸ πνεῦμά μου. σκέπασόν με πτέρυξι τῆς σῆς ἀγαθότητος, ἵνα μὴ ὑπνώσω εἰς θάνατον. καὶ τοὺς νοεροὺς ὀφθαλμούς μου φώτισον ἐν τῇ τρυφῇ τῶν θείων λόγων σου. καὶ διέγειρόν με ἐν καιρῷ εὐθέτῳ πρὸς σὴν δοξολογίαν, ὡς μόνος ἀγαθὸς καὶ φιλάνθρωπος.

IN ANNVNTIATIONEM PERQVAM SANCTAE DEIPERAE.

Consilium ante secula reuelās tibi uirgo Gabriel, suprastetit te salutans, & dicens. Aue terra inseminata. Aue rube incombuste. Aue profundum difficile uisu. Aue pons ad cœlos deducens, & scala sublimis, quam Iacob uidit. Aue diuīa urna mānæ. Aue solutio maledictiōis. Aue Adæ reuocatio. tecum Dominus.

Videris mihi ut hō, dicit incorrupta uirgo ad principem exercitus, & quomodo dicis uerba supra hominem? mecum dixisti Deum fore, & habitaturum esse in matrice mea, & quomō fiam dic mihi locellus latus, & locus sanctificationis cherubim ascēdētis? ne me decipias deceptiōe, nō. n. noui uoluptatē nuptiaꝝ sum ignara. quomodo igitur filium pariam?

Deus ubi uult, uincitur naturæ ordo, dicit incorporeus, & quæ supra hominem, perficit, meis crede ueris uerbis o ualde scā, saneq̄ pura, hæc uero clamauit fiat mihi nūc uerbum tuum, & pariam incarnem carnem ex me mutuatū (ut ut reducat hominem, ut solus potens in primam dignitatem per commistionem.

Orationes ad Christum.

Illumina oculos meos Christe deus, ne unquā obdormiā in mortem, ne unq̄ dicat inimicus meus, præualui aduersus eum.

Auxiliator animæ meæ fias deus, quia per medium transeo laqueorum multorum, libera me ex ipsis, & salua me bone, ut humanus.

Ad Deiperam.

Quoniā nō habemus loq̄ndi fiduciā pp multa nr̄a peccata tu ex te natum precare deipera uirgo, multa enim possunt preces matris ad clemētiam domini. ne despicias peccatoꝝ preces o ualde seuera, quia misericors est, & saluare potens, qui & pati propter nos suscepit.

Ad Dominum.

Inuisibilium inimicorum meorum insomne scis dn̄e, & miseræ carnis meæ defectū cognouisti q formasti me. Ideo in manus tuas commendo spiritum meum foue me alis tuæ bonitatis, ne obdormiam in mortē, & intelligibiles oculos meos illumina in delitiis diuinoꝝ uerboꝝ tuoꝝ, & excita me i tēpore recto ad tuam glorificationem, ut solus bonus & humanus.

Splendere desiderantibus gratiam infinitam.
T erminus profectus uerissimum uerbum
Tranquilli forme implet cor
Opere enim expleto lætificauit amicos
Flatu uiolento & ignis glossematis
Dato spiritu Christus ut pollicitus est.
E ffregit uentris sterilis uincula
Iniuriam'qꝫ intolerabilem fœcundæ
Sola oratio profetissæ olim
Annæ ferentis spiritum contritum
Ad potestatem, & Deum cognitionum
I ncomprehensibilis est dei principalissimus
Rhetores enim demonstrauit illiteratos
Satis sophistas mutire faciendo sermone
Et a profunda nocte extrahendo
Populos infinitos fulgur spiritus.
E rat procedens ex ingenita luce
Omnipotenti lucificus incorruptus splendor
Cuius per filii paternam substantiam
Nunc manifestat cognatam facem
ignita uox in Sion gentibus.
R ex regum solus ex solo, solum
Verbum procedens a patre incausato
Aequipotentem tuum spiritum Apostolis
Vere illustrando misisti ut benefactor
Cantantibus potentiæ tuæ o Domine.
B alneum diuinum regenerationis
Verbo miscens compositam naturam
Suppeditas mihi aquam ex incorrupto
Vulnerato tuo latere o Dei uerbum,
Sigillans feruore spiritus.
F lectunt omnia consolatori genu
Filio'qꝫ patris, patri congenitissimo.
In personis enim nouit tribus substantiam
Vere inaccessibilem. intemporem. unam
Illuxit enim lumen gratia spiritus.

Λαμπαὶ προδηλοῦσι τὴν χάριν τὴν ἄφθονον.
Ὅρος βεβηκὼς ἀζεκέστατος λόγος,
Γαληνόμορφον ἐκτελεῖ τὴν καρδίαν.
Ἔργον γὰρ ἐκπεράνας εὔφρανε φίλους,
Πνοῇ βιαίᾳ καὶ πυρὸς γλωττήμασι
Νείμας δὲ πνεῦμα χριστὸς ὡς ὑπέσχετο.
Ἔρρηξε γαστρὸς ἠτεκνωμένης πέδας,
Ὕβριν τε δυσκάθεκτον εὐτεκνουμένης,
Μόνη προσευχὴ τῆς προφήτιδος πάλαι
Ἄννης, φερούσης πνεῦμα συντετριμμένον
Πρὸς τὸν δυνάστην καὶ θεὸν τῶν γνώσεων.
Ἄληπτός ἐστιν ἡ θεαρχικωτάτη,
Ῥήτορας γὰρ ἐξέφηνε τοὺς ἀγραμμάτους,
Ἁλιεῖς σοφιστὰς συστομίζοντας λόγῳ.
Καὶ τῆς βαθείας νυκτὸς ἐξαιρουμένους
Λαοὺς ἀπείρους, ἀστραπῇ τοῦ πνεύματος.
Ἧν ἐκπορευτὸν ἐξ ἀγεννήτου φάους
Τὸ πανσθενουργὸν φωτὸς ἄφθιτον σέλας,
Οὗ τὴν δι' υἱοῦ πατρικῆς ἐξουσίας
Νῦν ἐμφανίζει συμφυῆ φρυκτωρίαν
Πυρῶδες ἦχος ἐν σιὼν τοῖς ἔθνεσιν.
Ἄναξ ἀνάκτων οἷος ἐξ οἵου μόνος
Λόγος προελθὼν πατρὸς ἐξ ἀναιτίου,
Ἰσοσθενές σου πνεῦμα τοῖς ἀποστόλοις
Νημερτὲς ἐξέλαμψας ὡς εὐεργέτης,
Ἄδουσι δόξαν τῷ κράτει σου κύριε.
Λουτρὸν τὸ θεῖον τῆς παλιγγενεσίας,
Λόγῳ κεραννὺς συντεθειμένῃ φύσει,
Ὀμβροβλυτεῖς μοι ῥεῖθρον ἐξ ἀκηράτου
Νενυγμένης σου πλευρᾶς ὦ θεοῦ λόγε,
Ἐπισφραγίζων τῇ ζέσει τοῦ πνεύματος.
Κάμπτει τὰ πάντα τῷ παρακλήτῳ γόνυ,
Γόνῳ τε πατρὸς πατρὶ συμφυεστάτῳ.
Ἐν γὰρ προσώποις οἶδε τρισὶν οὐσίαν
Νημερτὲς ἀπρόσιτον ἄχρονον μίαν.
Ἔλαμψε φῶς γὰρ, ἡ χάρις τοῦ πνεύματος.

Τελεῖσθε πάντες τῇ θεαρχικωτάτῃ
ὅσοι λατρευταὶ τρισσοφεγγοῦς οὐσίας.
Ὑπερφυῶς τελεῖ γὰρ ὡς εὐεργέτης,
καὶ πυρσομόρφοις Χριστὸς εἰς σωτηρίαν,
ὅλην ποτίζων τὴν χάριν τοῦ πνεύματος.
Λυτήριον κάθαρσιν ἀμπλακημάτων,
Πυρίπνοον δέξασθε πνεύματος δρόσον,
ὦ τέκνα φωτόμορφα τῆς ἐκκλησίας.
Νῦν ἐκ σιὼν γὰρ ἐξελήλυθεν νόμος,
ἡ γλωσσοπυρσόμορφος πνεύματος χάρις.
Καθὼς προηυδόκησεν αὐτεξουσίως,
ἀδέσποτον κάτεισι πνεῦμα πατρόθεν,
σοφίζον ἐν γλώσσῃσι τοὺς ἀποστόλους,
ἐπισφραγίζον τὸν φερέσβιον λόγον,
πατρόθεν ὀξύμορφον, ὃν πατὴρ ἔφη.
Ἰὴρ τὰς φρένας μὲν ἐξ ἀμβλυίας,
χαὐτῷ κατεσκεύαζε τῶν ἀποστόλων,
Θεὸς λόγος πάνταρχος ἀχράντῳ δόμῳ.
Ὁμοσθενοῦς δὲ καὶ συνουσιωμένου,
νῦν ἐγκαινίζεται πνεύματος φάος.
Ἱλασμὸς ἡμῖν χριστὲ καὶ σωτηρία,
ὁ δεσπότης ἔλαμψας ἐκ τῆς παρθένου,
ἵν᾽ ὡς προφήτην θηρὸς ἐκ θαλαττίου
στέρνων ἰωνᾶν, τῆς φθορᾶς διαρπάσῃς
ὅλον τὸν Ἀδὰμ, παγγενῆ πεπτωκότα.
Ἰμερτὸν ἡμῖν εὐθὲς ἐν τοῖς ἐγκάτοις,
αἰωνίως ἔξουσι πνεῦμα καινίσοις,
Πατροπροβλήτως πάντοθεν συνημμένον,
ὕλης ἀπεχθοῦς καυστικὸν μολυσμάτων,
ῥύπου τε παντὸς ῥυπτικὸν παντοκράτορ.
Ὀρεκτὸν ἀξίωμα τοῖς ἀποστόλοις
Σιωνίταις μίμνουσι σοῦ παρουσίαν,
γνώρισμα πνεῦμα πατρογεννήτου λόγου,
Λάχην ἀπηνῆ τῶν ἐθνῶν ἀπτυσμάτων,
ὤκιστα δεικνὺς πυρπνόως καθιδρύνῃ.
Σύμφωνον ἐθρόησεν ὀργάνων μέλος,

S eruitis omnes dei principalissimæ
Quot serui triluminis substantiæ.
Supernaturaliter perficit enim ut benefactor
Et igni format Christus in salutem
Totam porrigens gratiam spiritus.
S olubilem purgationem criminum
Ignispirum accipite spiritus rorem
O filii luciformes ecclesiæ
Nunc ex Sion enim exiuit lex,
Linguigniformis spiritus gratia.
S icut dignum patuit sponte sua liberaliter
Domino carens descendit spiritus a patre
Sapientificans in linguis Apostolos
Insigillans uitæ ferum uerbum,
A Patre acutiformi, quod pater ait.
C urabat mentes quidem a peccato
Et sibi apparabat Apostolorum
Deus uerbum omnium princeps immaculata domo,
Aequiroboris autem & consubstantialis
Nunc infirmatur spiritus lumen.
P ropitiatio nobis Christe & salus
Dominus illuxisti ex uirgine
Vt tanquam prophetam ex fera marina
Pectoribus Ionam, a corruptione eriperes
Totum Adam omnigenam cadentem.
D esideratum nobis celerem in interioribus
Aeterne habentibus spiritum nouabis
A patre processum undiq; coexistentem
Materiæ inimicæ ustibilem inquinationem,
Sordis'q; omnis purgatiuum o omnipotens.
A ppetibilem dignitatem Apostolis
Sionensibus expectantibus tuam præsentiam
Cognitionem, spiritui a patre geniti uerbi
Nugationem impudentem gentium poppismatum.
Celeriter ostendens ignislanter quiescas.
C oncors clamauit instrumentorum cantus

Adorare auream inanimatam imaginem.
Paracleti autem lucifera gratia
Dignos facit clamare o trinitas sola
Aequipotens sine principio, benedicta es.
Vocem a propheta dictam qui ignorarunt,
Dicebant a uino factam stulti ebrietatem
Loquelæ aduenæ auditæ sunt ut Apostolorum.
Pii autem tibi uocamus diuinitus
Nouifice uniuersi benedictus es.
Vatem pertonuit uidens uocem,
Diuini Ioelis dei principalissimi
Quibus effluam dicentis tanquam uerbum
Spiritus mei conclamabunt, o natura
Trilumiluca benedicta es.
Tertia quidem partita est horarum gratiam
Vt demonstret treis substantias
Adorare in simplicitate libertatis.
Sed in una nunc dierum domina,
Filius, Pater, & Spiritus benedictus es.
Soluit uincula, & rorat flammam
Triluminis dei principatus forma.
Laudant pueri, laudate solum
Saluatorem & cunctificum ut benefactorem
Creata uniuersa creatura.
Memoriam Christus mortales saluantium uerborum
Quæ a patre audiuit, Apostolis dixit.
Spiritus præparat linguignito spectaculo
Sedens, benedictum assimilata,
Alienata uero laudat te creatio.
Saluabiliter, sua potestate iens
Lux per se splendida, & datrix luminis
Existens uenisti implere Apostolos,
honoratum tanquam alitum tuis seruis
Illustrem'qꝫ spiritum distribuas.
Cecinit prophetarum spiritiferum os,
Tuum corporaliter o Domine aduentum,

Σέβειν τὸ χρυσότευκτον ἄψυχον βρέτας.
Ἡ τοῦ παρακλήτου δὲ φωσφόρος χάρις,
Σεβασμιάζειν τοῦ βοᾷν, τριὰς μόνη,
Ἰσοσθενὲς, ἄναρχος, εὐλογητὸς εἶ.
Φωνὴν προφητόφθεγκτον ἠγνοηκότες,
Ἔφασκον οἰνότευκτον ἀφρόνως μέθην,
Ῥήσεις ξενικοὺς τῶν θεοσόφων ἀποστόλων.
Οἱ εὐσεβεῖς δέ σοι βοῶμεν ἐνθέως,
Νεουργὲ τοῦ σύμπαντος εὐλογητὸς εἶ.
Θέσπιν κατεβρόντησεν ὁ βλέπων ὄπα,
Ἔνθοις Ἰωὴλ τοῦ θεαρχικωτάτου,
Οἷς ἐκχεῶ φήσαντος οἷα πρὸ λόγον
Τοῦ πνεύματός μου συμβοήσουσι, φύσις
Ἡ τρισσοφεγγόφωτος, εὐλογητὸς εἶ.
Τριττὴν μὲν εὐμοίρησεν ὁρῶν τὴν χάριν,
Ὅπως ὑπεμφαίνειεν τρεῖς ὑποστάσεις
Σέβειν ἐν ἁπλότητι τῆς ἐξουσίας.
Ἀλλ' ἐν μιᾷ νῦν ἡμερῶν τῇ κυρίᾳ,
Υἱὸς, πατὴρ, καὶ πνεῦμα, εὐλογητὸς εἶ.
Λύει τὰ δεσμὰ, καὶ δροσίζει τὴν φλόγα,
Ὁ τρισσοφεγγὴς τῆς θεαρχίας τύπος.
Ὑμνοῦσι παῖδες, εὐλογεῖτε τὸν μόνον,
Σωτῆρα καὶ παντουργὸν ὡς εὐεργέτην,
Ἡ δημιουργηθεῖσα σύμπασα κτίσις.
Μνήμην ὁ χριστὸς τῶν βροτοσόων ἐπῶν,
Ἅπαξ ἀνυσθεὶς τοῖς ἀποστόλοις ἔφη,
Τὸ πνεῦμα τεύχει γλωσσοπυρσεύτῳ θέᾳ
Ἐφίζον, εὐλογεῖ τὸν οἰκουμένην,
Ἠλλοτριωμένη δὲ μέλπει σε κτίσις.
Σωτηριωδῶς, αὐτοδεσπότως ἰὸν
Φῶς αὐτολαμπὲς, καὶ παρεκτικὸν φαύσεως
Ὑπάρχον, ἥκες ἐμφορεῖν ἀποστόλοις,
Τιμῆσιν ὡς ἄημα τοῖς σοῖς οἰκέταις,
Λελιπαρημένον τε πνεῦμα προσνέμοις.
Ἣ σὲ προφητῶν πνευματέμφορον στόμα,
Σὴν σωματωδῶς ὦ μέδων ἐνδημίαν,

Καὶ πνεῦμα κόλπων πατρικῶν προηγμένον,
Ἄκτιστος συμπλαστουργὸς ὁμόθρονον σέθεν,
Ἵεις ἐν ἀνθρωπηΐδος πιστοῖς σέβας.
Χαίροις ἄνασσα, μητροπάρθενον κλέος,
Ἅπαν γὰρ εὐδίνητον, εὔλαλον στόμα
Ῥητρεῦον, οὐ σθένει σε μέλπειν ἀξίως.
Ἰλιγγιᾷ δὲ νοῦς ἅπας σου τὸν τόκον
Νοεῖν. ὅθεν σε σὺν πόθῳ δοξάζομεν.
Ὕλην ἔοικε τὴν φυσίζωον κόρην,
Μόνη γὰρ ἐν δίνησι κεκρύφει λόγον,
Νοσοῦσαν ἀλθαίνοντα τὴν βροτῶν φύσιν,
Ὃς δεξιοῖς κλισμοῖσι νῦν ἱδρυμένος
Πατρὸς, πέπομφε τὴν χάριν τοῦ πνεύματος.
Ὅσοις ἔπνευσεν ἡ θεόρρητος χάρις,
Λάμποντες, ἀστράπτοντες, ἠλλοιωμένοι,
Ὀθνείαν ἀλλοίωσιν εὐπρεπεστάτην,
Ἰσοσθενοῦσαν τὴν ἄτμητον εἰδότες,
Σοφὴν τρίφεγγον οὐσίαν δοξάζομεν.

ΚΟΣΜᾶ ἹΕΡΟΣΟΛΥΜΗΤΟΥ ΕἸΣ ΤῊΝ ΘΕΟΓΟΝΊΑΝ. Ἡ ἈΚΡΟΣΤΙΧῚΣ,

χριστὸς βροτωθεὶς, ἦν ὅπερ θεὸς μένῃ.

Χριστὸς γεννᾶται, δοξάσατε. χριστὸς ἐξ οὐρανῶν, ἀπαντήσατε. χριστὸς ἐπὶ γῆς, ὑψώθητε. ᾄσατε τῷ κυρίῳ πᾶσα ἡ γῆ. καὶ ἐν εὐφροσύνῃ ἀνυμνήσατε λαοὶ, ὅτι δεδόξασται.

Ῥεύσαντα ἐκ παραβάσεως θεοῦ τὸν κατ' εἰκόνα γενόμενον, ὅλον τῆς φθορᾶς ὑπάρξαντα, κρείττονος ἐπιλαχόντα θείας ζωῆς, αὖθις ἀναπλάττει ὁ σοφὸς δημιουργὸς, ὅτι δεδόξασται.

Ἰδὼν ὁ κτίστης ὀλλύμενον τὸν ἄνθρωπον, χερσὶν ὃν ἐποίησε, κλίνας οὐρανοὺς κατέρχεται. τοῦτον δὲ ἐκ παρθένου θείας ἁγνῆς ὅλον οὐσιοῦται, ἀληθείᾳ σαρκωθεὶς, ὅτι δεδόξασται.

Σοφία, λόγος, καὶ δύναμις, υἱὸς ὢν τοῦ πατρὸς, καὶ ἀπαύγασμα, χριστὸς ὁ θεὸς δυνάμεις λαθὼν, ὅσας ὑπερκοσμίους, ὅσας ἐν γῇ, καὶ ἐνανθρωπήσας, ἀνεκτίσατο ἡμᾶς, ὅτι δε

Et ſpiritum ſinibus paternis productum,
Increatum conſfactorem, conſeſſorem tuum
Quod miſiſti incarnationis fidelibus cultum.
S alue Regina matriuirginalis gloria
Omne enim beneuolubile, benedicum os,
Eloquens non poteſt te laudare digne,
Caligat autem mens omnis tuum partum
Cognoſcere, unde te cum deſiderio glorificamus.
C antare decet naturam uiuificantem puellam
Sola enim in uteris occultauit uerbum
Aegrotanti medens mortalium naturæ
Qui dextris ſedibus nunc ſedens
Patris, miſit gratiam ſpiritus.
Quoſcunq; inſpirauit deiflua gratia
Splendentes, fulgurantes, permutati
Heſternam permutationem decentiſſimam
Aequipotentem indiuiſibilem cognoſcentes
Sapientem trilucam ſubſtantiam glorificamus.

COSMAE HIEROSOLYMITAE IN THEOGONIAM. Principia Verſuum.

Chriſtus mortalis factus, quod erat, deus manet

c Hriſtus naſcitur, glorificate. Chriſtus de cœlis, occurrite. Chriſtus in terra, exaltate. cantate Domino omnis terra, & in lætitia cantate populi, quia glorificatus eſt.

L apſum ob transgreſſionem, dei ad imaginem factum qui totus corruptionis erat, meliore prolapſum diuina uita rurſus reformat ſapiens creator quoniam glorificatus eſt.

C um uidiſſet conditor perditum hominem, manibus quẽ fecit inclinatis cœlis deſcendit. hunc uero ex uirgine diua pura totum ſubſtãtificat, ueritate incarnatus, quoniam glorificatus eſt.

S apientia uerbum, & potentia filius exiſtens patris & ſplendor. Chriſtus deus qui potentias latuit quotcunq; cœleſtes, quotcunq; in terra, & homo factus recondidit nos qm̃ glo/

rificatus est.
A nte secula ex patre genito influxibiliter filio, & in ultimis ex uirgine incarnato sine semine Christo Deo clamemus, qui exaltasti potentiam nostram sanctus es Domine.
I nspirationis participans melioris Adam terrenus, & ad corruptionem delapsus muliebri deceptione, Christum ex muliere clamat uidens, propter me, secundum me natus, sanctus es Domine.
C onformis luteæ tenuis compositionis Christe natus, & participatione carnis peioris tradita diuina progenie, mortalis factus, & manens Deus & exaltans potentiam nostram, sanctus es Domine.
B ethleem lætare ducum Iuda Regina, Israel enim regens, Cherubim qui in humeris ex te profectus Christus manifeste, & exaltans cornu nostrum omnibus dominatus est.
V irga ex radice Iessæ, & flos ex ipsa Christe, ex uirgine natus es, ex monte laudabilis umbroso, denso, uenisti incarnatus ex experte uiri immaterialis, & deus. gloria potentiæ tuæ domine.
Quem olim prædixit Iacob gentiũ receptaculum Christe ex ꝓgenie Iuda ortus es, & robur damasci, Samariæq; Spolia, uenisti deprædatus, deceptionem uertens in fidem deo delectabilem. gloria potentiæ tuæ domine.
D iuinationis quondam Balaæ sermonũ discipulos sapientes astrologos lætitiæ impleuisti stella ex Iacob orta domine, gentium primitias inducentes, suscepisti autem palam. gloria potentiæ tuæ Domine.
V t in uellus, in uentrẽ uirgineũ descendisti, pluuia xp̃e & ut guttæ in terram stillantes æthiopes & tharses & arabum insulæq; Sabæ, modorum omni terræ dominantes procideruntt ibi saluator. gloria potentiæ tuæ domine.
D eus ens pacis, pater misericordiarum magni consilii tui Angelum pacem tribuentem misisti nobis unde Dei cognitionis ad lumen uia ducti ex nocte de luce uigilantes glorificamus te humane.

δόξασαι.

Τῷ πρὸ τῶν αἰώνων ἐκ πατρὸς γεννηθέντι ἀῤῥεύστως υἱῷ, καὶ ἐπ' ἐσχάτων ἐκ παρθένου σαρκωθέντι ἀσπόρως, χριστῷ τῷ θεῷ βοήσωμεν, ὁ ἀνυψώσας τὸ κέρας ἡμῶν, ἅγιος εἶ κύριε.

Ὁ τῆς ἐπιπνοίας μεταλαβὼν τῆς ἀμείνω Ἀδὰμ χοϊκὸς, καὶ πρὸς φθορὰν κατολισθήσας γυναικείᾳ ἀπάτῃ, χριστὸν γυναικὸς βοᾷ ἐξορῶν, ὁ δι' ἐμὲ κατ' ἐμὲ γεγονὼς, ἅγιος εἶ κύριε.

Σύμμορφος πηλίνης εὐτελοῦς διαρτίας χριστὲ γεγονὼς, καὶ μετοχῇ σαρκὸς τῆς χείρω μεταδοὺς θείας φύτλης, βροτὸς πεφυκὼς, καὶ μείνας θεὸς, καὶ ἀνυψώσας τὸ κέρας ἡμῶν, ἅγιος εἶ κύριε.

Βηθλεὲμ εὐφραίνου, ἡγεμόνων Ἰούδα βασίλεια. τὸν Ἰσραὴλ γὰρ ὁ ποιμαίνων, χερουβὶμ ὁ ἐπ' ὤμων, ἐκ σοῦ προελθὼν χριστὸς ἐμφανῶς, καὶ ἀνυψώσας τὸ κέρας ἡμῶν, πάντων ἐβασίλευσε.

Ῥάβδος ἐκ τῆς ῥίζης Ἰεσσαὶ, καὶ ἄνθος ἐξ αὐτῆς χριστὲ, ἐκ τῆς παρθένου ἀνεβλάστησας, ἐξ ὄρους ὁ αἰνετὸς κατασκίου, δασέος, ἦλθες σαρκωθεὶς ἐξ ἀπειράνδρου, ὁ ἄϋλος, καὶ θεὸς, δόξα τῇ δυνάμει σου κύριε.

Ὃν πάλαι προεῖπεν Ἰακὼβ, ἐθνῶν ἀπεκδοχὴν χριστὲ, φυλῆς Ἰούδα ἐξανέτειλας, καὶ δύναμιν δαμασκοῦ, σαμαρείας σκῦλά τε, ἦλθες προνομεύσας πλάνην τρέπων εἰς πίστιν θεοτερπῆ, δόξα τῇ δυνάμει σου κύριε.

Τοῦ μάντεως πάλαι βαλαὰμ τῶν λόγων, μυστὰς σοφοὺς ἀστροσκόπους, χαρᾶς ἐπλήσας, ἀστὴρ ἐκ τοῦ Ἰακὼβ ἀνατείλας δέσποτα, ἐθνῶν ἀπαρχὴν εἰσαγομένους, ἐδέξω δὲ προφανῶς, δόξα τῇ δυνάμει σου κύριε.

Ὡς πόκῳ γαστρὶ παρθενικῇ, κατέβης ὑετὸς χριστὲ, καὶ ὡς σταγόνες ἐν γῇ στάζουσαι, αἰθίοπες καὶ θαρσεῖς, καὶ ἀράβων νῆσοί τε, σαβᾶ, μήδων, πάσης γῆς κρατοῦντες, προσέπεσόν σοι σωτὴρ, δόξα τῇ δυνάμει σου κύριε.

Θεὸς ὢν εἰρήνης, πατὴρ οἰκτιρμῶν, τῆς μεγάλης βουλῆς σου τὸν ἄγγελον εἰρήνην παρεχόμενον ἀπέστειλας ἡμῖν. ὅθεν θεογνωσίας πρὸς φῶς ὁδηγηθέντες, ἐκ νυκτὸς ὀρθρίζοντες, δοξολογοῦμέν σε φιλάνθρωπε.

Ἐν δούλοις τῷ Καίσαρος δόγματι ἀπεγράφης πειθήσας,
καὶ δούλους ἡμᾶς ἐχθροῦ καὶ ἁμαρτίας, ἠλευθέρω-
σας Χριστὲ, ὅλον δὲ τὸ καθ' ἡμᾶς δὲ, πτωχεύσας, καὶ χοϊκὸν,
ἐξ αὐτῆς ἑνώσεως, καὶ κοινωνίας, ἐθεούργησας.
Ἰδοὺ ἡ παρθένος ὡς πάλαι φησὶν, ἐν γαστρὶ συλλαβοῦσα,
ἐκύησε θεὸν ἐνανθρωπήσαντα, καὶ μένει παρθένος, δι'
ἧς καταλλαγέντες θεῷ οἱ ἁμαρτωλοὶ, θεοτόκον κυρίως
οὖσαν, ἐν πίστει ἀνυμνήσωμεν.
Σπλάγχνων Ἰωνᾶν ἔμβρυον ἀπήμεσεν, ἐνάλιος θὴρ, οἷον
ἐδέξατο. τῇ παρθένῳ δὲ ἐνοικήσας ὁ λόγος, καὶ σάρκα
λαβὼν, διελήλυθε φυλάξας ἀδιάφθορον. ἧς γὰρ οὐχ
ὑπέστη ῥεύσεως, τὴν τεκοῦσαν κατέσχεν ἀπήμαντον.
Ἦλθε σαρκωθεὶς Χριστὸς ὁ θεὸς ἡμῶν γαστρὸς, ὃν πατὴρ
πρὸ ἑωσφόρου γεννᾷ. τὰς ἡνίας δὲ ὁ κρατῶν τῶν ἀχράν-
των δυνάμεων, ἐν φάτνῃ τῶν ἀλόγων ἀνακέκλιται. ῥά-
κει σπαργανοῦται, λύει δὲ πολυπλόκους σειρὰς παραπτώ-
Νέον ἐξ Ἀδὰμ παιδίον φυράματος, ἐτέχθη υἱὸς, (σεων.
καὶ πιστοῖς δέδοται. τοῦ δὲ μέλλοντος οὗτός ἐστιν αἰῶνος, πα-
τὴρ, καὶ ἄρχων, καὶ καλεῖται τῆς μεγάλης βουλῆς ἄγ-
γελος. οὗτος ἰσχυρὸς θεός ἐστι, καὶ κρατῶν ἐξουσίας τῆς κτί-
Οἱ παῖδες εὐσεβείᾳ συντραφέντες, δυσσεβοῦς προστά- (σεως.
γματος καταφρονήσαντες, πυρὸς ἀπειλὴν οὐκ ἐπτοή-
θησαν, ἀλλ' ἐν μέσῳ τῆς φλογὸς ἑστῶτες, ἔψαλλον, ὁ τῶν πα-
τέρων ἡμῶν θεὸς, εὐλογητὸς εἶ.
Ποιμένες ἀγραυλοῦντες, ἐκπλαγοῦς φωτοφανίας ἔτυ-
χον. δόξα κυρίου γὰρ αὐτοὺς περιέλαμψε, καὶ ἄγγελος, ἀ-
νυμνήσατε βοῶν, ὅτι ἐτέχθη Χριστὸς, ὁ τῶν πατέρων ἡμῶν
θεὸς, εὐλογητὸς εἶ.
Ἐξαίφνης σὺν τῷ λόγῳ τοῦ ἀγγέλου, οὐρανῶν στρατεύματα
δόξα ἐκραύγαζον θεῷ ἐν ὑψίστοις, ἐπὶ γῆς εἰρήνη, ἐν ἀν-
θρώποις εὐδοκία. Χριστὸς ἔλαμψεν, ὁ τῶν πατέρων ἡμῶν
θεὸς, εὐλογητὸς εἶ.
Ῥήματι τοῦτο εἶπον οἱ ποιμένες, διελθόντες ἴδωμεν τὸ γε-
γονὸς, θεῖον Χριστόν. Βηθλεὲμ καταλαβόντες δὲ, σὺν τῇ τε-
κούσῃ προσεκύνουν ἀναμέλποντες, ὁ τῶν πατέρων ἡμῶν
Θαύματος ὑπερφυοῦς ἡ δροσοβόλος (θεὸς, εὐλογητὸς εἶ.
ἐξεικόνιζε κάμινος τύπον, οὐ γὰρ οὓς ἐδέξατο φλέγει νέους,

I nter seruos Cæsaris edicto descriptus es, persuasus,
& seruos nos inimici & peccati libera/
sti Christe. totã nr̃am substantiam pauper factus & terrestrem
ex ipsa unione & communione deificasti.
E cce uirgo ut olim dixit, in uentre concipiens
Peperit deum hominem factum, & manet uirgo prop-
ter quam conciliati dei peccatores deiperam proprie
entem in fide cantemus.
E x uisceribus Ionam foetum euomuit marina fera, qualem
accepit, in Virgine uero habitans uerbum, & carne
accepta transiit seruata incorrupta, quem enim non
sustinuit a lapsu enixam continuit innocuam.
V enit incarnatus Christus deus noster, ex uentre, quem pater
ante luciferum gignit, habenas tenens imma-
culatarum potestatum in præsepe irrationalium recubuit. pã
nis uilibus fasciatur. Soluit autem multiplices catenas delicto
N ouus ex Adam puerulus fermenti natus est filius, (rum.
& fidelibus datus est. futuri autem hic est seculi pa
ter, & dominus, & uocatur magni consilii An
gelus. hic fortis deus est. & dominans potestate creaturæ.
P ueri pietate connutriti, impio iussu despecto ignis minas nõ ti
muerunt, sed in media flamma stantes cantabant, pa
trum nostrorum Deus benedictus es.
P astores in agro pernoctantes mirabilẽ lucis apparitionẽ sor/
titi sunt. gloria enim domini ipsos circũfulsit, & Angelus, can
tate clamans, quoniam natus est Christus, patrum nostrorum
Deus benedictus es.
S tatim cum sermone Angeli, cœlorum exercitus
gloria clamabant deo in excelsis, in terra pax, in ho
minibus bona uoluntas. Christus illuxit. patrum nostrorum
Deus benedictus es.
V erbo hoc dixerunt pastores, digressi uideamus quod fa
ctum est, diuinum Christum. Bethleem profecti autem cum e
nixa adorabant cantantes. patrũ nostro℞ Deus bñdictus es.
Miraculi super naturalis rorem fundens
Figurabat fornax figurã, nõ enim, quos suscepit, ussit iuuenes

ficut neq; ignis diuinitatis, uirginis, quē ingressus est, uentrē,
Ideo laudantes cantemus, benedicat creatio o
mnis dominum, & superexaltetur per omnia secula.
T rahit Babylonis filia pueros seruos Dauid
Ex Sion ad se. doniferos mittit autem magos pueros,
Dauidis deicipiam filiam precaturos. Ideo
Laudantes cantemus. Benedicat creatio omnis
Dominum, & exaltate per omnia secula.
I nstrumenta declinauit luctus cantilenæ, no n. n. canebant in
filii Sion, Babylonis soluit autē omnē deceptionē, & (spuriis
musicorum consonantiam ex Bethleē natus Christus. Ideo
Laudantes cantemus, benedicat creatura omnis
Dominum, et exaltate per omnia secula.
Mysteriū admirabile uideo, & inopinabile, cœlum speluncā, se
dem cherubicam uirginem, præsepe loculum, in quo
decubuit incomprehēsibilis Christus Deus quem laudantes
A dmirabilem cursum uidentes magi inso- (magnificamus.
litæ nouæ stellæ nouilucæ cœlistis perillustrantis Chri-
stum regē cōiectati sunt in terra natū Bethleæ in salutē nr̄am.
N uper natum Magis dicentibus puerulum
o Rex, cuius stella apparuit, ubi est? nam in illius adora
tionem uenimus. furens Herodes turbatus est Christum in-
terficere Dei hostis fremens.
D iligenter quæsiuit tempus Herodes stellæ, cuius ducatu ma
gi in Bethleem adorant Christum cum donis, a quo in
patria ducti, malum puericidam dereli
querunt illusum.

COSMAE HIEROSOLYMITANI IN
Dei Apparitionem. Principia uersus.

Baptismum abiectio terrigenarum delicti.
P Rofundi aperuit fundum, & per aridam pro-
prios trahit, & in ipso obruit aduersarios
fortis in bellis Dominus, quoniam glorificatus est.
A dam corruptum reformat fluentis Iordanis, & dra
conum capita nidificantium conterit rex
seculorum Dominus, quoniam glorificatus est.
I gne diuinitatis immateriali, carnem materialem inductus, io-

ὡς οὐδὲ πῦρ τῆς θεότητος παρθένου ἣν ὑπέδυ νηδύν.
διὸ ἀνυμνοῦντες, ἀναμέλψωμεν, εὐλογείτω ἡ κτίσις πᾶ-
σα τὸν κύριον, καὶ ὑπερυψούτω εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.
Ἕλκει Βαβυλῶνος ἡ θυγάτηρ παῖδας, δορικτήτους Δαβὶδ
ἐκ Σιὼν ἐν αὐτῇ. δωροφόρους πέμπει δὲ μάγους παῖδας,
τὴν τοῦ Δαβὶδ θεοδόχον θυγατέρα λιτανεύσοντας. διὸ
ἀνυμνοῦντες, ἀναμέλψωμεν, εὐλογείτω ἡ κτίσις πᾶσα
τὸν κύριον, καὶ ὑπερυψοῦτε εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.
Ὄργανα παρέκλινε τὸ πένθος ᾠδῆς, οὐ γὰρ εἶδον ἐν νόθοις οἱ
παῖδες Σιών, Βαβυλῶνος λύει δὲ πᾶσαν πλάνην, καὶ
μουσικῶν ἁρμονίαν, Βηθλεὲμ ἐξανατείλας Χριστός. διὸ
ἀνυμνοῦντες, ἀναμέλψωμεν, εὐλογείτω ἡ κτίσις πᾶσα
τὸν κύριον, καὶ ὑπερυψοῦτε εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.
Μυστήριον ξένον ὁρῶ, καὶ παράδοξον, οὐρανὸν τὸ σπήλαιον, θρό-
νον χερουβικὸν τὴν παρθένον, τὴν φάτνην χωρίον, ἐν ᾧ,
ἀνεκλίνθη ὁ ἀχώρητος Χριστός, ὁ θεός, ὃν ἀνυμνοῦντες με-
Ἐξαίσιον δρόμον ὁρῶντες οἱ μάγοι ἀσυνή (γαλύνομεν.
θους νέου ἀστέρος ἀρτιφαοῦς, οὐρανίου ὑπερλάμποντος, Χρι-
στὸν βασιλέα ἐτεκμήραντο ἐν γῇ γεννηθέντα Βηθλεέμ, εἰς
Νεηγενὲς μάγων λεγόντων παιδίον (σωτηρίαν ἡμῶν.
ἄναξ, οὗ ἀστὴρ ἐφάνη, ποῦ ἐστιν, εἰς γὰρ ἐκείνου προσκύνη-
σιν ἥκομεν, μανεὶς ὁ Ἡρώδης, ἐταράττετο, Χριστὸν ἀνε-
λεῖν ὁ θεομάχος φρυαττόμενος.
Ἠκρίβωσε χρόνον Ἡρώδης ἀστέρος, οὗ ταῖς ἡγεσίαις οἱ μά-
γοι, ἐν Βηθλεὲμ προσκυνοῦσι Χριστὸν σὺν δώροις, ὑφ' οὗ πρὸς
πατρίδα ὁδηγούμενοι, δεινὸν παιδοκτόνον ἐγκατέλει-
πον παιζόμενον.

ΚΟΣΜΑ͂ ΤΟΥ͂ ἹΕΡΟΣΟΛΥΜΊΤΟΥ ΕἸΣ ΤᾺ ΘΕΟΦΆΝΙΑ, ΟὟ Ἡ ἈΚΡΟΣΤΙΧῚΣ,

Βάπτισμα ῥύψις γηγενῶν ἁμαρτάδος.

Υθοῦ ἀνεκάλυψε πυθμένα, καὶ διὰ ξηρᾶς οἰκεί-
β ους ἕλκει, ἐν αὐτῷ κατακαλύψας ἀντιπάλους, ὁ
κραταιὸς ἐν πολέμοις κύριος, ὅτι δεδόξασται.
Ἀδὰμ τὸν φθαρέντα ἀναπλάττει ῥείθροις Ἰορδάνου, καὶ δρα-
κόντων κεφαλὰς ἐμφωλευόντων διαθλάττει, ὁ βασιλεὺς
τῶν αἰώνων κύριος, ὅτι δεδόξασται.
Πυρὶ τῆς θεότητος ἀΰλῳ, σάρκα ὑλικὴν ἠμφιεσμένος, Ἰορ-

θένου περιβάλλεται τὸ νᾶμα, ὁ σαρκωθεὶς ἐκ τῆς παρθένου
κύριος, ὅτι δεδόξασαι.
Τὸν ῥύπον ὁ σμήχων τῶν ἀνθρώπων, τούτοις καθαρθεὶς ἐν
Ἰορδάνῃ, οἷς θελήσας ὡμοιώθη, ὃ ἦν μείνας, τοὺς ἐν τῷ
σκότει φωτίζων κύριος, ὅτι δεδόξασαι.
Ἰσχὺν ὁ διδοὺς τοῖς βασιλεῦσιν ἡμῶν κύριος, καὶ κέρας χρι-
στῶν αὐτοῦ ὑψῶν, παρθένου ἀποτίκτεται. μολεῖ δὲ πρὸς
τὸ βάπτισμα. διὸ πιστοὶ βοήσωμεν, οὐκ ἔστιν ἅγιος ὡς ὁ θε-
ὸς ἡμῶν, καὶ οὐκ ἔστι δίκαιος, πλήν σου κύριε.
Στειρεύουσα πρὶν ἡ τεκνουμένη δεινῶς, σήμερον εὐφραίνου
χριστοῦ ἐκκλησία, δι' ὕδατος καὶ πνεύματος, υἱοὶ γάρ σοι
γεγέννηνται, ἐν πίστει ἀνακράζοντες, οὐκ ἔστιν ἅγιος ὡς ὁ θε-
ὸς ἡμῶν, καὶ οὐκ ἔστι δίκαιος, πλήν σου κύριε.
Μεγάλῃ φωνῇ ἐν τῇ ἐρήμῳ βοᾷ πρόδρομος, χριστοῦ ἑτοι-
μάσατε ὁδοὺς, καὶ τρίβους τοῦ θεοῦ ἡμῶν εὐθείας ἀ-
περγάσασθε, ἐν πίστει ἀνακράζοντες, οὐκ ἔστιν ἅγιος ὡς ὁ θε-
ὸς ἡμῶν, καὶ οὐκ ἔστι δίκαιος, πλήν σου κύριε.
Ἀκήκοα κύριε φωνῆς σου, ὃν εἶπας, φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρή-
μῳ, ὅτι ἐβρόντησας πολλῶν ἐπὶ ὑδάτων, τῷ σῷ μαρτυ-
ρούμενος υἱῷ ὅλος γεγονὼς, τοῦ παρόντος, πνεύματος δὲ ἐβό-
ησε, σὺ εἶ χριστὸς, θεοῦ σοφία, καὶ δύναμις.
Ῥυπτόμενον ἥλιον τίς εἶδεν, ὁ κῆρυξ βοᾷ, τὸν ἔκλαμπρον
τῇ φύσει, ἵνα σε ὕδασιν ἀπαύγασμα τῆς δόξης, τοῦ πα-
τρὸς χαρακτῆρ ἀϊδίου, ἐκπλύνω, καὶ χόρτος ὢν, πυρὶ προσαύ-
σω τῆς σῆς θεότητος. σὺ εἶ χριστὸς, θεοῦ σοφία, καὶ δύνα-
Ὑπέφηνεν ὄπιθε), ἣν εἶχεν εὐλάβειαν Μωσῆς προστυ (μις.
χών σοι. ὡς γὰρ τῆς βάτου σε φωνήσαντα ᾐσθήθη, εὐθὺς
ἀπεστράφη τὰς ὄψεις, ἐγὼ δὲ πῶς βλέψω σε τρανῶς, ἢ
πῶς χειροθετήσω σε. σὺ εἶ χριστὸς, θεοῦ σοφία, καὶ δύναμις.
Ψυχῆς τελῶν ἔμφονος, καὶ λόγῳ τιμώμενος, ἀψύχων
εὐλαβοῦμαι. εἰ γὰρ βαπτίσω σε, κατήγορόν μοι ἔσται πυ
εἰ καπνιζόμενον ὄρος. φυγοῦσα δὲ θάλασσα διχῆ, καὶ Ἰορ-
δάνης οὗτος στραφείς. σὺ εἶ χριστὸς, θεοῦ σοφία, καὶ δύναμις.
Ἰησοῦς ὁ ζωῆς ἀρχηγὸς, λῦσαι τὸ κατάκριμα ἥκει, Ἀδὰμ
τοῦ πρωτοπλάστου. καθαρσίων δὲ ὡς θεὸς μὴ δεόμενος,
τῷ πεσόντι καθαίρεται ἐν τῷ Ἰορδάνῃ, ἐν ᾧ τὴν ἔχθραν
κτείνας,

danis circundatur aqua incarnatus ex uirgine
Dominus, quoniam glorificatus est.
S ordem abstergens hominum, his purgatus in
Iordane, qbus uoluit assimilatus est. qd erat manens, eos qui
in tenebris illustrans Dominus, quoniam glorificatus est.
F ortitudinem præbens regibus noster dominus, & cornu un
ctorum ipsius exaltans a uirgine paritur. uadit autem ad
baptismum. ideo fideles clamemus, non est sanctus, sicut de
us noster, & non est iustus præter te Domine.
S terilis prius. infœcunda male, hodie lætare
Christi ecclesia ob aquam, & ignem. filii enim tibi
facti sunt in fide clamantes non est sanctus ut de
us noster, & non est iustus præter te Domine.
Magna uoce in deserto clamat præcursor. Christi pa
rate uias, & calles Dei nostri rectos fa
cite, in fide clamantes non est sanctus ut de
us noster, & no est iustus præter te Domine.
A udiui Domine uocem tuam, quē dixisti uoce clamantis in de
serto, quoniam tonuisti multis in aquis tuo testi
ficatus filio totus factus præsentis spiritus cla
mauit tu es Christus Dei sapientia, & potentia.
S ordescentem solem quis uidit, præco clamat, splendidum
naturæ ut te aquis o splendor gloriæ, pa
tris figura sempiterni lauem, & fœnum ens ignem tan
gam tuæ deitatis. tu es Christus Dei sapientia & potentia.
S ub ostendit diuinam, quam habebat reuerentiam Moses ob
uius tibi ut enim rubo te locutum sensit, statim
auertit aspectus. ego autem quomodo uidebo te clare, aut
quo mō manu ponā te. tu es Christus, Dei sapiētia, & potētia.
A nimæ ens prudentis, & uerbo honoratus inanimatorum
reuereor. si enim baptizabo te, accusator mihi erit i
gne fumigans mons. fugiens mare in duas partes. & ior
danis hic conuersus tu enim Christus dei sapientia & potētia.
I esus uitæ princeps soluere damnationem uenit Adæ
primi parentis, purgationum autem ut Deus non indigens
prolapsi causa purgatur in Iordane, in quo inimicitiam

interficiens, superantem omnem mentē, pacē gratificatus est.
C onuenientibus infinitis populis, ut a Ioanne baptizarentur,
Ipse in medio stetit, acclamabat autem præsentibus quiso
stendit o impersuasi iram uobis declinare futuram?
Fructus dignos Christo perficite. præsens enim nunc pa
cem gratificatus est.
A gricola, & conditor in medio constitutus, ut unus omnium
corda inspectat, purgatiuam autem palam manu ca
piens, totius mundi aream sapienter diuidit ste
rilitatē cōburens, fructiferis aūt sempiternā uitam gratificans.
V ox uerbi, lucerna luminis, lucifer,
Solis præcursor, in deserto agite pœnitentiā omnibus clamat
populis, & præpurgamini. ecce enim adest Chri
stus ex corruptione mundum liberans.
N atus sine semine ex deo, & patre, ex uirgine
sine sorde incarnatur Christus, cuius lorum ex
nobis uerbi cōnexionē soluere impossibile docet
præcursor terrigenas ex deceptione liberans.
I n igne baptizat finali Christus impersuasos, &
non deum putantes se. in spiritu autem nouificat
per aquam gratia cognitores suæ diuinita
tis, a peccatis liberans.
I uuenes pios in camino ignis commoratos exibi
lans spiritus roris innocuos seruauit, & diuini An
geli condescensio. unde in igne rorati gra
tificanter canebant o per laudabilis, qui patrum dominus
& Deus, benedictus es.
T anquam in cœlo cum tremore, & admiratione aderant in ior
dane potestates Angelorum considerantes tantam
dei condescensionem, quomodo tenens magnam
aquarum subsistentiam, in aquis corpifer ste
tit, Deus patrum benedictus es.
N ebula, & mare diuini præfigurabat baptismatis
miraculum, in quibus ante baptizatur transeundo a legis la
tore populus. mare autem erat figura aquæ, & nebula
spiritus, quibus perfecti, benedictus es clamamus de
us patrum nostrorum.

κτείνας, ὑπερέχουσαν πάντα νοῦν εἰρήνην χαρίζεται.

Συνελθόντων ἀπείρων λαῶν ὑπὸ Ἰωάννου βαπτισθῆναι, αὐτὸς ἐν μέσῳ ἔστη, προσεφώνει δὲ τοῖς παροῦσι, τίς ἔδειξεν ἀπειθεῖς τὴν ὀργὴν ὑμῖν ἐκκλῖναι τὴν μέλλουσαν. καρποὺς ἀξίους χριστῷ ἐκτελεῖτε, παρὼν γὰρ νῦν εἰρήνην χαρίζεται.

Γεωργὸς ὁ καὶ δημιουργὸς, μέσον ἑστηκὼς ὡς εἷς ἁπάντων, καρδίας ἐμβατεύει. καθαρτήριον δὲ πτύον χειρισάμενος, τὴν παγκόσμιον ἅλωνα πανσόφως διΐστησι, τὴν ἀκαρπίαν φλέγων, εὐκαρποῦσιν αἰώνιον ζωὴν χαριζόμε-(νος.)

Ἡ φωνὴ τοῦ λόγου, ὁ λύχνος τοῦ φωτὸς, ὁ ἑωσφόρος, ὁ τοῦ ἡλίου πρόδρομος, ἐν τῇ ἐρήμῳ μετανοεῖτε πᾶσι βοᾷ τοῖς λαοῖς, καὶ προκαθαίρεσθε, ἰδοὺ γὰρ πάρεστι χριστὸς, ἐκ φθορᾶς τὸν κόσμον λυτρούμενος.

Γεννηθεὶς ἀρρεύστως ἐκ θεοῦ καὶ πατρὸς, ἐκ τῆς παρθένου δίχα σαρκοῦται ῥύπου χριστὸς, οὗ τὸν ἱμάντα, τὴν ἐξ ἡμῶν τοῦ λόγου συνάφειαν λύειν ἀμήχανον διδάσκει ὁ πρόδρομος, γηγενεῖς ἐκ πλάνης λυτρούμενος.

Ἐν πυρὶ βαπτίζει τελευταίῳ χριστὸς τοὺς ἀπειθοῦντας, καὶ μὴ θεὸν φρονοῦντας αὐτόν. ἐν πνεύματι δὲ καινοποιεῖ δι᾽ ὕδατος χάριτι τοὺς ἐπιγνώμονας αὐτοῦ τῆς θεότητος, τῶν πλημμελημάτων λυτρούμενος.

Νέους εὐσεβεῖς καμίνῳ πυρὸς προσομιλήσαντας, διασυρίζον πνεῦμα δρόσου, ἀβλαβεῖς διεφύλαξε, καὶ θείου ἀγγέλου συγκατάβασις. ὅθεν ἐν φλογὶ δροσιζόμενοι, εὐχαρίστως ἀνέμελπον, ὑπερύμνητε ὁ τῶν πατέρων κύριος καὶ θεὸς, εὐλογητὸς εἶ.

Ὥσπερ οὐρανῷ σὺν τρόμῳ καὶ θαύματι παρείστατο ἐν ἰορδάνῃ αἱ δυνάμεις τῶν ἀγγέλων σκοπούμεναι τοσαύτην θεοῦ τὴν συγκατάβασιν, ὅπως ὁ κρατῶν τὴν ὑπερῴων τῶν ὑδάτων ὑπόστασιν, ἐν τοῖς ὕδασι σωματοφόρος ἕστηκεν, ὁ θεὸς ὁ τῶν πατέρων, εὐλογητὸς εἶ.

Νεφέλη ποτὲ καὶ θάλασσα, θείου προεικόνιζε βαπτίσματος τὸ θαῦμα. ἐν οἷς ὁ πρὶν βαπτίζεται διεξοδικῶς ὁ νομοθέτης λαός. θάλασσα δὲ ἦν τύπος ὕδατος, καὶ νεφέλη τοῦ πνεύματος. οἷς τελούμενοι, εὐλογητὸς εἶ κράζομεν ὁ θεὸς ὁ τῶν πατέρων ἡμῶν.

Ἅπαντες πιστοὶ, ἐν ᾧ τὴν τελείωσιν ἐλάβομεν, θεολογοῦν-
τες ἀσιγήτως, σὺν ἀγγέλοις δοξάσωμεν, πατέρα, υἱὸν,
καὶ πνεῦμα ἅγιον. τοῦτο γὰρ τριὰς ὑποστάσεσιν ὁμοούσιος.
εἷς δὲ θεὸς, ᾧ καὶ ψάλλομεν, ὑπερύμνητε ὁ τῶν πατέρων
κύριος καὶ θεὸς, εὐλογητὸς εἶ.

Μυστήριον παράδοξον ἡ βαβυλωνίου ἔδειξε κάμινος πηγά-
σασα δρόσον, ὅτι ῥείθροις ἔμελλεν ἄϋλον πῦρ εἰσδέξασθαι
ὁ ἰορδάνης, καὶ στέρξαι σαρκὶ βαπτιζόμενον τὸν κτίστην, ὃν
εὐλογοῦσι λαοὶ, καὶ ὑπερυψοῦσιν εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

Ἀπόθου φόβον ἅπαντα ὁ λυτρωτὴς τῷ προδρόμῳ ἔφησεν. ἐ-
μοὶ δὲ πειθάρχει, ὡς χριστῷ μοι πρόσελθε. τοῦτο γὰρ φύ-
σει πέφυκα. ἐμῷ προστάγματι εἶξον, καὶ βάπτισόν με
συγκαταβάντα, ὃν εὐλογοῦσι λαοὶ, καὶ ὑπερυψοῦσιν εἰς
πάντας τοὺς αἰῶνας.

Ῥημάτων ὡς ἀκήκοεν ὁ βαπτιστὴς τοῦ δεσπότου, σύντρομος
παλάμην ἐκτείνει, χεῖρα πτύξας ὅμως ἐπὶ τῇ κορυφῇ τοῦ πλά-
στου αὐτοῦ, τῷ βαπτισθέντι ἐβόα, ἁγίασόν με, σὺ γὰρ εἶ θε-
ός μου, ὃν εὐλογοῦσι λαοὶ, καὶ ὑπερυψοῦσιν εἰς πάντας
Τριάδος ἡ φανέρωσις ἐν ἰορδάνῃ γέγονεν, (τοὺς αἰῶνας.
αὕτη γὰρ ὑπέρθεος φύσις. ὁ πατὴρ ἐφώνησεν, οὗτος ὁ βα-
πτιζόμενος, υἱὸς ὁ ἀγαπητός μου. τὸ πνεῦμα συμπαρῆν
τῷ ὁμοίῳ, ὃν εὐλογοῦσι λαοὶ, καὶ ὑπερυψοῦσιν εἰς πάντας
Ἀπορεῖ πᾶσα γλῶσσα εὐφημεῖν πρὸς ἀξίαν. (τοὺς αἰῶνας.
ἰλιγγιᾷ δὲ νοῦς καὶ ὑπερκόσμιος ὑμνεῖν σε θεοτόκε. ὅμως δὲ
ἀγαθὴ ὑπάρχουσα, τὴν πίστιν δέχου. καὶ γὰρ τὸν πόθον
οἶδας τὸν ἔνθεον ἡμῶν. σὺ γὰρ χριστιανῶν ἡ προστάτης, σὲ
Δαβὶδ πάρεσο πνεύματι τοῖς φωτιζο- (μεγαλύνομεν.
μένοις. νῦν προσέλθετε ἅμα πρὸς θεὸν ἐν πίστει λέγων
φωτίσθητε. οὗτος ὁ πτωχὸς ἐκέκραξεν Ἀδὰμ ἐν πτώσει.
καὶ γὰρ αὐτοῦ εἰσήκουσε κύριος ἐλθὼν ῥείθροις τοῦ ἰορ-
δάνου, φθαρέντα δὲ ἀνεκαίνισεν.

Ὁ Ἡσαΐας, λούσασθε καθαρθῆτε φάσκει, τὰς πονηρίας ἔναν-
τι ἀφέλεσθε κυρίου. οἱ διψῶντες, ὕδωρ ἐπὶ ζῶν πορεύεσθε.
ῥανεῖ γὰρ ὕδωρ καινοποιὸν χριστὸς τοῖς προστρέχουσιν αὐτῷ
πίστει. καὶ πρὸς ζωὴν τὴν ἀγήρω βαπτίζει πνεύματι.
Σωτηρώμεθα χάριτι πιστοὶ, καὶ σφραγῖδι. ὡς γὰρ ὄλεθρον

O mnes fideles in quo perfectionem accepimus de deo loquen
tes intacite cum Angelis glorificemus patrem.filium,
& spiritum sanctũ.hoc enim trinitas personis consubstantialis
unus autem deus,cui & cantamus, o ualde laudabilis patrum
Dominus & Deus benedictus es.
Mysterium admirabile Babylonis ostendit caminus sca
tens rorem,quoniam aquis accepturus immaterialẽ ignẽ erat
Iordanis, & assumpturus carnẽ baptizatum conditorem, quẽ
benedicunt populi,superexaltant per omnia secula.
D epone timorem omnem liberator præcursori inquit, mi
hi autem obedi,ut Christum ad me adi.hoc enim na
tura sum.meo iussui obedi,& baptiza me
condescendenté.quẽ benedicunt populi,& superexaltant per
omnia secula.
V erba ut audiuit Baptista Domini trepidus
palmam extendit manu tangens uerticem con
ditoris sui.baptizato clamabat.sanctifica me.tu enim es de
us meus,quẽ benedicunt populi,& superexaltant ꝑ oĩa secula.
T rinitatis apparitio in Iordane facta est.
ipsa enim perdiuina natura pater clamauit hic ba
ptizatus filius dilectus meus,spiritus simul aderat
simili,quem benedicunt populi & superexaltant per oĩa secula
I ndiget omnis lingua laudare condigne
caligat autem mens etiam cœlestis laudare te deipera,tamen
bona existens fidem accipe,& enim desiderium
nouisti diuinũ nr̃ũ.tu.n.xp̃ianoꝝ ꝓpugnatrix te magnificam⁹
O Dauid ades spiritu illumi
natis,nunc accedite,cane ad Deum in fide dicens,
illuminamini.hic miser clamauit Adam in errore
& enim ipsum audiuit dominus ueniens.fluentis autem Ior
danis corruptum innouauit.
E saias lauamini,purgamini dicit,malitias co
ram auferte domino.sitientes aquam uiuam adite
spargit enim aquam nouificam Christus accurentibus sibi
cum fide,& ad uitam insenescentem baptizat spiritu.
C onseruemur gratia fideles,& sigillo,ut enim perniciem

Fugerunt limine Hbræi quondam sanguinolento sic & no
bis egressum diuinum hoc regenerationis lauacrum
erit, Inde & trinitatis aspiciemus lumen inocciduum,

COSMAE HIEROSOLIMYTANI MA
gnæ secundæ, scilicet feriæ. Capita uersuum.

In Secunda.

i Mperuium inundans mare diuino ipsi
us iussu exiccanti, & ut ambularet per
ipsum Israelita populus ductanti do
mino canamus. gloriose enim glorificatus est.

I neffabilis Dei descensus, qui Christus ipse est
Deus & homo, Deus non rapinam esse pu
tans dum formaretur, seruum ostendit disci
pulis. gloriose enim glorificatus est.

A dministraturus ipse ueni cuius formam conditor
spontaneus circundor mendicanti Adæ, ditescens
diuinitate, ut ponerem meã etiam ipsius aĩam in redẽptionẽ
qui impassibilis diuinitate.

E x horruit puerorum puroꝝ ornatum, puꝝ ut anima corpus
& obedit nutritus in infinita materia indefessus ignis, semp ui
uero arente flamma, sempiternus hymnus cane (ua
batur. Dominum omnia opera laudate & superexaltate
ipsum in sacula.

V os meos tunc discipulos omnes cognoscent, si mea
iussa seruaueritis dicit saluator amicis ad
passionẽ ueniens, pacẽ habete in uobis ipsis & omnibus & hu
milia cogitantes superexaltamini, & dominũ cognoscentes
me laudate, & superexaltate in omnia secula.

O rdinis contrario modo uobis gẽtilis esto potestas congeneꝝ
nõ hæreditas enim mea, tyrannis aũt opinio suæ uoluntatis.
itaq; electus in uobis esse uolens aliorum sit o
mnium longe extremus & dominũ cognoscẽtes me laudate
& superexaltate in omnia secula.

Magnificasti Christe enixam te deiperam, ex qua con
ditor noster compassibile induisti corpus nostrarum
liberationem inscitiaꝝ quam beantes omnes ge

ἔφυγον φλιὰς ἑβραῖοι πάλαι αἱμαχθείσης, οὕτω καὶ ἡμῖν ἐξόδιον τὸ θεῖον τοῦτο τῆς παλιγγενεσίας λουτήριον ἔσται. ἔνθεν καὶ τῆς τριάδος ὀψώμεθα φῶς τὸ ἄδυτον.

ΚΟΣΜΑ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΗΤΟΥ ΤΗ ΜΕΓΑΛΗ ΔΕΥΤΕΡΑ. Η ΑΚΡΟΣΤΙΧΙΣ, ΤΗ ΔΕΥΤΕΡΑ.

ᾠ. τὴν ἄβατον κυμαινομένην θάλασσαν θείῳ αὐτοῦ προστάγματι ἀναξηράναντι, καὶ πεζεῦσαι δι' αὐτῆς τὸν ἰσραηλίτην λαὸν καθοδηγήσαντι κυρίῳ, ᾄσωμεν, ἐνδόξως γὰρ δεδόξασται.

Ἡ ἀπόρρητος τοῦ θεοῦ κατάβασις, ὅπερ χριστὸς αὐτός ἐστι θεὸς καὶ ἄνθρωπος, ὁ θεὸς οὐχ ἁρπαγμὸν εἶναι ἡγησάμενος ἐν τῷ μορφοῦσθαι, δοῦλον δεικνύει τοῖς μαθηταῖς. ἐνδόξως γὰρ δεδόξασται.

Διακονῆσαι αὐτὸς ἐλήλυθα, ὅ τὴν μορφὴν ὁ πλαστουργὸς ἑκὼν περικείμενος τῷ πτωχεύσαντι Ἀδὰμ, ὁ πλουτῶν θεότητα θεῖναι ἐμήν τε τὴν αὐτοῦ ψυχὴν ἀντίλυτρον, ὁ ἀπαθὴς θεότητι.

Ἔφριξε παίδων εὐαγῶν τὸ ὁμόστολον ψυχῆς ἄσπιλον σῶμα, καὶ εἶξε τὸ ζαφὲς ἐν ἀπείρῳ ὕλῃ ἀκάματον πῦρ. ἀειζώου δὲ ἐκμαρανθείσης φλογὸς, διαιωνίζων ὕμνος ἀνεμέλπετο, τὸν κύριον πάντα τὰ ἔργα ὑμνεῖτε, καὶ ὑπερυψοῦτε αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας.

Ὑμᾶς μου τότε μαθητὰς πάντες γνώσονται, εἰ τὰς ἐμὰς ἐντολὰς τηρήσετε, φησὶν ὁ σωτὴρ τοῖς φίλοις πρὸς πάθος μολῶν, εἰρηνεύετε ἐν ἑαυτοῖς, καὶ πᾶσι. καὶ ταπεινὰ φρονοῦντες, ἀνυψώθητε. καὶ κύριον γινώσκοντές με, ὑμνεῖτε, καὶ ὑπερυψοῦτε εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

Τάξεως ἔμπαλιν ὑμῖν ἐθνικῆς ἔστω τὸ κράτος ὁμογενῶν. οὐ κλῆρος γὰρ ἐμὸς, τυραννὶς ἡ γνώμη αὐθαίρετος. ὁ γοῦν πρόκριτος ἐν ὑμῖν εἶναι θέλων, τῶν ἄλλων ἔστω πάντων ἐσχατώτερος. καὶ κύριον γινώσκοντές με, ὑμνεῖτε, καὶ ὑπερυψοῦτε εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

Ἐμεγάλυνας Χριστὲ τὴν τεκοῦσάν σε θεοτόκον, ἐξ ἧς ὁ πλάστης ἡμῶν ὁμοιοπαθὲς περιέθου σῶμα, τὸ τῶν ἡμετέρων λυτήριον ἀγνοημάτων. ταύτῃ μακαρίζουσαι πᾶσαι αἱ γενε-

αἰ, σὲ μεγαλύνομεν.

Ῥύπον πάντα ἐμπαθῆ ἀπωσάμενοι, ἐπάξιον τῆς θείας βασιλείας γνώμην ἀναλάβετε ἔμφρονα, τοῖς σοῖς ἀποστόλοις προέφης ἡ ὄντως σοφία, ἐν ᾗ δοξασθήσεσθε, λάμποντες ἡλίου τηλαυγέστερον.

Ἀφορῶντες εἰς ἐμὲ εἶπας κύριε τοῖς σοῖς μαθηταῖς, μὴ φρονεῖτε ὑψηλά, ἀλλὰ συνεπάχθητε τοῖς ταπεινοῖς. ἐμὸν ὅπερ πίνω πίεσθε ποτήριον, ὅτι ἐν τῇ βασιλείᾳ δὲ τοῦ πατρὸς συνδοξασθήσεσθε.

ΤΟΥ͂ ΑΥ̓ΤΟΥ͂ ΤΗ͂ ΜΕΓΆΛΗ ΤΡΊΤΗ. Ἡ ἈΚΡΟΣΤΙΧΊΣ,

τρίτῃ τε.

Ὦ δόγματι τῷ τυραννικῷ οἱ ὅσιοι τρεῖς παῖδες μὴ
τ πεισθέντες, ἐν τῇ καμίνῳ βληθέντες, θεὸν ὡμολόγουν ψάλλοντες, εὐλογεῖτε πάντα τὰ ἔργα κυρίου τὸν κύριον.

Ῥαθυμίαν ἄποθεν ἡμῶν βαλώμεθα, καὶ φαιδραῖς ταῖς λαμπάσι τῷ ἀθανάτῳ νυμφίῳ χριστῷ ὕμνοις συναντήσωμεν, εὐλογεῖτε πάντα τὰ ἔργα κυρίου τὸν κύριον.

Ἱκανούσθω τὸ κοινωνικὸν ψυχῆς ἡμῖν ἔλαιον ἐν ἀγγείοις, ὅπως ἐπάθλων μὴ θέντες καιρὸν ἐμπορείας, ψάλλωμεν, εὐλογεῖτε πάντα τὰ ἔργα κυρίου τὸν κύριον.

Τὸ τάλαντον ὅσοι πρὸς θεοῦ ἐδέξασθε, ἰσοδυνάμον χάριν ἐπικουρίᾳ τοῦ δόντος χριστοῦ αὐξήσωμεν, ψάλλοντες, εὐλογεῖτε πάντα τὰ ἔργα κυρίου τὸν κύριον.

Ἡ τὸν ἀχώρητον θεὸν ἐν γαστρὶ χωρήσασα, καὶ χαρὰν τῷ κόσμῳ κυήσασα, σὲ ὑμνοῦμεν θεοτόκε παρθένε.

Τοῖς μαθηταῖς ὁ ἀγαθὸς γρηγορεῖτε ἔφησας, ἡ γὰρ ὥρα ἥξω ὁ κύριος ἀγνοεῖτε, ἀποδοῦναι ἑκάστῳ.

Ἐν τῇ δευτέρᾳ σου φρικτῇ παρουσίᾳ δέσποτα, δεξιοῖς προβάτοις με σύνταξον, τῶν πταισμάτων παριδών μου τὰ πλήθη.

ΤΟΥ͂ ΑΥ̓ΤΟΥ͂ ΤΗ͂ ΜΕΓΆΛΗ ΤΕΤΡΆΔΙ. Ἡ ἈΚΡΟΣΤΙΧΊΣ,

τετράδι ψαλῶ.

Ἧς πίστεως ἐν πέτρᾳ με στερεώσας, ἐπλάτυνας τὸ
τ στόμα μου ἐπ' ἐχθρούς μου. ηὐφράνθη γὰρ τὸ πνεῦμά μου ἐν τῷ ψάλλειν, οὐκ ἔστιν ἅγιος ὡς ὁ θεὸς ἡμῶν,

nerationes te magnificamus.
S orde omni inficiente abiecta, dignam diuino regno mentem accipite prudentem tuis apostolis prædixisti uere sapientia in qua glorificabimini splendentes sole splendidius.
A spicientes in me dixisti domine tuis ipsius discipulis ne sapite alta, sed ducimini cum humilibus, meum, quem bibo, bibite calicem hunc, quoniam in regno patris congloriabimini.

EIVSDEM IN MAGNA TERTIA. Capita uersuum.

In Tertia'q;

f Ectæ tyrannicæ sancti tres pueri non credentes, in caminum iacti, deum confitebantur psallentes, benedicite omnia opera domini dominum.
P igritiam longe a nobis abiiciamus, & splendidis lampadibus immortali sponso Christo cum hymnis occurramus. benedicite omnia opera domini dominum.
S ufficiat communicabile animæ nobis oleum in uasis, ut præmio rum certaminis nō posita opportunitate mercaturæ ca(namus benedicite omnia opera domini dominum.
T alentum quicunq; a deo accepistis æquiualentem gratiam auxilio dantis Christi augeamus cantantes laudate omnia opera domini dominum.
I n captibili deo in uentre capto, & lætitia mundo parta, te laudamus deipera uirgo.
D iscipulis bonus uigilate dixisti, qua enim hora ueniam dominus ignoratis, ut retribuam unicuiq;.
I n secunda tua tremenda præsentia domine dextris omnibus me connumera peccatorum meorum despiciens meas multitudines.

EIVSDEM IN MAGNA QVARTA die pricipia uersuū.

In quarto die cantabo,

f Idei in petra me firmato dilatasti os meum contra inimicos meos, lætatus est enim spiritus meus canendo. non est sanctus ut deus noster.

Et non est iustus præter te domine.
I n uanis congregatio iniquorum & opinione congre gatur malo℞ mo℞. damnatũ liberatorẽ te demõstrare Christum, cui canimus, tu es deus noster, & non est iustus præter te Domine.
P rauum consilium iniquorum considerat inimi cæ Dei animæ existens, ut malum, iustum interfi cere Christum, cui cantamus tu es Deus noster, & non est iustus præter te Domine.
V erbum tyrranni quoniam inualuit septupliciter fornax exarsit olim, in qua pueri non combusti sunt regis conculcantes edictum, sed clamabant omnia opera Do minum laudate, & superexaltate in omnia secula.
E uacuans mulier unguentũ ꝓtiosũ in dominico & diuino tre mendo uertice, Christe uestigia tua cepit pura impuris manibus, & clamabat omnia opera Dominum laudate, & superexaltate in omnia secula.
L achrymis lauat pedes rea peccatis condito ris, & abstergit capillis. Ideo eorum quæ in uita, non caruit peccatorum liberatione, sed clamabat omnia opera dominum laudate, & superexaltate in o mnia secula.
C elebratur liberatio benignæ ex salutaribus, uisce ribus'q; & lachrymarum fonte, in quo per redempti onem lotam non pudebat, sed clamabat omnia o pera dominum laudate, & superexaltate ipsum in secula.
A nimis puris & in sordidis labris eia magni ficemus Immaculatam, & perpuram matrem em manuelis per ipsam ex ipsa afferentes cultum diuinum nato. miserere animarum nostra℞ Christe deus & salua nos.
I mpius uisus, & malus Zelotypus donum diuinum mercatur, a quo debitum solutum est peccatorum cauponans malus Iudas diuinam gratiam miserere animarum nostrarum Christe deus, & salua nos.

καὶ οὐκ ἔστι δίκαιος πλὴν σοῦ κύριε.

Ἐν κενοῖς τὸ συνέδριον τῶν ἀνόμων, καὶ γνώμῃ συναθροίζεται κακοτρόπῳ, κατάκριτον τὸν ῥύστην σε ἀποφῆναι χριστόν, ᾧ ψάλλομεν, σὺ εἶ ὁ θεὸς ἡμῶν, καὶ οὐκ ἔστι δίκαιος πλήν σου κύριε.

Τὸ δεινὸν βουλευτήριον τῶν ἀνόμων σκέπτεται θεομάχου ψυχῆς ὑπάρχον, ὡς δύσχρηστον τὸν δίκαιον ἀποκτεῖναι χριστόν, ᾧ ψάλλομεν, σὺ εἶ ὁ θεὸς ἡμῶν, καὶ οὐκ ἔστι δίκαιος πλὴν σοῦ κύριε.

Ῥῆμα τυράννου ἐπεὶ ὑπερίσχυσεν, ἑπταπλασίως κάμινος ἐξεκαύθη ποτέ, ἐν ᾗ παῖδες οὐκ ἐφλέχθησαν βασιλέως πατήσαντες δόγμα, ἀλλ᾽ ἐβόων, πάντα τὰ ἔργα τὸν κύριον ὑμνεῖτε, καὶ ὑπερυψοῦτε εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

Ἀποκενοῦσα γυνὴ μύρον ἔντιμον δεσποτικῇ καὶ θείᾳ φρικτῇ κορυφῇ, χριστὲ τῶν ἰχνῶν σου ἐπελάβετο τῶν ἀχράντων κεχραμμέναις παλάμαις, καὶ ἐβόα, πάντα τὰ ἔργα τὸν κύριον ὑμνεῖτε, καὶ ὑπερυψοῦτε εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

Δάκρυσι πλύνει τοὺς πόδας ὑπεύθυνος ἁμαρτίαις τοῦ πλάσαντος, καὶ ἐκμάσσει θριξί. διὸ τῶν ἐν βίῳ οὐ διήμαρτε πεπραγμένων τῆς ἀπολυτρώσεως, ἀλλ᾽ ἐβόα, πάντα τὰ ἔργα τὸν κύριον ὑμνεῖτε, καὶ ὑπερυψοῦτε εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

Ἱερουργεῖται τὸ λύτρον εὐγνώμονι, ἐκ στερείων σπλάγχνων τε καὶ δακρύων πηγῆς. ἐν ᾗ διὰ τῆς ἐξαγορεύσεως ἐκπλυθεῖσα, οὐ κατῃσχύνετο, ἀλλ᾽ ἐβόα, πάντα τὰ ἔργα τὸν κύριον ὑμνεῖτε, καὶ ὑπερυψοῦτε αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας.

Ψυχαῖς καθαραῖς, καὶ ἀρρυπάντοις χείλεσι δεῦτε μεγαλύνωμεν τὴν ἀκηλίδωτον καὶ ὑπεράγνον μητέρα τοῦ Ἐμμανουήλ, δι᾽ αὐτῆς τῷ ἐξ αὐτῆς προσφέροντες λατρείαν τεχθέντι, φεῖσαι τῶν ψυχῶν ἡμῶν χριστὲ ὁ θεός, καὶ σῶσον ἡμᾶς.

Ἀγνώμων φανείς, καὶ πονηρὸς ζηλότυπος, δῶρον ἀξιόθεον λογοπρατεῖ. δι᾽ οὗ, ὀφειλέσιον ἐλύθη ἁμαρτημάτων, καπηλεύων ὁ δεινὸς Ἰούδας τὴν φιλόθεον χάριν, φεῖσαι τῶν ψυχῶν ἡμῶν χριστὲ ὁ θεός, καὶ σῶσον ἡμᾶς.

λέγει προσελθὼν τοῖς παρανόμοις ἄρχουσι, τί μοι δοῦναι θέλετε, κἀγὼ χριστὸν ὑμῖν τὸν ζητούμενον τοῖς θέλουσι παραδώσω, οἱ κλότητα θεοῦ Ἰούδας ἀντωνούμενος χρυσοῦ. φεῖσαι τῶν ψυχῶν ἡμῶν χριστὲ ὁ θεός.

Ὢ πηρωτικῆς φιλαργυρίας ἄσπονδε, λήθης ὅθεν ἔτυχες, ὅτι ψυχῆς οὐδ' ὅλος ἰσοστάσιος ὁ κόσμος ὧν ἐδιδάχθης. ἀπογνώσει γὰρ σαυτὸν ἐβρόχισας ἀνάψας προδότα. φεῖσαι τῶν ψυχῶν ἡμῶν χριστὲ ὁ θεός.

ΤΟΥ͂ ΑΥ̓ΤΟΥ͂ ΤΗ͂ι ΜΕΓΆΛΗι ΠΕΜΠΤΗι. Η῾ ἈΚΡΟΣΤΙΧῚΣ,

τῇ μακρᾷ πέμπτῃ μακρὸν ὕμνον ἐξᾴδω.

τ Μηθείσῃ τμᾶται πόντος ἐρυθρὸς, κυματοτρόφος δὲ ξηραίνεται βυθὸς, ὁ αὐτὸς ὁμοῦ ἀόπλοις γεγονὼς βατὸς, καὶ πανοπλίταις τάφος. ᾠδὴ δὲ θεοτερπὴς ἀνεμέλπετο, ἐνδόξως δεδόξασται χριστὸς ὁ θεὸς ἡμῶν.

Ἡ παναιτία καὶ παρεκτικὴ ζωῆς, ἡ ἄπειρος σοφία τοῦ θεοῦ, ᾠκοδόμησε τὸν οἶκον ἑαυτῆς ἁγνῆς ἐξ ἀπειράνδρου μητρός. ναὸν δὲ σωματικὸν περιθέμενος, ἐνδόξως δεδόξασται χριστὸς ὁ θεὸς ἡμῶν.

Μυσταγωγοῦσα φίλους ἑαυτῆς, τὴν ψυχοτρόφον ἑτοιμάζει τράπεζαν, ἀμβροσίας δὲ ἡ ὄντως σοφία θεοῦ κιρνᾷ κρατῆρα πιστοῖς. προσέλθωμεν εὐσεβῶς καὶ βοήσωμεν, ἐνδόξως δεδόξασται χριστὸς ὁ θεὸς ἡμῶν.

Ἀκουτισθῶμεν πάντες οἱ πιστοὶ συγκαλουμένης ὑψηλῷ κηρύγματι τῆς ἀκτίστου καὶ ἐμφύτου σοφίας θεοῦ. βοᾷ γὰρ γεύσασθε, καὶ γνόντες ὅτι χριστὸς ἐγὼ, κράξατε, ἐνδόξως δεδόξασται χριστὸς ὁ θεὸς ἡμῶν.

Κύριος ὢν πάντων, καὶ κτίστης θεὸς, τὸ κτιστὸν ὁ ἀπαθὴς πτωχεύσας, ἑαυτῷ ἥνωσας. καὶ τὸ πάσχα οἷς ἔμελλες θανεῖν αὐτὸς ὢν, ἑαυτὸν προετίθης, φάγετε βοῶν τὸ σῶμά μου, καὶ πίστει στερεωθήσεσθε.

Ῥύσιον παντὸς τοῦ βροτείου γένους τὸ οἰκεῖον ἀγαθὲ τοῖς σοῖς μαθηταῖς ἐπότισας, εὐφροσύνης ποτήριον πλήσας. αὐτὸς γὰρ ἑαυτὸν ἱερουργεῖς, πίετε βοῶν τὸ αἷμά μου, καὶ πίστει στερεωθήσεσθε.

Ἄφρων ἀνὴρ ὃς ἐν ἡμῖν προδότης τοῖς οἰκείοις μαθηταῖς προέφης ὁ ἀνεξίκακος. οὐ μὴ γνώσεται ταῦτα. καὶ οὗτος

D icit profectus iniquis principibus, quid mihi dare uul
tis, & ego Christum uobis quæsitum uolentibus tra
dam, familiaritatem dei Iudas abiiciens auro.
parce animis nostris Christe Deus
O excæcantē auaritiam perfide, a qua obliuionem consecutus es,
quod animæ neq; ipse coæqualis mundus, quæ edoctus es, de
speratione enī teipsum allaqueasti suspendens o ꝓditor. parce
animis nostris Christe deus.

Eiusdem in magna quinta feria. capita uersuum.

in longa quinta longum hymnum excanto.

Irga scinditur mare rubrum, undosum uero
u siccatur profundum, ipsum simul inermibus factum
peruium, & armatis sepulchrum, cantus uero deo de
lectabilis cantabať. gloriose glorificatus est Christus deus nr̄.
O mnium causa, & datrix uitæ, infinita sapientia dei,
ædificauit domum suam pura ex intacta ma
tre. templum autem corporale circundatus, gloriose
glorificatus est Christus deus noster.
S acrorum ducem amicos suos, animæ nutricem parat
mensam, Ambrosiæ uere sapientia dei miscet crate
ra fidelibus. accedamus pie, & clamem̄us glo
riose glorificatus est Christus deus noster.
A udiamus omnes fideles conuocantem alto
præconio inconditam & innatam sapientiam dei, clamat
enim gustate, & scientes ꝙ Christus ego clamate, glo
riose glorificatus est Christus deus noster.
D ominus ens omnium, & conditor deus fabricatum impasibilis
mendicans tibi ipsi uniuisti, & pascha quibus debebas mo
ri ipse ens, te ipsum præposuisti manducate clamans corpus
meum & fide firmabimini.
L iberatorium omnis mortalis generis proprium o bone tuos
discipulos bibere fecisti, lætitiæ calice impleto i
pse enim te ipsum sacrificabas, bibite clamans sanguinem me
fidefirmabimini. (um &
I n sipiens uir qui inter nos proditor propriis discipulis
prædixisti clemens, non cognoscet hæc, & hic

ſtultus ens non ſciet, tamen manete in me, &
fide firmabimini.

P ræuidens propheta myſterii tui indictum Chri ſte. præclamauit, poſuiſti fortem dilectionem roboris pa ter miſericors, unicum filium enim bone pater in mundum miſiſti.

A d paſſionem quæ omnibus ex A dam ſcaturiẽs impaſſibilitatẽ Chriſte ueniens amicis tuis dixiſti, uobiſcum pa ſcha participare hoc deſideraui, unicum quia me propitiationem pater in mundum miſit.

L ibans crateram, diſcipulis clamabas in mor talis, fructus uitis uero bibam, deinceps minime uobiſcum uiuens, unigenitum qm̃ me propitiationem pa ter ad mundum miſit.

P otum nouum ſupra rationem ego dico in regno meo Chri ſte amicis bibam, ut enim deis deus uobis ſimul ero dixiſti, unigenitum quoniam me propitiationẽ pa ter in mundum miſit.

C oniunctione dilectionis coniuncti apoſtoli, domi nanti totius ſe ipſos Chriſto dedicantes pulchros pedes lauabant, nuntiantes omnibus pacem.

I rretentibilem tenens & altam in æthere aquam, A by ſſus frenans, & Maria retinens dei ſa pientia, aquam in peluim iacit. pedes lauat uero ſeruio rum herus.

D iſcipulis demonſtrat humilitatis herus figuram, nubibus autem polum circundans, cingitur linteum, & flectit genu ſeruorum ad lauandum pedes, cuius in manu, ſpiritus omnium exiſtentium.

P rofunditas extrema peccatorum circundedit me. & fluctum maris minime ferens, ut Ionas hero clamo tibi excor ruptione me educ.

D ominum clamatis o diſcipuli, & magiſtrum me, & enim ſum ſaluator clamabas, ideo imitamini figuram, quo modo in me uidiſtis.

S ordem non habens, lauari non indiget pedes. puri

ἀσύμβολος ὤν, οὐ μὴ συνήσει. ὅμως μείνατε ἐν ἐμοί, καὶ πίστει στερεωθήσεσθε.

Προκατιδὼν ὁ προφήτης τοῦ μυστηρίου σου τὸ ἀπόρρητον Χριστὲ, προανεφώνησεν, ἔθου κραταιὰν ἀγάπησιν ἰσχύος πάτερ οἰκτίρμον. τὸν μονογενῆ υἱὸν γὰρ ἀγαθὲ ὁ πατὴρ εἰς τὸν κόσμον ἀπέσταλκας.

Ἐπὶ τὸ πάθος τὸ πᾶσι βρύον τοῦ ἐξ Ἀδὰμ πταισμάτων ἀπάθειαν, Χριστὲ μολὼν τοῖς φίλοις σου εἶπας, μεθ᾿ ὑμῶν τὸ πάσχα μεταχεῖν τοῦτο ἐπεθύμησα, τὸν μονογενῆ ἐπεί με ἱλασμὸν ὁ πατὴρ εἰς τὸν κόσμον ἀπέστειλε.

Μεταλαμβάνων κρατῆρος, τοῖς μαθηταῖς ἐβόας ἀθάνατε, γεννήματος ἀμπέλου δὲ πίομαι, λοιπὸν οὐκέτι μεθ᾿ ὑμῶν βιοτεύων, ὅτι μονογενῆ ἐπεί με ἱλασμὸν ὁ πατὴρ εἰς τὸν κόσμον ἀπέστειλε.

Πόμα καινὸν ὑπὲρ λόγον ἐγώ φημι ἐν τῇ βασιλείᾳ μου Χριστὲ τοῖς φίλοις πίομαι. ὥς τε γὰρ θεοῖς θεὸς ὑμῖν συνέσομαι εἶπας, τὸν μονογενῆ ἐπεί με ἱλασμὸν ὁ πατὴρ εἰς τὸν κόσμον ἀπέστειλε.

Τῷ συνδέσμῳ τῆς ἀγάπης συνδεόμενοι οἱ ἀπόστολοι, τῷ δεσπόζοντι τῶν ὅλων ἑαυτοὺς Χριστῷ ἀναθέμενοι, ὡραίους πόδας ἐξαπενίζοντο, εὐαγγελιζόμενοι πᾶσιν εἰρήνην.

Ἡ τὸ ἄσχετον κρατοῦσα καὶ ὑπερῷον ἐν αἰθέρι ὕδωρ, ἡ ἀβύσσους χαλινοῦσα, καὶ θαλάσσας ἀναχαιτίζουσα θεοῦ σοφία, ὕδωρ νιπτῆρι βάλλει, πόδας ἀποπλύνει δὲ δούλων δεσπότης.

Μαθηταῖς ὑποδείκνυται ταπεινώσεως ὁ δεσπότης τύπον. ὁ νεφέλαις δὲ τὸν πόλον περιβάλλων, ζώννυται λέντιον, καὶ κάμπτει γόνυ δούλων ἐκπλῦναι πόδας, οὗ ἐν τῇ χειρὶ, πνοὴ πάντων τῶν ὄντων.

Ἄβυσσος ἐσχάτη ἁμαρτημάτων ἐκύκλωσέ με, καὶ τὸν κλύδωνα μηκέτι στέγων, ὡς Ἰωνᾶς τῷ δεσπότῃ βοῶ σοι, ἐκ φθορᾶς με ἀνάγαγε.

Κύριον φωνεῖτε ὦ μαθηταὶ, καὶ διδάσκαλόν με, καὶ γὰρ πέφυκα σωτὴρ ἐβόας. διὸ μιμεῖσθε τὸν τύπον, ὃν τρόπον ἐν ἐμοὶ ἐθεάσασθε.

Ῥύπον τίς μὴ ἔχων, ἀποπλυθῆναι οὐ δεῖται πόδας, καθαροὶ

ὦ μαθηταὶ ὑμεῖς δὲ, ἀλλ' οὐχὶ πάντες. ἔστι γὰρ ἀτά-
κτως ἐξ ὑμῶν ἑνὸς μαίνεται.

Οἱ παῖδες ἐν βαβυλῶνι καμίνου φλόγα οὐκ ἔπτηξαν, ἀλ-
λ' ἐν μέσῳ πυρὸς ἐμβληθέντες, δροσιζόμενοι ἔψαλλον,
εὐλογητὸς εἶ κύριε ὁ θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν.

Νευστάζων κάραν Ἰούδας, κακίᾳ προβλέπων ἐκίνησεν, εὐ-
καιρίαν ζητῶν παραδοῦναι τὸν κριτὴν εἰς κατάκρι-
σιν, ὃς πάντων ἐστὶ κύριος, καὶ θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν.

Ὑμῶν ὁ χριστὸς τοῖς φίλοις ἐβόα, εἷς παραδώσει με. εὐφρο-
σύνης λαθόντες, ἀγωνίᾳ καὶ λύπῃ συνείχοντο, τίς οὗτος
φράσον λέγοντες, ὁ θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν.

Μεθ' οὗ τις ἐμοῦ τὴν χεῖρα τρυβλίῳ βάλλῃ θρασύτητι, τού-
τῳ πολὺ καλὸν τὰς πύλας βίου περᾶσαι μηδέποτε.
τοῦτον εἰπὼν ἐδήλου ὁ θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν.

Νόμων πατρῴων οἱ μακαρισταὶ ἐν βαβυλῶνι νέοι προκιν-
δυνεύσαντες, βασιλεύοντος κατέπτυσαν προσταγῆς ἀλο-
γίστου. καὶ συνημμένοι, ᾧ οὐκ ἐχωνεύθησαν πυρί, τοῦ κρά-
τους ἐπάξιον ἀνέμελπον τὸν ὕμνον, τὸν κύριον ὑμνεῖ-
τε τὰ ἔργα, καὶ ὑπερυψοῦτε αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας.

Οἱ δαιτυμόνες οἱ μακαρισταὶ ἐν τῇ σιὼν τῷ λόγῳ προσκαρ-
τερήσαντες, οἱ ἀπόστολοι παρείποντο τῷ ποιμένι, ὡς ἄρ-
νες. καὶ συνημμένοι, οὐκ ἐχωρίσθησαν χριστῷ. θείῳ λόγῳ
τρεφόμενοι, εὐχαρίστως ἐβόων, τὸν κύριον ὑμνεῖτε τὰ ἔρ-
γα, καὶ ὑπερυψοῦτε αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας.

Νόμου φιλίας ὁ δυσώνυμος Ἰσκαριώτης, γνώμῃ ἐπιλαθό-
μενος, οὓς ἐνίψατο ηὐτρέπισεν εἰς προδοσίαν πόδας. καὶ
σοῦ ἐσθίων ἄρτον, σῶμα θεῖον ἐπῆρε πτερνισμὸν ἐπὶ σὲ
χριστὲ, καὶ βοᾶν οὐ συνῆκε, τὸν κύριον ὑμνεῖτε τὰ ἔργα,
καὶ ὑπερυψοῦτε αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας.

Ἐδέξατο τὸ λυτήριον τῆς ἁμαρτίας σῶμα ὁ ἀσυνείδητος,
καὶ τὸ αἷμα τὸ χεόμενον ὑπὲρ κόσμου τὸ θεῖον. ἀλλ' οὐκ
ᾐδεῖτο πίνων ὃ ἐπίπρασκε τιμῆς. οὐ κακίᾳ προσώχθισε,
καὶ βοᾶν οὐ συνῆκε, τὸν κύριον ὑμνεῖτε τὰ ἔργα, καὶ ὑ-
περυψοῦτε αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας.

Ξενίας δεσποτικῆς, καὶ ἀθανάτου τραπέζης, ἐν ὑπερῴῳ τόπῳ
ταῖς ὑψηλαῖς φρεσὶ πιστοὶ, δεῦτε ἀπολαύσωμεν, ἐπαναβε-
βηκότα λόγον ἐκ τοῦ λόγου μαθόντες, ὃν μεγαλύνωμεν.

o discipuli uos uero, sed non omnes. momentũ enim in ordi
nate ex uobis unus insanit.

P ueri in Babylonia fornacis flammam non timuerunt, sed
in medio ignis impositi, irrorati canebant,
benedictus es domine deus patrum nostrorum.

N utans, caput Iudas mala præuidens concussit, opor
tunitatem quærens tradere iudicem incondemnatio
nem, qui omnium est dominus, & deus patrum nostrorum.

V estrum Christus amicis clamabat, unus tradet me. delecta
tionẽ obliuiscentes, certamine & dolore cõtinebant, quis hic
dic dicentes, deus patrum nostrorum.

Quicunque mecum manum in catino ponet audacia, hu
ic tamen bonum erat Ianuas uitæ transisse nunquam.
hunc dicens manifestabat deus patrum nostrorum.

L egum paternarum beati in Babylonia iuuenes præpericli
tati, impantẽ despuerunt iussũ irronalẽ, & coniuncti quo non
rãtis dignã canebãt laudẽ, dñum lauda (cõflacti sũt igne, ipe
te opera, & supra exaltate ipsum per secula.

C onuiuæ beati in Sion sermone expe
ctantes Apostoli sequebantur pastorem ut a
gni, & coniuncti, non diuisi sunt Christo diuino sermone
nutriti, iocunde clamabant, dominum laudate ope
ra, & supra exaltate ipsum per secula.

L egis amicitiæ infamis iscariota opinione obli
tus, quos lauit præparauit in proditionem pedes, &
tuũ comedẽs panẽ (corpus diuinũ) eleuauit supplantãtiũ in te
Christe, & clamare non intellexit dominum laudate opera,
& superexaltate ipsum per secula.

C apiebat redemptorium peccati corpus stultus,
& corpus fusum pro mundo diuinum, sed non
uenerebat bibẽs quod uẽdebat pretio nõ malignitate odit,
& clamare non intellexit, dominum laudate opera, &
supra exaltate ipsum per secula.

H ospitalitem, & immortalem mensam in altum locum
altis mentibus fideli, age fruamur, ascen
dens uerbum ex sermone scientes, quod magnificemus.

Πρὸς τὸν κύριον.

Ὡς φοβερὰ ἡ κρίσις σου κύριε, τῶν ἀγγέλων παρισταμένων, τῶν ἀνθρώπων εἰσαγομένων, τῶν βίβλων ἀνεῳγμένων, τῶν ἔργων ἐρευνωμένων, τῶν λογισμῶν ἐξελεγχομένων, ποία κρίσις ἔσται ἐν ἐμοὶ τῷ συλληφθέντι ἐν ἁμαρτίαις. τίς μου τὴν φλόγα κατασβέσει, εἰ μὴ σὺ κύριε ἐλέησόν με ὡς φιλάνθρωπος. Πρὸς τὴν θεοτόκον.

Τὴν ἀκαταίσχυντον θεοτόκε ἐλπίδα σου ἔχων, σωθήσομαι. τὴν προστασίαν σου κεκτημένος πανάμωμε, οὐ φοβηθήσομαι. καταδιώξω τοὺς ἐχθρούς μου, καὶ τροπώσομαι, μόνην ἀντεχόμενος ὡς θώρακα τὴν σκέπην σου, καὶ τὴν παντοδύναμον βοήθειάν σου. καὶ καθικετεύω βοῶν σοι, δέσποινα σῶσόν με ταῖς πρεσβείαις σου, καὶ ἀνάστησόν με ἐκ ζοφώδους ὕπνου πρὸς τὴν δοξολογίαν δυνάμει τοῦ ἐκ σοῦ σαρκωθέντος θεοῦ. Πρὸς τὴν αὐτήν.

Ἔνδοξε, ἀειπάρθενε, μήτηρ χριστοῦ τοῦ θεοῦ, προσάγαγε τὴν ἡμετέραν προσευχὴν τῷ υἱῷ σου καὶ θεῷ, ἵνα σώσῃ διὰ σοῦ τὰς ψυχὰς ἡμῶν. Πρὸς τὸν κύριον.

Ἐλέησον ἡμᾶς κύριε, ἐλέησον ἡμᾶς. πάσης γὰρ ἀπολογίας ἀπορροῦντες, ταύτην σοι τὴν ἱκεσίαν ὡς δεσπότῃ ἁμαρτωλοὶ προσφέρομεν. ἐλέησον ἡμᾶς κύριε, ἐλέησον ἡμᾶς.

Πρὸς τὸν αὐτόν.

Κύριε ἐλέησον ἡμᾶς, ἐπὶ σοὶ γὰρ πεποίθαμεν. μὴ ὀργισθῇς ἡμῖν σφόδρα, μηδὲ μνησθῇς τῶν ἀνομιῶν ἡμῶν, ἀλλ' ἐπίβλεψον καὶ νῦν ὡς εὔσπλαγχνος, καὶ λύτρωσαι ἡμᾶς ἐκ τῶν ἐχθρῶν ἡμῶν. σὺ γὰρ εἶ θεὸς ἡμῶν, καὶ ἡμεῖς λαός σου, πάντες ἔργα χειρῶν σου, καὶ τὸ ὄνομά σου ἐπικεκλήμεθα. Πρὸς τὴν θεοτόκον.

Τῆς εὐσπλαγχνίας τὴν πύλην ἄνοιξον ἡμῖν εὐλογημένη θεοτόκε. ἐλπίζοντες οὖν εἰς σέ, μὴ ἀστοχήσωμεν. ῥυσθῶμεν διὰ σοῦ τῶν περιστάσεων. σὺ γὰρ εἶ σωτηρία τοῦ γένους τῶν ἀνθρώπων.

Πρὸς τὴν αὐτήν.

Πολλὰ τὰ πλήθη τῶν ἐμῶν θεοτόκε πταισμάτων. πρὸς σὲ κατέφυγον ἁγνὴ σωτηρίας δεόμενος. ἐπίσκεψαι τὴν ἀσθενοῦσάν μου ψυχήν, καὶ αἴτησαι τῷ υἱῷ σου καὶ θεῷ ἡμῶν δοθῆναί μοι τὴν ἄφεσιν ὧν ἔπραξα δεινῶν μόνη ἁγνή, μόνη εὐλογημένη.

Πρὸς τὴν αὐτήν.

Τὴν πᾶσαν ἐλπίδα μου εἰς σὲ ἀνατίθημι μῆτερ τοῦ φωτός, φύλαξόν με ὑπὸ τὴν σκέπην σου.

Ad Dominum.

Quam horribile iudicium tuum domine angelis assistẽtibus, hominibus inductis, libris apertis, operibus inqui sitis, rationibus respondentibus, quale iudicium erit in me concepto in peccatis, quis meam flammam extinguet, nisi tu domine miserere mei ut humanus. Ad deiperam.

Inuituperabilem deipara spem tuam habens seruabor, defensionem tuam possidens per quam pura, non, timebo, per se quar inimicos meos & in fugam uertam, solam habens ut tho racem protectionem tuam, & omnipotens auxilium tuum, & de precor clamans tibi domina salua me intercessionibus tuis, & ele ua me e tenebroso somno ad tuã glorificationem potentia ex te incarnati dei. Ad eandem.

Gloriosa, semper uirgo, mater Christi dei, ad duc no stram precationem filio tuo & deo, ut saluet per te animas nostras. Ad dominum.

Miserere nr̃i domine Miserere nr̃i, omnis enim defesionis in opes hanc tibi precationem ut domino peccatores affe rimus. miserere nostri domine miserere nostri.

Ad eandem.

Domine miserere nostri in te enim confidimus ne irascaris no bis ualde, neq; memineris delicta nostra sed aspice & nunc ut misericors, & libera nos ab inimicis nostris, tu enim es deus noster & nos populus tuus, oẽs opa manuũ tuaꝝ & nomen tuum inuocauimus. Ad deiperam.

Misericordiæ ianuam aperi nobis benedicta deipe ra, sperantes igitur in te ne aberremus, liberemur per te a calamitatibus, tu enim es salus generis hominum.

Ad eandem.

Multas multitudines meo rum Deipera peccatorum, ad te cõ fugi sancta salutis indigens, uisita ægrotantem me am animam & pete filio tuo & deo modo dari mihi remissi onem quæ feci malorum, sola sancta, sola benedicta.

Ad eandem.

Omnem spem meam in te repono mater luminis ser ua me sub protectionem tuam.

A bite discipulis uerbum dixit pascha in altum
locũ, in quo mens firmata est, qbus mysterii ductiones parate
infermentato ueritatis sermone, firmũ aũt gr̃æ magnificate.
C onditorem pater ante secula sapientiam generat principiũ ui
arum me, in opera condidit nunc mystice perfecta, uer
bum.n. inconditũ ens natura, uoces ꝓprias faciens, nũc accepi
V t homo sum substantia, non imaginatione, sic
deus modo retributionis, natura unita mihi,
Xp̃um unũ ideo me cognoscite quoq;, in qbus, q̃ sũ ea saluãtẽ.

COSMAE HIEROSOLYMITANI IN MAGNA VENERIS DIE. CAPITA VERSVVM.

A nte Sabbatum'q;.

D te uigilo, quem propter, humanitatẽ teipsum caden
a ti euacuantem immobiliter, & usq; ad passiones, impas
sibiliter succumbentem uerbum dei, pacem præ
be mihi humane.
S ordantes pedes, & ante purgatos mysterii participatione
diuinæ mentis Christe tuæ, ministri ex sion oliueti magnum
ad montem conuenere laudantes te humane.
A spicite dixisti amici, ne turbemini. nũc enĩ ꝓpinquauit hora ca
piendi me, inter ficiẽdi manibus impioꝝ. omnes uero dispersi
eritis me relinquẽtes. quos cõgregabo annũtiare me humanũ
C olumnã malignitatis æquiparãtis deo, diuini pueri uilipẽdere
contra Christum autem frementes iniquoꝝ cõciliũ, con
sultat inania, occidere meditatur uitæ dominantem
manu, quem omnis creatio benedicit glorificans in secula
A palpebris discipuli nunc somnum dixisti Christe ex
cutite, in præcatione autem uigilate, tentatione ne quo pacto
pereatis, & maxime Simon, forti enim maius
ex periẽtia cognosce me petre quẽ oĩs creatio bñdicit glorifi-
P rofanum uerbum e labris nunq̃ emite. (cans in secula.
D omine, tecum moriar ut beniuolus, & si omnes
negabunt te clamauit Petrus. caro neq; sanguis pater
tuus reuelauit mihi te, quem omnis creatio benedicit glo
rificans in secula.
P rofunditatẽ sapientiæ diuine & notionis nõ oẽm inuestigasti
abyssum autem meorum iudicioꝝ non deprehendisti homo

Ἀπῄτει τοῖς μαθηταῖς ὁ λόγος ἔφη τὸ πάσχα ἐν ὑπερῴῳ
τύπῳ, ᾧ νοῦς ἐνίδρυται. οἷς μυσταγωγίας σκευάζετε ἀζύ-
μῳ ἀληθείας λόγῳ. τὸ στερρὸν δὲ τῆς χάριτος μεγαλύνατε.
Δημιουργὸν ὁ πατὴρ πρὸ τῶν αἰώνων σοφίαν γεννᾷ ἀρχὴν ὁ-
δῶν με, εἰς ἔργα ἔκτισε ταῦτα τὰ νῦν μυστικῶς τελούμενα. λό-
γος γὰρ ἄκτιστος ὢν φύσει, τὰς φωνὰς οἰκειούμενος νῦν προ-
σῆς ἄνθρωπος ὑπάρχω οὐσίᾳ, οὐ φαντασίᾳ, οὕτω (σείληφα.
θεὸς τῷ τρόπῳ τῆς ἀντιδόσεως, ἡ φύσις ἡ ἑνωθεῖσά μοι.
χριστὸν ἕνα διό με γνῶτε τὰ ἐξ ὧν ἐν οἷς ἅπερ πέφυκα σώ-
ΚΟΣΜΑ͂ ἹΕΡΟΣΟΛΥΜΙΤΟΥ ΤΗ͂ ΜΕΓΑΛΗ (ζοντα.
ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ͂. Ἡ ἈΚΡΟΣΤΙΧΙ͂Σ,
Προσάββατόν τε.

π Πρὸς σὲ ὀρθρίζω, τὸν δι' εὐσπλαγχνίαν ἑαυτὸν τῷ πεσόν-
τι κενώσαντα ἀτρέπτως, καὶ μέχρι παθῶν, ἀπα-
θῶς ὑποκύψαντα λόγε θεοῦ, τὴν εἰρήνην παρά-
σχου μοι φιλάνθρωπε.
Ῥυφθέντες πόδας, καὶ προκαθαρθέντες μυστηρίου μεθέξει,
τοῦ θείου νῦν χριστὲ σου, οἱ ὑπηρέται ἐκ σιὼν ἐλαιῶνος μέγα
πρὸς ὄρος συνανῆλθον, ὑμνοῦντές σε φιλάνθρωπε.
Ὁρᾶτε ἔφης φίλοι, μὴ θροεῖσθε, νῦν γὰρ ἤγγικεν ὥρα ληφθῆ-
ναί με, κτανθῆναι χερσὶν ἀνόμων. πάντες δὲ σκορπισθή-
σεσθε ἐμὲ λιπόντες, οὓς συνάξω κηρύξαι με φιλάνθρωπον).
Στήλην κακίας ἀντιθέου, θεῖοι παῖδες παρεδειγμάτισαν.
κατὰ χριστοῦ δὲ φρυαττόμενον ἀνόμων συνέδριον, βου-
λεύεται κενά. κτεῖναι μελετᾷ τὸν ζωῆς κρατοῦντα πα-
λάμῃ. ὃν πᾶσα κτίσις εὐλογεῖ, δοξάζουσα εἰς τοὺς αἰῶ-
Ἀπὸ βλεφάρων μαθηταὶ νῦν ὕπνον ἔφης χριστὲ τι (νας.
νάξατε, ἐν προσευχῇ δὲ γρηγορεῖτε, πειρασμῷ μήπως
ὄλλυσθε. καὶ μάλιστα Σίμων, τῷ κραταιῷ γάρ, μεῖζον
πεῖρα γνῶθί με Πέτρε, ὃν πᾶσα κτίσις εὐλογεῖ, δοξάζουσα
Βέβηλον ἔπος τῶν χειλέων οὐδέποτε προήσομαι (εἰς τοὺς αἰῶνας.
δέσποτα, σὺν σοὶ θανοῦμαι ὡς εὐγνώμων, κἂν οἱ πάν-
τες ἀρνήσωνταί σε ἐβόησε Πέτρος. σὰρξ οὐδὲ αἷμα, ὁ πατήρ
σου ἀπεκάλυψέ μοι σε, ὃν πᾶσα κτίσις εὐλογεῖ, δοξά-
ζουσα εἰς τοὺς αἰῶνας.
Βάθος σοφίας θεϊκῆς, καὶ γνώσεως, οὐ πᾶν ἐξηρεύνησας, ἄ-
βυσσον δὲ μου τῶν κριμάτων οὐ κατέλαβες ἄνθρωπε, ὁ

κύριος ἔφη. σὰρξ οὖν ὑπάρχων, μὴ καυχῶ, ἀρνήσῃ τρίτον γάρ με, ὃν πᾶσα κτίσις εὐλογεῖ, δοξάζουσα εἰς τοὺς αἰῶνας.

Ἀπαγορεύεις Σίμων Πέτρε, ὅπερ πείσῃ τάχος ὡς εἴρηται. καί σοι παιδίσκη μία θᾶττον προσελθοῦσα, πτοήσει σε, ὁ κύριος ἔφη. πικρῶς δακρύσας, ὅμως ἕξεις εὐίλατόν με, ὃν πᾶσα κτίσις εὐλογεῖ, δοξάζουσα εἰς τοὺς αἰῶνας.

Τὴν τιμιωτέραν τῶν χερουβὶμ, καὶ ἐνδοξοτέραν ἀσυγκρίτως τῶν σεραφὶμ, τὴν ἀδιαφθόρως θεὸν λόγον τεκοῦσαν, τὴν ὄντως θεοτόκον, σὲ μεγαλύνομεν.

Ὁ λέθριος σπεῖρα θεοστυγῶν, πονηρευομένων, θεοκτόνων συναγωγὴ, ἐπέστη χριστέ σοι, καὶ ὡς ἄδικον εἷλκε τὸν κτίστην τῶν ἁπάντων, ὃν μεγαλύνομεν.

Νόμον ἀγνοοῦντες οἱ ἀσεβεῖς, φωνὰς προφητῶν τε μελετῶντες διὰ κενῆς, ὡς πρόβατον εἷλκόν σε τὸν ἁπάντων δεσπότην ἀδίκως σφαγιάσαι, ὃν μεγαλύνομεν.

Τοῖς ἔθνεσιν ἔκδοτον τὴν ζωὴν, σὺν τοῖς γραμματεῦσιν ἀναιρεῖσθαι οἱ ἱερεῖς παρέχον πληγέντες αὐτοφθόνῳ κακίᾳ, τὸν φύσει ζωοδότην, ὃν μεγαλύνομεν.

Ἐκυκλώσαντο κύνες ὡσεὶ πολλοὶ, ἐκρότησαν ἄναξ σιαγόνα σὴν ῥαπισμῷ, ἠρώτων σε. σοῦ δὲ ψευδῆ κατεμαρτύρουν. καὶ πάντα ὑπομείνας, ἅπαντας ἔσωσας.

ΜΑΡΚΟΥ ἘΠΙΣΚΟΠΟΥ ἹΔΡΟΥΝΤΟΣ ΤΩ͂ ΜΕΓΑΛΩ ΣΑΒΒΑΤΩ. Ἡ ἈΚΡΟΣΤΙΧΙΣ,

Καὶ σήμερον δέ.

κ Ὕματι θαλάσσης τὸν κρύψαντα πάλαι διώκτην τύραννον, ὑπὸ γῆν ἔκρυψαν τῶν σεσωσμένων οἱ παῖδες. ἀλλ᾽ ἡμεῖς, ὡς αἱ νεάνιδες, τῷ κυρίῳ ᾄσωμεν, ἐνδόξως γὰρ δεδόξασται.

Κύριε θεέ μου, ἐξόδιον ὕμνον, καὶ ἐπιτάφιον ᾠδήν σοι ᾄσομαι, τῷ τῇ ταφῇ σου ζωῆς μοι τὰς εἰσόδους διανοίξαντι, καὶ θανάτῳ θάνατον, καὶ ᾅδην θανατώσαντι.

Ἄνω σε ἐν θρόνῳ, καὶ κάτω ἐν τάφῳ, τὰ ὑπερκόσμια, καὶ ὑποχθόνια κατανοοῦντα σωτήρ μου, ἐδονεῖτο τῇ νεκρώσει σου. ὑπὲρ νοῦν ὤφθης γὰρ νεκρὸς, ζωαρχικώτατε.

Ἵνα σου τῆς δόξης τὰ πάντα πληρώσῃς, καταπεφοίτηκας ἐν κατωτάτοις τῆς γῆς. ἀπὸ γάρ σου οὐκ ἐκρύβη ἡ ὑπό

Dominus inquit caro igitur existens, ne iactare, negabis ter tio. n. me, quem omnis creatio benedicit, glorificans in secula.

R enuis Simon Petre, ꝙ patiere cito ut dictum est, & tibi ancilla sola celeriter accedens, terrebit te, do minus inqt, amare lachrymans, tñ habebis ꝓpitiabilẽ me quẽ omnis creatio benedicit glorificans per secula.

P ræstiosiorem Cherubim, & gloriosiorẽ incomparabiliter Seraphim, incorrupte deum uerbum procreantem, uere deiperam te magnificamus.

P ernitiosa collectio deum exosoꝝ, malignantium, diuicidaꝝ congregatio, in surrexit Christe tibi, & ut impiũ traxit creato rem omnium, quem magnificamus.

L egem ignorantes impii. uoces, prophetarum´ꝗ meditantes inaniter, ut ouem traxerunt te omnium dominum iniuste mactare, quem magnificamus.

G entibus deditam uitam, cum scribis occi di scelesti sacerdotes præbuerunt percussi per se inuidenti malitia, natura uitæ datorem, quem magnificamus.

C ircundederunt canes q̃ multi pulsarunt rex, genam tuam alapa, interogabant te. contra te autem falsa testa bantur, & omnia substinens, omnes seruasti.

MARCI EPISCOPI IDRVNTIS. IN MAGNO SABBATO. CAPITA VERSVVM.

Et hodie autem.

u Nda Maris contegentem olim persecutorem tyrannum sub terra contexerunt seruatorum fi lii, sed nos ueluti iuuenculæ domino canamus. gloriose enim glorificatus est,

D omine deus meus funebrem hymnũ & sepulchralẽ cantũ tibi canam. sepultura tua mihi ingressus adaperienti & morte mortem, & infernum mortificaori.

S uperius te in sede, & inferius in sepulchro super mũdana & sub terrena intelligẽtia saluator meus uibrabãẗ mortificatiõe tua supra mentem uisus es enim mortuus uitæ author.

V t tua gloria omnia repleas descendisti in ima terræ, a bs te enim non absconsa est sub

ſiſtentia mea in A dam, & ſepultus corruptum me noui
ficas humane.

T e qui in aquis ſuſpendiſti omnem terram in contentibiliter
creatio conſpicata in caluaria ſuſpenſum, ſtupide
continebatur, non eſt ſanctus præter te domine clamans

S igna ſepulturæ tuæ oſtendiſti, uiſus multiplicans,
nunc autem ſecreta tua diuinitus manifeſtaſti & his qui in
inferno ſunt domine, non eſt ſanctus præter
te domine clamant.

E xplicaſti palmas, & uniſti quæ prius diuiſa erant
correptione autem ſaluator in ſindone & monumento, deuin
ctos ſoluiſti, non eſt ſanctus præter te domine clamamus

Monumento & ſigillis non capiendus, contentus
es uoluntate, & enim uim tuam actionibus notificaſti
diuifice cantantibus, non eſt ſanctus præter
te domine humane.

I n Cruce tuam diuinam euacuatiōem præuidens A bbacū, ſtu
pidus clamabat, tu potentum ſcidiſti potentiam bone, uer
ſatus his qui in inferno ſunt, tanquam omnipotens

S eptimam hodie ſanctificaſti, quam benedixiſti prius ceſſati
one operum, profers enim uniuerſa & nouifi
cas, ſabbatiſſans ſaluator meus, & recuperans

F ortitudine præſtantioris deuincente te, a carne
anima tua diuiſa eſt, lacerant enim ambo uincula
mortis & inferni, uerbum fortitudine tua

I nfernus uerbū occurrens tibi, amarus factus eſt mortalē uidēs
deificatum, maculoſum uibicibus, & omnipotentificem
horribili formæ autem, diſcordauit.

D eiparentia tua Chriſte erga nos compatienter facta,
Heſaias lumine uiſo ſine ueſpere, de nocte uigilans
clamauit, reſurgent mortui, & ſuſcitabuntur qui in
ſepulchris ſunt, & omnes in terra exultabunt.

N ouificas terrigenas, creator puluereus exiſtens,
& Sindon & ſepulchrum ſuboſtendunt coexiſtens tibi uerbū
myſterium, decorus enim conſultor te gignentis
conſilium uaticinatur in te magnifice, nouificantis
me.

σταυροῖς μου ἡ ἐν Ἀδὰμ. καὶ ταφῇς φθαρέντα με καινοποι-
εῖς φιλάνθρωπε.

Σὲ τὸν ἐπὶ ὑδάτων κρεμάσαντα πᾶσαν τὴν γῆν ἀσχέτως,
ἡ κτίσις κατιδοῦσα ἐν τῷ κρανίῳ κρεμάμενον, θαμβη-
τικῶς συνείχετο, οὐκ ἔστιν ἅγιος πλήν σου κύριε κραυ-

Σύμβολα τῆς ταφῆς σου παρέδειξας, τὰς ὁρά- (γάζουσα.
σεις πληθύνας. νῦν δὲ τὰ κρύφιά σου θεανδρικῶς διε-
σάφησας καὶ τοῖς ἐν ᾅδου δέσποτα, οὐκ ἔστιν ἅγιος πλήν
σου κύριε κραυγάζουσιν.

Ἥπλωσας τὰς παλάμας, καὶ ἥνωσας τὰ τὸ πρὶν διεστῶτα.
καταστολῇ δὲ σῶτερ τῇ ἐν σινδόνι καὶ μνήματι, πεπεδη-
μένους ἔλυσας. οὐκ ἔστιν ἅγιος πλήν σου κύριε κραυγά-

Μνήματι καὶ σφραγῖσιν ἀχώρητε συνεσχέθης, (ζομεν.
βουλήσει. καὶ γὰρ τὴν δύναμίν σου ταῖς ἐνεργείαις ἐγνώρι-
σας θεουργικῶς τοῖς μέλπουσιν, οὐκ ἔστιν ἅγιος πλήν
σου κύριε φιλάνθρωπε.

Τὴν ἐν σταυρῷ σου θείαν κένωσιν προορῶν Ἀββακοὺμ, ἐξε-
στηκὼς ἐβόα, σὺ δυναστῶν διέκοψας κράτος ἀγαθὲ, ὁμι-
λῶν τοῖς ἐν ᾅδῃ, ὡς παντοδύναμος.

Ἑβδόμην σήμερον ἡγίασας, ἣν εὐλόγησας πρὶν καταπαύ-
σει τῶν ἔργων. παράγεις γὰρ τὰ σύμπαντα, καὶ καινοποι-
εῖς, σαββατίζων σωτήρ μου, καὶ ἀνακτώμενος.

Ῥωμαλαιότητι τοῦ κρείττονος ἐκνικήσαντός σου τῆς σαρκὸς,
ἡ ψυχή σου διῄρηται. σπαράττουσιν ἄμφω γὰρ δεσμοὺς τοῦ
θανάτου καὶ ᾅδου, λόγε τῷ κράτει σου.

Ὁ ᾅδης λόγε συναντήσας σοι, ἐπικράνθη βροτὸν ὁρῶν τε-
θεωμένον, κατάστικτον τοῖς μώλωψι, καὶ πανσθενουργόν.
τῷ φρικτῷ τῆς μορφῆς δὲ, διαπεφώνηκε.

Θεοφανείας σου χριστὲ τῆς πρὸς ἡμᾶς συμπαθῶς γενομέ-
νης, Ἡσαΐας φῶς ἰδὼν ἀνέσπερον, ἐκ νυκτὸς ὀρθρίσας ἐ-
κραύγαζεν, ἀναστήσονται οἱ νεκροὶ, καὶ ἐγερθήσονται οἱ ἐν τοῖς
μνημείοις, καὶ πάντες οἱ ἐν τῇ γῇ ἀγαλλιάσονται.

Νεοποιεῖς τοὺς γηγενεῖς, ὁ πλαστουργὸς χοϊκὸς χρηματί-
σας. καὶ σινδὼν καὶ τάφος ὑπεμφαίνουσι τὸ συνόν σοι λόγε
μυστήριον. ὁ εὐσχήμων γὰρ βουλευτὴς, τὴν τοῦ σὲ φύσαντος
βουλὴν σχηματίζει ἐν σοὶ μεγαλοπρεπῶς, καινοποιοῦν-
τός με.

διὰ θανάτου, τὸ θνητόν, διὰ ταφῆς, τὸ φθαρτὸν μεταβάλ-
λεις. ἀφθαρτίζεις γὰρ θεοπρεπέστατα, ἀπαθανατίζων τὸ
πρόσλημμα. ἡ γὰρ σάρξ σου διαφθορὰν οὐκ οἶδε δέσποτα,
οὔτε ἡ ψυχή σου εἰς ἄδην ξενοπρεπῶς ἐγκαταλέλειπται.
Ἐξ ἀλοχεύτου προελθών, καὶ λογχευθεὶς τὴν πλευρὰν πλα-
στουργέ μου, ἐξ αὐτῆς εἰργάσω τὴν ἀνάπλασιν τὴν τῆς
Εὔας Ἀδὰμ γενόμενος, ἀφυπνώσας ὑπὲρ φύσιν ὕπνον
φυσίζωον, καὶ ζωὴν ἐγείρας ἐξ ὕπνου καὶ τῆς φθορᾶς, ὡς
παντοδύναμος.

ΚΟΣΜΑ ἹΕΡΟΣΟΛΥΜΗΤΟΥ ΕἸΣ ΤῊΝ ΑΥ-ΤῊΝ ἩΜΕΡΑΝ. Ἡ ἈΚΡΟΣΤΙΧΙΣ,

Σάββατον μέλπω μέγα.

Υνεσχέθη, ἀλλ᾽ οὐ κατεσχέθη στέρνοις κητώοις ἰωνᾶς.
σοῦ γὰρ τὸν τύπον φέρων, τοῦ παθόντος, καὶ ταφῇ
δοθέντος, ὡς ἐκ θαλάμου, τοῦ θηρὸς ἀνέθορε. προ-
σεφώνει δὲ τῇ κουστωδίᾳ, οἱ φυλασσόμενοι μάταια καὶ
ψευδῆ, ἔλεον αὐτὸν ἐγκατελίπατε.
Ἀνῃρέθης, ἀλλ᾽ οὐ διῃρέθης λόγε ἧς μετέσχες σαρκός. εἰ γὰρ καὶ
λέλυταί σου ὁ ναὸς ἐν τῷ καιρῷ τοῦ πάθους, ἀλλὰ καὶ οὕτω,
μία ἦν ὑπόστασις τῆς θεότητος, καὶ τῆς σαρκός σου. ἐν ἀμ-
φοτέροις γὰρ εἷς ὑπάρχεις υἱός, λόγος τοῦ θεοῦ, θεός, καὶ ἄν
Βροτοκτόνον, ἀλλ᾽ οὐ θεοκτόνον ἔφυ τὸ πταῖσμα τοῦ (θρωπος.
Ἀδάμ. εἰ γὰρ καὶ πέπονθέ σου τῆς σαρκὸς ἡ χοϊκὴ οὐσία,
ἀλλ᾽ ἡ θεότης ἀπαθὴς διέμεινε. τὸ φθαρτὸν δέ σου πρὸς
ἀφθαρσίαν μετεστοιχείωσε, καὶ ἀφθάρτου ζωῆς ἔδειξε πη
Βασιλεύει, ἀλλ᾽ οὐκ αἰωνίζει ἄδης τοῦ γένους (γὴν, ἐξ ἀναστάσεως.
τῶν βροτῶν. σὺ γὰρ τεθεὶς ἐν τάφῳ, κραταιᾷ ζωαρχικῇ
παλάμῃ, τὰ τοῦ θανάτου κλεῖθρα διεσπάραξας, καὶ ἐκή-
ρυξας τοῖς ἀπ᾽ αἰῶνος ἐκεῖ καθεύδουσι λύτρωσιν ἀψευδῆ,
σῶτερ γεγονὼς νεκρῶν πρωτότοκος.
Ἄφραστον θαῦμα, ὁ ἐν καμίνῳ ῥυσάμενος τοὺς ὁσίους παῖ-
δας ἐκ φλογός, ἐν τάφῳ νεκρὸς ἄπνους κατατίθεται, εἰς
σωτηρίαν ἡμῶν τῶν μελῳδούντων, λυτρωτὰ ὁ θεός, εὐ-
Τέτρωται ἄδης, ἐν τῇ καρδίᾳ δεξάμενος (λογητὸς εἶ.
τὸν τρωθέντα λόγχῃ τὴν πλευράν. καὶ στένει, πυρὶ θείῳ δαπα-
νώμενος. εἰς σωτηρίαν ἡμῶν τῶν μελῳδούντων, λυτρω-
τὰ ὁ θεός, εὐλογητὸς εἶ.

P er mortem, mortale per sepulchrum, corruptibile transmu
tas. incorruptibile facis enim diui decentissime. immorta
lificans assumptũ, caro enim tua corruptionẽ non nouit Dñe
neq; anima tua in inferno mirabiliter relicta est.
E x incorrupta profectus, & uulneratus costam, creator
meus, ex ipsa effecisti reformationem
Euæ A dam factus, sopitus admirabiliter somnum
uiuificante, & uitam suscitans e somno & corruptione tan
quam omnipotens.

COSMAE HIEROSOLYMITAE IN EAN
DEM DIEM. PRINCIPIA VERSVVM.

Sabbatum canto magnum.

C ontentus est sed non derelictus pectoribus ceteis I onas
tuam enim figuram ferens passi, & sepulturæ
traditi, ueluti e cubiculo, e fera pro siluit, allo
quebatur est autem custodiam, seruantes uana &
falsa, misericordiam ipsam relinquite.
S ublatus es, sed nõ diuisus es uerbũ a q̃ participasti carne si. n. &
Solutum est tuũ templum in tempore passionis, sed & sic
una erat subsistentia diuinitatis & carnis tuæ, in u-
trisq; enim unus existis filius, uerbum dei deus & homo.
Mortalicida sed non diuicida fuit error
A dæ. si enim & passa est tuæ carnis pulverea substantia,
sed diuinitas impassibilis perstitit, corruptibile autem tuũ ad
incorruptionẽ trãsmutauit & immortalis uitæ oñdit fontẽ ex
R egnat, sed non perennat infernus generis (resurrectione.
mortalium, tu enim positus in sepulchro, forti uitæ authore
palma mortis claustra dilacerasti. & prædi
casti a seculo illic dormientibus liberationem immendacem,
saluator factus mortuorum primo genitus.
I ndicibile miraculum, qui in fornace liberauit sanctos pu
eros ex igne, in sepulchro mortuus inspirans deponitur, in
salutem nostram canentium, redemptor deus, benedictus es.
V ulneratus est infernus in corde recepto
uulnerato hasta per latus, & luget, igne diuino absum
ptus. in salutem nostram concinentium redem
ptor deus, benedictus es.

Beatum ſepulchrum, in ſe enim recipiens ut dormientem artificem, uitæ Theſaurus diuinus oſtenſus eſt in ſalutem noſtram concinentium redemptor deus benedictus es.

Lege mortuorum, in ſepulchro depoſitionem uniuerſoꝝ excipit uita, & hoc fontem oſtendit ſuſcitationis in ſalutem noſtram concinentium, redemptor deus benedictus es

Vna extitit in inferno inſeparabilis, & in ſepulchro & in edem, diuinitas Chriſtum cum patre & ſpiritu in ſalutem noſtram concinentium redemptor deus benedictus es.

Obſtupeſce animo horrens cœlum & concutiantur fundamenta terræ. ecce enim inter mortuos computatur qui in excelſis habitat, & ſepulchro paruo hoſpitatur, quem pueri benedicunt ſacerdotes celebrant. & glorificant per omnia ſecula.

Solutum eſt immaculatū templum, procidens aūt corrigit tentorium, Adam enim priori ſecundus, qui in excelſis habitat deſcendit uſq; ad inferni cellas, quem pueri benedicunt ſacerdotes concelebrant, & glorificant per omnia ſecula.

Ceſſauit audacia diſcipuloꝝ, arimathæus enim optime ſe gerit Ioſeph, mortuum enim & nudum ſpectans in omnibus Deum, petit, & curat uociferans, pueri benedicite, ſacerdotes concelebrate, populus ſuperexaltate per omnia ſecula.

O miracula admiranda, o bonitatem, & indicibilem tolerantiā, uoluntarius enim ſub terra ſigillatur qui in excelſis habitat, & deceptor, deus calumniatur, quem pueri benedicunt, ſacerdotes concelebrant, & glorificant per omnia ſecula

Ne lugeas mea mater intuens in ſepulchro, quem in uentre ſine ſatione cōcepiſti filium, reſurgam enim, & glorificabor, & exaltabo in gloria cornu, ut deus, in fide & deſiderio magnificantium te.

In admirabili tuo partu dolores fugiens, ſupernaturaliter beatificata ſū ſine principio fili, nūc aūt te deus inſpirātem uidēs mortuum, lancea mœroris laceror grauiter ſed reſurge, ut magnificer

Ὄλβιος τάφος, ἐν ἑαυτῷ γὰρ δεξάμενος ὡς ὑπνοῦντα τὸν δημιουργόν, ζωῆς θησαυρὸς θεῖος ἀναδέδεικται εἰς σωτηρίαν ἡμῶν τῶν μελῳδούντων, λυτρωτὰ ὁ θεὸς εὐλογητὸς εἶ.

Νόμῳ θανόντων, τὴν ἐν τῷ τάφῳ κατάθεσιν ἡ τῶν ὅλων δέχεται ζωή, καὶ τοῦτον πηγὴν δείκνυσιν ἐγέρσεως, εἰς σωτηρίαν ἡμῶν τῶν μελῳδούντων, λυτρωτὰ ὁ θεὸς εὐλογητὸς εἶ.

Μία ὑπῆρχεν ἡ ἐν τῷ ᾅδῃ ἀχώριστος, καὶ ἐν τάφῳ, καὶ ἐν τῇ Ἐδέμ, θεότης Χριστοῦ, σὺν πατρὶ καὶ πνεύματι, εἰς σωτηρίαν ἡμῶν τῶν μελῳδούντων, λυτρωτὰ ὁ θεὸς εὐλογητὸς εἶ.

Ἔκστηθι φρίττων οὐρανέ, καὶ σαλευθήτωσαν τὰ θεμέλια τῆς γῆς. ἰδοὺ γὰρ ἐν νεκροῖς λογίζεται ὁ ἐν ὑψίστοις οἰκῶν, καὶ τάφῳ σμικρῷ ξενοδοχεῖται, ὃν παῖδες εὐλογοῦσιν, ἱερεῖς ἀνυμνοῦσι, καὶ δοξολογοῦσιν εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

Λέλυται ἄχραντος ναός, τὴν πεπτωκυῖαν δὲ συνανίστησι σκηνήν. Ἀδὰμ γὰρ τῷ προτέρῳ δεύτερος, ὁ ἐν ὑψίστοις οἰκῶν, κατῆλθε μέχρις ᾅδου ταμείων, ὃν παῖδες εὐλογοῦσιν, ἱερεῖς ἀνυμνοῦσι, καὶ δοξολογοῦσιν εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

Πέπαυται τόλμα μαθητῶν, ἀριμαθαῖος γὰρ ἀριστεύει Ἰωσήφ. νεκρὸν γὰρ καὶ γυμνὸν θεώμενος τὸν ἐπὶ πάντων θεόν, αἰτεῖται, καὶ κηδεύει κραυγάζων, οἱ παῖδες εὐλογεῖτε, ἱερεῖς ἀνυμνεῖτε, λαὸς ὑπερυψοῦτε εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

Ὢ τῶν θαυμάτων τῶν καινῶν, ὢ ἀγαθότητος, καὶ ἀφράστου ἀνοχῆς, ἑκὼν γὰρ ὑπὸ γῆν σφραγίζεται ὁ ἐν ὑψίστοις οἰκῶν, καὶ πλάνος, θεὸς συκοφαντεῖται, ὃν παῖδες εὐλογοῦσιν, ἱερεῖς ἀνυμνοῦσι, καὶ δοξολογοῦσιν εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

Μὴ ἐποδύρου μου μῆτερ καθορῶσα ἐν τάφῳ, ὃν ἐν γαστρὶ ἄνευ σπορᾶς συνέλαβες υἱόν. ἀναστήσομαι γάρ, καὶ δοξασθήσομαι, καὶ ὑψώσω ἐν δόξῃ τὸ κέρας, ὡς θεός, τῶν ἐν πίστει, καὶ πόθῳ μεγαλυνόντων σε.

Ἐπὶ τῷ ξένῳ σου τόκῳ τὰς ὀδύνας φυγοῦσα, ὑπερφυῶς ἐμακαρίσθην ἄναρχε υἱέ. νῦν δέ σε θεέ μου ἄπνουν ὁρῶσα νεκρόν, τῇ ῥομφαίᾳ τῆς λύπης σπαράττομαι δεινῶς. ἀλλ' ἀνάστηθι, ὅπως μεγαλυνθήσομαι.

γῆ μὲ καλύπτει ἑκόντα, ἀλλὰ φρίττουσιν ᾅδου οἱ πυλωροί, ἠμφιεσμένον βλέποντες στολὴν ἠμαγμένην μητρὸς τῆς ἐκδικήσεως. τοὺς ἐχθροὺς ἐν σταυρῷ γὰρ πατάξας ὡς θεός, ἀναστήσομαι αὖθις, καὶ μεγαλυνῶ σε.

Ἀγαλλιάσθω ἡ κτίσις, εὐφραινέσθωσαν πάντες οἱ γηγενεῖς, ὁ γὰρ ἐχθρὸς ἐσκύλευται ᾅδης. μετὰ μύρων γυναῖκες προσυπαντάτωσαν, τὸν Ἀδὰμ σὺν τῇ Εὔα λυτροῦται παγγενῆ, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐξαναστήσεται.

ΙΩΑΝΝΟΥ ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΥ ΕΙΣ ΤΗΝ ΚΥΡΙΑΚΗΝ ΤΟΥ ΠΑΣΧΑ.

α Ναστάσεως ἡμέρα, λαμπρυνθῶμεν λαοί, πάσχα κυρίου πάσχα. ἐκ γὰρ θανάτου πρὸς ζωήν, καὶ ἐκ γῆς πρὸς οὐρανόν, χριστὸς ὁ θεὸς ἡμᾶς διεβίβασεν, ἐπινίκιον ᾄδοντας.

Καθαρθῶμεν τὰς αἰσθήσεις, καὶ ὀψόμεθα τῷ ἀπροσίτῳ φωτὶ τῆς ἀναστάσεως χριστὸν ἐξαστράπτοντα, καὶ χαίρετε φάσκοντα τρανῶς ἀκουσόμεθα, ἐπινίκιον ᾄδοντες.

Οὐρανοὶ μὲν ἐπαξίως εὐφραινέσθωσαν, γῆ δὲ ἀγαλλιάσθω. ἑορταζέτω δὲ κόσμος, ὁρατός τε ἅπας, καὶ ἀόρατος, χριστὸς γὰρ ἐγήγερται, εὐφροσύνη αἰώνιος.

Δεῦτε πόμα πίωμεν καινόν, οὐκ ἐκ πέτρας ἀγόνου τερατουργούμενον, ἀλλ᾽ ἀφθαρσίας πηγήν, ἐκ τάφου ὀμβρήσαντος χριστοῦ, ἐν ᾧ στερεούμεθα.

Νῦν πάντα πεπλήρωται φωτός, οὐρανός τε, καὶ γῆ, καὶ τὰ καταχθόνια. ἑορταζέτω δὲ πᾶσα ἡ κτίσις τὴν ἔγερσιν χριστοῦ, ἐν ᾧ ἐστερέωται.

Χθὲς συνεθαπτόμην σοι χριστέ, συνεγείρομαι σήμερον ἀναστάντι σοι, συνεσταυρούμην σοι χθές, αὐτός με συνδόξασον σωτήρ, ἐν τῇ βασιλείᾳ σου.

Ἐπὶ τῆς θείας φυλακῆς ὁ θεηγόρος Ἀβακοὺμ στήτω μεθ᾽ ἡμῶν, καὶ δεικνύτω φαεσφόρον ἄγγελον διαπρυσίως λέγοντα, σήμερον σωτηρία τῷ κόσμῳ, ὅτι ἀνέστη χριστός, ὡς
Ἄρσεν μὲν ὡς διανοίξας τὴν παρθενεύου (παντοδύναμος.
: σαν νηδὺν, πέφηνε χριστός. ὡς βροτὸς δὲ, ἀμνὸς προσηγόρευται. ἄμωμος δὲ, ὡς ἄγευστος κηλίδος, τὸ ἡμέτερον πάσχα. καὶ ὡς θεὸς ἀληθής, τέλειος λέλεκται.

Terra mè occulit uolentem, sed horrent inferni ianitores, in
dutum uidentes stolam cruentatam o mater
uindictæ, inimicos enim in cruce calcans ut deus
resurgam rursus, & magnifico te.
Exultet creatio, lætentur omnes terrigenæ.
inimicus enim spoliatus est infernus, cũ unguẽtis mulieres oc
curant. Adam cum Eua redimit omni
genam & tertia die resurget.

IOANNIS DAMASCENI IN
DOMINICAM PASCHA.

Esurrectionis dies. splendescamus populi, Pascha
r Domini pascha, e morte enim ad uitam, & ex
terra ad cœlum, Christus Deus nos traduxit,
uictoriam canentes.
Expurgemur sensus, & uidebimus inaccessibili lu
ce resurrectionis Christum effulgentem & gaudete di
centem aperte audiemus, uictoriam canentes.
Cœli quidem digne lætentur, terra autem exultet.
Feriatur autẽ mundus, uisibilisq́ omnis, & inuisibilis, Chri-
stus enim excitatus est, lætitia sempiterna.
Agite potionem bibamus nouam non ex saxo sterili monstri
ficatam, sed in corruptionis fontem, e sepulchro pluen
te Christo, in quo solidamur.
Nunc omnia repleta sunt lumine, cœlum'q́, & terra &
terrestria, ferietur autem omnis creatio suscitationem
Christi, in quo solidata est.
Heri contumulabar tibi Christe, conresurgo hodie resur
genti tibi, una crucifigebar tecum heri, ipse me conglo
rifica saluator in regno tuo.
In Diuina custodia diuiloquus Abacum stet nobis-
cum, & ostendat Luciferum angelum clare di
centem, hodie salus mundo, qm̃ surrexit Christus ut oĩpotẽs
Mas quidem ut aperiens uirginan
tẽ uterum, apparuit Christus, ut mortalis autem, agnus appel
latus est, immaculatus autem, ut sine gustu maculæ, no
strum pascha, & ut deus uerus, perfectus dictus est.

V tanniculus agnus quæ benedicitur nobis corona Christus sponte pro omnibus sacrificatus est. pascha purga tiuum, & rursus ex sepulchro speciosus iustitiæ nobis splenduit sol.

D iui pater quidem Dauid ante umbrosam arcam, sal tauit exultans. populus autem Dei sanctus signo rum euentum uidentes lætemur diuine, quoniam surrexit Christus, ut omnipotens.

Vigilemus mane profundo, & pro unguento, hymnum affe ramus domino, & Christum uideamus, iustitiæ solem, omnibus uitam exorientem.

I mmensam tuam misericordiam inferni catenis con tenti, intuiti, in lucem festinabant Christe exul tanti pede, pascha plaudentes æternum.

A ccedamus facigeri aduenienti Christo ex monumento, ut sponso, & una feriemur cum ami cis festorum ordinibus, pascha plaudẽtes æternum.

D escendisti in infimis terræ, & contriuisti uectes æternos, detentos. compeditos Christe, & triduanus. ut ex cete Ionas, ex surrexisti e sepulchro.

S eruatis signis sospitibus Christe, suscitatus es e sepulchro Qui claues Virginis non offendisti in foetura tua, & reserasti nobis paradisi portas.

S aluator meus, uiuens'q́, & in mactata uictima, ut de⁹ se ipsũ spõ te adducens patri, una suscitasti omnigenam Adam, surgens e sepulchro.

Qui pueros e fornace liberauit factus homo. patit' ut mortalis, & p passionẽ, mortale ipsũ incorruptionis ue stiit decore, solus benedictus patrum deus, & per gloriosus

Mulieres cum unguentis deo affectæ, post te accurrerũt, quẽ aũt ut mortalem cũ lachrymis quærebãt ad orarunt gaudentes uiuentem deum, & pascha archanum Christi discipulis bene nuntiarunt

Mortis celebremus mortificationem, inferni destructionem alterius uitæ sempiternæ primitiarum, & salientes can temus causam solum benedictum patrum deum, & pergloriosum.

Ὡς ἐνιαύσιος ἀμνὸς ὁ εὐλογούμενος ἡμῖν στέφανος Χριστὸς, ἑκουσίως ὑπὲρ πάντων τέθυται, πάσχα τὸ καθαρτήριον. καὶ αὖθις ἐκ τοῦ τάφου, ὡραῖος δικαιοσύνης ἡμῖν ἔλαμψεν ἥλιος.

Ὁ θεοπάτωρ μὲν Δαβὶδ πρὸ τῆς σκιώδους κιβωτοῦ, ἥλλατο σκιρτῶν. ὁ λαὸς δὲ τοῦ θεοῦ ὁ ἅγιος, τὴν τῶν συμβόλων ἔκβασιν ὁρῶντες, εὐφρανθῶμεν ἐνθέως, ὅτι ἀνέστη Χριστὸς, ὡς παντοδύναμος.

Ὀρθρίσωμεν ὄρθρου βαθέως, καὶ ἀντὶ μύρου, τὸν ὕμνον προσοίσωμεν τῷ δεσπότῃ, καὶ Χριστὸν ὀψόμεθα, δικαιοσύνης ἥλιον, πᾶσι ζωὴν ἀνατέλλοντα.

Τὴν ἄμετρόν σου εὐσπλαγχνίαν οἱ ταῖς τοῦ ᾅδου σειραῖς συνεχόμενοι, δεδορκότες, πρὸς τὸ φῶς ἠπείγοντο Χριστὲ ἀγαλλομένῳ ποδὶ, πάσχα κροτοῦντες αἰώνιον.

Προσέλθωμεν λαμπαδηφόροι τῷ προϊόντι Χριστῷ ἐκ τοῦ μνήματος, ὡς νυμφίῳ, καὶ συνεορτάσωμεν ταῖς φιλεόρτοις τάξεσι, πάσχα κροτοῦντες αἰώνιον.

Κατῆλθες ἐν τοῖς κατωτάτοις τῆς γῆς, καὶ συνέτριψας μοχλοὺς αἰωνίους, κατόχους, πεπεδημένους Χριστὲ, καὶ τριήμερος, ὡς ἐκ κήτους Ἰωνᾶς, ἐξανέστης τοῦ τάφου.

Φυλάξας τὰ σήμαντρα σῶα Χριστὲ, ἐξηγέρθης τοῦ τάφου, ὁ τὰς κλεῖς τῆς παρθένου μὴ λυμηνάμενος ἐν τῷ τόκῳ σου, καὶ ἀνέῳξας ἡμῖν παραδείσου τὰς πύλας.

Σῶτέρ μου, τὸ ζῶν τε, καὶ ἄθυτον ἱερεῖον, ὡς θεὸς ἑαυτὸν ἑκουσίως προσαγαγὼν τῷ πατρὶ, συνανέστησας παγγενῆ τὸν Ἀδὰμ, ἀναστὰς ἐκ τοῦ τάφου.

Ὁ παῖδας ἐκ καμίνου ῥυσάμενος, γενόμενος ἄνθρωπος, πάσχει ὡς θνητὸς, καὶ διὰ πάθους, τὸ θνητὸν ἀφθαρσίας ἐνδύει εὐπρέπειαν, ὁ μόνος εὐλογητὸς τῶν πατέρων θεὸς,

Γυναῖκες μετὰ μύρων θεόφρονες, ὀπίσω (καὶ ὑπερένδοξος.

σου ἔδραμον. ὃν δὲ ὡς θνητὸν μετὰ δακρύων ἐζήτουν, προσεκύνησαν χαίρουσαι ζῶντα θεόν. καὶ πάσχα τὸ μυστικὸν τοῖς Χριστοῦ μαθηταῖς εὐηγγελίσαντο.

Θανάτου ἑορτάσωμεν νέκρωσιν, ᾅδου τὴν καθαίρεσιν, ἄλλης βιοτῆς τῆς αἰωνίου ἀπαρχήν. καὶ σκιρτῶντες, ὑμνοῦμεν τὸν αἴτιον, τὸν μόνον εὐλογητὸν τῶν πατέρων θεὸν

καὶ ὑπερένδοξον.

Ὢ ὄντως ἱερὰ καὶ πανέορτος αὕτη ἡ σωτήριος νύξ, καὶ φωταυγής, τῆς λαμπροφόρου ἡμέρας τῆς ἐγέρσεως οὖσα προάγγελος, ἐν ᾗ τὸ ἄχρονον φῶς ἐκ τάφου σωματικῶς πᾶσιν ἐπέλαμψεν.

Αὕτη ἡ κλητὴ καὶ ἁγία ἡμέρα, ἡ μία τῶν σαββάτων, ἡ βασιλὶς καὶ κυρία, ἑορτῶν ἑορτή, καὶ πανήγυρις ἐστὶ πανηγύρεων, ἐν ᾗ εὐλογοῦμεν χριστὸν εἰς τοὺς αἰῶνας.

Δεῦτε τοῦ καινοῦ τῆς ἀμπέλου γεννήματος, τῆς θείας εὐφροσύνης, ἐν τῇ εὐσήμῳ ἡμέρᾳ τῆς ἐγέρσεως, βασιλείας τοῦ χριστοῦ κοινωνήσωμεν, ὑμνοῦντες αὐτὸν ὡς θεὸν εἰς τοὺς αἰῶνας.

Ἆρον κύκλῳ τοὺς ὀφθαλμούς σου σιὼν καὶ ἴδε, ἰδοὺ γὰρ ἥκασί σοι θεοφεγγεῖς, ὡς φωστῆρες, ἐκ δυσμῶν, καὶ βοῤῥᾶ, καὶ θαλάσσης, καὶ ἑῴας τὰ τέκνα σου, ἐν σοὶ εὐλογοῦντα χριστὸν εἰς τοὺς αἰῶνας.

Πάτερ παντοκράτορ, καὶ λόγε, καὶ πνεῦμα, τρισὶν ἑνιζομένη ἐν ὑποστάσεσι φύσις, ὑπερούσιε, καὶ ὑπέρθεε, εἰς σὲ βεβαπτίσμεθα, καὶ σὲ εὐλογοῦμεν ἀεὶ εἰς τοὺς αἰῶνας.

Φωτίζου φωτίζου ἡ νέα ἱερουσαλήμ, ἡ γὰρ δόξα κυρίου ἐπὶ σὲ ἀνέτειλε. χόρευε νῦν, καὶ ἀγάλλου σιών. σὺ δὲ ἁγνὴ τέρπου θεοτόκε ἐν τῇ ἐγέρσει τοῦ τόκου σου.

Ὢ θείας, ὢ φίλης, ὢ γλυκυτάτης σου φωνῆς, μεθ' ἡμῶν ἀψευδῶς γὰρ ἐπηγγείλω ἔσεσθαι μέχρι τερμάτων αἰῶνος χριστέ, ἣν οἱ πιστοὶ ἄγκυραν ἐλπίδος κατέχοντες, ἀγαλλόμεθα.

Ὢ πάσχα τὸ μέγα, καὶ ἱερώτατον χριστέ, ὢ σοφία καὶ λόγε τοῦ θεοῦ, καὶ δύναμις, δίδου ἡμῖν ἐκτυπώτερον σοῦ μετασχεῖν, ἐν τῇ ἀνεσπέρῳ ἡμέρᾳ τῆς βασιλείας σου.

ΕἸΣ ΤῊΝ ἈΝΆΛΗΨΙΝ ΤΟΥ͂ ΣΩΤΗ͂ΡΟΣ ἩΜΩ͂Ν ἸΗΣΟΥ͂ ΧΡΙΣΤΟΥ͂.

Ω σωτῆρι θεῷ, τῷ ἐν θαλάσσῃ λαὸν ποσὶν ἀβρόχοις
τ ὁδηγήσαντι, καὶ φαραὼ πανστρατιᾷ καταποντίσαντι, αὐτῷ μόνῳ ᾄσωμεν, ὅτι δεδόξασται.

Ἄσωμεν πάντες λαοὶ τῷ ἐπὶ ὤμων χερουβὶμ ἀναληφθέντι μετὰ δόξης χριστῷ, καὶ συγκαθίσαντι ἡμᾶς ἐν δεξιᾷ τοῦ

πατρὸς

& super gloriosum.

Quam uere sacra & tota festiua hæc salutaris nox, & splen
diluca splendigeri diei suscitationis exi
stens prænuntia, in qua in tẽporeũ lumẽ e sepulchro corpora
liter omnibus effulsit.

Hæc uocata & sancta dies, una sabbatorum, re
gina & domina, festiuitatum festiuitas, & celebritas est cele
britatum, in qua benedicimus christum per secula.

A gite noui uitis fructus, diuinæ de
lectationis in insigni die surrectionis, re
gnum christi participemus laudantes ipsum ut deum
per secula.

L eua circum circa oculos tuos sion & uide, ecce enim ue
nerunt tibi diuiluci, uelut faces ab occasu, & aquilone
& mari, & oriente filii tui, in te benedicentes
christum per sæcula.

P ater omnipotens, & uerbum, & spiritus, tribus insi
dens insubstantiis natura, super substantialis, & superdeus, in
te baptizati sumus, & te benedicimus semper per secula.

I lluminare illuminare noua hierusalẽ, gloria enim domini in
te orta est. salta nunc, & exulta sion. tu uero sancta delecta,
re deipera in suscitatione tui fœtus.

O diuinam, o amicam, o dulcissimam tuam uocẽ nobiscum in
fallaciter enim promisisti fore usque ad fines secu
li christe, quam fideles ancoram spei tenentes, e
xultamus.

O pascha magnum, & sacratissimum christe, o sapientia & uerbũ
dei, & potentia, da nobis a figura remotius te par
ticipare, in non uesperascenti die regni tui.

IN ASSVMPTIONEM SALVATORIS NOSTRI IESV CHRISTI.

A luatori deo, qui in mari populũ pedibus immadidis
s per iter duxit, & Pharaonẽ cũ uniuerso exercitu demer
sit ipsi soli canamus, quoniam glorificatus est.

Canamus omnes populi in humeros cherubim ascenden
ti cum gloria Christo, & collocãti nos in dextera

patris, cantum uictorialem, quoniam glorificatus est.
Mediatorem dei & hominum christum, chori angelorum spectantes cum carne inexcelsis, obstupescebant. consonanter auté recinebát cantum uictorialé, quoniá glorificatus est.
Potentia crucis tuæ Christe solida meam mentem, ad canendum & glorificandum tuam salutarem ascensionem.
Ordines angelorum Christe mortalem naturam spectantes una ascendentem tecũ, incessanter admirantes glorificabant.
Exaudiui domine auditionem potentiæ crucis quod paradisus apertus est per ipsam, & clamaui, gloria potentiæ tuæ domine.
Assumptus es in gloria angelorum rex, paracletum nobis a patre mittere, ut clamemus, gloria potentiæ tuæ domine.
Vt ascendit Saluator ad patrem cum carne, admirati sunt ipsum angelorum exercitus, & clamarunt, gloria potentiæ tuæ domine.
Supernæ potestates, superioribus clamabant, portas attollite Christo nostro regi, quem concinimus una cum patre, & spiritu.
Vigilantes de luce clamamus tibi dñe salua nos, tu. n. es deus noster, extra te alium non nouimus.
Implens lætitia uniuersa misericors, supernis potentiis cum carne peregrinatus es.
Angelorum potentiæ sublatum te uidentes, portas clamabant regi nostro attollite.
Circuiuit me abyssus, sepultura mihi cete extitit, ego autem clamaui ad te humanum, & seruauit me dextera tua domine
Saltarunt apostoli uidentes sublimem hodie creatorem latum, spe spiritus & timore clamabant gloria ascensioni tuæ.
Astiterunt angeli clamantes Christe discipulis tuis, quem modum spectastis Christum leuatum, sic carni ueniet iustus omnium iudex.
Vt uiderunt te Saluator noster supernæ potentiæ in excelsis sublatum cum corpore, in timore clamabant, magna domi

παιδὸς, ᾠδὴν ἐπινίκιον, ὅτι δεδόξασαι.
Τὸν μεσίτην θεοῦ καὶ ἀνθρώπων χριστὸν, χοροὶ ἀγγέλων θεα-
σάμενοι μετὰ σαρκὸς ἐν ὑψίστοις, ἐξεπλήττοντο. συμφώ-
νως δὲ ἀνέμελπον ὕμνον ἐπινίκιον, ὅτι δεδόξασαι.
Δυνάμει τοῦ σταυροῦ σου χριστὲ στερέωσόν μου τὴν διάνοιαν, εἰς
τὸ ὑμνεῖν καὶ δοξάζειν σου τὴν σωτήριον ἀνάληψιν.
Αἱ τάξεις τῶν ἀγγέλων χριστὲ, βροτείαν φύσιν θεασάμεναι
συνανιοῦσάν σοι, ἀπαύστως ἐκπληττόμεναι, ἐδόξαζον.
Εἰσακήκοα κύριε τὴν ἀκοὴν τῆς δυναστείας τοῦ σταυροῦ,
ὡς παράδεισος ἠνοίγη δι' αὐτοῦ, καὶ ἐβόησα, δόξα τῇ
δυνάμει σου κύριε.
Ἀνελήφθης ἐν δόξῃ ὁ τῶν ἀγγέλων βασιλεὺς, τὸν παρά-
κλητον ἡμῖν ἐκ τοῦ πατρὸς ἀποστεῖλαι, ἵνα βοῶμεν, δό-
ξα τῇ δυνάμει σου κύριε.
Ὡς ἀνῆλθεν ὁ σωτὴρ πρὸς τὸν πατέρα σὺν σαρκὶ, κατεπλά-
γησαν αὐτὸν αἱ τῶν ἀγγέλων στρατιαὶ, καὶ ἐβόησαν, δόξα
τῇ δυνάμει σου κύριε.
Τῶν ἄνω δυνάμεων, ταῖς ἀνωτέραις ἐβόων, πύλας ἄρα-
τε χριστῷ τῷ ἡμετέρῳ βασιλεῖ, ὃν ἀνυμνοῦμεν ἅμα τῷ
πατρὶ, καὶ τῷ πνεύματι.
Ὀρθρίζοντες βοῶμέν σοι κύριε σῶσον ἡμᾶς, σὺ γὰρ εἶ θεὸς
ἡμῶν, ἐκτὸς σου ἄλλον οὐκ οἴδαμεν.
Πληρώσας εὐφροσύνης τὰ σύμπαντα ἐλεῆμον, ταῖς ἄνω
δυνάμεσι μετὰ σαρκὸς ἐπεδήμησας.
Ἀγγέλων αἱ δυνάμεις αἰρόμενόν σε ἰδοῦσαι, τὰς πύλας
ἐκραύγαζον τῷ βασιλεῖ ἡμῶν ἄρατε.
Ἐκύκλωσέ με ἄβυσσος, ταφή μοι τὸ κῆτος ἐγένετο, ἐγὼ δὲ
ἐβόησα πρὸς σὲ τὸν φιλάνθρωπον, καὶ ἔσωσέ με ἡ δεξιά σου
Ἐσκίρτησαν ἀπόστολοι ὁρῶντες μετάρσιον σή- (κύριε.
μερον τὸν κτίστην φερόμενον, ἐλπίδι τοῦ πνεύματος καὶ
φόβῳ ἔκραζον, δόξα τῇ ἀνόδῳ σου.
Ἐπέστησαν οἱ ἄγγελοι βοῶντες χριστὲ τοῖς μαθηταῖς σου,
ὃν τρόπον κατίδετε χριστὸν ἀνυψούμενον, οὕτω σαρκὶ ἐ-
λεύσεται δίκαιος ὁ πάντων κριτής.
Ὡς εἶδόν σε σωτὴρ ἡμῶν αἱ ἄνω δυνάμεις ἐν ὑψίστοις αἰρό-
μενον σύσσωμον, ἐν φόβῳ ἐκραύγαζον, μεγάλη δέσπο-

ται ἡ φιλανθρωπία σου.

Ὁ ἐν καμίνῳ πυρὸς τοὺς ὑμνολόγους σώσας παῖδας, εὐλογητὸς ὁ θεὸς ὁ τῶν πατέρων ἡμῶν.

Ἐπὶ τῶν ὤμων, Χριστὲ, τὴν πλανηθεῖσαν ἄρας φύσιν, ἀναληφθεὶς, τῷ θεῷ καὶ πατρὶ προσήγαγες.

Ὁ ἐν νεφέλῃ φωτὸς ἀναληφθεὶς, καὶ σώσας κόσμον, εὐλογητὸς ὁ θεὸς ὁ τῶν πατέρων ἡμῶν.

Ὁ ἀνελθὼν ἀπὸ γῆς πρὸς τὸν ἀσώματον πατέρα, εὐλογητὸς ὁ θεὸς ὁ τῶν πατέρων ἡμῶν.

Τὸν ἐκ πατρὸς πρὸ αἰώνων γεννηθέντα υἱὸν καὶ θεὸν, καὶ ἐπ' ἐσχάτων τῶν χρόνων σαρκωθέντα ἐκ παρθένου μητρὸς, ἱερεῖς ὑμνεῖτε, λαὸς ὑπερυψοῦτε εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

Τὸν ἐν δυσὶ ταῖς οὐσίαις ἀναπτάντα ζωοδότην Χριστὸν εἰς οὐρανοὺς μετὰ δόξης, καὶ πατρὶ συγκαθεζόμενον, ἱερεῖς ὑμνεῖτε, λαὸς ὑπερυψοῦτε εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

Τὸν ἐκ δουλείας τὴν κτίσιν τῶν εἰδώλων λυτρωσάμενον, καὶ παραστήσαντα ταύτην ἐλευθέραν τῷ ἰδίῳ πατρὶ, ἱερεῖς ὑμνεῖτε, λαὸς ὑπερυψοῦτε εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

Τὸν τῇ αὐτοῦ καταβάσει καθελόντα τὸν ἀντίπαλον, καὶ τῇ αὐτοῦ ἀναβάσει ἀνυψώσαντα τὸν ἄνθρωπον, ἱερεῖς ὑμνεῖτε, λαὸς ὑπερυψοῦτε εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

Σὲ τὴν ὑπὲρ νοῦν καὶ λόγον μητέρα θεοῦ, τὴν ἐν χρόνῳ τὸν ἄχρονον ἀφράστως κυήσασαν, οἱ πιστοὶ ὁμοφρόνως μεγαλύνομεν.

Σὲ τὸν λυτρωτὴν τοῦ κόσμου Χριστὸν τὸν θεὸν οἱ ἀπόστολοι βλέποντες ἐνθέως ὑψούμενον, μετὰ δέους σκιρτῶντες, μεγαλύνομεν.

Σὲ τὸν καταβάντα ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς, καὶ τὸν ἄνθρωπον σώσαντα, καὶ τῇ ἀναβάσει σου ἀνυψώσαντα τοῦτον, μεγαλύνομεν.

Χαῖρε θεοτόκε μῆτερ Χριστοῦ τοῦ θεοῦ. ὃν γὰρ ἐκύησας σήμερον ἐκ γῆς ἀνιπτάμενον, σὺν ἀγγέλοις ὁρῶσα ἐμεγάλυνας.

ne humanitas tua.
Qui in fornace ignis cantatores seruauit pueros, bene
dictus deus patrum nostrorum.
I n humeris Christe errantem tollens naturam, as
sumptus, deo & patri adduxisti.
Qui in nebula luminis assumptus, & saluasti mundum, bene
dictus deus patrum nostrorum.
Qui ascendisti e terra ad incorporeum patrem, bene
dictus deus, patrum nostrorum.
E x patre ante secula natum filium & deum, & in
ultimis temporibus incarnatum ex Virgine matre
sacerdotes canite, populus superexaltate per omnia se
cula.
I n duabus substantiis uolantem uitæ datorem Christũ in cœ
los cum gloria, & cum patre sedentem sacerdotes
laudate, populus superexaltate per omnia secula.
A seruitute creationem idolorum saluantem, &
ponentem ipsam liberam apud proprium patrem. sacerdotes
laudate, popule superexaltate per omnia secula.
S ua ipsius descensione qui obruit inimicum, &
sua ipsius ascensione qui exaltauit hominem sacerdotes
laudate popule superexaltate per omnia secula.
T e supra mentem & rationem matrem dei in tempore
intemporeum indicibiliter enixam fideles unanimiter ma
gnificamus.
T e Saluatorem mundi Christum deum apostoli
uidentes diuinitus exaltantem cum timore exultantes
magnificamus.
T e descendentem usque ad extrema terræ, & hominem
saluantem, & ascensione tua superexaltantem hunc ma
gnificamus.
A ue deipera mater Christi dei, quem enim peperisti ho
die ex terra suprauolantem cum angelis uidens ma
gnificasti.

COSMAE HIEROSOLYMITAE IN PENTECOSTEN principia uersuum.

Pentecosten feriemur.

m Ari occulit Pharaonem cum curribus. conterens bella in alto brachio. canamus ipsi, quo niam glorificatus est.

Re ut olim discipulis promisisti paracle tum spiritum mittens christe, illuxisti mundo lumen humane.

Lege olim prædictum & prophetis, completum est diuini spiritus hodie. omnibus enim fidelibus gratia ef fusa est.

E x alto potentiam discipulis christe usque quo indue mini dixisti considete in hierusalem. Ego uero ut me para cletum alium spiritum meumq; & patris mittam in quo solidabimini.

Diuini spiritus accedens potentia, diui sam olim uocem male consentientium, in unam compagis diuinæ cõiunxit cognitionẽ sapientificans fideles trinitatis, in qua solidati sumus.

I ntelligens propheta in ultimis tuam christe profectionem, clamabat tuam exaudiui domine potentiam, quod omnes seruare christos tuos uenisti.

Qui in prophetis locutus est, & per legem pronuntians ante. imperfectis deus uerus, paracletus uerbi ministris & testibus cognoscitur hodie

S ignum diuinitatis fert apostolis, in igne spiritus di uisus est, & externis linguis ostendit, quod a patre diuinum robur ueniens est per se iussum.

Quod propter timorem tui captum est domine in uẽtre prophe tarum. & natus in terra spiritus salutis, apostolica corda ædificat pura, in fidelibus rectum innoua tur, lumen enim & pax, quoniam tua mandata.

A duenions fortitudo hodie ipsa spiritus bonus spi ritus sapientiæ dei. spiritus ex patre procedens, & per filium

ΚΟΣΜᾺ ἹΕΡΟΣΟΛΥΜΗ͂ΤΟΥ ΕἸΣ ΤῊΝ ΠΕΝΤΗΚΟΣΤΗ͂Ν. Ἡ ἈΚΡΟΣΤΙΧΊΣ,

Πεντηκοστὴν ἑορτάζωμεν.

π όντῳ ἐκάλυψε Φαραὼ σὺν ἅρμασιν ὁ συντρίβων πολέμους ἐν ὑψηλῷ βραχίονι· ᾄσωμεν αὐτῷ, ὅτι δεδόξασται.

Ἔργῳ ὡς πάλαι τοῖς μαθηταῖς ἐπηγγείλω τὸ παράκλητον πνεῦμα ἐξαποστείλας Χριστὲ, ἔλαμψας τῷ κόσμῳ φῶς φιλάνθρωπε.

Νόμῳ τὸ πάλαι προκηρυχθὲν καὶ προφήταις, ἐπληρώθη τὸ τοῦ θείου πνεύματος σήμερον. πᾶσι γὰρ πιστοῖς χάρις ἐκκέχυται.

Τὴν ἐξ ὕψους δύναμιν τοῖς μαθηταῖς Χριστὲ ἕως οὗ ἐνδύσησθε ἔφης καθίσατε ἐν Ἱερουσαλήμ. ἐγὼ δὲ ὡς ἐμὲ παράκλητον ἄλλον πνεῦμα τὸ ἐμόν τε καὶ πατρὸς ἀποστελῶ, ἐν ᾧ στερεωθήσεσθε.

Ἡ τοῦ θείου πνεύματος ἐπιφοιτήσασα δύναμις, τὴν μερισθεῖσαν πάλαι φωνὴν κακῶς ὁμονοησάντων, εἰς μίαν ἁρμονίας θείως συνῆψε γνῶσιν συνετίζουσα πιστοὺς τῆς Τριάδος, ἐν ᾗ ἐστερεώθημεν.

Κατανοῶν ὁ προφήτης τὴν ἐπ' ἐσχάτων σου Χριστὲ ἔλευσιν, ἀνεβόα τὴν σὴν εἰσακήκοα κύριε δυναστείαν, ὅτι πάντας τοῦ σῶσαι τοὺς χριστούς σου ἐλήλυθας.

Ὁ ἐν προφήταις λαλήσας, καὶ διὰ νόμου κηρυχθεὶς πρώην τοῖς ἀτελέσι θεὸς ἀληθὴς, ὁ παράκλητος, τοῖς τοῦ λόγου ὑπηρέταις καὶ μάρτυσι γνωρίζεται σήμερον.

Σῆμα θεότητος φέρει τοῖς ἀποστόλοις, ἐν πυρὶ πνεῦμα κατεμερίσθη, καὶ ξέναις γλώσσαις ἐνέφηνεν, ὡς πατρόθεν θεῖον σθένος ἐρχόμενον ἔστιν αὐτοκέλευστον.

Τὸ διὰ τὸν φόβον σου ληφθὲν κύριε ἐν γαστρὶ τῶν προφητῶν, καὶ κυηθὲν ὧδε γῆς πνεῦμα σωτηρίας, ἀποστολικὰς καρδίας κτίζει καθαρὰς, ἐν τοῖς πιστοῖς εὐθὲς ἐγκαινίζεται. φῶς γὰρ καὶ εἰρήνη διότι τὰ σὰ προστάγματα.

Ἡ ἐπιφοιτήσασα ἰσχὺς σήμερον αὕτη, πνεῦμα ἀγαθὸν, πνεῦμα σοφίας θεοῦ, πνεῦμα ἐκ πατρὸς ἐκπορευθὲν, καὶ δι' υἱοῦ

πιστοῖς ἡμῖν πεφηνὼς, μεταδοτικὸν, ἐν οἷς καθικνεῖσθαι φύσει, τῆς ἐν ᾗ καθοπτεύεται ἀπότητος.

Ναυτιῶν τῷ σάλῳ τῶν βιωτικῶν μεριμνῶν, συμπλεούσαις ναυαγούμενος ἁμαρτίαις, καὶ ψυχοφθόρῳ θηρὶ προσριπτόμενος, ὡς ὁ Ἰωνᾶς χριστὲ βοῶ σοι, ἐκ θανατηφόρου με βυθοῦ ἀνάγαγε.

Ἐκ τοῦ πνεύματός σου σάρκα ἐπὶ πᾶσαν ὡς εἶπας, πλουσίως ἐξέχεας, καὶ ἐπλήσθη τῆς σῆς τὰ σύμπαντα γνώσεως, ὅτι ἐκ πατρὸς υἱὸς ἀρρεύστως ἔφυς, καὶ τὸ πνεῦμα ἀμερίστως πρόεισιν.

Οἱ ἐν καμίνῳ τοῦ πυρὸς ἐμβληθέντες ὅσιοι παῖδες, τὸ πῦρ εἰς δρόσον μετέβαλον διὰ τῆς ὑμνῳδίας, οὕτω βοῶντες, εὐλογητὸς εἶ κύριε ὁ θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν.

Ῥητορευόντων τὰ θεῖα μεγαλεῖα τῶν ἀποστόλων, τοῦ πνεύματος ἡ ἐνέργεια ἐνομίζετο μέθη τοῖς ἀπιστοῦσι. δι' ἧς, τριὰς ἐκηρύττετο, ὁ θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν.

Τὴν ἀδιαίρετον φύσιν ὀρθοδόξως ὑμνολογοῦμεν, θεὸν πατέρα τὸν ἄναρχον, τῆς αὐτῆς ἐξουσίας λόγον, καὶ πνεῦμα, εὐλογητὸς εἶ κράζοντες ὁ θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν.

Ἄφλεκτος πυρὶ ἐν σινᾷ προσομιλοῦσα βάτος, θεὸν ἐγνώρισε τῷ βραδυγλώσσῳ καὶ δυσήχῳ μωσῇ, καὶ παῖδας ζῆλος θεοῦ τοὺς ἀναλώτους τῷ πυρὶ ὑμνῳδοὺς ἔδειξε, πάντα τὰ ἔργα ὑμνεῖτε τὸν κύριον, καὶ ὑπερυψοῦτε εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

Ζωτικῆς ἐξ ὕψους βιαίας φερομένης ἠχητικῶς τοῦ πνεύματος τοῦ παναγίου ἁλιεῦσι πνοῆς, πυρίνων εἴδει γλωσσῶν, τὰ μεγαλεῖα τοῦ θεοῦ ἐρρητόρευον, πάντα τὰ ἔργα ὑμνεῖτε τὸν κύριον, καὶ ὑπερυψοῦτε εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

Ὡς μὴ θιγομένῳ προσβαίνοντες ἐν ὄρει μὴ πεφρικότες πῦρ δειμαίνετε, δεῦτε καὶ στῶμεν ἐν τῷ ὄρει σιὼν, ἐν πόλει ζῶντος θεοῦ, πνευματοφόροις μαθηταῖς νῦν συγχορεύοντες, πάντα τὰ ἔργα τὸν κύριον ὑμνεῖτε, καὶ ὑπερυψοῦτε εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

Μὴ τῆς φθορᾶς διαπείρᾳ κυοφορήσασα, καὶ παντεχνήμονι λόγῳ σάρκα δανείσασα, μῆτερ ἀπείρανδρε, παρθένε θεοτόκε, δοχεῖον τοῦ ἀστέκτου, χωρίον τοῦ ἀπείρου πλάστου σου, σὲ μεγαλύνομεν.

fidelibus nobis uisus, traditus, in quibus habitat
natura, eius in qua spectatur, sanctitatis.

V omens ob turbam uitæ curarum connauigantbius
summersus peccatis, & animicidæ feræ pro
iectus, ut Ionas Christe clamo ad te ex letifero
me profundo reduc.

E x spiritu tuo in omnem carnem ut dixisti affa
tim effluxisti & impleta sunt tua omnia cogniti
one, quoniam ex patre filius sine semine natus es & spiritus
indiuisibiliter procedit.

I n fornace ignis in iecti iusti pueri ignem in
rorem transmutarunt per cantum sic clamantes
benedictus es domine deus patrum nostrorum.

E loquentibus diuina magnalia apostolis, spiri
tus actio putabatur ebrietas infidelibus per quam tri
nitas annuntiabatur, deus patrum nostrorum.

I ndiuisam naturam recte sentientes glorificamus deum pa
trem sine principio atque eiusdem potestatis uerbum & spiri
tum benedictus es clamantes deus patrum nostrorum.

I ncombustus igne in Sina alloquens rubus deum cognitum
fecit tardiloquo & difficulter sonanti Mose & pueros ze
lus dei inconsumptos igne cantores ostendit o
mnia opera laudate dominum & superexaltate per o
mnia secula.

V itali ex alto uiolento delato strepenter spiri
tus sanctissimi piscatoribus flatu ignearum forma linguaꝝ
magnalia dei eloquebantur omnia opera lau
date dominum, & superexaltate per omnia secula.

T anquam ad intactum ascendentes montem nō horrētes ignē
horrificum uenite, & stemus in monte sion in ciuitate uiuen
tis dei spiritiferis discipulis nunc consalien
tes omnia opera dominum laudate, & superexal
tate per omnia secula.

O non per corruptionem enixa & omnifactori
uerbo carnem mutuata mater non experta uirum uirgo dei
pera receptaculum illocabilis, locellum infiniti conditoris
tui te magnificamus.

E fferuente olim igneo curru amator atque
igniuomus sperans gaudens equitans præsentẽ lucentẽ inspi
rationem manifestabat ex alto apostolis a qua illustra
ti trinitatem omnibus cognitam fecerunt

L egem naturarum præter, admirãda res audiebtur, discipulos
una enim uoce sonante spiritus gratia uari-
e audiebant populi tribus, & linguæ diuina ma
gnalia, trinitatis cognitionem edocti.

IOANNIS DAMASCENI INTRANS FIGVRA
TIONEM DOMINI NOSTRI IESV
CHRISTI. PRINCIPIA VERSVVM.

Moses dei faciem in Thabor uidit.

m O ses in mari prophetice conspicatus in nebula &
in columna olim ignis gloriam domini, exclamabat
redemptori & deo nostro canamus.

V t petra corpore protectus deificato inuisi
bilem intuẽs Moses dei spectator, exclamabat redemptori &
deo nostro canamus.

T u in monte legali & in Thaborio uisus es
Moysi in tenebris olim in lucem autem nunc inaccessam
diuinitatis.

O bumbrans gloria in tentorio prius & Moysi allo
quens tuo seruo figura facta est illu
stris indicibiliter in Thabor tuo domine transfigurationis

C onuenerunt tecum o uerbum unigenitum excelium apo
stolorum sumitas in monte Thabor & simul asti
terunt Mosesq́ & Elias ut dei serui so
le humane.

D eus totus existens totus mortalis factus es, tota diuinitate
miscens humanitatem in substantia tua, quam in duabus sub
stantiis Moses Eliasq́ue uiderunt in monte Thabor.

E x carne tua radii diuinitatis egrediebantur prophetarum
& apostolorum. Vnde electi canentes exclamabant glo
ria potentiæ tuæ domine.

R ubum seruans illæsum congredientem igni,
Mosi dei lucam carnem ostendisti domine ca

Ἐπιπαφλάζοντος πάλαι πυρίνου ἅρματος, ὁ ζῆλος τῆς σῆς
πυρίπνους χαίρων ὀχούμενος, τὴν νῦν ἐκλάμψασαν ἐπί-
πνοιαν ἐδήλου ἐξ ὕψους ἀποστόλοις, ὑφ' ἧς καταλαμφθέν-
τες, τὴν τριάδα πᾶσιν ἐγνώρισαν.

Νόμου τῶν φύσεων λῆξαι, ξένον ἤκουσται. τῶν μαθητῶν τῆς
μιᾶς γὰρ φωνῆς ἀπηχουμένης πνεύματος χάριτι, ποι-
κίλως συνηχοῦντο λαοί, φυλαί, καὶ γλῶσσαι, τὰ θεῖα με-
γαλεῖα τῆς τριάδος γνῶσιν μυούμενοι.

ΙΩΑΝΝΟΥ ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΥ ΕΙΣ ΤΗΝ ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΙΝ ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ ΗΜΩΝ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ. Η ΑΚΡΟΣΤΙΧΙΣ,

Μωσῆς θεοῦ πρόσωπον ἐν θαβὼρ ἴδε.

ωσῆς ἐν θαλάσσῃ προφητικῶς ἰδὼν ἐν νεφέλῃ καὶ
με ἐν στύλῳ πάλαι πυρὸς τὴν δόξαν κυρίου, ἀνεβόα
τῷ λυτρωτῇ καὶ θεῷ ἡμῶν ᾄσωμεν.

Ὡς πέτρᾳ τῷ σώματι σκεπασθεὶς τῷ τεθεωμένῳ τὸν ἀόρα-
τον καθορῶν Μωσῆς ὁ θεόπτης, ἀνεβόα τῷ λυτρωτῇ καὶ
θεῷ ἡμῶν ᾄσωμεν.

Σὺ ἐπὶ τοῦ ὄρους τοῦ νομικοῦ καὶ ἐν θαβωρίῳ καθωράθης
τῷ Μωϋσῇ ἐν γνόφῳ τὸ πάλαι, ἐν φωτὶ δὲ νῦν ἀπροσίτῳ
τῆς θεότητος.

Ἡ σκιάζουσα δόξα ἐν τῇ σκηνῇ πρότερον, καὶ τῷ Μωϋσῇ ὁ-
μιλοῦσα τῷ σῷ θεράποντι, τύπος γεγένηται τῆς ἀ-
στραψάσης ἀρρήτως ἐν θαβὼρ σου δέσποτα μεταμορ-
Συνανῆλθόν σοι λόγε μονογενὲς ὕψιστε ἡ τῶν ἀ (φώσεως.
ποστόλων ἀκρότης ἐπὶ τοῦ ὄρους θαβὼρ, καὶ συμπαρέ-
στησαν ὅ,τε Μωσῆς, καὶ Ἠλίας, ὡς θεοῦ θεράποντες, μό-
νε φιλάνθρωπε.

Θεὸς ὅλος ὑπάρχων, ὅλος βροτὸς γέγονας ὅλῃ τῇ θεότητι
μίξας τὴν ἀνθρωπότητα ἐν ὑποστάσει σου, ἣν ἐν δυσὶ ταῖς
οὐσίαις Μωσῆς Ἠλίας τε εἶδον ἐν ὄρει θαβώρ.

Ἐκ σαρκός σου βολίδος θεότητος ἐξεπορεύοντο προφητῶν
καὶ ἀποστόλων. ὅθεν οἱ πρόκριτοι μέλποντες, ἀνεβόων δό-
ξα τῇ δυνάμει σου κύριε.

Ὁ τὴν βάτον φυλάξας ἀλώβητον προσομιλοῦσαν πυρί,
τῷ Μωσῇ θεολαμποῦσαν σάρκα ὑπέδειξας δέσποτα, με

λωθέντα δόξα τῇ δυνάμει σου κύριε.

Ὑπεκρύβη ἀκτῖσι θεότητος αἰσθητὸς ἥλιος ὡς ἐν ὄρει Θαβωρείῳ εἶδέ σε μεταμορφούμενον Ἰησοῦ μου, δόξα τῇ δυνάμει σου κύριε.

Πῦρ μὴ φλέγον τὴν ὕλην τοῦ σώματος ὡράθη ἄϋλον, ὡς Μωσῆς καὶ ἀποστόλοις ὤφθης Ἠλίας τε δέσποτα, εἷς ἐκ δύο, ἐν δυσὶ τελείαις ταῖς φύσεσι.

Γηρεύουσα γλῶσσα, σοῦ τὰ μεγαλεῖα οὐ δύναται φθέγξασθαι. ὡς κρατῶν ζωῆς γὰρ, καὶ θανάτου δεσπόζων, παρέστησας ἐν Θαβὼρ τῷ ὄρει τὸν Μωϋσῆν καὶ τὸν Ἠλίαν, μαρτυρήσαντάς σου τὴν θεότητα.

Ὁ χερσὶν ἀοράτοις πλάσας κατ' εἰκόνα σου Χριστὲ τὸν ἄνθρωπον, τὸ ἀρχέτυπόν σου ἐν τῷ πλάσματι κάλλος ὑπέδειξας, οὐχ ὡς ἐν εἰκόνι, ἀλλ' ὡς αὐτὸς ὢν κατ' οὐσίαν ὁ θεὸς χρηματίσας καὶ ἄνθρωπος.

Συγκραθεὶς ἀσυγχύτως, ἄνθρακα ὑπέδειξας ἡμῖν θεότητος, καταφλέγοντα μὲν ἁμαρτίας, ψυχὰς δὲ φωτίζοντα, ἐν Θαβὼρ τῷ ὄρει τὸν Μωϋσῆν καὶ τὸν Ἠλίαν μαθητῶν τε τοὺς ἐξάρχους ἐξέστησεν.

Ὡς μέγα καὶ φοβερὸν ὡράθη θέαμα σήμερον. ἐξ οὐρανοῦ αἰσθητὸς, ἐκ γῆς δὲ ἀσύγκριτος ἐξήστραψεν ἥλιος τῆς δικαιοσύνης, νοητὸς, ἐπὶ τοῦ ὄρους Θαβώρ.

Παρῆλθε μὲν ἡ σκιὰ τοῦ νόμου ἐξασθενήσασα. ἐλήλυθε δὲ τὸ φῶς Χριστὸς, ἡ ἀλήθεια, Μωσῆς ἀνεβόησεν ἐν τῷ Θαβωρείῳ κατιδών σου τὴν θεότητα.

Ὁ στῦλος τῷ Μωϋσῇ Χριστὸν τὸν μεταμορφούμενον, ἡ δὲ νεφέλη, τὸ φῶς τὴν χάριν τοῦ πνεύματος, τὴν ἐπισκιάσασαν ἐν τῷ Θαβωρείῳ προεδήλου ἐμφανέστατα.

Νῦν καθωράθη ἀποστόλοις τὰ ἀθέατα, θεότης ἐν σαρκίῳ ἐν τῷ ὄρει Θαβὼρ ἀστράπτουσα βοῶσιν, εὐλογητὸς εἶ κύριε ὁ θεὸς εἰς τοὺς αἰῶνας.

Ἔφριξαν φόβῳ ἐκπλαγέντες τὴν εὐπρέπειαν τῆς θείας βασιλείας ἐν τῷ ὄρει Θαβὼρ ἀπόστολοι βοῶντες, εὐλογητὸς εἶ κύριε ὁ θεὸς εἰς τοὺς αἰῶνας.

Νῦν τὰ ἀνήκουστα ἠκούσθη. ὁ ἀπάτωρ γὰρ υἱὸς ἐκ τῆς παρθένου τῇ πατρῴᾳ φωνῇ ἐνδόξως μαρτυρεῖται, οἷα θεὸς καὶ ἄνθρωπος ὁ αὐτὸς εἰς τοὺς αἰῶνας.

nentes uos gloria potestati tuæ domine.

A bsconsus est radiis diuinitatis sensibilis sol ut in monte Thaborio uidit te transfiguratum Iesu mi, gloria potestati tuæ domine.

I gnis non urens materiem corporis uisus est immaterialis ut Moses & apostolis uisus es Eliasq; domine, unus ex duobus, in duabus perfectis naturis.

E loquens lingua tua magnalia non potest loqui, ut imperans enim uitæ & morti dominans constituisti in Thabor monte Moysem & Eliam, testantes tuam diuinitatem.

Qui manibus inuisibilibus formans secũdũ imaginẽ tuã xp̃e hominem, archetypam tuam in figmento pulchritudinem ostendisti, non ut in imagine, sed ut ipse ens per substantiam deus factus & homo.

C ommixtus in confuse carbonem ostendisti nobis diuinitatis, comburentem quidem peccata, animas autem illuminantem, in Thabor monte Moysem & Eliam discipulorumq; principes obstupuerunt.

Quam magnum & terribile uisum est spectaculũ hodie, e cœlo sensibilis, e terra uero incompatabilis effulsit sol iustitiæ, intelligibilis in monte Thabor.

P ræteriit quidem umbra legis infirmata, uenit autem manifeste Christus, ueritas, Moses exclamauit in Thaborio intuens tuam diuiuinitatem.

C olumna Moysi Christum transfiguratum, nebula autem manifeste gratiam spiritus, obumbrãtem in Thaborio manifestabat apertissime.

N unc spectata sunt apostolis inuisibilia, diuinitas in caruncula in monte Thabor fulgens, clamãtibus benedictus es domine deus per secula.

H orruerunt timore stupefacti decorem diuini regni in monte Thabor apostoli clamantes, benedictus es domine deus per secula.

Nunc inaudita audita sunt sine patre enim filius de uirgine paterna uoce gloriose testificatur tanquam deus & homo idem per secula.

P ositione non natus es excelsi, substantiã aũt filius dilectus prae existens, nobis conuersatus es ĩmutabiliter, benedictus es domine deus per secula.

Audientes domine a patre testificatum, & ut humano solidiorem a specτu uidere facie ituae fulgur non ferentes tuum discipuli, in terram decidebant in timore cantantes, pueri benedicite, sacerdotes concinite, populus superexaltate per oĩa secula.

Regnantium es rex pulcherrimus, & ubique dominantium dominus, princeps beatus, & lumen habitans inaccessibile. cui discipuli stupefacti clamabant, pueri benedicite, sacerdotes concinite, populus superexaltate per omnia secula.

Tanquam cœlo dominanti & terræ regnanti & subterraneorum dominium habẽti Christe tibi adstiterũt, e terra qdẽ, apostoli, tanquam e cœlo autem Thesbites Elias Moses uero ex mortuis. canentes incessanter, pueri benedicite, sacerdotes concinite, populus superexaltate per omnia secula.

Segnitii peræ curæ in terra derelictæ sunt apostolorum delectu o humane, ut te sequuti sunt ad e terra sublimẽ diuinam rempublicam, unde & digne tuam deiapparentiam canebant sortiti, pueri bñdicite, sacerdotes cõcinite, populus superexaltate p omnia secula.

Vt tuam ostendas aperte arcanam secundam descensionem ut excelsus deus uidearis stans in medio deorum apostolis, in Thabor Mosi cum Elia'q; ineffabiliter splenduisti. ideo omnes te Christe magnificamus.

Agite mihi parete populi ascendentes in montẽ sanctum, supercœlestẽ, immaterialiter stemus in ciuitate uiuẽtis dei, & inspiciamus mente diuinitatem immaterialẽ patris & spiritus in filio unigenito effulgentem.

Demulxisti desyderio me Christe, & alterasti diuino tuo amore. sed combure igne immateriali peccata mea, & impleri eis, quæ in te delitiis dignum fac, ut duas saliens magnificem bone præsentias tuas.

θέσει οὐ γέγονας ὑψίστου, τῇ οὐσίᾳ δὲ υἱὸς ἠγαπημένος πέλων ὑπάρχων, ἡμῖν ὡμίλησας ἀτρέπτως. εὐλογητὸς εἶ κύριε ὁ θεὸς εἰς τοὺς αἰῶνας.

Ἀκηκοότες δέσποτα ἐκ πατρὸς μαρτυρούμενον, καὶ ὡς ἀνθρωπίνης στερροτέραν ὄψεως ὁρᾶν τοῦ προσώπου σου τὴν ἀστραπὴν μὴ φέροντες σου οἱ μαθηταὶ, ἐπὶ τὴν γῆν κατέπιπτον, ἐν φόβῳ μελῳδοῦντες, οἱ παῖδες εὐλογεῖτε, ἱερεῖς ἀνυμνεῖτε, λαὸς ὑπερυψοῦτε εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

Βασιλευόντων πέφυκας βασιλεὺς ὡραιότατος. καὶ τῶν πανταχοῦ κυριευόντων κύριος, δυνάστης μακάριος, καὶ φῶς οἰκῶν ἀπρόσιτον. ὃ οἱ μαθηταὶ καταπλαγέντες ἐβόων, οἱ παῖδες εὐλογεῖτε, ἱερεῖς ἀνυμνεῖτε, λαὸς ὑπερυψοῦτε εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

Ὡς οὐρανοῦ δεσπόζοντι, καὶ τῆς γῆς βασιλεύοντι, καὶ καταχθονίων τὴν κυρείαν ἔχοντι, χριστέ σοι παρέστησαν ἐκ μὲν τῆς γῆς, ἀπόστολοι. ὡς ἐξ οὐρανοῦ δὲ, ὁ θεσβίτης Ἠλίας. Μωσῆς δὲ, ἐκ νεκρῶν, μελῳδοῦντες ἀπαύστως, οἱ παῖδες εὐλογεῖτε, ἱερεῖς ἀνυμνεῖτε, λαὸς ὑπερυψοῦτε εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

Ῥαθυμοῦ καὶ μέριμναι ἐπὶ γῆς κατελείφθησαν τῇ τῶν ἀποστόλων ἐκ λογῇ φιλάνθρωπε, ὡς σοὶ ἠκολούθησαν πρὸς τὴν ἐκ γῆς μετάρσιον θείαν πολιτείαν. ὅθεν καὶ ἐπαξίως τῆς σῆς θεοφανείας ἐμελῴδουν τυχόντες, οἱ παῖδες εὐλογεῖτε, ἱερεῖς ἀνυμνεῖτε, λαὸς ὑπερυψοῦτε εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

Ἵνα σου δείξῃς ἐμφανῶς τὴν ἀπόρρητον δευτέραν κατάβασιν, ὅπως ὁ ὕψιστος θεὸς ὀφθήσῃ ἑστὼς ἐν μέσῳ θεῶν, τοῖς ἀποστόλοις, ἐν θαβὼρ Μωσῇ σὺν Ἠλίᾳ τε ἀρρήτως ἔλαμψας. διὸ πάντες σε χριστὲ μεγαλύνομεν.

Δεῦτέ μοι πείθεσθε λαοὶ ἀναβαίνοντες εἰς τὸ ὄρος τὸ ἅγιον, τὸ ἐπουράνιον, ἀΰλως στῶμεν ἐν πόλει ζῶντος θεοῦ, καὶ ἐποπτεύσωμεν νοῒ θεότητα ἄϋλον, πατρὸς καὶ πνεύματος ἐν υἱῷ μονογενεῖ ἀπαστράπτουσαν.

Ἔθελξας πόθῳ με χριστὲ, καὶ ἠλλοίωσας τῷ θείῳ σου ἔρωτι. ἀλλὰ κατάφλεξον πυρὶ ἀΰλῳ τὰς ἁμαρτίας μου, καὶ ἐμπλησθῆναι τῆς ἐν σοὶ τρυφῆς καταξίωσον, ἵνα τὰς δύο σκιρτῶν μεγαλύνω ἀγαθὲ παρουσίας σου.

ΚΟΣΜᾶ ἹΕΡΟΣΟΛΥΜΉΤΟΥ ΕἸΣ ΤῊΝ ΑὙΤῊΝ ἙΟΡΤΗ͂Ν. Ἡ ἈΚΡΟΣΤΙΧΊΣ,

χριστὸς ἐν σκοπιῇ σέλας ἄπλετον εἶδος ἧκε.

χ οροὶ ἰσραὴλ ἀνίκμοις ποσὶ πόντον ἐρυθρὸν καὶ ὑγρὸν βυθὸν διελάσαντες, ἀναβάτας τριστάτας δυσμενεῖς ὁρῶντες ἐν ἑαυτῷ ὑποβρυχίους, ἐν ἀγαλλιάσει ἔμελπον, ᾄσωμεν τῷ κυρίῳ, ἐνδόξως γὰρ δεδόξασται.

Ῥήματα ζωῆς τοῖς φίλοις χριστὸς καὶ περὶ τῆς θείας δημιουργῶν βασιλείας ἔφη, ἐν ἐμοὶ τὸν πατέρα ἐπιγνώσεσθε φωτὶ ὡς ἐξαστράπτοντα ἀπροσίτῳ ἐν ἀγαλλιάσει μέλποντες, ᾄσωμεν τῷ κυρίῳ, ἐνδόξως γὰρ δεδόξασται.

Ἰσχὺν τῶν ἐθνῶν κατέδεσθε φίλοι μαθηταὶ, θαυμασθήσεσθε δὲ τοῦ πλούτου αὐτῶν, ὅτι δόξης πληροῦσθε ὡς ὀφθήσομαι λαμπρότερον ἡλίου ἐξαστράπτων, ἐν ἀγαλλιάσει μέλποντες, ᾄσωμεν τῷ κυρίῳ, ἐνδόξως γὰρ δεδόξασται.

Σήμερον χριστὸς ἐν ὄρει θαβὼρ λάμψας, ἀμυδρῶς θεϊκῆς αὐγῆς ὡς ὑπέχωρον μαθηταῖς παρεγύμνου χαρακτῆρας. σελασφόρου δὲ πλησθέντες θείας αἴγλης, ἐν ἀγαλλιάσει ἔμελπον, ᾄσωμεν τῷ κυρίῳ ἐνδόξως γὰρ δεδόξασται.

Τόξον δυνατῶν ἠσθένησε, καὶ οἱ ἀσθενοῦντες περιεζώσαντο δύναμιν. διὰ τοῦτο ἐστερεώθη ἐν κυρίῳ ἡ καρδία μου.

Ὅλον τὸν Ἀδὰμ φορέσας χριστὲ, τὴν ἀμαυρωθεῖσαν ἀμείψας ἐλλάμπρωσας πάλαι φύσιν, καὶ ἀλλοιώσει τῆς μορφῆς σου ἐθεούργησας.

Στύλῳ πυρίμορφῳ καὶ νεφέλῃ πάλαι ὁ ἐν τῇ ἐρήμῳ τὸν ἰσραὴλ ἄγων, σήμερον ἐν τῷ ὄρει θαβὼρ ἀῤῥήτῳ ἐν φωτὶ χριστὸς ἐξέλαμψεν.

Εἰσακήκοα τὴν ἔνδοξον οἰκονομίαν σου χριστὲ ὁ θεὸς, ὅτι ἐτέχθης ἐκ τῆς παρθένου, ἵνα ἐκ πλάνης ῥύσῃ τοὺς βοῶντάς σοι, δόξα τῇ δυνάμει σου κύριε.

Νόμον ἐν σιναίῳ τῷ γράμματι διατυπούμενος χριστὲ ὁ θεὸς, ἐν τῇ νεφέλῃ, πυρὶ, καὶ γνόφῳ, καὶ ἐν θυέλλῃ ὤφθης ἐποχούμενος. δόξα τῇ δυνάμει σου κύριε.

Ἵνα πιστώσῃ τὴν ἔνδοξον οἰκονομίαν σου χριστὲ ὁ θεὸς ὡς προϋπάρχων τῶν αἰώνων, καὶ αὐτὸς ἐν νεφέλῃ τὴν ἐπίβασιν θεῖος, ἐν τῷ θαβὼρ ἐνδόξως ἐξέλαμψας.

Συλλαλοῦντες παρειστήκεισαν δουλοπρεπῶς σοι τῷ δεσπότῃ

COSMAE HIEROSOLYMITAE IN EANDEM FESTIVITATEM PRINCIPIA VERSVVM.

Christus in specula splendorem immensum speciei misit.
Hori Israel immadentibus pedibus mare rubrum & hu
c midũ profundũ pertranseũtes cõscẽsores, tertiarios ini
micos uidentes in ipso demersos in exultatio
ne canebant, cantemus domino, gloriose.n, glorificatus est.
Verba uitæ amicis Christus & de diuino conti-
onans regno dixit in me patrem cognosce
tis lumine tanquam effulgenti inaccesso, in exultatione canẽ
tes, cantemus domino, gloriose enim glorificatus est.
Robur gentium deuorate cari discipuli, admirabimini
aũt diuitiarum ipsarum, quoniã gloria impleti estis, qm̃ uide
bor lucidius sole fulgens, in exultatione
canentes canemus domino, gloriose enim glorificatus est.
Hodie Christus ĩ mõte Thabor fulgẽs, sublucidos diuini splẽ
doris ut pollicitus est discipulis denudabat characteres.
luciferi autem pleni diuini splendoris in exultatione
canebant, canemus domino, gloriose enim glorificatus est.
Arcus potentium ægrotauit, & ægrotantes circũdati sunt potẽ
tia, ideo firmatum est in domino cor meum.
Totum Adam indutus Christe obscuratam permu
tans illustrasti quondam naturam & alteratione for
mæ tuæ deificasti.
Columna igniformi, & nebula quondam qui indiserto
Israel ducens, hodie in monte Thabor in ineffabili lumine
Christus effulsit.
Audiui gloriosam dispensationem tuam Christe deus, qm̃ na-
tus es ex uirgine, ut ex errore liberares claman
tes tibi. gloria potestati tuæ domine.
Legem in Syna litera perfiguratus Christe deus,
in nebula igne & caligine in procella apparuisti equi
tans. gloria ptãti tuæ domine.
Vt credere facias gloriosã dispẽsationẽ tuã xp̃e deus tanq̃ præ
existens seculis & ipse in nebula fundamentum
ponens, in Thabor gloriose splenduisti.
Colloquentes astiterant ut decet seruos tibi domino

Σχολαρείου εὐχὴ εἰς τὸν ἅγιον καὶ τρισυπόστατον θεόν.

Ἐὲ ἅγιε ἁγίων, παντοδύναμε, ἀΐδιε, κραταιὲ, θεὲ τῶν πνευμάτων, καὶ πάσης σαρκὸς, οὗ ἀπὸ προσώπου τρέμει ὁ οὐρανὸς, καὶ ἡ γῆ, καὶ οὗ τῷ νεύματι πάντα ὑποτάσσεται τὰ στοιχεῖα, ἡ ἐν μονάδι τριὰς, καὶ ἐν τριάδι μονὰς, ὁ πατὴρ, ὁ υἱὸς, καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, ἡ οὐσία ἡ οὐσιοῦσά με, ζωὴ ἡ ζωοποιοῦσά με, φῶς τὸ φωτίζον με, γνῶσις ἡ συνετίζουσά με, ὑπερούσιε, ὑπέρζωε, ὑπέρφωτε, ὑπεράγνωστε, σὲ προσκυνεῖ καὶ δοξάζει πάντα τὰ κτίσματα. καὶ ἐγὼ σήμερον τῇ εἰς σὲ πίστει κάμπτω τὸν τῆς ἐμῆς καρδίας αὐχένα ὑπὸ τοὺς τῆς σῆς μεγαλειότητος πόδας. εὐχαριστῶ σοι ὅτι ἐκ τοῦ μὴ ὄντος με ἔπλασας, ὅτι κατ' εἰκόνα σὴν καὶ ὁμοίωσιν ἐποίησας, ὅτι τὴν εὐσέβειαν ἐδωρήσω μοι, ὅτι τοῖς μυστηρίοις τῆς ἐκκλησίας ἡγίασας, ὅτι τρέφεις με ἐκ νεότητος πᾶσι τοῖς ἀγαθοῖς σου. καὶ πόθεν μοι ταῦτα ποιητὰ οὐρανοῦ, καὶ γῆς, καὶ ἀβύσσου, ὃς τῶν ἀγαθῶν μου οὐ χρείαν ἔχεις; πόθεν μοι τοῦτο ὅτι ἠγάπησάς με; τί σοι δέδωκα, καὶ ἀνταπέδωκάς μοι; ποῦ γὰρ ἤμην πρὸ τοῦ γενέσθαι, ὥστε καὶ ἄρξασθαί με τοῦ ἀγαθοῦ; ἀλλὰ τῇ σῇ χάριτι καὶ γέγονα, καὶ εἰμὶ, καὶ τοῖς ἀναριθμήτοις σου δώροις ἐκοσμήθην. ἡ σὴ μόνη χάρις, ἡ σὴ ἀγαθότης ταῦτα πεποίηκεν. ἀνθ' ἑνὸς τούτων οὐ δύναμαί σοι εὐχαριστῆσαι, πῶς ἀντὶ τῶν τοσούτων εὐχαριστήσω σοι; πῶς τὸ σκότος ὑμνήσει τὸ φῶς; πῶς ἡ ματαιότης τὴν ἀλήθειαν; πῶς ἡ θνητότης τὴν ἀθανασίαν; πῶς ἡ ὕλη τὴν ἀϋλίαν; πῶς ἡ ἀκαθαρσία τὴν καθαρότητα; τίς ἐπαινέσει τὰ ἔργα σου; τίς ἀναγγελεῖ τὴν αἴνεσίν σου; ἀλλὰ δέχῃ ὡς πατὴρ ἤπιος τὰς ἡμετέρας εὐχάς. ἀσμενίζῃ τὰς τῶν παίδων σου εὐχαριστίας. ἀξίωσόν με τοίνυν εὐχαριστεῖν σοι, καὶ ὑμνεῖν σε ἀδιαλείπτως, καὶ προσκολλᾶσθαι διηνεκῶς τῇ ἀγάπῃ σου, εὐχαριστεῖν σοι ἀντὶ τῶν πολλῶν καὶ μεγάλων εὐεργεσιῶν, αἷς ἡμᾶς ἐτίμησας. ἀντὶ τῶν κινδύνων, ὧν ἐλυτρώσω πολλάκις εὐχαριστεῖν σοι, καὶ ἀντὶ τῶν ἡδέων, καὶ ἀντὶ τῶν λυπηρῶν, ὅτι πάντα ἐν ἀγαθῇ κρίσει ἐποίησας, ὅτι κύριος εἶ καὶ δεσπότης τῶν ψυχῶν καὶ τῶν σωμάτων ἡμῶν, ζωῆς καὶ θανάτου, ὑγιείας καὶ νόσου, εὐημερίας καὶ δυσημερίας. καὶ πάντων ἐν τῇ χειρί σου τὰ σταθμία. εὐφραίνεις εὐεργετῶν, καὶ λυπεῖς νουθετῶν, καὶ ἀναβάλλῃ παιδαγωγῶν, καὶ παρηγορεῖς αὖθις ἀνακαλούμενος τὸ ἡμέτερον ῥᾴθυμον. δόξα τῇ ποικίλῃ σο-

ζήτει τὸ λοιπὸν ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ἑπομένου τετραδίου.

 Scholarii oratio ad unum & trium personarum Deum.

d Eus sancte sanctorum, oĩpotens, sempiterne, fortis Deus spirituum, & cunctæ carnis, cuius a facie tremit cœlum, & terra, & cuius nutui omnia obediunt elementa. In unitate trinitas, & in trinitate unitas Pater & Filius & Spiritus scũs. substãtia substantificans me, uita uiuifica[illegible]e, lumẽ illuminãs me, sciẽtia scientificãs me, sup substantialis, supuitalis, (suplu minis, per ignote, te adorãt, & glorificant oĩa creata. & ego hodie ea, quæ in te, fide flecto mei cordis col lum sub tuæ magnificentiæ pedes, gratias ago tibi, quoniam ex nõ ente me formasti, qm̃ secundũ imaginẽ tuã & similitudinẽ fe (cisti, qm̃ pietatem donasti mihi, qm̃ mysteriis ecclesiæ san ctificasti, quoniã nutris me a pueritia omnibus bonis tuis. & uñ mihi hæc factor cœli & terræ & abyssi, qui bonorum meorum nõ indigentiã habes? uñ mihi hoc, q amasti me? qd tibi dedi, & retribuisti mihi? ubi enim eram ante, quam fierem, ut & inciperem bonum? sed tua gratia & factus sum, & sum, & innumerabilibus tuis donis ornatus sũ. tua solius gr̃a, tua bonitas hæc fecit. pro uno istorum non possum tibi gratias agere, quomodo pro tot gratias agam tibi? qũo obscuritas laudabit lumen? quomodo stultitia ueritatem? qũo mortalitas immortalitatem? qũo materia immaterialem? quomodo sordes munditiam? quis laudabit opera tua? quis nuntiabit laudẽ tuam? uerum suscipis ut pater clemens nostras preces. acceptas libenter puerorum tuorum gr̃arum actionẽ. dignũ fac me igr̃ gr̃as agerẽ tibi & lau (dare te indesinenter, & conglutinari continue amori tuo, gr̃as agere tibi pro multis & magnis beneficiis, quibus nos hono rasti, pro periculis, a quibus redimisti, sæpe gratias agere tibi, & pro dulcibus, & molestis quoniam omnia bono iudicio fecisti, quoniam dominus es, & herus animarum & corporum nostrorum, uitæ, & mortis, sanitatis & morbi, boni diei & mali diei, & omnium in manu tua bilances. lætaris benefaciens, & tristificas admonens, & differs erudiendo, & solaris rursus reuocans nostram segnitiem. gloria uariæ sapi-

Quære reliquum in medio sequentis quinternionis.

Christo, quibus in ignis uapore & tenebrositate & leuissima aura allocutus, gloria potestati tuæ domine.

A nnuntiabant egressum in cruce tua in Thabor præsentes, in igne te & rubo quondam præuidens Moses, & sublimis curru in ignito Elias Christe.

L uminis discindens primogenitum chaos in igne opera laudant te Christe conditorem, in lumine tuo uias nostras dirige.

C oram te tempora succubuerunt, lumen enim & ante pedes celsiuadum splendorem sol misit, formam mortalem ut mutare bene uoluisti.

E cce saluator exclamabant Moyses & Elias discipulis in monte sancto Thabor audientibus Christus, quem olim prænuntiauimus existentem Deum.

I nalterata natura mortali mixta, similis
immaterialis diuinitatis lumen denudans apostolis
arcane effulsit.

T e æternum lumen in paterna gloria discipuli ut uiderunt effulgens Christe, tibi exclamarunt in lumine tuo uias nostras dirige.

C um tribularer clamaui ad dominum, & exaudiuit me deus salutis meæ.

F ulgore longe solis lumen clarius in Thabor effulgens saluator, nos illuminauit.

A scendens in montem Thabor transfiguratus es Christe & errorem omnem obscurans, lumen effulsisti.

Te deũ cognouerunt gloriosi apostoli in Thabor Christe aũt obstupefacti, genu flexerunt.

A bramienses olim in Babylone pueri fornacis flammam calcarunt & laudantes, canebant patrum nostro
rum deus benedictus es.

C ircunfusi lumine inaccessæ gloriæ Thabor in monte apostoli Christe, exclamauerunt patrum nostrorum deus benedictus es.

P rocella diuini sonitus & roriiica nebula Christe, & splendore tuo delectati apostoli, canebant patrum nostro

χριστῷ, οἷς ἐν πυρὸς ἀτμίδι καὶ γνόφῳ καὶ λεπτοτάτῃ αὔρᾳ προσομιλήσας, δόξα τῇ δυνάμει σου κύριε.

Κατεμήνυον τὴν ἔξοδον τὴν ἐν σταυρῷ σου ἐν θαβὼρ παρόντες, ὁ ἐν πυρί σε καὶ βάτῳ πάλαι προκατιδὼν Μωσῆς, καὶ ὁ μετάρσιος δίφρῳ ἐν πυρίνῳ Ἠλίας χριστέ.

Ὁ τῷ φωτί σου διατμήξας τὸ πρωτόγονον χάος, ἐν φωτὶ τὰ ἔργα ὑμνεῖ σε χριστὲ τὸν δημιουργόν. ἐν τῷ φωτί σου τὰς ὁδοὺς ἡμῶν εὔθυνον.

Προσενωπίῳ σοι ὧραι ὑπεκλίθησαν. φῶς γὰρ καὶ πρὸ ποδῶν ὑψίδρομον σέλας ἥλιος ἥκει, μορφὴν βροτείαν ὡς ἀμείψαι ηὐδόκησας.

Ἰδοὺ σωτῆρα ἀνεβόων Μωϋσῆς καὶ Ἠλίας τῶν μαθητῶν ἐν ὄρει ἁγίῳ θαβὼρ ἐνηχουμένων χριστὸς, ὃν πάλαι προηγγείλαμεν ὄντα θεόν.

Ἡ ἀναλλοίωτος φύσις τῇ βροτείᾳ μιγεῖσα, τῆς ἐμφρονοῦς ἀΰλου θεότητος φῶς παραγυμνοῦσα τοῖς ἀποστόλοις ἀπορρήτων ἐξέλαμψε.

Σὲ τὸ ἀΐδιον φέγγος ἐν πάσῃ τῇ δόξῃ οἱ μαθηταὶ ὡς εἶδον ἐκλάμψαν χριστὲ, σοὶ ἀνεβόων ἐν τῷ φωτί σου τὰς ὁδοὺς ἡμῶν εὔθυνον.

Ἐν τῷ θλίβεσθαί με ἐβόησα πρὸς κύριον, καὶ ἐπήκουσέ μου ὁ θεὸς τῆς σωτηρίας μου.

Λαμπηδόνος πλέον ἡλίου φῶς ξενώτερον ἐν θαβὼρ ἐκλάμψας ὁ σωτὴρ, ἡμᾶς ἐφώτισεν.

Ἀνελθὼν ἐν ὄρει θαβὼρ μετεμορφώθης χριστὲ, καὶ τὴν πλάνην πᾶσαν ἀμαυρώσας, φῶς ἐξέλαμψας.

Σὲ θεὸν ἐπέγνωσαν οἱ ἔνδοξοι ἀπόστολοι, ἐν θαβὼρ χριστὲ δὲ ἐκπλαγέντες, γόνυ ἔκλιναν.

Ἀβραμιαῖοι ποτὲ ἐν βαβυλῶνι παῖδες καμίνου φλόγα κατεπάτησαν. καὶ ὑμνοῦντες, ἔψαλλον ὁ τῶν πατέρων ἡμῶν θεὸς εὐλογητὸς εἶ.

Περιχυθέντες φωτὶ τῆς ἀπροσίτου δόξης θαβὼρ ἐν ὄρει οἱ ἀπόστολοι χριστὲ, ἀνεβόησαν ὁ τῶν πατέρων ἡμῶν θεὸς εὐλογητὸς εἶ.

Λαίλαπι θείας ἠχῆς, καὶ δροσοβόλῳ νεφέλῃ χριστὲ, καὶ αἴγλῃ σου ἡδόμενοι ἀπόστολοι, ἔψαλλον ὁ τῶν πατέρων ἡμῶν θεὸς εὐλογητὸς εἶ.

Ἐν ἀπορρήτῳ φωτὶ ὡς σε κατεῖδε Πέτρος θαβὼρ ἐν ὄρει ἐξαστράπτοντα χριστὲ προσεκύνησεν, ὁ τῶν πατέρων ἡμῶν θεὸς εὐλογητὸς εἶ.

Τῷ ἀρχηγῷ τῆς ζωῆς χριστῷ συνόντες παῖδες οἱ Ζεβεδαίου, ὡς ἀπέπεμψε μορφῆς φῶς, ἐβρόντησαν, ὁ τῶν πατέρων ἡμῶν θεὸς εὐλογητὸς εἶ.

Οἱ ἐν βαβυλῶνι παῖδες τῷ θείῳ πυρπολούμενοι ζήλῳ, τυράννου καὶ φλογὸς ἀπειλὴν ἀνδρείως κατεπάτησαν. καὶ μέσον πυρὸς ἐμβληθέντες, δροσιζόμενοι ἔμελπον, εὐλογεῖτε τὰ ἔργα κυρίου τὸν κύριον, καὶ ὑπερυψοῦτε εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

Νεῦμα τὸ πᾶν ὁ φέρων, ποσὶν ἀχράντοις ὄρους ἐπέβη θαβὼρ, ἐν ᾧ ἡλίου μᾶλλον αὐγῆς ἐξαστράψας τὸ πρόσωπον, τοὺς νόμου προκρίτους τῆς χάριτος ἔδειξε μέλποντας, εὐλογεῖτε τὰ ἔργα κυρίου τὸν κύριον, καὶ ὑπερυψοῦτε εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας,

Ἐν τῇ ἀπροσίτῳ δόξῃ κατ' ὄρος ἐκφανθὲν ἀπορρήτως θαβὼρ τὸ ἄχρονον καὶ ἄδυτον φῶς, τοῦ πατρὸς τὸ ἀπαύγασμα, τὴν κτίσιν φαιδρύναν, τοὺς ἀνθρώπους ἐθέωσε μέλποντας, εὐλογεῖτε τὰ ἔργα κυρίου τὸν κύριον, καὶ ὑπερυψοῦτε εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

Ἱεροπρεπῶς ἑστῶτες Μωσῆς τε καὶ Ἠλίας ἐν ὄρει θαβὼρ, τῆς θείας χαρακτῆρος πατρῴας ὑποστάσεως βλέποντες χριστὸν ἐν πατρῴᾳ ἐξαστράπτοντα δόξῃ, ἔμελπον, εὐλογεῖτε πάντα τὰ ἔργα κυρίου τὸν κύριον, καὶ ὑπερυψοῦτε εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

Διὰ τῆς ἐν γνόφῳ θείας ὀμφῆς τὸ πρόσωπον ποτὲ ἐδοξάσθη Μωσῆς. χριστὸς δὲ ὡς ἱμάτιον φῶς καὶ δόξαν ἀναβάλλεται. φωτὸς αὐτουργὸς ἐστὶ πεφυκὼς, καταυγάζει τοὺς μέλποντας, εὐλογεῖτε πάντα τὰ ἔργα κυρίου τὸν κύριον, καὶ ὑπερυψοῦτε εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

Ἐκ φωτογενοῦς νεφέλης χριστὸν οἱ μαθηταὶ ἀμπεχόμενον ὁρῶντες ἐν θαβὼρ, καὶ πρηνεῖς ἐπὶ γῆς κατανεύσαντες, τὸν νοῦν ἐλλαμφθέντες, σὺν πατρὶ τοῦτον ὕμνουν καὶ πνεύματι. εὐλογεῖτε πάντα τὰ ἔργα κυρίου τὸν κύριον, καὶ ὑπερυψοῦτε εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

I n arcano lumine ut te intuitus est Petrus Thabor in mōte efful gentem Christe adorauit, patrum nostrorum Deus benedictus es.

P rincipi uitæ Christo una existentes filii Zebedæi, ut emisit formæ lumen intonuerunt, patrum nostrorum deus benedictus es.

I n Babylone pueri diuino igne uoluti zelo tyranni & flammæ minas uiriliter calcauerunt, & medium ignis iniecti, irrorati canebant, bedicite opera domini dominum, & superexaltate per omnia secula.

N utu uniuersũ ferens, pedibus immaculatis montẽ cõscẽdit thabor in quo solis magis luce effulgens faciem, legis electos & gratiæ ostendit canentes, benedicite opera domini dominum, & superexaltate per omnia secula.

I n inaccessibili gloria in monte apparens arcane Thabor incontentibile & inoccidens lumen, patris splendor, orbem illustrans, homines deificauit canentes, benedicite opera domini dominum, & superexaltate per omnia secula.

Sacerdotaliter stantes, Mosesq; & Elias in monte Thabor, diuinæ impressionis clare subsistentiæ uidentes Christum in paterna effulgentem gloria, canebant benedicite omnia opera domini dominum, & superexaltate per omnia secula.

P er quæ in obscuritate diuinam uocẽ facie olim glorificatus est Moses. Christus autem ut tunica lumen & gloriam induitur, luminis proprius effector enim existens, illustrat canentes, benedicite omnia opera domini dominum, & superexaltate per omnia secula.

E x lucigena nebula Christum discipuli indutum uidentes in Thabor, & proni in terram uergentes, mentem illustrati, cum patre hunc laudabant & spiritu. benedicite omnia opera domini dominum, & superexaltate per omnia secula.

F cetus tuus incorruptus ostensus est, deus ex ilibus tuis proces sit carnigerus, qui uisus est in terra, & hominibus conuersatus est, te deipera ideo omnes magnificamus.

C ōtremiscētes noua luminis fusione cōgregati discipuli illustrati inuicē uidentes, & proni in terram prociden tes, te dominum omnium adorarunt.

S onitus e nebula emittebatur a deo strepens firmans miraculum. pater enim luminum iste est filius dilectus meus apostolis clamabat, quem auditis.

N oua uidentes & admiranda uocem paternam cum audiue ritis in Thabor, uerbi serui, sigillus archetypi, iste est exclamabant saluator noster.

I mago inuariabilis eius qui est immobilis sigillus, in alterabi lis, fili, uerbum, sapientia, & brachium dextræ, excelsi robur, te celebramus cum patre'q; & spiritu.

COSMAE HIEROSOLYMITAE. IN DOMINICA PALMARVM.

u Isi sunt fontes abyssi humoris expertes & retecta sunt maris æstuantis funda menta procella, nutu, hanc enim increpasti abundantē populū saluasti. canentē uictorialē cantū tibi dn̄e.

O re ex infantium innocentium & lactentium laudem tuorum seruorum perfecisti, destruere aduersarium, & ulci sci passione crucis casum olim Adæ, per lignum eleuare, hunc autem canentem uictorialem cantū tibi domine.

L audationem ecclesia sanctorū in habitanti sion tibi Christe ad ducit. in te autem Israel factore ipsius gaudet, & mōtes, gētes duræ saxicordes, ex facie tua exultarunt canentes uictorialem cantum tibi domine.

S caturientem, abruptam mandato tuo solidam lactuit pe tram Israelita populus. petra autem tu Christe existis & uita. in qua solidata est ecclesia clamans, osanna bene dictus es qui uenis.

Mortuum quatriduanum mandato tuo ex mortuis contre

ὁ τόκος σου ἄφθορος ἐδείχθη, θεὸς ἐκ λαγόνων σου προῆλθε σαρκοφόρος, ὃς ὤφθη ἐπὶ γῆς, καὶ τοῖς ἀνθρώποις συνανεστράφη. σὲ θεοτόκε διὸ πάντες μεγαλύνομεν.

Στίλβοντι καινῇ φωτοχυσίᾳ ἀθρόον οἱ μαθηταὶ ἐλλαμφθέντες, πρὸς ἀλλήλους ὁρῶντες, καὶ πρηνεῖς εἰς γῆν καταπεσόντες, σοὶ τῷ δεσπότῃ τῶν ἁπάντων προσεκύνησαν.

Ἦχος ἐκ νεφέλης ἀνέπεμπε τὸ θεόκτυπος βεβαιοῦν τὸ θαῦμα. ὁ πατὴρ γὰρ τῶν φώτων οὗτός ἐστιν υἱὸς ὁ ἀγαπητός μου τοῖς ἀποστόλοις ἐπεβόα, οὗ ἀκούετε.

Καινὰ κατιδόντες καὶ παράδοξα, φωνῆς πατρικῆς ἐνηχηθέντες ἐν θαβὼρ οἱ τοῦ λόγου ὑπηρέται ἐκ μαρτύριον τοῦ ἀρχετύπου, οὗτος ὑπάρχει ἀνεβόων ὁ σωτὴρ ἡμῶν.

Εἰκὼν ἀπαράλλακτε τοῦ ὄντος, ἀκίνητε σφραγὶς, ἀναλλοίωτε, υἱὲ, λόγε, σοφία, καὶ βραχίων δεξιὰ, ὑψίστου σθένος, σὲ ἀνυμνοῦμεν σὺν πατρί τε καὶ τῷ πνεύματι.

ΚΟΣΜΑ̂ ἹΕΡΟΣΟΛΥΜΗΤΟΥ ΤΗ̂ ΚΥΡΙΑΚΗ̂ ΤΩ̂Ν ΒΑΪΩΝ.

ὠ Φθησαν αἱ πηγαὶ τῆς ἀβύσσου νοτίδος ἄμοιροι, καὶ ἀνεκαλύφθη θαλάσσης κυμαινούσης τὰ θεμέλια τῷ κατακυρίῳ νεύματι. ταύτῃ δ᾽ ἐπετίμησας. περιούσιον λαὸν διέσωσας ᾄδοντα ἐπινίκιον ὕμνον σοι κύριε.

Στόματος ἐκ νηπίων ἀκάκων καὶ θηλαζόντων, αἶνον τῶν σῶν οἰκετῶν κατηρτίσω, καταλῦσαι τὸν ἀντίπαλον, καὶ ἐκδικῆσαι πάθει σταυροῦ τὴν πτῶσιν τοῦ πάλαι Ἀδὰμ, διὰ ξύλου ἀναστῆσαι τοῦτον δὲ ᾄδοντα ἐπινίκιον ὕμνον σοι κύριε.

Αἴνεσιν ἐκκλησία ὁσίων τῷ ἐνοικοῦντι σιὼν σοὶ χριστὲ προσφέρει. ἐν σοὶ δὲ ἰσραὴλ τῷ ποιητῇ αὐτοῦ χαίρει. καὶ ὄρη, ἔθνη ἀντίτυπα, λιθοκάρδια, ἐκ προσώπου σου ἠγαλλιάσαντο ᾄδοντα ἐπινίκιον ὕμνον σοι κύριε.

Νάουσαν ἀκρότομον προστάγματι σῷ στερεὰν ἐθήλασε πέτραν ἰσραηλίτης λαός. ἡ δὲ πέτρα σὺ χριστὲ ὑπάρχεις καὶ ζωή. ἐν ᾧ ἐστερεώθη ἡ ἐκκλησία κράζουσα, ὡσαννὰ εὐλογημένος εἶ ὁ ἐρχόμενος

Νεκρὸν τετραήμερον προστάγματι σῷ ἐκ νεκάδων σώζο-

μος ἅδης ἀφῆκε λάζαρον. ἡ ἀνάστασις χριστοῦ σὺ γὰρ καὶ ζωὴ, ἐν ᾧ ἐστρέφθη ἡ ἐκκλησία κράζουσα, ὡσαννὰ εὐλογημένος εἶ ὁ ἐρχόμενος.

Ἄσατε οἱ θεοπρεπῶς ἐν σιὼν, καὶ εὐχὴν ἀπόδοτε χριστῷ ἐν ἱερουσαλήμ. αὐτὸς ἔρχεται ἐν δόξῃ μετὰ κυρείας, ἐν ᾧ ἐστρέφθη ἡ ἐκκλησία κράζουσα, ὡσαννὰ εὐλογημένος εἶ ὁ ἐρχόμενος.

Χριστὸς ὁ ἐρχόμενος ἐμφανῶς θεὸς ἡμῶν, ἥξει καὶ οὐ χρονιεῖ ἐξ ὄρους κατασκίου, δασέος, κόρης τικτούσης ἀπειράνδρου, προφήτης πάλαι φησί. διὸ πάντες βοῶμεν, δόξα τῇ δυνάμει σου κύριε.

Ῥηξάτω εὐφροσύνην κραταιὰν ἐπ' ἔλεον ὄρη, καὶ πάντες βουνοί, καὶ ξύλα τοῦ δρυμοῦ ἐπικροτησάτω, χριστὸν αἰνεῖτε ἔθνη. καὶ σύμφωνον πάντες λαοὶ ἐπαινοῦντες, βοᾶται δόξα τῇ δυνάμει σου κύριε.

Ἰσχὺν ὁ βασιλεύων τῶν αἰώνων κύριος ἐνδεδυμένος ἥξει, τῆς κρύφου ὡραιότητός τε καὶ δόξης ἀσύγκριτος ὑπάρχει εὐπρέπεια ἐν σιών. διὸ πάντες βοῶμεν, δόξα τῇ δυνάμει

Σπιθαμῇ ὁ μετρήσας οὐρανὸν, δρακὶ δὲ γῆν, κύρι (σου κύριε.
ος πάρεστι. σιὼν γὰρ ἐξελέξατο. ἐν αὐτῇ δὲ οἰκεῖν καὶ βασιλεύειν ἡρέτισατο, καὶ τῶν λαῶν τῶν ἐν πίστει βοώντων δόξα τῇ δυνάμει σου κύριε.

Τὴν σιὼν ἐπ' ὄρους ἀνάβηθι ὁ εὐαγγελιζόμενος, καὶ τὴν ἱερουσαλὴμ ὁ κηρύσσων, ἐν ἰσχύϊ ὕψωσον φωνὴν, δεδοξασμένα ἐλαλήθη περὶ σοῦ ἡ πόλις τοῦ θεοῦ. εἰρήνη ἐπὶ τὸν ἰσραὴλ, καὶ σωτήριον ἔθνεσι.

Ὁ ἐν τοῖς ὑψίστοις καθήμενος ἐπὶ τῶν χερουβὶμ θεὸς, καὶ ἐφορῶν ταπεινὰ, ἰδοὺ ἔρχεται ἐν δόξῃ μετὰ κυρείας, καὶ πληρωθήσεται τὰ πάντα θεϊκῆς αἰνέσεως αὐτοῦ. εἰρήνη ἐπὶ τὸν ἰσραὴλ, καὶ σωτήριον ἔθνεσι.

Σιὼν θεοῦ ὄρος τὸ ἅγιον, καὶ ἱερουσαλὴμ κύκλῳ τοὺς ὀφθαλμούς σου ἆρον καὶ ἴδε συνηγμένα τέκνα σου ἐν σοί. ἰδοὺ γὰρ ἥκασι μακρόθεν προσκυνῆσαι τῷ βασιλεῖ σου. εἰρήνη ἐπὶ τὸν ἰσραὴλ, καὶ σωτήριον ἔθνεσιν.

Ἐβόησαν ἐν εὐφροσύνῃ δικαίων τὰ πνεύματα, νῦν τῷ κόσμῳ διαθήκη καινὴ διατίθεται. καὶ ῥαντίσματι καινουρ-

miscens infernus dimisit Lazarum, surrectio Christi, tu.n.es uita, in quo solidata est ecclesia clamans, osanna benedictus es qui uenis.

C anite deo decenter in sion, & præcationem reddite Christo in Hierusalem. ipse uenit in gloria cum dominatione, in quo solidata est ecclesia clamans osanna benedictus es qui uenis.

C hristus ueniens manifeste deus noster, ueniet & non tardabit ex monte umbroso, denso, puella pariente in experte uiri, propheta olim dicit, ideo omnes clamemus, gloria potestati tuæ domine.

R umpant lætitiam fortem in misericordiam montes, & omnes colles, & ligno nemoris applaudant, Christum laudate gentes, & hunc omnes populi laudantes, clamate gloria potentiæ tuæ domine.

R obur, qui dominatur seculis dominus indutus ueniet, huius pulchritudinis'q; gloriæ incomparabilis existit decor in sion, ideo omnes clamemus. gloria potẽtiæ tuæ dñe.

P salmo metitus cœlum, palma autem terram, dominus adest, sion enim elegit, in ipsa autem habitare & regnare irritatus est, & populis in fide clamantibus gloria potentiæ tuæ domine.

S ion in montem conscende euangelizans, & Hierusalem prædicans, in fortitudine tolle uocem, glorificata locuta est de te ciuitas dei, pax in Israel, & salutare gentibus

I n excelsis sedens supra cherubim deus, & respiciẽs humilia, ecce uenit in gloria cum dominatione, & implebuntur omnia diuinæ laudationis ipsius, pax in israel, & salutare gentibus.

S ion dei mons sanctus, & Hierusalem circum circa oculos tuos leua & uide conductos filios tuos in te, ecce enim uenerunt longe adorare regem tuum, pax in Israel, & salutare gentibus

C lamarunt in lætitia iustorum spiritus, nunc mundo testamentum nouum constitutum & aspersione nouiss

catur populus diuini sanguinis,

S uscipit Israel dei regnum, & qui ambulat in tenebris, lumen spectet magnum, & aspersione nouifi cetur populus diuini sanguinis.

D issolutos tuos uinctos sion emitte & ela cu ignorantiæ sine aqua educ, & aspersione noui ficetur populus diuini sanguinis.

Qui seruauit in igne Abramienses tuos pueros, & qui Chaldæos substulit, quibus iniuste iustis insidiati sunt su per laudabilis domine deus patrum benedictus es

G enu procidentes populi, & cum discipulis læti, cum palmis osanna filio Dauid clamabant, super laudabi lis domine deus patrum benedictus es.

E x pers mali multitudo adhuc infātescēs natura, deo decent te rex Israel, & angelorum concinuit, superlauda bilis domine deus patrum benedictus es.

C um palmis tibi Christe, ramis applaudebant multitudines, bñ dictus qui uenit rex seculorum clamabant autem, super laudabilis domine deus patrum benedictus es.

L ætate Hierusalem, celebrate festum diligentes sion, qui regnat enim per secula dominus po testatum uenit, reuereatur omnis terra a facie e ius, & clamet, benedicite opera dominum, & superexal tate per omnia secula.

N ouum pullum conscendens rex tuus sion assistit Chri stus, nam irrationalem simulachrorum errorem soluere, incon tentibilem impetum reprimere omnium gētium aduenit, ad canendum, benedicite opera dominum, & superexalte te per omnia secula.

D eus tuus gaude sion ualde regnauit in secula Christus, hic ut scriptum est, mitis & saluans. iustus redemptor noster uenit in pulli equo, audaciam perde re inimicorum nō clamantium, benedicite opera dominū & superexaltate in omnia secula.

R arescit diuinorum mœnium impium concilium in obedientium, præcationis dei quoniam domum specu ef

γεῖται λαὸς θείου αἵματος.

Ὑποδέξαι ἰσραὴλ τοῦ θεοῦ τὸ βασίλειον, καὶ ὁ βαίνων ἐν τῷ σκότει, φῶς θεασάσθω μέγα, καὶ ῥαντίσματι καινουργείσθω λαὸς θείου αἵματος.

Λελυμένους σοὺς δεσμίους σιὼν ἐξαποστέλλων, καὶ ἐκ λάκκου ἀγνωσίας ἀνύδρου ἐξήγαγε. καὶ ῥαντίσματι καινουργείσθω λαὸς θείου αἵματος.

Ὁ διασώσας ἐν πυρὶ τοὺς Ἀβραμιαίους σου παῖδας, καὶ τοὺς χαλδαίους ἀνελὼν, οὓς ἀδίκως δικαίους ἐνήδρευσεν, ὑπερύμνητε κύριε ὁ θεὸς ὁ τῶν πατέρων εὐλογητὸς εἶ.

Γονυπετοῦντες οἱ λαοὶ, καὶ σὺν μαθηταῖς γεγηθότες, μετὰ βαΐων ὡς αἶνον τῷ υἱῷ Δαβὶδ ἐκραύγαζον, ὑπερύμνητε κύριε ὁ θεὸς ὁ τῶν πατέρων εὐλογητὸς εἶ.

Ἡ ἀπειρόκακος πληθὺς ἔτι νηπιάζουσα φύσις, θεοπρεπῶς σε βασιλεῦ ἰσραὴλ, καὶ ἀγγέλων ἀνύμνησεν, ὑπερύμνητε κύριε ὁ θεὸς ὁ τῶν πατέρων εὐλογητὸς εἶ.

Μετὰ βαΐων σε χριστὲ, κλάδοις ἐπεκρότει τὰ πλήθη. εὐλογημένος ὁ ἐλθὼν βασιλεὺς τῶν αἰώνων ἐβόα δὲ, ὑπερύμνητε κύριε ὁ θεὸς ὁ τῶν πατέρων εὐλογητὸς εἶ.

Εὐφράνθητι ἱερουσαλὴμ, πανηγυρίσατε οἱ ἀγαπῶντες σιὼν, ὁ βασιλεύων γὰρ εἰς τοὺς αἰῶνας κύριος τῶν δυνάμεων ἦλθεν. εὐλαβείσθω πᾶσα ἡ γῆ ἐκ προσώπου αὐτοῦ, καὶ βοάτω, εὐλογεῖτε τὰ ἔργα τὸν κύριον, καὶ ὑπερυψοῦτε εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

Νέον πῶλον ἐπιβεβηκὼς ὁ βασιλεύς σου σιὼν ἐπέστη χριστός. τὴν γὰρ ἀλόγιστον εἰδώλων πλάνην λῦσαι, τὴν ἀκάθεκτον ὁρμὴν ἀναστεῖλαι πάντων ἐθνῶν παραγέγονεν, εἰς τὸ μέλπειν, εὐλογεῖτε τὰ ἔργα τὸν κύριον, καὶ ὑπερυψοῦτε εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

Ὁ θεός σου χαῖρε σιὼν σφόδρα ἐβασίλευσεν εἰς τοὺς αἰῶνας χριστός. οὗτος ὡς γέγραπται, πραῢς καὶ σώζων, δίκαιος λυτρωτὴς ἡμῶν ἦλθεν ἐπὶ πώλου ἵππον, θράσος ὀλέσαι ἐχθρῶν μὴ βοώντων, εὐλογεῖτε τὰ ἔργα τὸν κύριον, καὶ ὑπερυψοῦτε εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

Σπανίζεται θείων περιβόλων τὸ παράνομον συνέδριον ἀπειθῶν, τὸν προσευχῆς θεοῦ ἐπεὶ περ οἶκον σπήλαιον ἀ

περιγάζειν τὸ λῃστῶν, ἐκ καρδίας τὸν λυτρωτὴν ἀπωσάμενοι, ᾧ βοῶμεν, εὐλογεῖτε τὰ ἔργα τὸν κύριον, καὶ ὑπερυψοῦτε εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

Θεὸς κύριος καὶ ἐπέφανεν ἡμῖν, συστήσασθε ἑορτήν. καὶ ἀγαλλόμενοι, δεῦτε μεγαλύνωμεν Χριστόν, μετὰ βαΐων καὶ κλάδων ὕμνοις κραυγάζοντες, εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου σωτῆρος ἡμῶν.

Ἔθνη ἵνα τί ἐφρυάξατε, γραφᾶς, καὶ ἱερεῖς τί κενὰ ἐμελετήσατε, τίς οὗτος εἰπόντες. ᾧ παῖδες μετὰ βαΐων καὶ κλάδων ὕμνοις κραυγάζουσιν, εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου σωτῆρος ἡμῶν.

Οὗτος ὁ θεὸς ᾧ παρόμοιος οὐδείς, δικαίαν πᾶσαν ὁδὸν ἐξευρών, δέδωκε τῷ ἠγαπημένῳ Ἰσραήλ. μετὰ δὲ ταῦτα, ἀνθρώποις συνανεστράφη ὀφθείς. εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου σωτῆρος ἡμῶν.

Σκάνδαλα τρίβους τί ἐχόμενα ὑμεῖς τιθέατε ἀπειθεῖς, πόδες ὀξεῖς ὑμῖν αἷμα τοῦ ἐκχέαι δεσπότου. ἀλλ' ἀναστήσεται πάντας σῶσαι τοὺς κραυγάζοντας, εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου σωτῆρος ἡμῶν.

ΚΟΣΜᾶ ἹΕΡΟΣΟΛΥΜΗΤΟΥ ΕἸΣ ΤῊΝ ὝΨΩΣΙΝ ΤΟΥ͂ ΣΤΑΥΡΟΥ͂.

Ἡ ἈΚΡΟΣΤΙΧῚΣ,

Σταυρῷ πεποιθὼς ὕμνον ἐξερεύγομαι.

ταυρὸν χαράξας Μωσῆς, ἐπ' εὐθείας ῥάβδῳ τὴν ἐρυθρὰν διέτεμε, τῷ Ἰσραὴλ πεζεύσαντι. τὴν δὲ, ἐπιστρεπτικῶς Φαραὼ τοῖς ἅρμασι κροτήσας ἥνωσεν, ἐπ' εὔρους διαγράψας τὸ ἀήττητον ὅπλον. διὸ Χριστῷ ᾄσωμεν τῷ θεῷ ἡμῶν, ὅτι δεδόξασται.

Τὸν τύπον πάλαι Μωσῆς τοῦ ἀχράντου πάθους σου ἐν ἑαυτῷ προέφηνε, τῶν ἱερῶν μεσιτευόμενος. σταυρῷ δὲ σχηματισθείς, τεταμέναις τρόπαιον παλάμαις ἤγειρε, τὸ κράτος διολέσας Ἀμαλὴκ τοῦ πανωλέθρου. διὸ Χριστῷ ᾄσωμεν τῷ θεῷ ἡμῶν, ὅτι δεδόξασται.

Ἀνέθηκε Μωϋσῆς ἐπὶ στήλης ἄκος, φθοροποιοῦ λυτήριον, καὶ ἰοβόλου δήγματος. καὶ ξύλῳ τύπῳ σταυροῦ, τὸν πρὸς γῆν συρόμενον ὄφιν προσέδησεν ἐγκάρσιον, ἐν τού

fecerunt prædonum, e corde redemptorem repellen
tes, cui clamamus, benedicite opera dominum & su
perexaltate in omnia secula.
D eus dominus, & apparuit nobis, constituite festum, & exul
tantes agite magnificemus Christum, cum palmis &
ramis hymnis clamantes, benedictus qui ue
nit in nomine domini saluatoris nostri.
G entes q̃re fremuistis scripturas, & sacerdotes q̃d inania medita
ti estis, quis hic dicentes o pueri cum palmis & ra
mis hymnis clamant, benedictus qui uenit
in nomine domini saluatoris nostri
H ic deus cui similis nemo, iustam omnem uiam in ue
niens dedit dilecto Israel, post hæc autem, ho
minibus conuersatus est uisus, benedictus qui uenit
in nomine domini saluatoris nostri.
S candala calles quid habentia uos ponitis inobedientes?
pedes acuti uobis, sanguinem fundere domini, sed resur
get omnes saluare clamantes, benedi
ctus qui uenit in nomine domini saluatoris nostri

COSMAE HIEROSOLYMITAE IN EXALTATIONEM CRVCIS. PRINCIPIA VERSVVM.

Cruci confidens Hymnum eructor.
C Rucem figurans Moses, in recto baculo
rubrum dissecuit Israeli pedibus eunti, hoc aũt con
uersiue Pharaonem curribus pulsans uni
uit, in latitudine describens inuincibile telum. ideo Christo
canamus deo nostro, quoniam glorificatus est.
F iguram olim Moses immaculatæ passionis in se ipso
præmõstrauit, sacerdotũ in medio existẽs, cruce aũt figurans,
extensis Trophæum palmis extulit, robur per
dens Amalec perdendi, ideo Christo canamus deo
nostro, quoniam glorificatus est.
I mposuit Moyses ĩ colũna medicamẽtũ, corruptiui solutoriũ,
& uirosi morsus, & ligno figura crucis, ad
terram tractũ serpentem alligauit obliquum, in

hoc triumphans nocumētum, ideo Christo canamus deo nostro, quoniam glorificatus es.

O stendit cœlum crucis Trophæum pietatis imperatori, & regi diuisapo, inimicorum in quo infensorum deiectus est fremitus, deceptio euersa est autem, & fides explicata est terræ finibus diuina, ideo Christo canamus deo nostro, quoniam gloriacatus est.

B aculus in figuram mysterii assumitur, germini .n. pĩudicat sacerdotē, steri lescenti aūt pauloañ ecclesiæ nunc effloruit lignum crucis, in imperium & soliditatem.

V t immisit percussa aquam abrupta in obedienti populo & duricordi, dei uocatæ ostendebat ecclesiæ mysterium, cuius crux imperium & solidatus.

L atere immaculato hasta percusso, aqua cum sanguine educta est innouans testamentum, & abstersorium peccati, fidelium enim crux gloriatio, & regum, imperium & soliditas.

E xaudiui domine dispensationis tuæ mysterium, intellexi opera tua, & glorificaui tuam diuinitatem.

A marigenas mutauit ligno Moyses fontes in solitudine olim cruce, ad pietatem gentium præmonstrans transmutationem.

P rofunditate situatus scindentem emisit Iordanes ligno, cruce & baptismate sectionem erroris coniectans.

S acræ præ fulcitur quadripartitus populus præcedens in figura testimonialis tentorii, cruciformibus ordinibus celebratus

Mirabiliter explicatus solares radios eiaculauit crux, & narrarunt cœli gloriam dei nostri.

O ter beatissimum lignum, in quo extensus est Christus rex & Dominus, per quem cecidit qui ligno decepit, in te inescatus deo compacto carni, præbenti pacem animis nostris.

T e celebre lignum, in quo extensus est Christus, quæ edem seruat uersa rhomphæa crux uerita est, horribile autem

τῷ θειαμβλύνας τὸ πῆμα. διὸ Χριστῷ ἀνυμνοῦμεν τῷ Θεῷ ἡμῶν, ὅτι δεδόξασται.

Ὑπέδειξεν οὐρανὸς τοῦ σταυροῦ τὸ τρόπαιον τῷ εὐσεβείας κρατοῦντι, καὶ βασιλεῖ θεόφρονι. ἐχθρῶν ἐν ᾧ δυσμενῶν κατεβλήθη φρύαγμα, ἀπάτη ἀνεσπάλη δὲ, καὶ πίστις ἐφηπλώθη γῆς τοῖς πέρασι θεία. διὸ Χριστῷ ἀνυμνοῦμεν τῷ Θεῷ ἡμῶν, ὅτι δεδόξασται.

Ῥάβδος εἰς τύπον τοῦ μυστηρίου παραλαμβάνεται, τῷ βλαστῷ γὰρ προκρίνει τὸν ἱερέα. τῇ στειρευούσῃ δὲ πρώην ἐκκλησίᾳ νῦν ἐξήνθησε ξύλον σταυροῦ, εἰς κράτος καὶ στερέωμα.

Ὡς ἐπαφῆκε ῥαπιζομένη ὕδωρ ἀκρότομος ἀπειθοῦντι λαῷ καὶ σκληροκαρδίῳ, τῆς θεοκλήτου ἐδήλου ἐκκλησίας τὸ μυστήριον, ἧς ὁ σταυρὸς τὸ κράτος καὶ στερέωμα.

Πλευρᾶς ἀχράντου λόγχῃ ζωθείσης, ὕδωρ σὺν αἵματι ἐξεβλύσθη ἐγκαινίζον διαθήκην, καὶ ῥυπτικὸν ἁμαρτίας. τῶν πιστῶν γὰρ σταυρὸς καύχημα, καὶ βασιλέων κράτος καὶ στερέωμα.

Εἰσακήκοα κύριε τῆς οἰκονομίας σου τὸ μυστήριον, κατενόησα τὰ ἔργα σου, καὶ ἐδόξασά σου τὴν θεότητα.

Πικρογόνους μετέβαλε ξύλῳ Μωϋσῆς πηγὰς ἐν ἐρήμῳ πάλαι τῷ σταυρῷ, πρὸς τὴν εὐσέβειαν τῶν ἐθνῶν προφαίνων τὴν μετάθεσιν.

Ὁ βυθῷ κολπωσάμενος τέμνουσαν ἀνέδωκεν ἰορδάνης ξύλῳ, τῷ σταυρῷ καὶ τῷ βαπτίσματι τὴν τομὴν τῆς πλάνης τεκμαιρόμενος.

Ἱερῶς προσοιβάζεται ὁ τετραμερὴς λαὸς προηγούμενος τῆς ἐν τύπῳ μαρτυρίου σκηνῆς, σταυροτύποις τάξεσι κλεϊζόμενος.

Θαυμαστῶς ἐφαπλούμενος τὰς ἡλιακὰς αὐγὰς ἐξηκόντισεν ὁ σταυρός, καὶ διηγήσαντο οὐρανοὶ τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ ἡμῶν.

Ὦ τρισμακάριστον ξύλον, ἐν ᾧ ἐτάθη Χριστὸς, ὁ βασιλεὺς καὶ κύριος. δι' οὗ πέπτωκεν ὁ ξύλῳ ἀπατήσας, τῷ ἐν σοὶ δελεασθεὶς Θεῷ τῷ προσπαγέντι σαρκὶ, τῷ παρέχοντι τὴν εἰρήνην ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν.

Σὲ τὸ ἀοίδιμον ξύλον, ἐν ᾧ ἐτάθη Χριστὸς, ἡ τὴν Ἐδὲμ φυλάττουσα στρεφομένη ῥομφαία σταυρὲ ᾐδέσθη. τὸ φρικτὸν δὲ

χερουβὶμ εἶξε τῷ σοὶ παγέντι χριστῷ, τῷ παρέχοντι τὴν εἰρήνην ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν.

Ὑποχθονίων δυνάμεις αὐτίπαλοι τοῦ σταυροῦ, φρίττουσι χαραττόμενον τὸ σημεῖον ἐν ἀέρι, ὃ φιλοῦσιν. οὐρανίων, γηγενῶν γένος τε γόνυ κάμπτει τῷ χριστῷ, τῷ παρέχοντι τὴν εἰρήνην ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν.

Μαρμαρυγαῖς ἀκηράτοις φανεὶς ὁ θεῖος σταυρὸς ἐσκοτισμένοις ἔθνεσι, τῆς ἐν πλάνῃ ἀπάτης τὸ θεῖον φέγγος ἀπαστράψας, οἰκειοῖ τῷ ἐν αὐτῷ παγέντι χριστῷ, τῷ παρέχοντι τὴν εἰρήνην ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν.

Νοτίου θηρὸς ἐν σπλάγχνοις, παλάμας Ἰωνᾶς σταυροειδῶς διεκπετάσας, τὸ σωτήριον πάθος προδιετύπου σαφῶς. ὅθεν τριήμερος ἐκδὺς, τὴν ὑπερκόσμιον ἀνάστασιν ὑπεζωγράφησε τοῦ σαρκὶ προσπαγέντος χριστοῦ τοῦ θεοῦ, καὶ τριημέρῳ ἐγέρσει τὸν κόσμον φωτίσαντος.

Ὁ γήρᾳ καμφθεὶς, καὶ νόσῳ ζυγωθεὶς, ἀνορθοῦται Ἰακὼβ χεῖρας ἀμείψας, τὴν ἐνέργειαν φαίνων τοῦ ζωοδότου σταυροῦ. τὴν παλαιότητα καὶ γὰρ τοῦ νομικοῦ σκιώδους γράμματος ἐκαινογράφησεν ὁ ἐν ξύλῳ σαρκὶ προσπαγεὶς ὁ θεὸς, καὶ τὴν ψυχόλεθρον νόσον τῆς πλάνης ἀπήλασε.

Νεάζουσαν θεὶς παλάμας ὁ θεῖος Ἰσραὴλ σταυροειδῶς κάραις ἐδήλου, ὡς πρεσβύτερον κλέος ὁ νομολάτρης λαός. ὑποπτευθεὶς ὅθεν οὕτως ἐξηπατῆσθαι, οὐκ ἠλλοίωσε τὸν ζωηφόρον τύπον. ὑπερέξει λαὸς γὰρ χριστοῦ τοῦ θεοῦ νεοπαγὴς, ἀνεβόα σταυρῷ τειχιζόμενος.

Ἔκνοον πρόσταγμα τυράννου δυσσεβοῦς λαοὺς ἐκλόνησε, πνέον ἀπειλῆς, καὶ δυσφημίας θεοστυγοῦς. ὅμως τρεῖς παῖδας οὐκ ἐδειμάτωσε θυμὸς θηριώδης, οὐ πῦρ βρόμεον, ἀλλ' ἀντηχοῦντι δροσοβόλῳ πνεύματι, πυρὶ συνόντες ἔψαλλον, ὁ ὑπερύμνητος τῶν πατέρων καὶ ἡμῶν θεὸς, εὐλογητὸς εἶ.

Ξύλου γευσάμενος ὁ προπάτωρ, ἐν βροτοῖς φθορὰν παρῴκησε. εἰ μὲν γὰρ ζωῆς ἀτιμοτάτην κατακριθεὶς, ὅλῳ τῷ γένει σωματοφόρος τις, ὡς λύμη, τῆς νόσου μετέδωκεν. ἀλλ' εὑρηκότες γηγενεῖς ἀνάκλησιν σταυροῦ τῷ ξύλῳ, κράζομεν, ὁ ὑπερύμνητος τῶν πατέρων καὶ ἡμῶν θεὸς, εὐλογητὸς εἶ.

Ἔλυσε

Cherubim cessit tuo affixo Christo, præbenti
pacem animis nostris.
S ubterraneorum potestates inimicæ crucis horrent
signatum signum in aere, quo uertuntur. cœlestium,
terrestrium genus genu flectit Christo præbenti
pacem animis nostris.
S plendoribus puris uisa diuina crux obscu
ratis gentibus eius quæ in errore deceptionis diuinam lucē il-
luminans assimilatur in ipsa fixo Christo præben
ti pacem animis nostris.
H umidæ feræ in uisceribus palmas Ionas in figuram cru
cis extendens, saluatoriam passionem præfigurabat ma-
nifeste. ideo tertianus oriens super mundanam surre
ctionem depinxit carne crucifixi Christi
Dei, & tertiana resurrectione mundum illustrantis.
S enectute incuruus & morbo consumptus surgebat Iacob
manus permutans, actionem monstrans uitæ datricis cru
cis uetustatem: etenim legalis umbrosæ scri
pturæ, denuo scripsit. in hac cruce carne affixus
deus, & animicidam morbum erroris eiecit.
I uuenescentibus ponens palmas diuinus Israel cruciformiter
tibus manifestabat, ut antiquiorem gloriā legicola po (capi
pulus, suspectus unde hic deceptus sit non alterauit
uitigeram figuram, eminebit populus enim Christi dei
nuper fixus, clamabat cruce munitus.
Demens mandatum tyranni impii populos uolutauit,
spirans minas, & maledicta deo odiosa, tamen tres
pueros non perterruit ira ferina, non ignis fre
mens, sed resonanti rori fundo spiritui, igni coexi
stentes canebant. super cantatus patrum & noster.
Deus benedictus es.
Ligno degustato primus, in mortalibus corruptioni inabitauit,
proiectionem enim uitæ uilissimam damnatus, toti generi
corporigerus quis, ut noxa, morbum impertitus est, sed
inuenientes terrigenæ, in uocationem crucis ligno, uoci
feramus, super cantatus patrum & noster deus, benedictus es.

S oluit mandatum dei ob auditione,& lignum tulit mortem mortalibus non oportune acceptum, in securitate ualde, honoribili autem inde uita lignum prohibet, quod noℭte insidiarum male peritura aperuit benignitas clam ãtes, super cantatus patrum & noster deus benedictus es.

B aculi complectitur summũ I oseph futura uidens, I srael regni sorte ut continebit super gloriosa C rux præmanifestans, hæc.n. regibus tropheigeram gloriationem & lumen fide exclamantibus, supercantatus patrum & noster deus, benedictus es.

B enedicite pueri trinitatis æqui numeri, artificem patrem deum cantate, una descendens uerbum, & ignem in rorem transmutans, & superexaltate omnibus uitam præbentem spiritum sanctissimum in secula.

E leuato ligno asperso in sanguine incarnati uerbi deicantate cœlorum potestates mortalium reuocationem celebrantes, populi adorate Christi C rucemper quam mundo resurrectio in secula.

T errigenæ palmis dispensatores gratiæ, C rucem ubi est Christus deus eleuate deo decenter, & hastam dei uerbi corpus contra perforantem, uideant gentes omnes salutare dei glorificantes in secula.

D iuino suffragio præiudicati, exultate, Christianorum fideles reges gloriamini trophæigerum telum sortiti diuinitus C rucem prætiosam, in hac enim. gentes bellorum audaciam exquirentes, disperdunrur in secula.

Mysticus es deipera paradisus i llaborate germinans Christum, a quo crucis uitæfera in terra planta ta est arbor, per quem nunc eleuatum, adorantes ipsum, te magnificamus.

E xultent nemoris ligna uniuersa, sanctificata natura ipsorum, a quo a principio plantatum est Christo extenso in ligno, per quem nunc eleuatum, adorantes ipsum, te magnificamus.

S acrũ excitatum est cornu diuinis cognitoribus capitis, omniũ

Ἔλυσε πρόσταγμα θεοῦ παρακοή, καὶ ξύλον εἰσήνεγκε θάνα-
τον βροτοῖς τὸ μὴ εὐκαίρως μεταληφθέν. ἐν ἀσφαλείᾳ
τῆς ἐριτίμου δὲ ἐντεῦθεν ζωῆς τὸ ξύλον εἴργεται, ὃ νυκ-
τιλόχου δυσθανοῦς ἠνέῳξεν εὐγνωμοσύνη κράζοντας,
ὁ ὑπερύμνητος τῶν πατέρων καὶ ἡμῶν θεὸς εὐλογητὸς εἶ.
Ῥάβδου προσπτύσσεται τὸ ἄκρον Ἰωσὴφ ὁ μηνυσόμενα βλέ-
πων, Ἰσραὴλ τῆς βασιλείας τὸ κραταιὸν ὅπως σαυέ-
ξει ὁ ὑπερένδοξος σταυρὸς προεδήλου. οὗτος γὰρ τοῖς βα-
σιλεῦσι τροπαιοῦχον καύχημα καὶ φῶς τοῖς πίστει ἀνα-
κράζουσιν, ὁ ὑπερύμνητος τῶν πατέρων καὶ ἡμῶν θε-
ὸς, εὐλογητὸς εἶ.
Εὐλογεῖτε παῖδες τῆς τριάδος ἰσάριθμοι, δημιουργὸν πα-
τέρα θεὸν ὑμνεῖτε, τὸν συγκαταβάντα λόγον, καὶ τὸ πῦρ
εἰς δρόσον μεταποιήσαντα. καὶ ὑπερυψοῦτε τὸ πᾶσι ζω-
ὴν παρέχον πνεῦμα πανάγιον εἰς τοὺς αἰῶνας.
Ὑψουμένου ξύλου ῥαντισθέντος ἐν αἵματι τοῦ σαρκωθέν-
τος λόγου θεοῦ ὑμνεῖτε αἱ τῶν οὐρανῶν δυνάμεις βρο-
τῶν τὴν ἀνάκλησιν ἑορτάζουσαι. λαοὶ προσκυνεῖτε χρι-
στοῦ τὸν σταυρόν. δι' οὗ τῷ κόσμῳ ἀνάστασις εἰς τοὺς αἰῶνας.
Τεχνεῖς παλάμαις οἰκονόμοι τῆς χάριτος, σταυρὸν οὗ ἐστι
χριστὸς ὁ θεὸς ὑψοῦτε ἱεροπρεπῶς, καὶ λόγχην θεοῦ λό-
γου σῶμα ἀντιτορήσασαν. ἰδέτωσαν ἔθνη πάντα τὸ σωτή-
ριον τοῦ θεοῦ δοξάζοντες εἰς τοὺς αἰῶνας.
Οἱ τῇ θείᾳ ψήφῳ προκριθέντες, ἀγάλλεσθε. χριστιανῶν πιστοὶ
βασιλεῖς καυχᾶσθε, τὸ τροπαιοφόρον ὅπλον λαχόντες θεό-
θεν σταυρὸν τὸν τίμιον. ἐν τούτῳ γὰρ φῦλα πολέμων θρά-
σος ἐπιζητοῦντες, σκεδάννυνται εἰς τοὺς αἰῶνας.
Μυστικὸς εἶ θεοτόκε παράδεισος ἀγεωργήτως βλαστήσασα
χριστὸν, ὑφ' οὗ τὸ τοῦ σταυροῦ ζωηφόρον ἐν γῇ πεφυτούργη-
ται δένδρον. δι' οὗ νῦν ὑψουμένου, προσκυνοῦντες αὐ-
τὸν, σὲ μεγαλύνομεν.
Ἀγαλλέσθω τὰ δρυμοῦ ξύλα σύμπαντα, ἁγιασθείσης τῆς
φύσεως αὐτῶν, ὑφ' οὗπερ ἐξ ἀρχῆς ἐφυτεύθη χριστοῦ
τανυσθέντος ἐν ξύλῳ. δι' οὗ νῦν ὑψουμένου, προσκυνοῦν-
τες αὐτὸν, σὲ μεγαλύνομεν.
Ἱερὸν ἠγέρθη κέρας θεόφροσι τῆς κεφαλῆς, τῶν ἁπάντων

ὁ σταυρός. ἐν ᾧ ἁμαρτωλῶν νοουμένων συνθλῶνται τὰ κέρατα πάντα. δι' οὗ νῦν ὑψουμένου, προσκυνοῦμεν Χριστὸν, καὶ μεγαλύνομεν.

Ὁ διὰ βρώσεως τοῦ ξύλου τῷ γένει προσγενόμενος θάνατος, διὰ σταυροῦ κατήργηται σήμερον. τῆς γὰρ προμήτορος ἡ παγγενὴς κατάρα διαλέλυται τῷ βλαστῷ τῆς ἁγνῆς θεομήτορος. ἣν πᾶσαι αἱ δυνάμεις τῶν οὐρανῶν μεγαλύνουσι.

Μὴ τὴν πικρίαν τὴν τοῦ ξύλου ἐάσας ἀναιρέσιμον κύριε, διὰ σταυροῦ τελείως ἐξήλειψας. ὅθεν καὶ ξύλον ἔλυσε ποτὲ πικρίαν ὑδάτων μερρᾶς προτυποῦν τοῦ σταυροῦ τὴν ἐνέργειαν. ἣν πᾶσαι αἱ δυνάμεις τῶν οὐρανῶν μεγαλύνουσι.

Ἀδιαλείπτως βαπτομένου τῷ ζόφῳ τοῦ προπάτορος κύριε, διὰ σταυροῦ ἀνύψωσας σήμερον. ὡς γὰρ τῇ πλάνῃ ἄγαν ἀκρατῶς ἡ φύσις προκατηνέχθη, παγκλεῶς ἡμᾶς πάλιν ἀνόρθωσε τὸ φῶς τὸ τοῦ σταυροῦ, ὃν οἱ πιστοὶ μεγαλύνομεν.

Ἵνα τὸν τύπον ὑποδείξῃς τῷ κόσμῳ προσκυνούμενον κύριε τοῦ σταυροῦ ἐν πᾶσιν ὡς ἔνδοξον, ἐν οὐρανῷ ἐμόρφωσας φωτὶ ἀπλέτῳ ἠγλαϊσμένῳ, βασιλεῖ πανοπλίαν ἀήττητον. διόσε αἱ δυνάμεις τῶν οὐρανῶν μεγαλύνουσι.

ΚΟΣΜΑ͂ ἹΕΡΟΣΟΛΥΜΗΤΟΥ ΕἸΣ ΤῊΝ ὙΠΑΠΑΝΤῊΝ, ἫΤΟΙ ΕἸΣ ΤῊΝ ΚΑΤᾺ ΣΑΡΚΑ ΠΡΟΣΑΓΩΓῊΝ ΤΟΥ͂ ΚΥΡΙΟΥ ΚΑῚ ΣΩΤΗ͂ΡΟΣ ἩΜΩ͂Ν ἸΗΣΟΥ͂ ΧΡΙΣΤΟΥ͂.

Ἔρσον ἀβυσσοτόκον πέδον ἥλιος ἐπεπόλευσε ποτέ.
χ ὡσεὶ τεῖχος γὰρ ἐπάγη ἑκατέρωθεν ὕδωρ λαῷ πεζοποντοποροῦντι, καὶ θεαρέστως μέλποντι, ᾄσωμεν τῷ κυρίῳ, ἐνδόξως γὰρ δεδόξασται.

Ῥανάτωσαν ὕδωρ νεφέλαι, ἥλιος ἐν νεφέλῃ γὰρ κούφῃ ἐποχούμενος ἐπέστη ἀκηράτοις ὠλέναις Χριστὸς ἐν τῷ ναῷ ὡς

Crux, in qua peccatorum intellectorum confranguntur potentiæ omnes, per quam nunc eleuatam adoramus Christum, & magnificamus.

Quæ per cibum ligni generi facta mors per crucem consumitur hodie. nam progenitricis omnis maledictio dissoluta est ramo puræ dei genitricis, quam omnes potestates cœlorum magnificant.

Qui amaritudinem ligni non dimisisti imperditam domine per crucem perfecte deleuisti, unde & lignum soluit olim amaritudinem aquarum Merrhæ præfigurans crucis actionem, quam omnes potestates cœlorum magnificant.

In desinenter tincto obscuritate primo parente domine per crucem eleuasti hodie. ut enim errore ualde incontinenter natura protracta est, per gloriose nos rursus erexit lux crucis, quam fideles magnificamus,

Vt figuram ostenderes mundo odoratam domine crucis in ominibus tanquã gloriosam in cœlo formasti luce multa illustri, regi omnia arma inuicta, ideo te potestates cœlorum magnificant.

COSMAE HIEROSOLYMITANI IN OCCVRSVM, VIDELICET IN SECVNDVM CARNE ADDVCTIONEM DOMINI ET SALVATORIS NOSTRI IESV CHRISTI. (M

IN terram, abyssi perum solum sol conuersus est olim, tanquam murus enim cõcreta est utrinque aqua populo ambulanti per mare, & deo placide canenti canamus Domino, gloriose enim glorificatus est.

Spargant aquam nebulæ. sol enim in nebula leui equitans suprastetit puris uolis Christus in templo, ut

infans.ideo fideles clamamus, canamus domino, gloriose enim glorificatus est.

F ortificamini manus Symeonis senectute lassæ, & crura defatigata autem senis recte mouemini Christi ad occursum, chorum cum incorporeis firmantes, canamus domino, gloriose enim glorificatus est.

S cientia extensi cœli lætamini, exulta autem terra diuinis enim ex finibus artifex ueniens Christus per matrem uirginem deo patri adducitur infans, qui ante omnia. gloriose enim glorificatus est.

F irmamentum in te sperantium firma domine ecclesiam, quam ædificasti pretioso tuo sanguine.

P rimogenitus ex patre ante secula primogenitus infans puellæ incorruptæ Adam manũ protendens apparuit.

S tultum factum deceptione primum hominẽ rursus correcturus deus uerbum infans apparuit.

T erræ prolem recurrentem hanc diuinitatis consorte natura conditor tanquam inuertibiliter infantescẽs ostendit.

T exit cœlos uirtus tua Christe ab arca enim profectus sanctificationis tuæ incorruptæ matris in templo gloriæ tuæ uisus es ut infans in sinu latus & impleta sunt omnia tuæ laudis.

L ætus o Symeon ineffabilium antistes deipera clamabat quem a sancto olim uaticinatus es spiritu infantescentem uerbum Christum amplectere clamans ei. impleta sunt omnia tuæ laudis.

Quam sperasti o Symeon coætaneum infantium gaudẽs suscipe Christum, israelis diuini consolationem, legis factorem & dominum, implentem legis ordinem. clamans ipsi, impleta sunt omnia tuæ laudis.

S pectans Symeon uerbum sine principio cum carne ut in throno cherubico uirgini insidens, causam esse omnia, ut infans stupefactus clamabat ipsi, impleta sunt omnia tuæ laudis.

βρέφος. διὸ πιστοὶ βοήσωμεν, ᾄσωμεν τῷ κυρίῳ, ἐνδόξως γὰρ δεδόξασται.

Ἰσχύσατε χεῖρες Συμεὼν τῷ γήρᾳ ἀνειμέναι. καὶ κνῆμαι παρειμέναι δὲ πρεσβύτου εὐθυβόλως κινεῖσθε χριστοῦ πρὸς ὑπάντησιν, χορείαν σὺν ἀσωμάτοις στήσαντες. ᾄσωμεν τῷ κυρίῳ, ἐνδόξως γὰρ δεδόξασται.

Συνέσει ταθέντες οὐρανοὶ, εὐφράνθητε. ἀγαλλιάσθω δὲ ἡ γῆ. ὑπερθέων γὰρ ἐκ κόλπων ὁ τεχνίτης φοιτήσας χριστὸς, ὑπὸ μητρὸς παρθένου θεῷ πατρὶ προσάγεται νήπιος, ὁ πρὸ πάντων. ἐνδόξως γὰρ δεδόξασται.

Τὸ στερέωμα τῶν ἐπὶ σοὶ πεποιθότων, στερέωσον κύριε τὴν ἐκκλησίαν, ἣν ἐκτήσω τῷ τιμίῳ σου αἵματι.

Ὁ πρεσβύτικος ἐκ τοῦ πατρὸς πρὸ αἰώνων, πρωτότοκος νήπιος κόρης ἀφθόρου τῷ Ἀδὰμ χεῖρα προτείνων ἐπέφανε.

Νηπιόφρονα τὸν γεγονότα ἀπάτῃ πρωτόπλαστον ἔμπαλιν ἐπανορθώσων θεὸς λόγος νηπιάζων ἐπέφανε.

Γῆς ἀπόγονον παλινδρομήσασα ταύτην θεότητος σύμμορφον φύσιν πλάστης ὡς ἀτρέπτως νηπιάσας ἀνέδειξεν.

Ἐκάλυψεν οὐρανοὺς ἡ ἀρετή σου χριστέ. τῆς κιβωτοῦ γὰρ προελθὼν τοῦ ἁγιάσματός σου τῆς ἀφθόρου μητρὸς, ἐν τῷ ναῷ τῆς δόξης σου ὤφθης ὡς βρέφος ἀγκαλοφορούμενος. καὶ ἐπλήσθη τὰ πάντα τῆς σῆς αἰνέσεως.

Γενόμενος συμεὼν, τῶν ἀπορρήτων μύστα ἡ θεοτόκος ἐβόα, ὃν ὑφ' ἁγίου πάλαι κεχρημάτισαι πνεύματος ἐννηπιάσαντα λόγον χριστὸν ἐναγκαλίζου κράζων αὐτῷ, ἐπλήσθη τὰ πάντα τῆς σῆς αἰνέσεως.

Ἣν ἤλπισας συμεὼν ἡλικιώτην βρεφῶν χαίρων ὑποδέξαι χριστὸν, τοῦ ἰσραὴλ τοῦ θείου τὴν παράκλησιν, τοῦ νόμου ποιητὴν καὶ δεσπότην, πληροῦντα νόμου τάξιν, κράζων αὐτῷ, ἐπλήσθη τὰ πάντα τῆς σῆς αἰνέσεως.

Θεώμενος συμεὼν λόγον τὸν ἄναρχον μετὰ σαρκὸς ὡς ἐν θρόνῳ χερουβικῷ παρθένῳ ἐποχούμενον, τὸν αἴτιον τοῦ εἶναι τὰ πάντα ὡς βρέφος, ἐκπλαγεὶς ἐβόα αὐτῷ, ἐπλήσθη τὰ πάντα τῆς σῆς αἰνέσεως.

Ὃς εἶδεν Ἡσαΐας συμβολικῶς ἐν θρόνῳ ἐπηρμένῳ θεὸν, ὑπ᾽ ἀγγέλων δόξης δορυφορούμενον, ὦ τάλας ἐβόα ἐγώ. πρὸ γὰρ εἶδον σωματούμενον θεὸν, φωτὸς ἀνεσπέρου καὶ εἰρήνης δεσπόζοντα.

Συνεὶς ὁ θεῖος πρέσβυς τὴν προφανεῖσαν πάλαι τῷ προφήτῃ δόξαν, χερσὶ λόγον βλέπων μητρὸς κρατούμενον, ὦ χαίροις ἐβόα σεμνή, ὡς γὰρ θρόνος περιέχεις τὸν θεὸν, φωτὸς ἀνεσπέρου καὶ εἰρήνης δεσπόζοντα.

Προκύψας ὁ πρεσβύτης, καὶ τῶν ἰχνῶν ἐνθέως ἐφαψάμενος τῆς ἀπειρογάμου καὶ θεομήτορος, πῦρ ἔφη βαστάζεις ἁγνή. βρέφος φρίττω ἀγκαλίσασθαι θεὸν, φωτὸς ἀνεσπέρου καὶ εἰρήνης δεσπόζοντα.

Ῥύπτεται Ἡσαΐας τοῦ σεραφὶμ τὸν ἄνθρακα δεξάμενος, ὁ πρέσβυς ἐβόα τῇ θεομήτορι, σὺ ὥσπερ λαβίδι χερσὶ λαμπρυνεῖς με ἐπιδοῦσα ὃν φέρεις, φωτὸς ἀνεσπέρου καὶ εἰρήνης δεσπόζοντα.

Ἐβόησέ σοι ἰδὼν ὁ πρέσβυς τοῖς ὀφθαλμοῖς τὸ σωτήριον, ὃ λαοῖς ἐπέστη ἐκ θεοῦ χριστὲ σὺ θεός μου.

Σιὼν σὺ λίθος ἐναπετέθης τοῖς ἀπειθοῦσι προσκόμματος, καὶ σκανδάλου πέτρα ἀρραγής, πιστῶν σωτηρία.

Βεβαίως φέρων τὸν χαρακτῆρα τοῦ πρὸ αἰώνων σε φύσαντος, τὴν βροτῶν δι᾽ οἶκτον νῦν ἀσθένειαν περιέθου.

Υἱὸν ὑψίστου, υἱὸν παρθένου, θεὸν παιδίον γινόμενον προσκυνήσαντά με νῦν ἀπόλυσον ἐν εἰρήνῃ.

Σὲ τὸν ἐν πυρὶ δροσίσαντα παῖδας θεολογήσαντας, καὶ παρθένῳ ἀκηράτως ἐνοικήσαντα θεὸν λόγον ὑμνοῦμεν, εὐσεβῶς μελῳδοῦντες, εὐλογητὸς εἶ ὁ θεὸς ὁ τῶν πατέρων ἡμῶν.

Ἀδὰμ ἐμφανίσων ἄπειμι εἰς ᾅδου διατρίβοντι, καὶ τῇ Εὔᾳ προσκομίσων εὐαγγέλια Συμεὼν ἀνεβόα σὺν προφήταις χορεύων, εὐλογητὸς εἶ ὁ θεὸς ὁ τῶν πατέρων ἡμῶν.

Γένος γήϊνον ῥυσόμενος θεὸς, ἕως τοῦ ᾅδου ἥξει. αἰχμαλώτοις δὲ παρέξει πᾶσιν ἄφεσιν, καὶ ἀνάβλεψιν πηροῖς, ὡς ἀλλήλοις βοῶσιν, εὐλογητὸς εἶ ὁ θεὸς ὁ τῶν πατέρων ἡμῶν.

Καὶ σοῦ τὴν καρδίαν ἄφθορε ῥομφαία διελεύσεται Συμεὼν τῇ θεοτόκῳ προηγόρευσεν, ἐν σταυρῷ καθορῶσαν σὸν

V t uidit Isaias conie&ctilde;turaliter in throno eleuato deum
ab angelis gloriæ deportatum, o miser clamabat ego,
præuidi enim corporatum deum lumini inocciduo, &
paci dominantem.

S ciens diuinus senex præuisam olim pro
phetæ gloriam, manibus matris uerbum uidens contentum
o salue clamabat ueneranda. sicut enim thronus cõtines deũ
lumini iuocciduo, & paci dominantem.

P roflexus senex & uestigia diuinitus tan
gens inexpertis nuptiarum, & dei matris ignem dixit por
tas o pura infantem horreo amplecti deum, lumini
inocciduo, & paci dominantem.

P urgatur Isaias seraphim carbonem accipiens
senex clamabat dei matri tu tanquam forcipe manibus
illustrabis me tribuens quem fers lumini inocciduo &
paci dominantem.

C lamauit tibi intuitus senex oculis salutem, quam
populis suprastetit ex deo, Christe tu deus meus.

S ion tu lapis indepositus es impersuasis præcisionis,
& scandali petra infracta fidelium salus.

F irmiter ferens characterem eius qui ante secula te genuit
mortaliũ ob misericordiã nunc ægritudinem circumposuisti

F ilium altissimi, filium uirginis, deum puerulum factũ qui ado-
raui, me nunc dimitte in pace,

T e qui in igne rorificasti pueros, qui theologizarunt, & qui
in uirgine incorrupte habitasti deum uerbum laudamus pi
e canentes benedictus es deus patrum
nostrorum.

A dæ declaraturus abeo ad inferni se continenti, & Euæ
allaturus bonum nuntium Symeon exclamabat cũ prophetis
saltans. benedictus es deus patrum nostrorum.

G enus puluereum liberaturus deus usque ad infernum ueniet ca
ptiuis autem præbebit omnibus missionem, & uisum cæcis, ut
adinuicem clament, benedictus es deus patrum nostroꝝ.

E t tuum cor o incorrupta gladius pertransibit Syme
on deiperæ prædixit, in cruce uidentis tuum

filium, ad quem clamamus, benedictus es deus patrũ nostroꝝ.
I ntolerando igni uniti qui diuina pietate ante steterũt iuuenes, flamma autem illæsi diuinum hymnum canebant, benedicite omnia opera domini dominum.

P opulus Israelis tuam gloriam Emanuelem uidens puerulum ex uirgine ante faciem diuinæ arcæ nunc salta, benedicite omnia opera domini dominum.

E cce Symeon exclamabat contradictorium signum, hic erit deus, ens & puerulus. huic fide canamus, benedicite omnia opera domini dominum.

Vita cum sit hic, erit casus incredentibus infantescens deus uerbum, ut resurrectio omnibus in fide canentibus, benedicite omnia opera domini dominum.

I n lege, umbra, & litera, figuram perspeximus fideles, omne masculinum uuluam adaperiens, sanctum deo, ideo primogenitum uerbũ patris sine principio filium, primogenitũ matri sine uiro magnificemus.

I is qui olim nouigenaꝝ turtuꝝ par, dualitas'q; erat pulloꝝ, pro quibus diuus senex, & casta Anna prophetissa ex uirgine partæ, & magnæ proli patris in templum uenienti sacrificant magnificantes.

R etribuisti mihi clamabat Symeon salutis tuæ Christe lætitiam, suscipe tuum seruum umbra lassum senem, iuuenem gratia, sacrum præconẽ, discipulum in laude magnificantem.

D ecenter gratias agebat Anna prophetizans, casta, & sancta, & ueneranda hero in delubro manifeste, deiperam autem præconizans omnibus præsentibus magnificauit.

THEOPHANIS IN ANNVNTIATIONEM SANCTISSIMAE DEIPERAE. CAPITA uersuum secundum Alphabetũ.

c A nat tibi Regina mouens lyram spiritus Dauid progenitor tuus, audi filia lætam uocem ab Angelo. lætitiam enim annuntiat tibi ineffabilem.

C lamo ad te gaudens, inclina aurem tuam, & intende mihi dei.

υἱὸν, ᾧ βοῶμεν, εὐλογητὸς εἶ ὁ θεὸς ὁ τῶν πατέρων ἡμῶν.

Ἀστέκτῳ πυρὶ ἑνωθέντες οἱ θεοσεβείας προεστῶτες νεανίαι, τῇ φλογὶ δὲ μὴ λωβηθέντες, θεῖον ὕμνον ἔμελπον, εὐλογεῖτε πάντα τὰ ἔργα κυρίου τὸν κύριον.

Λαὸς ἰσραὴλ τὴν σὴν δόξαν τὸν ἐμμανουὴλ ὁρῶν παιδίον ἐκ παρθένου, πρὸ προσώπων τῆς θείας κιβωτοῦ νῦν χόρευε, εὐλογεῖτε πάντα τὰ ἔργα κυρίου τὸν κύριον.

Ἰδοὺ συμεὼν ἀνεβόα τὸ ἀντιλεγόμενον σημεῖον, οὗτος ἔσται θεὸς, ὢν καὶ παιδίον. τοῦτον πίστει μέλψωμεν, εὐλογεῖτε πάντα τὰ ἔργα κυρίου τὸν κύριον.

Ζωὴ πεφυκὼς ὅρος, ἔσται πτῶσις ἀπειθοῦσι νηπιάζων ὁ θεὸς λόγος, ὡς ἀνάστασις πᾶσι τοῖς ἐν πίστει μέλπουσιν, εὐλογεῖτε πάντα τὰ ἔργα κυρίου τὸν κύριον.

Ἐν νόμῳ, σκιᾷ, καὶ γράμματι, τύπον κατίδωμεν οἱ πιστοὶ, πᾶν ἄρσεν τὴν μήτραν διανοῖγον, ἅγιον θεῷ. διὸ πρωτότοκον λόγον πατρὸς ἀνάρχου υἱὸν, πρωτοτοκούμενον μητρὶ ἀπειράνδρως, μεγαλύνωμεν.

Τοῖς πρὶν νεογνῶν ζυγῶν ζεῦγος δυάς τε τῶν νεοσσῶν ἀνθ' ὧν ὁ θεῖος πρέσβυς, καὶ σώφρων ἄννα προφῆτις τῷ ἐκ παρθένου τεχθέντι, καὶ υἱῷ γόνῳ πατρὸς ἐν τῷ ναῷ προσιόντι, λειτουργοῦσι μεγαλύνοντες.

Ἀπέδωκάς μοι ἐβόα συμεὼν τὸ σωτήριόν σου χριστὲ ἀγαλλίασιν. ἀπέλαβέ σου τὸν λάτριν τῇ σκιᾷ κεκμηκότα νέον τῆς χάριτος, ἱεροκήρυκα, μύστην, ἐν αἰνέσει μεγαλύνοντα.

Ἱεροπρεπῶς ἀνθωμολογεῖτο ἄννα ὑποφητεύουσα, ἡ σώφρων καὶ ὁσία, καὶ πρέσβειρα τῷ δεσπότῃ ἐν τῷ ναῷ διαρρήδην. τὴν θεοτόκον δὲ ἀνακηρύττουσα πᾶσι τοῖς παροῦσιν, ἐμεγάλυνε.

ΘΕΟΦΑΝΟΥΣ ΕΙΣ ΤΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΜΟΝ ΤΗΣ ΥΠΕΡΑΓΙΑΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ. Η ΑΚΡΟΣΤΙΧΙΣ ΚΑΤΑ ΑΛΦΑΒΗΤΟΝ.

ἀ Δέτω σοι δέσποινα κινῶν τὴν λύραν τοῦ πνεύματος Δαβὶδ ὁ προπάτωρ σου, ἄκουσον θύγατερ τῆς χαρμόσυνον φωνὴν πρὸς τοῦ ἀγγέλου. χαρὰν γὰρ μηνύει σοι τὴν ἀνεκλάλητον.

Βοῶ σοι γηθόμενος, κλῖνον τὸ οὖς σου καὶ πρόσχες μοι θεοῦ

καταγγέλλουσι σύλληψιν ἄπορον. εὗρες γὰρ χάριν ἐνώπιον κυρίου, ἣν εὗρεν οὐδέποτε ἄλλη τὶς πάναγνε.

Γνωσθήτω μοι ἄγγελε τῶν σῶν ῥημάτων ἡ δύναμις, πῶς ἔσται ὃ εἴρηκας. λέγε σαφέστατα, πῶς συλλήψομαι παρθένος οὖσα κόρη, πῶς δὲ καὶ γενήσομαι μήτηρ τοῦ κτίσαντος.

Δολίως με φθέγγεσθαι διαλογίζῃ, ὡς ἔοικε. καὶ χαίρω θεώμενος τὴν σὴν ἀσφάλειαν. θάρσει δέσποινα. θεοῦ γὰρ βουλομένου, ῥαδίως περαίνεται καὶ τὰ παράδοξα.

Ἐξέλιπεν ἄρχων ἐξ Ἰούδα. ὁ χρόνος ἐπέστη δὲ λοιπὸν, καθ᾽ ὃν ἀναφανήσεται ἡ τῶν ἐθνῶν ἐλπὶς ὁ χριστός. σὺ δὲ πῶς τοῦτον τέξομαι παρθένος οὖσα, σαφήνισον.

Ζητεῖς παρ᾽ ἐμοῦ γνῶναι παρθένε τὸν τρόπον κυήσεως τῆς σῆς, ἀλλ᾽ οὗτος ἀνερμήνευτος. τὸ πνεῦμα δὲ τὸ ἅγιον δημιουργικῇ δυνάμει σε ἐπισκιάσαν ἐργάσεται.

Ἡ ἐμὴ προμήτωρ δεξαμένη τὴν γνώμην τοῦ ὄφεως, βουλῆς τῆς θείας ἐξωστράκισται. διόπερ κἀγὼ δέδοικα τὸν ἀσπασμὸν τὸν ξένον σου εὐλαβουμένη τὸν ὄλισθον.

Θεοῦ παραστάτης ἀπεστάλην τὴν θείαν μηνῦσαί σοι βουλήν. τί με φοβῇ πανάμωμε τὸν μᾶλλόν σε φοβούμενον. τί εὐλαβῇ με δέσποινα, τὸν σὲ σεπτῶς εὐλαβούμενον.

Ἱεραί τινα παρθένον τεξομένην ἀκήκοα τοῦ προφήτου πάλαι τὸν Ἐμμανουὴλ προθεσπίζοντος. ἐπιποθῶ δὲ τοῦ γνῶναι πῶς θεότητος τὴν ἀνάκρασιν φύσις βροτῶν ὑποστήσεται.

Κατεμήνυσεν ἡ βάτος ἀκατάφλεκτος μείνασα δεξαμένη φλόγα κεχαριτωμένη πανύμνητε, τοῦ κατὰ σὲ μυστηρίου τὸ παράδοξον. μετὰ τόκον μενεῖς γὰρ ἁγνὴ ἀειπάρθενος.

Λαμπρυνόμενος φωτὶ φέγγει τοῦ θεοῦ παντοκράτορος ἀληθείας κῆρυξ λέγε Γαβριὴλ ἀληθέστατα, πῶς ἀκηράτου μενούσης τῆς ἁγνείας μου, λόγον τέξομαι μετὰ σαρκὸς τὸν ἀσώματον.

Μετὰ δέους σοι ὡς δοῦλος τῇ κυρίᾳ παρίσταμαι. μετὰ φόβου κόρη νῦν κατανοεῖν εὐλαβοῦμαί σε. ὡς ὑετὸς ἐπὶ πόκον καταβήσεται ἐπὶ σὲ λόγος ὁ τοῦ πατρὸς, ὡς ηὐδόκησε.

Νοεῖν τοῦτο οὐ δύναμαι τῶν λόγων τὴν ἀκρίβειαν. θαύματα τὰ

annuntianti conceptionē sine semine. inuenisti enim grām coram domino, quā inuenit nunquam alia quæpiā o purissima.

Manifestetur mihi angele tuorum uerborum uis, quo nā modo erit, quod dixisti, dic apertissime, quo nam modo concipiā uirgo existens puella quo nam modo etiā fiam mater condentis.

D olose me loqui arbitraris, ut uidetur, & gaudeo uidens tuam securitatem. confide domina, deo enim uolente facile perficiuntur etiam inopinabilia.

D efecit rex ex iuda, tempus uero aduenit reliquum, secundū qđ apparebit gentium spes Christus. tu autem, quo nam modo hunc pariam uirgo existens, manifesta.

Quæris a me scire uirgo modum conceptionis tuæ, sed hic inenarrabilis. spiritus autem sanctus opifici potentia tibi obumbrans, operabitur.

M ea progenitrix suscipiens consilium serpentis, a consilio diuino in exilium missa est, quare & ego timeo salutationem admirandam tuam uerens lapsum

D ei antistes missus sum diuinum nuntiare tibi consilium, cur me times purissima magis te timentem? cur reuereris me domina te ueneranter reuerentem?

S acram quandam uirginem parituram audiui prophetam olim Emanuelem præuaticinantem. Desidero autem scire quo nam mō diuinitatis commixtionē natura mortaliū sustinebit.

A nnuntiauit rubus incombustus manens, accipiens flāmam o gratia plena, ualde laudabilis secundū te mysteriū admirabile. post partum pmanebis. n. imaculata semp uirgo.

I llustratus lumine dei omnipotentis, ueritatis præco dic o Gabriel uerissima, quo nam modo inuiolata manente uirginitate uerbum pariam cum carne incorporeum.

C um timore tibi ut seruus principi adsto, cum formidine o puella, nunc nouisse ueneror te, ut pluuia in uellus descendit in te uerbum patris, ut uoluit.

Cognoscere tuoꝝ non possum uerboꝝ certitudinē, miracula. n.

φίας σου. δόξα τῇ ἀρρήτῳ δυνάμει σου. αἶνος τῇ ἀπείρῳ φιλανθρωπίᾳ σου. κυβέρνησον καὶ τὸ λοιπὸν τῆς ζωῆς ἡμῶν πλειότατε ἡγεμών, ὦ ἄγρυπνε κυβερνῆτα. ῥῦσαι ἡμᾶς ἀπὸ πάντων ἐχθρῶν, ὁρωμένων, καὶ ἀοράτων. ὄρεγε χεῖρα ἀγαθὴν, βοηθὸν, ἐξέλκουσαν ἐκ τῶν βαθέων ὑδάτων τῶν τοῦ κόσμου τρικυμιῶν, καὶ ἐλαφρύνουσαν τὰς ἐν τῇ ἀρχῇ περιστάσεις. κυβέρνησον αὐτὸς τὴν ἀρχὴν, ἣν ἡμῖν ἐνεπίστευσας. σὺ κυβερνήτης, ἡμεῖς δὲ πηδάλιον. κινείτω ἡμᾶς ἀοράτως ἡ χείρ σου ὅπου αὐτὴ βούλεται, ὅπου αὐτὴ ἐφίσταται. οὐ γὰρ ἐπὶ τῷ τόξῳ μου ἐλπιῶ, καὶ ἡ ῥομφαία μου οὐ σώσει με, ἀλλὰ ἡ δεξιά σου, καὶ ὁ βραχίων σου, καὶ ὁ φωτισμὸς τοῦ προσώπου σου. γενέσθω τὸ σὸν πανάγαθε θέλημα καὶ ἐφ᾽ ἡμῖν, ὡς ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ γῆς. μὴ ὀργισθῇς εἰ πίπτομεν, σὺ γὰρ οἶδας τὸ πλάσμα ἡμῶν ὁ θεός. εἰ θέλεις, δύνασαι ἡμᾶς σώζειν. ποίησόν με θέλειν ὃ θέλεις. ἐγὼ γὰρ καὶ ὃ θέλω οὐ δύναμαι, εἰ μὴ ἡ σή με δύναμις ἐνισχύσει. παραμύθησαί μου τὴν καρδίαν τῇ ἀρρήτῳ γλυκύτητί σου. καὶ ἡ κατανόησις τῆς μελλούσης καὶ ἀϊδίου ἐν σοὶ χαρᾶς, τὴν ἐμὴν ἀνακουφισάτω διάνοιαν. καὶ ἀξίωσόν με μετὰ τὴν παροῦσαν ζωὴν, διαδραμεῖν πρὸς σὲ τὸν κύριον, καὶ θεόν μου, τοῦ ἰδεῖν τὸν πλοῦτον τῆς βασιλείας σου, καὶ κατανοεῖν τὸ πρόσωπόν σου διαπαντός. ναὶ βασιλεῦ ἅγιε. θεὲ ἀληθινέ. ποιητά μου, διὰ πρεσβειῶν τῆς ὑπεραγίας θεοτόκου, τῶν ἁγίων ἀγγέλων, καὶ τῶν ἁγίων πάντων. Ἀμήν.

Πρὸς τὸν ἀρχάγγελον.

Τῶν οὐρανίων στρατιῶν ἀρχιστράτηγε δυσωποῦμέν σε τανῦν οἱ ἀνάξιοι, ἵνα ταῖς σαῖς δεήσεσι τειχίσῃς ἡμᾶς, σκέπῃ τῶν πτερύγων σου, τῇ ἀΰλῳ σου δόξῃ φρουρῶν ἡμᾶς προσπίπτοντας, καὶ πιστῶς ἐκβοῶντας, ἐκ τῶν κινδύνων λύτρωσαι ἡμᾶς ὡς ταξιάρχης τῶν ἄνω δυνάμεων.

Ἐπὶ τῇ εὑρέσει τῆς κάρας τοῦ προδρόμου.
πρὸς τὸν βαπτιστήν.

Ὡς θεῖον θησαύρισμα ἐγκεκρυμμένον τῇ γῇ χριστὸς ἀπεκάλυψε τὴν κεφαλήν σου ἡμῖν προφῆτα καὶ πρόδρομε. πάντες οὖν συνελθόντες ἐν τῇ ταύτης εὑρέσει, ᾄσμασι θεηγόροις τὸν σωτῆρα ὑμνοῦμεν τὸν σώζοντα ἡμῶν τὰς ψυχὰς ταῖς ἱκεσίαις σου.

entiæ tuæ. gloria ineffabili potẽtiæ tuæ. laus ĩfinitæ humanitati tuæ. guberna & reliquum uitæ nostræ mitissime dux, & uigilans gubernator. libera nos ab omnibus inimicis uisibilibus & inuisibilibus. porrige manũ bonã auxiliatricẽ extrahentẽ ex ꝓ aquis mundi tempestatum, & leuantem quæ in (fundis principio, calamitates, guberna ipse principiũ, qđ nos credere fe cisti, tu gubernator. nos gubernaculũ, moueat nos inuisibiliter manus tua, quo ipsa uult, quo ipsa nouit. non enim in arcu meo spabo, & gladius meus nõ saluabit me, sed dextera tua, & brachium tuum, & illuminatio uultus tui, fiat tua optime uoluntas, & in nobis, sicut in cœlo, & in terra, ne irascaris, si cadimus tu enim scis creationem nostram deus, si uis potes nos saluare, fac me uelle, quod uis. ego enim & quod uo lo, non possum nisi tua me potentia sortificabit. consolare meũ cor ineffabili dulcedine tua, & intellectus fu turi & sempiterni in te gaudii meam leuet men tem, & dignare me post præsentem uitam percurrere ad te dominum, & deum meum ad uidendum diuitias regni tui, & ad intelligendum faciem tuã perpetuo. fiat rex sancte, deus ue re creator mi per preces sanctissimæ deiperæ, sanctorum angeloꝝ, & sanctoꝝ omnium. Amen.

Ad arcangelum.

Cœlestium exercituũ princeps exercitus precamur te nũc in digni ut tuis precibus munias nos tegmine alarum tuarum sempiterna tua gloria custodiens nos procidentes, & fideliter cla mantes à periculis libera nos sicut ordinis princeps superiorum potestatum.

In inuentione capitis præcursoris.

Ad baptistam.

Sicut diuinum depositum occultum terræ Christus detexit caput tuum nobis o propheta, & præcursor. omnes igiť simul ꝑ fecti in huius inuentione cantibus deiloquis saluarorem lau damus saluantem nostras animas supplicationibus tuis.

facta sunt sæpe diuina potentia monstrificata, si gna, & figuræ legales, perperit autem uirgo sine ui ro nunquam.

Miraris purissima & enim mirandum miraculum tuum, sola. n. omnium regem accipies in utero incarnaturum, & te præfigurant prophetarum dicta, & ænigmata, & legis signa.

O mnibus irreceptibilis, & omnibus inuisibilis, quomô hic pote rit uirginis uterum habitare, quem ipse formauit? quomodo autem & concipiam deum uerbum unà sine principio cum pa tre, & spiritu?

A d tuum progenitorem Dauid pollicitus positurum esse ex fructu uentris supra sedem regni i psius, Iacobi te pulchritudinem solam elegit in tellectuale habitaculum.

V erborum tuorum uoce o Gabriel lætificante acce pta, gaudii diuini impleta sum. lætitiam enim si gnificas, & lætitiam annuntias infinitam.

T ibi data est gratia o dei genitrix diuina, tibi aue omnis creatura clamat o dei nympha. tu enim sola mater filii præelecta es pura.

E uæ igitur per me cesset condemnatio, resti tuatur per me debitum hodie. . per me debitum antiquum detur plenissimum.

P romisit deus Abraæ progenitori benedicere in semine ipsius gentes o pura. per te autem finem pro missio accipit hodie.

L umen îmateriale annuntians cû materia corporis uniendû per sericordiam multam. clara annuntiatio diuina præco (mi nia clamat mihi, benedictus o purissima fructus uentris tui.

A ue domina uirgo, aue purissima, aue receptacalum dei, aue candelabrum luminis, Adæ reuocatio, Euæ redemptio, mons sanctum. manifestû sâctuarium, & sponsariû immortalitatis.

A nimam purgauit, corpus sanctificauit, templum fecit ca-

γέγονε πολλάκις θείᾳ δυνάμει τερατουργούμενα, σύμβολα καὶ τύποι νομικοί. τέτοκε παρθένος δὲ ἀπειράνδρως οὐδέποτε.

Ξενίζει πανάμωμε με, καὶ ξένον γὰρ τὸ θαῦμά σου. μόνη γὰρ τὸν πάντων βασιλέα δέξῃ ἐν μήτρᾳ σαρκωθησόμενον. καί σε προτυποῦσι προφητῶν ῥήσεις, καὶ αἰνίγματα, καὶ τοῦ νόμου τὰ σύμβολα.

Ὁ πᾶσιν ἀχώρητος, καὶ πᾶσιν ἀθεώρητος, πῶς οὗτος δυνήσεται παρθένου μήτραν οἰκῆσαι, ἣν αὐτὸς ἔπλασε. πῶς δὲ καὶ συλλήψομαι θεὸν λόγον, τὸν συνάναρχον τῷ πατρὶ καὶ τῷ πνεύματι.

Πρὸς τὸν σὸν προπάτορα Δαβὶδ ἐπαγγειλάμενος θήσειν ἐκ καρποῦ τῆς κοιλίας ἐπὶ τοῦ θρόνου τῆς βασιλείας αὐτοῦ, τὴν τοῦ Ἰακὼβ σε καλλονὴν μόνην ἐξελέξατο λογικὸν ἐνδιαίτημα.

Ῥημάτων σου τὴν φωνὴν Γαβριὴλ τὴν χαρμόσυνον δεξαμένη, εὐφροσύνης ἐνθέου πεπλήρωμαι. χαρὰν γὰρ μηνύεις, καὶ χαρὰν καταγγέλλεις τὴν ἄληκτον.

Σοὶ δέδοται ἡ χαρὰ θεομῆτορ ἡ ἔνθεος. σοὶ τὸ χαῖρε πᾶσα κτίσις κραυγάζει θεόνυμφε. σὺ γὰρ μόνη μήτηρ τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ προωρίσθης ἁγνή.

Τῆς Εὔας οὖν δι' ἐμοῦ καταργείσθω κατάκριμα. ἀποδότω δι' ἐμοῦ τὸ ὀφείλημα σήμερον. δι' ἐμοῦ τὸ χρέος τὸ ἀρχαῖον δοθήτω πληρέστατον.

Ὑπέσχετο ὁ θεὸς Ἀβραὰμ τῷ προπάτορι εὐλογεῖσθαι ἐν τῷ σπέρματι τούτου τὰ ἔθνη ἁγνή. διὰ σοῦ δὲ πέρας ἡ ὑπόσχεσις δέχεται σήμερον.

Φῶς τὸ ἄϋλον μὲν ὂν ὕλῃ σώματος ἑνωθησόμενον δι' εὐσπλαγχνίαν πολλήν, φαιδρὸν εὐαγγέλιον θεῖα κηρύγματα νῦν κραυγάζει μοι, εὐλογημένος πάναγνε ὁ καρπὸς τῆς κοιλίας σου.

Χαῖρε δέσποινα παρθένε, χαῖρε πάναγνε, χαῖρε δοχεῖον θεοῦ, χαῖρε λυχνία φωτὸς, Ἀδὰμ ἡ ἀνάκλησις, Εὔας ἡ λύτρωσις, ὄρος ἅγιον, περιφανὲς ἁγίασμα, καὶ νυμφὼν ἀθανασίας.

Ψυχὴν ἥγνισε, τὸ σῶμα καθηγίασε, ναὸν εἰργάσατο χωρη-

κόν με θεοῦ, σκηνὴν θεοπρόβλητον, ἔμψυχον τέμενος,
ἡ ἐπέλευσις τοῦ παναγίου πνεύματος, καὶ ζωῆς ἁγνὴν
μητέρα.
Ὡς πολύφωτον λαμπάδα, καὶ θεότευκτον παστάδα βλέ-
πω σε. νῦν ὡς χρυσῆ κιβωτὸς τοῦ νόμου τὸν πάροχον δέ-
χου θεόνυμφε, εὐδοκήσαντα τὴν τῶν ἀνθρώπων ῥύσα-
σθαι διὰ σοῦ φθαρτὴν οὐσίαν.

ΤΗ͂ ΑΥ̓ΤΗ͂ ἙΟΡΤΗ͂ ἸΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ͂ ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΥ͂.

Ἄκουε κόρη, παρθένε, ἁγνή. εἰπάτω δὴ ὁ Γαβριὴλ βου-
α λὴν ὑψίστου ἀρχαίαν, ἀληθινήν. γενοῦ πρὸς ὑπο-
δοχὴν ἑτοίμη θεοῦ. διὰ σοῦ γὰρ ὁ ἀχώρητος βρο-
τοῖς συνεπιστρέφεται. διὸ καὶ χαίρων βοῶ, εὐλογεῖτε πάν-
τα τὰ ἔργα κυρίου τὸν κύριον.
Ἔννοια πᾶσα ἡττᾶται βροτῶν ἀντέφησεν ἡ παρθένος. ζη-
τοῦσα ἅπερ μοι φθέγγῃ παράδοξα, ἰάθην σου τοῖς λό-
γοις. ἀλλὰ δέδοικα θαμβηθεῖσα μὴ ἀπάτῃ με ὡς Εὔαν
πόρρω πέμψῃς θεοῦ. ἀλλ' ὅμως ἤδη βοῶ, εὐλογεῖτε πάν-
τα τὰ ἔργα κυρίου τὸν κύριον.
Ἴδε σοι κόρη τὸ ἀπόρρητον λέλυται φησὶ πρὸς ταῦτα ὁ Γαβρι-
ήλ. καλῶς γοῦν ἔφησας τὸ πρᾶγμα δυστέκμαρτον λόγοις
τῶν χειλέων πειθαρχοῦσα, λοιπὸν μὴ ἀμφίβαλε ὡς
πλάσματι, ὡς πράγματι δὲ πίστευε. ἐγὼ γὰρ χαίρων
βοῶ, εὐλογεῖτε πάντα τὰ ἔργα κυρίου τὸν κύριον.
Νόμος οὗτος θεόθεν βροτοῖς ἡ ἄμεμπτος αὖθις φησὶ ξυνοῦ
ἔρωτος τόκον προέρχεσθαι. οὐκ οἶδα σύζυγον παντελῶς
ἡδονήν. πῶς οὖν λέγεις ὅτι τέξομαι. φοβοῦμαι μὴ ἀ-
πάτῃ λαλεῖς. ἀλλ' ὅμως ἤδη βοῶ, εὐλογεῖτε πάντα τὰ
ἔργα κυρίου τὸν κύριον.
Ῥήματα ἅπερ μοι φθέγγῃ σεμνὴ ὁ ἄγγελος πάλιν βοᾷ
συνήθη πέλει λοχείας ἀνθρώπων θνητῶν. τὸν ὄντως θε-
όν σοι ἐπαγγέλλομαι ὑπὲρ λόγον τε καὶ ἔννοιαν σαρκού-
μενον ὡς οἶδεν ἐκ σοῦ. διὸ καὶ χαίρων βοῶ, εὐλογεῖτε πάν-
τα τὰ ἔργα κυρίου τὸν κύριον.
Φαίνῃ μοι ἀληθείας ῥήτωρ κατέθετο ἡ παρθένος, χαρᾶς

pax me dei, habitaculum a deo iactum animatum templum aduentus sanctissimi spiritus, & uitæ puram matrem.

Vt multilucam lampadem, & a deo structum thalamum ui deo te, nunc ut aurea arca legis datorem su scipe o sponsa dei qui bene uoluit hominum libera re per te corruptibilem substantiam.

IN EODEM FESTO IOANNIS. DAMASCENI.

a

Vdi puella, uirgo, pura, dicat iam Gabriel consili um altissimi antiquum, uerum, fias ad su sceptioné própta dei, p te.n incóprehensibilis cú mortalibus conuersatur. Ideo & gaudens clamo, benedicite o mnia opera domini dominum.

Intellectus omnis uincitur mortalium respondit uirgo, quærens, quæ mihi loqueris inopinanda, læta sum tuis uerbis, sed timeo stupefacta, ne deceptione me ut Euam longe mittas a deo, sed tamen iam clamo, benedicite o mnia opera domini dominum.

Ecce tibi puella dubium solutum est dicit ad hæc Gabriel. bene enim dixisti rem inconiecturabilem, sermonibus tuorum labiorum parens. reliquum ne dubita ut figmento, ut re autem crede. ego enim gaudens clamo. benedicite omnia opera domini dominum.

Lex hæc a deo mortalibus irreprehésibilis rursus dicit cómunis amoris partum præuenire. nescio coniugalem penitus uoluptatem. quomodo igitur dicis qp pariam? timeo ne deceptione loquaris, sed tamen iam clamo benedicite omnia opera domini dominum.

Verba quæ mihi dicis o ueneranda angelus rursus clamat consueta sunt fœturæ hominum mortalium, uere deum tibi annuntio supra rationem'qp, & mentem incarnatum, ut nouit ex te, ideo & gaudens clamo benedicite o mnia opera domini dominum.

Videris mihi ueritatis orator deposuit uirgo, lætitiæ

communis.n uenisti angelus.anima igitur quia purga ta sum spiritu, secundum uerbum tuum fiat mihi. ha bitet in me deus, ad quem clamo, benedicite omnia opera domini dominum.

T anquam animatã dei arcam tangat, nequaquã manus nõ ini tiato℞. labra autem fidelium deiperæ intacite uocem an geli recinentia in lætitia clament aue gra tia plena dominus tecum.

S upra intellectum concipiens deum naturæ leges la tuisti puella. tu enim pariẽdo quæ matrũ sunt, transcendisti lu brica natura quamuis constituta. unde digne audis, aue gratia plena dominus tecum.

Quo nam modo scaturis lac uirgo pura, non fert enarrare lin gua mortalis, admirabile enim naturæ ostenditur res legalis terminos partus transgrediẽs. unde digne au dis, aue gratia plena dominus tecum.

A dmirabile sacra monstranti Mosi rubus & ignis ostendit signum, quærẽs autem finem in transitum tẽporis in puella pu ra dixit perspicere, uel ut deiperæ dicatur, aue gra tia plena dominus tecum.

D aniel te montem uocat intelligibilẽ, genitricem dei Esaias, ui det autem ut uellus Gedeon. David autem sacrarium, dicit ia nuam uero te alius, Gabriel autem tibi clamat, aue gra tia plena dominus tecum.

FINIS.

Oratio ad dominum nostrum Iesum Christum matutina, meridiana, & uespertina.

h Ere domine Iesu Christe, deus uere, rex excelse, ualde sancte, ualde bone, misericors, uerbũ æternũ inori ginis dei, & patris, artifex omnis creaturæ, humanæ etiam renouator ob summã humanitatẽ, ꝑ q̃ nobiscũ carnis, & sanguinis participasti, & indicibilem illam, & super naturalem inisti dispẽsationẽ immaculate, si sanctas & super cœ lestes potestates nunq̃ accepit neq; accepiet satietas, sed incessa

κοινῆς γὰρ ἐλήλυθας ἄγγελος. ψυχὴν οὖν ἐπεὶ συγκαθήγνισμαι πνεύματι, ὡς τὸ ῥῆμά σου γενέσθω μοι, σκηνούτω ἐν ἐμοὶ ὁ θεός. πρὸς ὃν βοῶ, εὐλογεῖτε πάντα τὰ ἔργα κυρίου τὸν κύριον.

Ὡς ἐμψύχῳ θεοῦ κιβωτῷ ψαυέτω μηδαμῶς χεὶρ ἀμυήτων. χείλη δὲ πιστῶν τῇ θεοτόκῳ ἀσιγήτως φωνὴν τοῦ ἀγγέλου ἀναμέλποντα, ἐν ἀγαλλιάσει βοάτω, χαῖρε κεχαριτωμένη ὁ κύριος μετὰ σοῦ.

Ὑπὲρ ἔννοιαν συλλαβοῦσα θεὸν, τῆς φύσεως θεσμοὺς ἔλαθες κόρη. σὺ γὰρ ἐν τῷ τίκτειν τὰ μητέρων διέδρας, ἔστη φύσις προκαθεστηκυῖα. ὅθεν ἐπαξίως ἀκούεις, χαῖρε κεχαριτωμένη ὁ κύριος μετὰ σοῦ.

Πῶς πηγάζεις γάλα παρθένε ἁγνὴ οὐ φθάνει ἐξειπεῖν γλῶσσα βροτεία. ξένον γὰρ φύσεως ἐπιδείκνυται πρᾶγμα, νομίμους ὅρους γονῆς ὑπερβαῖνον. ὅθεν ἐπαξίως ἀκούεις, χαῖρε κεχαριτωμένη ὁ κύριος μετὰ σοῦ.

Θαυμαστὸν τῷ ἱεροφάντῃ Μωσεῖ ἡ βάτος καὶ τὸ πῦρ ἔδειξε τέρας. ζητῶν δὲ τὸ πέρας εἰς διάβασιν χρόνου, ἐν κόρῃ ἁγνῇ ἔφη κατοπτεῦσαι. ἣ ὡς θεοτόκῳ λεχθείη, χαῖρε κεχαριτωμένη ὁ κύριος μετὰ σοῦ.

Δανιήλ σε ὄρος καλεῖ νοητόν. γεννήτειραν θεοῦ ὁ Ἠσαΐας. βλέπει δὲ ὡς πόκον Γεδεών. ὁ Δαβὶδ δὲ ἁγίασμα. φάσκει πύλην δέ σε ἄλλος. ὁ δὲ Γαβριὴλ σοὶ κραυγάζει, χαῖρε κεχαριτωμένη ὁ κύριος μετὰ σοῦ.

ΤΕΛΟΣ.

Εὐχὴ εἰς τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν χριστὸν, πρωϊνὴ, μεσημβρινὴ, καὶ ἑσπερινή.

δ

έσποτα κύριε Ἰησοῦ χριστὲ, θεὲ ἀληθινὲ, βασιλεῦ ὕψιστε, ὑπεράγιε, ὑπεράγαθε, εὔσπλαγχνε, λόγε ἀΐδιε τοῦ ἀνάρχου θεοῦ καὶ πατρὸς, δημιουργὲ πάσης τῆς κτίσεως, τῆς ἀνθρωπίνης καὶ ἀνακαινιστὰ δι' ἄκραν φιλανθρωπίαν, ὑπὲρ ἧς ἡμῖν σαρκὸς καὶ αἵματος ἐκοινώνησας, καὶ τὴν ἀπόρρητον ἐκείνην καὶ ὑπερφυᾶ μετῆλθες οἰκονομίαν ἀτρέπτως, ἣ τὰς ἁγίας καὶ ὑπερουρανίους δυνάμεις οὐδέποτε ἔλαθεν οὔτε λήψεται κόρος, ἀλλὰ ἀκο-

ταπαύστοις φωναῖς νοεραῖς ἀνυμνοῦσι τὸ μεγαλεῖον καὶ τὴν λαμπρότητα τῆς θεότητός σου, διατί ἡμεῖς οἱ ταπεινοὶ καὶ γήϊνοι δοῦλοι σου, οἱ ὠνητοὶ τοῦ τιμίου σου αἵματος, κορεσθησόμεθα τοῦ ὑμνεῖν διανοίᾳ καὶ στόματι; καὶ εἰ ἡ φιλανθρωπία σου καὶ ἡ χάρις σου ἀκορέστως ἐνεργεῖ ἐν ἡμῖν, ἀπὸ πρωΐας ἕως ἑσπέρας, καὶ ἀπὸ ἑσπέρας ἐφ᾽ ἑτέραν πρωΐαν, διατί ἡμεῖς οὐκ ἐν διαστήμασιν ὡρισμένοις εὐχαριστήσομεν σοι τῷ εὐεργέτῃ ἡμῶν; ἀλλὰ σύγγνωθι ἡμῖν χριστὲ εὐδιάκειτε, ὅτι ἡ ἀκολουθία τῆς προσκαίρου ταύτης ζωῆς. καὶ αἱ ἀνάγκαι τῆς φύσεως, καὶ ἡ τάξις αὕτη, εἰς ἣν ἡμᾶς ταχθῆναι ἠθέλησας, μερίζουσι καὶ οὐκ ἐῶσιν ἀναπλεῖν σε ἀδιαλείπτως κατὰ τὸν νοῦν, καὶ διὰ τῆς γλώττης ἀσιγήτως ὑμνεῖν. καὶ διὰ τοῦτο ὡς ἀπαρχήν τινα τῶν ἡμερησίων νοημάτων καὶ ῥημάτων ἡμῶν, τὴν πρωϊνὴν, καὶ μεσημβρινὴν, καὶ ἑσπερινὴν προσφέρομεν σοι λατρείαν. προσκυνῶ σε τοίνυν τὸν ἐμὸν δημιουργὸν καὶ πατέρα σὺν τῷ ἀνάρχῳ σου παιδὶ, καὶ τῷ ζωοποιῷ καὶ παναγίῳ σου πνεύματι. κλίνω γόνυ καρδίας καὶ σώματος μετὰ φρίκης καὶ τρόμου σοὶ τῷ παντοδυνάμῳ καὶ φοβερῷ, καὶ ὑπεραγάθῳ δεσπότῃ μου. εὐχαριστῶ ὑπὲρ πάντων ὧν ἐποίησας καὶ ποιεῖς εἰς ἐμέ. τῇ χειρί σου με ἔπλασας. τῷ ἐμφυσήματί σου ἐζώωσας. τῇ προνοίᾳ σου ἐξέθρεψας. τῇ χειρί σου τὴν ἀληθῆ πίστιν ἐγνώρισας. τοῖς μυστηρίοις τῆς ἱερᾶς σου ἐκκλησίας ἐπαιδαγώγησας. ἐκόσμησάς με καὶ τοῖς προσκαίροις τούτοις καλοῖς τῆς ἀνθρωπίνης εὐημερίας. κινδύνων ἀπήλλαξας. νόσων ἐξήγειρας. πρὸς τὸ συμφέρον ἀοράτως ὡδήγησας. κυβερνᾷς καὶ περιθάλπεις ὡς νοσσιόν σου. ὡς ποίημα τῆς ἀγάπης σου. ἀλλὰ τί καὶ τολμῶ διηγεῖσθαι τὰς εὐεργεσίας σου; πέλαγός ἐστιν ἀνεξάντλητον. βυθὸς ἀκατάληπτος. ὕψος ἀόρατον. οὐ φθάνω εὐχαριστῆσαι διὰ τὰ προγεγενημένα, καὶ καταλαμβάνει με ὁρμαθὸς εὐεργεσιῶν καινοτέρων. καὶ αὐτὸ δὲ τὸ δύνασθαί με εὐχαριστεῖν, πηλίκον δῶρόν ἐστιν. ὢ τῆς ἐμῆς ταπεινότητος. ὢ τῆς σῆς ἀγαθότητος, ὅτι ὃ μόνον ἔχω, ἀντὶ πάντων προσφέρειν σοι εὐχαριστίαν καὶ ὕμνον, καὶ τοῦτο σόν ἐστι δῶρον. ὢ τῆς ὑπερβαλλούσης ἀγάπης σου, ὅτι πάντα μοι ἐξέχεας τὸν πλοῦτον τῶν ἀγαθῶν σου. μίαν οἶδα γνησίαν εὐχαριστίαν, τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν θελημάτων σου. ἀλλ᾽ ἐὰν μὲν ᾖ τὸ πνεῦμα πρόθυμον, ἡ σὰρξ ἀσθενής ἐστι. σὺ τοῦτο κύριε εἶπας. ἡ δὲ προθυμία τοῦ πνεύματος ἐκ τῶν προσκαίρων σβέννυται λογισμῶν. ἀλλὰ σὺ κύριε δυνατὸς εἶ μόνος καὶ τὴν προαίρεσιν ἀνάψαι, καὶ τὴν σάρκα ἐνδυναμῶσαι. οὕτως εὐχαριστήσω γνησίως, ἐὰν συναφθῇ μου ἡ βούλησις τῷ θελήματί σου, καὶ ἐὰν ὅλη μου ἡ καρδία προσκολληθῇ τῇ ἀγάπῃ σου. καὶ οὕτως

bilibus uocibus intelligibilibus laudant magnificentiã, & splen
dorem diuinitatis tuæ, cur nos humiles, & terrestres ser
ui tui empti pretioso tuo sanguine saturabimur laudando
mente, & ore? & si humanitas tua, & gratia tua insatia
biliter agit in nobis a mane ad uesperam, & a uespera
ad alterum mane, cur nos non in spatiis determinatis gra
tias agemus tibi benefactori nr̃o? sed parce nobis Christe bone
iudex, quoniam sequela temporalis huius uitæ, & ne
cessitates naturæ, & ordo hic, in quem nos constitutos esse uo
luisti diuidunt, & non sinunt animaduertere te indesinenter
& lingua intacite laudare. & pp hoc tanquam primitias quasdã
diuinoꝝ cogitationum, & uerboꝝ nostroꝝ. matutinum, & me
ridianum, & uespertinum adducimus tibi cultum. adoro te igit̃
meũ conditorem, & patrẽ unà cũ inorigini tuo patre, & uitæfico
& sanctiss. tuo spiritu. inclino genu cordis, & corporis, cum
horrore, & tremore tibi oĩpotenti, & tremendo, & sanctiss. do-
mino meo gratias ago pro omnibus, quæ fecisti, & facis in me.
manu tua me formasti, & anhelitu tuo uiuificasti, prouidẽtia tua
educasti, manu tua ueram fidem notam fecisti, mysteriis
sacræ tuæ ecclesiæ erudiisti, ornasti me & tempo
ralibus his bonis humanæ felicitatis, a periculis libe
rasti. a morbis eleuasti. ad utile inuisibiliter duxisti, gu
bernas, & foues ut pullum tuum, tanquam facturam amoris tui.
sed quid etiam audeo narrare beneficia tua? pelagus sunt in
exhaustũ, ꝓfũditas indephẽsibilis. altitudo inuisibilis nõ sic cito
gratias ago ob ante facta quin deprehendat me series beneficioꝝ
nouorum, & hoc ipsum posse gratias agere, quantum donũ est.
o meam humilitatem. o tuam bonitatẽ, quoniam quod solum
habeo, pro oĩbus afferre tibi gratiaꝝ actionẽ & laudẽ & hoc tuũ
est munus, o inuictum amorem tuum, quoniam omnes mihi ef
fudisti diuitias bonoꝝ tuoꝝ, solã noui legitimã gratiaꝝ actionẽ
cumulationem uoluntatum tuarum, sed si sit spiritus prom
ptus, caro infirma est, tu hoc domine dixisti, sed promptitudo spi
ritus ex temporalibus extingui tur cogitationibus. sed tu dñe po
tens es solus, & uoluntatem iterum accendere, & carnẽ fortificar̃
sic gratias agam legiti me, si simul adiungat̃ mea uoluntas cũ uo
luntate tua, & si totum meũ cor conglutinabitur amori tuo, & sic

dignare me gratias agere tibi Christe rex fili amoris dei, & deus ualde bone. sed quid loquar ad te pro hodierna die? qd aũt pro crastina? quid bonũ uolam mihi, quid non tu uis uel ante me? & quis uidit meum bonum magis q̃ tu? tu solus cognoscis, & uis uere meum bonum, qui etiam solus ipsum facere potes, & tacente igitur me facies meum bonum, si uero & prece opus est ad tuam bonitatem precatur pro me mysterium administrationis tuæ, & quæ suscepit te clauis fixum crux, & quæ supernaturaliter seruiuit mysterio sanctissima, per immaculata uirgo, & mater tua, & cœlestis disciplinæ, & ciuilitatis tuæ emulatores legitimi facti usq; ad mortem. tot igitur precantibus pro me aperies & hodie consuete manũ tuam, & implebis me bonæ uoluntatis, & ꝓteget me dextra tua. si autem impediunt fontem humanitatis tuæ peccata mea, tamen dele hæc, despice, parce, mittantur in obliuionis ꝓfunditatẽ. opus assiduum tibi Christe rex, remissio peccatorum, quoniam intellectus noster hominum acutius lumine est discurrens, & uerbum lubricum. & opera syluosa, & ex obscura hac pinguedine, & propterea non gloriabitur corã te omnis caro. tu aũt solus dñe purus, & impeccabilis existens, & solus dimittere peccata nostra potes. custodi Iesu mi dulcissime uitam longam feliciter & indolenter piorum christianorum, seruorum uero tuæ bonitatis legitimorum, & post præsentẽ uitam, quam determinares mensuris, & terminis, qbus nouisti ipse, in æternã illã adduc, uitam'q;, & regnum emancipatos non a nostra dignitate, sed a tua bonitate, fiat domine rex clemens, quoniã te decet omnis gloria, honor. & adoratio, & in originalem tuum patrem, cũ quo in unitate sancti spiritus uiuis'q;, & regnas per omnia secula seculorum. Amen.

ἀξίωσόν με εὐχαριστεῖν σοι χριστὲ βασιλεῦ, ἢ ἕνεκα τῆς ἀγάπης τοῦ θεοῦ, καὶ θεὲ ὑπεράγαθε. ἀλλὰ τί λαλήσω πρὸς σὲ ὑπὲρ τῆς σήμερον; τί δὲ ὑπὲρ τῆς αὔριον; τί ἀγαθὸν θελήσομαι ἐμαυτῷ, ὅπερ οὐ σὺ βούλει καὶ πρὸ ἐμοῦ; καὶ τίς οἶδε τὸ ἐμὸν ἀγαθὸν μᾶλλον ἢ σύ; σὺ μόνος γινώσκεις, καὶ θέλεις τὸ ἀληθῶς ἐμὸν ἀγαθὸν, ὃς καὶ μόνος αὐτὸ ποιεῖν δύνασαι. καὶ σιωπῶντος τοίνυν ἐμοῦ, ποιήσεις τὸ ἐμὸν ἀγαθόν. εἰ δὲ καὶ παρακλήσεως χρεία πρὸς τὴν σὴν ἀγαθότητα, πρεσβεύει ὑπὲρ ἐμοῦ τὸ μυστήριον τῆς οἰκονομίας σου, καὶ ὁ δεξάμενός σε προσηλωθέντα σταυρὸς, καὶ ἡ ὑπερφυῶς ὑπουργήσασα τῷ μυστηρίῳ πανάγια ὑπεράμωμος παρθένος καὶ μήτηρ σου, καὶ οἱ τῆς οὐρανίου διδασκαλίας καὶ πολιτείας σου ζηλωταὶ γνήσιοι γεγενημένοι μέχρι θανάτου. τοσούτων τοίνυν πρεσβευόντων ὑπὲρ ἐμοῦ, ἀνοίξεις καὶ σήμερον συνήθως τὴν χεῖρά σου, καὶ ἐμπλήσεις με εὐδοκίας. καὶ ἀντιλήψεταί μου ἡ δεξιά σου. εἰ δὲ ἐμποδίζει τῇ πηγῇ τῆς φιλανθρωπίας σου τὰ ἁμαρτήματά μου, ἀλλὰ ἀπάλειψον ταῦτα. παρεῖδε. σύγγνωθι. πεμφθήτωσαν εἰς λήθης βυθόν. ἔργον ἀδιάλειπτόν σοι χριστὲ βασιλεῦ ἡ ἄφεσις τῶν πλημμελημάτων, ὅτι ἡ διάνοια ἡμῶν τῶν ἀνθρώπων ὀξύτερον φωτός ἐστι διατρέχουσα. καὶ ὁ λόγος ὀλισθηρός. καὶ τὰ ἔργα ὑλώδη, καὶ τῆς σκοτεινῆς ταύτης παχύτητος. καὶ διὰ τοῦτο οὐ καυχήσεται ἐνώπιόν σου πᾶσα σάρξ. σὺ δὲ μόνος κύριε καθαρὸς καὶ ἀναμάρτητος ὢν, καὶ μόνος ἀφιέναι τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν δύνασαι. φύλαξον Ἰησοῦ μου γλυκύτατε τὴν ζωὴν ἐπιμήκισον εὐτυχῶς καὶ ἀδιαλύπτως τῶν εὐσεβῶν χριστιανῶν, δούλων δὲ τῆς σῆς ἀγαθότητος γνησίων. καὶ μετὰ τὴν παροῦσαν ζωὴν, ἣν ἂν ὁρίσαις μέτροις καὶ ὅροις οἷς οἶδας αὐτὸς, εἰς τὴν ἀΐδιον ἐκείνην εἰσάγαγε ζωήν τε καὶ βασιλείαν, χειραγωγουμένους οὐχ ἀπὸ τῆς ἡμῶν ἀξίας, ἀλλ' ἀπὸ τῆς σῆς ἀγαθότητος. ναὶ κύριε βασιλεῦ ἀνεξίκακε. ὅτι σοι πρέπει πᾶσα δόξα, τιμὴ, καὶ προσκύνησις, καὶ τῷ ἀνάρχῳ σου πατρί. μεθ' οὗ ἐν τῇ ἑνότητι τοῦ ἁγίου πνεύματος ζῇς τε καὶ βασιλεύεις εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Ἐπανορθώσεις τοῦ παρόντος βιβλίου. τετράδιον πρῶτον.

Ἐν τῇ β σελίδι τοῦ α φύλλου, ἐσκοτισμένης, ἐσκοτισμένοις. ἐν τῇ αὐτῇ, ἱλασμὸς, ἱλασμόν. ἐν τῇ αὐτῇ, νῦν συντελοῦσιν ὕμνον ὡς εὐεργέτην, νῦν σοι τελοῦσιν ὕμνον ὡς εὐεργέτῃ. ἐν τῇ αὐτῇ, τεθεὶς προσκηνῆ, τιθεὶς προσκηνῆ. ἐν τῇ β τοῦ β φύλλου, ἀνθρώπων φύσεως, ἀνθρώπων φύσιν. ἐν τῇ α τοῦ ε φύλλου, ἀστραπῇ τοῦ πνεύ-

ματος, ἀστράπτει τοῦ πνεύματος. ἐν τῇ αὐτῇ, πυρώδης ἦχος, πυρώδης ἦχος. ἐν τῇ β΄ τοῦ αὐτοῦ, στέρνον ἰωνᾶ, στέρνων ἰωνᾶ. ἐν τῇ αὐτῇ, ποτπυσμάτων, ποπτυσμάτων. ἐν τῇ β΄ τοῦ ς΄, ἡ θεόρρητος χάρις, ἡ θεόρρυτος χάρις. ἐν τῇ αὐτῇ, ἱεροσσολυμήτου, ἱεροσσολυμίτου. ἐν τῇ α΄ τοῦ ζ΄, ἀρρεύστως ἡμῶν, ἀρρεύστως ἡμῶν. ἐν τῇ αὐτῇ, ἦλθε προνομεύσας, ἦλθες προνομεύσας. ἐν τῇ αὐτῇ, χαρᾶς ἐπλήσας, χαρᾶς ἔπλησεν. ἐν τῇ β΄ τοῦ αὐτοῦ, καὶ κρατῶν ἐξουσίαν, καὶ κρατῶν ἐξουσίᾳ. ἐν τῇ α΄ τοῦ η΄, οὐ γὰρ εἶδον ἐν νόθοις, οὐ γὰρ ᾖδον ἐν νόθοις. ἐν τῇ αὐτῇ μετὰ τὸ ὄργανα περιέκλινε τὸ πένθος ᾠδῆς, τουτὶ τὸ κεφάλαιον, Σκῦλα βαβυλὼν τῆς βασιλίδος σιὼν καὶ δορύκτητον ὄλβον ἐδέξατο. θησαυροὺς χριστὸς ἐν σιῶ δὲ ταύτης, καὶ βασιλεῖς ἐν ἀστέρι ὁδηγῷ ἀστρολογοῦντας ἕλκει. διὸ ἀνυμνοῦντες ἀναμέλψωμεν, εὐλογείτω ἡ κτίσις πᾶσα τὸν κύριον, καὶ ὑπερυψοῦτε εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας. ἐν τῇ β΄ τοῦ αὐτοῦ, πρὶν ἡ τεκνουμένη, πρὶν ἢ τεκνουμένη. ἐν τῇ αὐτῇ, ὅτι ἐβρόντισας, ὅτι ἐβρόντησας. Τετράδιον δεύτερον.

Ἐν τῇ β΄ τοῦ α΄ φύλλου, τὰς πορνείας, τὰς πονηρείας. ἐν τῇ β΄ τοῦ β΄, ἡ ιά ὥρα, ἣ ιά ὥρα. ἐν τῇ α΄ τοῦ δ΄, μολῶν, μολών. ἐν τῇ β΄ τοῦ ε΄, οἷα θάπτιον, οἷα θάπτιον. ἐν τῇ αὐτῇ, ἀλλ᾽ οἱ μεῖς, ἀλλ᾽ ὑμεῖς. ἐν τῇ α΄ τοῦ ς΄, καὶ ταφῆς, καὶ ταφείς. ἐν τῇ β΄ τοῦ αὐτοῦ, μεταβάλεις, μεταβάλλεις. ἐν τῇ α΄ τοῦ ζ΄, ἐμαγγαρείστην, ἐμαγγαρείαθην. ἐν τῇ α΄ τοῦ η΄, προσήβωμεν, προβίβωμεν. Τετράδιον τρίτον. Ἐν τῇ α΄ τοῦ α΄ φύλλου, σύσωμον, σύσσωμον. ἐν τῇ β΄ τοῦ αὐτοῦ, συγκαθεζόμενον, συγκαθεζόμενον. ἐν τῇ α΄ τοῦ β΄, ἱεροσολυμήτου, ἱεροσσολυμίτου. ἐν τῇ αὐτῇ, ἀποστελλῶ, ἀποστελῶ. ἐν τῇ α΄ τοῦ δ΄, ἀκηκοῶτες, ἀκηκοότες. ἐν τῇ αὐτῇ, ὢ οἱ μαθηταί, ὦ οἱ μαθηταί. ἐν τῇ β΄ τοῦ αὐτοῦ, ἱεροσσολυμήτου, ἱεροσσολυμίτου. ἐν τῇ αὐτῇ, παριστήκεισαν, παρειστήκεισαν. ἐν τῇ α΄ τοῦ ε΄, ἀπορρήτων, ἀπορρήτως. ἐν τῇ β΄ τοῦ ς΄, βοᾶται, βοᾶτε.

ἐν τῇ β΄ τοῦ ζ΄, ἱεροσολυμήτου, ἱεροσσολυμίτου. ἐν τῇ αὐτῇ, περιποθῶς, περιποθώς. Τετράδιον δ΄. ἐν τῇ β΄ τοῦ β΄, ἱεροσολυμήτου, ἱεροσσολυμίτου. ἐν τῇ α΄ τοῦ β΄, παλινδρομήσασα, παλινδρομήσασαν. ἐν τῇ β΄ τοῦ γ΄, θεόμενος, θεώμενος. ἐν τῇ α΄ τοῦ δ΄, πεπλήρομαι, πεπλήρωμαι.

ΤΕΛΟΣ.

